परम पूज्य तपश्चर्या–चक्रवर्ती पट्टाधीशाचार्यश्री

सुविधिसागर जी महाराज

के

50 वें जन्मदिवस के पावन अवसर पर

सुविधि–परिवार के द्वारा आयोजित

जिनवाणी-महोत्सव

सहस्रग्रन्थसंग्रह

* जन्मदिवस 19–03–1971 * मुनिदीक्षा–11–05–1989 * आचार्यपद– 20–06–2004

पट्टाधीशपद– 24–12–2010 (20–06–2004 को की गई उद्घोषणा के अनुसार)

परम पूज्य आचार्यश्री सन्मतिसागर जी महाराज के द्वारा की गई उद्घोषणाः–

हमारी समाधि के पश्चात् आपको इस संघ के संचालकपद पर नियुक्त करते हैं।

(अंकलीकर वाणी–जुलाई 2004) (अक्षयज्योति–अक्तूबर 2004)

अभिधान चिन्तामणि कोश

लेखक

आचार्यश्री हेमचन्द्र जी महाराज

प्रकाशक
श्रेष्ठी देवचन्द्र लालाभाई जैन पुस्तकोद्धार

(परम्परानायक)

परम पूज्य चारित्र–चक्रवर्ती,
आचार्यश्री आदिसागर जी महाराज
(अंकलीकर)

(द्वितीय पट्टाधीश)

परम पूज्य तीर्थभक्त–शिरोमणि,
आचार्यश्री महावीरकीर्ति जी महाराज

(तृतीय पट्टाधीश)

परम पूज्य सिद्धान्त–चक्रवर्ती,
आचार्यश्री सन्मतिसागर जी महाराज

(चतुर्थ पट्टाधीश)

परम पूज्य तपश्चर्या–चक्रवर्ती, आचार्यश्री सुविधिसागर जी महाराज

दिगम्बर साधु निरन्तर पगविहार करते रहते हैं। ग्रन्थभण्डार को साथ में रख कर विहार करना अशक्यप्रायः होता है। फलतः उनको ग्रन्थों के सन्दर्भ देखने में असुविधा होती है। उनकी सुविधा के लिये इस कोश का निर्माण किया गया है। इस कोश के निर्माण में किसी भी प्रकार का व्यापारिक हेतु नहीं है।

आर्थिक दृष्टि से सम्पन्न श्रावकबन्धुओं से निवेदन है कि वे ग्रन्थ का विक्रय कर अध्ययन करने की परम्परा को कायम रखें।

मुखपृष्ठ पर हमने ग्रन्थकर्त्ता, अनुवादक, सम्पादक, प्रकाशक आदि के नाम दिये हैं। किसी संस्थान का कर्तृत्व हमने लुप्त नहीं किया है।

इस कोश के लिये आवश्यक ग्रन्थ हमें अनेक स्रोतों से प्राप्त हुये हैं। हम उन सभी का आभार मानते हैं।

सुविधि–परिवार

श्रेष्ठि देवचन्द्र लालभाई जैनपुस्तकोद्धारे ग्रन्थाङ्कः ९२.

परमार्हतकुमारपालप्रतिबोधक–कलिकाल–
सर्वज्ञश्रीमद्हेमचन्द्राचार्यविरचितः–

श्रीअभिधानचिन्तामणिकोशः ।

तैरेव विरचितैः, (२) लिङ्गानुशासन, (३) शेषनाममाला,
-(४) निघण्टुशेषैः सुधाकुशलविरचितया एकाक्षर-
नाममालया, (५) जिनदेवसूरिसंदब्धेन
नाममालाशिलोञ्छेन च सनाथः ।

अभिधानचिन्तामणिगतशब्दानामकाराद्यनुक्रमेण
शब्दानुक्रमणिकया चालङ्कृतः ।

श्रेष्ठि देवचन्द्र लालभाइ जैनपुस्तकोद्धारे ग्रन्थाङ्कः ९२.

परमार्हतकुमारपालभूपालप्रतिबोधक-कलिकाल-
सर्वज्ञश्रीमद्हेमचन्द्राचार्यविरचितः-

श्रीअभिधानचिन्तामणिकोशः ।

तैरेव विरचितैः, (१) लिङ्गानुशासन, (२) शेषनाममाला,
(३) निघण्टुशेषैः सुधाकुशलविरचितया एकाक्षर-
नाममालया, जिनदेवसूरिसंदृब्धेन नाममाला-
शिलोञ्छेन च सनाथः ।

अभिधानचिन्तामणिगतशब्दानामकाराद्यनुक्रमेण
शब्दानुक्रमणिकया चालङ्कृतः ।

प्रकाशकौ—

हीराचन्द कस्तुरचन्द जवेरी
मोतीचंद मगनभाई चोकसी
श्रेष्ठि देवचन्द्र लालभाइ जैनपुस्तकोद्धारसंस्थायाः
कार्यवाहकौ—

वि० सं० २००२ वीरात्. २४७२ खिस्ताब्दं. १९४६

प्रथमसंस्करणम्] **मूल्य ४ रूप्यकाः ।** [प्रतयः १२५०

Printed by Ramchandra Yesu Shedge
at the Nirnaya-Sagar Press, 26-28,
Kolbhat Street, Bombay.

Published by Hirachand Kasturchand Jhaveri
& Motichand Maganbhai Choksi, Managing
Trustees of Sheth Devchand Lalbhai
Jain P. Fund, Gopipura, Surat.

प्राक्कथन

श्रीमद् हेमचन्द्राचार्यनी कीर्तिगाथानुं वर्णन करवुं एटले सर्वमान्य सोनापर ढोळ चढाववा बराबर छे. तेमनुं व्यक्तित्व, प्रतिभा, विद्वत्ता तथा सर्वतोमुखी शक्ति एटली जगजाहेर छे के जैनज नहि पण अजैनोमां ये भाग्येज कोई हिंदी संस्कृतिनो विद्वान हशे जे श्री. हेमचन्द्राचार्यनी यश-गाथाथी अजाण हशे. "गुजरातना ज्योतिर्धर" थी मांडी "कलिकालसर्वज्ञ" तरीकेनी एमनी कीर्ति ए वस्तुनी शाख पूरे छे.

तेओश्री एक महान जैनाचार्य होवा छतां तेओनी साहित्य-विषयक प्रवृत्ति सर्व क्षेत्रोमां प्रसरेली हती. काव्य, छंद, व्याकरण, कोश तथा गूढ तत्वज्ञान वगेरे विषयो तेमने हस्ता-मलकवत् हता. सिद्धराज जयसिंह तथा कुमारपाळ जेवा प्रतापी गूर्जर नरेशोपर तेमनो अप्रतिम प्रभाव तेमनी बुद्धि तेजस्विता तेमज प्रतिष्ठा बतावे छे. एवा महापुरुषनी एक अद्वितीय कृति जनसमाज समक्ष मुकतां अमने आनंद थाय छे.

श्रीअभिधानचिंतामणि कोशनी महत्ता तेमज उपयोगिताना रूपरेखा दोरवी ए झवेरी आगळ झवेरातनुं वर्णन करवा बराबर छे. विद्वद्वर्ग आ अणमोल झवेरातने सारी रीते ओळखे छे.

आ संस्था तरफथी आनुं प्रकटीकरण वर्षो पूर्वे हाथ धरवामां आव्युं हतुं अने तेमनुं संशोधन कार्य श्रीमत् सागरानंदसूरीश्वरजी हस्तक थयुं छे. जे भूलोनी परंपराने लीधे शुद्धिपत्रक मुकवुं पड्युं छे ए प्रेसना अनभिज्ञ काम करनाराओनी साक्षी पूरे छे. आ कृतिनो अमुक मोटो भाग मुंबई बहारना प्रेसमां छपायो छे अने तेनी बेकालजी तथा प्रिन्टिंग तरत जणाई जाय एवां छे. अस्तु. संस्था आटला समय बाद पण आ पुस्तकने प्रगट करवा भाग्यशाळी थाय छे ते ओछो आनंदनो विषय नथी.

आ पुस्तकना प्रकटीकरणमां सहाय करनारा सर्वेनो संस्था तरफथी अमे आभार मानीए छीए.

ली० सेवको

मुंबई, ता० १५-१२-४५ हीराचंद कस्तुरचंद झवेरी.
सं. २००२, मौन एकादशी. मोतीचंद मगनभाई चोकसी.
मेनेजिंग ट्रस्टीओ.

अभिधानचिन्तामणे विषयक्रमः ।

नाम	श्लोकाः पत्राणि
१ लिङ्गानुशासनम्	१–२०
२ एकाक्षरकोषः	१–१६
३ अभिधानचिन्तामणिः	१–२०४
१ देवाधिदेवकाण्डः	१–१३
२ देवकाण्डः	१४–४७
३ मर्त्यकाण्डः	४८–१२७
४ तिर्यक्काण्डः	१२७–१८२
५ नरककाण्डः	१८२–१८३
६ सामान्यकाण्डः	१८३–२०४
४ शेषनाममाला	२०५–२२८
५ नाममालाशिलोञ्छः	२२९–२४६
६ निघंटुशेषः	२४७–२८६
७ अभिधानचिन्तामणिकोशस्य अकारादिवर्णानुक्रमेण शब्दानुक्रमणिका	१–४४०

श्रेष्ठी देवचन्द लालभाई जह्वेरी.

जन्म १९०९ वैक्रमाब्दे
कार्तिकशुक्लैकादश्याम्
(देवदीपावली–सोमवासरे)
सूर्यपूरे.

निर्याणम् १९६२ वैक्रमाब्दे
पौषकृष्णतृतीयायाम्
(मकरसङ्क्रान्तिमन्दवासरे)
मुम्बय्याम्.

श्रीसर्वज्ञाय नमः ।

अभिधानचिन्तामणौ

देवाधिदेवकाण्डः प्रथमः ।

प्रणिपत्यार्हतः सिद्धसाङ्गशब्दानुशासनः ।
रूढयौगिकमिश्राणां, नाम्नां मालां तनोम्यहम् ॥१॥
व्युत्पत्तिरहिताः शब्दा, रूढा आखण्डलादयः ।
योगोऽन्वयः स तु गुणक्रियासम्बन्धसम्भवः ॥२॥
गुणतो नीलकण्ठाद्याः, क्रियातः स्रष्टृसन्निभाः ।
स्वस्वामित्वादिसम्बन्धस्तत्राहुर्नाम तद्वताम् ॥३॥
स्वात् पाल-धन-भुग्-नेतृ-पति-मत्वर्थकादयः ।
भूपालो भधनो भूभुग् , भूनेता भूपतिस्तथा ॥४॥
भूमांश्चेति कविरूढ्या, ज्ञेयोदाहारणावली ।
जन्यात्कृत्-कर्तृ-सृट्-स्रष्टृ-विधातृ-कर-सू-समाः ॥५॥

---

१ जन्यात्-कार्यात् यथा विश्वकृत् विश्वकर्ता विश्वसृट् विश्वस्रष्टा

जैनकाद् योनि-ज-रुह-जन्म-भू-सूत्यणादयः ।
चिह्नार्थात् ध्वजा-ऽस्त्र-पाण्यऽङ्क-मौलि-भूषण-भृन्निभाः ॥६॥
शालि-शेखर-मत्वर्थ-मालि-भर्त्तृ-धरा अपि ।
भोज्याद् भुग-ऽन्धो-व्रत-लिट्-पायि-पा-ऽशा-ऽशनाऽऽदयः ।७
पत्युः कान्ता-प्रियतमा-वधू-प्रणयिनी-निभाः ।
कलत्राद् वर-रमण-प्रणयीश-प्रियादयः ॥८॥
सख्युः सखिसमा वाह्याद् , गामि-याना-ऽऽसनादयः ।
ज्ञातेः स्वसृ-दुहित्रा-ऽऽत्मजा-ऽग्रजा-ऽवरजाऽऽदयः ॥९॥
आश्रयात्सद्मपर्य्याय-शय-वासि-सदाऽऽदयः ।
वध्याद् भिद्-द्वेषि-जिद्-घाति-ध्रुग-ऽरि-ध्वंसि-शासनाः॥१०
अप्य-ऽन्तकारि-दमन-दर्पच्छिन्-मथनाऽऽदयः ।
विवक्षितो हि सम्बन्ध, एकतोऽपि पदात्ततः ॥११॥

विश्वविधाता विश्वकरः विश्वसृः ब्रह्मा, अत्र समशब्द आद्यर्थः, तेन विश्वकारकः विश्वजनक इत्याद्यपि कविरूढ्येव । २ यथा आत्मयोनिः आत्मज इत्यादि । ३ यथा वृषभध्वजः शूलास्त्र इत्यादि । ४ यथा मधुभुक् मध्वंध इत्यादि । ५ यथा नीलकण्ठसखः इत्यादि । ६ यथा वृषगामी वृषयानः इत्यादि । ७ यथा यमस्वसा इत्यादि । ८ यथा कुसद्मा कुशयः इत्यादि । ९ यथा पुरभिद् पुरद्वेषी इत्यादि ।

प्राक्प्रदर्शितसंबन्धिशब्दा योज्या यथोचितम् ।
दृश्यते खलु वाह्यत्वे, वृषस्य वृषवाहनः ॥१२॥

स्वत्वे पुनर्वृषपतिर्धार्य्यत्वे वृषलांछनः ।
अंशोर्धार्यत्वेऽशुमाली स्वत्वेऽशुपतिरंशुमान् ॥१३॥

वध्यत्वेऽहेरहिरिपुर्भोज्यत्वे चाहिभुक् शिखी ।
चिह्नैर्व्यक्तैर्भवेद्व्यक्तेर्ज्जातिशब्दोऽपि वाचकः ॥१४॥

तथा ह्यगस्तिपूता दिग् , दक्षिणाशा निगद्यते ।
अयुग्-विषमशब्दौ त्रि-पञ्च-सप्तादिवाचकौ ॥१५॥

त्रिनेत्रपञ्चेषुसप्तपलाशादिषु योजयेत् ।
गुणशब्दो विरोध्यर्थं, नञादिरितरोत्तरः ॥१६॥

अभिधत्ते यथा कृष्णः, स्यादसितः सितेतरः ।
वार्द्ध्यादिषु पदे पूर्वे, वाडवाग्न्यादिषूत्तरे ॥१७॥

द्वयेऽपि भूभृदाद्येषु, पर्य्यायपरिवर्तनम् ।
एवं परावृत्तिसहा, योगात् स्युरिति यौगिकाः१७ ॥१८॥

मिश्राः पुनः परावृत्त्यसहा गीर्वाणसन्निभाः ।
प्रवक्ष्यन्तेऽत्र लिङ्गं तु, ज्ञेयं लिङ्गनुशासनात् ॥१९॥

देवाधिदेवाः प्रथमे, काण्डे देवा द्वितीयके ।
नरास्तृतीये तिर्यञ्चस्तुर्य एकेन्द्रियादयः ॥२०॥
एकेन्द्रियाः पृथिव्यम्बुतेजोवायुमहीरुहः ।
कृमिपीलकलूताद्याः, स्युर्द्वित्रिचतुरिन्द्रियाः ॥२१॥
पञ्चेन्द्रियाश्चेभकेकिमत्स्याद्याः स्थलखाम्बुगाः ।
पञ्चेन्द्रिया एव देवा, नरा नैरयिका अपि ॥२२॥
नारकाः पञ्चमे साङ्गाः, षष्ठे साधारणाः स्फुटम् ।
प्रस्तोष्यन्तेऽव्ययाश्चात्र, त्वन्ताथादी न पूर्वगौ ॥२३॥

अर्हन्[१] जिनः[२] पारगत[३]स्त्रिकालवित्[४]
क्षीणाष्टकर्मा[५] परमेष्ठ्य[६]धीश्वरः[७] ।
शम्भुः[८] स्वयम्भू[९]र्भगवान्[१०] जगत्प्रभु[११]-
स्तीर्थङ्कर[१२]स्तीर्थकरो[१३] जिनेश्वरः[१४] ॥२४॥

स्याद्वा[१५]द्यभयद[१६]सार्वाः[१७] सर्वज्ञः[१८] सर्वदर्शि[१९]केवलिनौ[२०] ।
देवाधिदेव[२१]बोधिद[२२]पुरुषोत्तम[२३]वीतराग[२४]आप्ताः[२५] ॥२५॥
एतस्यामवसर्पिण्यामृषभो[१]ऽजित[२]शम्भवौ[३] ।
अभिनन्दनः[४] सुमति[५]स्ततः पद्मप्रभाभिधः[६] ॥४६॥
सुपार्श्व[७]श्चन्द्रप्रभ[८]श्च, सुविधि[९]श्चाथ शीतलः[१०] ।
श्रेयांसो[११] वासुपूज्य[१२]श्च, विमलो[१३]ऽनन्ततीर्थकृत्[१४] ॥२७॥

धर्मः[15] शान्तिः[16] कुन्थुः[17] अरो[18], मल्लिः[19]श्च मुनिसुव्रतः[20] ।
नमिः[21]र्नेमिः[22] पार्श्वो[23] वीरः[24]श्चतुर्विंशतिरर्हताम् ॥२८॥

ऋषभो वृषभः श्रेयान् श्रेयांसः स्यादनन्तजिदनन्तः ।
सुविधिस्तु पुष्पदन्तो मुनिसुव्रतसुव्रतौ तुल्यौ ॥२९॥

अरिष्टनेमिस्तु नेमिर्वीरश्चरमतीर्थकृत् ।
महावीरो वर्द्धमानो, देवार्यो ज्ञातनन्दनः ॥३०॥

गणा नवाऽस्यर्षिसङ्घा, एकादश गणाधिपाः ।
इन्द्रभूतिरग्निभूतिर्वायुभूतिश्च गौतमाः ॥३१॥

व्यक्तः सुधर्मा मण्डितमौर्यपुत्रावकम्पितः ।
अचलभ्राता मेतार्यः, प्रभासश्च पृथक्कुलाः ॥३२॥

केवली चरमो जम्बूस्वाम्यऽथ प्रभवः प्रभुः ।
शय्यम्भवो यशोभद्रः, सम्भूतविजयस्ततः ॥३३॥

भद्रबाहुः स्थूलभद्रः, श्रुतकेवलिनो हि षट् ।
महागिरिसुहस्त्याद्या, वज्रान्ता दशपूर्विणः ॥३४॥

इक्ष्वाकुकुलसम्भूता, स्याद् द्वाविंशतिरर्हताम् ।
मुनिसुव्रतनेमी तु, हरिवंशसमुद्भवौ ॥३५॥

नाभिश्च जितशत्रुश्च, जितारिरथ संवरः ।
मेघो धरः प्रतिष्ठश्च, महासेननरेश्वरः ॥३६॥

सुग्रीव[९]श्च दृढरथो[१०], विष्णु[११]श्च वसुपूज्यराट्[१२] ।
कृतवर्म्मा[१३] सिंहसेनो[१४], भानु[१५]श्च विश्वसेनराट्[१६] ॥३७॥
सूरः[१७] सुदर्शनः[१८] कुम्भः[१९], सुमित्रो[२०] विजय[२१]स्तथा ।
समुद्रविजय[२२]श्चाश्वसेनः[२३] सिद्धार्थ[२४] एव च ॥३८॥
मरुदेवा[१] विजया[२] सेना[३] सिद्धार्था[४] च मङ्गला[५] ।
ततः सुसीमा[६] पृथ्वी[७], लक्ष्मणा[८] रामा[९] ततः परम् ॥३९॥
नन्दा[१०] विष्णु[११]र्जया[१२] श्यामा[१३], सुयशाः[१४] सुव्रता[१५] चिरा[१६] ।
श्री[१७]र्देवी[१८] प्रभावती[१९] च, पद्मा[२०] वप्रा[२१] शिवा[२२] तथा ॥४०॥
वामा[२३] त्रिशला[२४] क्रमतः, पितरो मातरोऽर्हताम् ।
स्याद्गोमुखो[१] महायक्ष[२]स्त्रिमुखो[३] यक्षनायकः[४] ॥४१॥
तुम्बरुः[५] सुमुख[६]श्चापि, मातङ्गो[७] विजयो[८]ऽजितः[९] ।
ब्रह्मा[१०] यक्षेट्[११] कुमारः[१२] षण्मुख[१३]पाताल[१४]किन्नराः[१५] ॥४२॥
गरुडो[१६] गन्धर्वो[१७] यक्षेट्[१८], कुबेरो[१९] वरुणो[२०]ऽपि च ।
भृकुटि[२१]र्गोमेधः[२२] पार्श्वो[२३], मातङ्गो[२४]ऽर्हदुपासकाः ॥४३॥
चक्रेश्वर्य[१]जितबला[२], दुरितारि[३]श्च कालिका[४] ।
महाकाली[५] श्यामा[६] शान्ता[७], भृकुटि[८]श्च सुतारका[९] ॥४४॥
अशोका[१०] मानवी[११] चण्डा[१२], विदिता[१३] चाङ्कुशा[१४] तथा ।
कन्दर्पा[१५] निर्वाणी[१६] बला[१७], धारिणी[१८] धरणप्रिया[१९] ॥४५॥

नरदत्ताऽथ गान्धार्य्यम्बिकौ पद्मावती तथा ।
सिद्धायिका चेति जैन्यः, क्रमाच्छासनदेवताः ॥४६॥
वृषो गजोऽश्वः प्लवगः, क्रौञ्चोऽब्जं स्वस्तिकः शशी ।
मकरः श्रीवत्सः खड्गी, महिषः शूकरस्तथा ॥४७॥
श्येनो वज्रं मृगश्छागो, नन्द्यावर्त्तो घटोऽपि च ।
कूर्मो नीलोत्पलं शङ्खः, फणी सिंहोऽर्हतां ध्वजाः ॥४८॥

रक्तौ च पद्मप्रभवासुपूज्यौ,
शुक्लौ च चन्द्रप्रभपुष्पदन्तौ ।
कृष्णौ पुनर्नेमिमुनी विनीलौ,
श्रीमल्लिपार्श्वौ कनकत्विषोऽन्ये ॥४९॥

उत्सर्प्पिण्यामतीतायां, चतुर्विंशतिरर्हताम् ।
केवलज्ञानी निर्वाणी सागरोऽथ महायशाः ॥५०॥
विमलः सर्वानुभूतिः, श्रीधरो दत्ततीर्थकृत् ।
दामोदरः सुतेजाश्च, स्वाम्यथो मुनिसुव्रतः ॥५१॥
सुमतिः शिवगतिश्चैवाऽस्तागोऽथ निमीश्वरः ।
अनिलो यशोधराख्यः, कृतार्थोऽथ जिनेश्वरः ॥५२॥
शुद्धमतिः शिवकरः, स्यन्दनश्चाथ सम्प्रतिः ।
भाविन्यान्तु पद्मनाभः, शूरदेवः सुपार्श्वकः ॥५३॥

स्वयंप्रभ[४]श्च सर्वानुभूति[५]र्देवश्रुतो[६]दयौ[७] ।
पेढालः[८] पोट्टिल[९]श्चापि, शतकीर्ति[१०]श्च सुव्रतः[११] ॥५४॥
अममो[१२] निष्कषाय[१३]श्च, निष्पुलाको[१४]ऽथ निर्ममः[१५] ।
चित्रगुप्तः[१६] समाधि[१७]श्च, संवर[१८]श्च यशोधरः[१९] ॥५५॥
विजयो[२०] मल्ल[२१]देवौ[२२] चानन्तवीर्य[२३]श्च भद्रकृत्[२४] ।
एवं सर्वावसर्पिण्युत्सर्पिणीषु जिनोत्तमाः ॥५६॥

तेषां च देहोऽद्भुतरूपगन्धो,
निरामयः स्वेदमलोज्झितश्च ।
श्वासोऽब्जगन्धो रुधिरामिषन्तु,
गोक्षीरधाराधवलं ह्यविस्रम् ॥५७॥

आहारनीहारविधिस्त्वदृश्य-
श्चत्वार एतेऽतिशयाः सहोत्थाः ।
क्षेत्रे स्थितिर्योजनमात्रकेऽपि,
नृदेवतिर्य्यग्जनकोटिकोटेः ॥५८॥

वाणी नृतिर्य्यक्सुरलोकभाषा-
संवादिनी योजनगामिनी च ।
भामण्डलं चारु च मौलिपृष्ठे,
विडम्बिताहर्पतिमण्डलश्रि ॥५९॥

साग्रे च गव्यूतिशतद्वये रुजो
वैरेतयो मार्यतिवृष्ट्यवृष्टयः ।
दुर्भिक्षमन्यस्वकचक्रतो भयं
स्यान्नैत एकादश कर्म्मघातजाः ॥६०॥

खे धर्मचक्रं चमराः सपाद-
पीठं मृगेन्द्रासनमुज्ज्वलञ्च ।
छत्रत्रयं रत्नमयो ध्वजोऽङ्घ्रि-
न्यासे च चामीकरपङ्कजानि ॥६१॥

वप्रत्रयं चारु चतुर्मुखाङ्गता, ।
चैत्यद्रुमोऽधोवदनाश्च कण्टकाः
द्रुमानतिर्दुन्दुभिनाद उच्चकै-
र्वातोऽनुकूलः शकुनाः प्रदक्षिणाः ॥६२॥

गन्धाम्बुवर्षं बहुवर्णपुष्प-
वृष्टिः कचश्मश्रुनखाप्रवृद्धिः ।
चतुर्विधामर्त्यनिकायकोटि-
र्जघन्यभावादपि पार्श्वदेशे ॥६३॥

ऋतूनामिन्द्रियार्थानामनुकूलत्वमित्यमी ।
एकोनविंशतिर्दैव्याश्चतुस्त्रिंशच्च मीलिताः ॥६४॥

संस्कारवत्त्वम्[1] औदात्त्यम्[2] उपचारपरीतता[3] ।
मेघगम्भीरघोषत्वं[4], प्रतिनादविधायिता[5] ॥६५॥
दक्षिणत्वम्[6] उपनीतरागत्वं[7] च महार्थता[8] ।
अव्याहतत्वं[9] शिष्टत्वं[10], संशयानामसंभवः[11] ॥६६॥
निराकृतान्योत्तरत्वं[12], हृदयङ्गमता[13]पि च ।
मिथः साकाङ्क्षता[14] प्रस्तावौचित्यं[15] तत्त्वनिष्ठता[16] ॥६७॥
अप्रकीर्णप्रसृतत्वम्[17] अस्वश्लाघान्यनिन्दिता[18] ।
आभिजात्यम्[19] अतिस्निग्धमधुरत्वं[20] प्रशस्यता[21] ॥६८॥

---

०१ संस्कृतादिलक्षणवत्त्वं । ०२ उच्चैर्वृत्तिता । ०३ उपचाररहितत्वं । ०४ मेघस्येव गम्भीरशब्दत्वं । ०५ प्रतिध्वनियुक्तत्वं । ०६ सरलत्वं । ०७ मालवकौशिक्यादिग्रामरागयुक्तत्वं। एते शब्दाश्रया वाग्गुणा ज्ञेयाः, अन्ये अर्थाश्रया वाग्गुणाः । ०८ बृहदभिधेयता । ०९ पूर्वापरवाक्यार्थाविरोधित्वादव्याहतत्वं । ०१० अभिमतसिद्धौ वक्तुर्नैनोज्ञार्थप्रयोजकत्वं शिष्टतासूचकत्वं वा । ०११ असंदिग्धता । ०१२ परदूषणाविषयता । ०१३ हृदयग्राह्यत्वं । ०१४ परस्परेण पदानां वाक्यानां वा सापेक्षत्वं । ०१५ देशकालाद्यव्यतीतत्वं । ०१६ विवक्षितवस्तुस्वरूपानुसारिता । ०१७ सुसम्बन्धस्य सतः प्रसरणं । ०१८ स्वश्लाघा-आत्मोत्कर्षः परनिन्दा च तयोर्विप्रयुक्तत्वं । ०१९ बन्धस्य प्रतिपाद्यस्य वा भूमिकानुसारित्वं । ०२० घृतगुडादिवत् सुखकारित्वं । ०२१ प्राप्तश्लाघ्यता ।

अमर्मवेधितौदार्यं[22,23], धर्मार्थप्रतिबद्धता[24] ।
कारकाद्यविपर्यासो[25], विभ्रमादिवियुक्तता[26] ॥६९॥
चित्रकृत्त्व[27]मद्भुतत्वं[28], तथाऽनतिविलम्बिता[29] ।
अनेकजातिवैचित्र्य[30]मारोपितविशेषता[31] ॥७०॥
सत्त्वप्रधानता[32] वर्णपदवाक्यविविक्तता[33] ।
अव्युच्छित्ति[34]रखेदित्वं[35], पञ्चत्रिंशच्च वाग्गुणाः ॥७१॥
अन्तराया दान[1]लाभ[2]वीर्य[3]भोगो[4]पभोगगाः[5] ।
हासो[6] रत्यरती[7,8] भीति[9]र्जुगुप्सा[10] शोक[11] एव च ॥७२॥
कामो[12] मिथ्यात्व[13]मज्ञानं[14], निद्रा[15] चाविरति[16]स्तथा ।
रागो[17] द्वेषश्च[18] नो दोषास्तेषामष्टादशाप्यमी ॥७३॥

---

०२२ अपरमर्मोद्घाटनस्वरूपं । ०२३ अभिधेयस्यातुच्छता । ०२४ धर्मार्थाभ्यामनपेतत्वं । ०२५ कारककालवचनलिङ्गादिविपर्यासराहित्यं । ०२६ मनोदोषवियुक्तत्वं । ०२७ उत्पादिताच्छिन्नकुतूहलत्वं । ०२८ प्रतीतत्वं । ०२९ अनतिविलम्बिता प्रतीता । ०३० अनेकवर्णनीयवस्तुस्वरूपवर्णनसंश्रयादतिविचित्रत्वं । ०३१ वचनान्तरापेक्षया आहितविशेषत्वं । ०३२ साहसोपेतता । ०३३ वर्णपदवाक्यानां विच्छिन्नत्वं । ०३४ विवक्षितार्थसम्यक्सिद्धिः अव्यवच्छिन्नवचनप्रमेयता । ०३५ अनायाससंभवः ।

महानन्दोऽमृतं सिद्धिः, कैवल्यमपुनर्भवः ।
शिवं निःश्रेयसं श्रेयो, निर्वाणं ब्रह्म निर्वृतिः ॥७४॥
महोदयः सर्वदुःखक्षयो निर्याणमक्षरम् ।
मुक्तिर्मोक्षोऽपवर्गोऽथ, मुमुक्षुः श्रमणो यतिः ॥७५॥
वाचंयमो यती साधुरनगार ऋषिर्मुनिः ।
निर्ग्रन्थो भिक्षुरस्य स्वं, तपोयोगशमादयः ॥७६॥
अभाषणं पुनर्मौनं, गुरुर्धर्मोपदेशकः ।
मोक्षोपायो योगो ज्ञानश्रद्धानचरणात्मकः ॥७७॥
अनुयोगकृदाचार्य, उपाध्यायस्तु पाठकः ।
अनूचानः प्रवचने, साङ्गेऽधीती गणिश्च सः ॥७८॥
शिष्यो विनेयोऽन्तेवासी, शैक्षः प्राथमकल्पिकः ।
सतीर्थ्यास्त्वेकगुरवो, विवेकः पृथगात्मता ॥७९॥
एकब्रह्मव्रताचारा, मिथः सब्रह्मचारिणः ।
स्यात्पारम्पर्यमाम्नायः, सम्प्रदायो गुरुक्रमः ॥८०॥
व्रतादानं परिव्रज्या, तपस्या नियमस्थितिः ।
अहिंसा सूनृतास्तेयब्रह्माकिञ्चनता यमाः ॥८१॥
नियमाः शौचसन्तोषौ, स्वाध्यायतपसी अपि ।
देवताप्रणिधानञ्च, करणं पुनरासनं ॥८२॥

प्राणायामः प्राणयमः, श्वासप्रश्वासरोधनम् ।
प्रत्याहारस्त्विन्द्रियाणां, विषयेभ्यः समाहृतिः ॥८३॥
धारणा तु क्वचिद्ध्येये, चित्तस्य स्थिरबन्धनम् ।
ध्यानन्तु विषये तस्मिन्नेकप्रत्ययसन्ततिः ॥८४॥
समाधिस्तु तदेवार्थमात्राभासनरूपकम् ।
एवं योगो[1] यमाद्यङ्गैरष्टभिः सम्मतोऽष्टधा ॥८५॥
श्वःश्रेयसं शुभशिवे[3] कल्याणं श्वोवसीयसं श्रेयः ।
क्षेमं[7] भावुकभविकंकुशलंमङ्गलंभद्रंमद्रशस्तानि ॥८६॥

इत्याचार्य्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायामभिधानचिन्तामणौ नाममालायां देवाधिदेवकाण्डः प्रथमः ॥१॥

॥ देवकाण्डः द्वितीयः ॥

स्वर्गस्त्रिविष्टपं द्योदिवौ भुवि स्तविषतविषौ नाकः ।
गौस्त्रिदिवमूर्ध्वलोकः सुरालयस्तत्सदस्त्वमराः ॥८७॥

देवाः सुपर्वसुरनिर्जरदेवतर्भु-
बर्हिर्मुखानिमिषदैवतनाकिलेखाः ।
वृन्दारकाः सुमनसस्त्रिदशा अमर्त्याः,
स्वाहा-स्वधा-क्रतु-सुधा-भुजे आदितेयाः ॥८८॥

गीर्वाणा मरुतोऽस्वप्नाः, विबुधा दानवारयः ।
तेषां यानं विमानोऽन्धः, पीयूषममृतं सुधा ॥८९॥

असुरा नागास्तडितः सुपर्णका वह्नयोऽनिलाः स्तनिताः ।
उदधिद्वीपदिशो दश भवनाधीशाः कुमारान्ताः ॥९०॥

स्युः पिशाचा भूता यक्षा राक्षसाः किन्नरा अपि ।
किम्पुरुषा महोरगा, गन्धर्वा व्यन्तरा अमी ॥९१॥

ज्योतिष्काः पञ्च चन्द्रार्कग्रहनक्षत्रतारकाः ।
वैमानिकाः पुनः कल्पभवा द्वादश ते त्वमी ॥९२॥

सौधर्म्मे-शानै-सनत्कुमारमाहेन्द्र-ब्रह्म-लान्तक-जाः ।
शुक्र-सहस्रारा-नतप्राणत-जा आरणा-च्युतजाः ॥९४॥
कल्पातीता नव ग्रैवेयकाः पञ्च त्वनुत्तराः ।
निकायभेदादेवं स्युर्देवाः किल चतुर्विधाः ॥९४॥
आदित्यः सविताऽर्य्यमा खरसहस्रोष्णांशुरंशू रविः,
मार्त्तण्डस्तरणिर्गभस्तिररुणो भानुर्नभो-ऽहर्म्मणिः ।
सूर्योऽर्कः किरणो भगो ग्रहपुषः पुषा पतङ्गः खगो,
मार्त्तण्डो यमुना-कृतान्तजननः प्रद्योतनस्तापनः ॥९५॥
ब्रध्नो हंसश्चित्रभानुर्विवस्वान्,
सूरस्त्वष्टा द्वादशात्मा च हेलिः ।
मित्रो ध्वान्तारातिरब्जां-शु-हस्त-
श्चक्राब्जा-हर्-बान्धवः सप्तसप्तिः ॥९६॥
दिवा-दिना-ह-र्दिवस-प्रभा-विभा-
भासः-करः स्यान्मिहिरो विरोचनः ।
ग्रहा-ब्जिनी-गो-द्यु-पतिर्विकर्त्तनो
हरिः शुचीनो गगना-ध्वजा-ध्वगौ ॥९७॥
हरिदश्वो जगत्कर्म-साक्षी भास्वान् विभावसुः ।
त्रयीतनुर्जगच्चक्षुस्तपनोऽरुणसारथिः ॥९८॥

रोचिरुस्ररुचिशोचिरंशुगो, ज्योतिरर्चिरुपधृत्यभीशवः ।
प्रग्रहः शुचिमरीचिदीप्तयो, धामकेतुघृणिरश्मिवृश्नयः ॥९९॥
पाददीधितिकरद्युतिद्युतो, रुग्विरोककिरणत्विषित्विषः ।
भाः प्रभावसुगभस्तिभानवो भा मयूखमहसी छविर्विभा ॥
॥१००॥
प्रकाशस्तेज उद्योतः, आलोको वर्च्च आतपः ।
मरीचिका मृगतृष्णा, मण्डलं तूपसूर्यकम् ॥१०१॥
परिधिः परिवेषश्च, सूरसूतस्तु काश्यपिः ।
अनूरुर्विनतासूनुररुणो गरुडाग्रजः ॥१०१॥
रेवन्तस्त्वर्करेतोजः, प्लवगो हयवाहनः ।
अष्टादश माठराद्याः, सवितुः पारिपार्श्विकाः ॥१०३॥
चंद्रमाः कुमुदबान्धवो दशश्वेतवाज्यमृतसूस्तिथिप्रणीः ।
कौमुदी-कुमुदिनी-भ-दक्षजा-रोहिणी-द्विज-निशौषधी-पतिः ॥
॥ १०४ ॥

जैवातृकोऽब्जश्च कला-शशै-ण—
च्छाया-भृदिन्दुर्विधुरत्रिदृग्जः ।
राजा निशो रत्नकरौ च चन्द्रः
सोमोऽमृत-श्वेत-हिम-द्युतिग्लौः ॥ १९ ॥

षोडशोऽंशः कला चिह्नं, लक्षणं लक्ष्म लाञ्छनम् ।
अङ्कः कलङ्कोऽभिज्ञानं, चन्द्रिका चन्द्रगोलिका ॥१०६॥
चन्द्रातपः कौमुदी च, ज्योत्स्ना बिम्बं तु मण्डलम् ।
नक्षत्रं तारका ताराज्योतिषी भमुडु ग्रहः ॥१०७॥
धिष्ण्यमृक्षमथाश्विन्यश्वकिनी दस्रदेवता ।
अश्वयुग् वालिनी चाथ, भरणी यमदेवता ॥१०८॥
कृत्तिका बहुलाश्चाग्निदेवा ब्राह्मी तु रोहिणी ।
मृगशीर्षं मृगशिरो, मार्गश्चान्द्रमसं मृगः ॥१०९॥
इल्वलास्तु मृगशिरःशिरःस्थाः पञ्च तारकाः ।
आर्द्रा तु कालिनी रौद्री, पुनर्वसू तु यामकौ ॥११०॥
आदित्यौ च पुष्यस्तिष्यः, सिध्यश्च गुरुदैवतः ।
सार्प्याश्लेषा मघाः पित्र्याः, फाल्गुनी योनिदेवता ॥१११॥
सा तूत्तरार्यमदेवा, हस्तः सवितृदैवतः ।
त्वाष्ट्री चित्राऽऽनिली स्वातिर्विशाखेन्द्राग्निदेवता ॥११२॥
राधाऽनुराधा तु मैत्री, ज्येष्ठैन्द्री मूल आश्रपः ।
पूर्वाषाढाऽऽपी सोत्तरा, स्याद्वैश्वी श्रवणः पुनः ॥११३॥

हरिदेवः श्रविष्ठा तु, धनिष्ठा वसुदेवता ।
वारुणी तु शतभिषगजा-हिर्बुध्न-देवताः ॥११४॥
पूर्वोत्तरा भाद्रपदा, द्वय्यः प्रोष्ठपदाश्च ताः ।
रेवती तु पौष्णं दाक्षायण्यः सर्वाः शशिप्रियाः ॥११५॥
राशीनामुदयो लग्नं, मेषप्रभृतयस्तु ते ।
आरो वक्रो लोहिताङ्गो, मङ्गलोऽङ्गारकः कुजः ॥११६॥
आषाढाभूर्नवार्चिश्च, बुधः सौम्यः प्रहर्षुलः ।
ज्ञः पञ्चार्चिः श्रविष्ठाभः, श्यामाङ्गो रोहिणीसुतः ॥११७॥
बृहस्पतिः सुराचार्यो, जीवश्चित्रशिखण्डिजः ।
वाचस्पतिर्द्वादशार्चिर्धिषणः फाल्गुनीभवः ॥११८॥
गीर्बृहत्योः पतिरुतथ्यानुजाङ्गिरसौ गुरुः ।
शुक्रो मघाभवः काव्य, उशना भार्गवः कविः ॥११९॥
षोडशार्चिर्दैत्यगुरुर्धिष्ण्यः शनैश्चरः शनिः ।
छायासुतोऽसितः सौरिः, सप्तार्ची रेवतीभवः ॥१२०॥
मन्दः क्रोडो नीलवासाः, स्वर्भानुस्तु विधुन्तुदः ।
तमो राहुः सैंहिकेयो, भरणीभूरथाहिकः ॥१२१॥
अश्लेषाभूः शिखी केतुर्ध्रुवस्तूत्तानपादजः ।
अगस्त्योऽगस्तिः पीताब्धिर्वातापिद्विड् घटोद्भवः ॥१२२॥

मैत्रावरुणिराग्नेय, और्वशेयाग्निमारुतौ ।
लोपामुद्रा तु तद्भार्या, कौषीतकी वरप्रदा ॥१२३॥
मरीचीप्रमुखाः सप्तर्षयश्चित्रशिखण्डिनः ।
पुष्पदन्तौ पुष्पवन्तावेकोक्त्या शशिभास्करौ ॥१२४॥
राहुग्रासोऽर्केन्द्वोर्ग्रह, उपराग उपप्लवः ।
उदलिङ्गं त्वरिष्टं स्यादुपसर्ग उपद्रवः । ॥१२५॥
अजन्यमीतिरुत्पातो, वन्ह्युत्पात उपाहितः ।
स्यात्कालः समयो दिष्टानेहसौ सर्वमूषकः ॥१२६॥
कालो द्विविधोऽवसर्प्पिण्युत्सर्प्पिणीविभेदतः ।
सागरकोटीकोटीनां, विंशत्या स समाप्यते ॥१२७॥
अवसर्प्पिण्याः षडरा उत्सर्प्पिण्यास्त एव विपरीताः ।
एवं द्वादशभिररैर्विवर्त्तते कालचक्रमिदम् ॥१२८॥
तत्रैकान्तसुषमोऽरश्चतस्रः कोटिकोटयः ।
सागराणां सुषमा तु, तिस्रस्तत्कोटिकोटयः ॥१२९॥
सुषमदुष्षमा ते द्वे, दुष्षमसुषमा पुनः ।
सैका सहस्रैर्वर्षाणां, द्विचत्वारिंशतोनिता ॥१३०॥
अथ दुष्षमैकविंशतिरब्दसहस्राणि तावती तु स्यात् ।
एकान्तदुष्षमापि ह्येतत्सङ्ख्याः परेऽपि विपरीताः॥१३१॥

प्रथमेऽरत्रये मर्त्यास्त्रिद्व्येकपल्यजीविताः ।
त्रिद्व्येकगव्यूतोच्छ्रायास्त्रिद्व्येकदिनभोजनाः ॥१३२॥
कल्पद्रुफलसन्तुष्टाश्चतुर्थे त्वरके नराः ।
पूर्वकोट्यायुषः पञ्चधनुःशतसमुच्छ्रयाः ॥१३३॥
पञ्चमे तु वर्षशतायुषः सप्तकरोच्छ्रयाः ।
षष्ठे पुनः षोडशाब्दायुषो हस्तसमुच्छ्रयाः ॥१३४॥
एकान्तदुःखप्रचिता, उत्सर्पिण्यामपीदृशाः ।
पश्चानुपूर्व्या विज्ञेया, अरेषु किल षट्स्वपि ॥१३५॥
अष्टादश निमेषाः स्युः, काष्ठा काष्ठाद्वयं लवः ।
कला तैः पञ्चदशभिर्लेशस्तद्द्वितयेन च ॥१३६॥
क्षणस्तैः पञ्चदशभिः, क्षणैः षड्भिश्च नाडिका ।
सा धारिका च घटिका, मुहूर्तस्तद्द्वयेन च ॥१३७॥
त्रिंशता तैरहोरात्रस्तत्राहर्दिवसो दिनम् ।
दिवं द्युर्वासरो घस्रः, प्रभातं स्यादहर्मुखम् ॥१३८॥
व्युष्टं विभातं प्रत्यूषं, कल्यं प्रत्युषसी उषः ।
काल्यं मध्याह्नस्तु दिवामध्यं मध्यन्दिनं च सः ॥१३९॥
दिनावसानमुत्सूरो, विकालसबलौ अपि ।
सायं सन्ध्या तु पितृसूस्त्रिसन्ध्यं तूपवैणवम् ॥१४०॥

श्राद्धकालस्तु कुतपोऽष्टमो भागो दिनस्य यः ।
निशा निशीथिनी रात्रिः, शर्वरी क्षणदा क्षपा ॥१४१॥
त्रियामा यामिनी भौती, तमी तमी विभावरी ।
रजनी वसती श्यामा, वासतेयी तमस्विनी ॥१४२॥
उषा दोषेन्दुकान्ताऽथ ,तमिस्रा दर्शयामिनी ।
ज्यौत्स्नी तु पूर्णिमारात्रिर्गणरात्रो निशागणः ॥१४३॥
पक्षिणी पक्षतुल्याभ्यामहोभ्यां वेष्टिता निशा ।
गर्भकं रजनीद्वन्द्वं, प्रदोषो यामिनीमुखम् ॥१४४॥
यामः प्रहरो निशीथस्त्वर्धरात्रो महानिशा ।
उच्चन्द्रस्त्वपररात्रस्तमिस्रं तिमिरं तमः ॥१४५॥
ध्वान्तं भूच्छायाऽन्धकारं, तमसं सम-वा-न्धतः ।
तुल्यनक्तन्दिने काले, विषुवद्विषुवं च तत् ॥१४६॥
पञ्चदशाहोरात्रः स्यात्पक्षः स बहुलोऽसितः ।
तिथिः पुनः कर्म्मवाटी, प्रतिपत्पक्षतिः समे ॥१४७॥

---

१ दिवसस्य योऽष्टमो भागः स श्राद्धकालः कुतपश्च उच्यते इत्यर्थः । दिवसस्य पुराणोक्तानि रौद्रादीनि भगान्तानि पञ्चदश मुहूर्त्तानि, तन्मध्ये गणनाक्रमेण योऽष्टमो मुहूर्त्तः स कुतप उच्यते । तत्प्रयोजनं च श्राद्धे, अन्यकर्मणि अष्टमो मुहूर्त्तः अभिजिदाख्य एव ।

पञ्चदश्यौ यज्ञकालौ, पक्षान्तौ पर्वणी अपि ।
तत्पर्वमूलं भूतेष्टापञ्चदश्योर्यदन्तरम् ॥१४८॥
स पर्वसन्धिः प्रतिपत्पञ्चदश्योर्यदन्तरम् ।
पूर्णिमा पौर्णमासी सा, राका पूर्णे निशाकरे ॥१४९॥
कलाहीने त्वनुमतिर्मार्गशीर्ष्यग्रहायणी ।
अमामावस्यमावस्या, दर्शः सूर्येन्दुसङ्गमः ॥१५०॥
अमावास्यमावासी च, सा नष्टेन्दुः कुहुः कुहूः ।
दृष्टेन्दुस्तु सिनीवाली, भूतेष्टा तु चतुर्दशी ॥१५१॥
पक्षौ मासो वत्सरादिर्मार्गशीर्षः सहः सहाः ।
आग्रहायणिकश्चाथ, पौषस्तैषः सहस्यवत् ॥१५२॥
माघस्तपाः फाल्गुनस्तु, फाल्गुनिकस्तपस्यवत् ।
चैत्रो मधुश्चैत्रिकश्च, वैशाखे राधमाधवौ ॥१५३॥
ज्येष्ठस्तु शुक्रोऽथाषाढः, शुचिः स्याच्छ्रावणो नभाः ।
श्रावणिकोऽथ नभस्यः, प्रौष्ठभाद्रपरः पदः ॥१५४॥
भाद्रश्चाप्याश्विने त्वाश्वयुजेषावथ कार्तिकः ।
कार्त्तिकिको बाहुलोर्ज्यौ, द्वौ द्वौ मार्गादिकावृतुः ॥१५५॥
हेमन्तः प्रशलो रौद्रोऽथ शैषशिशिरौ समौ ।
वसन्ते इष्यः सुरभिः, पुष्पकालो बलाङ्गकः ॥१५६॥

उष्णो उष्णागमो ग्रीष्मो, निदाघस्तप उष्मकः ।
वर्षास्तपात्ययः प्रावृण्, मेघात्काला-गमौ क्षरी ॥१५७॥
शरद् घनात्ययोऽयनं, शिशिराद्यैस्त्रिभिस्त्रिभिः ।
अयने द्वे गतिरुदग्दक्षिणार्कस्य वत्सरः ॥१५८॥
स सं-पर्य्य-नूदब्दो वर्षं, हायनोऽस्त्री समाः शरत् ।
भवेत्पैत्रं त्वहोरात्रं, मासेनाब्देन दैवतम् ॥१५९॥
दैवे युगसहस्रे द्वे, ब्राह्मं कल्पौ तु ते नृणाम् ।
मन्वन्तरं तु दिव्यानां, युगानामेकसप्ततिः ॥१६०॥
कल्पो युगान्तः कल्पान्तः, संहारः प्रलयः क्षयः ।
संवर्त्तः परिवर्त्तश्च, समसुप्तिर्जिहानकः ॥१६१॥
तत्कालस्तु तदात्वं स्यात्तज्जं सान्दृष्टिकं फलम् ।
आयतिस्तूत्तरः काल, उदर्कस्तद्भवं फलम् ॥१६२॥
व्योमान्तरिक्षं गगनं घनाश्रयो,
विहाय आकाशमनन्तपुष्करे ।
अभ्रं सुरा-भ्रो-डु-मरुत्पथोऽम्बरं,
खं द्यादिवौ विष्णुपदं वियन्नभः ॥१६३॥
नभ्राट् तडित्वान्मुदिरो घनाघनोऽ-
भ्रं धूमयोनिस्तनयित्नुमेघाः ।

जीमूतपर्जन्यबलाहका घनो,

धाराधरो वाह-द-मुग्-धरा जलात् ॥१६४॥

कादम्बिनी मेघमाला, दुर्दिनं मेघजं तमः

आसारो वेगवान् वर्षो, वातास्तं वारि शीकरः ॥१६५॥

वृष्ट्यां वर्षणवर्षे तद्विघ्ने ग्राहे-ग्रहावशात् ।

घनोपलस्तु करकः, काष्ठाऽऽशा दिग् हरित्ककुप् ॥१६६

पूर्वा प्राची दक्षिणाऽपाची प्रतीची तु पश्चिमा ।

अपराऽथोत्तरोदीची, विदिक् त्वपदिशं प्रदिक् ॥१६७॥

दिश्यं दिग्भववस्तुन्यपागपाचीनमुदगुदीचीनम् ।

प्राक् प्राचीनं च समे प्रत्यक् तु स्यात्प्रतीचीनम् ॥१६८॥

तिर्यग्दिशां तु पतय, इन्द्राग्नियमनैर्ऋताः ।

वरुणो वायुकुबेरावीशानश्च यथाक्रमम् ॥१६९॥

ऐरावतः पुण्डरीको, वामनः कुमुदोऽञ्जनः ।

पुष्पदन्तः सार्वभौमः, सुप्रतीकश्च दिग्गजाः ॥१७०॥

इन्द्रो हरिर्दुश्च्यवनोऽच्युताग्रजो,

वज्री बिडौजा मघवान् पुरन्दरः ।

प्राचीनबर्हिः पुरुहूतवासवौ,

सङ्क्रन्दनाखण्डलमेघवाहनाः ॥१७१॥

सुत्रामवास्तोष्पतिर्दल्मिशक्राः वृषा सुनासीरसहस्रनेत्रौ
पर्जन्यहर्यश्वऋभुक्षिबाहुदन्तेयवृद्धश्रवसस्तुराषाट् ॥१७२॥
सुरर्षभस्तपस्तक्षो जिष्णुर्वरशतक्रतुः ।
कौशिकः पूर्वदिग्-देवाप्सरः-स्वर्ग-शची-पतिः ॥१७३॥
पृतनाषाडुग्रधन्वा, मरुत्वान्मघवाऽस्य तु ।
द्विषः पाकोऽद्रयो वृत्रः, पुलोमा नमुचिर्बलः ॥१७४॥
जम्भः प्रिया शचीन्द्राणी, पौलोमी जयवाहिनी ।
तनयस्तु जयन्तः स्याज्जयदत्तो जयश्च सः ॥१७५॥
सुता जयन्ती तविषी, ताविष्युच्चैःश्रवा हयः ।
मातलीः सारथिर्देवनन्दी द्वाःस्थो गजः पुनः ॥१७६॥
ऐरावणोऽभ्रमातङ्गश्चतुर्दन्तोऽर्कसोदरः ।
ऐरावतो हस्तिमल्लः, श्वेतगजोऽभ्रमुप्रियः ॥१७७॥
वैजयन्तौ तु प्रासादध्वजौ पुर्यमरावती ।
सरो नन्दीसरः पर्षत्सुधर्मा नन्दनं वनम् ॥१७८॥
वृक्षाः कल्पः पारिजातो, मन्दारो हरिचन्दनः ।
सन्तानश्च धनुर्देवायुधं तदजु रोहितम् ॥१७९॥

दीर्घज्वैरावतं वज्रं, त्वशनिर्ह्रादिनी स्वरुः ।
शतकोटिः पविः शम्बो, दम्भोलिर्भिदुरं भिदुः ॥१८०॥
व्याधामः कुलिशोऽस्यार्चिरतिभीः स्फूर्जथुर्ध्वनिः ।
स्वर्वैद्यावश्विनीपुत्रावश्विनौ वडवासुतौ ॥१८१॥
नासिक्यावर्कजौ दस्रौ, नासत्यावब्धिजौ यमौ ।
विश्वकर्मा पुनस्त्वष्टा, विश्वकृद्देववर्द्धकिः ॥१८२॥
स्वःस्वर्गिवध्वोऽप्सरसः, स्वर्वेश्या उर्वशीमुखाः ।
हाहादयस्तु गन्धर्वा, गान्धर्वा देवगायनाः ॥१८३॥

यमः कृतान्तः पितृदक्षिणाशा-
प्रेतपतिर्दण्डधरोऽर्कसूनुः ।
कीनाशमृत्यू समवर्त्तिकालौ
शीर्णाङ्घ्रिहर्यन्तकधर्मराजाः ॥१८४॥

यमराजः श्राद्धदेवः, शमनो महिषध्वजः ।
कालिन्दीसोदरश्चापि, धूमोर्णा तस्य वल्लभा ॥१८५॥
पुरी पुनः संयमनी, प्रतीहारस्तु वैध्यतः ।
दासौ चण्डमहाचण्डौ, चित्रगुप्तस्तु लेखकः ॥१८६॥
स्याद्राक्षसः पुण्यजनो नृचक्षा

यातवाशरैः कौणपयातुधानौ ।
रात्रिञ्चरो रात्रिचरः पलादः
कीनाशरक्षोनिकसात्मजाश्च ॥१८७॥
क्रव्यात्कर्बुरनैर्ऋतास्रपा
वरुणस्त्वर्णवमन्दिरः प्रचेताः ।
जल-यादःपतिपाशिमेघनादा
जलकान्तारः स्यात्परञ्जनश्च ॥१८८॥
श्रीदः सितोदरकुहेशसखाः पिशाच-
कीच्छत्रवसुस्त्रिशिरा ऐडविलैकपिङ्गाः ।
पौलस्त्यवैश्रवणरत्नकराः कुबेर-
यक्षौ नृधर्म्मधनदौ नरवाहनश्च ॥१८९॥
कैलासौकाः यक्ष-धन-निधि-किम्पुरुषेश्वरः ।
विमानं पुष्पकं चैत्ररथं वनं पुरी प्रभा ॥१९०॥
अलका वस्वोकसारा, सुतोऽस्य नलकूबरः ।
वित्तं रिक्थं स्वापतेयं, राः सारं विभवो वसु ॥१९१॥

---

(१) यातु यातुनो पुंस्यपि, यदाह धनपालः "क्रव्यादा यातवो यातुधानाः" इति ।

२ पुंस्यपि, यदाह धनपालः "सारोऽर्थो द्रविणं धनं" ।

द्युम्नं द्रव्यं पृक्थं मृक्थं, स्वैमृक्णं द्रविणं धनम् ।
हिरण्यार्थौ निधानं तु, कुनाभिः शेवधिर्निधिः ॥१९२
महापद्मश्च पद्मश्च, शङ्खो मकरकच्छपौ ।
मुकुन्दकुन्दनीलाश्च, चर्चाश्च निधयो नव ॥१९३॥
यक्षः पुण्यजनो राजा, गुह्यको वटवास्यपि ।
किन्नरस्तु किम्पुरुषस्तुरङ्गवदनो मयुः ॥१९४॥
शम्भुः शर्वः स्थाणुरीशान ईशो, रुद्रोड्डीशौ वामदेवो वृषाङ्कः ।
कण्ठेकालः शङ्करो नीलकण्ठः, श्रीकण्ठोग्रौ धूर्जटिर्भीम-भर्गौ ॥१९५॥
मृत्युञ्जयः पञ्चमुखोऽष्टमूर्त्तिः, श्मशानवेश्मा गिरिशो गिरीशः ।
षण्ढः कपर्दीश्वर ऊर्द्ध्वलिङ्ग, एक-त्रि-दृक् भालदृगेकपादः ॥१९६॥

---

१ चर्चाः चर्चसौ चर्चसः इत्यादि । २ सद्योजातः १ वामदेवः २ अघोरः ३ तत्पुरुषः ४ ईशानः ५ति पञ्च मुखानि ।

मृडोऽट्टहासी घनवाहनोऽहि-

र्बुध्नो विरूपाक्षविषान्तकौ च ।

महाव्रतो वह्नि-हिरण्यरेताः

शिवोऽस्थिधन्वा पुरुषास्थिमाली॥१९७॥

स्याद् व्योमकेशः शिपिविष्टभैरवौ,

दिक्-कृत्ति-वासा भवनीललोहितौ ।

सर्वज्ञ-नाट्यप्रियखण्डपर्शवो,

महाशरा देव-नटे-श्वरौ हरः ॥१९८॥

पशु-प्रथम-भूतो-मा-पतिः पिङ्ग-जटेक्षणः ।

पिनाक-शूल-खट्वाङ्ग-गङ्गा-ऽही-न्दु-कपाल-भृत् ॥१९९॥

गज-पूष-पुरा-नङ्ग-काला-न्धक-मखाऽसुहृद् ।

कपर्दोऽस्य जटाजूटः, खट्वाङ्गस्तु सुखंसुणः ॥२००॥

पिनाकं स्यादाजगवमजकावं च तद्धनुः ।

ब्राह्म्याद्या मातरः सप्त, प्रमथाः पार्षदा गणाः ॥२०१॥

लघिमा वशितेशित्वं, प्राकाम्यं महिमाऽणिमा ।

यत्र कामावसायित्वं, प्राप्तिरैश्वर्यमष्टधा ॥२०२॥

गौरी काली पार्वती मातृमाता-
ऽपर्णा रुद्राण्यम्बिका त्र्यम्बिकोमा ।
दुर्गा चण्डी सिंहयाना मृडानी,
कात्यायन्यौ दक्षजार्या कुमारी ॥२०३॥
सती शिवा महादेवी, शर्व्वाणी सर्व्वमङ्गला ।
भवानी कृष्ण-मैनाक-स्वसा मेनाद्रिजेश्वरा ॥२०४॥
निशुम्भ-शुम्भ-महिष-मथनी भूतनायिका ।
तस्याः सिंहो मनस्तालः, सख्यौ तु विजया जया ॥२०५॥
चामुण्डा चर्चिका चर्म्ममुण्डा मार्जारकर्णिका ।
कर्णमोटी महागन्धा, भैरवी च कपालिनी ॥२०६॥
हेरम्बो गण-विघ्नेशः, पर्शुपाणिर्विनायकः ।
द्वैमातुरो गजास्यैकदन्तौ लम्बोदराखुगौ ॥२०७॥
स्कन्दः स्वामी महासेनः, सेनानीः शिखिवाहनः ।
षाण्मातुरो ब्रह्मचारी, गङ्गो-मा-कृत्तिका-सुतः ॥२०८॥
द्वादशाक्षो महातेजाः, कुमारः षण्मुखो गुहः ।
विशाखः शक्तिभृत् क्रौञ्च-तारकारिः शरा-ग्नि-भूः ॥२०९॥

ी भृङ्गिरिटिर्भृङ्गिरिटिर्नान्दि-स्थि-विग्रहः ।
माण्डके केलिकिलो, नन्दीशो तण्डु-नदिनौ ॥२१०॥
णो विरिञ्चिर्द्रुवणो विरिञ्चः,
परमेष्ठ्यजोऽष्टश्रवणः स्वयम्भूः ।
नः कविः सात्विकवेदगर्भौ,
स्थविरः शतानन्दपितामहौ कः ॥२११॥
ा विधाता विधिवेधसौ ध्रुवः,
पुराणगो हंसगविश्वरेतसौ ।
पतिर्ब्रह्मचतुर्मुखो भवा-
न्तकृज्जगत्कर्तृसरोरुहासनौ ॥२१२॥
ुः शतधृतिः स्रष्टा, सुरज्येष्ठो विरिञ्चनः ।
ण्यगर्भो लोकेशो, नाभि-पद्मा-त्म-भूरपि ॥२१३॥
ुर्जिष्णुर्जनार्दनो हरिर्हृषीकेशोऽच्युतः केशवो,
र्हिः पुरुषोत्तमोऽब्धिशयनोपेन्द्रावजेन्द्रानुजौ ।
क्सेननरायणौ जलशयो नारायणः श्रीपति-
रिधिः पुराण-यज्ञ-पुरुषस्तार्क्ष्यध्वजोऽधोक्षजः ॥२१४॥

गोविन्दषड्बिन्दुमुकुन्दकृष्णा, वैकुण्ठपद्मेशयपद्मनाभाः ।
वृषाकपिर्माधववासुदेवौ, विश्वम्भरः श्रीधरविश्वरूपौ ॥२१५॥
दामोदरः शौरिसनातनौ विधुः,
पीताम्बरो मार्जनिनौ कुमोदकः ।
त्रिविक्रमो जन्हुचतुर्भुजौ पुन-
र्वसुः शतावर्त्तगदाग्रजौ स्वभूः ॥२१६॥
मुञ्जकेशिवनमालिपुण्डरीकाक्षबभ्रुशशबिन्दुवेधसः ।
पृश्निशृंगधरणीधरात्मभूपाण्डवायनसुवर्णबिन्दवः ॥२१७॥
श्रीवत्सो देवकीसूनुर्गोपेन्द्रो विष्टरश्रवाः ।
सोमसिन्धुर्जगन्नाथो, गोवर्द्धनधरोऽपि च ॥२१८॥
यदुनाथो गदा-शार्ङ्ग-चक्र-श्रीवत्स-शङ्ख-भृत् ।
मधुधेनुकचाणूरपूतनायमलार्जुनाः ॥२१९॥
कालनेमिहयग्रीवशकटारिष्टकैटभाः ।
कंसकेशिमुराः साल्वमैन्दद्विविदराहवः ॥२२०॥
हिरण्यकशिपुर्बाणः, कालीयो नरको बलिः ।
शिशुपालश्चास्य वध्या, वैनतेयस्तु वाहनम् ॥२२१॥

शङ्खोऽस्य पाञ्चजन्योऽङ्कः श्रीवत्सोऽसिस्तु नन्दकः ।
गदा कौमोदकी चापं शार्ङ्गं चक्रं सुदर्शनः ॥२२२॥
मणिः स्यमन्तको हस्ते, भुजमध्ये तु कौस्तुभः ।
वसुदेवो भूकश्यपो, दिन्दुरानकदुन्दुभिः ॥२२३॥
रामो हली मुसलिसात्वतकामपालाः
सङ्कर्षणः प्रियमधुर्बलरौहिणेयौ ।
रुक्मिप्रलम्बयमुनाभिदनन्ततालं-
लक्ष्मैककुण्डलसितासित-रेवतीशाः ॥२२४॥
बलदेवो बलभद्रो नीलवस्त्रोऽच्युताग्रजः ।
मुशलं त्वस्य सौनन्दं हलं संवर्तकाह्वयम् ॥२२५॥
लक्ष्मीः पद्मा रमा या मा, ता सा श्रीः कमलेन्दिरा ।
हरिप्रिया पद्मवासा, क्षीरोदतनयाऽपि च ॥२२६॥
प्रद्युम्नो जराभीरुरनङ्गमन्मथौ
कमनः कलाकेलिरनन्यजोऽङ्गजः ।

०१ श्रीवत्सस्तु विष्णुहृदये रोम्णो दक्षिणावर्त्तः । ०२ वाचस्पतिस्तु चक्रं सुदर्शनोऽस्त्रियामित्याह । ०३ अत्र श्लोके या शब्दस्य, ई, आ, इति छेदः, ई अत्र धवयोगादिति ङी प्रत्ययः, आ त्वयं आबन्तो गङ्गावत् । या इत्यखंडमपि, तथा च विश्वशम्भुः "या रमामातृष्विति" ।

मधुदीपमारौ मधुसारथिस्मरौ

विषमायुधो दर्पककामहृच्छयाः ॥२२७॥

प्रद्युम्नः श्रीनन्दनश्च, कन्दर्पः पुष्पकेतनः ।

पुष्पाण्यस्येषुचापास्त्राण्यरी शम्बरशूर्पकौ ॥२२८॥

केतनं मीनमकरौ, बाणाः पञ्च रतिः प्रिया ।

मनःशृङ्गारसङ्कल्पात्मानो योनिः सुहृन्मधुः ॥ २२९ ॥

सुतोऽनिरुद्धे ऋष्याङ्के, उषेशो ब्रह्मसूश्च सः ।

गरुडः शाल्मल्यरुणावरजो विष्णुवाहनम् ॥२३०॥

सौपर्णेयो वैनतेयः सुपर्णः

सर्पारातिर्वज्रजिद्वज्रतुण्डः ।

पक्षिस्वामी काश्यपिः स्वर्णकाय-

स्तार्क्ष्यः कामायुर्गरुत्मान् सुधाहृत् ॥२३१॥

बुद्धस्तु सुगतो धर्मधातुस्त्रिकालविज्जिनः ।

बोधिसत्त्वो महाबोधिरार्य्यः शास्ता तथागतः ॥२३२॥

पञ्चज्ञानः षडभिज्ञो, दशार्हो दशभूमिगः

चतुस्त्रिंशज्जातकज्ञो, दशपारमिताधरः ॥२३३॥

द्वादशाक्षो दशबलस्त्रिकायः श्रीघनाद्वयौ ।

समन्तभद्रः सङ्गुप्तो, दयाकूर्चो विनायकः ॥२३४॥

मार-लोक-स्व-जिद्धर्म्मराजो विज्ञानमातृकः ।
महामैत्रो मुनीन्द्रश्च, बुद्धाः स्युः सप्त ते त्वमी ॥२३५॥
विपश्यी शिखी विश्वभूः, ककुच्छन्दश्च काञ्चनः ।
काश्यपश्च सप्तमस्तु, शाक्यसिंहोऽर्कबान्धवः ॥२३६॥
तथा राहुलसूः सर्वार्थसिद्धो गौतमान्वयः ।
माया-शुद्धोदन-सुतो, देवदत्ताग्रजश्च सः ॥२३७॥
असुरा दितिदनुजाः, पातालौकःसुरारयः ।
पूर्व्वदेवाः शुक्रशिष्या, विद्यादेव्यस्तु षोडश ॥२३८॥
रोहिणी प्रज्ञप्तिर्वज्रश्रृङ्खला कुलिशाङ्कुशा ।
चक्रेश्वरी नरदत्ता, काल्यथासौ महापरा ॥२३९॥
गौरी गान्धारी सर्वास्त्रमहाज्वाला च मानवी ।
वैरोट्याऽच्छुप्ता मानसी, महामानसिकेति ताः ॥२४०॥
वाग् ब्राह्मी भारती गौर्गीर्वाणी भाषा सरस्वती ।
श्रुतदेवी वचनं तु व्याहारो भाषितं वचः ॥२४१॥
सविशेषणमाख्यातं, वाक्यं स्त्याद्यन्तकं पदम् ।
द्धसिद्धकृतेभ्योऽन्ते, आप्तोक्तिः समयागमौ ॥२४२॥
आचाराङ्गं सूत्रकृतं, स्थानाङ्गं समवाययुक् ।
[illegible] भगवत्यङ्गं, ज्ञाताधर्म्मकथापि च ॥२४३॥

उपासकान्तकृदनुत्तरोपपातिकादशाः ।
प्रश्नव्याकरणं चैव, विपाकश्रुतमेव च ॥२४४॥
इत्येकादश सोपाङ्गान्यङ्गानि द्वादशं पुनः ।
दृष्टिवादो द्वादशाङ्गी, स्याद्गणिपिटकाह्वया ॥२४५॥
परिकर्म्म- सूत्र-पूर्वानुयोग-पूर्वगत-चूलिकाः पञ्च ।
स्युर्दृष्टिवादभेदाः पूर्वाणि चतुर्दशापि पूर्वगते ॥२४६॥
उत्पादपूर्वमग्रायणीयमथ वीर्य्यतः प्रवादं स्यात् ।
अस्तेर्ज्ञानात्सत्यात्तदात्मनः कर्म्मणश्च परम् ॥२४७॥
प्रत्याख्यानं विद्याप्रवाद-कल्याण-नामधेये च ।
प्राणावायं च क्रियाविशालमथ लोकबिन्दुसारमिति ।२४८
स्वाध्यायः श्रुतिराम्नायश्छन्दो वेदस्त्रयी पुनः ।
ऋग्यजुःसामवेदा. स्युरथर्वा तु तदुद्धृतिः ॥२४९॥
वेदान्तः स्यादुपनिषदोङ्कारप्रणवौ समौ ।
शिक्षा कल्पो व्याकरणं, छन्दो ज्योतिर्निरुक्तयः ॥२५०॥
षडङ्गानि धर्मशास्त्रं, स्यात् स्मृतिर्धर्म्मसंहिता ।
आन्वीक्षिकी तर्कविद्या, मीमांसा तु विचारणा ॥२५१॥
सर्गश्च प्रतिसर्गश्च, वंशो मन्वन्तराणि च ।
वंशानुवंशचरितं, पुराणं पञ्चलक्षणम् ॥२५२॥

षडङ्गी वेदाश्चत्वारो, मीमांसाऽन्वीक्षिकी तथा ।
धर्मशास्त्रं पुराणं च, विद्या एताश्चतुर्दश ॥२५३॥
सूत्रं सूचनकृद्भाष्यं सूत्रोक्तार्थप्रपञ्चकम् ।
प्रस्तावस्तु प्रकरणं, निरुक्तं पदभञ्जनम् ॥२५४॥
अवान्तरप्रकरणविश्रामे शीघ्रपाठतः ।
आह्निकमधिकरणं त्वेकन्यायोपपादनम् ॥२५५॥
उक्तानुक्तदुरुक्तार्थचिन्ताकारि तु वार्त्तिकम् ।
टीका निरन्तरव्याख्या, पञ्जिका पदभञ्जिका ॥२५६॥
निबन्धवृत्ती अन्वर्थे, संग्रहस्तु समाहृतिः ।
परिशिष्टपद्धत्यादीनि, पथाऽनेन समुन्नयेत् ॥२५७॥
कारिका तु स्वल्पवृत्तौ, बहोरर्थस्य सूचनी ।
कलिन्दिका सर्वविद्या, निघण्टुर्नामसङ्ग्रहः ॥२५८॥
इतिहासः पुरावृत्तं, प्रवह्लिका प्रहेलिका ।
जनश्रुतिः किंवदन्ती, वार्त्तैतिह्यं पुरातनी ॥२५९॥

---

०१ अवान्तरप्रकरणानां विश्रामो ग्रन्थावयय इत्यर्थः । तदाह्निकमित्युच्यते, यदनेकार्थः "आह्निकं स्यात्पुनरहर्निर्वर्त्ये नित्यकर्मणि । भोजने ग्रन्थभागे चेति " ग्रन्थभागे-ग्रन्थावयवे इति टीका । ०२ आदिग्रहणात् अध्यायः उच्छ्वासः अङ्कः सर्गः इत्यादयो ग्रन्थावयवविशेषा ज्ञेयाः ।

वार्त्ता प्रवृत्तिर्वृत्तान्त उदन्तोऽथाह्वयोऽभिधा ।
गोत्रसंज्ञानामधेयाख्याह्वाऽभिख्याश्च नाम च ॥२६०॥
सम्बोधनमामन्त्रणमाह्वानं त्वभिमन्त्रणम् ।
आकारणं हवो हूतिः, संहूतिर्बहुभिः कृता ॥२६१॥
उदाहार उपोद्घात, उपन्यासश्च वाङ्मुखम् ।
व्यवहारो विवादः स्यात्, शपथः शपनं शपः ॥२६२॥
उत्तरं तु प्रतिवचः, प्रश्नः पृच्छाऽनुयोजनम् ।
कथङ्कथिकता चाथ, देवप्रश्न उपश्रुतिः ॥२६३॥
चटु चाटु प्रियप्रायं, प्रियसत्यं तु सूनृतम् ॥
सत्यं सम्यक् समीचीनमृतं तथ्यं यथातथम् ॥२६४॥
यथास्थितं च सद्भूतेऽलीके तु वितथानृते ।
अथ क्लिष्टं सङ्कुलं च, परस्परपराहतम् ॥२६५॥
सान्त्वं सुमधुरं ग्राम्यमश्लीलं म्लिष्टमस्फुटम् ।
लुप्तवर्णपदं ग्रस्तमवाच्यं स्यादनक्षरम् ॥२६६॥
अम्बूकृतं सथूत्कारे, निरस्तं त्वरयोदितम् ।
आम्रेडितं द्विस्त्रिरुक्तमबद्धं तु निरर्थकम् ॥२६७॥
पृष्ठमांसादनं तद्यत्, परोक्षे दोषकीर्त्तनम् ।
मिथ्याभियोगोऽभ्याख्यानं, सङ्गतं हृदयङ्गमम् ॥२६८॥

परुषं निष्ठुरं रूक्षं, विक्रुष्टमथ घोषणा ।
उच्चैर्घुष्टं वर्णनेडा, स्तवः स्तोत्रं स्तुतिर्नुतिः ॥२६९॥

श्लाघा प्रशंसाऽर्थवादः, सा तु मिथ्या विकत्थनम् ।
जनप्रवादः कौलीनं, विगानं वचनीयता ॥२७०॥

स्यादवर्ण उपक्रोशो, वादो निष्पर्यपात् परः ।
गर्हणा धिक्क्रिया निन्दा, कुत्सा क्षेपो जुगुप्सनम् ॥२७१॥

आक्रोशाभीषङ्गाक्षेपाः, शापः स क्षारणा रते ।
विरुद्धशंसनं गालिराशीर्मङ्गलशंसनम् ॥ २७२ ॥

श्लोकः कीर्तिर्यशोऽभिख्या, समाज्ञा रुशती पुनः ।
अशुभा वाक् शुभा कल्या चर्चरी चर्भटी समे ॥२७३॥

यः सनिन्द उपालम्भस्तत्र स्यात्परिभाषणम् ।
आपृच्छाऽऽलापः सम्भाषोऽनुलापः स्यान्मुहुर्वचः ॥२७४॥

अनर्थकं तु प्रलापो, विलापः परिदेवनम् ।
उल्लापः काकुवागन्योऽन्योक्तिः संलापसंकथे ॥२७५॥

विप्रलापो विरुद्धोक्तिरपलापस्तु निह्नवः ।
सुप्रलापः सुवचनं, सन्देशवाक्तु वाचिकम् ॥२७६॥

आज्ञा शिष्टिर्निराङ्भ्यो देशो नियोगशासने ।
अववादोऽप्यथाहूय प्रेषणं प्रतिशासनम् ॥२७७॥

संवित्सन्धाऽऽस्थाऽभ्युपायः, संप्रत्याङ्भ्यः परः श्रवः ।
अङ्गीकारोऽभ्युपगमः, प्रतिज्ञाऽऽगूश्च सङ्गरः ॥२७८॥

गीतनृत्यवाद्यत्रयं, नाट्यं तौर्यत्रिकं च तत् ।
सङ्गीतं प्रेक्षणार्थेऽस्मिन्, शास्त्रोक्ते नाट्यधर्मिका ॥२७९॥

गीतं गानं गेयं गीतिर्गान्धर्वमथ नर्त्तनम् ।
नटनं नृत्यं नृत्तं च, लास्यं नाट्यं च ताण्डवम् ॥२८०॥

मण्डलेन तु यन्नृत्यं, स्त्रीणां हल्लीसकं हि तत् ।
पानगोष्ठ्यामुच्चतालं, रणे वीरजयन्तिका ॥२८१॥

स्थानं नाट्यस्य रङ्गः स्यात्पूर्वरङ्ग उपक्रमः ।
अङ्गहारोऽङ्गविक्षेपो, व्यञ्जकोऽभिनयः समौ ॥२८२॥

स चतुर्विध आहार्यो रचितो भूषणादिना ।
वचसा वाचिकोऽङ्गेनाङ्गिकः सत्त्वेन सात्त्विकः ॥२८३॥

स्यान्नाटकं प्रकरणं, भाणः प्रहसनं डिमः ।
व्यायोगसमवकारौ, वीथ्यङ्केहामृगा इति ॥२८४॥

अभिनेयप्रकाराः स्युर्भाषाः षट् संस्कृतादिकाः ।
भारती सात्वती कौशिक्यारभट्यौ च वृत्तयः ॥२८५॥

वाद्यं वादित्रमातोद्यं, तूर्यं तूरं स्मरध्वजः ।
ततं वीणाप्रभृतिकं, तालप्रभृतिकं घनं ॥२८६॥

वंशादिकं तु शुषिरमानद्धं मुरजादिकम् ।
वीणा पुनर्घोषवती, विपञ्ची कण्ठकूणिका ॥२८७॥

वल्लकी साऽथ तन्त्रीभिः, सप्तभिः परिवादिनी ।
शिवस्य वीणा नालम्बी, सरस्वत्यास्तु कच्छपी ॥२८८॥

नारदस्य तु महती गणानां तु प्रभावती ।
विश्वावसोस्तु बृहती, तुम्बुरोस्तु कलावती ॥२८९॥

चण्डालानां तु कटोलवीणा चाण्डालिका च सा ।
कायः कोलम्बकस्तस्या, उपनाहो निबन्धनम् ॥२९०॥

दण्डः पुनः प्रवालः स्यात्ककुभस्तु प्रसेवकः ।
मूले वंशशलाका स्यात्कलिका कूणिकापि च ॥२९१॥

कालस्य क्रियया मानं, तालः साम्यं पुनर्लयः ।
द्रुतं विलम्बितं मध्यमोघस्तत्त्वं घनं क्रमात् ॥२९२॥

मृदङ्गो मुरजः सोऽङ्क्यालिङ्ग्यूर्ध्वकै इति त्रिधा ।
स्याद्यशःपटहो ढक्का, भेरी दुन्दुभिरानकः ॥२९३॥
पटहोऽथ शारिका स्यात्कोणो वीणादिवादनम् ।
शृङ्गारहास्यकरुणा, रौद्रवीरभयानकाः ॥२९८॥
बीभत्साद्भुतशान्ताश्च, रसा भावाः पुनस्त्रिधा ।
स्थायिसात्त्विकसञ्चारिप्रभेदैः स्याद्रतिः पुनः ॥२९५॥
रागोऽनुरागोऽनुरतिर्हासस्तु हसनं हसः ।
घर्घरो हासिको हास्यं, तत्रादृष्टरदे स्मितम् ॥२९६॥
वक्रोष्ठिकाऽथ हसितं, किञ्चिद्दृष्टरदाङ्कुरे ।
किञ्चिच्छ्रुते विहसितमट्टहासो महीयसि ॥२९७॥
अतिहासस्त्वनुस्यूतेऽपहासोऽकारणात्कृते ।
सोत्प्रासे त्वाच्छुरितकं, हसनं स्फुरदोष्ठके ॥२९८॥
शोकः शुक् शोचनं खेदः, क्रोधो मन्युः क्रुधा रुषा ।
क्रुत् कोपः प्रतिघो रोषो, रुट् चोत्साहः प्रगल्भता ॥२९९॥
अभियोगोद्यमौ प्रौढिरुद्योगः कियदेतिका ।
अध्यवसाय ऊर्जोऽथ वीर्यं सोऽतिशयान्वितः ॥३००॥

भयं भीर्भीतिरातङ्क, आशङ्का साध्वसं दरः ।
भिया च तच्चाहिभयं, भूपतीनां स्वपक्षजम् ॥३०१॥
अदृष्टं वह्नितोयादेर्दृष्टं स्वपरचक्रजम् ।
भयङ्करं प्रतिभयं, भीमं भीष्मं भयानकम् ॥३०२॥
भीषणं भैरवं घोरं, दारुणं च भयावहम् ।
जुगुप्सा तु घृणाऽथ स्याद्विस्मयश्चित्रमद्भुतम् ॥३०३॥
चोद्याश्चर्ये शमः शान्तिः, शमथोपशमावपि ।
तृष्णाक्षयः स्थायिनोऽमी, रसानां कारणं क्रमात् ॥३०४॥
स्तम्भो जाड्यं स्वेदो घर्मनिदाघौ पुलकः पुनः ।
रोमाञ्चः कण्टको रोमविकारो रोमहर्षणम् ॥३०५॥
रोमोद्गम उद्धुषणमुल्लुकसनमित्यपि ।
स्वरभेदस्तु कल्लत्वं, स्वरे कम्पस्तु वेपथुः ॥३०६॥
वैवर्ण्यं कालिकाऽथाश्रु बाष्पो नेत्राम्बु रोदनम् ।
अस्रमस्तु प्रलयस्त्वचेष्टतेत्यष्ट सात्त्विकाः ॥३०७॥
धृतिः सन्तोषः स्वास्थ्यं स्यादाध्यानं स्मरणं स्मृतिः ।
मतिर्मनीषा बुद्धिर्धीर्धिषणाज्ञप्तिचेतनाः ॥३०८॥

प्रतिभा प्रतिपत्प्रज्ञाप्रेक्षाचिदुपलब्धयः ।
संवित्तिः शेमुषी दृष्टिः, सा मेधा धारणक्षमा ॥२०९॥
पण्डा तत्त्वानुगा मोक्षे ज्ञानं विज्ञानमन्यतः ।
शुश्रूषा श्रवणं चैव, ग्रहणं धारणं तथा ॥२१०॥
ऊहोऽपोहोऽर्थविज्ञानं, तत्त्वज्ञानं च धीगुणाः ।
व्रीडा लज्जा मन्दाक्षं ह्रीस्त्रपा साऽपत्रपाऽन्यतः ॥२११॥
जाड्यं मौर्ख्यं विषादोऽवसादः सादो विषण्णता ।
मदो मुन्मोहसम्भेदो, व्याधिस्त्वाधी रुजाकरः ॥२१२॥
निद्रा प्रमीला शयनं, संवेश-स्वाप-संलयाः ।
नन्दीमुखी श्वासहेतिस्तन्द्रा सुप्तं तु साधिका ॥२१३॥
औत्सुक्यं रणरणकोत्कण्ठे आयल्लकारती ।
हृल्लेखोत्कलिके चाथावहित्थाकारगोपनम् ॥२१४॥
शङ्काऽनिष्टोत्प्रेक्षणं स्याच्चापलं त्वनवस्थितिः ।
आलस्यं तन्द्रा कौसीद्यं, हर्षश्चित्तप्रसन्नता ॥२१५॥
ह्लादः प्रमोदः प्रमदो, मुत्प्रीत्यामोदसम्मदाः ।
आनन्दानन्दथू गर्वस्त्वहङ्कारोऽवलिप्तता ॥२१६॥

दर्पोऽभिमानो ममता, मानश्चित्तोन्नतिः स्मयः ।
स मिथोऽहमहमिका, या तु सम्भावनाऽऽत्मनि ॥२१७॥

दर्पात्साऽहोपुरुषिका, स्यादहम्पूर्विका पुनः ।
अहं पूर्वमहं पूर्वमित्युग्रत्वं तु चण्डता ॥२१८॥

प्रबोधस्तु विनिद्रत्वं, ग्लानिस्तु बलहीनता ।
दैन्यं कार्पण्यं श्रमस्तु, क्लमः क्लेशः परिश्रमः ॥२१९॥

प्रयासायासव्यायामा, उन्मादश्चित्तविप्लवः ।
मोहो मौढ्यं चिन्ता ध्यानममर्षः क्रोधसम्भवः ॥२२०॥

गुणो जिगीषोत्साहवांस्त्रासस्त्वाकस्मिकं भयम् ।
अपस्मारः स्यादावेशो, निर्वेदः स्वावमाननम् ॥२२१॥

आवेगस्तु त्वरिस्तूर्णिः, संवेगः सम्भ्रमस्त्वरा ।
वितर्कः स्यादुन्नयनं, परामर्शो विमर्शनम् ॥२२२॥

अध्याहारस्तर्क ऊहोऽसूयान्यगुणदूषणम् ।
मृतिः संस्था मृत्युकालौ, परलोकगमोऽत्ययः ॥२२३॥

पञ्चत्वं निधनं नाशो, दीर्घनिद्रा निमीलनम् ।
दिष्टान्तोऽस्तं कालधर्मोऽवसानं सा तु सर्वगा ॥२२४॥

मरैको मारिस्त्रैयस्त्रिंशदमी व्यभिचारिणः ।
स्युः कारणानि कार्य्याणि, सहचारीणि यानि च ॥३२५॥

रत्यादेः स्थायिनो लोके, तानि चेत्काव्यनाट्ययोः ।
विभावा[१] अनुभावाश्च[२], व्यभिचारिणि[३] एव च ॥३२६॥

व्यक्तः स तैर्विभावाद्यैः, स्थायिभावो भवेद्रसः ।
पात्राणि[१] नाट्येऽविकृतास्तत्तद्वेषस्तु भूमिका[१] ॥३२७॥

शैलूषो[१] भरतः[२] सर्वकेशी[३] भरतपुत्रकः[४] ।
धर्म्मीपुत्रो[५] रङ्गजायाऽऽजीवो[६-७] रङ्गावतारकः[८] ॥३२८॥

नटः[९] कृशाश्वी[१०] शैलाली[११], चारणस्तु[१] कुशीलवः[२] ।
भ्र-भ्रु-भ्रू-भृ-परः कुंसो[६], नटः स्त्रीवेषधारकः ॥३२९॥

वेश्याचार्य्यः[१] पीठमर्दः[२], सूत्रधारस्तु[१] सूचकः ।
नन्दी[१] तु पाठको नान्द्याः, पार्श्वस्थः[१] पारिपार्श्विकः[२] ॥३३०॥

वासन्तिकः[१] केलिकिलो[२], वैहासिको[३] विदूषकः[४] ।
प्रहासी[५] प्रीतिदश्चाथ[६], पिङ्गः[१] पल्लविको[२] विटः[३] ॥३३१॥

पिता त्वावुक[१] आवुत्त[१]-भावुकौ[२] भगिनीपतौ ।
भावो[१] विद्वान् युवराजः, कुमारो[१] भर्तृदारकः[२] ॥३३२॥

बाला वासूर्मार्ष आर्यो, देवो भट्टारको नृपः ।
राष्ट्रियो नृपतेः श्यालो, दुहिता भर्तृदारिका ॥२३३॥
देवी कृताभिषेकाऽन्या भट्टिनी गणिकाऽज्जुका ।
नीचा चेटी सखीहूतौ हण्डे हञ्जे हलाः क्रमात् ॥२३४॥
अब्रह्मण्यमवध्योक्तौ, ज्यायसी तु स्वसाऽत्तिका ।
भर्ताऽऽर्यपुत्रो माताऽम्बा भदन्ताः सौगतादयः ॥२३५॥
पूज्ये तत्रभवानत्रभवांश्च भगवानपि ।
पादो भट्टारको देवः, प्रयोज्याः पूज्यनामतः ॥२३६॥

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायामभिधानचिन्तामणौ
नाममालायां देवकाण्डो द्वितीयः ॥२॥

अभिधानचिन्तामणौ ।

मर्त्यकाण्डः तृतीयः ।

मर्त्यः पञ्चजनो भूस्पृक्, पुरुषः पूरुषो नरः ।
मनुष्यो मानुषो ना विट्, मनुजो मानवः पुमान् ॥२३७॥
बालः पाकः शिशुर्डिम्भः, पोतः शावः स्तनन्धयः ।
पृथुकार्भोत्तानशयाः, क्षीरकण्ठः कुमारकः ॥२३८॥
शिशुत्वं शैशवं बाल्यं, वयस्थस्तरुणो युवा ।
तारुण्यं यौवनं वृद्धः, प्रवयाः स्थविरो जरन् ॥२३९॥
जरी जीर्णो यातयामो, जीनोऽथ विस्रसा जरा ।
वार्द्धकं स्थाविरं ज्यायान्, वर्षीयान् दशमीत्यपि ॥२४०॥
विद्वान् सुधीः कविविचक्षणलब्धवर्णा-
ज्ञाः प्राप्तरूपकृतिकृष्ट्यभिरूपधीराः ।
मेधाविकोविदविशारदसूरिदोष-
ज्ञाः प्राज्ञपण्डितमनीषिबुधप्रबुद्धाः ॥२४१॥

व्यक्तो विपश्चित्संख्यावान्, सन्, प्रवीणे तु शिक्षितः ।
निष्णातो निपुणो दक्षः, कर्म्म-हस्त-मुखाः कृतात् ।२४२॥

कुशलश्चतुरोऽभिज्ञविज्ञवैज्ञानिकाः पटुः ।
छेको विदग्धे प्रौढस्तु, प्रगल्भः प्रतिभान्वितः ॥२४३॥

कुशाग्रीयमतिः सूक्ष्मदर्शी तत्कालधीः पुनः ।
प्रत्युत्पन्नमतिर्दूराधः पश्येद्दीर्घदर्श्यसौ ॥२४४॥

हृदयालुः सहृदयश्चिद्रूपोऽप्यथ संस्कृते ।
व्युत्पन्नप्रहतक्षुण्णा, अन्तर्वाणिस्तु शास्त्रवित् ॥२४५॥

वागीशो वाक्पतौ वाग्मी, वाचोयुक्तिपटुः प्रवाक् ।
समुखो वावदूकोऽथ वदो वक्ता वदावदः ॥२४६॥

स्याद् जल्पाकस्तु वाचालो, वाचाटो बहुगर्ह्यवाक् ।
...दोऽनुत्तरे दुर्वाक् कद्वदे स्यादथाधरः ॥२४७॥

...वादिन्येडमूकोनेडमूकौ त्ववाक्श्रुतौ ।
...ः शब्दनस्तुल्यौ, कुवादकुचरौ समौ ॥२४८॥

...ोऽस्फुटवाग् मूकोऽवागसौम्यस्वरोऽस्वरः ।
... मिहुरो विन्दुर्वन्दारुस्त्वभिवादकः ॥२४९॥

आशंसुराशंसितरि, कटुरस्त्वतिकुत्सितः ।
निराकरिष्णुः क्षिप्नुः स्याद्विकासी तु विकस्वरः ॥३५०॥

दुर्मुखे मुखराबद्धमुखौ शक्लः प्रियंवदः ।
दानशीलः सवदान्यो, वदन्योऽप्यथ बालिशः ॥३५१॥

मूढो मन्दो यथाजातो, बालो मातृमुखो जडः ।
मूर्खोऽमेधो विवर्णाज्ञौ, वैधेयो मातृशासितः ॥३५२॥

देवानांप्रियजाल्मौ च, दीर्घसूत्रश्चिरक्रियः ।
मन्दः क्रियासु कुण्ठः स्यात्, क्रियावान् कर्म्मसूद्यतः॥३५३

कर्म्मक्षमोऽलङ्कर्म्मीणः, कर्म्मशूरस्तु कर्म्मठः ।
कर्म्मशीलः कार्म्म आयःशूलिकस्तीक्ष्णकर्म्मकृत् ॥३५४॥

सिंहसंहननः स्वङ्गः, स्वतन्त्रो निरवग्रहः ।
यथाकामी स्वरुचिश्च, स्वच्छन्दः स्वैर्यपावृतः ॥३५५॥

यदृच्छो स्वैरितो स्वेच्छौ, नाथवान् निघ्नगृह्यकौ ।
तन्त्रायत्तवशाधीनच्छन्दवन्तः परात्परे ॥३५६॥

लक्ष्मीवान् लक्ष्मणः श्लीलः, इभ्य आढ्यो धनीश्वरः ।
ऋद्धो विभूतिः संपत्तिर्लक्ष्मीः श्रीऋद्धिसम्पदः ॥३५७॥

दरिद्रो दुर्विधो दुःस्थो, दुर्गतो निःस्वकीकटौ ।
अकिञ्चनोऽधिपस्त्वीशो, नेता परिवृढोऽधिभूः ॥३५८॥
पतीन्द्रस्वामिनाथार्य्याः प्रभुर्भर्त्तेश्वरो विभुः ।
ईशितेनो नायकश्च, नियोज्यः परिचारकः ॥३५९॥
डिङ्गरः किङ्करो भृत्यश्चेटो गोप्यः पराचितः ।
दासः प्रेष्यः परिस्कन्दो, भुजिष्यपरिकर्म्मिणौ ॥३६०॥
परान्नः परपिण्डादः, परजातः परैधितः ।
भृतको भृतिभुग् वैतनिकः कर्म्मकरोऽपि च ॥३६१॥
स निर्भृतिः कर्म्मकरो, भृतिः स्यान्निष्क्रयः पणः ।
कर्म्मण्या वेतनं मूल्यं, निर्वेशो भरणं विधा ॥३६२॥
भर्म्मण्या भर्म भृत्या च, भोगस्तु गणिकाभृतिः ।
[illegible]लपूः स्याद्बहुकरो, भारवाहस्तु भारिकः ॥३६३॥
[illegible]र्सावहे वैवधिको, भारे विवधवीवधौ ।
[illegible]ः शिक्यं तदालम्बो, भारयष्टिर्विहङ्गिका ॥३६४॥
[illegible]रभटो वीरो, विक्रान्तश्चाथ कातरः ।
[illegible]कितो भीतो, भीरु-भीरुक-भीलुकाः ॥३६५॥

विहस्तव्याकुलौ व्यग्रे, कान्दिशीको भयद्रुते ।
उत्पिञ्जलसमुत्पिञ्जपिञ्जला भृशमाकुले ॥३६६॥

महेच्छे तूद्भटोदारौ, दान्तोदीर्णमहाशयाः ।
महामना महात्मा च, कृपणस्तु मितम्पचः ॥३६७॥

कीनाशस्तद्धनः क्षुद्रकदर्य्यदृढमुष्टयः ।
किम्पचानो दयालुस्तु, कृपालुः करुणापरः ॥३६८॥

सूरतोऽथ दया शूकः, कारुण्यं करुणा घृणा ।
कृपानुकम्पानुक्रोशो, हिंस्रे शरारुघातुकौ ॥३६९॥

व्यापादनं विशरणं प्रमयः प्रमापणं,
निर्ग्रन्थनं प्रमथनं कदनं निबर्हणम् ।
निस्तर्हणं विशसनं क्षणनं परासनं,
प्रोज्जासनं प्रशमनं प्रतिघातनं वधः ॥३७०॥

प्रवासनोद्वासनघातनिर्व्वासनानि संज्ञप्तिनिशुम्भहिंसाः ।
निर्व्वापणालम्भनिसूदनानि, निर्य्यातनोन्मन्थसमापनानि ॥३७१॥

अपासनं वर्जनमारपिञ्जा, निष्कारणाक्राथविशारणानि ।
स्युः कर्त्तने कल्पने-वर्द्धने च, छेदश्च घातोद्यत आततायी ॥

स शैर्षच्छेदिकः शीर्षच्छेद्यो यो वधमर्हति ।
प्रमीते उपसम्पन्नः, परेतप्रेतसंस्थिताः ॥२७३॥

नामालेख्य-यशः-शेषो, व्यापन्नोऽपगतो मृतः ।
परासुस्तदहे दानं, तदर्थमौर्ध्वदेहिकम् ॥२७४॥

मृतस्नानमपस्नानं, निवापः पितृतर्पणम् ।
चितिचित्याचितास्तुल्या, ऋजुस्तु प्राञ्जलोऽञ्जसः ॥२७५॥

दक्षिणे सरलोदारौ, शठस्तु निकृतोऽनृजुः ।
क्रूरे नृशंसनिस्त्रिंशपापाः धूर्त्तस्तु वञ्चकः ॥२७६॥

व्यंसकः कुहको दाण्डाजिनिको मायिजालिकौ ।
माया तु शठता शाठ्यं, कुसृतिर्निकृतिश्च सा ॥२७७॥

कपटं कैतवं दम्भः, कूटं छद्मोपधिच्छलम् ।
व्यपदेशो मिषं लक्षं, निभं व्याजोऽथ कुक्कुटिः ॥२६८॥

कुहना दम्भचर्या च, वञ्चनं तु प्रतारणम् ।
व्यलीकमतिसन्धानं, साधौ सभ्यार्यसज्जनाः ॥२७९॥

दोषैकदृक् पुरोभागी, कर्णेजपस्तु दुर्जनः ।
पिशुनः सूचको नीचो, द्विजिह्वो मत्सरी खलः ॥३८०॥
व्यसनार्तस्तूपरक्तश्चोरस्तु प्रतिरोधकः ।
दस्युः पाटच्चरः स्तेनस्तस्करः पारिपन्थिकः ॥३८१॥
परिमोषिपरास्कन्धैकागारिकमलिम्लुचाः ।
यः पश्यतो हरेदर्थं, स चोरः पश्यतोहरः ॥३८२॥
चौर्यं तु चौरिका स्तेयं, लोप्त्रं त्वपहृतं धनम् ।
यद्भविष्यो दैवपरोऽथालस्यः शीतकोऽलसः ॥३८३॥
मन्दस्तुन्दपरिमृजोऽनुष्णो दक्षस्तु पेशलः ।
पटूष्णोष्णकसूत्थानचतुराश्चाथ तत्परः ॥३८४॥
आसक्तः प्रवणः प्रह्वः, प्रसितश्च परायणः ।
दातोदारौ स्थूललक्षदानशौण्डौ बहुप्रदे ॥३८५॥
दानमुत्सर्जनं त्यागः, प्रदेशनविसर्जने ।
विहापितं वितरणं, स्पर्शनं प्रतिपादनम् ॥३८६॥
विश्राणनं निर्वपणमपवर्जनमंहतिः ।
अर्थव्ययज्ञः सुकलो, याचकस्तु वनीपकः ॥३८७॥
मार्गणोऽर्थी याचनकस्तर्कुकोऽथार्थनैषणा ।
अर्दना प्रणयो याञ्चा, याचनाऽध्येषणा सनिः ॥३८८॥

उत्पतिष्णुरुत्पतितोऽलङ्करिष्णुस्तु मण्डनः ।
भविष्णुर्भविता भूष्णुः, समौ वर्त्तिष्णुवर्त्तनौ ॥३८९॥

विसृत्वरो विसृमरः, प्रसारी च विसारिणि ।
लज्जाशीलोऽपत्रपिष्णुः, सहिष्णुः क्षमिता क्षमी ॥३९०॥

तितिक्षुः सहनः क्षन्ता, तितिक्षी सहनः क्षमः ।
ईर्ष्यालुः कुहनोऽक्षान्तिरीर्ष्यो क्रोधी तु रोषणः ॥३९१॥

अमर्षणः क्रोधनश्च, चण्डस्त्वत्यन्तकोपनः ।
बुभुक्षितः स्यात् क्षुधितो, जिघत्सुरशनायितः ॥३९२॥

बुभुक्षायीमशनायौ, जिघत्सा रोचको रुचिः ।
पिपासुस्तृषितस्तृष्णक्, तृष्णा तर्षोऽपलासिका ॥३९३॥

पिपासा तृट् तृषोदन्या, धीतिः पानेऽथ शोषणम् ।
रसादानं भक्षकस्तु, घस्मरोऽद्मर आशितः ॥३९४॥

भक्तमन्नं कूरमन्धो, भिस्सा दीदिविरोदनः ।
अशनं जीवनकं च, याजो वाजः प्रसादनम् ॥३९५॥

भिस्सटा दग्धिका सर्व्वरसाग्रं मण्डमत्र तु ।
वधिजे मस्तु भक्तोत्थे, निस्रावाचाममासराः ॥३९६॥

श्राणा विलेपी तरला, यवागूरुष्णिकापि च ।
सूपः स्यात्प्रहितं सूदो, व्यञ्जनं तु घृतादिकम् ॥३९७॥

तुल्यौ तिलान्ने कृसरत्रिसरावथ पिष्टकः ।
पूपोऽपूपः पूलिका तु, पोलिका पोलि-पूपिकाः ॥३९८॥

पूपल्यथेषत्पक्वे स्युरभ्युषाभ्योषपौलयः ।
निष्ठानं तु तेमनं स्यात्करम्भो दधिसक्तवः ॥३९९॥

घृतपूरो घृतवरः, पिष्टपूरश्च वार्त्तिकः ।
चमसी पिष्टवर्त्तिः स्याद्वटकस्त्ववसेकिमः ॥४००॥

भृष्टा यवाः पुनर्धाना, धानाचूर्णं तु सक्तवः ।
पृथुकश्चिपिटस्तुल्यौ, लाजाः स्युः पुनरक्षताः ॥४०१॥

गोधूमचूर्णे समिता, यवक्षोदे तु चिक्कसः ।
गुडे इक्षुरसक्वाथः, शर्करा तु सितोपला ॥४०२॥

सिता च मधुधूलिस्तु, खण्डस्तद्विकृतिः पुनः ।
मत्स्यण्डी फाणितं चापि, रसालायां तु मार्जिता ॥४०३॥

शिखरिण्यथ यूर्यूषो, रसो दुग्धं तु सोमजम् ।
गोरसः क्षीरमूधस्यं, स्तन्यं पुंसवनं पयः ॥४०४॥

पयस्यं घृतदध्यादि, पेयूषोऽभिनवं पयः ।
उभे क्षीरस्य विकृती, किलाटी कूर्चिकापि च ॥४०५॥

पायसं परमान्नं च, क्षैरेयी क्षीरजं दधि ।
गोरसश्च तदघनं, द्रप्सं पत्रेलमित्यपि ॥४०६॥

घृतं हविष्यमाज्यं च, हविराघारसर्पिषी ।
ह्योगोदोहोद्भवं हैयङ्गवीनं शरजं पुनः ॥४०७॥

दधिसारं तक्रसारं, नवनीतं नवोद्धृतम् ।
दण्डाहतं कालशेयं घोलारिष्टानि गोरसः ॥४०८॥

रसायनमथार्धाम्बूदश्वित् श्वेतं समोदकम् ।
तक्रं पुनः पादजलं, मथितं वारिवर्जितम् ॥४०९॥

सार्पिष्कं दाधिकं सर्पिर्दधिभ्यां संस्कृतं क्रमात् ।
लवणोदकाभ्यां तु दकलावणिकमुदश्विति ॥४१०॥

औदश्वितमौदश्वित्कं, लवणे स्यात्तु लावणम् ।
पैठरोख्ये उखासिद्धे, प्रयस्तं तु सुसंस्कृतम् ॥४११॥

पक्वे राद्धं च सिद्धं च, भृष्टं पक्वं विनाम्बुना ।
भृष्टामिषं भटित्रं स्याद्भूतिर्भरूटकं च तत् ॥४१२॥

शूल्यं शूलाकृतं मांसं, निष्क्वाथो रसकः समौ ।
प्रणीतमुपसम्पन्नं, स्निग्धे मसृणचिक्कणे ॥४१३॥
पिच्छिलं तु विजिविलं, विज्जलं विजिलं च तत् ।
भावितं तु वासितं स्यात्तुल्ये संमृष्टशोधिते ॥४१४॥
काञ्चिकं काञ्जिकं धान्याम्लारनाले तुषोदकम् ।
कुल्माषाभिषुतावन्तिसोमशुक्तानि कुञ्जलम् ॥४१५॥
चुक्रं धातुघ्नमुन्नाहं, रक्षोघ्नं कुण्डगोलकम् ।
महारसं सुवीराम्लं, सौवीरं प्रक्षणं पुनः ॥४१६॥
तैलं स्नेहोऽभ्यञ्जनं च, वेसवार उपस्करः ।
स्यात्तिन्तिडीकं तु चुक्रं, वृक्षाम्लं चाम्लवेतसे ॥४१७॥
हरिद्रा काञ्चनी पीता, निशाख्या वरवर्णिनी ।
क्षवः क्षुताभिजननो, राजिका राजसर्षपः ॥४१८॥
आसुरी कृष्णिका चासौ, कुस्तुम्बुरु तु धान्यकम् ।
धन्या धन्याकं धान्याकं, मरिचं कृष्णमूषणम् ॥४१९॥
कोलकं वेल्लजं धर्मपत्तनं यवनप्रियम् ।
शुण्ठी महौषधं विश्वा, नागरं विश्वभेषजम् ॥४२०॥

वैदेही पिप्पली कृष्णोपकुल्या मागधी कणा,
तन्मूलं ग्रन्थिकं सर्वग्रन्थिकं चटकाशिरः ॥४२१॥

त्रिकटु त्र्यूषणं व्योषमजाजी जीरकः कणा ।
सहस्रवेधि वाल्हीकं, जतुकं हिङ्गु रामठम् ॥४२२॥

न्यादः स्वदनं खादनमशनं, निघसो वल्भनमभ्यवहारः ।
जग्धिर्जक्षणभक्षणलेहाः, प्रत्यवसानं घसिराहारः ॥४२३॥

प्सानं वर्वाणविष्वाणौ, भोजनं जेमनादने ।
चर्वणं चूर्णनं दन्तैर्जिह्वास्वादस्तु लेहनम् ॥४२४॥

कल्यवर्त्तः प्रातराशः, सग्धिस्तु सहभोजनम् ।
ग्रासो गुडेरकः पिण्डो, गडोलः कवको गुडः ॥४२५॥

गण्डोलः कवलस्तृप्ते, त्वाघ्रातसुहिताशिताः ।
तृप्तिः सौहित्यमाघ्राणमथ मुक्तसमुज्झिते ॥४२६॥

फेला पिण्डोलिफेली च, स्वोदरंपूरके पुनः ।
कुक्षिम्भरिरात्मम्भरिरुदरम्भरिरप्यथ ॥४२७॥

आद्यूनः स्यादौदरिको, विजिगीषाविवर्जिते ।
उदरपिशाचः सर्वान्नीनः सर्वान्नभक्षकः ॥४२८॥

शाष्कुलः पिशिताशयुन्मदिष्णुस्तून्मादसंयुतः ।
गृध्नुस्तु गर्द्धनस्तृष्णक्, लिप्सुर्लुब्धोऽभिलाषुकः ॥४२९॥

लोलुपो लोलुभो लोभस्तृष्णा लिप्सा वशः स्पृहा ।
काङ्क्षाऽऽशंसा गर्द्धवाञ्छाऽऽशेच्छेहा तृड् मनोरथाः ॥४३०॥

कामोऽभिलाषोऽभिध्या तु, परस्वेहोद्धतः पुनः ।
अविनीतो विनीतस्तु, निभृतः प्रसृतोऽपि च ॥४३१॥

विधेये विनयस्थः स्यादाश्रवो वचने स्थितः ।
वश्यः प्रणेयो धृष्टस्तु, वियातो धृष्णुधृष्णजौ ॥४३२॥

वीक्षापन्नो विलक्षोऽथाधृष्टे शालीनशारदौ ।
शुभंयुः शुभसंयुक्तः, स्यादहंयुरहङ्कृतः ॥४३३॥

कामुकः कमिता कम्रोऽनुकः कामयिताऽभिकः ।
कामनः कमरोऽभीकः, पञ्चभद्रस्तु विप्लुतः ॥४३४॥

व्यसनी हर्षमाणस्तु, प्रमना हृष्टमानसः ।
विकुर्वाणो विचेतास्तु, दु-रन्तर्वि-परो मनाः ॥४३५॥

---

०१ सृ गतौ, क्तप्रत्ययेऽनुस्वारेत्त्वाभेद् "तस्यैव मेऽनुरक्तता प्रसृतस्य हतैनस, इति भागवतम्" प्रसृतस्य विनीतस्येति तट्टीका ।

मत्ते शौण्डोत्कटक्षीबाः, उत्कस्तूत्सुक उन्मनाः ।
उत्कण्ठितोऽभिशस्ते तु, वाच्यक्षारितदूषिताः ॥४३६॥

गुणैः प्रतीते त्वाहतलक्षणः कृतलक्षणः ।
निर्लक्षणस्तु पाण्डुरपृष्ठः सङ्कसुकोऽस्थिरे ॥४३७॥

तूष्णींशीलस्तु तूष्णीको, विवशोऽनिष्टदुष्टधीः ।
बद्धो निगडितो नद्धः, कीलितो यन्त्रितः सितः॥४३८॥

सन्दानितः संयतश्च, स्यादुद्दानं तु बन्धनम् ।
मनोहतः प्रतिहतः, प्रतिबद्धो हतश्च सः ॥४३९॥

प्रतिक्षिप्तोऽधिक्षिप्तोऽवकृष्टनिष्कासितौ समौ ।
आत्तगन्धेऽभिभूतोऽपध्वस्ते न्यकृतधिकृतौ ॥४४०॥

निकृतस्तु विप्रकृतो, न्यक्कारस्तु तिरस्क्रिया ।
परिभावो विप्रकारः, परा-पर्यभितो भवः ॥४४१॥

अत्याकारो निकारश्च, विप्रलब्धस्तु वञ्चितः ।
स्वप्नक् शयालुर्निद्रालुर्घूर्णित प्रचलायितः ॥४४२॥

निद्राणः शयितः सुप्तो, जागरूकस्तु जागरी ।
जागर्या स्याज्जागरणं, जागरा जागरोऽपि च ॥४४३॥

विष्वगञ्चति विष्वद्र्यङ्, देवद्र्यङ् देवमञ्चति ।
सहाञ्चति तु सध्र्यङ् स्यात्तिर्यङ् पुनस्तिरोऽञ्चति ॥४४४॥

संशयालुः संशयिता, गृहयालुर्गृहीतरि ।
पतयालुः पातुकः स्यात्, समौ रोचिष्णुरोचनौ ॥४४५॥

दक्षिणार्हस्तु दक्षिण्यो, दक्षिणीयोऽथ दण्डितः ।
दापितः साधितोऽर्च्यस्तु, प्रतीक्ष्यः पूजितोऽर्हितः ॥४४६॥

नमस्यितो नमसितोऽपचितोवञ्चितोऽर्चितः ।
पूजाऽर्हणा सपर्याऽर्चा, उपहारबली समौ ॥४४७॥

विक्लवो विह्वलः स्थूलः, पीवा पीनश्च पीवरः ।
चक्षुष्यः सुभगो द्वेष्योऽक्षिगतोऽथांसलो बली ॥४४८॥

निर्दिग्धो मांसलश्चोपचितोऽथ दुर्बलः कृशः ।
क्षामः क्षीणस्तनुश्छातस्तलिनामांसिपेलवाः ॥४४९॥

पिचण्डिलो बृहत्कुक्षिस्तुन्दितुन्दिकतुन्दिलाः ।
उदर्युदरिले विखविखुविग्रा अनासिके ॥४५०॥

नतनासिकेऽवनाटोऽवटीटोऽवभ्रटोऽपि च ।
खरणास्तु खरणसो, नःक्षुद्रः क्षुद्रनासिकः ॥४५१॥

खुरणाः स्यात्खुरणसो, उन्नसस्तूग्रनासिकः ।
पङ्गुः श्रोणः खलतिस्तु, खल्वाटे ऐन्द्रलुप्तिकः ॥४५२॥

शिपिविष्टो बभ्रुरथ, काणः कननः एकदृक् ।
पृश्निरल्पतनौ[2] कुब्जे, गडुलः कुकरे कुणिः[2] ॥४५३॥

निखर्वः खट्टनः खर्वः, खर्वशाखश्च वामनः ।
अकर्णे एडो बधिरो[3], दुश्चर्मा तु द्विनग्नकः ॥४५४॥

वण्डश्च शिपिविष्टश्च, खोडखोरौ[2] तु खञ्जके ।
विकलाङ्गस्तु पोगण्डः, ऊर्ध्वज्ञुरूर्ध्वजानुकः ॥४५५॥

ऊर्ध्वज्ञश्चाप्यथ प्रज्ञुप्रज्ञौ[2] विरलजानुके ।
संज्ञुसंज्ञौ[2] युतजानौ, वलिनो वलिभौ समौ ॥४५६॥

उदग्रदन् दन्तुरः स्यात्, प्रलम्बाण्डस्तु मुष्करः ।
अन्धो गताक्ष उत्पश्य, उन्मुखोऽधोमुखस्त्ववाङ्॥४५७॥

मुण्डस्तु मुण्डितः केशी, केशवः केशिकोऽपि च ।
वलिरः केकरो[2] वृद्धनाभौ तुण्डिलतुण्डिभौ[3] ॥४५८॥

आमयाव्यपटुर्ग्लानो[3], ग्लास्नुर्विकृत आतुरः ।
व्याधितोऽभ्यमितोऽभ्यान्तो, दद्रुरोगी तु दद्रुणः॥४५९॥

पामनः कच्छुरस्तुल्यौ सातिसारोऽतिसारकी ।
वातकी वातरोगी स्यात्, श्लेष्मलः श्लेष्मणः कफी ॥४६०॥
क्लिन्ननेत्रे चिल्लचुल्लौ, पिल्लोऽथार्शोयुगर्शसः ।
मूर्च्छिते मूर्त्तमूर्छालौ, सिध्मलस्तु किलासिनि ॥४६१॥
पित्तं मायुः कफः श्लेष्मा, बलासः स्नेहभूः खटः ।
रोगो रुजा रुगातङ्को, मान्द्यं व्याधिरपाटवम् ॥४६२॥

आम आमय आकल्यमुपतापो गदः समाः ।
क्षयः शोषो राजयक्ष्मा, यक्ष्माऽथ क्षुते क्षुतं क्षवः ॥४६३॥
कासस्तु क्षवथुः पामा, खसः कच्छूर्विचर्चिका ।
कण्डूः कण्डूयनं खर्जूः, कण्डूयाऽथ क्षतं व्रणः ॥४६४॥

अरुरीर्मं क्षणानुश्च, रूढव्रणपदं किणः ।
श्लीपदं पादवल्मीकः, पादस्फोटो विपादिका ॥४६५॥
स्फोटकः पिटको गण्डः, पृष्ठग्रन्थिः पुनर्गडुः ।
श्वित्रं स्यात् पाण्डुरं कुष्ठं, केशघ्नं त्विन्द्रलुप्तकम् ॥४६६॥
सिध्म किलासं त्वक्पुष्पं, सिध्मं कोठस्तु मण्डलम् ।
गलगण्डो गण्डमालो, रोहिणी तु गलाङ्कुरः ॥४६७॥

हिक्की हेक्की च हल्लासः, प्रतिश्यायस्तु पीनसः ।
शोथस्तु श्वयथुः शोफः, दुर्नामाऽर्शो गुदाङ्कुरः ॥४६८॥

छर्दिः प्रच्छर्दिका छर्दिर्वमथुर्वमनं वमिः ।
गुल्मः स्यादुदरग्रन्थिरुदावर्त्तो गुदग्रहः ॥४६९॥

गतिर्नाडी व्रणे वृद्धिः, कुरण्डश्चाण्डवर्धने ।
अश्मरी स्यान्मूत्रकृच्छ्रे, प्रमेहो बहुमूत्रता ॥४७०॥

अनाहस्तु विबन्धः स्याद्, ग्रहणीरुक् प्रवाहिका ।
व्याधिप्रभेदा विद्रधिर्भगन्दरज्वरादयः ॥४७१॥

दोषज्ञस्तु भिषग् वैद्य, आयुर्वेदी चिकित्सकः ।
रोगहार्यगदङ्कारो, भेषजं तंत्रमौषधम् ॥४७२॥

भैषज्यमगदो जायुश्चिकित्सा रुक्प्रतिक्रिया ।
उपचर्योपचारौ च, लङ्घनं त्वपतर्पणम् ॥४७३॥

जाङ्गुलीको विषभिषक्, स्वास्थ्ये वार्त्तमनामयम् ।
आरोग्ये पटूल्लाघवार्त्तकल्यास्तु नीरुजि ॥४७४॥

कुसृत्या विभवान्वेषी, पार्श्वकः सन्धिजीवकः ।
[illegible]कृतां कन्यां, यो ददाति स काकुदः ॥४७५॥

चपलश्चिकुरो नीलीरागस्तु स्थिरसौहृदः ।
ततो हारिद्रारागोऽन्यः, सान्द्रस्निग्धस्तु मेदुरः ॥४७६॥

गेहेनर्दी गेहेशूरः, पिण्डीशूरोऽस्तिमान् धनी ।
स्वस्थानस्थः परद्वेषी, गोष्ठश्वोऽथापदि स्थितः ॥४७७॥

आपन्नोऽथापद्विपत्तिर्विपत्, स्निग्धस्तु वत्सलः ।
उपाध्यभ्यागारिकौ तु, कुटुम्बव्यापृते नरि ॥४७८॥

जैवातृकस्तु दीर्घायुस्त्रासदायी तु शङ्करः ।
अभिपन्नः शरणार्थी, कारणिकः परीक्षकः ॥४७९॥

समर्द्धुकस्तु वरदो, आतीनः सङ्गजीविनः ।
सभ्याः सदस्याः पार्षद्याः, सभास्ताराः सभासदः ॥४८०॥

सामाजिकाः सभा संसत्, समाजः परिषत्सदः ।
पर्षत्समज्यागोष्ठ्यास्थाः, आस्थानं समितिर्घटा ॥४८१॥

सांवत्सरो ज्यौतिषिको, मौहूर्त्तिको निमित्तवित् ।
दैवज्ञगणकादेशिज्ञानिकार्त्तान्तिका अपि ॥४८२॥

विप्रश्निकेक्षणिकौ च, सैद्धान्तिकस्तु तान्त्रिकः ।
लेखकेऽक्षरपूर्वाः स्युश्चणजीवकचुञ्चवः ॥४८३॥

वार्णिको लिपिकरश्चाक्षरन्यासे लिपिर्लिविः ।
मषिधानं मषिकूपी, मलिनाम्बु मेषी मसी ॥४८४॥

कुलिकस्तु कुलश्रेष्ठी, सभिको द्यूतकारकः ।
कितवो द्यूतकृद् धूर्त्तोऽक्षधूर्त्तश्चाक्षदेविनि ॥४८५॥

दुरोदरं कैतवं च, द्यूतमक्षवती पणः ।
पाशकः प्रासकोऽक्षश्च, देवनस्तत्पणो ग्लहः ॥४८६॥

अष्टापदः शारिफलं, शारः शारिश्च खेलनी ।
परिणायस्तु शारीणां, नयनं स्यात्समन्ततः ॥४८७॥

समाह्वयः प्राणिद्यूतं, व्यालग्राह्याहितुण्डिकः ।
स्यात् मनोजवसस्ताततुल्यः शास्ता तु देशकः ॥४८८॥

सुकृती पुण्यवान् धन्यो, मित्रयुर्मित्रवत्सलः ।
क्षेमङ्करोऽरिष्टतातिः, शिवतातिः शिवङ्करः ॥४८९॥

श्रद्धालुरास्तिकः श्राद्धो, नास्तिकस्तद्विपर्यये ।
[illegible]को विरागार्हो, वीतदम्भस्त्वकल्कनः ॥४९०॥

[illegible]प्योऽसम्मतोऽन्वेष्टानुपद्यथ सहः क्षमः ।
[illegible] प्रभूष्णुर्भूतात्तस्त्वाविष्टः शिथिलः श्लथः ॥४९१॥

संवाहकोऽङ्गमर्दः स्यान्नष्टबीजस्तु निष्कलः ।
आसीन उपविष्टः स्यादूर्ध्व ऊर्ध्वंदमः स्थितः ॥४९२॥
अध्वनीनोऽध्वगोऽध्वन्यः, पान्थः पथिकदेशिकौ ।
प्रवासी तद्गणो हारिः, पाथेयं शम्बलं समे ॥४९३॥
जङ्घालोऽतिजवो जङ्घाकरिको जङ्घिको जवी ।
जवनस्त्वरिते वेगे, रयो रंहस्तरः स्यदः ॥४९४॥
जवो वाजः प्रसरश्च, मन्दगामी तु मन्थरः ।
कामङ्गाम्यनुकामीनोऽत्यन्तीनोऽत्यन्तगामिनि ॥४९५॥
सहायोऽभिचरोऽनोश्च जीवि-गामि-चर-प्लवाः ।
सेवकोऽथ सेवा भक्तिः, परिचर्या प्रसादना ॥४९६॥
शुश्रूषाऽऽराधनोपास्तिवरिवस्यापरीष्टयः ।
उपचारः पदातिस्तु, पत्तिः पद्गः पदातिकः ॥४९७॥
पादातिकः पादचारी, पदाजिपदिकावपि ।
सरः पुरोऽग्रतोऽग्रेभ्यः, पुरस्तो गम-गामिगाः ॥४९८॥
प्रष्ठोऽथावेशिकागन्तू, प्राघूर्णोऽभ्यागतोऽतिथिः ।
प्राघूर्णकोऽथावेशिकमातिथ्यं चातिथेय्यपि ॥४९९॥

सूर्य्योढस्तु स सम्प्राप्तो, यः सूर्येऽस्तङ्गतेऽतिथिः ।
पादार्थं पाद्यमर्घार्थमर्घ्यं वार्य्यथ गौरवम् ॥५००॥
अभ्युत्थानं व्यथकस्तु, स्यान्मर्म्मस्पृगरुन्तुदः ।
ग्रामेयके तु ग्रामीणग्राम्यौ लोको जनः प्रजा ॥५०१॥
स्यादामुष्यायणोऽमुष्यपुत्रः प्रख्यातवप्तृकः ।
कुल्यः कुलीनोऽभिजातः, कौलेयकमहाकुलौ ॥५०२॥
जात्यो गोत्रं तु सन्तानोऽन्ववायोऽभिजनः कुलम् ।
अन्वयो जननं वंशः, स्त्री नारी वनिता वधूः ॥५०३॥
वशा सीमन्तिनी वामा, वर्णिनी महिलाऽबला ।
योषा योषित् विशेषास्तु, कान्ता भीरुर्नितम्बिनी ॥५०४॥
प्रमदा सुन्दरी रामा, रमणी ललनाऽङ्गना ।
स्वगुणेनोपमानेन, मनोज्ञादिपदेन च ॥५०५॥
विशेषिताङ्गकर्म्मा स्त्री, यथा तरललोचना ।
अलसेक्षणा मृगाक्षी, मत्तेभगमनापि च ॥५०६॥

---

१ स्वगुणेन विशेषिताङ्गा तरललोचना । स्वगुणेन विशेषितकर्म्मा अलसेक्षणा । उपमानेन विशेषिताङ्गा मृगाक्षी । उपमानेन विशेषितकर्म्मा मत्तेभगमना । मनोज्ञपदेन विशेषिताङ्गा वामाक्षी । मनोज्ञपदेन विशेषितकर्म्मा सुस्मिता ।

वामाक्षी सुस्मिताऽस्याः स्वं, मानैलीलास्मरादयः ।
लीला[०१] विलासो[०२] विच्छित्ति[०३]र्विब्बोकः[०४] किलिकिञ्चितम्[०५] ॥१०७॥
मोट्टायितं[०६] कुट्टमितं[०७], ललितं[०८] विहृतं[०९] तथा ।
विभ्रमश्चे[०१०]त्यलङ्कारा:, स्त्रीणां स्वाभाविका दश ॥१०८॥
प्रागल्भ्यौदार्यमाधुर्यशोभाधीरत्वकान्तयः ।
दीप्तिश्चायत्नजा भावो[१] हावो[२] हेला[३]स्त्रयोऽङ्गजाः[०१] ॥१०९॥

---

०१ स्त्रीणां स्वाभाविका लीलाद्या दशालंकारास्तेषां लक्षणानि "प्रियस्यानुकृतिर्लीला श्लिष्टा वाग्वेषचेष्टितैः"। ०२ "विलासोऽङ्गे विशेषो यः प्रियाप्त्यावासनादिषु"। ०३ "मण्डनाद्यादरन्यासो विच्छित्ती रूपदर्पतः"। ०४ "विब्बोकोऽभिमतप्राप्तावपि गर्वादनादरः"। ०५ "हर्षाद्रुदितगीतादिव्यामिश्रं किलकिञ्चितम्"। ०६ "मोट्टायितं प्रियं स्मृत्वा, साङ्गभङ्गविजृम्भणम्"॥ अत्र मोटायितमित्येकटकारोऽपि पाठः। ०७ "दुःखोपचारः सौख्येऽपि हर्षात्कुट्टमितं मतं"। ०८ "अनाचार्योपदिष्टं स्याल्ललितं रतिचेष्टितं" (मसृणाङ्गन्यासः)। ०९ "व्यक्तव्याभाषणं व्याजाद्विहृतं दर्शितेङ्गितम्"। ०१० "चित्तवृत्त्यनवस्थानं शृङ्गाराद्विभ्रमो मतः"।

०१ अङ्गजास्त्रयोऽलङ्काराः। तत्र भ्रूतारकादीनां बहुविकारो हावः। १ अङ्गस्याल्पो विकारो भावः २ अङ्गस्य प्रचुरो विकारो हेला ३, यदुक्तं भरतेन—" अलङ्काराश्च नाट्यज्ञैर्ज्ञेया भावरसाश्रयाः। यौवनेऽभ्यधिकाः स्त्रीणां, विकारा वक्त्रगात्रजाः ॥१॥ इति। देहात्मकं

सा कोपना भामिनी स्यात्, छेका मत्ता च वाणिनी।
कन्या कनी कुमारी च, गौरी तु नग्निकाऽरजाः ॥५१०॥
मध्यमा तु दृष्टरजास्तरुणी युवतिश्चरी।
तलुनी दिक्करी वर्या, पतिंवरा स्वयम्वरा ॥५११॥
सुवासिनी वधूटी स्याच्चिरिण्ट्यथ सधर्म्मिणी।
पत्नी सहचरी पाणिगृहीती गृहिणी गृहाः ॥५१२॥
दाराः क्षेत्रं वधूर्भार्या, जनी जाया परिग्रहः।
द्वितीयोढा कलत्रं च, पुरन्ध्री तु कुटुम्बिनी ॥५१३॥
प्रजावती भ्रातृजाया, सूनोः स्नुषा जनी वधूः।
भ्रातृवर्गस्य या जाया, यातरस्ताः परस्परम ॥५१४॥
वीरपत्नी वीरभार्य्या, कुलस्त्री कुलपालिका।
प्रेयसी दयिता कान्ता, प्राणेशा वल्लभा प्रिया ॥५१५॥
दयेशा प्राणसमा, प्रेष्ठा प्रणयिनी च सा।
प्रेयस्याद्याः पुंसि पत्यौ, भर्त्ता सेक्ता पतिर्वरः ॥५१६॥
विवोढा रमणो भर्त्ता, रुच्यो वनयिता भवेत्।
जन्यास्तु तस्य सुहृदो, विवाहः पाणिपीडनम् ॥५१७॥

भवेत्सत्त्वं सत्त्वाद्भावः समुत्थितः। भावात्समुत्थितो हावो, हावा-
द्धेला समुत्थिता ॥१॥" इति च स एव कथयति।

पाणिग्रहणमुद्वाहः, उपात् यामयमावपि ।
दारकर्म परिणयो, जामाता दुहितुः पतिः ॥५१८॥
उपपतिस्तु जारः स्याद्, भुजङ्गो गणिकापतिः ।
जम्पती दम्पती जायापती भार्यापती समाः ॥५१९॥
यौतकं युतयोर्देयं, सुदायो हरणं च तत् ।
कृताभिषेका महिषी, *भोगिन्योऽन्या* नृपस्त्रियः ॥५२०॥
सैरन्ध्री याऽन्यवेश्मस्था, स्वतन्त्रा शिल्पजीविनी ।
असिक्नीचन्त पुरप्रेष्या, दूतीसञ्चारिके समे ॥५२१॥
प्राज्ञी प्रज्ञा प्रज्ञानन्त्यां, प्राज्ञा तु प्रज्ञयान्विता ।
स्यादाभीरी महाशूद्री, जातिपुंयोगयोः समे ॥५२२॥
पुंयुज्याचार्याचार्याणी, मातुलानी तु मातुली ।
उपाध्यायान्युपाध्यायी, क्षत्रियाण्यर्यी च शूद्र्यपि ॥५२३॥
स्वत आचार्या शूद्रा च, क्षत्रिया क्षत्रियाण्यपि ।
उपाध्यायाप्युपाध्याया स्यादर्यार्याण्यौ पुनः समे ॥५२४॥
दिधिषूस्तु पुनर्भूर्द्विरूढा स्याद्दिधिषूःपतिः ।
स तु द्विजोऽग्रेदिधिषुर्यस्य स्यात्सैव गेहिनी ॥५२५॥

०१ " ज्येष्ठायां यद्यनूढायां, कन्यायामुह्यतेऽनुजा । सा चाग्रेदिधिषूर्ज्ञेया, पूर्वा तु दिधिषूर्मता " इति मतान्तरम् ।

ज्येष्ठेऽनूढे परिवेत्तानुजो दारपरिग्रही ।
तस्य ज्येष्ठः परिवित्तिर्जाया तु परिवेदिनी ॥५२६॥
वृषस्यन्ती कामुकी स्यादिच्छायुक्ता तु कामुका ।
कृतसापत्निकाऽध्यूढाऽधिविन्नाऽथ पतिव्रता ॥५२७॥
एकपत्नी सुचरित्रा, साध्वी सत्यसती त्वरी ।
पुंश्चली चर्षणी बन्धक्यविनीता च पांसुला ॥५२८॥
स्वैरिणी कुलटा याति, या प्रियं साभिसारिका ।
वयस्यालिः सखी सध्रीच्यशिश्वी तु शिशुं विना॥५२९॥
पतिवत्नी जीवत्पतिर्विश्वस्ता विधवा समे ।
निर्वीरा निष्पतिसुता, जीवत्तोका तु जीवसूः ॥५३०॥
नश्यत्प्रसूतिका निन्दुः, सश्मश्रुर्नरमालिनी ।
कात्यायनी त्वर्द्धवृद्धा, काषायवसनाऽधवा ॥५३१॥
श्रवणा भिक्षुकी मुण्डा, पोटा तु स्त्री नृलक्षणा ।
साधारणा स्त्री गणिका, वेश्या पण्य-पणाङ्गना ॥५३२॥
भुजिष्या लञ्जिका रूपाजीवा वारवधूः पुनः ।
सा वारमुख्याथ चुन्दी कुट्टनी शम्भली समाः ॥५३३॥
पोटा वोटा च चेटी च, दासी च कुटहारिका ।
नग्ना तु कोटवी वृद्धा, पलिक्न्यथ रजस्वला ॥५३४॥

पुष्पवत्यधिरात्रेयी, स्त्रीधर्मिणी मलिन्यवीः ।
उदक्या ऋतुमती च, पुष्पहीना तु निष्कली ॥५३५॥

राका तु सरजाः कन्या, स्त्रीधर्मः पुष्पमार्त्तवम् ।
रजस्तत्कालस्तु ऋतुः, सुरतं मोहनं रतम् ॥५३६॥

संवेशनं सम्प्रयोगः, सम्भोगश्च रहो रतिः ।
ग्राम्यधर्मो निधुवनं, कामकेलिः पशुक्रिया ॥५३७॥

व्यवायो मैथुनं स्त्रीपुंसौ द्वंद्वं मिथुनं च तत् ।
अन्तर्वत्नी गुर्विणी स्याद्गर्भवत्युदरिण्यपि ॥५३८॥

आपन्नसत्त्वा गुर्वी च, श्रद्धालुर्दोहदान्विता ।
विजाता च प्रजाता च, जातापत्या प्रसूतिका ॥५३९॥

गर्भस्तु गरभो भ्रूणो, दोहदलक्षणश्च सः ।
गर्भाशयो जरायूल्बे, कललोल्बे पुनः समे ॥५४०॥

दोहदं दौहृदं श्रद्धा, लालसा सूतिमासि तु ।
वैजननो विजननं, प्रसवो नन्दनः पुनः ॥५४१॥

उद्वहोऽङ्गात्मजः सूनुस्तनयो दारकः सुतः ।
पुत्रो दुहितरि स्त्रीत्वे, तोकापत्यप्रसूतयः ॥५४२॥

तुर्क् प्रजोभयोर्भ्रात्रीयो , भ्रातृव्यो भ्रातुरात्मजे ।
स्वस्रीयो भागिनेयश्च, जामेयः कुलपश्च सः ॥१४३॥

नप्ता पौत्रः पुत्रपुत्रो, दौहित्रो दुहितुः सुतः ।
प्रतिनप्ता प्रपौत्रः स्यात् , तत्पुत्रस्तु परम्परः ॥१४४॥

पैतृष्वसेयः स्यात्पैतृष्वस्रीयस्तुक् पितृष्वसुः ।
मातृष्वस्रीयस्तुक् मातृष्वसुर्मातृष्वसेयवत् ॥१४५॥

विमातृजो वैमात्रेयो, द्वैमातुरो द्विमातृजः ।
सत्यास्तु तनये साम्मातुरवैद्भद्रमातुरः ॥१४६॥

सौभागिनेयकानीनौ[2], सुभगाकन्ययोः सुतौ ।
पौनर्भवपारस्त्रैणेयौ[1] पुनर्भूपरस्त्रियोः ॥१४७॥

दास्या दासेरदासेयौ[2], नाटेरस्तु नटीसुतः ।
बन्धुलो बान्धकिनेयः, कौलटेरोऽसतीसुतः ॥१४८॥

स तु कौलटिनेयः स्याद् , यो भिक्षुकसतीसुतः ।
द्वावप्येतौ कौलटेयौ[1], क्षेत्रजो देवरादिजः ॥१४९॥

स्वजाते त्वौरसौरस्यौ , मृते भर्त्तरि जारजः ।
गोलकोऽथामृते कुण्डो, भ्राता तु स्यात्सहोदरः ॥१५०॥

समानोदर्य्यसोदर्य्यसगर्भसहजा अपि ।
सोदरश्च स तु ज्येष्ठः, स्यात् पितृव्यः पूर्वजोऽग्रजः ॥५५१॥

जघन्यजे यविष्ठः स्यात्, कनिष्ठोऽवरजोऽनुजः ।
स यवीयान् कनीयांश्च, पितृव्यश्यालमातुलाः ॥५५२॥

पितुः पत्न्याश्च मातुश्च, भ्रातरो देवृदेवरौ ।
देवा चावरजे पत्युर्जामिस्तु भगिनी स्वसा ॥५५३॥

ननान्दा तु स्वसा पत्युर्ननन्दा नन्दिनीत्यपि ।
पत्न्यास्तु भगिनी ज्येष्ठा, ज्येष्ठश्वश्रूः कुली च सा ॥५५४॥

कनिष्ठा श्यालिका हाली, यन्त्रणी केलिकुञ्चिका ।
केलिर्द्रवः परीहासः, क्रीडा लीला च नर्म च ॥५५५॥

देवनं कूर्दनं खेला, ललनं वर्करोऽपि च ।
वप्ता तु जनकस्तातो, बीजी जनयिता पिता ॥५५६॥

पितामहस्तस्य पिता, तत्पिता प्रपितामहः ।
मातुर्मातामहाद्येवं, माताऽम्बा जननी प्रसूः ॥५५७॥

सवित्री जनयित्री च, कृमिला तु बहुप्रसूः ।
धात्री तु स्यादुपमाता, वीरमाता तु वीरसूः ॥५५८॥

श्वश्रूर्माता पतिपत्न्योः, श्वशुरस्तु तयोः पिता।
पितरस्तु पितुर्वंश्या, मातुर्मातामहाः कुले ॥५५९॥
पितरौ मातापितरौ मातरपितरौ पिता च माता च ।
श्वश्रूश्वशुरौ श्वशुरौ पुत्रौ पुत्रश्च दुहिता च ॥५६०॥ (आर्या)
भ्राता च भगिनी चापि, भ्रातरावथ बान्धवः ।
स्वो ज्ञातिः स्वजनो बन्धुः, सगोत्रश्च निजः पुनः ॥५६१॥
आत्मीयः स्वः स्वकीयश्च, सपिण्डास्तु सनाभयः ।
तृतीया प्रकृतिः पण्डः, षण्ढः क्लीबो नपुंसकम् ॥५६२॥
इन्द्रियायतनमङ्गविग्रहौ, क्षेत्रगात्रतनुभूघनास्तनूः ।
मूर्तिमत्करणकायमूर्तयो, वेरसंहननदेहसञ्चराः ॥५६३॥
घनो बन्धः पुरं पिण्डो, वपुः पुद्गलवर्ष्मणी ।
कलेवरं शरीरोऽस्मिन्नजीवे कुणपं शवः ॥५६४॥
मृतकं रुण्डकबन्धौ, त्वपशीर्षे क्रियायुजि ।
वयांसि तु दशाः प्रायाः, सामुद्रं देहलक्षणम् ॥५६५॥
एकदेशे प्रतीकोऽङ्गावयवापघना अपि ।
उत्तमाङ्गं शिरो मूर्धा, मौलिर्मुण्डं कमस्तकं ॥५६६॥

वराङ्गं करणत्राणं, शीर्षं मस्तकमित्यपि ।
तज्जाः केशास्तीर्थवाकाश्चिकुराः कुन्तलाः कचाः ॥५६७॥

वालाः स्युस्तत्पराः पाशो, रचनो भारे उच्चयैः ।
हस्तः पक्षः कलापश्च, केशभूयस्त्ववाचकाः ॥५६८॥

अलकस्तु कर्कारालः, खङ्गरश्चूर्णकुन्तलः ।
स तु भाले भ्रमरकः, कुरलो भ्रमरालकः ॥५६९॥

धम्मिल्लः संयताः केशाः, केशवेषे कबर्यथ ।
वेणिः प्रवेणी शीर्षण्यशिरस्यौ विशदे कचे ॥५७०॥

केशेषु वर्त्म सीमन्तः, पलितं पाण्डुरः कचः ।
चूडा केशी केशपाशी, शिखा शिखण्डिका समाः ॥५७१॥

सा बालानां काकपक्षः, शिखण्डकशिखाण्डकौ ।
तुण्डमास्यं मुखं वक्त्रं, लपनं वदनानने ॥५७२॥

भाले गोध्यलिकालीकललाटानि श्रुतौ श्रवः ।
शब्दाधिष्ठानपैञ्जूषमहानादध्वनिग्रहाः ॥५७३॥

कर्णः श्रोत्रं श्रवणं च, वेष्टनं कर्णशष्कुली ।
पालिस्तु कर्णलतिका, शङ्खो भालश्रवोऽन्तरे ॥५७४॥

वेक्षुरक्षीक्षणं[3] नेत्रं[4], नयनं दृष्टिरम्बकम् ।
लोचनं दर्शनं[1] दृक् च, तत्तारी तु कनीनिका ॥५७५॥
वामं तु नयनं सौम्यं, भानवीयं[2] तु दक्षिणम् ।
असौम्येऽक्षिण्यनक्षि[1] स्यादीक्षणं तु निशामनम्॥५७६॥
निभालनं निशमनं, निध्यानमवलोकनम् ।
दर्शनं द्योतनं निर्वर्णनं चाथार्द्धवीक्षणम् ॥५७७॥
अपाङ्गदर्शनं[2] काक्षः, कटाक्षोऽक्षिविकूणितम् ।
स्यादुन्मीलनमुन्मेषो , निमेषस्तु निमिलनम् ॥५७८॥
अक्ष्णोर्बाह्यान्तावपाङ्गौ, भ्रूरूर्द्ध्वं रोमपद्धतिः ।
सकोपभ्रूविकारे स्यात्, भ्र-भ्रु-भ्रू-भृ-परा कुटिः ॥५७९॥
कूर्चं कूर्पं भ्रुवोर्मध्ये, पक्ष्म स्यान्नेत्ररोमणि ।
गन्धज्ञा नासिका नासा, घ्राणं घोणा विकूणिका ॥५८०॥
नक्रं नर्कुटकं शिङ्घिन्योष्ठोऽधरो रदच्छदः[3] ।
दन्तवस्त्रं च तत्प्रान्तौ, सृक्कणी असिकं त्वधः ॥५८१॥
असिकाधस्तु चिबुकं[1], स्याद् गल्लः सृक्कणः परः ।
गल्लात्परः कपोलश्च, परो गण्डः कपोलतः ॥५८२॥
ततो हनुः श्मश्रु कूर्चमास्यलोम च मासुरी ।
दाढिका दंष्ट्रिका दाढा, दंष्ट्रो जम्भो द्विजो रदः ॥५८३॥

रदनौ दशनौ दन्तौ, दंशौ खादनमल्लकाः ।
राजदन्तौ तु मध्यस्थावुपरिश्रेणिकौ क्वचित् ॥५८४॥
रसज्ञा रसना जिह्वा, लोला तालु तु काकुदम् ।
सुधास्रवा घण्टिका च, लम्बिका गलशुण्डिका ॥५८५॥
कन्धरा धमनिर्ग्रीवा, शिरोधिश्च शिरोधरा ।
सा त्रिरेखा कम्बुग्रीवोऽवटुर्घाटा कृकाटिका ॥५८६॥
कृकस्तु कन्धरामध्यं, कृकपार्श्वे तु वीतनौ ।
ग्रीवाधमन्यौ प्राग् नीले, पश्चान्मन्ये कलम्बिके ॥५८७॥
गलो निगरणः कण्ठः, काकलकस्तु तन्मणिः ।
अंसो भुजशिरः स्कन्धो, जत्रुसन्धिरुरोंऽसगः ॥५८८॥
भुजो बाहुः प्रवेष्टो दोर्बाहोऽथ भुजकोटरः ।
दोर्मूलं खण्डिकः कक्षा, पार्श्वं स्यादेतयोरधः ॥५८९॥
कफोणिस्तु भुजामध्यं, कफणिः कूर्परश्च सः ।
अधस्तस्या मणिबन्धात्, स्यात् प्रकोष्ठः कलाचिका॥५९०॥
प्रगण्डः कूर्परांसान्तः पञ्चशाखः शयः शमः ।
हस्तः पाणिः करोऽस्यादौ, मणिबन्धो मणिश्च सः॥५९१॥
करभोऽस्मादाकनिष्ठं, करशाखाङ्गुली समे ।
अङ्गुरी चाङ्गुलोऽङ्गुष्ठस्तर्जनी तु प्रदेशिनी ॥५९२॥

ज्येष्ठा तु मध्यमा मध्या, सावित्री स्यादनामिका
कनीनिका तु कनिष्ठाऽवहस्तो हस्तपृष्ठतः ॥५९३॥

कामाङ्कुशो महाराजः, करजो नखरो नखः ।
करशूको भुजाकण्टः, पुनर्भवपुनर्नवौ ॥५९४॥

प्रदेशिन्यादिभिः सार्द्धमङ्गुष्ठे वितते सति ।
प्रादेशतालगोकर्णवितस्तयो यथाक्रमम् ॥५९५॥

प्रसारिताङ्गुलौ पाणौ, चपेटः प्रतलस्तलः ।
प्रहस्तस्तालिका तालः, सिंहतालस्तु तौ युतौ ॥५९६॥

सम्पिण्डिताङ्गुलिः पाणिर्मुष्टिर्मुस्तिर्मुचुट्यपि ।
सङ्ग्राहश्चार्द्धमुष्टिस्तु, खटकः कुब्जितः पुनः ॥५९७॥

पाणिः प्रसृतः प्रसृतिस्तौ युतौ पुनरञ्जलिः ।
प्रसृते तु द्रवाधारे, गण्डूषश्चुलुकश्चलुः ॥५९८॥

हस्तः प्रामाणिको मध्ये, मध्यमाङ्गुलिकूर्परम् ।
बद्धमुष्टिरसौ रत्निररत्निर्निष्कनिष्ठिकः । ॥५९९॥

व्यामव्यायामन्यग्रोधास्तिर्यग्बाहू प्रसारितौ ।
ऊर्ध्वीकृतभुजापाणिनरमानं तु पौरुषम् ॥६००॥

दघ्नद्वयसमात्रास्तु, जान्वादेस्तत्तदुन्मिते ।
रीढकः पृष्ठवंशः स्यात्, पृष्ठं तु चरमं तनोः ॥६०१॥

पूर्वभाग उपस्थोऽङ्कः, क्रोड उत्सङ्ग इत्यपि ।
क्रोडोरो हृदयस्थानं, वक्षो वत्सो भुजान्तरम् ॥६०२॥

स्तनान्तरं हृद् हृदयं, स्तनौ कुचौ पयोधरौ ।
उरोजौ च चूचुकन्तु, स्तनवृन्त-शिखा-मुखाः ॥६०३॥

तुन्दं तुन्दिर्गर्भकुक्षी, पिचण्डो जठरोदरे ।
कालखण्डं कालखञ्जं, कालेयं कालकं यकृत् ॥६०४॥

दक्षिणे तिलकं क्लोम, वामे तु रक्तफेनजः ।
फुप्फसः स्यादथ प्लीहा, गुल्मोऽन्त्रं तु पुरीतति ॥६०५॥

रोमावली रोमलता, नाभिः स्यात्तुन्दकूपिका ।
नाभेरधो मूत्रपुटं, बस्तिर्मूत्राशयोऽपि च ॥६०६॥

मध्योऽवलग्नं विलग्नं, मध्यमोऽथ कटः कटिः ।
श्रोणिः कलत्रं कटीरं, काञ्चीपदं ककुद्मती ॥६०७॥

नितम्बारोहौ स्त्रीकट्याः, पश्चाज्जघनमग्रतः ।
त्रिकं वंशाधस्तत्पार्श्वकूपकौ तु कुकुन्दरे ॥६०८॥

पुतौ स्फिचौ कटिप्रोथौ, वराङ्गं तु च्युतिर्भुलिः ।
भगोऽपत्यपथो योनिः, स्मरान्मन्दिर-कूपिके ॥६०९॥
स्त्रीचिह्नमथ पुंश्चिह्नं, मेढ्रं मेहनं शेपशेपसी ।
शिश्नं मेढ्रः कामलता, लिङ्गं च द्वयमप्यदः ॥६१०॥
गुह्यप्रजननोपस्थाः, गुह्यमध्यं गुडो मणिः[१] ।
सीवनी तदधः सूत्रं, स्यादण्डं पेलमण्डकः ॥६११॥
मुष्कोऽण्डकोशो वृषणोऽपानं पायुर्गुदं च्युतिः ।
अधोमर्म्म शकृद्द्वारं, त्रिवलीकवली अपि ॥६१२॥
विटपं तु महावीर्ज्यमन्तरा मुष्कवङ्क्षणम् ।
ऊरुसन्धिर्वङ्क्षणः स्यात्, सक्थ्यूरुस्तस्य पर्व तु ॥६१३॥
जानुर्नलकीलोऽष्ठीवान्, पश्चाद्भागोऽस्य मन्दिरः ।
कपोली त्वग्रिमो जङ्घा, प्रसृता नलकिन्यपि ॥६१४॥
प्रतिजङ्घा त्वग्रजङ्घा, पिण्डिका तु पिचण्डिका ।
गुल्फस्तु चरणग्रन्थिर्घुटिको घुण्टको घुटः ॥६१५॥

---

०१ उक्तं सामुद्रिकशास्त्रे "कूर्मपृष्ठ १ गजस्कंध २ समरोमा-३ ऽल्पनासिका ४ । विस्तीर्णा ५ पद्मपत्राभा ६, षडेते सुभगा [illegible]ः" । अल्पा नासिका-गुह्यमध्यं यस्य सः अल्पनासिकः ।

चरणः क्रमणः पादः, पदोऽङ्घ्रिश्चलनः क्रमः ।
पादमूलं गोहिरं स्यात्पार्ष्णिस्तु घुटयोरधः ॥६१६॥

पादाग्रं प्रपदं क्षिप्रं, त्वङ्गुष्ठाङ्गुलिमध्यतः ।
कूर्चं क्षिप्रस्योपर्यङ्घ्रिस्कन्धः कूर्चशिरः समे ॥६१७॥

तलहृदयं तु तलं, मध्ये पादतलस्य तत् ।
तिलकः कालकः पिप्लुर्जडुलस्तिलकालकः ॥६१८॥

रसासृग्मांसमेदोऽस्थिमज्जाशुक्राणि धातवः ।
सप्तैव दश वैकेषां, रोमत्वक्स्नायुभिः सह ॥६१९॥

रसे आहारतेजोऽग्निसम्भवः षड्रसासवः ।
आत्रेयोऽसृक्करो धातुर्घन-मूल-महा-परः ॥६२०॥

रक्तं रुधिरमाग्नेयं, विस्रं तेजो-भवं रसात् ।
शोणितं लोहितमसृग्, वाशिष्ठं प्राणदासुरे ॥६२१॥

क्षतजं मांसकार्यस्रं, मांसं पललजङ्गले ।
रक्तात्तेजो-भवे क्रव्यं, काश्यपं तरसामिषे ॥६२२॥

मेदस्कृत् पिशितं कीनं, पलं पेश्यस्तु तल्लताः ।
बुक्का हृद् हृदयं वृक्कौ, सुरसं च तदग्रिमम् ॥६२३॥

शुष्कं वल्लूरमुत्तप्तं, पूयदुष्ट्ये पुनः समे ।
मेदोऽस्थिकृत् वपा मांसात्तेजोजे गौतमं वसा ॥१२४॥

गोर्दं तु मस्तकस्नेहो, मस्तिष्को मस्तुलुङ्गकः ।
अस्थि कुल्यं भारद्वाजं, मेदस्तेजश्च मज्जकृत् ॥१२५॥

मांसपित्तं श्वदयितं, कर्करो देहधारकम् ।
मेदोजं कीकसं सारं, करोटिः शिरसोऽस्थनि ॥१२६॥

कपालकर्परौ तुल्यौ, पृष्ठस्यास्थ्नि कशेरुका ।
शाखास्थनि स्यान्नलकं, पार्श्वास्थ्नि वङ्क्रिपर्शुके ॥१२७॥

शरीरास्थि करङ्कः स्यात्, कङ्कालमस्थिपञ्जरः ।
मज्जा तु कौशिकः शुक्रकरोऽस्थ्नः स्नेहसम्भवौ ॥१२८॥

शुक्रं रेतो बलं बीजं, वीर्यं मज्जसमुद्भवम् ।
आनन्दप्रभवं पुंस्त्वमिन्द्रियं किट्टवर्जितम् ॥१२९॥

पौरुषं प्रधानधातुर्लोम रोम तनूरुहम् ।
त्वक् छविश्छादनी कृत्तिश्चर्माजिनमसृग्धरा ॥१३०॥

वस्नसा तु स्नसा स्नायुर्नाड्यो धमन्यः सिराः ।
कण्डरा तु महास्नायुर्मलं किट्टं तदक्षिजम् ॥१३१॥

दूषीका दूषिका जैभं, कुलुकं पिप्पिका पुनः ।
दन्त्यं कार्णं तु पिञ्जूषः, शिङ्घाणो घ्राणसम्भवः ॥६३२॥

सृणीका स्यन्दिनी लालाऽऽस्यासवः कफकूचिका ।
मूत्रं वस्तिमलं मेहः, प्रस्रावो नृजलं स्रवः ॥६३३॥

पुष्पिका तु लिङ्गमलं, विड् विष्ठाऽवस्करः शकृत् ।
गूथं पुरीषं शमलोच्चारौ वर्चस्कवर्चसी ॥६३४॥

वेषो नेपथ्यमाकल्पः, परिकर्माङ्गसंस्क्रिया ।
उद्वर्त्तनमुत्सादनमङ्गरागो विलेपनम् ॥६३५॥

चर्चिक्यं समालभनं, चर्चा स्यान्मण्डनं पुनः ।
प्रसाधनं प्रतिकर्म, मार्ष्टिः स्यान्मार्जना मृजा ॥६३६॥

वासयोगस्तु चूर्णं स्यात्, पिष्टातः पटवासकः ।
गन्धमाल्यादिना यस्तु, संस्कारः सोऽधिवासनम् ॥६३७॥

निर्वेशो उपभोगोऽथ, स्नानं सवनमाप्लवः ।
कर्पूरागुरुकक्कोलकस्तूरीचन्दनद्रवैः ॥६३८॥

स्याद्यक्षकर्दमो मिश्रैर्वर्त्तिर्गात्रानुलेपनी ।
चन्दनागरुकस्तूरीकुङ्कुमैस्तु चतुःसमं ॥६३९॥

अगुर्वगरुराजार्हं, लोहं कृमिजवंशिके ।
अनार्यजं जोङ्गकं च, मङ्गल्या मल्लिगन्धि यत् ॥६४०॥

कालागुरुः काकतुण्डः, श्रीखण्डं रोहणद्रुमः ।
गन्धसारो मलयजश्चन्दनं हरिचन्दनं ॥६४१॥

तैलपर्णिकगोशीर्षे, पत्राङ्गं रक्तचन्दनम् ।
कुचन्दनं ताम्रसारं, रञ्जनं तिलपर्णिका ॥६४२॥

जातिकोशं जातिफलं, कर्पूरो हिमवालुका ।
घनसारः सिताभ्रश्च, चन्द्रोऽथ मृगनाभिजा ॥६४३॥

मृगनाभिर्मृगमदः, कस्तूरी गन्धधूल्यपि ।
कश्मीरजन्म घुसृणं, वर्णं लोहितचन्दनम् ॥६४४॥

बाह्लीकं कुङ्कुमं वाह्लिशिखं कालेयजागुडे ।
सङ्कोचपिशुनं रक्तं, धीरं पीतनदीपने ॥६४५॥

लवङ्गं देवकुसुमं, श्रीसंज्ञमथ कोलकम् ।
कक्कोलकं कोशफलं, कालीयकं तु जापकम् ॥६४६॥

यक्षधूपो बहुरूपः, सालवेष्टोऽग्निवल्लभः ।
सर्जमणिः सर्जरसः, रालः सर्वरसोऽपि च ॥६४७॥

धूपो वृकात् कृत्रिमाच्च, तुरुष्कः सिह्लपिण्डकौ ।
पायसस्तु वृक्षधूपः, श्रीवासः सरलद्रवः ॥६४८॥

स्थानात् स्थानान्तरं गच्छन्, धूपो गन्धपिशाचिका ।
स्थासकस्तु हस्तबिम्बमलङ्कारस्तु भूषणम् ॥६४९॥

परिष्काराभरणे च, चूडामणिः शिरोमणिः ।
नायकस्तरलो हारान्तर्मणिर्मुकुटं पुनः ॥६५०॥

मौलिः किरीटं कोटीरमुष्णीषं पुष्पदाम तु ।
मूर्ध्नि माल्यं माला स्रक् च, गर्भकः केशमध्यगम् ॥६५१॥

प्रभ्रष्टकं शिखालम्बि, पुरोन्यस्तं ललामकम् ।
तिर्यक् वक्षसि वैकक्षं, प्रालम्बमृजुलम्बि यत् ॥६५२॥

सन्दर्भो रचना गुम्फः, श्रन्थनं ग्रन्थनं समाः ।
तिलके तमालपत्रचित्रपुण्ड्रविशेषकाः ॥६५३॥

आपीडशेखरोत्तंसावतंसाः शिरसः स्रजि ।
उत्तंसौ कर्णपूरेऽपि, पत्रलेखा तु पत्रतः ॥६५४॥

भङ्गिर्वल्लिर्लताङ्गुल्यः, पत्रपाश्या ललाटिका ।
बालापाश्या पारितथ्या, कर्णिका कर्णभूषणम् ॥६५५॥

ताडङ्कस्तु ताडपत्रं, कुण्डलं कर्णवेष्टकः ।
उत्क्षिप्तिका तु कर्णान्दुर्बालिका कर्णपृष्ठगा ॥६५६॥
ग्रैवेयकं कण्ठभूषा, लम्बमाना ललन्तिका ।
प्रालम्बिका कृता हेम्नोरःसूत्रिका तु मौक्तिकैः ॥६५७॥
हारो मुक्तातः प्रालम्बस्स्रक् कलापावली लता ।
देवच्छन्दः शतं साष्टं, त्विन्द्रच्छन्दः सहस्रकम् ॥६५८॥
तदर्द्धं विजयच्छन्दो, हारस्त्वष्टोत्तरं शतम् ।
अर्द्धं रश्मिकलापोऽस्य, द्वादश त्वर्द्धमाणवः ॥६५९॥
द्विर्द्वादशार्द्धगुच्छः स्यात्, पञ्च हारफलं लताः ।
अर्द्धहारश्चतुःषष्टिर्गुच्छमाणवमन्दराः ॥६६०॥
अपि गोस्तनगोपुच्छावर्द्धमर्द्धं यथोत्तरम् ।
इति हारा यष्टिभेदादेकावल्येकयष्टिका ॥६६१॥
कण्ठिकाऽप्यथ नक्षत्रमाला तत्सङ्ख्यमौक्तिकैः ।
केयूरमङ्गदं बाहुभूषाऽथ करभूषणम् ॥६६२॥
कटको वलयं पारिहार्य्यावापौ च कङ्कणम् ।
हस्तसूत्रं प्रतिसरं, ऊर्म्मिका त्वङ्गुलीयकम् ॥६६३॥
सा साक्षराङ्गुलिमुद्रा, कटिसूत्रं तु मेखला ।
कलापो रसना सारसनं काञ्ची च सप्तकी ॥६६४॥

सा शृङ्खलं[1] पुंस्कटिस्था, किङ्किणी[1] क्षुद्रघण्टिका[2] ।
नूपुरं[1] तु तुलाकोटिः[2], पादतः कटकाङ्गदे[3][4] ॥६६५॥

मञ्जीरं[5] हंसकं[6] शिञ्जिन्यंशुकं[7][1] वस्त्रमम्बरम्[2][3] ।
सिचयो[4] वसनं[5] चीराच्छादौ[6][7] सिक्[8] चेलवाससी[9][10] ॥६६६॥

पटः[11] प्रोतोऽञ्चलो[12][1]ऽस्यान्तो, वर्त्तिर्वस्तिश्च[1][2][3] तद्दशाः ।
पत्रोर्णं[1] धौतकौशेयमुष्णीषो[2][1] मूर्धवेष्टनम्[2] ॥६६७॥

तत् स्यादुद्गमनीयं[1] यद्धौतयोर्वस्त्रयोर्युगम्[1][2] ।
त्वक्फलकृमिरोमभ्यः, सम्भवात्तच्चतुर्विधम् ॥६६८॥

क्षौमकार्प्पासिकौशेयराङ्कवादिविभेदतः[1][2][3] ।
क्षौमं[1] दुकूलं[2] दुगूलं[3], स्यात्कार्पासं तु बादरम्[2] ॥६६९॥

कौशेयं[1] कृमिकोशोत्थं, राङ्कवं[1] मृगरोमजम् ।
कम्बलः पुनरूर्णायुराविकौरभ्ररल्लकाः[2][3][4][5] ॥६७०॥

नवं वासोऽनाहतं[1] स्यात्तन्त्रकं[2] निष्प्रवाणि[3] च ।
प्रच्छादनं[1] प्रावरणं[2], संव्यानं[3] चोत्तरीयकम्[4] ॥६७१॥

वैकक्षे[1] प्रावारोत्तरासङ्गौ[2][3] बृहतिकापि च ।
वराशिः स्थूलशाटः[2] स्यात्, परिधानं[1] त्वधोंऽशुकम्[2] ॥६७२॥

अन्तरीयं[3] निवसनमुपसंव्यानमित्यपि ।
तद्ग्रन्थिरुच्चयो[1] नीवी[2], वरस्त्रचण्डोरुकांशुकम् ॥६७३॥

चण्डातकं[1] चलनकश्चलनी[1] त्वितरस्त्रियाः ।
चौलः[1] कञ्चुलिका[2] कूर्पासकोऽङ्गिका[3][4] च कञ्चुके[5] ॥६७४॥

शाटी[1] चोट्यथ नीशारो[1], हिमवातापहांशुके ।
कच्छो कच्छाटिका कक्षा, परिधानापराञ्चले ॥६७५॥

कच्छापटस्तु[1] कौपीनं[2], समौ नक्तककर्पटौ[1][2] ।
निचोलः प्रच्छदपटो[2], निचुलश्चोत्तरच्छदः ॥६७६॥

उत्सवेषु सुहृद्भिर्यद्बलादाकृष्य गृह्यते ।
वस्त्रमाल्यादि तत् पूर्णपात्रं[1] पूर्णानकं[2] च तत् ॥६७७॥

तत्स्यादाप्रपदीनं[1] तु, व्याप्नोत्याप्रपदं हि यत् ।
चीवरं[1] भिक्षुसङ्घाटी[2], जीर्णवस्त्रं पटच्चरम् ॥६७८॥

शाणी[1] गोणी[2] छिद्रवस्त्रे, जलार्द्रा[1] क्लिन्नवाससि ।
पर्य्यस्तिका परिकरः, पर्य्यङ्कश्चावसक्थिका ॥६७९॥

कुथे[1] वर्णः[2] परिस्तोमः[3], प्रवेणी[4] नवता[5]ऽस्तराः[6] ।
अपटी[1] काण्डपटः[2] स्यात्, प्रतिसीरा[3] जवन्यपि[4] ॥६८०॥

तिरस्करिण्य[5]थोल्लोचो[1], वितानं[2] कदकोऽपि[3] च ।
चन्द्रोदये[4] स्थुलं[1] दूष्ये[2], केणिका[1] पटकुट्यपि[2] ॥६८१॥

गुणलयनिकायां[3] स्यात्, संस्तरस्रस्तरौ[2] समौ ।
तल्पं[1] शय्या[2] शयनीयं[3], शयनं[4] तलिमं[5] च तत् ॥६८२॥

मञ्च[1]मञ्चक[2]पर्य्यङ्क[3]पल्यङ्काः[4] खट्वया[5] समाः ।
उच्छीर्षकमुपाद्धानंबर्हौ[3] पाले[1] पतद्ग्रहः[2] ॥६८३॥

प्रतिग्राहो[3] मुकुरात्मदर्शादर्शास्तु[3] दर्पणे[4] ।
स्याद्वेत्रासनमासन्दी[2], विष्टरः पीठमासनम्[3] ॥६८४॥

कशिपुर्भोजनाच्छादावौशीरं[1] शयनासने ।
लाक्षा द्रुमामयो[2] राक्षा[3], रङ्गमाता[4] पलङ्कषा ॥६८५॥

जतु[5] क्षतघ्नी क्रिमिजा, यावालक्तौ[2] तु तद्रसः ।
अञ्जनं[1] कज्जलं[2] दीपः, प्रदीपः कज्जलध्वजः[3] ॥६८६॥

स्नेहप्रियो[4] गृहमणिर्दशाकर्षो[5] दशेन्धनः[6] ।
व्यजनं[1] तालवृन्तं[2] तत्, पवित्रं[1] मृगचर्मणः ॥६८७॥

आलावर्त्तं[1] तु वस्त्रस्य, कङ्कतः केशमार्जनः[2]
प्रसाधनश्चाथ[3] बालक्रीडनके[1] गुडो[2] गिरिः[3] ॥६८८॥

गिरियको[4] गिरिगुडः, समौ कन्दुकगेन्दुकौ[2] ।
राजा राट् पृथिवीशक्रमध्यलोकेशभूभृतः ॥६८९॥
महीक्षित् पार्थिवो मूर्धाभिषिक्तो भू-प्रजा-नृ-पः[11] ।
मध्यमो[1] मण्डलाधीशः, सम्राट् तु शास्ति यो नृपान् ६९०॥
यः सर्वमण्डलस्येशो, राजसूयं च योऽयजत् ।
चक्रवर्ती सार्वभौमस्ते तु द्वादश भारते ॥६९१॥
आर्षभिर्भरतस्तत्र, सगरस्तु सुमित्रभूः ।
मघवा वैजयिरथाश्वसेननृपनन्दनः ॥६९२॥
सनत्कुमारोऽथ शान्तिः, कुन्थुररो जिना अपि ।
सुभूमस्तु कार्त्तवीर्यः[2], पद्मः पद्मोत्तरात्मजः ॥६९३॥
हरिषेणो[1] हरिसुतो[2], जयो[1] विजयनन्दनः[2] ।
ब्रह्मसूनुर्ब्रह्मदत्तः, सर्वेऽपीक्ष्वाकुवंशजाः ॥६९४॥
प्राजापत्यस्त्रिपृष्ठोऽथ, द्विपृष्ठो[1] ब्रह्मसम्भवः ।
स्वयम्भू रुद्रतनयः, सोमभूः पुरुषोत्तमः ॥६९५॥
शैवः पुरुषसिंहोऽथ, महाशिरस्समुद्भवः ।
स्यात्पुरुषपुण्डरीको[2], दत्तोऽग्निसिंहनन्दनः ॥६९६॥
नारायणो[1] दाशरथिः[2], कृष्णस्तु वसुदेवभूः ।
वासुदेवा अमी कृष्णा, नव शुक्ला बलास्त्वमी ॥६९७॥

अचलो विजयो भद्रः, सुप्रभश्च सुदर्शनः ।
आनन्दो नन्दनः पद्मो, रामो विष्णुद्विषस्त्वमी ॥६९८॥

अश्वग्रीवस्तारकश्च, मेरको मधुरेव च ।
निशुम्भबलिप्रह्लादलङ्केशमगधेश्वराः ॥६९९॥

जिनैः सह त्रिषष्टिः स्युः, शलाकापुरुषा अमी ।
आदिराजः पृथुर्वैन्यो, मान्धाता युवनाश्वजः ॥७००॥

धुन्धुमारः कुवलाश्वो, हरिश्चन्द्रस्त्रिशङ्कुजः ।
पुरूरवा बौधः ऐलः, उर्वशीरमणश्च सः ॥७०१॥

दौष्यन्तिर्भरतः सर्वदमः शाकुन्तलात्मजः ।
हैहयस्तु कार्त्तवीर्यो, दोःसहस्रभृदर्जुनः ॥७०२॥

कौशल्यानन्दनो दाशरथी रामोऽस्य तु प्रिया ।
वैदेही मैथिली सीता, जानकी धरणीसुता ॥७०३॥

रामपुत्रौ कुशलवावेकयोक्त्या कुशीलवौ ।
सौमित्रिर्लक्ष्मणो वाली, वालिरिन्द्रसुतश्च सः ॥७०४॥

आदित्यसूनुः सुग्रीवो, हनुमान् वज्रकण्टकः ।
मारुतिः केशरिसुतः, आञ्जनेयोऽर्जुनध्वजः ॥७०५॥

पौलस्त्यो[1] रावणो[2] रक्षो[3], लङ्केशो[4] दशकन्धरः[5] ।
रावणिः[1] शक्रजिन्मेघनादो[3] मन्दोदरीसुतः[4] ॥७०६॥

अजातशत्रुः[1] शल्यारिर्धर्मपुत्रो[3] युधिष्ठिरः[4] ।
कङ्कोऽजमीढो[6] भीमस्तु[1], मरुत्पुत्रो[2] वृकोदरः[3] ॥७०७॥

किर्मीर-कीचक-बक-हिडिम्बानां निसूदनः[6] ।
अर्जुनः[1] फाल्गुनः[2] पार्थः[3], सव्यसाची[4] धनञ्जयः[5] ॥७०८॥

राधावेधी[6] किरीटचैन्द्रिर्जिष्णुः[9] श्वेतहयो[10] नरः[11] ।
बृहन्नटो[12] गुडाकेशः[13], सुभद्रेशः[14] कपिध्वजः[15] ॥७०९॥

बीभत्सुः[16] कर्णजित्तस्य, गाण्डीवं[1] गाण्डिवं[2] धनुः ।
पाञ्चाली[1] द्रौपदी[2] कृष्णा[3], सैरन्ध्री[4] नित्ययौवना[5] ॥७१०॥

वेदिजा[6] याज्ञसेनी[7] च, कर्णश्चम्पाधिपोऽङ्गराट्[3] ।
राधा-सूता-र्कतनयः[4], कालपृष्ठं तु तद्धनुः ॥७११॥

श्रेणिकस्तु भम्भासारो[2], हालः स्यात् सातवाहनः ।
कुमारपालश्चौलुक्यो[2], राजर्षिः[3] परमार्हतः ॥७१२॥

मृतस्वमोक्ता धर्मात्मा[6], मारिव्यसनवारकः ।
राजबीजी[1] राजवंश्यो, बीज्यवंश्यौ तु वंशजे ॥७१३॥

स्वाम्यमात्यः सुहृत् कोशो, राष्ट्रदुर्गबलानि च ।
राज्याङ्गानि प्रकृतयः, पौराणां श्रेणयोऽपि च ॥७१४॥

तन्त्रं स्वराष्ट्रचिन्ता स्यादावापस्त्वरिचिन्तनम् ।
परिस्यन्दः परिकरः, परिवारः परिग्रहः ॥७१५॥

परिच्छदः परिबर्हस्तन्त्रोपकरणे अपि ।
राजशय्या महाशय्या, भद्रासनं नृपासनम् ॥७१६॥

सिंहासनं तु तद्धैमं, छत्रमातपवारणम् ।
चामरं वालव्यजनं, रोमगुच्छः प्रकीर्णकम् ॥७१७॥

स्थगी ताम्बूलकरङ्को, भृङ्गारः कनकालुका ।
भद्रकुम्भः पूर्णकुम्भः, पादपीठं पदासनम् ॥७१८॥

अमात्यः सचिवो मन्त्री, धीसखः सामवायिकः ।
नियोगी कर्मसचिवः, आयुक्तो व्यापृतश्च सः ॥७१९॥

द्रष्टा तु व्यवहाराणां, प्राड्विवाकोऽक्षदर्शकः ।
महामात्राः प्रधानानि, पुरोधास्तु पुरोहितः ॥७२०॥

सौवस्तिकोऽथ द्वारस्थः, क्षत्ता स्यात् द्वारपालकः ।
दौवारिकः प्रतीहारो, वेत्र्युत्सारकदण्डिनः ॥७२१॥

रक्षिवर्गोऽनीकस्थः स्यादध्यक्षाधिकृतौ समौ[2] ।
पौरोगवः सूदाध्यक्षः, सूदस्त्वौदनिको गुणः[2] ॥७२२॥

भक्तकारः सूपकारः, सूपारालिकवल्लवाः ।
भौरिकः कनकाध्यक्षो, रूप्याध्यक्षस्तु नैष्किकः ॥७२३॥

स्थानाध्यक्षः स्थानिकः स्यात् ,शुल्काध्यक्षस्तु शौल्किकः ।
शुल्कस्तु घट्टादिदेयं, धर्माध्यक्षस्तु धार्मिकः ॥७२४॥

धर्माधिकरणी चाथ, हट्टाध्यक्षोऽधिकर्मिकः ।
चतुरङ्गबलाध्यक्षः, सेनानीर्दण्डनायकः ॥७२५॥

स्यादायुक्तोऽधिकृतो ग्रामे, गोपो[1] ग्रामेषु भूरिषु ।
स्यातामन्तःपुराध्यक्षेऽन्तर्वंशिकावरोधिकौ ॥७२६॥

शुद्धान्तः स्यादन्तःपुरमवरोधोऽवरोधनम् ।
सौविदल्लाः कञ्चुकिनः, स्थापत्याः सौविदाश्च ते ॥७२७॥

षण्ढे वर्षवरः शत्रौ[2], प्रतिपक्षः परो रिपुः ।
शात्रवः प्रत्यवस्थाता, प्रत्यनीकोऽभियात्यरी ॥७२८॥

---

०१ महेश्वरः " शुल्कं घट्टादिदेये स्याज्जामातृधनकेऽपि च " केचन विवाहाय यद् मात्रं धनमिति तट्टीका ।

दस्युः[10] सपत्नो[11]ऽसहनो[12] विपक्षो[13],
द्वेषी[14] द्विषन्[15] वैर्य[16]हितो[17] जिघांसुः[18] ।
दुर्हृत्[19] परः[20] पन्थकपन्थिनौ[21] द्विट्[22],
प्रत्यर्थ्य[23]मित्रा[24]वभिमात्य[25]राती[26] ॥ ७२९ ॥

वैरं[1] विरोधो[2] विद्वेषो[3], वयस्यः[1] सवयाः[2] सुहृत्[3] ।
स्निग्धः[4] सहचरो[5] मित्रं[6], सखा[7] सख्यं[1] तु सौहृदम्[2] ॥७३०॥

सौहार्दं[3] साप्तपदीनं[4] मैत्र्य[5]जर्याणि[6] सङ्गतम्[7] ।
आनन्दनं[1] त्वाप्रच्छनं[2], स्यात् समाजनमित्यपि[3] ॥७३१॥

विषयानन्तरो राजा, शत्रु[1]र्मित्र[1]मतः परम् ।
उदासीनः[1] परतरः, पार्ष्णिग्राहस्तु[1] पृष्ठतः ॥ ७३२ ॥

अनुवृत्ति[1]स्त्वनुरोधो[2], हेरिको[1] गूढपुरुषः[2] ।
प्रणिधि[3]र्यथार्ह[4]वर्णो[5]ऽवसर्पो[6] मन्त्रविच्[7]चरः ॥ ७३३ ॥

वार्त्तायनः[8] स्पश[9]श्चारः[10], आप्त[1]प्रत्ययितौ[2] समौ ।
सत्त्रिणि[1] स्याद् गृहपति[2]र्दूतः[1] सन्देशहारकः[2] ॥ ७३४ ॥

सन्धिविग्रहयानान्यासनद्वैधाश्रया अपि ।
षड् गुणाः शक्तयस्तिस्रः, प्रभुत्वोत्साहमन्त्रजाः ॥७३५॥

सामदानभेददण्डा, उपायाः साम सान्त्वनम् ।
उपजापः पुनर्भेदो, दण्डः स्यात् साहसं दमः ॥७३६॥

प्राभृतं ढौकनं लञ्चोत्कोचः कौशलिकामिषे ।
उपाचारः प्रदानं दोहारौ ग्राह्यायने अपि ॥ ७३७ ॥

मायोपेक्षेन्द्रजालानि, क्षुद्रोपाया इमे त्रयः ।
मृगयाऽक्षाः स्त्रियः पानं, वाक्पारुष्यार्थदूषणे ॥७३८॥

दण्डपारुष्यमित्येतद्धेयं व्यसनसप्तकम् ।
पौरुषं विक्रमः शौर्यं, शौण्डीर्यं च पराक्रमः ॥७३९॥

---

०१ माया रूपपरावर्तनादिका, उपेक्षाऽवधारणम्, इन्द्रजालं द्रव्यहस्तप्रयोगादिना असंभवद्वस्तुदर्शनम्, एषां द्वन्द्वः क्षुद्रा अल्पा उपायाः । ०२ अक्षाः-पाशकाः तैरुपलक्षितं द्यूतं ज्ञेयं, पानं मद्यादेः, वाक्पारुष्यं कर्कशवचनं, अर्थस्य दूषणं, तच्चतुर्धा-अदानं १ आदानं २ विनाशः ३ परित्यागश्च ४

यत्कोशदण्डजं तेजः, स प्रभावः प्रतापवत् ।
भिया धर्मार्थकामैश्च, परीक्षा या तु सोपधा ॥७४०॥

तन्मन्त्राद्यषडक्षीणं, यत्तृतीयाद्यगोचरः ।
रहस्यालोचनं मन्त्रो, रहश्छन्नमुपह्वरम् ॥७४१॥

विविक्तविजनैकान्तनिःशलाकानि केवलम् ।
गुह्यं रहस्यं न्यायस्तु, देशरूपं समञ्जसम् ॥७४२॥

कल्पोभ्रेषौ नयो न्याय्यं, तूचितं युक्तसांप्रते ।
लभ्यं प्राप्तं भजमानाभिनीतौपयिकानि च ॥७४३॥

प्रक्रिया त्वधिकारोऽथ, मर्यादा धारणा स्थितिः ।
संस्थाऽपराधस्तु मन्तुर्व्यलीकं विप्रियागसी ॥७४४॥

बलिः करो भागधेयो, द्विपाद्यो द्विगुणो दमः ।
वाहिनी पृतना सेना, बलं सैन्यमनीकिनी ॥७४५॥

---

०१ मंत्रः पञ्चाङ्गः यत्कौटिल्य आह—" कर्मणामारंभोपायः १ पुरुषद्रव्यसंपत् २ देशकालविभागः ३ विनिपातप्रतीकारः ४ कार्यसिद्धिश्चेति ५ पञ्चाङ्गानि "

कटकं ध्वजिनी तन्त्रं, दण्डोऽनीकं पताकिनी ।
वरूथिनी चमूश्चक्रं, स्कन्धावारोऽस्य तु स्थितिः ॥७४६॥
शिबिरं रचना तु स्यात्, व्यूहो दण्डादिको युधि ।
प्रत्यासारो व्यूहपार्ष्णिः, सैन्यपृष्ठे प्रतिग्रहः ॥७४७॥
०१ एकैकेभरथास्त्र्यश्वाः, पत्तिः पञ्चपदातिका ।
सेना सेनामुखं गुल्मो, वाहिनी पृतना चमूः ॥७४८॥
अनीकिनी च पत्तेः स्यादिभाद्यैस्त्रिगुणैः क्रमात् ।
दशानीकिन्योऽक्षौहिणी, सज्जनं तूपरक्षणम् ॥७४९॥
वैजयन्ती पुनः केतुः, पताका केतनं ध्वजः ।
अस्योच्चूलावचूलाख्यावूर्ध्वाधोमुखकूर्चकौ ॥७५०॥
गजो वाजी रथः पत्तिः, सेनाङ्गं स्याच्चतुर्विधम् ।
युद्धार्थे चक्रवद्याने, शताङ्गः स्यन्दनो रथः ॥७५१॥

---

०१ यदाहुः—" पत्ती १ सेणा २ सेणामुहञ्च ३ गुम्मञ्च ४ वाहिनी चेव ५ । पियणा ६ चमू ७ अनीगिणि ८ दसणिगिया अक्खोहिणी होइ ९ । तथा च—स्यात्सेनाऽक्षौहिणी नाम, नागाद्यैकद्विकैर्गजैः २१८७० । रथै २१८७० रश्वैर्हयैस्त्रिभिः ६५६१९, पञ्चघ्नैश्च पदातिभिः १०९३५० ॥१॥" इति

स क्रीडार्थः पुष्परथो, देवार्थस्तु मरुद्रथः ।
योग्यारथो वैनयिकोऽध्वरथः पारियानिकः ॥७५२॥
कर्णीरथः प्रवहणं, डयनं रथगर्भकः ।
अनस्तु शकटोऽथ स्याद्गन्त्री कम्बलिवाह्यकम् ॥७५३॥
अथ काम्बलवास्त्राद्यास्तैस्तैः परिवृते रथे ।
स पाण्डुकम्बलीयः स्यात्, संवीतः पाण्डुकम्बलैः ॥७५४॥
स तु द्वैपो वैयाघ्रश्च, यो वृतो द्वीपिचर्मणा ।
रथाङ्गं रथपादोऽरि, चक्रं धारा पुनः प्रधिः ॥७५५॥
नेमिरक्षाग्रकीले त्वण्याणी, नाभिस्तु पिण्डिका ।
युगन्धरं कूबरं स्यात्, युगमीशान्तबन्धनम् ॥७५६॥
युगकीलकस्तु शम्या, प्रासङ्गस्तु युगान्तरम् ।
अनुकर्षो दार्वधःस्थं, धूर्वी यानमुखं च धूः ॥७५७॥
रथगुप्तिस्तु वरूथो, रथाङ्गानि स्वपस्कराः ।
शिबिका याप्ययानेऽथ, दोला प्रेङ्खादिका भवेत् ॥७५८॥

---

०१ दशगुणा अनीकिनी इत्यर्थः ।

वैनीतकं परम्परावाहनं शिबिकादिकम् ।
यानं युग्यं पत्रं वाह्यं, वह्यं वाहनधोरणे ॥७५९॥
नियन्ता प्राजिता यन्ता, सूतः सव्येष्ठसारथी ।
दक्षिणस्थप्रवेतारौ, क्षत्ता रथकुटुम्बिकः ॥७६०॥
रथारोहिणि तु रथी, रथिके रथिरो रथी ।
अश्वारोहे त्वश्ववारः, सादी च तुरगी च सः ॥७६१॥
हस्त्यारोहे सादियन्तृमहामात्रनिषादिनः ।
आधोरणा हस्तिपका, गजाजीवेभपालकाः ॥७६२॥
योद्धारस्तु भटा योधाः, सेनारक्षास्तु सैनिकाः ।
सेनायां ये समवेतास्ते सैन्याः सैनिका अपि ॥७६३॥
ये सहस्रेण योद्धारस्ते साहस्राः सहस्रिणः ।
छायाकरः छत्रधारः, पताकी वैजयन्तिकः ॥७६४॥
परिधिस्थः परिचरः, आमुक्तः प्रतिमुक्तवत् ।
अपिनद्धः पिनद्धोऽथ, सन्नद्धो व्यूढकङ्कटः ॥७६५॥
दंशितो वर्मितः सज्जः, सन्नाहो वर्म कङ्कटः ।
जगरः कवचं दंशस्तनुत्रं माठ्युरश्छदः ॥७६६॥

निचोलकः स्यात्कूर्पासो, वारबाणश्च कञ्चुकः ।
सारसनं त्वधिकाङ्गं, हृदि धार्यं सकञ्चुकैः ॥७६७॥

शिरस्त्राणे तु शीर्षण्यं, शिरस्कं शीर्षकं च तत् ।
नागोदमुदरत्राणं, जङ्घात्राणं तु मत्कुणम् ॥७६८॥

बाहुत्राणं बाहुलं स्याज्जालिका त्वङ्गरक्षणी ।
जालप्रायायसी स्यादायुधीयः शस्त्रजीविनि ॥७६९॥

काण्डपृष्ठायुधिकौ च, तुल्यौ प्रासिककौन्तिकौ ।
पारश्वधिकस्तु पारश्वधः परश्वधायुधः ॥७७०॥

स्युर्नैस्त्रिंशिकशाक्तीकयाष्टीकास्तत्तदायुधाः ।
तूणी धनुर्भृद्धानुष्कः, स्यात्काण्डीरस्तु काण्डवान् ॥

कृतहस्तः कृतपुङ्खः, सुप्रयुक्तशरो हि यः ।
शीघ्रवेधी लघुहस्तोऽपराद्धेषुस्तु लक्षतः ॥७७२॥

च्युतेषुर्दूरवेधी तु, दूरापात्यायुधं पुनः ।
हेतिः प्रहरणं शस्त्रमस्त्रं तच्च चतुर्विधम् ॥७७३॥

मुक्तं द्विधा पाणियन्त्रैर्मुक्तं शक्तिशरादिकम् ।
अमुक्तं शस्त्रिकादि स्याद्यष्ट्याद्यं तु द्वयात्मकम् ॥७७४॥
धनुश्चापोऽस्त्रमिष्वासः, कोदण्डं धन्व कार्मुकम्
द्रुणाऽऽसौ लस्तकोऽस्यान्तरग्रं त्वर्त्तिरटन्यपि ॥७७५॥
मौर्वी जीवा गुणो गव्या, शिञ्जा बाणासनं द्रुणा ।
सिञ्जिनी ज्या च गोधा तु, तलं ज्याघातवारणम् ॥७७६॥
स्थानान्यालीढवैशाखप्रत्यालीढानि मण्डलम् ।
समपादं च वैध्यं तु, लक्ष्यं लक्षं शरव्यकम् ॥ ७७७ ॥

बाणे पृषत्कविशिखौ खगगार्द्धपक्षौ,
काण्डाशुगप्रदरसायकपत्रवाहाः ।
पत्रीष्वजिह्मगशिलीमुखकङ्कपत्र-
रोपाः कलम्बशरमार्गणचित्रपुङ्खाः ॥७७८॥

प्रक्ष्वेडनः सर्वलोहो, नाराच एषणश्च सः ।
निरस्तः प्रहिते बाणे, विषाक्ते दिग्धलिप्तकौ ॥७७९॥
बाणमुक्तिर्व्यवच्छेदो, दीप्तिर्वेगेऽस्य तीव्रता ।
क्षुरप्रभल्लार्द्धेन्दुतीरीमुख्यास्तु तद्भिदः ॥७८०॥

पक्षो वाजः पत्रणा तन्न्यासः पुङ्खस्तु कर्तरी ।
तूणो निषङ्गस्तूणीरः, उपासङ्गः शराश्रयः ॥७८१॥

शरधिः कलापोऽप्यथ चन्द्रहासः,
करवालनिस्त्रिंशकृपाणखड्गाः ।
तरवारिकौक्षेयकमण्डलाग्रा,
असिरृष्टिरीष्टी त्सरुरस्य मुष्टिः ॥७८२॥

प्रत्याकारः परीवारः, कोशः खड्गपिधानकम् ।
अङ्कुनं फलकं चर्म, खेटकावरणस्फुराः ॥७८३॥

अस्य मुष्टिस्तु संग्राहः, क्षुरी छुरी कृपाणिका ।
शस्त्र्यसिधेनुपुत्र्यौ च, पत्रपालस्तु साऽऽयता ॥७८४॥

दण्डो यष्टिश्च लगुडः, स्यादीली करवालिका ।
भिन्दिपालः सृगः कुन्तः, प्रासोऽथ द्रुघणो घनः ॥७८५॥

मुद्गरः स्यात्कुठारस्तु, पशुः पर्शुपरश्वधौ ।
परश्वधः स्वधितिश्च, परिघः परिघातनः ॥७८६॥

सर्वला तोमरे शल्यं, शङ्कुः शूले त्रिशीर्षकम् ।
शक्तिपट्टिशदुस्फोटचक्राद्याः शस्त्रजातयः ॥७८७॥

खुरली तु श्रमो योग्याऽभ्यासस्तद्भूः खलूरिका ।
सर्वाभिसारः सर्वौघः, सर्वसन्नहनं समाः ॥७८८॥

लोहाभिसारो दशम्यां, विधिर्नीराजनात्परः ।
प्रस्थानं गमनं व्रज्याऽभिनिर्याणं प्रयाणकम् ॥७८९॥

यात्राऽभिषेणनं तु स्यात्, सेनयाऽभिगमो रिपौ ।
स्यात्सुहृद्बलमासारः, प्रचक्रं चलितं बलम् ॥७९०॥

प्रसारस्तु प्रसरणं, तृणकाष्ठादिहेतवे ।
अभिक्रमो रणे यानमभीतस्य रिपून् प्रति ॥७९१॥

अभ्यमित्र्योऽभ्यमित्रीयोऽभ्यमित्रीणोऽभ्यरि व्रजन् ।
स्यादुरस्वानुरसिलः, ऊर्जस्यूर्जस्वलौ समौ ॥७९२॥

सांयुगीनो रणे साधुर्जेता जिष्णुश्च जित्वरः ।
जय्यो यः शक्यते जेतुं, जेयो जेतव्यमात्रके ॥७९३॥

वैतालिका बोधकरा, अर्थिकाः सौखसुप्तिकाः ।
घाण्टिकाश्चाक्रिकाः सूतो, बन्दी मङ्गलपाठकः ॥७९४॥
मागधो मगधः संशप्तका युद्धानिवर्त्तिनः ।
नग्नः स्तुतिव्रतस्तस्य, ग्रन्थो भोगावली भवेत् ॥७९५॥
प्राणः स्थाम तरः पराक्रमबलद्युम्नानि शौर्यौजसी,
शुष्मं शुष्मं च शक्तिरूर्जसहसी युद्धं तु सङ्ख्यं कलिः ।
सङ्ग्रामाहवसम्प्रहारसमराजन्यं युदायोधनं
संस्फोटः कलहो मृधं प्रहरणं संयद्रणो विग्रहः ॥७९६॥

द्वन्द्वं समाघातसमाह्वयानि,
सम्पातसंमर्दममित्रघाताः ।
आस्कन्दनाऽऽजिप्रधनान्यनीक-
मभ्यागमश्च प्रविदारणं च ॥७९७॥

समुदायः समुदयो, राटिः समितिसङ्गरौ ।
अभ्यामर्दः सम्परायः, समीकं साम्परायिकम् ॥७९८॥
आक्रन्दः संयुगं चाथ, नियुद्धं तद्भुजोद्भवम् ।
पटहाडम्बरौ तुल्यौ, तुमुलं रणसङ्कुलम् ॥७९९॥

नासीरं त्वग्रयानं स्यादवमर्दस्तु पीडनम् ।
प्रपातस्त्वभ्यवस्कन्दो, धाट्यभ्यासादनं च सः ॥८००॥
तद्रात्रौ सौप्तिकं वीराशंसनं त्वाजिभीष्मभूः ।
नियुद्धभूरक्षवाटो, मोहो मूर्छा च कश्मलम् ॥८०१॥
वृत्ते भाविनि वा युद्धे, पानं स्याद्वीरपाणकम् ।
पलायनमपयानं, सन्द्रावोद्द्रावविद्रवाः ॥८०२॥
अपक्रमः समुत्प्रेभ्यो, द्रावोऽथ विजयो जयः ।
पराजयो रणे भङ्गो, डमरं डिम्बविप्लवौ ॥८०३॥
वैरनिर्यातनं वैरशुद्धिर्वैरप्रतिक्रिया ।
बलात्कारस्तु प्रसभं, हठोऽथ स्खलितं छलम् ॥८०४॥

---

०१ " छलं तु स्खलिते व्याजे " इति महेश्वरः । स्खलितं परस्य वदतः स्वाभिमतार्थान्तरविकल्पोपपादनेन वचनविघातः । यथा कूपो नवोदक इति षड्दर्शनम् । वादिना कूपो नवोदक इति कथायां नवीनार्थवाचकतया नवशब्दप्रयोगे कृते छलवादी नवसङ्ख्यामारोप्य दूषयति–कुत एक एव कूपो नवसङ्ख्योदक इति । मतिभ्रंशादिकं वा, यच्चाणक्यः–" किं करोति नरः प्राज्ञः, शूरो वाऽथ सुपण्डितः ? । दैवो यस्य च्छलान्वेषी, करोति विकलाः क्रियाः ॥ १ ॥ "

परा—पर्य—भितो भूतो, जितो भग्नः पराजितः ।
पलायितस्तु नष्टः स्याद् , गृहीतदिक् तिरोहितः ॥८०५॥

जिताहवो जितकाशी, प्रस्कन्नपतितौ समौ ।
चारः कारा गुप्ती बन्धी, प्रग्रहः प्रोपतो ग्रहः ॥८०६॥

चातुर्वर्ण्यं द्विजक्षत्रवैश्यशूद्रा नृणां भिदः ।
ब्रह्मचारी गृही वानप्रस्थो भिक्षुरिति क्रमात् ॥८०७॥

चत्वार आश्रमास्तत्र, वर्णी स्याद्ब्रह्मचारिणि ।
ज्येष्ठाश्रमी गृहमेधी, गृहस्थः स्नातको गृही ॥८०८॥

वैखानसो वानप्रस्थो, भिक्षुः सान्न्यासिको यतिः ।
कर्म्मन्दी रक्तवसनः, परिव्राजकतापसौ ॥८०९॥

पाराशरी पारिकाङ्क्षी, मस्करी पारिरक्षकः ।
स्थाण्डिलः स्थण्डिलशायी, यः शेते स्थण्डिले व्रतात् ॥

तपःक्लेशसहो दान्तः, शान्तः श्रान्तो जितेन्द्रियः ।
अवदानं कर्म्म शुद्धं, ब्राह्मणस्तु त्रयीमुखः ॥८११॥

भूदेवो वाडवो विप्रो, द्व्यग्राभ्यां जाति—जन्म—भूः ।
वर्णज्येष्ठः सूत्रकण्ठः, षट्कर्मा मुखसम्भवः ॥८१२॥

वेदगर्भः शमीगर्भः, सावित्रो मैत्र एतसः ।
बटुः पुनर्माणवको, भिक्षा स्याद् ग्रासमात्रकम् ॥८१३॥

उपनायस्तूपनयो, बटुकरणमानयः ।
अग्नीन्धनं त्वग्निकार्यमाग्नीध्रा चाग्निकारिका ॥८१४॥

पालाशो दण्ड आषाढो, व्रते राम्भस्तु वैणवः ।
बैल्वः सारस्वतो शैच्यः, पैलवस्त्वौपरोधिकः ॥८१५॥

आश्वत्थस्तु शितेनेमिरौदुम्बर उलूखलः ।
जटा सटा वृषी पीठं, कुण्डिका तु कमण्डलुः ॥८१६॥

श्रोत्रियश्छान्दसो यष्टा, त्वादेष्टा स्यान्मखे व्रती ।
याजको यजमानश्च, सोमयाजी तु दीक्षितः ॥८१७॥

इज्याशीलो यायजूको, यज्वा स्यादासुतीवलः ।
सोमपः सोमपीथी स्यात् , स्थपतिर्गीष्पतीष्टिकृत् ॥८१८॥

---

०१ " ग्रासप्रमाणं भिक्षा स्यादग्रं ग्रासचतुष्टयम् । अग्रं चतुर्गुणं प्राहुर्हन्तकारं द्विजोत्तमाः ॥ १ ॥ "

सर्ववेदास्तु सर्वस्वदक्षिणं यज्ञमिष्टवान् ।
यजुर्विदध्वर्युऋग्विद्धोतोद्गाता तु सामवित् ॥८१९॥

यज्ञो यागः सवः सत्रं, स्तोमो मन्युर्मखः क्रतुः ।
संस्तरः सप्ततन्तुश्च, वितानं बर्हिरध्वरः ॥८२०॥

अध्ययनं ब्रह्मयज्ञः, स्याद्देवयज्ञ आहुतिः ।
होमो होत्रं वषट्कारः, पितृयज्ञस्तु तर्पणम् ॥८२१॥

तच्छ्राद्धं पिण्डदानं च, नृयज्ञोऽतिथिपूजनम् ।
भूतयज्ञो बलिः पञ्च, महायज्ञा भवन्त्यमी ॥८२२॥

पौर्णमासश्च दर्शश्च, यज्ञौ पक्षान्तयोः पृथक् ।
सौमिकी दीक्षणीयेष्टिर्दीक्षा तु व्रतसंग्रहः ॥८२३॥

वृत्तिः सुगहना कुम्बा, वेदी भूमिः परिष्कृता ।
स्थण्डिलं चत्वरं चान्या, यूपः स्याद्यज्ञकीलकः ॥८२४॥

चषालो यूपकटको, यूपकर्णौ घृतावनौ ।
यूपाग्रभागे स्यात्तर्म्मोऽरणिर्निर्मन्थदारुणि ॥८२५॥

स्युर्दक्षिणाहवनीयगार्हपत्यास्त्रयोऽग्नयः ।
इदमग्नित्रयं त्रेता, प्रणीतः संस्कृतोऽनलः ॥८२६॥

ऋक् सामिधेनी धाय्या च, समिदाधीयते यया ।
समिदिन्धनमेधेध्मतर्पणैधांसि भस्म तु ॥८२७॥

स्याद् भूतिर्भसितं रक्षा, क्षारं पात्रं स्रुवादिकम् ।
स्रुवः स्रुगधरा सोपभृज्जुहूः पुनरुत्तरा ॥८२८॥

ध्रुवा तु सर्वसंज्ञार्थं, यस्यामाज्यं निधीयते ।
योऽभिमन्त्र्य निहन्येत, स स्यात्पशुरुपाकृतः ॥८२९॥

परम्पराकं शमनं (शसनं), प्रोक्षणं च मखे वधः ।
हिंसार्थं कर्माभिचारः, स्याद्यज्ञार्हं तु यज्ञियम् ॥८३०॥

हविः सान्नाय्यमामिक्षा, शृतोष्णक्षीरगं दधि ।
क्षीरशरः पयस्या च, तन्मस्तुनि तु वाजिनम् ॥८३१॥

हव्यं सुरेभ्यो दातव्यं, पितृभ्यः कव्यमोदनम् ।
आज्ये तु दधिसंयुक्ते, पृषदाज्यं पृषातकः ॥८३२॥

दध्ना तु मधुसंयुक्तं, मधुपर्को महोदयः ।
हविर्धानी तु होमकुण्डं, हव्यपाकः पुनश्चरुः ॥८३३॥

अमृतं यज्ञशेषे स्याद्, विघसो भुक्तशेषके ।
यज्ञान्तोऽवभृथः पूर्त्तं, वाप्यादीष्टं मखक्रिया ॥८३४॥

इष्टापूर्तं तदुभयं, बर्हिर्मुष्टिस्तु विष्टरः ।
अग्निहोत्र्यग्निचिच्चाहिताग्निस्त्वग्निरक्षणम् ॥८३५॥
अग्न्याधानमग्निहोत्रं, दर्वी तु घृतलेखनी ।
होमाग्निस्तु महाज्वालो, महावीरः प्रवर्ग्यवत् ॥८३६॥
होमधूमस्तु निगणो, होमभस्म तु वैहुतम् ।
उपस्पर्शस्त्वाचमनं, धारासेकौ तु सेचनं ॥८३७॥
ब्रह्मासनं ध्यानयोगासनेऽथ ब्रह्मवर्चसम् ।
वृत्ताध्ययनर्द्धिः पाठे, स्याद् ब्रह्माञ्जलिरञ्जलिः ॥८३८॥
पाठे तु मुखनिष्क्रान्ता, विप्रुषो ब्रह्मबिन्दवः ।
साकल्यवचनं पारायणं कल्पे विधिक्रमौ ॥८३९॥
मूलेऽङ्गुष्ठस्य स्याद्ब्राह्मं, तीर्थं कायं कनिष्ठयोः ।
पित्र्यं तर्जन्यङ्गुष्ठान्तर्दैवतं स्वङ्गुलीमुखे ॥८४०॥
ब्रह्मत्वं तु ब्रह्मभूयं, ब्रह्मसायुज्यमित्यपि ।
देवभूयादिकं तद्वदथोपाकरणं श्रुतेः ॥८४१॥
संस्कारपूर्वं ग्रहणं, स्यात्स्वाध्यायः पुनर्जपः ।
औपवस्त्रं तूपवासः, कृच्छ्रं सान्तपनादिकम् ॥८४२॥

प्रायः सन्न्यास्यनशने, नियमः पुण्यकं व्रतम् ।
चरित्रं चरिताचारौ, चारित्रचरणे अपि ॥८४३॥
वृत्तं शीलं च सर्वैनोध्वंसि जप्येऽघमर्षणम् ।
समास्तु पादग्रहणाभिवादनोपसङ्ग्रहाः ॥८४४॥
उपवीतं यज्ञसूत्रं, प्रोद्धृते दक्षिणे करे ।
प्राचीनावीतमन्यस्मिन्, निवीतं कण्ठलम्बितम् ॥८४५॥
प्राचेतसस्तु वाल्मीकिर्वल्मीकः कुशिनः कविः ।
मैत्रावरुणिर्वाल्मीकौ, वेदव्यासस्तु माठरः ॥८४६॥
द्वैपायनः पाराशर्यः, कानीनो बादरायणः ।
व्यासोऽस्याम्बा सत्यवती, वासवी गन्धकालिका ॥८४७॥
योजनगन्धा दाशेयी, शालङ्कायनजा च सा ।
जामदग्न्यस्तु रामः स्याद्, भार्गवो रेणुकासुतः ॥८४८॥
नारदस्तु देवब्रह्मा, पिशुनः कलिकारकः ।
वसिष्ठोऽरुन्धतीजानिरक्षमाला त्वरुन्धती ॥८४९॥
त्रिशङ्कुयाजी गाधेयो, विश्वामित्रश्च कौशिकः ।
आरणिस्तु दुर्वासाः, शतानन्दस्तु गौतमः ॥८५०॥

याज्ञवल्क्यो ब्रह्मरात्रिर्योगीशोऽप्यथ पाणिनौ ।
सालातुरीयदाक्षेयौ, गोनर्दीये पतञ्जलिः ॥८५१॥
कात्यायने वररुचिर्मेधाजिच्च पुनर्वसुः ।
अथ व्याडिर्विन्ध्यवासी, नन्दिनीतनयश्च सः ॥८५२॥
स्फोटायने तु कक्षीवान्, पालकाप्ये करेणुभूः ।
वात्स्यायने मल्लनागः, कौटिल्यश्चणकात्मजः ॥८५३॥
द्रामिलः पक्षिलस्वामी, विष्णुगुप्तोऽङ्गुलश्च सः ।
क्षतव्रतोऽवकीर्णी स्याद्, व्रात्यः संस्कारवर्जितः ॥८५४॥
शिश्निदानः कृष्णकर्मा, ब्रह्मबन्धुर्द्विजोऽधमः ।
नष्टाग्निर्वीरहा जातिपात्रजीवी द्विजब्रुवः ॥८५५॥
धर्मध्वजी लिङ्गवृत्तिर्वेदहीनो निराकृतिः ।
वार्ताशी भोजनार्थं यो, गोत्रादि वदति स्वकम् ॥८५६॥
उच्छिष्टभोजनो देवनैवेद्यबलिभोजनः ।
अजपस्त्वसदध्येता, शास्त्रगण्डोऽन्यशास्त्रकः ॥८५७॥
शस्त्राजीवः काण्डस्पृष्टो, गुरुहा नरकीलकः ।
मलो देवादिपूजायामश्राद्धोऽथ मलिम्लुचः ॥८५८॥

पञ्चयज्ञपरिभ्रष्टो, निषद्धैकरुचिः खर्हः ।
सुप्ते यस्मिन्नुदेत्यर्कोऽस्तमेति च क्रमेण तौ ॥८५९॥
अभ्युदिताभिनिर्मुक्तौ, वीरोज्झो न जुहोति यः ।
अग्निहोत्रच्छलाद् याच्ञापरो वीरोपजीविकः ॥८६०॥
वीरविप्लावको जुह्वद्धनैः शूद्रसमाहृतैः ।
स्याद्वादवाद्यार्हतः स्याच्छून्यवादी तु सौगतः ॥८६१॥
नैयायिकस्त्वाक्षपादो, यौगः साङ्ख्यस्तु कापिलः ।
वैशेषिकः स्यादौलूक्यो, बार्हस्पत्यस्तु नास्तिकः ॥८६२॥
चार्वाको लौकायतिकश्चैते षडपि तार्किकाः ।
क्षत्रं तु क्षत्रियो राजा, राजन्यो बाहुसम्भवः ॥८६३॥
अर्य्यो भूमिस्पृशो वैश्या, ऊरव्या ऊरुजा विशः ।
वाणिज्यं पाशुपाल्यं च, कर्षणं चेति वृत्तयः ॥८६४॥
आजीवो जीवनं वार्त्ता, जीविका वृत्तिवर्तनं ।
उञ्छो धान्यकणादानं, कणिशाद्यर्जनं शिलम् ॥८६५॥
ऋतं तद्द्वयममृतं कृषिर्मृतं तु याचितम् ।
अयाचितं स्यादमृतं, सेवावृत्तिः श्वजीविका ॥८६६॥

सत्यानृतं तु वाणिज्यं, वणिज्यो वाणिजो वणिक् ।
क्रयविक्रयिकः पण्याजीवोऽऽपणिकनैगमौ ॥८६७॥

वैदेहः सार्थवाहश्च, क्रायकः क्रयिकः क्रयी ।
क्रेयं तु विपूर्वाह्नते, मूल्यं वस्नोऽर्घावक्रयौ ॥८६८॥

मूलद्रव्यं परिपणो, नीवी लाभोऽधिकं फलम् ।
परिदानं विनिमयो, नैमेयः परिवर्त्तनम् ॥८६९॥

व्यतिहारः परावर्त्तो, वैमेयो नियमोऽपि च ।
निक्षेपोपनिधी न्यासे, प्रतिदानं तदर्पणम् ॥८७०॥

क्रेतव्यमात्रके क्रेयं, क्रय्यं न्यस्तं क्रयाय यत् ।
पणितव्यं तु विक्रेयं, पण्यं सत्यापनं पुनः ॥८७१॥

सत्यङ्कारः सत्याकृतिस्तुल्यौ विपणविक्रयौ ।
गण्यं गणेयं सङ्ख्येयं, सङ्ख्या त्वेकादिका भवेत् ॥८७२॥

यथोत्तरं दशगुणं, भवेदेको दशाभिहतः ।
शतं सहस्रमयुतं, लक्षप्रयुतकोटयः ॥८७३॥

अर्बुदमब्जं खर्वं च, निखर्वं च महाम्बुजम् ।
शङ्कुर्वार्द्धिरन्त्यं मध्यं, परार्द्धं चेति नामतः ॥८७४॥
अङ्कांश्च द्वीपवार्द्धयादि, पुद्गलात्माद्यनन्तकम् ।
सांयात्रिकः पोतवणिग्, यानपात्रं वहित्रकम् ॥८७५॥
बोहित्थं वहनं पोतः, पोतवाहो नियामकः ।
निर्यामः कर्णधारस्तु, नाविको नौस्तु मङ्गिनी ॥८७६॥
तरी तरण्यौ बेडाऽथ, द्रोणी काष्ठाम्बुवाहिनी ।
नौकादण्डः क्षेपणी स्याद्, गुणवृक्षस्तु कूपकः ॥८७७॥
पोलिन्दास्त्वन्तरादण्डाः, स्यान्मङ्गो मङ्गिनीशिरः ।
अभ्रिस्तु काष्ठकुद्दालः, सेकपात्रं तु सेचनम् ॥८७८॥
केनिपातः कोटिपात्रमरित्रेऽथोडुपः प्लवः ।
कोला भेलस्तरण्डश्च, स्यात्तरपण्यमातरः ॥८७९॥
वृद्ध्याजीवो द्वैगुणिको, वार्द्धुषिकः कुसीदिकः ।
वार्द्धुषिश्चौ कुसीदार्थप्रयोगौ वृद्धिजीवने ॥८८०॥
वृद्धिः कलान्तरमृणं, तूद्धारः पर्युदञ्चनम् ।
याच्ञयाऽऽप्तं याचितकं, परिवृत्यापमित्यकम् ॥८८१॥

अधमर्णो ग्राहकः स्यादुत्तमर्णस्तु दायकः ।
प्रतिभूर्लग्नकः साक्षी, स्थेये आधिस्तु बन्धकः ॥८८२॥
तुलाद्यैः पौतवं मानं, द्रुवयं कुडवादिभिः ।
पाय्यं हस्तादिभिस्तत्र, स्याद् गुञ्जाः पञ्च माषकः ॥८८३॥
ते तु षोडश कर्षोऽक्षः, पलं कर्षचतुष्टयम् ।
बिस्तः सुवर्णो हेमाक्षे, कुरुबिस्तस्तु तत्पले ॥८८४॥
तुला पलशतं तासां, विंशत्या भार आचितः ।
शाकटः शाकटीनश्च, शलाटस्ते दशाचितः ॥८८५॥
चतुर्भिः कुडवैः प्रस्थः, प्रस्थैश्चतुर्भिराढकः ।
चतुर्भिराढकैर्द्रोणः, खारी षोडशभिश्च तैः ॥८८६॥
चतुर्विंशत्याऽङ्गुलानां, हस्तो दण्डश्चतुष्करः ।
तत्सहस्रौ तु गव्यूतं, क्रोशस्तौ द्वौ तु गोरुतम् ॥८८७॥
गव्या गव्यूतं गव्यूती, चतुष्क्रोशं तु योजनम् ।
पाशुपाल्यं जीववृत्तिर्गोमान् गोमी गवीश्वरे ॥८८८॥
गोपाले गोधुगाभीरगोपगोसङ्ख्यवल्लवाः ।
गोविन्दोऽधिकृतो गोषु, जाबालस्त्वजजीविकः ॥८८९॥

कुटुम्बी कर्षकः क्षेत्री, हली कृषिककार्षकौ ।
कृषीवलोऽपि जित्या तु, हलिः सीरस्तु लाङ्गलम् ॥८९०॥
गोदारणं हलमीषा, सीता तद्दण्डपद्धती ।
निरीषे कुटकं फालः, कृषकः कुशिकः फलम् ॥८९१॥
दात्रं लवित्रं तन्मुष्टौ, वण्टो मत्यं समीकृतौ ।
गोदारणं तु कुद्दालः, खनित्रं त्ववदारणम् ॥८९२॥
प्रतोदस्तु प्रवयणं, प्राजनं तोत्रतोदने ।
योत्रं तु योक्त्रमाबन्धः, कोटिशो लोष्टभेदनः ॥८९३॥
मेधिर्मेथिः खलेवाली, खले गोबन्धदारु यत् ।
शूद्रोऽन्त्यवर्णो वृषलः, पद्यः पज्जो जघन्यजः ॥८९४॥
ते तु मूर्द्धावसिक्तादारथकृन्मिश्रजातयः ।
क्षत्रियायां द्विजान्मूर्धावसिक्तो विट्स्त्रियां पुनः ॥८९५॥
अम्बष्ठोऽथ पारशवनिषादौ शूद्रयोषिति ।
क्षत्रान्माहिष्यो वैश्यायामुग्रस्तु वृषलस्त्रियाम् ॥८९६॥

वैश्यात्तु करणः[६] शूद्रात्त्वायोगवो[७] विशः स्त्रियाम् ।
क्षत्रियायां पुनः क्षत्ता[८], चण्डालो[९] ब्राह्मणस्त्रियाम् ॥८९७॥
वैश्यात्तु मागधः[१०] क्षत्र्यां, वैदेहको[११] द्विजस्त्रियाम् ।
सूतस्तु[१२] क्षत्रियाज्जात, इति द्वादश तद्भिदः ॥८९८॥
माहिष्येण तु जातः स्यात्, करण्यां रथकारकः[१] ।
कारुस्तु[१] कारी[२] प्रकृतिः[३], शिल्पी[४] श्रेणिस्तु[१] तद्गणः ॥८९९॥
शिल्पं[१] कला[२] विज्ञानं[३] च, मालाकारस्तु[१] मालिकः[२] ।
पुष्पाजीवः[३] पुष्पलावी[१], पुष्पाणामवचायिनी ॥९००॥
कल्यपालः[१] सुराजीवी[२], शौण्डिको[३] मण्डहारकः[४] ।
वारिवासः[५] पानवणिक्[६], ध्वजो[७] ध्वज्यासुतीवलः[८] ॥९०१॥

मद्यं[१] मदिष्टा[२] मदिरा[३] परिस्रुता[४]
कश्यं[५] परिस्रुन्मधु[६] कापिशायनम्[८] ।
गन्धोत्तमा[९] कल्यमिरा[११] परिप्लुता[१२]
कादम्बरी[१३] स्वादुरसा[१४] हलिप्रिया[१५] ॥९०२॥

शुण्डा[16] हाला[17] हारहूरं[18], प्रसन्ना[19] वारुणी[20] सुरा[21] ।
माध्वीकं[22] मदना[23] देवसृष्टा[24] कापिशम्[25] अब्धिजा[26] ॥९०३॥
मध्वासवे माधवको[1], मैरेये[2] शीधुरासवः[3] ।
जगलो[1] मेदको[2] मद्यपङ्कः[3] किण्वं[1] तु नग्नहूः[2] ॥९०४॥
नग्नहूर्[3] मद्यबीजं[4] च, मद्यसन्धानम्[1] आसुतिः[2] ।
आसवो[3]ऽभिषवो[4] मद्यमण्डः[1] कारोत्तमौ[2] समौ ॥९०५॥
गल्वर्कस्[1]तु चषकः[2] स्यात्सरकश्[3]चानुतर्षणम्[4] ।
शुण्डा[1] पानमदस्थानं, मधुवारा[1] मधुक्रमाः[2] ॥९०६॥
सपीतिः[1] सहपानं[2] स्यादापानं[1] पानगोष्ठिका[2] ।
उपदंशस्[1]त्ववदंशश्[2]चक्षणं[3] मद्यपाशनम्[4] ॥९०७॥
नाडिंधमः[1] स्वर्णकारः[2], कलादो[3] मुष्टिकश्च[4] सः ।
तैजसावर्तनी[1] मूषा[2], भस्त्रा[1] चर्मप्रसेविका[2] ॥९०८॥
आस्फोटनी[1] वेधनिका[2], शाणस्[1]तु निकषः[2] कषः[3] ।
संदंशः[1] स्यात्कङ्कमुखो[2], भ्रमः[1] कुन्दं[2] च यन्त्रकम्[3] ॥९०९॥
स्फाटिको[1] मणिकारः[2], शौल्विकस्[1]ताम्रकुट्टकः[2] ।
शाङ्खिकः[1] स्यात्काम्बविकस्[2]तुन्नवायस्[1]तु सौचिकः[2] ॥९१०॥

कृपाणी कर्त्तरी कल्पन्यपि सूची तु सेवनी ।
सुचिसूत्रं पिप्पलकं, तर्कुः कर्त्तनसाधनम् ॥९११॥
पिञ्जनं विहननं च, तुलस्फोटनकार्मुकम् ।
सेवनं सीवनं स्यूतिस्तुल्यौ स्यूतप्रसेवकौ ॥९१२॥
तन्तुवायः कुविन्दः स्यात्, त्रसरः सूत्रवेष्टनम् ।
वाणिर्व्यूतिर्वानदण्डो, वेमा सूत्राणि तन्तवः ॥९१३॥
निर्णेजकस्तु रजकः, पादुकाकृत्तु चर्मकृत् ।
उपानत् पादुका पादूः, पन्नद्धा पादरक्षणम् ॥९१४॥
प्राणाहिताऽनुपदीना, त्वाबद्धाऽनुपदं हि या ।
नद्धी वर्ध्री वरत्रा स्यादारा चर्मप्रभेदिका ॥९१५॥
कुलालः स्यात्कुम्भकारो, दण्डभृच्चक्रजीवकः ।
शाणाजीवः शस्त्रमार्जो, भ्रमासक्तोऽसिधावकः ॥९१६॥
धूसरश्चाक्रिकस्तैली, स्यात्पिण्याकखलौ समौ ।
रथकृत् स्थपतिस्त्वष्टा, काष्ठतट् तक्षवर्द्धकी ॥९१७॥
ग्रामायत्तो ग्रामतक्षः, कौटतक्षोऽनधीनकः ।
वृक्षभित्तक्षणी वासी, क्रकचं करपत्रकम् ॥९१८॥

स उद्घनो यत्र काष्ठे, काष्ठं निक्षिप्य तक्ष्यते ।
वृक्षादनो वृक्षभेदी, टङ्कः पाषाणदारकः ॥९१९॥
व्योकारः कर्मारो लोहकारः कूटं त्वयोघनः ।
व्रश्चनः पत्रपरशुरीषीका तूलिकैषिका ॥९२०॥
भक्ष्यकारः कान्दविकः, कन्दुस्वेदनिके समे ।
रङ्गाजीवस्तौलिकिकश्चित्रकृच्चाथ तूलिका ॥९२१॥
कूर्चिका चित्रमालेख्य, पलगण्डस्तु लेप्यकृत् ।
पुस्तं लेप्यादिकर्म स्यान्नापितश्चण्डिलः क्षुरी ॥९२२॥
क्षुरमर्दी दिवाकीर्त्तिर्मुण्डकोऽन्तावसाय्यपि ।
मुण्डनं भद्राकरणं, वपनं परिवापणम् ॥९२३॥
क्षौरं नाराची स्वेषिण्यां, देवाजीवस्तु देवलः ।
मार्दङ्गिको मौरजिको, वीणावादस्तु वैणिकः ॥९२४॥
वेणुध्मः स्याद्वैणविकः, पाणिघः पाणिवादकः ।
स्यात्प्रातिहारिको मायाकारो माया तु शाम्बरी ॥९२५॥
इन्द्रजालं तु कुहकं, जालं कुसृतिरित्यपि ।
कौतूहलं तु कुतुकं, कौतुकं च कुतूहलम् ॥९२६॥

व्याधो मृगवधाजीवी, लुब्धको मृगयुश्च सः ।
पापर्द्धिर्मृगयाऽऽखेटो, मृगव्याऽऽच्छोदने अपि ॥९२७॥

जालिकस्तु वागुरिको, वागुरा मृगजालिका ।
शुम्बं वराटको रज्जुः, शुल्वं तन्त्री वटी गुणः ॥९२८॥

धीवरो दाशकैवर्त्तौ, बडिशं मत्स्यवेधनम् ।
आनायस्तु मत्स्यजालं, कुवेणी मत्स्यबन्धनी ॥९२९॥

जीवान्तकः शाकुनिको, वैतंसिकस्तु सौनिकः ।
मांसिकः कौटिकश्चाथ, सूना स्थानं वधस्य यत् ॥९३०॥

स्याद्बन्धनोपकरणं, वीतंसो मृगपक्षिणाम् ।
पाशस्तु बन्धनग्रन्थिरवपातावटौ समौ ॥९३१॥

उन्माथः कूटयन्त्रं स्याद्द्विवर्णस्तु पृथग्जनः ।
इतरः प्राकृतो नीचः, पामरो बर्बरश्च सः ॥९३२॥

चण्डालोऽन्तावसाय्यन्तेवासिश्वपचबुक्कसाः ।
निषादप्लवमातङ्गदिवाकीर्त्तिजनङ्गमाः ॥९३३॥

पुलिन्दो[1] नाहलो[2] निष्ट्यो[3], शबरो[4] वरुटो[5] भटो[6] ।
मालो[7] भिल्लः[8] किरातश्च[9], सर्वेऽपि म्लेच्छजातयः ॥९३४॥

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायामभिधान-
चिन्तामणौ नाममालायां मर्त्यकाण्डस्तृतीयः
समाप्तः ॥ ३ ॥

तिर्यक्काण्डः ।

भूर्[1] भूमिः[2] पृथिवी[3] पृथ्वी[4], वसुधो[5]र्वी[6] वसुन्धरा[7] ।
धात्री[8] धरित्री[9] धरणी[10], विश्वा[11] विश्वम्भरा[12] धरा[13] ॥९३५॥
क्षितिः[14] क्षोणी[15] क्षमा[16]ऽनन्ता[17], ज्या[18] कु[19]र्वसुमती[20] मही[21] ।
गौ[22]र्गोत्रा[23] भूतधात्री[24] क्ष्मा[25], गन्धमाता[26]ऽचला[27]ऽवनिः[28] ॥९३६॥
सर्वसहा[29] रत्नगर्भा[30], जगती[31] मेदिनी[32] रसा[33] ।
काश्यपी[34] पर्वताधारा[35], स्थिरा[36] रत्न[37]-बीज[38]-सूः[39] ॥९३७॥
विपुला[40] सागराच्चाग्रे, स्युर्नेमी[41]मेखला[42]म्बराः[43] ।
द्यावापृथिव्यौ[1] तु द्यावाभूमी[2] द्यावाक्षमे[3] अपि ॥९३८॥

दिवस्पृथिव्यौ तु रोदस्यौ रोदसी रोदसी च ते ।
उर्वरा सर्वसस्या भूरिरिणं पुनरूषरम् ॥९३९॥
स्थलं स्थली मरुर्धन्वा, क्षेत्राद्यप्रहतं खिलम् ।
मृन्मृत्तिका सा क्षारोषो, मृत्सा मृत्स्ना च सा शुभा ९४०
रुमा लवणखानिः स्यात्, सामुद्रं लवणं हि यत् ।
तदक्षीवं वशिरश्च, सैन्धवं तु नदीभवम् ॥९४१॥
माणिमन्थं शीतशिवं, रौमकं तु रुमाभवम् ।
वसुकं वस्तुकं तच्च, विडपाक्यं तु कृत्रिमे ॥९४२॥
सौवर्चलेऽक्षरुचकं, दुर्गन्धं शुल्वनाशनम् ।
कृष्णे तु तत्र तिलकं, यवक्षारो यवाग्रजः ॥९४३॥
यवनालजः पाक्यश्च, पाचनकस्तु टङ्कणः ।
मालतीतीरजो लोहश्लेषणो रसशोधनः ॥९४४॥
समास्तु स्वर्जिकाक्षारकापोतसुखवर्चकाः ।
स्वर्जिस्तु स्वर्जिका सुग्नी, योगवाही सुवर्चिका ॥९४५॥
भरतान्यैरावतानि, विदेहाश्च कुरून् विना ।
वर्षाणि कर्मभूम्यः स्युः, शेषाणि फलभूमयः ॥९४६॥

वर्षं वर्षधराद्यङ्कं, विषयस्तूपवर्त्तनम् ।
देशो जनपदो नीवृद्, राष्ट्रं निर्गश्च मण्डलम् ॥९४७॥

आर्यावर्त्तो जन्मभूमिर्जिनचक्र्यर्द्धचक्रिणाम् ।
पुण्यभूराचारवेदी, मध्यं विन्ध्यहिमागयोः ॥९४८॥

गङ्गायमुनयोर्मध्यमन्तर्वेदिः समस्थली ।
ब्रह्मावर्त्तः सरस्वत्या, दृषद्वत्याश्च मध्यतः ॥९४९॥

ब्रह्मवेदिः कुरुक्षेत्रे, पञ्चरामह्रदान्तरम् ।
धर्मक्षेत्रं कुरुक्षेत्रं, द्वादशयोजनावधि ॥९५०॥

हिमवद्विन्ध्ययोर्मध्यं यत् प्राग् विनशनादपि ।
प्रत्यगेव प्रयागाच्च, मध्यदेशः स मध्यमः ॥९५१॥

देशः प्राग्दक्षिणः प्राच्यो, नदीं यावच्छरावतीम् ।
पश्चिमोत्तरस्तूदीच्यः, प्रत्यन्तो म्लेच्छमण्डलः ॥९५२॥

पाण्डुदक्कृष्णतो भूमेः, पाण्डुदक्कृष्णमृत्तिके ।
जङ्गलो निर्जलोऽनूपोऽम्बुमान् कच्छस्तु तद्विधः ॥९५३॥

कुमुद्वान् कुमुदावासो, वेतस्वान् भूरिवेतसः ।
नडप्रायो नडकीयो, नड्वांश्च नड्वलश्च सः ॥९५४॥

शाड्वलः (शाद्वलः) शादहरिते, देशो नद्यम्बुजीवनः ।
स्यान्नदीमातृको[1] देवमातृको[1] वृष्टिजीवनः ॥९५५॥
प्राग्ज्योतिषाः[1] कामरूपाः[1], मालवाः स्युरवन्तयः[1] ।
त्रैपुरास्तु डाहलाः[2] स्युश्चैद्यास्ते[3] चेदयश्च[2] ते ॥९५६॥
वङ्गास्तु हरिकेलीयाः[1], अङ्गाश्चम्पोपलक्षिताः ।
साल्वास्तु कारकुक्षीयाः[1], मरवस्तु दशेरकाः[1] ॥९५७॥
जालन्धरास्त्रिगर्ताः[1] स्युस्तायिकास्तर्जिकाभिधाः[1] ।
कश्मीरास्तु[1] माधुमताः[1], सारस्वताः त्रिकर्णिकाः[1] ॥९५८॥
वाहिकाष्टक्कनामानो[1], वाहीका[1] वाह्लिकाह्वयाः[1] ।
तुरुष्कास्तु साखयः[1] स्युः, कारुषास्तु बृहद्गृहाः[1] ॥९५९॥
लम्पाकास्तु मुरण्डाः स्युः, सौवीरास्तु कुमालकाः[1] ।
प्रत्यग्रथास्त्वहिच्छत्राः, कीकटा मगधाह्वयाः ॥९६०॥
ओण्ड्राः[2] केरलपर्यायाः, कुन्तला उपहालकाः ।
ग्रामस्तु वसथः स-न्नि-प्रति-पर्युप-तः[2] परः ॥९६१॥
पाटकस्तु तदर्द्धे[2] स्यादाघाटस्तु घटोऽवधिः[3] ।
अन्तोऽवसानं[5] सीमा[4] च, मर्यादापि[4] च सीमनि[6] ॥९६२॥

ग्रामसीमा तूपशल्यं[1], मालं[1] ग्रामान्तराटवी ।
पर्यन्तभूः परिसरः, स्यात्कर्मान्तस्तु कर्मभूः ॥९६३॥

गोस्थानं[1] गोष्ठमेतत्तु गौष्ठीनं[1] भूतपूर्वकम् ।
तदाशितङ्गवीनं स्याद्गावो यत्राशिताः पुरा ॥९६४॥

क्षेत्रं[2] तु वप्रः केदारः, सेतौ[1] पाल्यालिसंवराः[3] ।
क्षेत्रं तु शाकस्य शाकशाकटं[1] शाकशाकिनम् ॥९६५॥

ब्रैहेयं[1] शालेयं[1] षष्टिक्यं[1] कौद्रवीणमौद्गीने[1] ।
व्रीह्यादीनां क्षेत्रेऽणव्यं[1] तु स्यादाणवीनमणोः ॥९६६॥

भङ्ग्यं[1] भाङ्गीनमौमीनमुम्यं[2], यव्यं[1] यवक्यवत् ।
तिल्यं[1] तैलीनं[2] माषीणं[1], माष्यं[2] भङ्गादिसम्भवम् ॥९६७॥

सीत्यं[1] हल्यं[2] त्रिहल्यं[1] तु, त्रिसीत्यं[2] त्रिगुणाकृतम्[3] ।
तृतीयाकृतं[4] द्विहल्याद्येवं शम्बाकृतं[2], च तत् ॥९६८॥

बीजाकृतं[2] तूप्तकृष्टं[2], द्रौणिकोऽऽढकिकादयः ।
स्युर्द्रोणाढकवापादौ, खलधानं[1] पुनः खलम् ॥९६९॥

चूर्णे[1] क्षोदो[2]ऽथ रजसि[1], स्युर्धूली[2]पांशु[3]रेणवः[4] ।
लोष्टे[1] लोष्टु[2]र्दलि[3]र्लेष्टु[4]र्वल्मीकः[1] कृमिपर्वतः[2] ॥९७०॥
वप्रीकूटं[3] वामलूरो[4], नाकुः[5] शक्रशिरश्च[6] सः ।
नगरी[1] पूः[2] पुरी[3] द्रङ्गः[4], पत्तनं[5] पुटभेदनम्[6] ॥९७१॥
निवेशनं[7] अधिष्ठानं[8], स्थानीयं[9] निगमोऽपि[10] च ।
शाखापुरं[1] तूपपुरं[2], खेटः[1], पुरार्द्धविस्तरः ॥९७२॥
स्कन्धावारो[1] राजधानी[2], कोट्टदुर्गे[2] पुनः समे ।
गयापूर्गयराजर्षेः कन्यकुब्जं[1], महोदयम्[2] ॥०७३॥
कन्याकुब्जं[3] गाधिपुरं[4], कौशं[5] कुशस्थलं[6] च तत् ।
काशि[1]र्वराणसी[2] वाराणसी[3] शिवपुरी[4] च सा ॥९७४॥
साकेतं[1] कोशलाऽयोध्या[1], विदेहा[1] मिथिले[2] समे ।
त्रिपुरी[1] चेदिनगरी[2], कौशाम्बी[1] वत्सपत्तनम्[2] ॥९७५॥
उज्जयिनी[1] स्याद्विशाला[2]ऽवन्ती[3] पुष्पकरण्डिनी[4] ।

०ः उत्कर्षेण जयत्युज्जयिनी, रम्यादित्वादनट्, अन्ये तु उज्जयिनी नाम राक्षसी देवता तस्या निवास उज्जयिनीति चातुरर्थकमणमुत्पाद्य तस्य लोपमिच्छन्ति ।

पाटलिपुत्रं कुसुमपुरं चम्पा तु मालिनी ॥९७६॥

लोमपादकर्णयोः पूर्देवीकोटं उमावनम् ।
कोटीवर्षं बाणपुरं, स्याच्छोणितपुरं च तत् ॥९७७॥

मथुरा तु मधूपघ्नं, मधुरोऽथ गजाह्वयम् ।
स्याद्धास्तिनपुरं हस्तिनीपुरं हस्तिनापुरम् ॥९७८॥

तामलिप्तं दामलिप्तं, तामलिप्ती तमालिनी ।
स्तम्बपूर्विष्णुगृहं च, स्याद्विदर्भा तु कुण्डिनम् ॥९७९॥

द्वारवती द्वारका स्यात्, निषधा तु नलस्य पूः ।
प्राकारो वरणः सालं, चयो वप्रोऽस्य पीठभूः ॥९८०॥

प्राकाराग्रं कपिशीर्षं, क्षौमोऽट्टोऽट्टालकः समाः ।
पुर्द्वारं गोपुरं रथ्याप्रतोलीविशिखाः समाः ॥९८१॥

परिकूटं हस्तिनखो, नगरद्वारकूटके ।
मुखं निःसरणं बाटे, प्राचीनावेष्टको वृतिः ॥९८२॥

पद्येकपदी पद्या, पद्धतिर्वर्त्म वर्त्तनी ।
अयनं सरणिर्मार्गोऽध्वा पन्था निगमः सृतिः ॥९८३॥

सत्पथे स्वतितः पन्थाः, अपन्था अपथं समे ।
व्यध्वो दुरध्वः कदध्वा, विपथं कापथं च सः ॥९८४॥

प्रान्तरं दूरशून्योऽध्वा, कान्तारो वर्त्म दुर्गमम् ।
सुरङ्गा तु सन्धिला स्याद्गूढमार्गो भुवोऽन्तरे ॥९८५॥

चतुष्पथे तु संस्थानं, चतुष्कं त्रिपथे त्रिकम् ।
द्विपथं तु चारुपथो, गजाद्यध्वा त्वसङ्कुलः ॥९८६॥

घण्टापथः संसरणं, श्रीपथो राजवर्त्म च ।
उपनिष्क्रमणं चोपनिष्करं च महापथः ॥९८७॥

विपणिस्तु वणिग्मार्गः, स्थानं तु पदमास्पदम् ।
श्लेषस्त्रिमार्ग्याः शृङ्गाटं, बहुमार्गी तु चत्वरम् ॥९८८॥

श्मशानं करवीरं स्यात्, पितृ-प्रेताद्वनं गृहम् ।
गेहभूर्वास्तु गेहं तु, गृहं वेश्म निकेतनम् ॥९८९॥

मन्दिरं सदनं सद्म, निकाय्यो भवनं कुटः ।
आलयो निलयः शाला, सभादवसितं कुलम् ॥९९०॥

धिष्ण्यं गेहमावसथः स्थानं, पस्त्यः संस्त्याय आश्रयः ।
ओको निवास आवासो, वसतिः शरणं क्षयः ॥९९१॥

धामागारं निशान्तं च, कुट्टिमं त्वस्य बद्धभूः ।
चतुःशालं सञ्जवनं, सौधं तु नृपमन्दिरम् ॥९९२॥

उपकारिकोपकार्यो, सिंहद्वारं प्रवेशनम् ।
प्रासादो देवभूपानां, हर्म्यं तु धनिनां गृहम् ॥९९३॥

मठावसथ्यावसथाः, स्युश्छात्रव्रतिवेश्मनि ।
पर्णशालोटजश्चैत्यविहारौ जिनसद्मनि ॥९९४॥

गर्भागारेऽपवरको, वासौकः शयनास्पदम् ।
भाण्डागारं तु कोशः स्यात्, चन्द्रशाला शिरोगृहम् ॥

कुप्यशाला तु सन्धानी, कायमानं तृणौकसि ।
[illegible]यन्तु हविर्गेहं, प्राग्वंशः प्राग् हविर्गृहात् ॥९९६॥

आथर्वणं शान्तिगृहमास्थानगृहमिन्द्रकम् ।
तैलिशाला यन्त्रगृहमरिष्टं सूतिकागृहम् ॥९९७॥

सूदशाला रसवती, पाकस्थानं महानसम् ।
हस्तिशाला तु चतुरं, वाजिशाला तु मन्दुरा ॥९९८॥

सन्दानिनी तु गोशाला, चित्रशाला तु जालिनी ।
कुम्भशाला पाकपुटी, तन्तुशाला तु गर्त्तिका ॥९९९॥

नापितशाला वपनी, शिल्पा खरकुटी च सा ।
आवेशनं शिल्पिशाला, सत्रशाला प्रतिश्रयः ॥१०००॥

आश्रमस्तु मुनिस्थानमुपघ्नस्त्वन्तिकाश्रयः ।
प्रपा पानीयशाला स्यात्, गञ्जा तु मदिरागृहम् ॥१००१॥

पक्कणः शबरावासो, घोषस्त्वाभीरपल्लिका ।
पण्यशाला निषद्याऽट्टो, हट्टो विपणिरापणः ॥१००२॥

वेश्याश्रयः पुरं वेशो, मण्डपस्तु जनाश्रयः ।
कुड्यं भित्तिस्तदेडूकमन्तर्निहितकीकसम् ॥१००३॥

वेदी वितर्दिरजिरं, प्राङ्गणं चत्वराङ्गणे ।
वलजं प्रतीहारो द्वार्द्वारेऽथ परिघोऽर्गला ॥१००४॥
साऽल्पा त्वर्गलिका सूचिः, कुञ्चिकायान्तु कूचिका ।
साधारण्यं कुटश्चासौ, द्वारयन्त्रं तु तालकम् ॥१००५॥
अस्योद्घाटनयन्त्रन्तु, ताल्यपि प्रतिताल्यपि ।
तिर्यग्द्वारोर्ध्वदारूत्तरङ्गं स्यादररं पुनः ॥१००६॥
कपाटोऽररिः कुवाटः, पक्षद्वारं तु पक्षकः ।
प्रच्छन्नमन्तर्द्वारं स्याद्, बहिर्द्वारं तु तोरणम् ॥१००७॥
तोरणोर्ध्वे तु मङ्गल्यं, दाम वन्दनमालिका ।
स्तम्भादेः स्यादधोदारौ, शिला नासोर्ध्वदारुणि ॥१००८॥
गोपानसी तु वलभीच्छादने वक्रदारुणि ।
गृहावग्रहणी देहल्युम्बुरोदुम्बरोम्बुराः ॥१००९॥
प्रघाणः प्रघणोऽलिन्दो, बहिर्द्वारप्रकोष्ठके ।
कपोतपाली विटङ्कः, पटलच्छदिषी समे ॥१०१०॥
नीध्रं वलीकं तत्प्रान्त, इन्द्रकोशस्तमङ्गकः ।
वलभी छदिराधारो, नागदन्तास्तु दन्तकाः ॥१०११॥

मत्तालम्बोऽपाश्रयः स्यात्, प्रग्रीवो मत्तवारणे।
वातायनो गवाक्षश्च, जालकेऽथान्नकोष्ठकः ॥१०१२॥

कुसूलोऽश्रिस्तु कोणोऽणिः, कोटिः पाल्यश्च इत्यपि।
आरोहणं तु सोपानं, निःश्रेणिस्त्वधिरोहिणी ॥१०१३॥

स्थूणा स्तम्भः शालभञ्जी, पाञ्चालिका च पुत्रिका।
काष्ठादिघटिता लेप्यमयी त्वञ्जलिकारिका ॥१०१४॥

नन्द्यावर्त्तप्रभृतयो, विच्छन्दा आढ्यवेश्मनाम्।
समुद्गः सम्पुटः पेटा, स्यान्मञ्जूषाऽथ शोधनी १०१५

सम्मार्जनी बहुकरी, वर्द्धनी च समूहनी।
सङ्करोऽवकरौ तुल्यावुदूखलमुलूखलम् ॥१०१६॥

प्रस्फोटनं तु पवनमवघातस्तु कण्डनम्।
कटः किलिञ्जो मुसलोऽयोग्रं कण्डोलकः पिटम् १०१७

चालनी तितउः शूर्पं, प्रस्फोटनमथान्तिका।
चुल्ल्यश्मन्तकमुद्धानं, स्यादधिश्रयणी च सा ॥१०१८॥

स्थाल्युखा पिठरं कुण्डं, चरुः कुम्भी घटः पुनः।
कुटः कुम्भः करीरश्च, कलशः कलसो निपः ॥१०१९॥

हसन्त्यङ्गाराच्छकटी-धानी-पात्री हसन्तिका ।
भ्राष्ट्रोऽम्बरीषमृचीषमृजीषं पिष्टपाकभृत् ॥१०२०॥

कम्बिर्दर्विः खजाकोऽथ, स्यात्तर्दुर्दारुहस्तकः ।
वार्द्धान्यां तु गलन्त्यालूः, कर्करी करकोऽथ सः १०२१

नालिकेरजः करङ्कस्तुल्यौ कटाहकर्परौ ।
मणिकोऽलिञ्जरो गर्गरीकलश्यौ तु मन्थनी ॥१०२२॥

वैशाखः खजको मन्था, मन्थनो मन्थदण्डकः ।
मन्थः क्षुब्धोऽस्य विष्कम्भो, मञ्जीरः कुटरोऽपि च १०२३

शालाजीरो वर्द्धमानः, शरावः कोशिका पुनः ।
मल्लिका चषकः कंसः, पारी स्यात्पानभाजनम् ॥१०२४॥

कुतूश्चर्मस्नेहपात्रं, कुतुपस्तु तदल्पकम् ।
दृतिः खल्लश्चर्ममयी, त्वालुः करकपात्रिका ॥१०२५॥

सर्वमावपनं भाण्डं, पात्रामत्रे तु भाजनम् ।
तद्विशालं पुनः स्थालं, स्यात्पिधानमुदञ्चनम् ॥१०२६॥

शैलोऽद्रिः शिखरी शिलोच्चयगिरी गोत्रोऽचलः सानुमान्,
ग्रावा पर्वतभूध्रभूधरधराहार्या नगोऽथोदयः ।

पूर्वाद्रिश्चरमोद्रिरस्तं उदगद्रिस्त्वद्रिराण् मेनका—
प्राणेशो हिमवान् हिमालयहिमप्रस्थौ भवानीगुरुः ॥१०२७
हिरण्यनाभो मैनाकः, सुनाभश्च तदात्मजः ।
रजताद्रिस्तु कैलासोऽष्टापदः स्फटिकाचलः ॥१०२८॥
क्रौञ्चः क्रुञ्चोऽथ मलय, आषाढो दक्षिणाचलः ।
स्यान्माल्यवान् प्रस्रवणो, विन्ध्यस्तु भद्रपालकः ॥१०२९
शत्रुञ्जयो विमलाद्रिरिन्द्रकीलस्तु मन्दरः ।
सुवेलः स्यात त्रिमुकुटस्त्रिकूटस्त्रिककुच्च सः ॥१०३०॥
उज्जयन्तो रैवतकः, सुदाहः पारियात्रिकः ।
लोकालोकश्चक्रवालोऽथ मेरुः कर्णिकाचलः ॥१०३१॥
रत्नसानुः सुमेरुः स्वः-स्वर्गि-काञ्चनतो गिरिः ।
शृङ्गं तु शिखरं कूटं, प्रपातस्त्वतटो भृगुः ॥१०३२॥
मेखला मध्यभागोऽद्रेर्नितम्बः कटकश्च सः ।
दरी स्यात्कन्दरोऽखातबिले तु गह्वरं गुहा ॥१०३३॥
द्रोणी तु शैलयोः सन्धिः, पादाः पर्यन्तपर्वताः ।
दन्तकास्तु बहिस्तिर्यक्प्रदेशा निर्गता गिरेः ॥१०३४॥

अधित्यकोर्ध्वभूमिः स्यादधोभूमिरुपत्यका ।
स्नुः प्रस्थः सानुरश्मा तु, पाषाणः प्रस्तरो दृषद् ॥१०३५॥
ग्रावा शिलोपलौ गण्डशैलाः स्थूलोपलाश्च्युताः ।
स्यादाकरः खनिः खानिर्गञ्जो धातुस्तु गैरिकम् ॥१०३६॥
शुक्लधातौ पाकशुक्ला, कठिनी खटिनी खटी ।
लोहं कालायसं शस्त्रं, पिण्डः पारशवं घनम् ॥१०३७॥
गिरिसारं शिलासारं, तीक्ष्णकृष्णामिषे अयः ।
सिंहानं-धूर्त्त-मण्डूर-मरणान्यस्य किट्टके ॥१०३८॥
सर्वं च तैजसं लोहं, विकारस्त्वयसः कुशी ।
ताम्रं म्लेच्छमुखं शुल्वं, रक्तं द्व्यष्टमुदुम्बरम् ॥१०३९॥
म्लेच्छशावरभेदाख्यं, मर्कटास्यं कनीयसम् ।
ब्रह्मवर्द्धनं वरिष्ठं, सीसं तु सीसपत्रकम् ॥१०४०॥
नागं गण्डूपदभवं, वप्रं सिन्दूरकारणम् ।
वर्ध्रं स्वर्णारियोगेष्टं, यवनेष्टं सुवर्णकम् ॥१०४१॥

---

०१ सुवर्णं १ रजतं २ ताम्रं ३ रीतिः ४ कांस्यं ५ तथा त्रपु ६ । सीसं ७ च घीवरं ८ चैव, अष्टौ लोहानि चक्षते ॥१॥

वङ्गं त्रपु: स्वर्णजनागजीवने,
मृद्वङ्गरङ्गं पुरुपत्रपिच्चटे ।
स्याच्चक्रसंज्ञं तमरं च नागजं
कस्तीरमालीनकसिंहले अपि ॥१०४२॥

स्याद्रूप्यं कलधौततारजतश्वेतानि दुर्वर्णकं,
खर्जूरं च हिमांशुहंसकुमुदाभिख्यं सुवर्णं पुनः ।
स्वर्णं हेम हिरण्यहाटकवसून्यष्टापदं काञ्चनं
कल्याणं कनकं महारजतरैगाङ्गेयरुक्माण्यपि ॥१०४३॥

कलधौतलोहोत्तमवह्निबीजा-
न्यपि गारुडं गैरिकजातरूपे ।
तपनीयचामीकरचन्द्रभर्मा-
ऽर्जुननिष्ककार्तस्वरकर्बुराणि ॥१०४४॥

जाम्बूनदं शातकुम्भं, रजतं भूरि भूत्तमम् ।
हिरण्यकोशाकुप्यानि, हेम्नि रूप्ये कृताकृते ॥१०४५॥

कुप्यं तु तदद्वयादन्यद्रूप्यं तु द्वयमाहतम् ।
अलङ्कारसुवर्णं तु, शृङ्गीकनकमायुधम् ॥१०४६॥
रजतं च सुवर्णं च, संश्लिष्टे घनगोलकः ।
पित्तलाऽऽरेऽथारकूटः, कपिलोहं सुवर्णकम् ॥१०४७
रिरी रीरी च रीतिश्च, पीतलोहं सुलोहकम् ।
ब्राह्मी तु राज्ञी कपिला, ब्रह्मरीतिर्महेश्वरी ॥१०४८॥
कांस्यं विद्युत्प्रियं घोषः, प्रकाशं वङ्गशुल्वजम् ।
घण्टाशब्दमसुराह्वं, रवणं लोहजं मलम् ॥१०४९॥
सौराष्ट्रके पञ्चलोहं, वर्तलोहं तु वर्तकम् ।
पारदः पारतः सूतो, हरबीजं रसश्चलम् ॥१०५०॥
अभ्रकं स्वच्छपत्रं खं, मेघाख्यं गिरिजामले ।
स्रोतोऽञ्जनं तु कापोतं, सौवीरं कृष्णयामुने ॥१०५१॥
अथ तुत्थं शिखिग्रीवं, तुत्थाञ्जनमयूरके ।
मूषातुत्थं कांस्यनीलं, हेमतारं वितुन्नकम् ॥१०५२॥

---

०१ आहतरूप्योत्पन्नो लोके "रूपैया" इति ख्यातः । तथा "पैसा इति अन्यः । ०२ "कुन्दन" इति प्रसिद्धः ०३ पञ्च ताम्ररीतित्रपुसीसककालायसलक्षणानि लौहानि यस्मिन् कांस्यभेदः ।

स्यात्तु कर्परिकातुत्थममृतासङ्गमञ्जनम् ।
रसगर्भं तार्क्ष्यशैलं, तुत्थे दार्वीरसोद्भवे ॥१०५३॥

पुष्पाञ्जनं रीतिपुष्पं, पौष्पकं पुष्पकेतु च ।
माक्षिकं तु कदम्बः स्यात्, चक्रनामाऽजनामकः १०५४

ताप्यो नदीजः कामारिस्तारारिर्विटमाक्षिकः ।
सौराष्ट्री पार्वती काक्षी, कालिका पर्पटी सती ॥१०५५॥

आढकी तुवरी कंसोद्भवा काच्छी मृदाह्वया ।
कासीसं धातुकासीसं, खेचरं धातुशेखरम् ॥१०५६॥

द्वितीयं पुष्पकासीसं, कंसकं नयनौषधम् ।
गन्धाश्मा शुल्वपामा-कुष्ठारिर्गन्धिकगन्धकौ ॥१०५७॥

सौगन्धिकः शुकपुच्छो, हरितालं तु पिञ्जरम् ।
बिडालकं विस्रगन्धि, खर्जूरं वंशपत्रकम् ॥१०५८॥

आलपीतनतालानि, गोदन्तं नटमण्डनम् ।
वङ्गारिर्लोमहृच्चाथ, मनोगुप्ता मनःशिला ॥१०५९॥

करवीरा नागमाता, रोचनी रसनेत्रिका ।
नेपाली कुनटी गोला, मनोह्वा नागजिह्विका ॥१०६०॥

सिन्दूरं[1] नागजं[2] नागरक्तं[3] शृङ्गारभूषणम्[4] ।
चीनपिष्टं[5] हंसपादः कुरुविन्दे[2] तु हिङ्गुलः ॥१०६१॥
शिलाजतु[1] स्याद्गिरिजमर्थ्यं[3] गैरेयमश्मजम्[5] ।
क्षारः[1] काचः[2] कुलाली[1] तु, स्याच्चक्षुष्या[2] कुलत्थिका[3] १०६२
बोलो[1] गन्धरसः[2] प्राणः[3], पिण्डो[4] गोपरसः[5] शशः[6] ।
रत्नं[1] वसु[2] मणिस्[3]तत्र, वैडूर्यं[1] बालवायजम्[2] ॥१०६३॥
मरकतं[1] त्वश्मगर्भं[2], गारुत्मतं[1] हरिन्मणिः[2] ।
पद्मरागो[1] लोहितकः[2] लक्ष्मीपुष्पा[3]रुणोपलौ[4] ॥१०६४॥
नीलमणि[1]स्त्विन्द्रनीलः[2], सूचीमुखं[1] तु हीरकः[2] ।
वरारकं[3] रत्नमुख्यं[4], वज्रपर्यायनाम[5] च ॥१०६५॥
विराटजो[1] राजपट्टो[2], राजावर्त्तो[3]ऽथ विद्रुमः[1] ।
रक्ताङ्को[2] रक्तकन्दश्च[3], प्रवालं[4] हेमकन्दलः[5] ॥१०६६॥
सूर्यकान्तः[1] सूर्यमणिः[2], सूर्याश्मा[3] दहनोपलः[4] ।
चन्द्रकान्तश्[1]चन्द्रमणि[2]श्चान्द्र[3]श्चन्द्रोपलश्[4]च सः ॥१०६७॥
क्षीरतैलस्फटिकाभ्यामन्यौ स्वस्फटिकाविमौ ।
शुक्तिजं[1] मौक्तिकं[2] मुक्ता[3],मुक्ताफलं[4] रसोद्भवम्[5] ॥१०६८॥

इति पृथ्वीकायः ॥

---

०१ हस्तिमस्तकाद्युद्भवमपि मौक्तिकमुच्यते, यदाह—" हस्ति-

अथाप्कायः ।

नीरं[1] वारि[2] जलं[3] दकं[4] कमुदकं[6] पानीयमम्भः कुशं[9],
तोयं[10] जीवनजीवनीयसलिलाणांस्यम्बु वाः संवरम् ।
क्षीरं[18] पुष्करमेघपुष्पकमलान्यापः पयःपाथसी,[24]
कीलालं[25] भुवनं[26] वनं[27] घनरसो[28] यादोनिवासो[29]ऽमृतम्[30] ॥१०६९॥
कुलीनसं[31] कबन्धं[32] च, प्राणदं[33] सर्वतोमुखम्[34] ।
अस्थावोऽस्थागमस्तावमर्गाम्बं चातलस्पृशि ॥१०७०॥
निम्नं गभीरं[2] गम्भीरम्[3] उत्तानं[1] तद्विलक्षणम् ।
अच्छं[1] प्रसन्नेऽनच्छं[1] स्यादाविलं[2] कलुषं[3] च तत् १०७१
अवश्यायस्तु[1] तुहिनं[2], प्रालेयं[3] मिहिका[4] हिमम्[5] ।
स्यान्नीहार[6]स्तुषारश्च[7], हिमानी[1] तु महद्धिमम् ॥१०७२॥

पारावारः[1] सागरो[2]ऽवारपारो[3]-
ऽकूपारो[4]दध्य[5]र्णवो[6] वीचिमाली[7] ।
यादः-स्रोतो-वा-नदी-शः सरस्वान् ।
सिन्धु[13]रुदन्वान्[14] मितद्रुः समुद्रः ॥१०७३॥

मस्तकदन्तौ तु, दंष्ट्रा शुनवराहयोः । मेघो भुजङ्गमो वेणुर्मत्स्यो मौक्तिकयोनयः ॥ १ ॥ " इति ।

आकरो मकरोदज्जलान्निधि-धि-राशयः

द्वीपान्तरा असङ्ख्यास्ते, सप्तैवेति तु लौकिकाः॥१०७४॥

लवणक्षीरदध्याज्यसुरेक्षुस्वादुवारयः ।

तरङ्गे भङ्गवीच्यूर्म्युत्कलिका महति त्विह ॥१०७५॥

लहर्युल्लोलकल्लोला, आवर्त्तः पयसां भ्रमः ।

तालूरो वोलकश्चासौ, वेला स्याद् वृद्धिरम्भसः ॥१०७६॥

डिण्डीरोऽब्धिकफः फेनो, बुद्बुदस्थासकौ समौ ।

मर्य्यादा कूलभूः कूलं, प्रपातः कच्छरोधसी ॥१०७७॥

तटं तीरं प्रतीरं च, पुलिनं तज्जलोज्झितम् ।

सैकतं चान्तरीपं तु, द्वीपमन्तर्जले तटम ॥१०७८॥

तत्परं पारमवारं, स्वर्वाकू पात्रं तदन्तरम् ।

नदी हिरण्यवर्णा स्याद्रोधोवक्रा तरङ्गिणी ॥१०७९॥

सिन्धुः शैवलिनी वहा च ह्रदिनी स्रोतस्विनी निम्नगा,

स्रोतो निर्झरिणी सरिच्च तटिनी कूलङ्कषा वाहिनी ।

कर्षूर्द्वीपवती समुद्रदयिता धुन्यौ स्रवन्तीसर-

स्वत्यौ पर्वतजाऽऽपगा जलधिगा कुल्या च जम्बालिनी ॥

गङ्गा त्रिपथगा भागीरथी त्रिदशदीर्घिका ।
त्रिस्रोता जाह्नवी मन्दाकिनी भीष्मकुमारसूः ॥१०८१॥
सरिद्वरा विष्णुपदी, सिद्ध-स्वः-स्वर्गि-स्वापगाः ।
ऋषिकुल्या हैमवती, स्वर्वापी हरशेखरा ॥१०८२॥
यमुना यमभगिनी, कालिन्दी सूर्यजा यमी ।
रेवेन्दुजा पूर्वगङ्गा, नर्मदा मेखलाद्रिजा ॥१०८३॥
गोदा गोदावरी तापी, तपनी तपनात्मजा ।
शुतुद्रिस्तु शतद्रुः स्यात्, कावेरी त्वर्द्धजाह्नवी॥१०८४॥
करतोया सदानीरा, चन्द्रभागा तु चन्द्रका ।
वाशिष्ठी गोमती तुल्ये, ब्रह्मपुत्री सरस्वती ॥१०८५॥
विपाट् विपाशाऽर्जुनी तु, बाहुदा सैतवाहिनी ।
वैतरणी नरकस्था, स्रोतोऽम्भःसरणं स्वतः ॥१०८६॥
प्रवाहैः पुनरोघैः स्याद्, वेणी धारा रयश्च सः ।
घट्टस्तीर्थोऽवतारेऽम्बुवृद्धौ पूरः प्लवोऽपि च ॥१०८७॥
पुटभेदास्तु वक्राणि, भ्रमास्तु जलनिर्गमाः ।
परिवाहा जलोच्छ्वासाः, कूपकास्तु विदारकाः ॥१०८८॥

प्रणाली जलमार्गेऽथ, पानं कुल्या च सारणिः ।
सिकता वालुका बिन्दौ, पृषतपृषतविप्रुषः ॥१०८९॥
जम्बालचिकिलौ पङ्कः, कर्दमश्च निषद्वरः ।
ह्रादो हिरण्यबाहुस्तु, शोणो नदे पुनर्वहः ॥१०९०॥
मिश्रे उद्धर्चेः सरस्वांश्च, द्रहोऽगाधजलो ह्रदः ।
कूपः स्यादुदपानोऽन्धुः, प्रहिर्नेमी तु तन्त्रिका ॥१०९१॥
नान्दीमुखो नान्दीपटो, वीनाहो मुखबन्धनं ।
आहावस्तु निपानं स्यादुपकूपेऽथ दीर्घिका ॥१०९२॥
वापी स्यात् क्षुद्रकूपे तु, चुरा चुण्डी च चूतकः ।
उद्घाटकं घटीयन्त्रं, पादावर्तोऽरघट्टकः ॥१०९३॥
अखातं तु देवखातं, पुष्करिण्यां तु खातकम् ।
पद्माकरस्तडागः स्यात्, कासारः सरसी सरः ॥१०९४॥
वेशन्तः पल्वलोऽल्पं तत्, परिखा खेयखातिके ।
स्यादालवालमावालमावापः स्थानकं च सः ॥१०९५॥
आधारस्त्वम्भसां बन्धो, निर्झरस्तु झरः सरिः ।
उत्सः स्रवः प्रस्रवणं, जलाधारा जलाशयाः ॥१०९६॥
इत्यप्कायः ।

अथ तेजस्कायः ।

वह्निर्बृहद्भानुर्हिरण्यरेतसौ,
धनञ्जयो हव्यहविर्हुताशनः ।
कृपीटयोनिर्दमुनो विरोचनो-
ऽऽशुशुक्षणिश्छागरथस्तनूनपात् ॥१०९७॥

कृशानुवैश्वानरवीतिहोत्राः,
वृषाकपिः पावकचित्रभानू ।
अप्पित्तधूमध्वजकृष्णवर्त्मा-
र्चिष्मच्छमीगर्भतमोघ्नशुक्राः ॥१०९८॥

शोचिष्केशः शुचिहुतवहोषर्बुधाः सप्तमन्त्र-
ज्वालाजिह्वौ ज्वलनशिखिनौ जागृविर्जातवेदाः ।
बर्हिःशुष्मानिलसखवसू रोहिताश्वाश्रयाशौ,
बर्हिर्ज्योतिर्दहनबहुलौ हव्यवाहोऽनलोऽग्निः ॥१०९९॥

विभावसुः सप्तोदर्चिः, स्वाहाऽग्नायी प्रियाऽस्य च ।
और्वः संवर्तकोऽब्ध्यग्निर्वाडवो वडवामुखः ॥११००॥

दवो[१] दावो[२] वनवह्नि[३]र्मेघवह्नि[१]रिरम्मदः[२] ।
छागणस्तु[१] करीषाग्निः[२], कुकूलस्तु[१] तुषानलः[२] ॥११०१॥
सन्तापः[१] संज्वरो[२] बाष्प[१], ऊष्मा[२] जिह्वाः स्युरर्चिषः ।
हेतिः[१] कीला[२] शिखा[३] ज्वाला[४]ऽर्चि[५]रुल्का[१] महत्यसौ ११०२
स्फुलिङ्गो[१]ऽग्निकणो[२]ऽलातस्त्वालोल्को[१]ऽलात[१]मुल्मुकम्[२] ।
धूमः[१] स्याद्वायुवाहो[२]ऽग्निवाहो[३] दहनकेतनम्[४] ॥११०३॥
अम्भसूः[५] करमालश्च[६], स्तरी[७] जीमूतवाह्यपि[८] ।
तडि[१]दैरावती[२] विद्यु[३]च्चला[४] शम्पा[५]ऽचिरप्रभा[६] ॥११०४॥
आकालिकी[७] शतह्रदा[८], चञ्चला[९] चपला[१०]ऽशनिः[११] ।
सौदामिनी[१२] क्षणिका[१३] च, ह्रादिनी[१४] जलवालिका[१५] ॥११०५॥

इति तेजस्कायः ।

अथ वायुकायः ।

वायुः[१] समीर[२]समिरौ[३] पवना[४]शुगौ[५] नभः–
श्वासो[६] नभस्वद्[७]निः[८]श्वसनाः[९] समीरणः[१०] ।
वातो[११]ऽहिकान्त[१२]पवमान[१३]महत्[१४]प्रकम्पनाः[१५],
कम्पाक[१६]नित्यगति[१७]गन्धवह[१८]प्रभञ्जनाः[१९] ॥११०६॥

मातरिश्वा[२०] जगत्प्राणः[२१], पृषदश्वो[२२] महाबलः[२३] ।
मारुतः[२४] स्पर्शनो[२५] दैत्यदेवो[२६] झञ्झा स वृष्टियुक् ११०७
प्राणो नासाग्रहृन्नाभिपादाङ्गुष्ठान्तगोचरः ।
अपानः पवनो मन्यापृष्ठपृष्ठान्तगोचरः ।
समानः सन्धिहृन्नाभिषूदानो[१] हृच्छिरोऽन्तरे ।
सर्वत्वग्वृत्तिको व्यान, इत्यङ्गे पञ्च वायवः ॥११०९॥

इति वायुकायः ।

अथ वनस्पतिकायः ।

अरण्यमटवी[२] सत्रं[३], वार्क्षं[४] च गहनं[५] झषः[६] ।
कान्तारं[७] विपिनं[८] कक्षः[९], स्यात् षण्डं[१०] काननं[११] वनम्[१२] १११०
दवो[१३] दावः[१४] प्रस्तारस्तु, तृणाटव्यां[१] झषोऽपि च ।
अपोगाभ्यां वनं[२] वेलमारामः[४] कृत्रिमे वने ॥११११॥
निष्कुटस्तु[१] गृहारामो[२], बाह्यारामस्तु पौरकः ।
आक्रीडः पुनरुद्यानं[२], राज्ञां त्वन्तःपुरोचितम् ॥१११२॥
तदेव प्रमदवनममात्यादेस्तु निष्कुटे ।
वाटी[१] पुष्पाद्वृक्षाच्चासौ, क्षुद्रारामः प्रसीदिका ॥१११३॥

वृक्षोऽगः शिखरी च शाखिफलदावद्रिर्हरिर्द्रुर्द्रुमो,
जीर्णो द्रुर्विटपी कुटः क्षितिरुहः कारस्करो विष्टरः ।
नन्द्यावर्त्तकराळिकौ तरुवसू पर्णी पुलाक्यङ्घ्रिपः,
सालोऽनोकहगच्छपादपनगा रूक्षागमौ पुष्पदः ॥१११४॥
कुञ्जनिकुञ्जकुडङ्गाः, स्थाने वृक्षैर्वृतान्तरे ।
पुष्पैस्तु फलवान् वृक्षो, वानस्पत्यो विना तु तैः ॥१११५॥
फलवान् वनस्पतिः स्यात्, फलावन्ध्यः फलेग्रहिः ।
फलवन्ध्यस्त्ववकेशी, फलवान् फलिनः फली ॥१११६॥
ओषधिः स्यादोषधिश्च, फलपाकावसानिका ।
क्षुपो ह्रस्वशिफाशाखः, प्रततिर्व्रततिर्लता ॥१११७॥
वल्ल्यस्यां तु प्रतानिन्यां, गुल्मिन्युलपवीरुधः ।
स्यात्प्ररोहोऽङ्कुरोऽङ्कूरो, रोहश्च स तु पर्वणः ॥१११८॥
समुत्थितः स्याद्बलिशं, शिखाशाखालताः समाः ।
साला शाला स्कन्धशाखा, स्कन्धः प्रकाण्डमस्तकम् ॥१११९॥
मूलाच्छाखावधिर्गण्डिः, प्रकाण्डोऽथ जटा शिफा ।
प्रकाण्डरहिते स्तम्बो, विटपो गुल्म इत्यपि ॥११२०॥

शिरोनामाग्रं शिखरं, मूलं बुध्नोऽङ्घ्रिनाम च ।
सारो मज्ज्ञि त्वचि च्छल्ली, चोचं वल्कं च वल्कलम् ११२१
स्थाणौ तु ध्रुवकः शङ्कुः, काष्ठं दलिकदारुणी ।
निष्कुहः कोटरो मञ्जी, मञ्जरिर्वल्लरिश्च सा ॥११२२॥
पत्त्रं पलाशं छदनं, बर्हं पर्णं छदं दलम् ।
नवे तस्मिन् किशलयं, किशलं पल्लवोऽस्त्र तु ॥११२३॥
नवे प्रवालोऽस्य कोशी, शुङ्गा मोढिर्दलस्नपा ।
विस्तारविटपौ तुल्यौ, प्रसूनं कुसुमं सुमम् ॥११२४॥
पुष्पं सूनं सुमनसः, प्रसवश्च मणीवकम् ।
जालकक्षारकौ तुल्यौ, कलिकायां तु कोरकः ॥११२५॥
कुड्मले मुकुलं गुच्छे, गुच्छस्तबकगुत्सकाः ।
गुलुञ्छोऽथ रजः पौष्पं परागोऽथ रसो मधु ॥११२६॥
मकरन्दो मरन्दश्च, वृन्तं प्रसवबन्धनम् ।
प्रबुद्धोज्जृम्भफुल्लानि, व्याकोशं विकचं स्मितम् ॥११२७
उन्मिषितं विकसितं, दलितं स्फुटितं स्फुटम् ।
प्रफुल्लोत्फुल्लसम्फुल्लोच्छ्वसितानि विजृम्भितम् ॥११२८।

स्मेरं विनिद्रमुन्निद्रं विबुद्धं हसितानि च ।
सङ्कुचितं तु निद्राणं, मीलितं मुद्रितं च तत् ॥११२९॥
फलं तु सस्यं तच्छुष्कं, वानमामं शलाटु च ।
ग्रन्थिः पर्व परुर्बीजकोशी शिम्बा शमिः शमी ॥१०३०॥
शिम्बिश्च पिप्पलोऽश्वत्थः, श्रीवृक्षः कुञ्जराशनः ।
कृष्णावासो बोधितरुः, प्लक्षस्तु पर्कटी जटी ॥११३१॥
न्यग्रोधस्तु बहुपात् स्याद्वटो वैश्रवणालयः ।
उदुम्बरो जन्तुफलो, मशकी हेमदुग्धकः ॥११३२॥
काकोदुम्बरिका फल्गुर्मलयुर्जघनेफला ।
आम्रश्चूतः सहकारः, सप्तपर्णस्त्वयुक्छदः ॥११३३॥
शिग्रुः शोभाञ्जनोऽक्षीवः तीक्ष्णगन्धक-मोचकाः ।
श्वेतेऽत्र श्वेतमरिचः, पुन्नागः सुरपर्णिका ॥११३४॥
बकुलः केसरोऽशोकः, कंकेलिः ककुभोऽर्जुनः ।
मालूरः श्रीफलो बिल्वः, किङ्किरातः कुरण्टकः॥११३५॥
त्रिपत्रकः पलाशः स्यात्, किंशुको ब्रह्मपादपः ।
तृणराजस्तलस्तालो, रम्भा मोचा कदल्यपि ॥११३६॥
करवीरो हयमारः, कुटजो गिरिमल्लिका ।
विदुलो वेतसः शीतो, वानीरो वञ्जुलो रथः ॥११३७॥

कर्कन्धूः कुवली कोली, बदर्यथ हलिप्रियः ।
नीपः कदम्बः सालस्तु, सर्जोऽरिष्टस्तु फेनिलः ॥११३८॥
निम्बोऽरिष्टः पिचुमन्दः, समौ पिचुलझाबुकौ[2] ।
कार्पासस्तु बादरः स्यात्, पिचव्यस्तूलकं पिचुः ॥११३९॥
आरग्वधः कृतमालः, वृषो वासाऽऽटरूषके[3] ।
करञ्जस्तु नक्तमालः, स्नुहिर्वज्रो[2] महातरुः ॥११४०॥
महाकालस्तु किम्पाके[2], मन्दारः पारिभद्रके ।
मधूकस्तु मधुष्ठीलो, गुडपुष्पो[3] मधुद्रुमः ॥११४१॥
पीलुः शितो गुडफलो, गुग्गुलुस्तु पलङ्कषः ।
राजादनः पियालः स्यात्तिनिशस्तु रथद्रुमः[2] ॥११४२॥
नागरङ्गस्तु नारङ्गः, इङ्गुदी[1] तापसद्रुमः ।
काश्मरी भद्रपर्णी श्रीपर्ण्यम्लिका तु तिन्तिडी ॥११४३॥
शेलुः श्लेष्मातकः पीतसालस्तु प्रियकोऽसनः ।
पाटलिः[1] पाटला भूर्जो[1], बहुत्वक्को[2] मृदुच्छदः ॥११४४
द्रुमोत्पलः कर्णिकारः, निचुले[1] हिज्जलेज्जलौ ।
धात्री[1] शिवा चामलकी, कलिवृक्षो[2] बिभीतकः ॥११४५॥
हरितक्यभया पथ्या, त्रिफला तत् फलत्रयम् ।
तापिच्छस्तु तमालः स्याच्चम्पको[1] हेमपुष्पकः ॥११४६॥

निर्गुण्डी सिन्दुवारोऽतिमुक्तके माधवी लता ।
वासन्ती चोड्रपुष्पं तु, जपा जातिस्तु मालती ॥११४७॥
मल्लिका स्याद्विचकिलः, सप्तला नवमालिका ।
मागधी यूथिका सा तु, पीता स्याद्धेमपुष्पिका ॥११४८॥
प्रियङ्गुः फलिनी श्यामा, बन्धूको बन्धुजीवकः ।
करुणो मल्लिकापुष्पो, जम्बीरे जम्भजम्भलौ ॥११४९॥
मातुलुङ्गो बीजपूरः, करीरक्रकरौ समौ ।
पञ्चाङ्गुलः स्यादेरण्डे, धातक्यां धातुपुष्पिका ॥११५०॥
कपिकच्छूरात्मगुप्ता, धत्तूरः कनकाह्वयः ।
कपित्थस्तु दधिफलो, नारिकेरस्तु लाङ्गली ॥११५१॥
आम्रातको वर्षपाकी, केतकः क्रकचच्छदः ।
कोविदारो युगपत्रः, सल्लकी तु गजप्रिया ॥११५२॥
वंशो वेणुर्यवफलस्त्वक्सारस्तृणध्वजः ।
मस्करः शतपर्वा च, स्वनन् वातात्स कीचकः ॥११५३॥
तुगाक्षीरी वंशक्षीरी, त्वक्क्षीरी वंशरोचना ।
पूगे क्रमुकगुवाकौ, तस्योद्वेगं पुनः फलम् ॥११५४॥
ताम्बूलवल्ली ताम्बूली, नागपत्र्यथवल्ल्यपि ।
तुम्ब्यलाबुः कृष्णला तु, गुञ्जा द्राक्षा तु गोस्तनी ११५५

मृद्वीका हारहूरा च, गोक्षुरस्तु त्रिकण्टकः ।
श्वदंष्ट्रा स्याच्छृङ्गाटो, गिरिकर्ण्यपराजिता ॥११५६॥
व्याघ्री निर्दिग्धिका कण्टकारिका स्यादथामृता ।
वत्सादनी गुडूची च, विशाला त्विन्द्रवारुणी ॥११५७॥
उशीरं वीरणीमूले, ह्रीबेरं वालकं जलम् ।
प्रपुन्नाटस्त्वेडगजो, दद्रुघ्नश्चक्रमर्दकः ॥११५८॥
लट्वायां महारजनं, कुसुम्भं कमलोत्तरम् ।
लोध्रे तु गालवो रोध्रस्तिल्वशाबरमार्जनाः ॥११५९॥
मृणालिनी पुटकिनी, नलिनी पङ्कजिन्यपि ।
कमलं नलिनं पद्ममरविन्दं कुशेशयम् । ॥११६०॥
परं शतसहस्राभ्यां, पत्रं राजीवपुष्करे ।
बिसप्रसूनं नालीकं, तामरसं महोत्पलम् ॥११६१॥
तज्जलात् सरसः पङ्कात्परे रुट्-रुह-जन्म-जैः ।
पुण्डरीकं सिताम्भोजमथ रक्तसरोरुहे ॥११६२॥
रक्तोत्पलं कोकनदं, कैरविण्यां कुमुद्वती ।
उत्पलं स्यात् कुवलयं, कुवेलं कुवलं कुवम् ॥११६३॥
श्वेते तु तत्र कुमुदं, कैरवं गर्दभाह्वयम् ।
नीले तु स्यादिन्दीवरं, हल्लकं रक्तसन्ध्यके ॥११६४॥

सौगन्धिकं तु कह्लारं, बीजकोशो वराटकः ।
कर्णिका पद्मनालं तु, मृणालं तन्तुलं बिसम् ॥११६५॥
किञ्जल्कं केसरं संवर्त्तिका तु स्यान्नवं दलम् ।
करहाटः शिफा च स्यात्, कन्दे सलिलजन्मनाम् ॥११६६॥
उत्पलानां तु शालूकं, नील्यां शैवालशेवले ।
शेवालं शैवलं शेपालं जलाच्छूकनीलिके ॥ ११६७ ॥
धान्यं तु सस्यं सीत्यं च, व्रीहिः स्तम्बकरिश्च तत् ।
आशुः स्यात् पटलो व्रीहिर्गर्भपाकी तु षष्टिकः॥११६८॥
शालयः कलमाद्याः स्युः, कलमस्तु कलामकः ।
लोहितो रक्तशालिः स्यान्महाशालिः सुगन्धिकः॥११६९
यवो हयप्रियस्तीक्ष्णशूकस्तोक्मस्त्वसौ हरित् ।
मङ्गल्यको मसूरः स्यात्, कलायस्तु सतीनकः॥११७०॥
हरेणुः खण्डिकश्चाथ, चणको हरिमन्थकः ।

---

०१ व्रीहि १ यवो २ मसूरो ३ गोधूमो ४ मुद्ग ५ माष– ६ तिल ७ चणकाः ८ । अणवः ९ प्रियङ्गु १० कोद्रव ११– मकुष्टकाः १२ शालि १३ राढक्यः ॥१॥ किञ्च १४ कलाय– १५ कुलत्थौ १६ शणाख्य १७ सप्तदशानि धान्यानि ॥

माषस्तु मदनो नन्दी, वृष्यो बीजवरो बली ॥११७१॥
मुद्गस्तु प्रथनो लोभ्यो, बलाटो हरितो हरिः ।
पीतेऽस्मिन् वसुखण्डीरप्रवेलजयशारदाः ॥११७२॥
कृष्णे प्रवरवामन्तहरिमन्थजशिम्बिकाः ।
वनमुद्गे तुवरक–निगूढक–कुलीनकाः ॥११७३॥
खण्डी च राजमुद्गे तु, मकुष्टकमयुष्टकौ ।
गोधूमे सुमनो वल्ले, निष्पावः शितशिम्बिकः ॥११७४॥
कुलत्थस्तु कालवृन्तस्ताम्रवृन्तो कुलत्थिका ।
आढकी तुवरी वर्णा, स्यात्कुल्माषस्तु यावकः ॥११७५॥
नीवारस्तु वनव्रीहिः, श्यामाकश्यामकौ समौ ।
कङ्गुस्तु कङ्गुनी कङ्गुः प्रियङ्गुः पीततण्डुला ॥११७६॥
सा कृष्णा मधुका रक्ता, शोधिका मुसटी सिता ।
पीता माधव्यथोद्दालः, कोद्रवः कोरदूषकः ॥११७७॥
चीनकस्तु काककङ्गुर्यवनालस्तु योनलः ।
जूर्णाह्वयो देवधान्यं, जोन्नाला बीजपुष्पिका ॥११७८॥
शणं भङ्गा मातुलानी, स्यादुमा तु क्षुमाऽतसी ।
गवेधुका गवेधुः स्याज्जर्त्तिलोऽरण्यजस्तिलः ॥११७९॥

षण्डतिले तिलपिञ्जस्तिलपेजोऽथ सर्षपः ।
कदम्बकस्तन्तुभोऽथ, सिद्धार्थः श्वेतसर्षपः ॥११८०॥
माषादयः शमीधान्यं, शूकधान्यं यवादयः ।
स्यात्सस्यशूकं किंशारुः, कणिशं सस्यशीर्षकम् ॥११८१॥
स्तम्बस्तु गुच्छो धान्यादेर्नालं काण्डोऽफलस्तु सः ।
पलः पलालो धान्यत्वक्, तुषो बुसे कडङ्गरः ॥११८२॥
धान्यमात्रमितं रिद्धं, तत्पूतं निर्बुसीकृतम् ।
मूलपत्रकरीराग्रफलकाण्डाऽविरूढकाः ॥११८३॥
त्वक् पुष्पं कवकं शाकं, दशधा शिग्रुकश्च तत् ।
तण्डुलीयस्तण्डुलेरो, मेघनादोऽल्पमारिषः ॥११८४॥
बिम्बी रक्तफला पीलुपर्णी स्यात्तुण्डकेरिका ।
जीवन्ती जीवनी जीवा, जीवनीया मधुस्रवा ॥११८५॥
वास्तुकं तु क्षारपत्रं, पालक्या मधुसूदनी ।
रसोनो लशुनोऽरिष्टो, म्लेच्छकन्दो महौषधम् ॥११८६॥
महाकन्दो रसोनोऽन्यो, गृञ्जनो दीर्घपत्रकः ।
भृङ्गराभो भृङ्गरजो, मार्कवः केशरञ्जनः ॥११८७॥
काकमाची वायसी स्यात्, कारवेल्लः कटिल्लकः ।
कूष्माण्डकस्तु कर्कारुः, कोशातकी पटोलिका ॥११८८॥

चिर्भिटी कर्कटी वालुङ्क्येर्वारुस्त्रपुसी च सा ।
अर्शोघ्नः सूरणः कन्दः, शृङ्गवेरकमार्द्रकम् ॥११८९॥

कर्कोटकः किलासघ्नस्तिक्तपत्रः सुगन्धकः ।
मूलकं तु हरिपर्णं, सेकिमं हस्तिदन्तकम् ॥११९०॥

तृणं नडादि नीवारादि च शष्पन्तु तन्नवम् ।
सौगन्धिकं देवजग्धं, पौरं कत्तृणरौहिषे ॥११९१॥

दर्भः कुशः कुथो बर्हिः, पवित्रमथ तेजनः ।
गुन्द्रो मुञ्जः शरो दूर्वा, त्वनन्ता शतपर्विका ॥११९२॥

हरिताली रुहा पोटगलस्तु धमनो नडः ।
कुरुविन्दो मेघनामा, मुस्ता मुन्द्री तु सोत्तमा॥११९३॥

बल्वजा उलपोऽथेक्षुः, स्याद्रसालोऽसिपत्रकः ।
भेदाः कान्तारपुण्ड्राद्यास्तस्य मूलं तु मोरटम् ॥११९४॥

काशस्त्विषीका घासस्तु, यवसं तृणमर्जुनम् ।
विषं क्ष्वेडो रसस्तीक्ष्णं, गरलोऽथ हलाहलः ॥११९५॥

वत्सनाभः कालकूटो, ब्रह्मपुत्रः प्रदीपनः ।
सौराष्ट्रिकः सौल्किकेयः, काकोलो दारदोऽपि च ११९६

अहिच्छत्रो[१०] मेषशृङ्गः[११], कुष्ट[१२]वालू[१३]कनन्दनौ[१४] ।
कैराटको[१५] हैमवतो[१६], मर्कटः[१७] करवीरकः[१८] ॥११९७॥

सर्षपो[१९] मूलको[२०] गौरार्द्रकौ[२१]: सक्तु[२२]ककर्दमौ[२३] ।
अङ्कोलसारः[२४] कालिङ्गः[२५], शृङ्गिको[२६] मधुसिक्थकः[२७] ॥११९८॥

इन्द्रो[२८] लाङ्गलिको[२९] विस्फुलिङ्ग[३०]-पिङ्गल[३१]गौतमौ[३२] ।
मुस्तको[३३] दारदश्चेति[३४], स्थावरा विषजातयः ॥११९९॥
कुरण्टाद्या अग्रबीजा, मूलजास्तूत्पलादयः ।
पर्वयोनय इक्ष्वाद्याः[३], स्कन्धजाः सल्लकीमुखाः ॥१२००॥
शाल्यादयो बीजरुहाः, सम्मूर्छजास्तृणादयः ।
स्युर्वनस्पतिकायस्य, षडेता मूलजातयः ॥१२०१॥

इति वनस्पतिकायः ।

द्वीन्द्रियाः ।

शीलकुः कृमिरन्तर्जः, क्षुद्रकीटो[१] बहिर्भवः ।
पुलकास्तुभयेऽपि स्युः, कीकसाः[२] कृमयोऽणवः ॥१२०२॥
काष्ठकीटो घुणो गण्डूपदः किञ्चुलकः कुसूः ।
लूतो गण्डूपदी[१] तु, शिल्यस्त्री जलौकसः ॥१२०३॥

जलालोका[3] जलूका च, जलौका जलसर्पिणी[6] ।
मुक्तास्फोटो[1]ऽब्धिमण्डूकी[2], शुक्तिः[3] कम्बुस्तु[1] वारिजः[2] १२०४
त्रिरेखः[3] षोडशावर्त्तः[4], शङ्खो[5]ऽथ क्षुद्रकम्बवः[1] ।
शङ्खनकाः[2] क्षुल्लकाश्च[3], शम्बूका[1]स्त्वम्बुमात्रजाः[2] ॥१२०५॥
कपर्दस्तु[1] हिरण्यः[2] स्यात्, पणास्थिक[3]वराटकौ[4] ।

इति द्वीन्द्रियाः ।

त्रीन्द्रियाः ।

दूर्नामा[1] तु दीर्घकोशी[2], पिपीलकस्तु[1] पीलकः[2] ॥१२०६॥
पिपीलिका[1] तु हीनाङ्गी[2], ब्राह्मणी[1] स्थूलशीर्षिका[2] ।
घृतेली[1] पिङ्गकपिशा[2]ऽथोपजिह्वोपदेहिका[2] ॥१२०७॥
वम्र्युपदीका[3] लिक्षा[1] तु, रिक्षा[2] यूका[1] तु षट्पदी[2] ।
गोपालिका[1] महाभीरु[2]र्गोमयोत्था[1] तु गर्दभी[2] ॥१२०८॥
मत्कुणस्तु[1] कोलकुणो[2], उद्दंशः[3] किटिमो[4]त्कुणौ[5] ।
इन्द्रगोपस्त्वग्निरजो[2], वैराट[3]स्तित्तिभो[4]ऽग्निकः[5] ॥१२०९॥
कर्णजलौका तु कर्णकीटा[2] शतपदी[3] च सा ।

इति त्रीन्द्रियाः ।

चतुरिन्द्रियाः ।

ऊर्णनाभस्तन्त्रवायो[2], जालिको[3] जालकारकः[4] ॥१२१०॥

कृमिर्मर्कटको लूता, लालास्रावोऽष्टपाच्च सः ।
वृश्चिको द्रुण आल्यालिरलं तत्पुच्छकण्टकः ॥१२११॥
भ्रमरो मधुकृद् भृङ्गश्चञ्चरीकः शिलीमुखः ।
इन्दिन्दिरोऽली रोलम्बो, द्विरेफोऽस्य षडङ्घ्रयः १२१२
भोज्यन्तु पुष्पमधुनी, खद्योतो ज्योतिरिङ्गणः ।
पतङ्गः शलभः क्षुद्रा, सरघा मधुमक्षिका ॥१२१३॥
माक्षिकादि तु मधु स्यात्, मधूच्छिष्टं तु सिक्थकम् ।
वर्वणा मक्षिका नीला, पुत्तिका तु पतङ्गिका ॥१२१४॥
वनमक्षिका तु दंशो, दंशी तज्जातिरल्पिका ।
तैलाटी वरटा गन्धोली स्याच्चीरी तु चीरुका ॥१२१५॥
झिल्लीका झिल्लिका वर्षकरी भृङ्गारिका च सा ।

चतुरिन्द्रियाः ।

पञ्चेन्द्रियाः

पशुस्तिर्यङ् चरिर्हिंस्रोऽस्मिन् व्यालः श्वापदोऽपि च
॥१२१६॥

हस्ती मतङ्गजगजद्विपकर्यनेकपाः,
मातङ्गवारणमहामृगसामयोनयः ।

स्तम्बेरमद्विरदसिन्धुरनागदन्तिनो,
दन्तावलः करटिकुञ्जरकुम्भिपीलवः ॥१२१७॥
इभः करेणुर्गजोऽस्य, स्त्री धेनुका वशाऽपि च ।
भद्रो मन्दो मृगो मिश्रश्चतस्रो गजजातयः ॥१२१८॥
कालेऽप्यजातदन्तश्च, स्वल्पाङ्गश्चापि मत्कुणौ ।
पञ्चवर्षो गजो बालः, स्यात्पोतो दशवर्षकः ॥१२१९॥
विक्को विंशतिवर्षः स्यात्, कलभस्त्रिंशदब्दकः ।
यूथनाथो यूथपतिर्मत्ते प्रभिन्नगर्जितौ ॥१२२०॥
मदोत्कटो मदकलः, समावुद्रान्तनिर्मदौ ।
सज्जितः कल्पितस्तिर्यग्घाती परिणतो गजः ॥१२२१॥
व्यालो दुष्टगजो गम्भीरवेद्येवमताङ्कुशः ।
राजवाह्यस्तूपवाह्यः, सन्नाह्यः समरोचितः ॥१२२२॥
उदग्रदन्तीषादन्तौ, बहूनां घटना घटा ।
मदो दानं प्रवृत्तिश्च, वमथुः करशीकरः ॥१२२३॥
हस्तिनासा करः शुण्डा, हस्तोऽस्याग्रं तु पुष्करम् ।
अङ्गुलिः कर्णिका दन्तौ, विषाणौ स्कन्ध आसनम् ॥१२२४॥
कर्णमूलं चूलिका स्यादीषिका त्वक्षिकूटकम् ।
अपाङ्गदेशो निर्याणं, गण्डस्तु करटः कटः ॥१२२५॥

अवग्रहो[1] ललाटं[2] स्यादारक्षीः कुम्भयोरधः ।
कुम्भौ[1] तु शिरसः पिण्डौ, कुम्भयोरन्तरं विदुः॥१२२६॥
वातकुम्भस्तु तस्याधो, वाहित्थं[1] तु ततोऽप्यधः ।
वाहित्थाधः प्रतिमानं[1], पुच्छमूलं तु पेचकः[1] ॥१२२७॥
दन्तभागः[1] पुरोभागः, पक्षभागस्तु पार्श्वकः[1] ।
पूर्वस्तु जङ्घादिदेशो, गात्रं[1] स्यात्पश्चिमोऽपरः[1] ॥१२२८॥
बिन्दुजालं पुनः पद्मं[1], शृङ्खलो[1] निगडोऽन्दुकः[3] ।
हिञ्जीरश्च पादपाशो,[1] वारिस्तु गजबन्धभूः ॥१२२९॥
त्रिपदी[1] गात्रयोर्बन्ध, एकस्मिन्नपरेऽपि च ।
तोत्रं[1] वेणुकमालानं[1],बन्धस्तम्भोऽङ्कुशः[1] सृणिः[2]॥१२३०॥
अपष्ठं[1] त्वङ्कुशस्याग्रं, यातमङ्कुशवारणम् ।
निषादिनां पादकर्म, यतं[1] वीतं[1] तु तद्द्वयम् ॥१२३१॥
कक्ष्या[1] दूष्या[2] वरत्रा[3] स्यात्, कण्ठबन्धः[1] कलापकः[2] ।
घोटकस्तुरगस्तार्क्ष्यस्तुरङ्गोऽश्वस्तुरङ्गमः ॥१२३२॥
गन्धर्वोऽर्वा सप्तिर्वीती, वाहो वाजी हयो हरिः[14] ।
वडवाऽश्वा[2] प्रसूर्वामी[4], किशोरोऽल्पवया हयः ॥१२३३॥
जवाधिकस्तु जवनो[1], रथ्यो[1] वोढा रथस्य यः ।
आजानेयः कुलीनः स्यात्,तत्तद्देश्यास्तु सैन्धवाः॥१२३४॥

वानायुजाः पारसीकाः, काम्बोजा वाल्हिकादयः ।
विनीतस्तु साधुवाही, दुर्विनीतस्तु शूकलः ॥१२३५॥
कश्यः कशार्हो ह्वक्रावर्ती श्रीवत्सकी हयः ।
पञ्चभद्रस्तु हृत्पृष्ठमुखपार्श्वेषु पुष्पितः ॥१२३६॥
पुच्छोरःखुरकेशास्यैः, सितैः स्यादष्टमङ्गलः ।
सिते तु कर्ककोकाहौ, खोङ्गाहः श्वेतपिङ्गले ॥१२३७॥
पीयूषवर्णे सेराहः, पीते तु हरियो हये ।
कृष्णवर्णे तु खुङ्गाहः, कियाहो लोहितो हयः ॥१२३८॥
आनीलस्तु नीलकोऽथ, त्रियूहः कपिलो हयः ।
वोल्लाहस्त्वयमेव स्यात्, पाण्डुकेशरबालधिः ॥१२३९॥
उराहस्तु मनाक्पाण्डुः, कृष्णजङ्घो भवेद्यदि ।
सुरूहको गर्दभाभो, वोरुखानस्तु पाटलः ॥१२४०॥
कुलाहस्तु मनाक् पीतः, कृष्णः स्याद्यदि जानुनि ।
उकनाहः पीतरक्तच्छायः स एव तु क्वचित् ॥१२४१॥
कृष्णरक्तच्छविः प्रोक्तः, शोणः कोकनदच्छविः ।
हरिकः पीतहरितच्छायः स एव हालकः ॥१२४२॥
पङ्गुलः सितकाचाभो, हलाहश्चित्रितो हयः ।
ययुरश्वोऽश्वमेधीयः, प्रोथमश्वस्य नासिका ॥१२४३॥

मध्यं कटीयं निगालस्तु, गलोद्देशः खुराः शफाः ।
अथ पुच्छं वालहस्तो, लाङ्गूलं लूमं वालधिः ॥१२४४॥
अपावृत्तपरावृत्तलुठितानि तु वेल्लितं ।
धोरितं वल्गितं प्लुतोत्तेजितोत्तेरितानि च ॥१२४५॥
गतयः पञ्च धाराख्यास्तुरङ्गाणां क्रमादिमाः ।
तत्र धौरितकं धौर्यं, धोरणं धोरितं च तत् ॥१२४६॥
बभ्रुकङ्कशिखिक्रोडगतिवत् वल्गितं पुनः ।
अग्रकायसमुल्लासात्, कुञ्चितास्यं नतत्रिकम् ॥१२४७॥
प्लुतं तु लङ्घनं पक्षिमृगगत्यनुहारकम् ।
उत्तेजितं रेचितं स्यान्मध्यवेगेन या गतिः ॥१२४८॥
उत्तेरितमुपकण्ठमास्कन्दितकमित्यपि ।
उत्प्लुत्योत्प्लुत्य गमनं, कोपादिवाखिलैः पदैः ॥१२४९॥
आश्वीनोऽध्वा स योऽश्वेन, दिनेनैकेन गम्यते ।
कवी खलीनं कविका, कवियं मुखयन्त्रणम् ॥१२५०॥
पञ्चाङ्गी वक्रपट्टे तु, तलिकी तलसारकम् ।
दामञ्चनं पादपाशः, प्रक्षरं प्रखरः समौ ॥१२५१॥
चर्म्मदण्डे कशा रश्मौ, वल्गाऽवक्षेपणी कुशा ।
पर्य्याणन्तु पल्ययनं, वीतं फल्गु हयद्विपम् ॥१२५२॥

वेसरोऽश्वतरो वेगसरश्चाथ क्रमेलकः ।
कुलनाशः शिशुनामा, शलो भोलिर्मरुप्रियः ॥१२९३॥
मयो महाङ्गो वासन्तो, द्विककुद्गलशुनैः ।
मूतघ्न उष्ट्रो दाशेरो, रवणः कण्टकाशनः ॥१२९४॥
दीर्घग्रीवः केलिकीर्णः, करभस्तु त्रिहायणः ।
स तु शृङ्खलकः काष्ठमयैः स्यात्पादबन्धनैः ॥१२९५॥
गर्दभस्तु चिरमेही, वालेयो रासभः खरः ।
चक्रीवान् शङ्कुकर्णोऽथ, ऋषभो वृषभो वृषः ॥१२९६॥
वाडवेयः सौरभेयो, भद्रः शक्करशाक्करौ ।
उक्षोऽनड्वान् ककुद्मान् गौर्बलीवर्दश्च शाङ्करः ॥१२९७॥
उक्षा तु जातो जातोक्षः, स्कन्धिकः स्कन्धवाहकः ।
महोक्षः स्यादुक्षतरो, वृद्धोक्षस्तु जरद्गवः ॥१२९८॥
षण्डतोचित आर्षभ्यः, कूटो भग्नविषाणकः ।
इट्चरो गोपतिः षण्डो, गोवृषो मदकोहलः ॥१२९९॥
वत्सः शकृत्करिस्तर्णो, दम्यवत्सतरौ समौ ।
नस्योतो नस्तितः षष्ठवाट् तु स्याद्युगपार्श्वगः ॥१२६०॥
युगादीनान्तु वोढारो, युग्य-प्रासङ्ग्य-शाकटाः ।
स तु सर्वधुरीणः स्यात्, सर्वां वहति यो धुरम् ॥१२६१॥

एकधुरीणैकधुरावुभावेकधुरावहे ।
धुरीण-धुर्य-धौरेय-धौरेयक-धुरन्धराः ॥१२६२॥
धूर्वहेऽथ गलिर्दुष्टवृषः शक्तोऽप्यधूर्वहः ।
स्थौरी पृष्ठ्यः पृष्ठवाह्यो, द्विदन् षोडन् द्वि-षट्-रदौ ॥१२६३॥
वहः स्कन्धोंऽशकूटं तु, ककुदं नैचिकं शिरः ।
विषाणं कूणिका शृङ्गं, सास्ना तु गलकम्बलः ॥१२६४॥
गौः सौरभेयी माहेयी, माहा सुरभिरर्जुना ।
उस्राऽघ्न्या रोहिणी शृङ्गिण्यनड्वाह्यनडुह्युषा ॥१२६५॥
तम्पा निलिम्पिका तम्बा, सा तु वर्णैरनेकधा ।
पृष्ठौही गर्भिणी वन्ध्या, वशा वेहद्वृषोपगा ॥१२६६॥
अवतोका स्रवद्गर्भा, वृषाक्रान्ता तु सन्धिनी ।
प्रौढवत्सा बष्कयिणी, धेनुस्तु नवसूतिका ॥१२६७॥
परेष्टुर्बहुसूतिः स्याद्, गृष्टिः सकृत्प्रसूतिका ।
प्रजने काल्योपसर्या, सुखदोह्या तु सुव्रता ॥१२६८॥
दुःखदोह्या तु करटा, बहुदुग्धा तु बञ्जुला ।
द्रोणदुग्धा द्रोणदुघा, पीनोघ्नी पीवरस्तनी ॥१२६९॥
पीतदुग्धा तु धेनुष्या, संस्थिता दुग्धबन्धके ।
नैचिकी तूत्तमा गोषु, पलिक्नी बालगर्भिणी ॥१२७०॥

समांसमीना तु सा या, प्रतिवर्षं विजायते ।
स्याद्वण्डी तु सुकरा, वत्सकामा तु वत्सला ॥१२७१॥
चतुस्त्रिहायणी त्र्येकहायन्येकादिवर्षिका ।
आपीनमूधो गोविट् तु, गोमयं भूमिलेपनम् ॥१२७२॥
तत्र शुष्के तु गोग्रन्थिः, करीषं-च्छगणे अपि ।
गवां सर्वं गव्यं व्रजे, गोकुलं गोधनं धनम् ॥१२७४॥
व्रजने स्यादुपसरः, कीलः पुष्पलकः शिवः ।
बन्धनं दाम सन्दानं, पशुरज्जुस्तु दामनी ॥१२७४॥
अजः स्याच्छगलच्छागच्छगो बस्तः स्तभः पशुः ।
अजा तु छागिका मज्जा, सर्वभक्षा गलस्तनी ॥१२७५॥
युवाऽजो बर्करोऽवौ तु, मेषोर्णायुहुडोरणाः ।
उरभ्रो मेण्डको वृष्णिरेडको रोमशो हुडुः ॥१२७६॥
सम्फालः शृङ्गिणो भेडो, मेषी तु कुररी रुजा ।
जालकिन्यविलावेण्यथेडिक्कः शिशुवाहकः ॥१२७७॥
पृष्ठशृङ्गो वनाजः स्यादविदुग्धे त्वविः परम् ।
सोढं दूसं मरीसं च, कुक्करो वक्रवालधिः ॥१२७८॥
अस्थिभुग्भषणः सारमेयः कौलेयकः शुनः ।
शुनिः श्वानो गृहमृगः, कुर्कुरो रात्रिजागरः ॥१२७९॥

रसनालिट्[13] रतपराः कौलेय[14]श्वा[15]यिन्नै[16]णान्तुकौ[17]: ।
शालावृको[18] मृगदंश[19]:, श्वाऽलर्क[20]स्तु स रोगितः ॥१२८०॥
विश्वकद्रुस्तु कुशलो, मृगव्ये सरमा[1] शुनी[2] ।
विट्चरः[1] शूकरे ग्राम्ये, महिषो[1] यमवाहनः[2] ॥१२८१॥
रजस्वलो[3] वाहरिपु[4]र्लुलाय[5]: सैरिभो[6] मह[7]: ।
धीरस्कन्ध[8]: कृष्णशृङ्गो[9], जरन्तो[10] दंशभीरुक[11]: ॥१२८२॥
रक्ताक्ष[12]: कासरो[13] हंसकालीतनय[14]लालिकौ[15] ।
अरण्यजेऽस्मिन् गवल[1]:, सिंह[1]: कण्ठीरवो[2] हरि[3]: ॥१२८३
हर्यक्ष[4]: केसरी[5]भारि[6]:, पञ्चास्यो[7] नखरायुध[8]: ।
महानाद[9]: पञ्चशिख[10]:, पारीन्द्र[11]: पत्यरी[12][13] मृगात् ॥१२८४
श्वेतपिङ्गो[14]ऽप्यथ व्याघ्रो[1], द्वीपी[2] शार्दूल[3]चित्रकौ[4] ।
चित्रकाय[5]: पुण्डरीक[6]स्तरक्षुस्तु मृगादनः[1] ॥१२८५॥
शरभ[1]: कुञ्जराराति[2]रुत्पादको[3]ऽष्टपादपि[4] ।
गवय[1]: स्याद्वनगवो[2], गोसदृक्षो[3]ऽश्ववारण[4]: ॥१२८६॥
खड्गी[1] वाध्रीणस[2]: खड्गो[3], गण्डको[4]ऽथ किर[1]: किरि[2]: ।
भूदार[3]: सूकर[4]: कोलो[5], वराह[6]: क्रोडपोत्रिणौ[7][8] ॥१२८७॥
घोणी[9] घृष्टि[10]: स्तब्धरोमा[11], दंष्ट्री[12] किट्यौ[13]ऽप्यलोङ्कलौ[14] ।
आखनिक[15]: शिरोमर्मा[16], स्थूलनासो[17] बहुप्रज[18]: ॥१२८८॥

भल्लूके भालूकर्क्षाच्छभल्लभल्लूकभल्लुकाः ।
शृगालो जम्बुकः फेरुः, फेरण्डः फेरवः शिवा ॥१२८९॥
घोरवासी भूरिमायो, गोमायुर्मृगधूर्तकः ।
हूरवो भरुजः क्रोष्टा, शिवाभेदेऽल्पके किखिः ॥१२९०॥
पृथौ गण्डिवलोपाकौ, कोकस्त्वीहामृगो वृकः ।
अरण्यश्वा मर्कटस्तु, कपिः कीशः प्लवङ्गमः ॥१२९१॥
प्लवङ्गः प्लवगः शाखामृगो हरिर्बलीमुखः ।
वनौका वानरोऽथासौ, गोलाङ्गूलोऽसिताननः ॥१२९२॥
मृगः कुरङ्गः सारङ्गो, वातायुर्हरिणावपि ।
मृगभेदा रुरुन्यङ्कुरङ्कुगोकर्णशम्बराः ॥१२९३॥
चमूरुचीनचमराः, समूरैणर्श्यरोहिषाः ।
कदली कन्दली कृष्णसारः पृषतरोहितौ ॥१२९४॥
दक्षिणेर्मा तु स मृगो, यो व्याधैर्दक्षिणे क्षतः ।
वातप्रमीर्वातमृगः, शशस्तु मृदुलोमकः ॥१२९५॥
शूलिको लोमकर्णोऽथ, शल्ये शलशल्यकौ ।
श्वाविच्च तच्छलाकायां, शललं शलमित्यपि ॥१२९६॥
गोधा निहाका गौधेरगौधारौ दुष्टतत्सुते ।
गौधेयोऽन्यत्र मुसली, गोधिकागोलिके गृहात् ॥१२९७॥

माणिक्या[1] भित्तिका[2] पल्ली[3], कुड्यमत्स्यो[4] गृहोलिका[5] ।
स्यादञ्जनाधिका[1] हालिन्य[2]ञ्जनिका[3] हलाहलः[4] ॥१२९८॥
स्थूलाञ्जनाधिकायान्तु, ब्राह्मणी[1] रक्तपुच्छिका[2] ।
कृकलासस्तु[1] सरटः[2], प्रतिसूर्य[3]: शयानकः[4] ॥१२९९॥
मूषिको[1] मूषको[2] वज्रदशनः[3] खनको[4]न्दुरो[5] ।
उन्दुरु[6]र्वृष[7] आखुश्च[8], सूच्यास्यो[1] वृषलोचनः[2] ॥१३००॥
छुछुन्दरी[1] गन्धमूष्यां[2], गिरिका[1] बालमूषिका[2] ।
बिडालो[1] ओतु[2]र्मार्जारो[3], ह्रीकुश्च[4] वृषदंशकः[5] ॥१३०१॥
जाहको[1] गात्रसङ्कोची[2], मण्डली[3] नकुलः[1] पुनः ।
पिङ्गलः[2] सर्पहा[3] बभ्रुः[4], सर्पो[1]ऽहिः[2] पवनाशनः[3] ॥१३०२॥

भोगी[4] भुजङ्ग[5]भुजगा[6]वुरगो[7] द्विजिह्व[8]-
व्यालौ[9] भुजङ्गम[10]सरीसृप[11]दीर्घजिह्वाः[12] ।
काकोदरो[13] विषधरः[14] फणभृत्[15] पृदाकु[16]-
र्दृक्कर्ण[17]कुण्डलि[18]बिलेशय[19]दन्दशूकाः[20] ॥१३०३॥
दर्वीकरः[21] कञ्चुकि[22]चक्रि[23]गूढ-
पात्[24]पन्नगौ[25] जिह्मग[26]लेलिहानौ[27] ।
कुम्भीन[28]साऽऽशीविष[29]दीर्घपृष्ठाः[30],
स्याद्राजसर्पस्तु[1] भुजङ्गभोजी[2] ॥१३०४॥

चक्रमण्डल्यजगरः, पारीन्द्रो[3] वाहसः शयुः ।
अलगर्दो जलव्यालः, समौ राजिलडुण्डुभौ ॥१२०५॥

भवेत्तिलित्सो गोनासो[2], गोनसो घोणसोऽपि[4] च ।
कुक्कुटाहिः कुक्कुटाभो, वर्णेन च रवेण च ॥१२०६॥

नागाः पुनः काद्रवेयास्तेषां भोगावती पुरी ।
शेषो नागाधिपोऽनन्तो, द्विसहस्राक्ष आलुकः ॥१२०७॥

स च श्यामोऽथवा शुक्लः, सितपङ्कजलाञ्छनः ।
वासुकिस्तु सर्पराजः, श्वेतो नीलसरोजवान् ॥१२०८॥

तक्षकस्तु लोहिताङ्गः, स्वस्तिकाङ्कितमस्तकः ।
महापद्मस्त्वतिशुक्लो, दशबिन्दुकमस्तकः । ॥१२०९॥

शङ्खस्तु पीतो बिभ्राणो, रेखामिन्दुसितां गले ।
कुलिकोऽर्धचन्द्रमौलिर्ज्वालाधूमसमप्रभः ॥१२१०॥

अथ कम्बलाश्वतरधृतराष्ट्रबलाहकाः ।
इत्यादयोऽपरे नागास्तत्तत्कुलसमुद्भवाः ॥१२११॥

निर्मुक्तो[1] मुक्तनिर्मोकः, सविषा निर्विषाश्च ते ।
नागाः स्युर्दृग्विषा लूमविषास्तु वृश्चिकादयः ॥१२१२॥

व्याघ्रादयो लोमविषा, नखविषा नरादयः ।
लालाविषास्तु लूताद्याः, कालान्तरविषाः पुनः ॥१२१३॥

मूषिकाद्या दूषीविषं, गरवीर्यमौषधादिभिः ।
कृत्रिमं तु विषं चौरं, गरश्चोपविषं च तत् ॥१३१४॥
भोगोऽहिकायो दंष्ट्राऽऽशी दर्वी भोगः फटः स्फुटः ।
फणोऽहिकोशे तु निर्व्ययनी निर्मोककञ्चुकौ ॥१३१५॥

इति स्थलचराः ।

विहगो विहङ्गमखगौ पतगो विहङ्गः,
शकुनिः शकुन्तिशकुनौ विवयः शकुन्तः ।
नभसङ्गमो विकिरपत्ररथौ विहायो-
[illegible]नपक्षिविष्किरपतत्रिपतत्पतङ्गाः ॥१३१६॥
पित्सन्नीडाण्डजोऽगौकाश्चञ्चुश्चञ्चूः सृपाटिका ।
त्रोटिश्च पत्रं पतत्रं, पिच्छं वाजस्तनूरुहम् ॥१३१७॥
पक्षो गरुच्छदश्चापि, पक्षमूलं तु पक्षतिः ।
प्रडीनोड्डीनसण्डीनडयनानि नभोगतौ ॥१३१८॥
पेशीकोशोऽण्डे कुलायो, नीडे केकी तु सर्पभुक् ।
मयूरबर्हिणौ नीलकण्ठो मेघसुहृच्छिखी ॥१३१९॥
कलापिनोऽस्य वाक् केका, पिच्छं बर्हं शिखण्डकः ।
प्रचलाकः कलापश्च, मेचकश्चन्द्रकः समौ ॥१३२०॥

वनप्रियः परभृतस्ताम्राक्षः कोकिलः पिकः ।
कलकण्ठः काकपुष्टः, काकोऽरिष्टः सकृत्प्रजः ॥१३२१॥
आत्मघोषश्चिरजीवी, घूकारिः करटो द्विकः ।
एकदृग् बलिभुग् ध्वाङ्क्षो, मौकुलिर्वायसोऽन्यभृत् ॥१३२२॥
वृद्धद्रोणद्रवकृष्णपर्वतेभ्यस्त्वसौ परः ।
पवनाश्रयस्तु कोकोलो, मद्गुस्तु जलवायसः ॥१३२३॥
घूके निशाटः काकारिः, कौशिकोलूकपेचकाः ।
दिवान्धोऽथ निशावेदी, कुक्कुटश्चरणायुधः ॥१३२४॥
कृकवाकुस्ताम्रचूडो, विवृताक्षः शिखण्डिकः ।
हंसाश्चक्राङ्गवक्राङ्गमानसौकःसितच्छदाः ॥१३२५॥
राजहंसास्त्वमी चञ्चुचरणैरतिलोहितैः ।
मल्लिकाक्षास्तु मलिनैर्धार्त्तराष्ट्राः सितेतरैः ॥१३२६॥
कादम्बास्तु कलहंसाः, पक्षैः स्युरतिधूसरैः ।
वारला वरला हंसी, वारटा वरटा च सा ॥१३२७॥
दार्वाघाटः शतपत्रः, खञ्जरीटस्तु खञ्जनः ।
सारसस्तु लक्ष्मणः स्यात्, पुष्कराख्यः कुरङ्करः ॥१३२८॥
सारसी लक्ष्मणाऽथ कुङ्, क्रौञ्चश्चाथ किकीदिविः ।
चातकः स्तोकको बप्पीहः सारङ्गो नभोऽम्बुपः ॥१३२९॥

चक्रवाको रथाङ्गाह्वः, कोको द्वन्द्वचरोऽपि च ।
टिट्टिभस्तु कटुक्वाणः, उत्पादशयनश्च सः ॥१३२०॥
चटको गृहबलिभुक् कलविङ्कः कुलिङ्ककः ।
तस्य योषित्तु चटका, स्त्र्यपत्ये चटका तयोः ॥१३२१॥
पुमपत्ये चाटकैरो, दात्यूहे कालकण्टकः ।
जलरङ्कुर्जलरङ्को, बके कह्वो बकोटवत् ॥१३२२॥
बलाहकः स्याद्बलाको, बलाका बिसकण्ठिका ।
भृङ्गः कलिङ्गो धूम्याटः, कङ्कस्तु कमनच्छदः ॥१३२३॥
लोहपृष्ठो दीर्घपादः, कर्कटः स्कन्धमल्लकः ।
चिल्लः शकुनिरातापी, श्येनः पत्त्री शशादनः ॥१३२४॥
दाक्षाय्यो दूरदृक् गृध्रोऽथोत्क्रोशो मत्स्यनाशनः ।
कुररः कीरस्तु शुको, रक्ततुण्डः फलादनः ॥१३२५॥
शारिका तु पीतपादा, गोराटी गोकिराटिका ।
स्याच्चर्मचटकायां तु, जतुकाऽजिनपत्रिका ॥१३२६॥
वल्गुलिका मुखविष्ठा, परोष्णी तैलपायिका ।
कर्करेटुः करेटुः स्यात्, करटुः कर्कराटुकः ॥१३२७॥
आटिरातिः शरारिः स्यात्, कृकणक्रकरौ समौ ।
भासे शकुन्तः कोयष्टी, शिखरी जलकुक्कुभः ॥१३२८॥

पारावतः कलरवः, कपोतो[3] रक्तलोचनः ।
ज्योत्स्नाप्रिये[1] चलचञ्चुश्चकोरो विषसूचकः ॥१३३९॥
जीवंजीवस्तु गुन्द्रालो, विषदर्शनमृत्युकः ।
व्याघ्राटस्तु भरद्वाजः, प्लवस्तु गात्रसंप्लवः ॥१३४०॥
तित्तिरिस्तु खरकोणो[2], हारीतस्तु मृदङ्गुरः ।
कारण्डवस्तु मरलः, सुगृहस्त्वञ्चुसूचिकः ॥१३४१॥
कुम्भकारकुक्कुटस्तु, कुक्कुभः कुहकस्वनः ।
पक्षिणा येन गृह्यन्ते, पक्षिणोऽन्ये स दीपकः ॥१३४२॥
छेकौ गृह्याश्च ते गेहासक्ता ये मृगपक्षिणः ।

इति खचराः पञ्चेन्द्रियाः ।

मत्स्यो[1] मीनः[2] पृथुरोमा[3], झषो[4] वैसारिणो[5]ऽण्डजः[6] ॥१३४३॥
सङ्घचारी[7] स्थिरजिह्वः[8], आत्माशी[9] स्वकुलक्षयः[10] ।
विसारः[11] शकली[12] शल्की[13], शम्बरो[14]ऽनिमिषः[15] तिमिः[16] १३४४
सहस्रदंष्ट्रे[1] वादालः[2], पाठीने[1] चित्रवल्लिकः[2] ।
शकुले[1] स्यात्कलंको[2]ऽथ, गडकः[1] शकुलार्भकः[2] ॥१३४५॥
उलूपी[1] शिशुके[2] प्रोष्ठी[1], शफरः[2] श्वेतकोलके[3] ।
नलमीनश्चिलिचिमो[2], मत्स्यराजस्तु रोहितः ॥१३४६॥

मद्गुरस्तु राजशृङ्गः, शृङ्गी तु मद्गुरप्रियः ।
क्षुद्राण्डमत्स्यजातं तु, पोताधानं जलाणुकम् ॥१३४७॥
महामत्स्यास्तु चीरिल्लितिमिङ्गिलगिलादयः ।
अथ यादांसि नक्राद्या, हिंसका जलजन्तवः ॥१३४८॥
नक्रः कुम्भीरः आलास्यः, कुम्भी महामुखोऽपि च ।
तालुजिह्वः शङ्खमुखो, गोमुखो जलसूकरः ॥१३४९॥
शिशुमारस्त्वम्बुकूर्म, उष्णवीर्यो महावसः ।
उद्रस्तु जलमार्जारः, पानीयनकुलो वसी ॥१३५०॥
ग्राहे तन्तुस्तन्तुनागोऽवहारो नागतन्तुणौ ।
अन्येऽपि यादोभेदाः स्युर्बहवो मकरादयः ॥१३५१॥
कुलीरः कर्कटः पिङ्गचक्षुः पार्श्वोदरप्रियः ।
द्विधागतिः षोडशाङ्घ्रिः, कुरम्बिलो बहिश्चरः ॥१३५२॥
कच्छपः कमठः कूर्मः, क्रोडपादश्चतुर्गतिः ।
पञ्चाङ्गगुप्तदोलेयौ, जीवथः कच्छपी दुली ॥१३५३॥
मण्डूके हरिशालूरप्लवभेकप्लवङ्गमाः ।
वर्षाभूः प्लवगः शालुरजिह्वव्यङ्गदर्दुराः ॥१३५४॥
स्थले नरादयो ये तु, ते जले जलपूर्वकाः ।
अण्डजाः पक्षिसर्पाद्याः, पोतजाः कुञ्जरादयः ॥१३५५॥

रसजा मद्यकीटाद्या, नृगवाद्या जरायुजाः ।
यूकाद्याः स्वेदजा मत्स्यादयः सम्मूर्च्छनोद्भवाः ॥१२५६॥
खञ्जनास्तूद्भिदोऽथोपपादुका देवनारकाः ।
त्रसयोनय इत्यष्टावुद्भिदुद्भिज्जमुद्भिदम् ॥१२५७॥

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायामभिधानचिन्तामणौ
नाममालायां तिर्य्यक्काण्डश्चतुर्थः ॥ ४ ॥

अथ नरककाण्डः

स्युर्नारकास्तु परेतप्रेतयात्यातिवाहिकाः ।
आर्तूर्विष्टिर्यातना तु, कारणा तीव्रवेदना ॥१२५८॥
नरकस्तु नारकः स्यान्निरयो दुर्गतिश्च सः ।
घनोदधिघनवाततनुवातनभःस्थिताः ॥१२५९॥
रत्नशर्करावालुकापङ्कधूमतमःप्रभाः ।
महातमःप्रभा चेत्यधोऽधो नरकभूमयः ॥१२६०॥
क्रमात्पृथुतराः सप्ताथ त्रिंशत्पञ्चविंशतिः ।
पञ्चदश दश त्रीणि, लक्षाण्यूनं च पञ्चभिः ॥१२६१॥
लक्षं पञ्च च नरकावासाः सीमन्तकादयः ।
एतासु स्युः क्रमेणाथ, पातालं वडवामुखम् ॥१२६२॥

बलिवेश्माधोभुवनं, नागलोको रसातलम् ।
रन्ध्रं बिलं निर्व्यथनं, कुहरं शुषिरं शुषिः ॥१३६३॥
छिद्रं रोपं विवरं च, निम्नं रोकं वपान्तरम् ।
गर्त्तश्वभ्रावटागाधदरास्तु विवरे भुवः ॥१३६४॥

इत्याचार्य्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायामभिधानचिन्तामणौ
नाममालायां नरककाण्डः पञ्चमः ॥ ५ ॥

अथ सामान्यकाण्डः ।

स्याल्लोको विष्टपं विश्वं, भुवनं जगती जगत् ।
जीवाजीवाधारक्षेत्रं, लोकोऽलोकस्ततोऽन्यथा ॥१३६५॥
क्षेत्रज्ञ आत्मा पुरुषश्चेतनः स पुनर्भवी ।
जीवः स्यादसुमान् सत्त्वं, देहभृज्जन्युजन्तवः ॥१३६६॥
उत्पत्तिर्जन्मजनुषी, जननं जनिरुद्भवः ।
जीवेऽसुजीवितप्राणा, जीवातुर्जीवनौषधम् ॥१३६७॥
श्वासस्तु श्वसितं सोऽन्तर्मुख उच्छ्वास आहरः ।
आनो बहिर्मुखस्तु स्यान्निःश्वासः पान एतनः ॥१३६८॥
आयुर्जीवितकालोऽन्तःकरणं मानसं मनः ।
हृच्चेतो हृदयं चित्तं, स्वान्तं गूढपथोच्चके ॥१३६९॥

मनसः कर्म सङ्कल्पः, स्यादथो शर्म निर्वृतिः ।
सातं सौख्यं सुखं दुःखं, त्वसुखं वेदना व्यथा ॥१३७०॥
पीडा बाधाऽर्तिराभीलं, कृच्छ्रं कष्टं प्रसूतिजम् ।
आमनस्यं प्रगाढं च, स्यादाधिर्मानसी व्यथा ॥१३७१॥
सपत्नाकृति-निष्पत्राकृती त्वत्यन्तपीडने ।
क्षुज्जाठराग्निजा पीडा, व्यापादो द्रोहचिन्तनम्॥१३७२॥
उपज्ञा ज्ञानमाद्यं स्याच्चर्चा सङ्ख्या विचारणा ।
वासना भावना संस्कारोऽनुभूताद्यविस्मृतिः ॥१३७३॥
निर्णयो निश्चयोऽन्तः सम्प्रधारणा समर्थनम् ।
अविद्याऽहम्मत्यज्ञाने, भ्रान्तिर्मिथ्यामतिर्भ्रमः ॥१३७४॥
सन्देहद्वापरोऽऽरेका, विचिकित्सा च संशयः ।
परभागो गुणोत्कर्षो, दोषे त्वादीनवाश्रवौ ॥१३७५॥
स्याद् रूपं लक्षणं भावश्चात्मप्रकृतिरीतयः ।
सहजो रूपतत्त्वं च, धर्मसर्गौ निसर्गवत् ॥१३७६॥
शीलं सतत्त्वं संसिद्धिरवस्था तु दशा स्थितिः ।
स्नेहः प्रीतिः प्रेम हार्दं, दाक्षिण्यं त्वनुकूलता ॥१३७७॥
विप्रतिसारोऽनुशयः, पश्चात्तापोऽनुतापश्च ।
अवधानसमाधानप्रणिधानानि तु समाधौ स्युः॥१३७८

धर्मः पुण्यं वृषः श्रेयःसुकृतं नियतौ विधिः ।
दैवं भाग्यं भागधेयं, दिष्टं चायस्तु तच्छुभम् ॥१३७९॥
अलक्ष्मीर्निर्ऋतिः कालकर्णिका स्यादथाशुभम् ।
दुष्कृतं दुरितं पापमेनः पाप्मा च पातकम् ॥१३८०॥
किल्बिषं कलुषं किण्वं, कल्मषं वृजिनं तमः ।
अंहः कल्कमघं पङ्कं, उपाधिर्धर्मचिन्तनम् ॥ १३८१ ॥
त्रिवर्गो धर्मकामार्थाश्चतुर्वर्गः समोक्षकाः ।
बलतुर्याश्चतुर्भद्रं, प्रमादोऽनवधानता ॥१३८२॥
छन्दोऽभिप्राय आकूतं, मतभावाशया अपि ।
हृषीकमक्षं करणं, स्रोतः खं विषयीन्द्रियम् ॥१३८३॥
बुद्धीन्द्रियं स्पर्शनादि, पाय्वादि तु क्रियेन्द्रियम् ।
स्पर्शादयस्त्विन्द्रियार्था, विषया गोचरा अपि ॥१३८४॥
शीतं तुषारः शिशिरः, सुशीमः शीतलो जडः ।
हिमोऽथोष्णे तिग्मस्तीव्रस्तीक्ष्णश्चण्डः खरः पटुः॥१३८५
कोष्णः कवोष्णः कदुष्णो, मन्दोष्णश्चेषदुष्णवत् ।
निष्ठुरः कक्खटः क्रूरः, परुषः कर्कशः खरः ॥१३८६॥
दृढः कठोरः कठिनो, जरठः कोमलः पुनः ।
मृदुलो मृदुसोमालसुकुमारा अकर्कशः ॥१३८७॥

मधुरस्तु[1] रसज्येष्ठो[2], गुल्यः[3] स्वादुर्[4] मधूलकः[5] ।
अम्लस्तु[1] पाचनो[2] दन्तशठोऽथ[3] लवणः[1] सरः[2] ॥१३८८॥
सर्वरसोऽथ[3] कटुः[1] स्यादोषणो[2] मुखशोधनः[3] ।
वक्त्रभेदी[1] तु तिक्तोऽथ[2], कषायस्[1] तुवरो[2] रसाः[1] ॥१३८९॥
गन्धो[1] जनमनोहारी[2], सुरभिर्[1] घ्राणतर्पणः[2] ।
समाकर्षी[3] निर्हारी[4] च, स आमोदो[1] विदूरगः[2] ॥१३९०॥
विमर्दोत्थः परिमलो[1]ऽथामोदी[1] मुखवासनः[2] ।
इष्टगन्धः[3] सुगन्धिश्च[4], दुर्गन्धः[1] पूतिगन्धिकः[2] ॥१३९१॥
आमगन्धि तु विस्रं[2] स्याद्वर्णाः[1] श्वेतादिका अमी ।
श्वेतः[1] श्येतः[2] सितः[3] शुक्लो[4], हरिणो[5] विशदः[6] शुचिः[7] १३९२
अवदातो[8] गौरः[9] शुभ्रो[10] वलक्षो[11] धवलो[12]ऽर्जुनः[13] ।
पाण्डुरः[14] पाण्डरः[15] पाण्डुर्[16] ईषत्पाण्डुस्तु धूसरः[1] ॥१३९३॥
कापोतस्तु[1] कपोताभः[2], पीतस्तु[1] सितरञ्जनः[2] ।
हारिद्रः[3] पीतलो[4] गौरः[5], पीतनीलः[1] पुनर्हरित्[2] ॥१३९४॥
पालाशो[3] हरितस्[4] तालकाभो[5] रक्तस्तु[1] रोहितः[2] ।
माञ्जिष्ठो[3] लोहितः[4] शोणः[5], श्वेतरक्तस्तु[1] पाटलः[2] ॥१३९५॥
अरुणो[1] बालसन्ध्याभः[2], पीतरक्तस्तु[1] पिञ्जरः[2] ।
कपिलः[3] पिङ्गलः[4] श्यावः[5], पिशङ्गः[6] कपिशो[7] हरिः[8] १३९६

बभ्रुः कद्रुः कडारश्च, पिङ्गः कृष्णस्तु मेचकः ।
स्याद्रामः श्यामलः श्यामः, कालो नीलोऽसितः शितिः ॥१३९७॥

रक्तश्यामे पुनर्धूम्रो धूमलावथ कर्बुरः ।
किर्मीर एतः शबलश्चित्रः कल्माषचित्रलाः ॥१३९८॥

शब्दो निनादो निर्घोषः स्वानो ध्वानः स्वरो ध्वनिः ।
निर्ह्रादो निनदो ह्रादो, निःस्वानो निःस्वनः स्वनः १३९९

रवो नादः स्वनिर्घोषः, संव्याङ्भ्यो राव आरवः ।
क्वणनं निक्वणः क्वाणो, निक्वाणश्च क्वणो रणः १४००

षड्जर्षभगान्धारा, मध्यमः पञ्चमस्तथा ।
धैवतो निषधः सप्त, तन्त्रीकण्ठोद्भवाः स्वराः ॥१४०१॥

ते मन्द्रमध्यताराः स्युरुरःकण्ठशिरोद्भवाः ।
रुदितं क्रन्दितं क्रुष्टं, तदस्पष्टं तु गद्गदं ॥१४०२॥

शब्दो गुणानुरागोत्थः, प्रणादः सीत्कृतं नृणाम् ।
पर्दनं गुदजे शब्दे, कर्दनं कुक्षिसंभवे ॥१४०३॥

क्ष्वेडा तु सिंहनादोऽथ, क्रन्दनं सुभटध्वनिः ।
कोलाहलः कलकलस्तुमुलो व्याकुलो रवः ॥१४०४॥

मर्मरो[1] वस्त्रपर्णादेर्भूषणानां तु शिञ्जितम्[1] ।
हेषा[1] ह्रेषा[2] तुरङ्गाणां, गजानां गर्जबृंहिते[2] ॥१४०५॥
विस्फारो[1] धनुषां हम्भारम्भे[2] गोर्जलदस्य तु ।
स्तनितं[1] गर्जितं[2] गर्जिः[3], स्वनितं[4] रसितादि च ॥१४०६॥
कूजितं[1] स्याद्विहङ्गानां, तिरश्चां रुतवाशिते ।
वृषस्य रेषणं[1] रेषा[2], बुक्कनं[1] भषणं[2] शुनः ॥१४०७॥
पीडितानां तु कणितं[1], मणितं[1] रतिकूजितम् ।
प्रक्वाणः[1] प्रक्वणस्तन्त्र्याः[2], मर्दलस्य तु गुन्दलः[1] ॥१४०८॥
क्षीजनं[1] तु कीचकानां, भेर्या नादस्तु दर्दुरः[1] ।
घोरोऽत्युच्चैर्ध्वनिर्मन्द्रो[1], गम्भीरो मधुरः कलः[1] ॥१४०९॥
काकली[1] तु कलः सूक्ष्मः, एकतालो[1] लयानुगः ।
काकुर्ध्वनिविकारः स्यात्प्रतिश्रुत्तु प्रतिध्वनिः[2] ॥१४१०॥
सङ्घाते[1] प्रकरौघवारनिकरव्यूहाः समूहश्चयः,
सन्दोहः समुदायराशिविसरव्राताः कलापो[14] व्रजः ।
कूटं[16] मण्डलचक्रवालपटलस्तोमा गणः पेटकं[22],
वृन्दं[23] चक्रकदम्बके समुदयः पुञ्जोत्करौ संहतिः[29]
॥१४११॥

समवायो[३०] निकुरम्बं[३१], जालं[३२] निवहसञ्चयौ[३४] ।
जातं[३५] तिरश्चां तद्यूथं[१], सङ्घसार्थौ[२] तु देहिनाम् ॥१४१२॥
कुलं[१] तेषां सजातीनां, निकायस्तु सधर्मिणाम् ।
वर्गस्तु सदृशां स्कन्धो[१], नरकुञ्जरवाजिनाम् ॥१४१३॥
ग्रामो[१] विषयशब्दास्त्रभूतेन्द्रियगणाद् व्रजे ।
समजस्तु पशूनां स्यात्समाजस्त्वन्यदेहिनाम् ॥१४१४॥
शुकादीनां गणे शौकमायूरतैत्तिरादयः ।
भिक्षादेर्भैक्षसाहस्रगार्भिणयौवतादयः ॥१४१५॥
गोत्रार्थप्रत्ययान्तानां, स्युरौपगवकादयः ।
उक्षादेरौक्षकं मानुष्यकं[१] वार्द्धकमौष्ट्रकम्[१] ॥१४१६॥
स्याद्राजपुत्रकं[१] राजन्यकं[१] राजकमाजकम्[१] ।
वात्सकौरभ्रके[१] कावचिकं[१] कवचिनामपि ॥१४१७॥
हास्तिकं[१] तु हस्तिनां स्यादापूपिकाद्यचेतसाम् ।
धेनूनां धैनुकं[१] धेन्वन्तानां गौधेनुकादयः ॥१४१८॥
कैदारकं[१] कैदारिकं[२], कैदार्यमपि तद्गणे ।
ब्राह्मणादेर्ब्राह्मण्यं, माणव्यं[२] वाडव्यमित्यपि ॥१४१९॥
गणिकानां तु गाणिक्यं, केशानां कैश्यकैशिके[२] ।
अश्वानामाश्वमश्वीयं[२], पशूनां पार्श्वमप्यथ ॥१४२०॥

वातूलवात्ये वातानां, गव्यागोत्रे पुनर्गवाम् ।
पाश्याखल्यादि पाशादेः, खलादेः खलिनीनिभाः ॥१४२१॥
जनता बन्धुता ग्रामता गजता सहायता ।
जनादीनां रथानां तु, स्याद्रथ्या रथकट्यया ॥१४२२॥
राजिर्लेखा ततिर्वीथी, मालाऽऽल्याबलिपङ्क्तयः ।
धोरणी श्रेण्युभौ तु द्वौ, युगलं द्वितयं द्वयम् ॥१४२३॥
युगं द्वैतं यमं द्वन्द्वं, युग्मं यमलयामले ।
पशुभ्यो गोयुगं युग्मे, परं षट्त्वे तु षड्गवम् ॥१४२४॥
परःशताद्यास्ते येषां, परा सङ्ख्या शतादिकात् ।
प्राज्यं प्रभूतं प्रचुरं, बहुलं बहु पुष्कलम् ॥१४२५॥
भूयिष्ठं पुरुहं भूयो, भूर्यदभ्रं पुरु स्फिरम् ।
स्तोकं क्षुल्लं तुच्छमल्पं, दभ्राणुतलिनानि च ॥१४२६॥
तनु क्षुद्रं कृशं सूक्ष्मं, पुनः श्लक्ष्णं च पेलवम् ।
त्रुटौ मात्रा लवो लेशः, कणो ह्रस्वं पुनर्लघु ॥१४२७॥
अत्यल्पेऽल्पिष्ठमल्पीयः, कनीयोऽणीय इत्यपि ।
दीर्घायते समे तुङ्गमुच्चमुन्नतमुद्धुरम् ॥१४२८॥
प्रांशूच्छ्रितमुदग्रं च, न्यग् नीचं ह्रस्वं पन्थरे ।
खर्वं कुब्जं वामनं च, विशालं तु विशङ्कटम् ॥१४२९॥

पृथूरु पृथुलं व्यूढं, विकटं विपुलं बृहत् ।
स्फारं वरिष्ठं विस्तीर्णं, ततं बहु महद् गुरु ॥१४३०॥
दैर्घ्यमायाम आनाहः, आरोहस्तु समुच्छ्रयः ।
उत्सेध उच्छ्रयोच्छ्रायौ, परिणाहो विशालता ॥१४३१॥
प्रपञ्चाभोगविस्तारव्यासाः, शब्दे स विस्तरः ।
समासस्तु समाहारः, संक्षेपः संग्रहोऽपि च ॥१४३२॥
सर्वं समस्तमन्यूनं, समग्रं सकलं समम् ।
विश्वाशेषाखण्डकृत्स्नान्यक्षाणि निखिलाखिले ॥१४३३॥
खण्डेऽर्द्धशकले भित्तं, नेमशल्कदलानि च ।
अंशो भागश्च वण्टः स्यात्, पादस्तु स तुरीयकः १४३४
मलिनं कच्चरं म्लानं, कश्मलं च मलीमसम् ।
पवित्रं पावनं पूतं, पुण्यं मेध्यमथोज्ज्वलम् ॥१४३५॥
विमलं विशदं वीध्रमवदातमनाविलम् ।
विशुद्धं शुचि चोक्षं तु, निःशोध्यमनवस्करम् ॥१४३६॥
निर्णिक्तं शोधितं मृष्टं, धौतं क्षालितमित्यपि ।
सम्मुखीनमभिमुखं, पराचीनं पराङ्मुखम् ॥१४३७॥
मुख्यं प्रकृष्टं प्रमुखं प्रबर्हं, वर्यं वरेण्यं प्रवरं पुरोगम् ।
अनुत्तरं प्राग्रहरं प्रवेकं, प्रधानमग्रेसरमुत्तमाग्र्यम् ॥१४३८॥

ग्रामण्यग्रण्यग्रिमजात्याग्र्यानुत्तमानवरार्ध्यवरे ।
प्रष्ठपरार्ध्यपरौणि श्रेयसि
तु श्रेष्ठसत्तमे पुष्कलवत् ॥१४३९॥

स्युरुत्तरपदे व्याघ्रपुङ्गवर्षभकुञ्जराः ।
सिंहशार्दूलनागाद्यास्तल्लजश्च मतल्लिका ॥१४४०॥

मचर्चिका प्रकाण्डो द्वौ, प्रशस्यार्थप्रकाशकाः ।
गुणोपसर्जनोपाप्राण्यप्रधानेऽधमं पुनः ॥१४४१॥

निकृष्टमणकं गर्ह्यमवद्यं काण्डकुत्सिते ।
अपकृष्टं प्रतिकृष्टं, याप्यं रेफोऽवमं ब्रुवम् ॥१४४२॥

खेटं पापमपशदं, कुपूयं चेलमर्वं च ।
तदासेचनकं यस्य, दर्शनाद्दृग् न तृप्यति ॥१४४३॥

चारु हारि रुचिरं मनोहरं,
वल्गु कान्तमभिराममबंधुरं ।
वामरुच्यसुषमाणि शोभनं,
मञ्जु मञ्जुलमनोरमाणि च ॥१४४४॥

साधु रम्यमनोज्ञानि, पेशलं हृद्यसुन्दरे ।
काम्यं कम्रं कमनीयं, सौम्यं च मधुरं प्रियम् ॥१४४५॥

स्नुहिः फेलमसारं तु, फल्गु शून्यं तु रिक्तकम् ।
शून्यं तुच्छं वशिकं च, निविडं तु निरन्तरम् ॥१४४६॥

निबिरीसं घनं सान्द्रं, नीरन्ध्रं बहलं दृढम् ।
गाढमविरलं चाथ, विरलं तनु पेलवम् ॥१४४७॥

नवं नवीनं सद्यस्कं, प्रत्यग्रं नूत्ननूतने ।
नव्यं चाभिनवे जीर्णे, पुरातनं चिरन्तनम् ॥१४४८॥

पुराणं प्रतनं प्रत्नं, जरन्मूर्ते तु मूर्तिमत् ।
उच्चावचं नैकभेदमतिरिक्ताधिके समे ॥१४४९॥

पार्श्वं समीपं सविधं ससीमा-
भ्याशं सवेशान्तिकसन्निकर्षाः ।
सदेशमभ्यग्रसनीडसन्नि-
धानान्यभ्युपान्तं निकटोपकण्ठे ॥१४५०॥

सन्निकृष्टसमर्यादाभ्यर्णान्यासन्नसन्निधी ।
अव्यवहितेऽनन्तरं, संसक्तमपटान्तरम् ॥१४५१॥

नेदिष्ठमन्तिकतमं, विप्रकृष्टपरे पुनः ।
दूरेऽतिदूरे दविष्ठं, दवीयोऽथ सनातनम् ॥१४५२॥

शाश्वतोऽनश्वरे नित्यं, ध्रुवं स्थेयस्त्वतिस्थिरम् ।
स्थास्नु स्थेष्ठं तत्कूटस्थं, कालव्याप्येकरूपतः ॥१४५३॥
स्थावरं तु जङ्गमान्यज्जङ्गमं तु त्रसं चरम् ।
चराचरं जगदिङ्गं, चरिष्णु चाथ चञ्चलम् ॥१४५४॥
तरलं कम्पनं कम्प्रं, परिप्लवचलाचले ।
चटुलं चपलं लोलं, चलं पारिप्लवास्थिरे ॥१४५५॥
ऋजावजिह्मप्रगुणावव्यग्रेऽवनतानते ।
कुञ्चितं नतमाविद्धं, कुटिले वक्रवेल्लिते ॥१४५६॥
वृजिनं भङ्गुरं भुग्नमरालं जिह्ममूर्मिमत् ।
अनुगेऽनुपदान्वक्षान्वञ्चैकार्थैके एककः ॥१४५७॥
एकात्तानीयनसर्गाग्रीण्यैकाग्र्यं च तद्गतम् ।
अनन्यवृत्त्येकायनगतं चाथाद्यमादिमम् ॥१४५८॥
पौरस्त्यं प्रथमं पूर्वमादिरग्रमथान्तिमम् ।
जघन्यमन्त्यं चरममन्तः पाश्चात्यपश्चिमे ॥१४५९॥
मध्यमं माध्यमं मध्यमीयं माध्यन्दिनं च तत् ।
अभ्यन्तरमन्तरालं, विचाले मध्यमन्तरे ॥१४६०॥
तुल्यः समानः सदृक्षः, सरूपः सदृशः समः ।
साधारणसधर्माणौ, सवर्णः सन्निभः सदृक् ॥१४६१॥

स्युरुत्तरपदे प्रख्यः, प्रकारः प्रतिमो निभः ।
भूतैरूपोपमाः काशाः, सं-नी-प्र-प्रति-तः परः ॥१४६२॥
औपम्यमनुकारोऽनुहारः साम्यं तुलोपमा ।
कक्षोपमानमर्चा तु, प्रतिमा यातना निधिः ॥१४६३॥
छाया छन्दः कायो रूपं, बिम्बं मानकृती अपि ।
सूर्मी स्थूणाऽयःप्रतिमा, हरिणी स्याद्धिरण्मयी॥१४६४॥
प्रतिकूलन्तु विलोममपसव्यमपष्ठुरम् ।
वामं प्रसव्यं प्रतीपं, प्रतिलोममपष्ठु च ॥१४६५॥
वामं शरीरेऽङ्गं सव्यमपसव्यन्तु दक्षिणम् ।
अबाधोच्छृङ्खलोद्दामान्ययन्त्रितमनर्गलम् ॥१४६६॥
निरङ्कुशे स्फुटे स्पष्टं, प्रकाशं प्रकटोल्बणे ।
व्यक्तं वर्तुलं तु वृत्तं, निस्तलं परिमण्डलम् ॥१४६७॥
बन्धुरं तून्नतानतं, स्थपुटं विषमोन्नतम् ।
अन्यदन्यतरद्भिन्नं, त्वमेकमितरच्च तत् ॥१४६८॥
करम्बः कबरो मिश्रः, सम्पृक्तः खचितः समाः ।
विविधस्तु बहुविधो, नानारूपः पृथग्विधः ॥१४६९॥
त्वरितं सत्वरं तूर्णं, शीघ्रं क्षिप्रं द्रुतं लघु ।
चपलाविलम्बिते च, झम्पा सम्पातपाटवम् ॥१४७०॥

अनारतं त्वविरतं, संसक्तं सततानिशे ।
नित्यानवरतासक्ताश्रान्तानि सन्ततम् ॥१४७१॥
साधारणं तु सामान्यं, दृढसन्धि तु संहतम् ।
कलिलं गहने सङ्कीर्णे तु सङ्कुलमाकुलम् ॥१४७२॥
कीर्णमाकीर्णं च पूर्णं, त्वाचितं छन्नपूरितं ।
भरितं निचितं व्याप्तं, प्रत्याख्यातं निराकृतम् ॥१४७३॥
प्रत्यादिष्टं प्रतिक्षिप्तमपविद्धं निरस्तवत् ।
परिक्षिप्तं वलयितं, निवृत्तं परिवेष्टितम् ॥१४७४॥
परिष्कृतं परीतं च, त्यक्तं तूत्सृष्टमुज्झितम् ।
धूतं हीनं विधूतं च, विन्नं वित्तं विचारिते ॥१४७५॥
अवकीर्णं त्ववध्वस्तं, संवीतं रुद्धमावृतम् ।
संवृतं पिहितं छन्नं, स्थगितं चापवारितम् ॥१४७६॥
अन्तर्हितं तिरोहितमन्तर्द्धिस्त्वपवारणम् ।
छदनं व्यवधाऽन्तर्द्धा पिधानं स्थगनानि च ॥१४७७॥
व्यवधानं तिरोधानं, दर्शितं तु प्रकाशितम् ।
आविष्कृतं प्रकटितमुच्चण्डं त्ववलम्बितम् ॥१४७८॥

अनादृतमवज्ञातं, मानितं गणितं मतम् ।
रीढाऽवज्ञाऽवहेलाऽसूक्षणं चाप्यनादरे ॥१४७९॥
उन्मूलितमावर्हितं, स्यादुत्पाटितमुद्धृतम् ।
प्रेङ्खोलितं तरलितं, दुलितं प्रेङ्खितं धुतम् ॥१४८०॥
चलितं कम्पितं धूतं, वेल्लितान्दोलिते अपि ।
दोली प्रेङ्खोलनं प्रेङ्खा, फाण्टं कृतमयत्नतः ॥१४८१॥
अधःक्षिप्तं न्यञ्चितं स्यादूर्ध्वक्षिप्तमुदञ्चितम् ।
नुन्ननुत्तास्तनिष्ठ्यूतान्याविद्धं क्षिप्तमीरितम् ॥१४८२॥
समे दिग्धलिप्ते रुग्णभुग्ने रूषितगुण्ठिते ।
गूढगुप्ते च मुषितमूषिते गुणिताहते ॥१४८३॥
स्यान्निशातं शितं शातं, निशितं तेजितं क्ष्णुतम् ।
वृते तु वृत्तवावृत्तौ, ह्रीतह्रीणौ तु लज्जिते ॥१४८४॥
सङ्गूढः स्यात्सङ्कलिते, संयोजित उपाहिते ।
पक्वे परिणतं पाके, क्षीराज्यहविषां शृतम् ॥१४८५॥
निष्पक्वे क्वथिते प्लुष्टप्रुष्टदग्धोषिताः समाः ।
तनूकृते त्वष्टतष्टौ, विद्धे छिद्रितवेधितौ ॥१४८६॥

सिद्धे निर्वृत्तनिष्पन्नौ, क्लिन्ने द्रुतविद्रुतौ ।
उतं प्रोतं स्यूतमूतमुतं च तन्तुसन्तते ॥१४८७॥
पाटितं दारितं भिन्ने, विदरः स्फुटनं भिदा ।
अङ्गीकृतं प्रतिज्ञातमूरीकृतोररीकृते ॥१४८८॥
संश्रुतमभ्युपगतमुररीकृतमाश्रुतम् ।
सङ्कीर्णं प्रतिश्रुतं च, छिन्ने लूनं छितं दितम् ॥१४८९॥
छेदितं खण्डितं वृक्णं, कृत्तं प्राप्तं तु भावितम् ।
लब्धमासादितं भूतं, पतिते गलितं च्युतम् ॥१४९०॥
स्रस्तं भ्रष्टं स्कन्नपन्ने, संशितं तु सुनिश्चितम् ।
मृगितं मार्गितान्विष्टान्वेषितानि गवेषिते ॥१४९१॥
तिमिते स्तिमितक्लिन्नसार्द्रार्द्रोन्नाः समुन्नवत् ।
प्रस्थापितं प्रतिशिष्टं, प्रहितप्रेषिते अपि ॥१४९२॥
ख्याते प्रतीतप्रज्ञातवित्तप्रथितविश्रुताः ।
तप्ते सन्तापितौ दूनो, धूपायितश्च धूपितः ॥१४९३॥
क्षीणे स्त्यानमुपनतस्तूपसन्न उपस्थितः ।
निर्वातस्तु गते वाते, निर्वाणः पावकादिषु ॥१४९४॥

प्रवृद्धमेधितं प्रौढं, विस्मृतोऽन्तर्गते समे ।
उद्भ्रान्तमुद्गते गूनं, हन्ने मीढं तु मूत्रिते ॥१४९५॥
विदितं बुधितं बुद्धं, ज्ञातं सितगते अवात् ।
मुनितं प्रतिपन्नं च, स्यन्ने रीणं स्रुतं श्रुतम् ॥१४९६॥
गुप्तगोपायितत्रातावितत्राणानि रक्षिते ।
कर्म क्रिया विधा हेतुशून्या त्वास्या विलक्षणम् ॥१४९७
कार्म्मणं मूलकर्माथ, सम्वननं वशक्रिया ।
प्रतिबन्धे प्रतिष्टम्भः, स्यादास्थाऽस्थोऽपना स्थितिः ॥
परस्परं स्यादन्योऽन्यमितरेतरमित्यपि ।
आवेशाटोपौ संरम्भे, निवेशो रचना स्थितौ ॥१४९९॥
निर्बन्धोऽभिनिवेशः स्यात्प्रवेशोऽन्तर्विगाहनम् ।
गतौ वीङ्खा विहारेर्यापरिसर्पपरिक्रमाः ॥१५००॥
व्रज्याऽटाट्या पर्यटनं, चर्या त्वीर्यापथस्थितिः ।
व्यत्यासस्तु विपर्यासो, वैपरीत्यं विपर्ययः ॥१५०१॥
व्यत्ययेऽथ स्फातिर्वृद्धौ, प्रीणनेऽवनतर्पणे ।
परित्राणं तु पर्यासिर्हस्तधारणमित्यपि ॥१५०२॥
प्रणतिः प्रणिपातोऽनुनयेऽथ शयने क्रमात् ।
विशाये उपशायश्च, पर्यायोऽनुक्रमः क्रमः ॥१५०३॥

परिपाट्यानुपूर्व्यावृदतिपातस्त्वतिक्रमः ।
उपात्ययः पर्ययश्च, समौ सम्बाधसङ्कटौ ॥१५०४॥

कामं प्रकामं पर्याप्तं, निकामेष्टे यथेप्सितम् ।
अत्यर्थं गाढमुद्गाढं, बाढं तीव्रं भृशं दृढम् ॥१५०५॥

अतिमात्रातिमर्यादनितान्तोत्कर्षनिर्भराः ।
भरैकान्तातिवेलातिशया जृम्भा तु जृम्भणम् ॥१५०६॥

आलिङ्गनं परिष्वङ्गः, संश्लेष उपगूहनम् ।
अङ्कपाली परीरम्भः, क्रोडीकृतिरथोत्सवे ॥१५०७॥

महः क्षणोद्धवोद्धर्षा, मेलके सङ्गसङ्गमौ ।
अनुग्रहोऽभ्युपपत्तिः, समौ निरोधनिग्रहौ ॥१५०८॥

विघ्नोऽन्तरायप्रत्यूहव्यवायाः समये क्षणः ।
वेलावारावसरः, प्रस्तावः प्रक्रमोऽन्तरम् ॥१५०९॥

अभ्यादानमुपोद्घात, आरम्भः प्रोपतः क्रमः ।
प्रत्युत्क्रमः प्रयोगः स्यादारोहणं त्वभिक्रमः ॥१५१०॥

आक्रमेऽधिक्रमक्रान्ती, व्युत्क्रमस्तूत्क्रमोऽक्रमः ।
विप्रलम्भो विप्रयोगो, वियोगो विरहः समाः ॥१५११॥

आभा राढा विभूषा श्रीरभिख्या कान्तिविभ्रमाः ।
लक्ष्मीश्छाया च शोभायां, सुषमा साऽतिशायिनी १५१२
संस्तवः स्यात्परिचये, आकारस्त्विङ्ग इङ्गितम् ।
निमित्तं कारणं हेतुर्बीजं योनिर्निबन्धनम् ॥१५१३॥
निदानमथ कार्य्यं स्यादर्थः कृत्यं प्रयोजनम् ।
निष्ठानिर्वहणे तुल्ये, प्रवहो गमनं बहिः ॥१५१४॥
जातिः सामान्यं व्यक्तिस्तु, विशेषः पृथगात्मिका ।
तिर्य्यक् साचिः संहर्षस्तु, स्पर्द्धा द्रोहस्त्वपक्रिया १५१५
वन्ध्ये मोघाफलमुधा, अन्तर्गडु निरर्थकम् ।
संस्थानं सन्निवेशः स्यादर्थस्यापगमे व्ययः ॥१५१६॥
सम्मूर्च्छनं त्वभिव्याप्तिर्भ्रेषो भ्रंशो यथोचितात् ।
अभावो नाशे संक्रामसंक्रमौ दुर्गसञ्चरे ॥१५१७॥
नीवाकस्तु प्रयामः स्यादवेक्षा प्रतिजागरः ।
समौ विश्रम्भविश्वासौ, परिणामस्तु विक्रिया ॥१५१८॥
चक्रावर्त्तो भ्रमो भ्रान्तिर्भ्रमिर्घूर्णिश्च घूर्णने ।
विप्रलम्भो विसंवादो, विलम्भस्त्वतिसर्जनम् ॥१५१९॥
उपलम्भस्त्वनुभवः, प्रतिलम्भस्तु लम्भनम् ।
नियोगे विधिसम्प्रैषौ, विनियोगोऽर्पणं फले ॥१५२०॥

लेवोऽभिलावो लवनं, निष्पावः पवनं पवः ।
निष्ठेवष्ठीवनष्ठ्यूतष्ठेवनानि तु थूत्कृते ॥१५२१॥
निवृत्तिः स्यादुपरमो, व्यवोपाङ्भ्यः परा रतिः ।
विधूननं विधुवनं, रिङ्खणं स्खलनं समे ॥१५२२॥
रक्षणस्त्राणे ग्रहो ग्राहे, व्यधो वेधे क्षये क्षिया ।
स्फरणं स्फुरणे ज्यानिर्जीर्णावथ वरो वृतौ ॥१५२३॥
समुच्चयः समाहारोऽपहारापचयौ समौ ।
प्रत्याहार उपादानं, बुद्धिशक्तिस्तु निष्क्रमः ॥१५२४॥
इत्यादयः क्रियाशब्दा, लक्ष्या धातुषु लक्षणम् ।
अथाव्ययानि वक्ष्यन्ते, स्वः स्वर्गे भू रसातले ॥१५२५॥
भुवो विहायसो व्योम्नि, द्यावाभूम्योस्तु रोदसी ।
उपरिष्टादुपर्यूर्ध्वं, स्यादधस्तादधोऽप्यवाक् ॥१५२६॥
वर्जने त्वन्तरेणर्ते, हिरुङ् नाना पृथग् विना ।
साकं सत्रा समं सार्द्धममा सह कृतं त्वलम् ॥१५२७॥
भवत्वस्तु च किं तुल्याः, प्रेत्यामुत्र भवान्तरे ।
तूष्णीं तुष्णीकां जोषं च, मौने दिष्ट्या तु सम्मदे ॥
॥१५२८॥

परितः सर्वतो विष्वक्, समन्ताच्च समन्ततः ।
पुरः पुरस्तात्पुरतोऽग्रतः प्रायस्तु भूमनि ॥१५२९॥
साम्प्रतमधुनेदानीं, सम्प्रत्येतर्ह्यथाञ्जसा ।
द्राक् स्रागरं झटित्याशु,मङ्क्ष्वह्नाय च सत्वरम् ॥१५३०॥
सदा सनाऽनिशं शश्वद्, भूयोऽभीक्ष्णं पुनःपुनः ।
असकृन्मुहुः सायं तु, दिनान्ते दिवसे दिवा ॥१५३१॥
सहसैकपदे सद्योऽकस्मात्सपदि तत्क्षणे ।
चिराय चिररात्राय, चिरस्य च चिराच्चिरम् ॥१५३२॥
चिरेण दीर्घकालार्थे, कदाचिज्जातु कर्हिचित् ।
दोषा नक्तमुषा रात्रौ, प्रगे प्रातरहर्मुखे ॥१५३३॥
तिर्य्यगर्थे तिरः साचि, निष्फले तु वृथा मुधा ।
मृषा मिथ्याऽनृतेऽभ्यर्णे, समया निकषा हिरुक् ॥१५३४॥
शं सुखे बलवत्सुष्ठु, किमुतातीव निर्भरे ।
प्राक् पुरा प्रथमे वर्षे, संवत् परस्परे मिथः ॥१५३५॥
उषा निशान्तेऽल्पे किञ्चिन्मनागीषच्च किञ्चन ।
आहो उताहो किमुत, वितर्के किं किमूत च ॥१५३६॥
इतिह स्यात्संप्रदाये, हेतौ यत्तद्यतस्ततः ।
सम्बोधनेऽङ्ग भोः प्याट् पाट्, हे है हंहो अरेऽयि रे ॥
॥१५३७॥

श्रौषट् वौषट् वषट् स्वाहा, स्वधा देवहविर्हुतौ ।
रहस्युपांशु मध्येऽन्तरन्तरेणान्तरेऽन्तरा ॥१५३८॥
प्रादुराविः प्रकाशे स्यादभावे त्वं[1] न[2] नो[3] नहि[4] ।
हठः प्रसह्य मा मास्मे, वारणेऽलमदर्शने ॥१५३९॥
अकामानुमतौ कामं, स्यादों[1] ओं[2] परमं[3] मते ।
कच्चिदिष्टपरिप्रश्नेऽवश्यं[1] नूनं[2] च निश्चये ॥१५४०॥
बहिर्बहिर्भवे ह्यः स्यादतीतेऽह्नि श्वे एष्यति ।
नीचैरल्पे महत्युच्चैः[1], सत्वेऽस्ति दुष्ठु निन्दने ॥१५४१॥
ननु च स्याद्विरोधोक्तौ, पक्षान्तरे तु चेद्यदि[2] ।
शनैर्मन्देऽवरे त्वर्वाक्, रोषोक्तावु नतौ नमः ॥१५४२॥

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायामभिधानचिन्तामणौ
नाममालायां सामान्यकाण्डः
षष्ठः समाप्तः ॥ ६ ॥

आचार्यवर्यश्रीहेमचन्द्रविरचिता ।

शेषनाममाला ॥

प्रणिपत्यार्हतः सिद्धसांगशब्दानुशासनः ।
शेषाख्यनाममालाया, नामानि प्रतनोम्यहम् ॥१५४३॥

निर्वाणे स्यात् शीतीभावः शांतिर्नैश्चिन्त्यमंतिकः ।
शिष्ये छात्रो मद्रे मव्यं, काम्यं सुकृतसूनृते ॥१५४४॥

फलोदयो मेरुपृष्ठं, वासवावाससैरिकौ ।
दिदिविर्दीदिविर्द्युश्च, दिवं च स्वर्गवाचकाः ॥१५४५॥

निर्लेपाः कामरूपाश्च, साध्याः शोभाश्चिरायुषः ।
पूजिता मर्त्यमहिताः, सुवाला वायुभोः सुराः ॥१५४६॥

द्वादशार्का वसवोऽष्टौ, विश्वे देवास्त्रयोदश ।
षट्त्रिंशत्तुषिताश्चैव, षष्टिराभास्वरा अपि ॥१५४७॥

षट्त्रिंशदधिके माहाराजिकाश्च शते उभे ।
रुद्रा एकादशैकोनपंचाशद्वायवोऽपरे ॥१५४८॥

चतुर्दश तु वैकुंठाः, सुशर्माणः पुनर्दश ।
साध्याश्च द्वादशेत्याद्या, विज्ञेया गणदेवताः ॥१५४९॥

सूर्ये वाजी लोकबंधुर्भानेमिर्भानुकेशरः ।
सहस्रांको दिवापुष्टः, कालभृद्रात्रिनाशनः ॥११९०॥
वेधीः सदागतिः पीतुः, सांवत्सरोरथः कपिः ।
हर्यश्वानः पुष्करो ब्रह्मा, बहुरूपश्च कर्णसुः ॥११९१॥
वेदोदयः खतिलकः, प्रत्यूषांड सुरावृतः ।
लोकप्रकाशनः पीथो, जगद्दीपोऽम्बुतस्करः ॥११९२॥
अरुणे विपुलस्कंधो, महासारथिराश्मनः ।
चंद्रस्तु मास्तपोराजौ, शुभांशुः श्वेतवाहनः ॥११९३॥
जैर्णः सृप्रो राजराजो, यज्वतः कृत्तिकाभवः ।
यक्षेराडौषधीगर्भः, तपसः शयतो बुधः ॥११९४॥
स्वर्भेदः ससिंधुः सिंधुरथः, अविष्टारमणस्तथा ।
आकाशचमसः पीतुः, केतुः पर्वरिचिक्लिदौ ॥११९५॥
परिज्मा भुवनो नेमिश्चंदिरः खाह्वरेकभूः ।
भौमे व्योमोल्मुकैकांगौ, गीष्पतिस्तु महामतिः ॥११९६॥
प्रस्थाः अक्षैक्षा वागू वाग्मी, गौरो दीदिविगीरथौ ।
शुक्रे भृगुः शनौ पंगुः, श्रुतकर्मा महाग्रहः ॥११९७॥
श्रुतश्रवोऽशुभः कालो, ब्रह्मण्यश्च यमः स्थिरः ।
क्रूरात्मा चाथ राहौ स्यादुपराग उपप्लवः ॥११९८॥

केतावूर्ध्वकेतो ज्योतीरथग्रहाश्रयौ ध्रुवे ।
अगस्त्ये विंध्यकूटः स्याद्, दक्षिणाशारतिर्मुनिः[3] ॥१५५९॥
सर्वाग्निवाहिणिः कांथिस्तपनः कलशीसुतः ।
व्युष्टे निशात्ययगोसर्गौ निशि चक्रभेदिनी ॥१५६०॥
निषद्वरी निशीथ्या निट्, घोरा वासरकन्यका ।
शताक्षी राक्षसी याम्या, पूतांचिस्तामसी तमिः[12] १५६१
शार्वरी क्षणिनी नक्तं[15], पैशाची वासुरा उशीः ।
दिनात्ययः प्रदोषे स्याद्, ध्वांते वृत्रोरजोबलम् ॥१५६२॥
रात्रिरागो नीलपंको, दिनांडं दिनकेसरः ।
खपरागो निशावर्म्म, वियद्भूतिदिगंबरः ॥१५६३॥
पक्षः कृष्णः सितो द्वेधा, कृष्णो निशाह्वयोऽपरः ।
शुक्लो दिवाह्वयः पूर्वो, मासे वर्षांशको भवेत् ॥१५६४॥
वर्षकोशो दिनमलः, फाल्गुनीलस्तु फाल्गुने ।
चैत्रे मोहनिकः कामसखश्च फाल्गुनानुजः ॥१५६५॥
वैशाखे तुलसीरो ज्येष्ठमासे तु खरकोमलः ।
ज्येष्ठामूलीय इतिच, कार्त्तिके [1]सैरिकौमुदौ ॥१५६६॥
हिमागमस्तु हेमंते, वसंते पिकबांधवः ।
पुष्पसाधारणश्चापि, ग्रीष्मे तूष्मायणो मतः ॥१५६७॥

आखोरवैक्षो वर्षे तु, ऋतुवृत्तिर्युगांशकः ।
कालग्रंथिर्मासमलः, संवत्सरर्तुशारदौ ॥१६६८॥
वत्स इद्वत्सर इडावत्सरः परवाणिवत् ।
नक्षत्रवर्त्मनि पुनर्ग्रहनेमिर्नभोवटी ॥१६६९॥
छायापथश्च मेघे तु, व्योमधूमो नभोद्रुजः ।
गडयित्नुर्गदयित्नुर्वार्मसिर्वारिवाहनः ॥१६७०॥
खतमालोऽप्यथासारे, धारासंपात इत्यपि ।
करकेऽम्बुघनो मेघकफो मेघास्थिमिंजिका ॥१६७१॥
बीजोदकं तोयडिंभो, वर्षाबीजमिरान्तरम् ।
यथा परेतरा पूर्वा, परा पूर्वेतरा तथा ॥१६७२॥
यथोत्तरेतराऽपाची, तथाऽपाचीतरोत्तरा ।
इंद्रे तु खेदिरो नेरी, त्रायस्त्रिंशपतिर्जयः ॥१६७३॥
गौरावस्कंदी स्कन्दीको, खराणो देवदुंदुभिः ।
किणाश्लोतश्च हरिमान्, यामनेमिरसन्महाः ॥१६७४॥
शैवीविर्मिहिरो वज्रदक्षिणो वयुनोऽपि च ।
स्यात्पौलोमधां तु शक्राणी, माहेभारा शतावरी॥१६७५॥
महेन्द्राणी परिपूर्णसहस्रचंद्रेन्त्यपि ।
जयंते यागसंतानो, वृषणाश्वो हरेर्हये ॥१६७६॥

मातलौ हर्यकेषः स्यादैरावणे मदांबरः ।
सदादानो भद्ररेणुः, पुरे त्वैंद्रे सुदर्शनम् ॥१९७७॥

नाशिक्ययोस्तु नासत्यौ दस्रौ प्रवरवाहनौ ।
गदांतकौ यज्ञवहौ, यमे तु यमुनाग्रजः ॥१९७८॥

महासैन्यः पुराणांतः, कालकूटोऽथ राक्षसे ।
पलप्रियः खसापुत्रः, कर्बुरो नरविष्वणः ॥१९७९॥

आशिरो हनुषः शंकुर्विधुरो जललोहितः ।
उद्धरः स्तब्धसंभारो, रक्तग्रीवः प्रवाहिकः ॥१९८०॥

संध्याबलो रात्रिबलस्त्रिशिराः समितीपकः ।
वरुणे तु प्रतीचीशो, दुंदुभ्युद्दामसंवृताः ॥१९८१॥

धनदे निधनीक्षः स्यान्महासत्त्वः प्रमोदितः ।
रत्नगर्भ उत्तराशाधिपतिः सत्यसंगरः ॥१९८२॥

धनकेलिः सुप्रसन्नः, परिविद्धोऽलका पुनः ।
वसुप्रभा वसुस्थारा, शंकरे नंदिवर्द्धनः ॥१९८३॥

बहुरूपः सुप्रसादो, मिहिराणोऽपराजितः ।
कंकटीको गुह्यगुरुर्मगनेशांतकः खरुः ॥१९८४॥

परिणाहो दशबाहुः, सुभगोऽनेकलोचनः ।
गोपालो वरवृद्धोऽहिपर्यंकः पांसुचंदनः ॥१९८५॥

कूटकृन्मंदरमणिर्नवशक्तिर्महांबुकः ।
कोणवादी शैलधन्वा, विशालाक्षोऽक्षतस्वनः ॥१९८६॥
उन्मत्तवेषः शबरः, सितांगो धर्मवाहनः ।
महाकांतो वह्निनेत्रः, स्त्रीदेहार्द्धो नृवेष्टनः । ॥१९८७॥
महानादो नराधारो, भूरिरेकादशोत्तमः ।
मोटी जोटींगोऽर्द्धकूटः, समिरो धूम्रयोगिनौ ॥१९८८॥
उलंदो यजतः कालो, जटाधरदशाण्ययौ ।
संध्यानाटी रेरिहाणः, शंकुश्री कपिलांजनः ॥१९८९॥
जगद्द्रोणिरर्द्धकालो, दिशांप्रियतमोऽतलः
जगत्स्रष्टा कटाँटकः, कटप्रूहीरहस्करौ ॥१९९०॥
गौतमी कौशिकी कृष्णा, तामसी बाभ्रवी जया ।
कालरात्रिर्महामाया, भ्रामरी यादवी वरी ॥१९९१॥
बर्हिध्वजा शूलधरा, परमब्रह्मचारिणी ।
अमोघा विन्ध्यनिलया, षष्ठी कांतारवासिनी ॥१९९२॥
जांगुली बदरी वासी, वरदा कृष्णपिंगला ।
दृषद्वतीन्द्रभगिनी, प्रगल्भा रेवती तथा ॥१९९३॥
महाविद्या सिनीवाली, रक्तदंत्येकपाटला ।
एकपर्णा बहुभुजा, नंदपुत्री महाजया ॥१९९४॥

भद्रकाली महाकाली, योगिनी गणनायिका ।
हासा भीमा प्रकूष्मांडी, गदिनी वारुणी हिमा १५९५
अनंता विजया क्षेमा, मानस्तोका कुहावती ।
चारणी च पितृगणा, स्कंदमाता घनांजनी ॥१५९६॥
गांधर्वी रुरुरा गार्गी, सावित्री ब्रह्मचारिणी ।
कोटिश्रीर्मंदरावासा, केशी मलयवासिनी ॥१५९७॥
कात्यायिनी विशालाक्षी, किराती गोकुलोद्भवा ।
एकानसी नारायणी, शैला शाकंभरीश्वरी ॥१५९८॥
प्रकीर्णकेशी कुंडा च, नीलवस्त्रोग्रचारिणी ।
अष्टादशभुजा पौत्री, शिवदूती यमस्वसा ॥१५९९॥
सुनंदा विकचा ऊर्ध्वा, जयंती नकुला कुला ।
विलंका नंदिनी नंदा, नंदयंती निरंजना ॥१६००॥
कालंजरी शतमुखी, विकराला करालिका ।
विरजाः पुरला आरी, बहुपुत्री कुलेश्वरी ॥१६०१॥
कैटभी कालदमनी, दर्दुरा कुलदेवता ।
रौद्रा कुंद्रा महारौद्री, कालगर्मा महानिशा ॥१६०२॥
बलदेवस्वसा छत्री, हीरी क्षेमंकरी प्रभा ।
मारी हैमवती चापि, गोला शिखरवासिनी ॥१६०३॥

चामुंडायां महाचंडी, चंडमुंडाऽथाऽऽखुगे ।
पृश्निगर्भः पृश्निशृंगो, द्विशरीरस्त्रिधातुकः ॥११०४॥
हस्तिमल्लो विषाणातः, स्कंदे तु करवीरकः ।
सिद्धसेनो वैजयंतो, बालचर्यो दिगंबरः ॥११०५॥
भृंगी तु चर्मी ब्रह्मा तु, क्षेत्रज्ञः पुरुषः सनत् ।
नारायणे तीर्थपादः, पुण्यश्लोको बलिंदमः ॥११०६॥
उरुक्रमोरुगायौ च, तमोघ्नः श्रवणोऽपि वा ।
उदारधिर्लतापर्णः, सुभद्रः पांशुजालिकः ॥११०७॥
चतुर्व्यूहो नवव्यूहो, नवशक्तिः षडंगजित् ।
द्वादशमूर्तिः शतको, दशावतार एकदृक् ॥११०८॥
हिरण्यकेशः सोमोऽहिस्त्रिधामा त्रिककुत् त्रिपात् ।
मानंजरः पराविद्धः, प्रश्निगर्भोऽपराजितः ॥११०९॥
हिरण्यनाभः श्रीगर्भो, वृषोत्साहः सहस्रजित् ।
ऊर्ध्वकर्मा यज्ञवरो, धर्मनेमिरसंयुतः ॥१११०॥
पुरुषो योगनिद्रालुः, खंडास्यः शालिकोऽजितो ।
कालकुंठो वरारोहः, श्रीकरो वायुवाहनः ॥११११॥
वर्द्धमानश्चतुर्दंष्ट्रो, नृसिंहवपुरव्ययः ।
कपिलो भद्रकपिलः, सुषेणः समितिंजयः ॥१११२॥

ऋतुधामा वासुभद्रो, बहुरूपो महाक्रमः ।
विधाताऽऽधार एकांगो, वृषाक्षः सुवृषोऽर्जुनः ॥१५१३॥
रतिदेवः सिधुवृषो, जितमन्युर्वृकोदरः ।
बहुशृंगो रत्नबाहुः, पुष्पहासो महातपाः ॥१५१४॥
लोकनाभः सूक्ष्मनाभो, धर्मनाभः पराक्रमः ।
पद्महासो महाहंसः, पद्मगर्भः सुरोत्तमः ॥१५१५॥
शतवीरो महामायो, ब्रह्मनाभः सरीसृपः ।
वृंदांकोऽघोमुखो धन्वी, सुधन्वा विश्वभुक् स्थिरः ॥१५१६॥
शतानंदः शल्यश्चापि, यवनारिः प्रमर्दनः ।
यज्ञनेमिर्लोहिताक्ष, एकपा द्विपदः कपिः ॥१५१७॥
एकशृंगो धर्मकील, आनंदः शिवकीर्त्तनः ।
शंखवंशः श्रीवराहः, सदायोगी युधामुनः ॥१५१८॥
बलभद्रे तु भद्रांगः, फालो गुप्तचरो बली ।
प्रलापी भद्रचलनः, पौरः शेषाहिर्नामभृत् ॥१५१९॥
लक्ष्म्यां तु भार्गवी विष्णुशक्तिः क्षीराब्धिमानुषी ।
कामे तु यौवनोद्भेदः, शिखिमृत्युर्महोत्सवः ॥१५२०॥
शापान्तकः सर्वधन्वी, रागरज्जुः प्रकर्षकः ।
मनोदाही मथनश्च, गलजस्तु विषापहः ॥१५२१॥

पक्षिसिंहो महापक्षो, महावेगो विशालकः ।
उन्नतीशः स्वमुखभूः, शिलानीहोऽहिमुक् सः ॥१६२२॥
बुद्धे तु भगवान् योगी, बुधो विज्ञानदेशनः ।
महासत्वो लोकनाथो, बोधिरर्हन् सुनिश्चितः ॥१६२३॥
गुणैभिर्विगतद्वंद्वो, वचने स्यात्तु जल्पितम् ।
लपितोदितभणिताभिधानगदितान्यपि ॥१६२४॥
हूतौ हक्कारकाऽऽकारौ, चांडालानां तु वल्लकी ।
कांडवीणा कुवीणा च, ढक्कारी किंनरी तथा ॥१६२५॥
सारिका खुंखुणी चाथ, दर्दरे कलशीमुखः ।
सुत्रकोणो डमरुकं, समौ पणवकिन्नौ ॥१६२६॥
शृंगवाद्ये शृंगमुखं, हुडुक्कस्तालमर्दकः ।
काहला तु कुहाला स्यात्, चंडकोलाहला च सा १६२७॥
संवेशप्रतिबोधार्थं, द्रगचद्रकटावुभौ ।
देवतार्चनतूर्ये तु, घूमलो बैलिरित्यपि ॥१६२८॥
क्षुण्णकं मृतयात्रायां, मांगले प्रियवादिका ।
रणोद्यमे त्वेर्धतूरो, वाद्यभेदास्तथाऽपरे ॥१६२९॥
डिंडिमो झर्झरो मड्डुस्तिमिला किरिकिञ्चिका ।
कंबिका टट्टरी वेध्या, कलापूरावयोऽपिच ॥१६३०॥

भयंकरे तु डमरमीमीलं भीसुरं तथा ।
आश्चर्ये फुल्लकं मोहो, वीस्यं लोतस्तु दृग्जले ॥११२१॥

निद्रायां तामसी सुप्ते, सुप्तापः सुखसुप्तिका ।
आकारगूहने चावकेटिकाऽवकुटारिका ॥११२२॥

गृहजालिकाऽथ सूत्रधारे स्याद्बीजदर्शकः ।
मुख्ये भरटको मट्टः, प्रयोज्यः पूज्यनामतः ॥११२३॥

इति द्वितीयकांडशेषः ॥ २ ॥

॥ अथ तृतीयकांडशेषः प्रारभ्यते ॥

अथ प्रवीणे क्षेत्रज्ञो, नदीष्णो निष्ण इत्यपि ।
छेकालछेकिलौ छेके, काहलोऽस्फुटभाषिणि ॥११२४॥

मूके जडकडौ मूर्खे, त्वैनेडो नामवर्जितः ।
परतंत्रे वैधाऽऽधैस्तावधीनोऽप्यथ दुर्मते ॥११२५॥

क्षुद्रो दीनश्च नीचश्च, भाटिस्तु गणिकाभृतौ ।
त्रस्नुत्रस्तौ तु चकितेऽथ क्षुद्रप्रखलौ खले ॥११२६॥

चौरे तु चोरडो रात्रिचरो याच्ञा तु भिक्षणा ।
अभिषेस्तिर्मार्गणौ च, बुभुक्षायां क्षुधाक्षुधौ ॥११२७॥

मस्तुमण्डे तु प्रस्रावप्रस्रैवाऽऽच्छोटनाऽऽस्रवाः ।
अपूपे पारिशोलोऽप, केरम्भो दधिसक्तुषु ॥११३८॥
इडेरिका तु वटिका, शष्कुली स्वर्णलोहिका ।
पर्पटीस्तु मर्मराला, घृताढी तु घृतौषणी ॥११३९॥
समितास्खण्डाज्यकृतो, मोदको लड्डुकश्च सः ।
एलामरिचादियुतः, स पुनः सिंहकेसरः ॥११४०॥
लाणेषु महेन्द्रोद्भूपखटिकापरिवारकाः ।
दुग्धे योग्यं बालसात्म्यं, जीवनीयं रसोत्तमम् ॥११४१॥
सरं गव्यं मधुज्येष्ठं, धारोष्णं तु पयोऽमृतम् ।
दधि श्रीवेनमङ्गल्ये, तक्रे कटुरसोरणे ॥११४२॥
अशोघ्रः परमरसः, कुल्माषाभिषुते पुनः ।
गृहांबुमधुरा चाथ, स्यात् कुस्तुंबुरुस्तुका ॥११४३॥
मरिचे तु द्वारवृत्तं, मरिचं वल्लितं तथा ।
पिप्पल्यामूषणा शौण्डी[२], चपला तीक्ष्णतण्डुला ॥११४४॥
उपकुल्या तण्डुलफला, कोली च कृष्णतण्डुला ।
जीरे क्षीरणजरणौ, हिङ्गौ तु भूतनाशनम् ॥११४५॥
अगूढगन्धमत्युग्रं, लिप्सौ लालसलम्पटौ ।
लोलो[३] लिप्सा तु धनाया, हेचिरीप्सा च कामना ११४६

पृश्ना त्वपेक्षितिरथ, चिंपिटो नम्रनासिके ।
पंगुलस्तु पीठसर्पी, किरातस्त्वल्पवर्ष्मणि ॥११४७॥

खर्वे ह्रस्वोऽनेडमूकस्त्वंधे न्युब्जस्त्वधोमुखे ।
पित्ते पलोष्मिः पलज्वर[3]ः स्यादग्निरेचकः ॥११४८॥

कफे शिङ्खानकः खेटः[2] स्यात कुकुदे तु कूर्पदः ।
पारिमितोऽथ कायस्थः, करणोऽक्षरजीविनि ॥११४९॥

क्षमे समर्थोऽलंभूष्णुः, पादातपंदगौ समौ ।
जांबूलमालिकोद्वाहे, वरयात्रा तु दौंदुभी ॥११५०॥

गोपाली वर्णके शांतियात्रा वरनिमंत्रणे ।
स्यादिंद्राणीमहे [1]हेलिरुलूर्मंगलध्वनिः ॥११५१॥

स्यात्तु स्वस्त्ययनं पूर्णे, कलशे मंगलाह्निकम् ।
शांतिके मंगलस्नानं, वारि पल्लववारिणा ॥११५२॥

हस्तलेपे तु करणं, हस्तबंधे तु पीडनम् ।
तच्छेदे समवभ्रंशो, धूलिभक्ते तु वैतिकम् ॥११५३॥

कुलटायां तु दुःशृंगी, बन्धुदा कलङ्कणिका ।
घर्षणी[4] कांडेनी खंडशीला मदननालिका ॥११५४॥

त्रिलोचना मनोहारी, पांलिः सश्वश्रुयोषिति ।
श्रवणायां भिक्षुणी स्याद्वेश्यायां तु खलोलिका ॥११५५॥

वारवाणिः कामलेखा, क्षुद्रा चेट्यां गणेरुका ।
वहेवा कुंभदासी च, पुत्रे तु कुलधारकः ॥११५६॥

सदायादो द्वितीयश्च, पुत्र्यां धिदा समर्धुका ।
देहसंचारिणी चाप्यपत्ये संतानसंतती ॥११५७॥

नप्ता तु दुहितुः पुत्रे, स्यात्कनिष्ठे तु कन्यसः ।
ज्येष्ठभगिन्यां तु वीरभवंती स्यात्तु नर्मणि ॥११५८॥

सुखोत्सवो रामरसो, विनोदोऽपि किलोऽपि च ।
वप्यो जनित्रो रेतोधास्ताते जानी तु मातरि ॥११५९॥

देहे सिनं प्रजतुकश्चतुःशाखं षडंगकम् ।
व्याधिस्थानं च देहैकदेशे गात्रं कचे पुनः ॥११६०॥

वृजिनो वेल्लिताग्रोऽस्रो(स्रो), धम्मिल्ले मौलिजूटकौ ।
वैवरी तु कबर्यां स्यात्, प्रलोभ्यो विषदे कचे ॥११६१॥

मुखे दंतालयस्तेरं, धनं चरं घनोत्तमम् ।
कर्णप्रांतस्तु धारा स्यात्, कर्णमूलं तु शीलकम् ॥११६२॥

अक्ष्णि रूपग्रहो देवदीपो नासा तु गंधहृत् ।
नसा गंधवहा नस्या, नासिकेयं गंधनालिका ॥११६३॥

ओष्ठे तु दशनोच्छिष्टो, रसालेपी च वार्दलम् ।
श्मश्रुणि व्यंजनं कोटो, दंते मुखखुरः खरः ॥११६४॥

दौर्जिह्वा तु रसिका, रास्ना च रसमातृका ।
रसा कोकुल्लना च, वक्त्रदलं तु तालुनि ॥१६६५॥
अवटौ तु शिरःपीठं, कफोणौ रत्निहैष्ठकम् ।
बाहूपबाहुसंधिश्च, हस्ते भुजदलः सलः ॥१६६६॥
अथ व्यामे वियामः स्याद्बाहुचापस्तनूतलः ।
हृद्यस्थं मर्मचरं, गुणाधिष्ठानकं त्रसम् ॥१६६७॥
स्तनौ तु धरणीवप्रे, तयोः पिप्पलमेचकौ ।
जठरे मलुको रोमलताधारोऽथ क्लोमनि ॥१६६८॥
स्यात्तालवं क्रपुषं क्लोममथ नाभौ पुतारिका ।
सिरामूलं कटीकूपौ, तूचेलिगौ रताबुके ॥१६६९॥
शिश्ने तु लगुलं शंकु, लांगूलं शेफशेफसी ।
रक्ते तु शोण्यकीलाले, मांसे तूदूषः समारटम् ॥१६७०॥
लेपनं च रोमणि तु, त्वग्मलं वालपुत्रकः ।
कूपजो मांसनिर्यासः, परित्राणमथ स्नसा ॥१६७१॥
तंत्री नखोरुस्नावानः, संधिबंधनमित्यपि ।
अगुरौ प्रवरं शृंगं, शीर्षकं मृदुलं लघु ॥१६७२॥
वरद्रुमः परमदः, प्रकरं गंधदारु च ।
चंदने पुनरेकांगं, मद्रश्रीः फलकीत्यपि ॥१६७३॥

जातीफले सौमनसं, पुटकं मदशौण्डकम् ।
कोशफलं कुंकुमे तु, करटं वासनीयकम् ॥११७४॥
प्रियंगु पीतकावेरं, घोरं पुष्परजो वरम् ।
कुसुमं च जरापुष्पं, कुसुमान्तं च गौरवम् ॥११७५॥
वृक्षधूपे तु श्रीवेष्टो, दधिक्षीरघृताह्वयः ।
रचनायां परिस्पंदः, प्रतियत्नोऽथ कुंडले ॥११७६॥
कर्णादर्शो मेखला तु, लोलिनी कटिमौलिका ।
अथ किङ्किण्यां घर्घरी, विद्या विद्यामणिस्तथा ॥११७७॥
नूपुरे तु पादशीली, मंजीरं पादनालिका ।
पादांगुलीयके पादपालिका पादकीलिका ॥११७८॥
वस्त्रे निवसनं वस्त्रं, सैन्नं कर्पटमित्यपि ।
दशासु वस्त्रपेशयोऽथ, हिमवातापहांशुके ॥११७९॥
द्विखंडको वरकोऽथ, चक्रवर्तिन्यधीश्वरः ।
अर्जुने विजयश्चित्रयोधी चित्रांगसूदनः ॥११८०॥
योगी धन्वी कृष्णपक्षो, नंदिघोषस्तु तद्रथः ।
ग्रंथिकस्तु सहदेवो, नकुलस्तंतिपालकः ॥११८१॥
माद्रेयाविमौ कौंतेया, भीमार्जुनयुधिष्ठिराः ।
त्रयेऽपि पांडवेयाः स्युः, पांडवाःपाण्डवायनाः ॥११८२॥

राज्ञश्छत्रे नृपलक्ष्म, चमरः स्यात्तु चामरे।
स्यान्न्यायद्रष्टरि स्थेयो, द्वाःस्थो द्वाःस्थितिदर्शकः ११८३॥
क्षुद्रोपकरणानां स्याद्ध्यक्षः पारिकर्मिकः।
पुराध्यक्षे कोट्टपतिः, पौरिको दांडपाशिकः ॥११८४॥
वेध्ये निमित्तं बाणे तु, लक्षहा मर्म्मभेदनः
वीरश्च वीरशंकुश्च, कौंदबोऽथशल्यकंटकः ॥११८५॥
नाराचे लोहनालोऽश्मसायकोऽसिस्तु सायकः।
श्रीगर्भो विजयः शास्ता, व्यवहारः प्रजाकरः ॥११८६॥
धर्मपालोऽक्षरो देवस्तीक्ष्णकर्म्मा दुरासदः।
प्रसंगो रुद्रतनयो, मनुर्ज्येष्ठः शिवंकरः ॥११८७॥
करपालो विशसनस्तीक्ष्णधारो विषाग्रजः।
धर्म्मप्रचारो धीरांगो, धाराधरकौलिको ॥११८८॥
चन्द्रभासश्च शैलोऽथ, क्षुर्यत्री कोशशायिका।
पत्रं च धेनुका पत्रपाले तु कुलमातृका ॥११८९॥
कुट्टती पत्रफलाऽथ, शक्तिः कासूर्महाफला।
अष्टतालाऽऽयता सा च, पट्टिशस्तु खुरोपमः ॥११९०॥
लोहदंडस्तीक्ष्णधारो, दुःस्फोटाऽऽराफलौ समौ।
चक्रं तु वलयप्रायमरसंचितमित्यपि ॥११९१॥

शतघ्नी तु चतुस्ताला, लोहकंटकसंचिता ।
अयःकंटकसंछन्ना, शतघ्न्येव महाशिला ॥११९२॥
भुशुण्डी स्याद्दारुमयी, वृत्तायःकीलसंचिता ।
कर्णयो लोहमात्रोऽथ, चिरिका तु द्रुघ्नकैका ॥११९३॥
वराहकर्णकोऽन्वर्थः, फलपत्राग्रके द्रुघम् ।
मुनेयोऽश्मशेखरं च, शराभ्यास उपासनम् ॥११९४॥
जिष्णौ तु विजयी जैत्रः, स्यात् शृगाली तु विप्लवे ।
करमन्दये सौम्यं तीर्थमथ स्यान्नियमे तपः ॥११९५॥
सत्यवत्यां गंधवती, मत्स्योदर्यथ वक्रये ।
भाटकोऽथ साक्षिणि स्यात्,मध्यस्थःप्राश्निकोऽन्यथ ११९६
कूटसाक्षी मृषासाक्ष्ये, सूची स्याद् दुष्टसाक्षिणि ।
पादुकायां पादरथी, पादजंगुः पदत्वरा ॥११९७॥
पादवीथी च पेशी च, पादपीठी पदायता ।
नापिते ग्रामणीर्मण्डिवाहक्षौरिकभांडिकाः ॥११९८॥

इति शेषनाममालायां नरकांडस्तृतीयः

अथ पृथ्वी महाकांता, क्षांता मेर्वद्रिकर्णिका ।
गोत्रकीला घनश्रेणी, मध्यलोका जगद्वहा ॥११९९॥

देहिनी केलिनी मौलिर्महास्थौरथंचस्थैली ।
गिरौ प्रपाती कुट्टार, उर्वंगः कंदराकरः ॥१७००॥
कैलासे धनदावासो, हराद्रिर्हिमवैद्धसः ।
मलयश्चंदनगिरिः, स्याल्लोहेऽपीनैधीवरे ॥१७०१॥
ताम्रे पवित्रं कांस्यं च, सीसके तु महाबलम् ।
चीनपट्टं समोलूकं, कृष्णं च त्रपुबंधकं ॥१७०२॥
त्रपुणि श्वेतरूप्यं स्यात्, शठं सलवणं रजः ।
परीसं मधुकं ज्येष्ठं, घनं च मुखभूषणम् ॥१७०३॥
रजते त्रापुषं वंगं, जीवनं वसु भीरुकम् ।
शुभ्रं सौम्यं च शोध्यं च, रूप्यं भीरुजवीर्यसम् ॥१७०४॥
सुवर्णे लोमनं शुक्रं, तारजीवनमौजसम् ।
दाक्षायणं रक्तवर्णं श्रीमंकुंभं शिलोद्भवम् ॥१७०५॥
वैणवं तु कर्णिकारकैच्छायं वेणुतटीभवम् ।
जले दिव्यमिरीसेव्यं, कृपीटं घृतमंकुरम् ॥१७०६॥
विषं पिप्पलपातालनलिनानि च कंबलम् ।
पावनं पैहूसं चापि, पल्लूरं तु सितं पयः ॥१७०७॥
किट्टिमं तदतिक्षारं, शालूकं पंकगंधिकम् ।
अंधं तु कलुषं तोयमतिस्वच्छं तु कौम्भिमम् ॥१७०८॥

समुद्रे तु महाकच्छः, दारदो धरणीप्लवः ।
महीप्रावार उर्वङ्गस्तिमिकोशो महाशयः ॥१७०९॥

सुरन्दला तु सुरेला सुरवेली सुनंदिनी ।
चर्म्मण्वती रंतिनदी, संभेदः सिंधुसंगमः ॥१७१०॥

नौका तु सारणावर्त्मौ, वेमिर्दीप्तिः समंतभुक् ।
पर्वरीकः पैविर्वासिः, पृथुर्वसुरिराशिरः ॥१७११॥

जुहुराणः पृदाकुश्च, कुषाकुर्हविनो हविः ।
घृतार्चिर्नाचिकेतश्च, पृष्ठो वंचतिरचेतिः ॥१७१२॥

मुंजिर्भरथेपीथौ चास्वनिः पवनवाहनः ।
वायौ सुरालयः प्राणः, संभृतो जलभूषणः ॥१७१३॥

शुचिर्वहो लोलघंटः, पश्चिमोत्तरदिक्पतिः ।
अंकतिः क्षिपणुर्मर्को, ध्वजप्रहरणश्चलः ॥१७१४॥

शीतलो जलकांतारो, मेघारिः सूर्मरोऽपि च ।
वृक्षे स्यारोहकः स्कंधी, सीमिको हरितच्छदः ॥१७१५॥

उरुजन्तुर्वह्निभूश्च, स्यात्तु श्वेतः कपर्दके ।
खद्योते तु कीटमणिर्ज्योतिर्माली तमोमणिः ॥१७१६॥

परार्बुदो निमेषद्युत्, ध्वांतश्चित्रोऽथ कुंजरे ।
पेचकी पुष्करी पद्मी, पेचिलः सूचिकाधरः ॥१७१७॥

विलोमजिह्वोऽनःस्वेदो, महाकायो महामदः ।
सूर्पकर्णो जलाकांक्षो, जटी च षष्टिहायनः ॥१७१८॥
असुरो दीर्घपवनः, शुंडालः कपिरित्यपि ।
वशायां वासिता कर्णधारिणी गणिका(कणिका)पि च ॥१९॥
अश्वे तु कमेणः कुण्डी, प्रोथी हेषी प्रकीर्णकः ।
पालकः पल्लः किण्वी, कुटरः सिंहविक्रमः ॥१७२०॥
माषाशी केसरी हंसो, मुद्गभुग् गूढभोजनः ।
वाशुरवः शालिहोत्रो, लक्ष्मीपुत्रो मरुद्रथः ॥१७२१॥
चामर्य्येकशफोऽपि स्यादश्वायां पुनरर्वती ।
मल्लिकाक्षः सितैर्नेत्रैः, स्याद्धार्जीद्रायुधोऽसितैः ॥१७२२॥
ककुदी ककुदावर्त्तो, निर्मुष्कस्त्विवर्द्धवृद्धिकः ।
शुनि क्रोधी रसापायी, शिवारिः सूनको रुरुः ॥१७२३॥
वनंतपः स्वजातिद्विट्, कृतज्ञो मल्लहश्च सः ।
दीर्घनादः पुरोगामी, स्याद्विद्रमेहकामुकः ॥१७२४॥
मंडलः कपिलो ग्राममृगश्चंद्रमहोऽपि च ।
महिषे कलुषः पिंगः, कटाहो गद्गदस्वरः ॥१७२५॥
हेरंबः स्कंधशृंगश्च, सिंहे तु स्यात्पलंकषः ।
शैलाटो वनराजश्च, नभःक्रांतो गणेश्वरः ॥१७२६॥

शृंगोष्णीषो रक्तजिह्वो व्यादीर्णास्यः सुगंधिकः ।
शूकरे कुमुखः कामरूपी च सलिलप्रियः ॥१७२७॥
तलेक्षणो वक्रदंष्ट्रः, पंकक्रीडनकोऽपि च ।
मृगे त्वजिनयोनिः स्यादथो भुजगभोजिनि ॥१७२८॥
अहीरणीद्विमुखश्च, भवेत् पक्षिणि चंचुमान् ।
कंठाग्निः कीकसमुखो, लोमकी रसनारदः ॥१७२९॥
वारंगनाडीचरणौ, मयूरे चित्रपिंगलः ।
नृत्यप्रियः स्थिरमदः, खिलखिल्लो गरव्रतः ॥१७३०॥
मार्जारकंठो मरूको, मेघनादानुलासकः ।
मयूको बहुलग्रीवो, नगावासश्च चंद्रकी ॥१७३१॥
कोकिले तु मदोल्लापी, काकजातो रतोद्वहः ।
मधुघोषो मधुकंठः, सुधाकंठः कुहूमुखः ॥१७३२॥
घोषयित्नुः पोषयित्नुः, कामतालः कुनालिकः ।
कुक्कुटे तु दीर्घनादः, चर्मचूडो नखायुधः ॥१७३३॥
मयूरचटकः शौंडो, रणेच्छुश्च कलाधिकः ।
आरणी विष्किरो बोधिर्नदीकः पृष्टिवर्धनः ॥१७३४॥
चित्रवाजो महायोगी, स्वस्तिको मणिकंठकः ।
उषाकीलो विशोकश्च, ग्रामजस्तु ग्रामकुक्कुटः ॥१७३५॥

हंसेषु तु मरालाः स्युः, सारसे दीर्घजानुकः ।
मोनेर्दो मैथुनी कामी, श्येनाक्षो रक्तमस्तकः ॥१७३६॥
गृध्रे तु पुरुषव्याघ्रः, कामायुः कुणितेक्षणः ।
सुदर्शनः शकुन्याजौ, शुके तु प्रियदर्शकः ॥१७३७॥
श्रीमान् मेधातिथिर्वाग्मी, मत्स्ये तु जलपिप्पकः ।
मूकौ जलाशयः शेवः, सहस्रदंष्ट्रस्त्वेतनः ॥१७३८॥
जलवालो वदालोऽस्य, पाठीने मृदुपाठकः ।

इति शेषसंग्रहनाममालायां चतुर्थकांडः ॥

अथ रत्नप्रभा घर्मा, वंशा तु शर्कराप्रभा ॥१७३९॥
स्याद्वालुकाप्रभा शैला, भवेत्पंकप्रभाऽजना ।
धूमप्रभा पुना रिष्टा, माघव्या तु तमःप्रभा ॥१७४०॥
महातमप्रभा माधव्येवं नरकभूमयः ।

इति नारककांडः पंचमः ॥ ५ ॥

आनुकूल्यार्थकं प्राध्वमसाकल्ये तु चिंचनै ॥१७४१॥
तु हि च स्म ह वै पादपूरणे पूजने स्वती ।
वद् वा यथा तथैवैवं, साम्येऽहो ही च विस्मये॥१७४२॥
स्युरेवं तु पुनर्वैवेत्यवधारणवाचकाः ।
ऊं पृच्छायामतीते प्राक्, निश्चयेऽद्धांजसा द्वयम् ॥१७४३॥

अतो हेतौ महः प्रत्यारंभेऽथ स्वयमात्मनि ।
प्रशंसने तु सुष्ठु स्यात्, परश्वः श्वः परेऽहनि ॥१७४४॥

अद्यात्राह्न्यथ पूर्वेऽह्नीत्यादौ पूर्वेद्युरादयः ।
समानेऽहनि सद्यः स्यात्, परे त्वह्नि परेद्यवि ॥१७४५॥

उभयद्युस्तूभयेद्युः, समे युगपदेकदा ।
स्यात्तदानीं तदा तर्हि, यदा यर्ह्यन्यदैकदा ॥१७४६॥

परुत्परार्यैषमोऽब्दे, पूर्वे पूर्वतरेऽत्र च ।
प्रकारेऽन्यथेतरथा, कथमित्थं यथा तथा ॥१७४७॥

द्विधा द्वेधा त्रिधा त्रेधा, चतुर्द्धा द्वैधमादि च ।
द्विस्त्रिश्चतुःपंचकृत्व, इत्याद्यावर्त्तने कृते ॥१७४८॥

दिग्देशकाले पूर्वादौ, प्रागुदक्प्रत्यगादयः ।
अव्ययानामनंतत्वाद्दिग्मात्रमिह दर्शितम् ॥१७४९॥

इयंत इति संख्यानं, निपातानां न विद्यते ।
प्रयोजनवशादेते, निपात्यंते पदे पदे ॥१७५०॥

इत्याचार्यश्रीहेमचंद्रविरचिता शेषनाममाला ॥

अथ श्रीमज्जिनदेवमुनीश्वरविरचितः
शिलोञ्छः

अर्हं बीजं नमस्कृत्य, गुरूणामुपदेशतः ।
श्रीहैमनाममालायाः, शिलोञ्छैः[1] क्रियते मया ॥१७५१॥
सर्वार्थे इत्यपि जिने, संभवेः शंभवेऽपि च ।
श्रीसुव्रते मुनिरपि, नेमौ नेमीत्यपीष्यते ॥१७५२॥
षष्ठे गणेशे मण्डितपुत्रोऽपि कथ्यते बुधैः ।
मरुदेव्यपि विज्ञेया, युगादिजिनमातरि ॥१७५३॥
चक्रेश्वर्यामप्रतिचक्राऽप्यजिताऽपि कविभिरजितबला ।
श्यामा त्वच्युतदेव्यपि सुतारिकोक्ता सुतारापि ॥१७५४॥
भद्रकृद्भद्रकरोऽपि, श्रमणः श्रवणोऽपि च ।
भद्रं भद्रमपि प्राहुः, प्रशस्त[2]मपि कोविदाः ॥१७५५॥
प्रव्रज्याऽपि परिव्रज्या, शिष्योऽन्तेषदपि स्मृतः ।
इति प्रथमकाण्डस्य, शिलोञ्छोऽयं समर्थितः ॥१७५६॥

---

(१) शिलोञ्छो नाम उपात्तशस्यात् क्षेत्रात् शेषावचयनं, तद्वदत्रापि हैमनाममालायाः अवशेषशब्दावचयनं कृतम् । (२) 'भद्रोऽपि' इत्यभिधानचिन्तामणिः ।

व्योमयानमपि प्रोक्तं, विमानं बुधपुङ्गवैः ।
स्यात्समुद्रनवनीतं, पियूषमपि चामृतम् ॥१७५७॥
कथ्यन्ते व्यन्तरा वानमन्तरा अपि सूरिभिः ।
द्योतैस्तथा पृष्णिर्घृणी[1],प्रोक्ता रश्म्यभिधायकाः॥१७५८
समुद्रनवनीतं च, विदुश्चन्द्रमसं बुधाः ।
चन्द्रिका चन्द्रिमाऽपि स्यादिल्वला इन्वका अपि॥१७५९
अनुराधाऽप्यनूराधा, गुरुः सप्तर्षिजोऽपि च ।
सौरिः सौरोऽपि राहुस्तु, ग्रहकल्लोल इत्यपि ॥१७६०॥
अभ्रपिशाचोऽपि[2] तथा, नाडिका नालिकोऽपि च ।
रात्रौ यामवतीतुङ्ग्यौ, निःसंपातो निशीथवत् ॥१७६१॥
तमः स्यादन्धतमसं, वर्षाः स्युर्वारिषा अपि ।
खेऽन्तरीक्षं सांसृष्टकमपि तत्कालजे फले ॥१७६२॥
मेघमाला कालिकोऽपि, वार्दलं चापि दुर्दिने ।
सूत्रामायी[3]न्द्रे शतारः, शतधारोऽपि चाशनौ ॥१७६३॥
आश्विनेयौ स्वर्गवैद्यौ, हर्यक्षोऽपि धनाधिपे ।
अजगवमजगावमपि शङ्करधन्वनि ॥१७६४॥

---

१ 'घृणिरित्यन्ये' इत्यभिधानचिन्तामणिः । २ 'बाहुलकादीर्घत्वे' 'अन्धातमसमित्यपि' इत्यभिधानचिन्तामणिः । ३ सूत्रामायी इन्नंतः शशिवत् ।

गौर्य्यां दाक्षायणीश्चर्यौ[२], नारायणे जलेशयैः ।
कौमोदकी कौपोदकी[१], औ ई शब्दौ श्रियां मतौ॥१७६५

कन्तुः कन्दर्पे सिद्धार्थः, सुगते परिकीर्त्तितः ।
अङ्के व्याख्याविवाहाभ्यां, प्रज्ञैसिरपि पञ्चमे ॥१७६६॥

दृष्टिपातो[१] द्वादशाङ्ग्यां, कल्याणेऽवन्ध्यैमप्यथ ।
निंदौ गेर्हा जुगुप्सायां, क्षारैणा रतिगालिषु ॥१७६७॥

समाख्यापि[१] समाज्ञावद्धुशतीवकुशैत्यपि ।
काल्याऽपि कल्यौ संवार्यां, समाधिरैपि कथ्यते॥१७६८॥

व्रीडः सूकौ मन्दाक्षैश्च, ह्रियामूहौऽपि चोहवत् ।
तन्द्रिस्तैन्द्री च निद्रायांमैहंप्रथमिकौपि च ॥१७६९॥

अहंपूर्विकायां केलीकीलोऽपि[१] स्याद्विदूषके ।
मौर्षवन्मौरिषोऽपीति, शिलोञ्छो देवकाण्डगः ॥१७७०॥

स्तनन्धये स्तनपैश्च, क्षीरपैश्चाभिधीयते ।
तारुण्यं स्याद्यौवनिकौ, दशमीस्थो जरत्तरैः ॥१७७१॥

कवितापि कविः स्यात् तत्कर्मणि कृतैकृत्यकृतिकृतार्थाश्च ।
कुटिलाशयोऽपि कुचरोऽन्धजडशठेष्वप्यनेडमूकस्तु।१७७२

---

१ ' अहमग्निका च '

वदान्यौ[1] पृथगित्यन्ये, दानशीलप्रियंवदौ[1] ।
मूर्खे यथोद्गतोऽपीष्ये, श्रीमानेपि बुधैः स्मृतः ॥१७७३॥

विवधकैवीवधिकावेपि वैवधिके प्रतिचैरोऽपि भृत्ये स्यात् ।
संमार्जको[1] बहुकरे बहुधान्यार्जकः इतीष्यते च परैः॥१७७४

विहङ्गिकायां च विहङ्गिमोऽप्यथौर्ध्वदेहिके ।
और्ध्वदेहिकमप्याहुरनृजौ शण्ठ इत्यपि ॥१७७५॥

मायाविमायिकौ[1] धूर्ते, कपटे तुंधा मता ।
चौरश्चोरोऽपि विज्ञेयः, स्तेयं स्तैन्यमपीष्यते ॥१७७६॥

दाने प्रादेशनमपि, क्षमा स्यात् क्षान्तिरित्यपि ।
कोपनः कोपनस्तृष्णक्, पिपासितोऽपि कथ्यते॥१७७७॥

भक्षकः स्यादाशिरोऽपि, मर्जितापि च मार्जिता ।
पेयूषमपि पीयूषं, कुञ्चिकापि च कूर्चिका ॥१७७८॥

द्रप्से द्रप्स्यमपि प्रोक्तं, विजिपिलं[1] च पिच्छिले ।
व्योषे त्रिकटुकं जग्धौ, जमनं[1] जवनं[2] तथा ॥१७७९॥

आघ्राणोऽपि भवेत्तृप्तौ, शौष्कलः पिशिताशिनि ।
मनोराज्यमनोगव्यावपि स्यातां मनोरथे ॥१७८०॥

---

१ 'दानशीलप्रियवाचौ वदान्यौ पृथक्' इत्यभिधानचिन्तामणिः।

कामुके कमनो[1]ऽपि स्यादाक्षारितोऽपि[1] दूषिते ।
संशयालुः सांशयिको[1], जागरितापि जागरी ॥१७८१॥
पूजितेऽपचायितोऽपि[1], तुन्दिभोदरिकावपि ।
तुन्दिले न्युब्जोऽपि कुब्जे, खलतोऽप्यैन्द्रलुप्तिके॥१७८२
पामरोऽपि कच्छुरोऽतीसारक्यप्यतिसारकी ।
कुण्डूतिरपि खर्जूतिर्विस्फोटः पिटके स्मृतः ॥१७८३॥
कोठे मण्डलकमपि, गुदकीलोऽपि वाऽर्शसि ।
मेहः प्रमेहवदायुर्वेदकोऽपि चिकित्सके ॥१७८४॥
आयुष्मानपि दीर्घायुः, कथ्यतेऽथ परीक्षकः ।
स्यादाक्षपाटलिकोऽपि[1], पारिषद्योऽपि[1] सभ्यवत्॥१७८५
स्युर्नैमित्तिकनैमित्तमौहूर्त्ता गणके लिपौ ।
लिखितोऽपि मषी मेला, कुलिके कुलकोऽपि च ॥१७८६
अष्टापदे बुधैः शारिफलकोऽपि निगद्यते ।
मनोजवस्ताततुल्ये, प्रभविष्णुरपि क्षमे ॥१७८७॥
जाङ्घिके जङ्घाकरोऽपि[1], चानुगोऽप्यनुगामिनि ।
पर्येषणोपासनेऽपि, शुश्रूषायामधीयते ॥१७८८॥

---

१ 'कुण्ठयत्यङ्गम्' इत्यभिधानचिन्तामणिस्थव्युत्पत्त्या ह्रीसीयान्तं लभ्यते । २ 'आयुर्वेदिकः' इत्यभिधानचिन्तामणिः ।

आतिथ्योऽप्यतिथौ[1] तुल्येऽभिजो गोत्रे तु सन्ततिः[1] ।
महेला योषितौ[1] च स्त्री, तरुणी युवतीत्यपि ॥१७८९॥
सुवासिनी चरिण्टी[1] च, चिरण्टी[2] च चरण्यपि ।
वधूट्यां पत्न्यां करार्त्तो[1], गेहिनी[2] सहधर्मिणी[3] ॥१७९०॥
सधर्मचारिणी चापि, स्नुषायां तु वधूट्यपि ।
प्रेमवत्यपि कान्तायां, प्राणिग्रहो[1] विवोढरि ॥१७९१॥
परिणेतोपयन्ता[1] च, यौतके दायै इत्यपि ।
दिधीषूर्दिधिषूर्जीवत्पत्नी जीवत्पतिः समे ॥१७९२॥
तुल्ये अवीरा[1]निर्वीरे[2], श्रवणा[1]श्रवणे[2] तथा ।
रण्डापि विधवा पुष्पवती स्यात्पुष्पितापि च ॥ १७९३॥
पुष्पे कुसुममप्युक्तं, पशुधर्मोऽपि मोहने ।
सहोदरे सगर्भोऽपि, स्यादग्रजवदग्रिमः ॥१७९४॥
शण्ठः शठः पण्डुरपि, क्लीबो माता जनित्र्यपि ।
चिहुरा अपि केशाः स्युः, कर्णः शब्दग्रहोऽपि च ॥९५॥
नेत्रं विलोचनमपि, शृक्कणी सृक्कणी अपि ।
दाढिका द्राढिकापि स्यात्कपोणिस्तु कफोणिवत् ॥९६॥
कूर्परे कूर्परः सिंहतले संहतलोऽपि च ।
चलुकोऽपि[1] चलौ मुष्के, स्यादाण्डः पेलकोऽपि[2] च॥९७॥

पैत्पादैङ्घ्रिश्च चरणे, कीकसं हड्डुमित्यपि ।
कपालं शकलमपि, पृष्ठास्थनि कशारुका ॥१७९८॥
मज्जायामस्थितेजोऽपि[1], नाडीषु नाडिनाटिके[2] ।
सिङ्घाणकोऽपि सिङ्घाणः, स्तृणीका स्तृणिकापि च॥९९॥
श्रान्तः पातिषश्च विड्गूथेऽशुचिर्वेशोऽपि[1] वेषवत् ।
उत्सादनोच्छादने च, प्लवेप्लावौ[2] तथा समौ[2] ॥१८००॥
वंशाकं क्रमिजग्धं चागरौ स्यादथ वाह्लिकम् ।
सङ्कोचं पिशुनं वर्ण्यममृक्संज्ञं च कुङ्कुमे ॥१८०१॥
जापके कालानुसार्यं, यावनोऽपि च सिह्लके ।
मकुटोऽपि[1] कोटीरे, चित्रकश्च विशेषके ॥१८०२॥
वतंसोऽप्यवतंसे स्यात्पत्रभंग्यां तु वल्लरी[1] ।
मञ्जरी[2] च पत्रात्पारितथ्यौ परर्यवतथ्यया ॥१८०३॥
कर्णान्दुरपि कर्णान्दुः, परिहार्येऽपि कङ्कणः ।
किङ्कणी[1] किङ्किणी तुल्ये, आच्छादोच्छादने[2] समे
कूर्पासेऽप्यङ्गिका कक्षापटे कक्षापुटोऽपि[1] च ।
कुथे वर्णपरिस्तोमे इत्यवमण्डं नग्नुः परे ॥१८०४॥

---

१ 'सृणीका, सृणिका' इत्यभिधानचिन्तामणिः । २ 'आप्लवाप्लावौ' इत्यभिधान० । ३ पत्रमञ्जरी ।

तत्रास्तरणमिति च पल्यङ्कोऽप्यवसक्थिका ।
यमन्येऽपि प्रतिसीरा, संस्तरः प्रस्तरोऽपि च ॥१८०६॥
पतद्ग्राहप्रतिग्राहावपि स्यातां पतद्ग्रहे ।
मकुरोऽप्यात्मदर्शोऽथ, कशिपुः कौसिपुः समौ ॥१८०७॥
यावकालक्तकौ[2] यावे, तुल्ये व्यजनवीजने[2] ।
गीरीयको[1] गिरिकोऽपि, बालक्रीडनके मतौ ॥१८०८॥
गण्डकोऽपि गन्दुको[1] राट्, मूर्द्धावसिक्त इत्यपि ।
भरतः सर्वदमनोऽप्यथ दाशरथावुभौ ॥१८०९॥
रामचन्द्ररामभद्रौ[2], हनूमानपि मारुतौ ।
वाली सुग्रीवाग्रजोऽपि[1], पार्थे बीभत्सुरित्यपि ॥१८१०॥
सातवाहनवत्सालवाहनोऽपि[1] प्रकीर्त्तितः ।
परिच्छदे परिजनः, परिबर्हणमित्यपि ॥१८११॥
मन्त्री बुद्धिसहायोऽपि[1], वेत्री वेत्रधरोऽपि[1] च ।
हेमाध्यक्षे हैरिकोऽपि[1], टंकपतिस्तु नैष्किके ॥१८१२॥
शुद्धान्ताध्यक्ष आन्तर्वेशिमकोन्तःपुरिकावपि ।
सहायसाप्तपदीनौ[2], सख्यावसुहृदप्यरौ ॥१८१३॥
नये नीतिरपि स्कन्धावारेऽपि शिबिरो मतः ।
जयन्त्यपि वैजयन्त्यां, पताकापि प्रकीर्त्यते ॥१८१४॥

ध्वजः पताकादण्डोऽपि, झम्पानं याप्ययानवत् ।
सादी सव्येष्ठोऽपि सूते, कवचितोऽपि वर्म्मिते ॥१८१५॥
कवचे दंशनं त्वक्त्रं, तनुत्राणमपि स्मृतम् ।
अधियोगं धियोगं चाधिकाङ्गवदुदाहृतम् ॥१८१६॥
शिरस्कं खोलमप्याहुः, स्यान्निषङ्गथ्येपि तूणिनि ।
चापे धनूर्धनुःशरासनान्यपि विदुर्बुधाः ॥१८१७॥
फरकस्फरकौ खेटे, क्षुरिका छुरिका छुरी ।
इल्म्यां तरवालिकापि, परिघः पलिघः समौ ॥१८१८॥
उर्भस्त्र्यूर्नस्त्रानं मगधो, मंषो[1] बोधकरोऽर्थिकः ।
सौखशायनिकः सौखशायिकौ सौखसुप्तिके ॥१८१९॥
रणे संस्फेटसंफेटौ, बले द्रविणमर्क तथा ।
अवस्कन्दोऽपि धाट्यां स्यान्नशनश्च पलायने ॥१८२०॥
चारकोऽपि भवेद् गुप्तौ, तापसे तु तपस्व्यपि ।
विप्रे ब्रह्मोऽपि चाग्नीध्राऽनीध्रोऽप्यथ वृषी वृसी ॥१८२१॥
शासनं शमनश्चाथ, दधि प्राज्यं पृषातके ।
अग्निहोत्र्यग्न्याहितोऽप्यथोपवासे समाविमौ ॥१८२२॥

---

१ 'मङ्खः' इत्यभिधानचिन्तामणौ ।

उपवस्त्रमौपवस्त्रमुपवीते प्रचक्षते ।
ब्रह्मसूत्रं पवित्रञ्च, वाल्मीकौ द्वाविमावपि ॥१८२३॥
मैत्रावरुण्यादिकवी[2], पर्शुरामोऽपि[1] भार्गवे ।
योगीशो याज्ञवल्क्योऽपि, दाक्षीपुत्रोऽपि[1] पाणिनौ ॥२४॥
स्फोटायनः स्फौटायनः, कात्यो[1] वररुचौ तथा ।
कारेणवेः पालकाप्ये, चाणक्यश्चणकात्मजे ॥१८२५॥
वैशेषिके कणादोऽपि, जैनोऽनैकान्तवाद्यपि ।
चार्वाके लौकायतिकः, कृषिः प्रसृतमित्यपि[1] ॥१८२६॥
न्यासार्पणे परिदानं, वणिक् प्रापणिकः स्मृतः ।
अयुते नियुतं[1] पोते, स्मृतं प्रवहणं[1] बुधैः ॥१८२७॥
कर्णोऽपारित्रे दुर्गस्य, गवेश्वरोऽपि गोमति ।
कर्षके क्षेत्रजीवोऽपि, कोटीशो लोष्टभेदनः ॥१८२८॥
मार्द्वीकमपि मद्येऽनुतर्षोऽपि चषके स्मृतः ।
कुविन्दे तन्त्रवायोऽपि, वेमा व्योमापि कीर्त्यते ॥१८२९॥
रजको धावकोऽप्युक्तः, पादत्राणञ्च पादुका ।
तैलिकस्तैलंतुदोऽपि, रथकारोऽपि वर्द्धकिः ॥१८३०॥

---

(१) 'प्रभृतः' इत्यभिधानचिन्तामणौ ।

चित्रकारो लेखकश्च[1], लेपकृल्लेपकोऽपि[1][3] च ।
कुतूहले विनोदोऽपि[1], सौनिकः खट्टिकोऽपि[1] च ॥१८३१॥
कूटयन्त्रे पाशयन्त्रं[1], समौ चाण्डालपुष्कसौ[2] ।
इत्थं तृतीयकाण्डस्य, शिलोञ्छोऽयं समर्थितः ॥१८३२॥
रत्नवती[1] भुवि दिवस्पृथिव्यावपि[1] रोदसी[1] ।
मणिबन्धं[1] मणिमंतं[1], सैन्धवे वसुके वसु[1] ॥१८३३॥
टङ्कनष्टङ्कणे[1] उपावर्त्तनं[1] चापि नीवृति ।
जङ्गलः स्याज्जाङ्गलोऽपि[1], मालवन्मालको[1] मतः ॥१८३४॥
पत्तने पट्टनमपि[1], कुण्डिने कुण्डिनापुरम्[1] ।
स्यात्कुण्डिनपुरमपि[2], विपणौ पण्यवीथिका ॥१८३५॥
सुरङ्गायां सन्धिरपि, गृहे धाममपि[1] स्मृतम् ।
उपकार्य्योपकार्य्यापि[1], प्रासादे च प्रसादनः[1] ॥१८३६॥
शान्तीगृहं[1] शान्तिगृहे, प्राङ्गणं त्वङ्गणं[1] मतम् ।
कपाटवत्कवाटोऽपि[1], पक्षद्वारे खडक्किका ॥१८३७॥
कुसूलवत्कुसूलोऽपि[1], सम्पुटे पुटे[1] इत्यपि ।
पेटायां स्यात्पेटकोऽपि[1], पेडापि[2] कृतिनां मते ॥१८३८॥
षवन्यपि[1] समूहिन्यामयोनि[1] मुसलं विदुः ।
कण्डोलके पिटकोऽपि[1], चूल्यामन्तीति[1] कथ्यते ॥१८३९॥

खजः खजाकोऽपि[2] मथि, विष्कम्भः कटकोऽस्य तु ।
अगोऽपि[1] पर्वते क्रौञ्चः, क्रौञ्चरन्ध्रमन्यते बुधैः ॥१८४०॥
कखट्यपि खटिन्यां स्यात्ताम्रमौदुम्बरं विदुः ।
शातकुम्भमपि स्वर्णं, पारदश्चपलोऽपि च ॥१८४१॥
रसजातं[1] रसाग्र्यं[2] च, तुत्थे दार्वीरसोद्भवे ।
गौक्षिके वैणवोऽपि[1] स्याद्गोपित्तं[1] हरितालके ॥१८४२॥
मनःशिलायां नेपाली[1], शिला च सुविधा मता ।
शृङ्गारमपि[1] सिन्दूरे, कुरुविन्दे तु हिङ्गुलः[1] ॥१८४३॥
चोलो[1] गोपरसोऽप्युक्तो, रत्नं माणिक्यमित्यपि ।
पद्मरागे शोणिरत्नं[1], वैराट्टो[1] राजपट्टवत् ॥१८४४॥
नीले मणौ महानीलं[1], कमन्धमपि वारिणि ।
धूमिका धूममहिषी[2], धूमयौ[3] मिहिकाः समाः ॥१८४५॥
अकूपारोऽपि[1] जलधौ, मकरालय[2] इत्यपि ।
निम्नगायां ह्रादिनी[1] स्याज्जह्नुकन्यापि जाह्नवी ॥४६॥
कलिन्दपुत्री कालिन्दी[1], रेवा मेकलकन्यका ।
चान्द्रभागा चन्द्रभागा, गोमती गोमतीत्यपि ॥१८४७॥
चक्राण्यपि पुटभेदाः, पङ्के चिखल्ल इत्यपि ।
उद्घातनोद्घाटने[2] च, घटीयन्त्रे प्रकीर्तिते ॥१८४८॥

सरस्तडागे[1]स्तटाको[2]ऽप्यथ तल्लेश्च[1] पल्वले ।
आशयोऽशशुष्म[2]बर्हि[3]र्बर्हि[4]स्थदमूनसः ॥१८४९॥
अग्नौ क्षणप्रभा[1] विद्युद्गन्धवाहसदागती[2] ।
वायौ चरणपेऽपि द्रुस्त्वके[1] त्वचौ[2] त्वचके पुनः ॥१८९०॥
गुलुञ्छेलुञ्छयौ[1] माकन्दरसालावपि[2] चूतवत् ।
किङ्कराते कुरण्टके[1]कुरुण्डकावपि[2] स्मृतौ ॥१८९१॥
कर्कन्धूरपि कर्कन्धौ, ह्रस्वादिश्चाटरूषकैः[1] ।
वाशा[2] च स्नुहिः स्नुहीऽपि, पियालोऽपि[1] प्रियालवत् ॥
॥१८९२॥
नार्यङ्गोऽपि[1] च नारङ्गोऽक्षे विभेदके[1] इत्यपि ।
भवेत्तमालस्तापिच्छो[1], निर्गुण्डी सिन्दुवारवत् ॥१८९३॥
जपा जवा[1] मातुलुङ्गो, मातुलिङ्गोऽपि कीर्त्तितः ।
धत्तूर इव धुत्तूरो, वंशस्त्वक्सारे[1] इत्यपि ॥१८९४॥
ह्रीबेरं केशसलिलपर्यायैः स्मर्यते बुधैः ।
पङ्कजिन्यां कमलिनी,[1] कुमुदिनी[1] कुमुद्वती ॥१८९५॥
बिसप्रसूनं कमले, कुमुत्[1]कुमुदवन्मतम् ।
शेपाले[1] च जलनीली, सातीनोऽपि[1] सतीनवत् ॥१८९६॥
कुल्मासवत्कुल्माषोऽपि[1], गवेधुका[1] गवीधुका[2] ।
कणिशं कनिशं रिद्धे, धान्ये त्वाशासितं[1] मतम् १८९७

हालाहलं हालहलं, मुस्तायां मुस्तकोऽपि च ।
कृमिः क्रिमिरपि गण्डूपदः किंचुलुकोऽपि च ॥१८५८॥

शम्बुका अपि शम्बूका, वृश्चिको द्रुत इत्यपि ।
मसलो मधुकरोलिः, पिको विकः कीरिः करी ॥१८५९॥

व्यालो व्याडोऽप्यौपवाह्योऽप्युपवाह्योऽपरा वरो ।
शृङ्खले निगलोऽण्डुश्च, कक्षा कक्ष्योपि वाह्लिके ॥१८६०॥

वाह्लीकोऽपि वल्गवागे, खलिनश्च खलीनवत् ।
मौर्योऽग्रहे गोपतौ तु, शंडे इत्वरे इत्यपि ॥१८६१॥

स्थौरी स्थूरयपि ककुदे, ककुत्ककुदमित्यपि ।
नैचिकं नैचिकी च स्यान्मलिनी बाष्कगर्भिणी ॥१८६२॥

पवित्रं गोमये छागे, शुभोऽथ भषकः शुनि ।
सैरभी देवशुन्यां च, यमरथोऽपि सैरिभे ॥१८६३॥

पारिन्द्र इव पारीन्द्रः, शरभेऽष्टापदोऽपि च ।
सृगालवच्छृगालोऽपि, प्लवगः प्रवगोऽपि च ॥१८६४॥

वानायुरपि वातायुरुन्दुरोऽपि च मूषके ।
ह्रीकुर्वनबिडालोऽपि, गोकर्णोऽपि भुजङ्गमे ॥१८६५॥

जलव्यालेऽलीगर्दोऽपि, शेषः स्यादेककुण्डलः ।
आशीराशी च दंष्ट्रायां, निर्मोके निल्वयन्यपि ॥१८६६॥

पतङ्गी[1] पतत्रिरपि, पिच्छं पिञ्छमपि स्मृतम् ।
परपुष्टोऽन्यभृतौ[2] च, पिके बर्हिणि बर्हिणः ॥१८६७॥

वायसे बलिपुष्टोऽपि, द्रोणोऽपि[1] द्रोणकाकवत् ।
सारसा लक्ष्मणी[1] क्रौञ्चा, कुञ्चौ चाषे दिविःकिकीः॥१८६८

किकिदीविरपि प्रोक्तष्टिट्टिभे टीटिभोऽपि च ।
कलविङ्के कुलिङ्गोऽपि, दात्यूहे कालकण्ठकः ॥१८६९॥

दात्यूहोऽपि बलाका च, बकेरुर्बिसकण्ठिकौ ।
मेधाव्यपि शुके तैलपायिकायां निशाटनी[1] ॥१८७०॥

कपोते पारावतोऽपि, मत्स्ये मच्छोऽथ तन्तुणे ।
स्मृतो वरुणपाशोऽपि, नक्रे शङ्कुमुखोऽपि च ॥१८७१॥

उहारः कूर्म इत्येष, तिर्यक्काण्डः शिलोञ्छितः ।
नारकास्तु नैरयिकाः, पाताले तु तुलं[1] रसौ ॥१८७२॥

इति पञ्चमकाण्डस्य, शिलोञ्छोऽयं समर्थितः ।
जीवोऽपि चेतने जन्तौ, प्राणी जन्मोऽपि जन्मनि १८७३

जीवातुर्जीवितेऽप्यायुः, पुंस्युदन्तोऽपि चायुषि ।
सङ्कल्पे स्याद्विकल्पोऽपि, मनो नेन्द्रियमप्यथ ॥१८७४॥

शर्म[1] सौख्यं पीडा बाधौ, चर्चा चर्चोऽपि कथ्यते ।
विप्रतीसारोऽनुशयेऽप्यर्थौ अपीन्द्रियार्थवत् ॥१८७५॥

सुसीमस्तु सुषीमोऽपि[1], कक्खटे खर्कटोऽपि च।
जठे जरंठोऽम्लेऽम्लो[1], रावो रव इव स्मृतः ॥१८७६॥

निषादो निषधो[1] गर्जो, गर्जा[1] मैद्रोऽपि मन्द्रवत्।
आकरो[1] निकरे युग्मे, जर्कुटोऽथ कनीयसि ॥१८७७॥

कैनिष्ठं विग्रहः शब्दप्रपञ्चे निखिले पुनः।
स्यान्निःशेषमनूनञ्च, खण्डलश्चापि खण्डवत् ॥१८७८॥

मलीमसे कल्मषं च, निकृष्टे याप्यरेपसी[2]।
लडहं[1] रमणीयं[2] च, रम्ये नित्ये सदातनम् ॥१८७९॥

शाश्वतिकं च नेदीयं, इत्यन्तिकतमे स्मृतम्।
एकाकिन्यवगणोऽपि, प्रागल्भ्यादौ प्रकीर्तितम् ॥१८८०॥

मध्यमे मध्यंदिनं[1] च, निरर्गलमनर्गले।
बहुरूपंपृथग्रूपंनानाविधाः पृथग्विधे ॥१८८१॥

झम्पा झम्पोऽथ छन्ने स्याच्छादितं[1] पिहितेऽपि च।
प्रकाशिते प्रादुष्कृतमवज्ञायामसूक्षणम् ॥१८८२॥

बुधैरवमाननाऽवगणने[3] अपि कीर्तिते।
अन्दोलनमपि प्रेङ्खाऽथोदस्तमप्युदञ्चितम् ॥१८८३॥

भिदा भिदोदितमपीरितेऽथाङ्गीकृते पुनः।
कक्षीकृतं[1] स्वीकृतं[2] च, छिन्ने लातमपि स्मृतम् ॥१८८४॥

प्राप्ते विन्नं विस्मृते च, भवेत्प्रस्मृतमित्यपि ।
अटाटीऽट्यौ पर्य्यटनेऽथानुपूर्व्यमनुक्रमे ॥१८८५॥
परीरम्भोऽपि संश्लेषे, स्यादुद्घातोऽप्युपक्रमे ।
जातो जातमपि स्पर्द्धा, सङ्घर्षोऽप्यथ विक्रिया ॥१८८६॥
विकारो विकृतिश्चापि, विलम्भस्तु समर्पणे ।
दिष्ट्या समुपजोषं सर्वदा सदा सनतं सनात् ॥१८८७॥
निर्भरे च स्वतो हेतौ, येन तेन च कीर्त्तितौ ।
अहो सम्बोधनेऽपीति, षष्ठः काण्डः शिलोञ्छितः १८८८
वैक्रमेऽब्दत्रिवह्निचन्दुमिते (१८३१) राधाद्यपक्षतौ ।
ग्रन्थोऽयं ददृभे श्रीमज्जिनदेवमुनीश्वरैः ॥१८८९॥

॥ इति श्रीजिनदेवसूरिदृब्धः शिलोञ्छः ॥

इति श्री हेमचन्द्राचार्यदृब्धे नाममालाशेषमाले
श्रीजिनदेवसूरिचितः शिलोञ्छश्च समाप्तः

श्रीहेमचन्द्राचार्यविरचितो

निघण्टुशेषः ।

विहितैकार्थनानार्थदेश्यशब्दसमुच्चयः ।
निघण्टुशेषं वक्ष्येऽहं, नत्वाऽर्हत्पादपङ्कजम् ॥ १८९०

.... ।
.... ॥ १८९१
.... ।
.... ॥ १८९२
.... ।
.... ॥ १८९३
.... ।
.... ॥ १८९४
.... ।
.... ॥ १८९५
.... ।
.... ॥ १८९६
.... ।
.... ॥ १८९७

.... ।
.... ॥ १८९८
.... ।
.... ॥ १८९९
.... ।
.... ॥ १९००
.... ।
.... ॥ १९०१
.... ।
.... ॥ १९०२
.... ।
.... ॥ १९०३
.... ।
.... ॥ १९०४
.... ।
.... ॥ १९०५
.................वं, वीजं भद्रयवाह्वयम् ।
शिरीषे विषाणभंडी, भंडीरः शंखिनीफलः ॥ १९०६
मृदुपुष्पः शूकपुष्पः, शुकवृक्षः शुकप्रियः ।
कपीतनः कर्णपूरो, भण्डिलः श्यामवल्कलः ॥ १९०७

पाटल्यां पाटला स्थाल्यमोघा तोयाधिवासिनी।
वसन्तकामयोर्दूती, कुम्भिका कालवृन्तिका॥ १९०८
अन्यस्यां तत्र तु श्वेता, पाटला काष्ठपाटला।
शीतला श्वेतकुम्भीका, कुबेराक्षी फलेरुहा॥ १९०९
अगुरावगुरुर्लोहं, वंशिकं विश्वरूपकम्।
कृमिजं प्रवरं राजार्हं, स्याद् योगजमनार्यकम्॥ १९१०
मल्लिगन्धेऽत्र मङ्गल्या, कृष्णे तु काकतुण्डकः।
श्रीखण्डे स्यान्मलयजं, चन्दनं श्वेतचन्दनम्॥ १९११
गोशीर्षकं गन्धसारं, भद्रश्रीस्तैलपर्णिकम्।
फलकी सुरभिः सारं, महार्हं रोहणोद्भवम्॥ १९१२
अथ बर्बरके श्वेतं, निर्गन्धं बर्बरोद्भवम्।
स्याद्रक्तचन्दने क्षुद्रचन्दनं भास्करप्रियम्॥ १९१३
ताम्रसारं रक्तसारं, लोहितं हरिचन्दनम्।
कुचन्दने तु पत्राङ्गं, पत्त(त्र)ङ्गं पट्टरञ्जनम्॥ १९१४
सुरङ्गकं रक्तकाष्ठं, पत्तूरं तिलपर्णिका।
अथ द्रुमोत्पलव्याधः, परिव्याधः सुगन्धकः॥ १९१५
निर्गन्धेऽस्मिन् कर्णिकारो, निषीथः पीतपुष्पकः।
पुंनागे तु महानागः, केसरो रक्तकेसरः॥ १९१६
देववल्लभकुम्भीकौ, तुङ्गः पुरुषनामकः।
अथागस्त्ये वङ्गसेनः, शुकनासो मुनिद्रुमः॥ १९१७

करवीरे कणवीरः, श्वेतपुष्पोऽश्वमारकः ।
प्रतिहासः शतप्रासोऽश्वारोहः कुमुदोद्भवः ॥ १९१८
रक्तपुष्पेऽत्र लगुडश्चण्डातश्चण्डगुल्मकौ ।
कालस्कन्धस्तमाले स्यात्तापिच्छो रञ्जतो वसुः ॥ १९१९
तमालपत्रे वस्त्राख्यं, रोमशं तामसं दलम् ।
सूक्ष्मैलायां चन्द्रबाला, द्राविडी निष्कुटिस्त्रुटिः ॥ १९२०
कपोतवर्णिका तुच्छा, कोरङ्गी बहुला तुला ।
स्थूलैलायां बृहदेला, पृथ्वीका त्वक्सुगन्धिका ॥ १९२१
त्रिदिवोद्भवा पृथ्वीका, कर्णिका त्रिपुटा पुटा ।
कर्पूरे घनसारः स्याद्धिमाह्वो हिमवालुकः ॥ १९२२
सिताभ्रः शीतलरजः, स्फटिकश्चन्द्रनामकः ।
कक्कोलके कटुफलं, कोमलं मागधोत्थितम् ॥ १९२३
कोलं कोषफलं कोरं, मारीचं द्वीपमित्यपि ।
लवङ्गे शिखरं दिव्यं, भृङ्गारं वारिजं लवम् ॥ १९२४
श्रीपुष्पं श्र्याह्वयं देवपुष्पं चन्दनपुष्पकम् ।
नलिकायां कपोताङ्घ्रिर्निर्मध्या शुषिरा नटी ॥ १९२५
धमन्यञ्जनकेशी च, शून्या विद्रुमलत्यपि ।
अतिमुक्ते मुण्डकः स्यात्पुण्ड्रको भ्रमरोत्सवः ॥ १९२६
पराश्रयः सुवासन्ती, कामुको माधवी लता ।
पिप्पले बोधिरश्वत्थः, श्रीवृक्षश्चलपत्रकः ॥ १९२७

मङ्गल्यः केशवावासः, श्यामलो द्विरदाशनः ।
गर्दभाण्डे कन्दरालश्छायावृक्षः कमण्डलुः ॥ १९२८
प्लक्षो वटप्लवः शृङ्गी, सुपार्श्वश्चारुदर्शनः ।
कपीतने कपीनः स्यात्पीतनप्लवकावपि ॥ १९२९
कर्पटोऽपर्कटी प्लक्षः, सतीदो लक्षणे नटी ।
वटे वैश्रवणावासो, न्यग्रोधो बहुपाद्भवः ॥ १९३०
स्कन्धजन्मारक्तफलः, क्षीरी शृङ्गी वनस्पतिः ।
उदुम्बरे जन्तुफलो, यज्ञाङ्गो हेमदुग्धकः ॥ १९३१
सदाफलो वसुवृक्षः, श्वेतवल्को मशक्यपि ।
काकोदुम्बरिकायां तु, फाल्गुनी फल्गुवाटिका ॥ १९३२
फलराजी मलभारी, फलयूजघनेफला ।
राजादने तु राजन्या, क्षीरिका प्रियदर्शनः ॥ १९३३
कपिप्रियो दृढस्कन्धो, मधुराजफलो नृपः ।
प्रियाले तु राजवृक्षो, बहुवल्को धनुष्पुटः ॥ १९३४
सन्नकद्रुः खरस्कन्धश्चारस्तापसवल्लभः ।
आम्रातके वर्षपाकी, कपिचूतः कपिप्रियः ॥ १९३५
कपीतनः पीतनकस्तनुक्षीरोऽम्रपाटकः ।
शृङ्गी कपिरसाढ्यः स्वादुष्पकलो बिभीषणः ॥ १९३६
अर्के विकीरणोऽर्काह्वो ज्यंभला स्फोतविच्छुरा ।
क्षीरपर्णो राजार्के, त्वलर्को गणरूपकः ॥ १९३७

एकाष्ठीलः सदापुष्पो, मन्दारश्च प्रतापसः ।
त्रुट्यां वज्रो महावृक्षोऽसिपत्रः स्नुक्सुधा गुडा ॥ १९३८
समन्तदुग्धा सीहुण्डा, शण्डेरी वक्रकण्टकः ।
करमर्दे करमन्दः, कराम्रकसुषेणकौ ॥ १९३९
स्थलपर्केट आविग्नः, कृष्णपाकफलोऽपि च ।
जम्बीरे जम्भलो जम्भो, जम्भीलो दन्तहर्षणः ॥ १९४०
वक्रशोधी दन्तशठो, गम्भीरो रोचनोऽपि च ।
करुणे तु छागलाख्यो, मल्लिकाकुसुमः प्रियः ॥ १९४१
बीजपूरे बीजपूर्णः, पूरकः फलपूरकः ।
सुपूरको मातुलुङ्गः, केसराम्लोऽम्लकेसरः ॥ १९४२
वराम्लो बीजको लुङ्गो, रुचको मध्यकेसरः ।
कृमिघ्नो गन्धकुसुमः, केसरी साधुपादपः ॥ १९४३
मातुलुङ्गी वर्धमाना, मधुरा मधुकुक्कुटी ।
मधुवल्ली पूतिपुष्पा, देवदूती महाबला ॥ १९४४
आम्लिकायां चुक्रिकाम्ला, शुक्तिकाम्ली विकाम्लिका ।
चुक्रा चिञ्चा तिन्तिडीका, तिन्तिला गुरुपुष्पिका ॥ १९४५
वृक्षाम्ले स्यादम्लवृक्षस्तिन्तिडीको महीरुहः ।
शाकाम्लमम्लशाकं चाम्लपूरो रक्तपूरकः ॥ १९४६
अथाम्लवेतसे भीमो, भेदनो रक्तपूरकः ।
रुधिरस्रावकश्चुक्रं, मांसारिर्वानिकप्रियः ॥ १९४७

शाखाम्लो वेतसोऽम्लोऽम्लस्तिन्तिडीको रसाम्लकः ।
स शङ्खद्रावको हीनो, लौहद्रावक उत्तमः ॥ १९४८
तावेव तु शतवेधिसहस्रवेधिनौ क्रमात् ।
कपित्थे वानरावासो, गन्धपत्रः कपिप्रियः ॥ १९४९
पुष्पफलो दधिफलो, दधित्थग्राहिमन्मथाः ।
अक्षिस्यंदो दन्तशठो, राजाम्रश्चिरपाक्यपि ॥ १९५०
अश्मन्तके श्लक्ष्णपत्रः, पाषाणावूक इन्द्रकः ।
अम्लपत्रस्ताम्रपत्रः, कुशली यमलच्छदः ॥ १९५१
नारङ्गे स्यान्नागरङ्गस्त्वक्सुगन्धो मुखप्रियः ।
ऐरावतो योगसारो, योगी तक्राधिवासनः ॥ १९५२
खदिरे स्याद्रक्तसारः, कण्टकी दन्तधावनः ।
गायत्री बालपत्रश्च, जिह्वाशल्यं क्षितिक्षमः ॥ १९५३
सिते तु तत्र कदरः, कार्मुकः कुब्जकण्टकः ।
सोमवल्को नेमिवृक्षः, श्यामसारः पथिद्रुमः ॥ १९५४
विट्खदिरे त्विरिमिदो, गोधास्कन्धोऽरिमेदकः ।
अरिमारोऽरिमः पूत्यरिमेदो मुखशोधनः ॥ १९५५
शाल्मलौ तूलिनी मोचा, पिच्छिला विरजा विता ।
कुक्कुटी पूरणी रक्तकुसुमा घुणवल्लभा ॥ १९५६
कण्टकाढ्याऽनलफली, पिच्छा तु तस्य वेष्टकः ।
कुशाल्मलौ शाल्मलिका, रोचनः कूटशाल्मलिः ॥ १९५७

शिंशिपायां महाश्यामा, पिच्छिला पाण्डुरच्छदा ।
कृष्णसाराऽङ्गारवर्णा, गुरुरल्पा तु शिंशिपा ॥ १९५८
कुशिंशिपा भस्मगर्भा, कपिला भस्मपिङ्गला ।
बदर्यां कुवलिः कोलिः, कर्कन्धुः फेनिलच्छदा ॥ १९५९
राष्ट्रवृद्धिकरी कोली, सौवीरी वज्रशिल्पिका ।
घुटा घोण्टा कोपघोण्टा, व्याघ्रगृध्रनखीत्यपि ॥ १९६०
शम्यां सक्तुफला लक्ष्मीः, शिवा तुङ्गाऽग्निपादपः ।
अजप्रिया भस्मकाष्ठा, शंकरः शिवकीलिका ॥ १९६१
शिवलोमा यतफला, लोमपामविनाशिनी ।
मङ्गल्या शुचिपत्रा च, फले तस्यास्तु साङ्गरः ॥ १९६२
इङ्गुद्यां तापसतरुर्मार्जारः कण्टकीटकः ।
बिन्दुकस्तिक्तमज्जा च, पूतिपुष्पफलोऽपि च ॥ १९६३
गुग्गुलौ तु पुरो दुर्गो, महिषाक्षः पलङ्कषः ।
जटायुः कालनिर्यासो, वासवोलूकनामकः ॥ १९६४
नक्तंचरः शिवधूपः, कुम्भोलूखलकः शिवः ।
पारिभद्रे निम्बतरुर्मन्दारः पारिजातकः ॥ १९६५
करीरे स्यात्तीक्ष्णसारः, शाकपुष्पो मृदुः फलः ।
मरुजन्मा गूढपत्रो, ग्रन्थिलक्रकरावपि ॥ १९६६
विकङ्कते स्रुवावृक्षो, ग्रन्थिलः स्वादुकण्टकः ।
केकणिः काकपादश्च, व्याघ्रपादोऽपकण्टकः ॥ १९६७

बिल्वे महाफलः श्र्याहुः, शलाटुः पूतिमारुतः।
महाकपित्थं शाण्डिल्यः, शैलूषो नीलमल्लिका॥ १९६८
श्रीवासः श्रीफलो ह्यगन्धो मालूरकर्कटौ।
हरीतक्यां जया पथ्या, हैमवत्यभयाऽमृता॥ १९६९
कायस्था पूतना चेतक्यथ्यथा श्रेयसी शिवा।
बिभीतके भूतवासो, वासन्तोऽक्षो वहेडकः॥ १९७०
संवर्तकः कर्षफलः, कल्को हार्यः कलिद्रुमः।
कर्षो दैत्यो मधुबीजो, धर्मद्वेषी बिभेदकः॥ १९७१
आमलक्यां शिवा धात्री, वयस्था षड्रसाऽमृता।
पर्चकाख्या तिष्यफला, माकन्दी श्रीफला च सा॥ १९७२
अरणावग्निमन्थः स्यात्तर्कारी वैजयन्तिका।
जया जयन्ती श्रीपर्णी, कर्णिका गणिकारिका॥ १९७३
तेजोमन्थो हविर्मन्थो, नादेयी वह्निशोधनः।
अरलो दुन्दको दीर्घवृन्तानतः कुटंनटः॥ १९७४
श्योनाकः शोषणो जम्बुः, शुकनासः कुटंभरः।
मयूरजङ्घः कट्वङ्गः, सल्लकः प्रियजीवकः॥ १९७५
मण्डूकपर्णः पत्रोर्णो, गोपवृक्षो मुनिद्रुमः।
शिग्रौ शोभाञ्जनस्तीक्ष्णगन्धो मूलकपल्लवः॥ १९७६
विद्रध्यरातिः काक्षीवो, मुखभञ्जः सुभञ्जनः।
दशोऽक्षीवः सुरङ्गी च, मोचको मधुगृञ्जनः॥ १९७७

श्वेतेऽत्र श्वेतमरिचो, रक्ते तु मधुशिग्रुकः ।
तिनिशे रथकृन्नेमिर्वञ्जुलो रथसाधकः ॥ १९७८
दीर्घवृक्षश्चक्रकरो, रथनामातिमुक्तकः ।
अश्मगर्भः सर्वसारः, क्रमसंधारणोऽपि च ॥ १९७९
पलाशे किंशुकः पर्णः, खरपर्णस्त्रिपत्रकः ।
त्रिवृन्ताख्यो रक्तपुष्पो, बीजस्नेहः समिद्वरः ॥ १९८०
क्षारश्रेष्ठो वातपोथो, याज्ञिको ब्रह्मपादपः ।
धवे भारोद्वहो गौरः, सकटाक्षो धुरंधरः ॥ १९८१
कुलावो नन्दिनश्चापि, सितः कृष्णश्च स द्विधा ।
श्रीपर्ण्यां काश्मरी कृष्णा, वृन्तिका मधुपर्णिका ॥ १९८२
गम्भारी सर्वतोभद्रा, कट्फला भद्रपर्णिका ।
विहारी कुमुदाहारी, महाकुम्भी च कश्मरी ॥ १९८३
नित्यभद्रा महाभद्रा, काश्मर्यो मधुमत्यपि ।
सप्तच्छदे शुक्तिपर्णो, गुच्छः पुष्पः सुवर्णकः ॥ १९८४
स्थूलपर्णो दीपवृक्षः शारदो विषमच्छदः ।
मदगन्धिर्विशालत्वग्गजद्विट् शाल्मलीदलः ॥ १९८५
शिरोरुर्गेहविटपः, सुमनो ग्रहनाशनः ।
आरग्वधे कृतमालः, कर्णिकारः सुवर्णकः ॥ १९८६
पीतपुष्पो दीर्घफलः, शम्पाकश्चतुरङ्गुलः ।
व्याधिहा रेवतः स्थूलः, प्रग्रहो राजपादपः ॥ १९८७

आरोग्यशिम्बिका कर्णी, स्वर्णशेफालिकेत्यपि ।
बीजके प्रियकः शौरिर्गौरो बन्धूकपुष्पकः ॥ १९८८
कृष्णसर्जो महासर्जः, कल्याणः पीतरोऽसनः ।
महाशालः पीतशालो, जीवकः प्रियशालकः ॥ १९८९
सुगन्धिर्नीलनिर्यासस्तिष्यः पुष्पोऽलकप्रियः ।
स तु द्विधा शिखिग्रीवः, श्रेष्ठो गोमूत्रगन्धकः ॥ १९९०
अश्वकर्णे दीर्घपत्रः, कषायः सस्यसंवरः ।
सर्जकः शर्जकः शूरः, कार्श्यशालो लतातरुः ॥ १९९१
अर्जुने ककुभः सेव्यः, सुवर्णो धूर्तपादपः ।
देवशाकः शक्रतरुर्नदीसर्जोऽर्जुनाभिधः ॥ १९९२
शाके कोलफलो द्वारदारुर्योगी हलीसकः ।
गन्धसारः स्थिरसारः, स्थिरको ध्रुवसाधनः ॥ १९९३
अभ्रंलिहो महापत्रो, बलसारो बलप्रभः ।
धर्मणे तु धनुर्वृक्षो, गोत्रवृक्षो रुजासहः ॥ १९९४
महाबलो महावृक्षो, राजार्हो धन्वनः फलम् ।
स्वादुफलो मृत्युफलः, सारवृक्षः सुतेजनः ॥ १९९५
सिल्हके तु सिद्धवृक्षः, कोलिपत्रे तु जोरणः ।
महापत्रे त्वगादी स्याद्द्विपशङ्कुः पलाशकः ॥ १९९६
पारिभद्रे द्रुकिलिमं, किलिमं देववल्लभः ।
दारुकं स्नेहविद्धं च, देवद्रुः स्वर्गतो द्रुमः ॥ १९९७

पीतपूतिमहादेवभद्रेन्द्रा काष्ठदारुणी ।
मधूके मधुशाकः स्यान्माधवो मधुको मधुः ॥ १९९८
मधुष्ठीलो मधुष्ठालो, मधुकाष्ठो मधुस्रवः ।
रोध्रः कोषमधुर्गुडपुष्पो गोलफलोऽपि च ॥ १९९९
जलजेऽस्मिन्मधूलः स्याद्गिरिजो दीर्घपत्रकः ।
तीरवृक्षो गौरशाको, ह्रस्वपुष्पफलोऽपि च ॥ २०००
तिन्दुके स्फूर्जनस्तुष्टः, कालस्कन्धो विरूपकः ।
निःस्यन्दनः कालशाको, द्रावणो नीलसारकः ॥ २००१
द्वितीयतिन्दुके कालस्तिन्दुर्मर्कटतिन्दुकः ।
काकेन्दुकः काकपीलुः, कुपालुकुलकावपि ॥ २००२
रोध्रे लोध्रः सिते तत्र, शाबरस्तनुवल्कलः ।
उत्सादनो महारोध्रोऽन्भः शंबरपादपः ॥ २००३
रक्ते तु पट्टिका तिल्वः, पट्टी लाक्षा प्रसादनः ।
तिरीटो मार्जनश्चिल्ली, कानीनः क्रमुकः शिशुः ॥ २००४
स्थूलवल्को बृहत्पत्रः, कृष्णरोध्रे तु गालवः ।
भूर्जे भुजो बहुपटो, मृदुवल्को मृदुच्छदः ॥ २००५
रेखापत्रश्छत्रपत्रो, बहुत्वक्चर्मिणावपि ।
श्लेष्मान्तके भूतवृक्षः, पिच्छिलो द्विजकुत्सितः ॥ २००६
वसन्तकुसुमः शेलुः, कफेलुर्लेखशाटकः ।
विषघाती बहुवारः, शीत उद्दालकः शलुः ॥ २००७

लकुचे लकुटो ग्रन्थिफलाम्बुपनसा मद्गुः ।
लघुत्वक् क्षुद्रपनसस्तनु स्यात्कुब्जकं फलम् ॥ २००८
आम्रे रसालो माकन्दः, कामाङ्गः पिकबान्धवः ।
वनपुष्पोऽशवभूतः, परपुष्टो मदोद्भवः ॥ २००९
मधुदूतो मधुफलः, सुफलो मदिरासखः ।
वसन्तपादपोऽसौ तु, सहकारोऽतिसौरभः ॥ २०१०
क्षुद्राम्रे स्यात्कृमितरुर्लोक्षावृक्षो जतुद्रुमः ।
सुकोशको घनस्कन्धः, केशाम्बुश्च सुरक्तसः ॥ २०११
टङ्को नीलकपित्थोऽन्यो, राजपुत्रो नृपात्मजः ।
जम्ब्वां महाफला राजजम्बूर्नीलाम्बुजच्छदा ॥ २०१२
सुगन्धिपत्रा साऽन्या तु, काकजम्बूः कुजम्बुका ।
उशीरपत्रा नादेयी, वैदेशी काकवल्लभा ॥ २०१३
मदने श्वसनो राठः, शल्यको विषनाशकः ।
करहाटो मरुबकः, पिण्डी पिण्डीतकः फलः ॥ २०१४
सूर्यपुत्रकर्कटकौ, विषगन्धो विषोदरः ।
मत्स्यान्तकफलो राजपुत्रकः कफवर्धनः ॥ २०१५
कुब्जके कामुकं श्यामसारः फुल्लो मिसिद्रुमः ।
निचुले तु नदीकान्तोऽम्बुजो हिज्जुल इज्जलः ॥ २०१६
गन्धपुष्पो गुच्छफलोऽनुवाकः कच्छकोऽप्यपि ।
वेतसे विदुलः शीतो, नदीकूलप्रियो रथः ॥ २०१७

अभ्रपुष्पः पत्रमाली, वाणीरो वञ्जुलोऽपि च।
स्यादम्बुवेतसे भीरुर्नादेयी बालभीरुकः॥ २०१८
विदुलो मञ्जरीनम्रः, परिव्याधो निकुञ्जकः।
वरुणे गन्धवृक्षः स्यात्तिक्तशाकः कुमारकः॥ २०१९
श्वेतपुष्पः श्वेतफलस्तमालो मारुतापहः।
साधुवृक्षः श्वेतवृक्षः, सेतुरश्मरिकारिपुः॥ २०२०
अङ्कोटे स्यात्पीतसारो, दीर्घकीलो निकोचकः।
अङ्कोलकस्ताम्रफलो, रेचको गन्धपुष्पकः॥ २०२१
भिल्लातके वीरतरुररुष्कोऽरुष्करो व्रणः।
भौतिको भूतनुद्भूरिस्नेहः शोफकरो धनुः॥ २०२२
अग्निमुखी बहुपत्रो, भल्ली सूर्याग्निसंज्ञकः।
अरिष्टे स्यात्कृष्णवर्णो, रक्तबीजोऽर्थसाधनः॥ २०२३
शुभनामा शीतफेनः, फेनिलो गर्भपातनः।
निम्बे तु सर्वतोभद्रः, पारिभद्रः सुतिक्तकः॥ २०२४
पिचुमन्दो यवनेष्टः, शुकेष्टः शुकमालकः।
अरिष्टो हिङ्गुनिर्यासो, वेता नियमनोऽपि च॥ २०२५
महानिम्बे निम्बकरः, कार्मुको विषमुष्टिकः।
रम्यकः क्षीवको वृक्षोऽक्षिपीलुः केशमुष्टिकः॥ २०२६
पीलौ स्रंसी सहस्राङ्गः, शीतः करभवल्लभः।
गुल्मारिर्गुडफलश्चाथास्निस्तु गिरिसंभवे॥ २०२७

अक्षोटः कर्परालश्च, फलस्नेहो गुहाशयः ।
पारावते तु साराम्लो, रक्तमालः परावतः ॥ २०२८
आरेवतः सारफलो, महापारावतो महान् ।
कपोताण्डतुल्यफलो, रुद्राक्षे तु महामुनिः ॥ २०२९
स तु चतुर्मुखो ब्रह्मा, द्विमुखस्तु वरागलः ।
षण्मुखस्तु कार्तिकेयः, पञ्चमुखस्तु शंकरः ॥ २०३०
माधवस्त्वेकवदनो, विजयाशस्त्रधारणः ।
पुत्रंजीवे त्वक्षफलः, कुमारजीवनामकः ॥ २०३१
करञ्जे स्याद्रक्तमालः, पूतीकश्चिरबिल्वकः ।
करजः श्लीपदारिश्च, प्रकीर्णः कलिनाशनः ॥ २०३२
भेदास्त्वस्य त्रयस्तत्र, षड्ग्रन्था हस्तिवारुणी ।
कर्मर्यां तु कृतमाल, उदकार्यः प्रकार्यकः ॥ २०३३
अङ्गारवल्ल्यां शार्ङ्गस्था, कासघ्नी करतालिका ।
रोहीतके रोहितको, रोही दाडिमपुष्पकः ॥ २०३४
रोहेडकः सदापुष्पो, रोचना प्लीहरक्तहा ।
कट्फले तु सोमवल्कः, कैडर्यो गोपभद्रिका ॥ २०३५
कुम्भी कुमुदिका भद्रा, श्रीपर्णी भद्रवत्यपि ।
दाडिमे कुट्टिमः कीरवल्लभः फलपाण्डवः ॥ २०३६
करको दन्तबीजश्चाघोडपुष्पे जपा जवा ।
धातक्यां तु धातुपुष्पा, वह्निपुष्प्यग्निपुष्पिका ॥ २०३७

ताम्रपर्णी सुभिक्षा च, कुञ्जरा मद्यपावनी ।
सल्लक्यां वल्लकी ह्लादा, सुवहा सुस्रवा रसा ॥ २०३८
अश्वमूर्तिः कुन्दरुकी, गजभक्ष्या महेरणा ।
गन्धवीरा गन्धकारी, सुरभिर्वनकर्णिका ॥ २०३९
एरण्डे तरुणश्चित्रो, दीर्घदण्डो व्यडम्बकः ।
पञ्चाङ्गुलो वर्द्धमान, आमण्डो रुवको रुवूः ॥ २०४०
व्याघ्रपुच्छो व्याघ्रतलश्चञ्चुरुत्तानपत्रकः ।
गन्धर्वहस्तकश्चञ्चुरादण्डो हस्तिपर्णकः ॥ २०४१
उरुवूको हस्तिकर्णः, शुक्लो रक्तश्च स द्विधा ।
किम्पाके तु महाकालः, काकर्दः काकमर्दकः ॥ २०४२
कम्पिल्लके तु काम्पिल्लो, रक्ताङ्गो रक्तचूर्णकः ।
चन्द्राह्वयो रेचनकः, कर्कशाङ्गः पटोदयः ॥ २०४३
केतकच्छदनीयोऽम्बुप्रसादनफलः कतः ।
कार्पास्यां तु समुद्रान्ता, बदरा तुण्डिकेर्यपि ॥ २०४४
सा तु वन्या भरद्वाजी, भद्रा चन्दनबीजिका ।
वन्दायां स्यात्तदस्हो, शौखर्यपदरोहिणी ॥ २०४५
वृक्षादनी वृक्षरुहो, जयन्ती कामपादपः ।
स तु क्षीरवृक्षभवो, नन्दीवृक्षो जयद्रुमः ॥ २०४६
आटरूषे वृषो वासा, वाशिका वाजिदन्तकः ।
भिषङ्माता सिंहमुखः, सिंहांका सिंहपर्णिका ॥ २०४७

तुम्बरौ सानुजः सौरः, सौरलो(सो) वनजोदकः ।
तीक्ष्णवल्कस्तीक्ष्णफलस्तीक्ष्णपत्रो महामुनिः ॥ २०४८
कदल्यां तु हस्तिविषा, रम्भा मोचाऽंशुमत्फला ।
काष्ठीला वारणवुशा, स्यात्कालीरस इत्यपि ॥ २०४९
तगरे कालानुसार्यं, चक्राख्यो मधुको नृपः ।
तूले तूदं ब्रह्मदारु, ब्रह्मण्यं ब्रह्मकाष्ठकम् ॥ २०५०
ब्रह्मनिष्ठं च दापं च, क्रमुकं ब्रह्मचारि च ।
मुष्कके मूर्खको घण्टा, क्रन्दालो मोक्षमुंचकौ ॥ २०५१
पाटलिर्गोलिहः क्षारश्रेष्ठः कृष्णः सितश्च सः ।
वंशो यवफलो वेणुः, शतपर्वा तृणध्वजः ॥ २०५२
मस्करस्त्वचिसारस्त्वक्सारकर्मारतेजनाः ।
ग्राङ्गेरुच्यां विश्वदेवदेवा ह्रस्वा गवेधुका ॥ २०५३
खण्डारिष्ठा नागबला, खरबन्धनिकेत्यपि ।
दार्वी दारुहरिद्रायां, पीता कण्टकसेरुका ॥ २०५४
पीतद्रुमः पीतदारु, पीतनं पीतचन्दनम् ।
मर्जनी कर्कटकिनी, कालेयकः पचम्पचा ॥ २०५५
ग्रन्थिपर्णे श्लिष्टपर्णं, विकीर्णं शीर्णरोमकम् ।
हरितं कुकुरं पुष्पं, शुकगच्छं शुकच्छदम् ॥ २०५६
स्थौणेयकं वह्निचूडा, सुगन्धग्रन्थिकावपि ।
स्पृक्कायां ब्राह्मणी पङ्क्तमुष्टिकापि शुनावधूः ॥ २०५७

समुद्रान्ता मरुन्माला, निर्माल्या देवपुत्रिका ।
स्फातिका कोटिवर्षा, देवी पङ्कजमुष्टिका ॥ २०५८
गोमी स्वर्णलतेन्द्राणी, मरुन्माला तला लघुः ।
विडङ्गे केरला मोघा, तन्दुलः कृष्णतन्दुलः ॥ २०५९
वेल्लकः (भसकः) कृमिहा जन्तुघातको मृगगामिनी ।
इन्द्राक्षे ऋषभो वीरः, श्रीमान्वृषभनामकः ॥ २०६०
धूर्धुरो गोपतिः शृङ्गी, बन्धुरः पृथिवीपतिः ।
ऋद्धौ सिद्धिर्युगं योग्यं, रथाङ्गं मङ्गलं वसु ॥ २०६१
ऋषिसृष्टसुखं लक्ष्मीर्वृद्धेरप्याह्वया अमी ।
पद्मके मालकः पीतो, रक्तश्च रुसरुश्यवः ॥ २०६२
सुशुभः शीतवीर्यश्च, पाटलः पीतवर्णकः ।
कङ्कुष्टे स्यात्काककुष्टः, पुलकः काकपालकः ॥ २०६३
रेचनः शोधनो ह्रासो, विडङ्गो रङ्गदायकः ।
परूषके स्यादल्पास्थिः, परुषो नीलपर्णकः ॥ २०६४
परोऽपरः परश्चैष, परिमण्डल इत्यपि ।
खर्जूरे त्वग्रुजः पिण्डी, निःश्रेणिः स्वादुमस्तकः ॥ २०६५
खर्जूरिकायां स्याद्भूमिखर्जूरी काककर्कटी ।
ताले तलो लेख्यपत्रस्तृणराजो ध्वजद्रुमः ॥ २०६६
नालिकेरे रसफलो, लाङ्गली कूर्चकेसरः ।
दाक्षिणात्यो प्रौढफलो, नारिकेरो लतातरुः ॥ २०६७

पूगे गुवाकः क्रमुकः, पूगी च (खपुरा) नीलवल्कलः ।
घण्टाऽस्य फलमुद्वेगं, चिक्के तु तत्र चिक्कणम् ॥ २०६८
चिन्ताके तु रजःपुष्पो, जम्बूलः क्रमुकच्छदः ।
हिन्ताले तु तृणराजो, राजवृक्षो लताङ्कुरः ॥ २०६९
ताल्यां तु मृत्युपुष्पा स्यादेकपत्रफलापि च ।
खर्जूरतालखर्जूरीतालीहिन्तालकेतकाः ॥ २०७०
क्रमुको नालिकेरश्च, स्युरेते तृणपादपाः ॥ २०७१

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचिते निघण्टुशेषे प्रथमो वृक्षकाण्डः ।

सिन्दुवारे तु निर्गुण्डी, सीन्दुको नीलसन्धिकः ।
शीतसहा च सुरसा, चेन्द्राणी सिन्दुवारकः ॥ २०७२
सा नीला वनशेफाली, सुपुष्पा नीलमञ्जरी ।
श्वेता तु श्वेतसुरसा, गोलोमा भूतकेश्यपि ॥ २०७३
शेफालिकायां सुवहा, निर्गुण्डी नीलिकासुता ।
सुरसा रक्तवृन्ता च, श्वित्रघ्नी पुष्पवर्षिणी ॥ २०७४
सा तु शुक्ला भूतकेशी, सत्यनाम्नी बहुक्षमा ।
प्रियङ्गौ प्रियकः कङ्गुः, प्रियवल्ली प्रियालता ॥ २०७५
विष्वक्सेना गन्धफली, कारम्भा फलिनी फली ।
गुन्द्रा गोवन्द्रनी श्यामा, योषाह्वा पर्णभेदिनी ॥ २०७६

मधुरायां यष्टीमधुस्तल्लक्षणा मधुस्रवा।
क्लीतकं च जलजासौ, मधुपर्णी मधूलिका ॥ २०७७
अश्वगन्धायां तुरगी, कम्बुकाश्वावरोहकः।
अश्वकन्दो बहुगन्धा, पुत्रदा कोलकर्ण्यपि ॥ २०७८
मेषशृङ्ग्यामजशृङ्गी, वर्तिका सर्पदंष्ट्रिका।
सैव स्याद्दक्षिणावर्ता, वृश्चिकाला विषाणिका ॥ २०७९
उष्ट्रधूमकपुच्छा च, काली च विषघातिनी।
शृङ्गी तु कर्कटशृङ्ग्यां, नताङ्गी शिशिरेफला ॥ २०८०
कर्कटाह्वा महाघोषा, वक्रा मञ्जरिशिम्बिका।
निदिग्धिकायां कण्टाली, दुःस्पर्शा कण्टकारिका ॥ २०८१
व्याघ्री क्षुद्रा दुष्प्रधर्षा, धावनी हेमपुष्पिका।
बृहत्यां क्षुद्रभण्टाकी, वार्ताकी राष्ट्रिका कुली॥ २०८२
विशदः सिंह्यनाक्रान्ता, महोटिका महत्यपि।
विदार्यां तु स्वादुकन्दा, पुष्पकन्दा मृगालिका ॥ २०८३
वृक्षादनी चर्मकषा, भूकुष्माण्ड्यश्ववल्लभा।
बिडालिका वृक्षपर्णी, महाश्वेता परा तु सा ॥ २०८४
क्षीरशुक्ला क्षीरकन्दा, क्षीरवल्ली पयस्विनी।
ऋष्यगन्धेक्षुगन्धेक्षुवल्ली क्षीरविदारिका ॥ २०८५
पृश्निपर्ण्यां पृथक्पर्णी, लाङ्गली क्रोष्टुपुच्छिका।
शृगालवर्णा कलशी, घृतिका धावनी गुहा ॥ २०८६

सिंहपुच्छी चित्रपर्ण्यङ्घ्रिपर्णी तिलपर्ण्यपि ।
गोक्षुरे स्थलशृङ्गाटवनशृङ्गाटगोक्षुराः ॥ २०८७
कण्टी षडङ्गी गोकण्टस्त्रिकण्टस्तु त्रिकस्त्रिकः ।
इक्षुगन्धा व्यालदंष्ट्रः, श्वदंष्ट्रः स्वादुकण्टकः ॥ २०८८
पलङ्कषा कण्टफलः, षडङ्गस्तुक्षुरः क्षुरः ।
दन्त्यां शीघ्रोपशल्या च, चित्रोदुम्बरपर्णिका ॥ २०८९
मकूलको रामदूती, निकुम्भो घुणवल्लभा ।
नागदन्त्यां हस्तिदन्ती, वारुणी चापि चिर्भिटी ॥ २०९०
मृगादनी मृगैर्वारुर्मृगाक्षी भुजगस्फटा ।
श्वेतपुष्पा मधुपुष्पा पर्वपुष्पा, विषौषधिः ॥ २०९१
अपामार्गो त्वधःशल्या, किणिही खरमञ्जरी ।
धामार्गवः शैखरिको, वशिरः कपिपिप्पली ॥ २०९२
कपिवल्ली मर्कटिका, शिखर्याघाटदुर्ग्रहौ ।
प्रत्यक्पुष्पी पत्रपुष्पी, केशवल्ली मयूरकः ॥ २०९३
पुनर्नवायां वृश्चीरो, दीर्घपत्रा शिलाटिका ।
विशाखः क्षुद्रवर्षाभूः, कठिल्लः प्रावृषायणी ॥ २०९४
शोफघ्नी चापरा त्वेषा, कूरमण्डलपत्रकः ।
श्वेतमूला महावर्षा, भूर्वर्षकेतुरित्यपि ॥ २०९५
ज्योतिष्मत्यां स्वर्णलता, दुर्मना लवणाभ्रिभा ।
पारावतपदी पण्या, ज्योतिष्का कटभीत्यपि ॥ २०९६

माषपर्ण्यां(मार्द्रमाषा मांसमासा)सूर्यपर्णी, पाण्डुश्चापि महा-
सहा ।
अश्वपुच्छा सिंहवृन्ता, कम्बोजी कृष्णवृन्तिका ॥ २०९७
मुद्गपर्ण्यां काकमुद्गा, वन्या मार्जारगन्धिका ।
शिवा क्षुद्रसहा ह्रासी, रङ्गणी सूर्यपर्णिका ॥ २०९८
भूम्यामलक्यामलमला, बहुपुत्रा वितुन्नकः ।
तामलक्युज्झटा झायतालिका नुन्नमालिनी ॥ २०९९
हरिद्रायां वर्णवती, काञ्चनी वरवर्णिनी ।
निशाख्या रञ्जनी गौरी, पीतिका मेहघातिनी ॥ २१००
वेश्या विटप्रिया पिंडा, हरिता च तरङ्गिणी ।
प्रपुन्नाटे तु दद्रुघ्नश्चक्राक्रश्चक्रमर्दकः ॥ २१०१
मेषाक्षो मेषकुसुमः, पद्माटैडगजावपि ।
मुण्ड्यां मुण्डतिका भिक्षुः, श्रावणी जीवबोधिनी ॥ २१०२
श्रवणा श्रवणशीर्षा, प्रव्रजिता तपस्विनी ।
महाश्रावणिकायां तु, व्यथा कदम्बपुष्पिका ॥ २१०३
ग्रन्थिका लोभनीया च, च्छिन्नग्रन्थनिकापि च ।
वाकुच्यां स्यात्कालमेषी, दुर्गन्धा कुष्ठनाशिनी ॥ २१०४
पूतिपर्णी सोमराजी, सुवल्ली सोमवल्लिका ।
अवल्गुजः कृष्णफला, दुर्लेखा पूतिफल्यपि ॥ २१०५
रास्नायां श्रेयसी रस्या, रसन्यतिरसा रसा ।
एलापर्णी गन्धमूला, सुवहा मारुतापहा ॥ २१०६

नाकुल्यां सर्पगन्धा तु, सुगन्धा वारिपत्रका।
गन्धनाकुलिकायां तु, सर्पाक्षी विषमर्दिनी॥ २१०७
महासुगन्धा सुवहा, छत्राकी नकुलप्रिया।
कुठेरके त्वर्जकः स्यात्क्षुद्रपत्रः कुठिञ्जरः॥ २१०८
वैकुण्ठस्तीक्ष्णगन्धश्च, द्वितीयो वटपत्रकः।
पर्णासो बिल्वगन्धश्च, स तु कृष्णः सरालकः॥ २१०९
कालतालः कृष्णमल्ली, मालुकः कृष्णमालुकः।
तुलस्यां सुरसा प्रेतराक्षसी बहुमञ्जरी॥ २११०
यस्या गौरी शक्रपत्नी, भूतघ्नी देवदुन्दुभिः।
फणिज्जके मरिचकः, खरपत्रोऽत्रपत्रकः॥ २१११
मरूपको मरुबको, जम्भीरो मारुतः फणी।
त्रायन्ती त्रायमाणायां, कृतत्राणाङ्घ्रिसानुजा॥ २११२
वार्षिकं बदरा घृष्टिर्वाराही बलभद्रिका।
बलदेवा सुदुत्राणा, विष्वक्सेनप्रियापि च॥ २११३
यवासके धन्वयासो, यासो धन्वयवासकः।
दूरमूलो दीर्घमूलो, बालपत्रो मरूद्भवः॥ २११४
कुनाशकोऽधिष्टकण्टस्ताम्रमूली प्रचोदनः।
दुस्पर्शः कच्छुरानन्ता, समुद्रान्ता दुरालभा॥ २११५
किराततिक्ते कैरातो, रामसेनः किरातकः।
अनार्यतिक्तको हैमो, भूनिम्बः काण्डतिक्तकः॥ २११६

कुष्टे तु पाकलं रामं, वानीरं वाप्यमुत्पलम् ।
वानीरजं वापिभाव्यं, कौरवं व्याधिनामकम् ॥ २११७
वालके जलकेशाख्यं, बर्हिष्टं दीर्घरोमकम् ।
ह्रीवेरो दिव्यवज्राणि, पिङ्गमाचमनं रुचम् ॥ २११८
शंख्यां पलाशः षड्ग्रन्था, गन्धोली हिमजा वधूः ।
कर्बुरः सुव्रता ग्रन्थमूली पृथुफलाशिका ॥ २११९
एलावालुका त्वैलेयं, वालुकं हरिवालुकम् ।
सुगन्ध्यालूकमेलवालु, दुर्वर्णं प्रसरं दृढम् ॥ २१२०
कुङ्कुमे रक्तपर्यायं, संकोचपिशुनं शुकम् ।
हीरं कुसुम्भं घुसृणं, पीतं वाल्हीकपीतने ॥ २१२१
काश्मीरजं वह्निशिखं, वरं लोहितचन्दनम् ।
जात्यां तु रजनीपुष्पा, मालती तैलभाविनी ॥ २१२२
प्रियंवदा हृद्यगन्धा, मनोज्ञा सुमनोलता ।
तस्यास्तु कलिकायां स्यात्पत्री सौमनसायिनी ॥ २१२३
जातीफले जातिकोशं, शालूकं मालतीफलम् ।
मज्जसारं जात्यमृतं, शौण्डं सौमनसं पुटम् ॥ २१२४
यूथिकायां बालपुष्पा, मागधी शङ्खयूथिका ।
गुणोज्ज्वला पुण्यगन्धा, चारुमोटा शिखण्डिनी ॥ २१२५
अम्बष्ठा गणिका सा तु, पीता स्याद्धेमपुष्पिका ।
कुन्दे माध्यः सदापुष्पो, मकरन्दो मनोहरः ॥ २१२६

अट्टहासो भृङ्गमित्रं, शाल्योदनो यमश्वसः ।
स्यान्नवमालिकायां तु, मोमाली नवमालिनी ॥ २१२७
सत्सला मुकुराराति:, सुरभिः शिशुगन्धिका ।
कान्ता विभावरी ग्रीष्मा, ग्रैष्मिका शिखरिण्यपि ॥ २१२८
मल्लिकायां शीतभीरुर्मदयन्ती प्रमोदनी ।
अष्टापदी तृणशूल्यं, गवाक्षा भूपदीत्यपि ॥ २१२९
वार्षिक्यां षट्पदानन्दी, श्रीमती सुभगा प्रिया ।
सुवर्षा त्रिपुटा त्र्यस्रसुरूपा मुक्तबन्धनात् ॥ २१३०
कुमार्यां तु वर्णिचारुकेसरा भृङ्गसंमता ।
तरणी रामतरणिर्गन्धाढ्या कन्यका सहा ॥ २१३१
अम्लाने स्यादम्लानौ··········महासहा ।
रक्तपुष्पः कुरुबकः, पीतपुष्पः कुरण्टकः ॥ २१३२
सैरेयके सहचरो, झिण्टी महावरश्च सः ।
स तु रक्तः कुरबकः, स्यात्पीतस्तु कुरण्टकः ॥ २१३३
नील आर्तगलो दिसी, बाण ओदनपाक्यपि ।
किंकिराते किंकिराटः, पीतभद्रः प्रलोभ्यपि ॥ २१३४
चित्रके वल्लरीव्यालः, पाठीनो दारुणः कुटः ।
ज्योतिष्को जरणोऽप्याख्यो, बलिनद्धिपिपाठिनः ॥ २१३५
वासन्त्यां स्यात्प्रहसन्ती, सुवसन्ता वसन्तजा ।
सेव्यालिबान्धवा शीतसंवासा सीतला वसा ॥ २१३६

नील्यां श्रीफलिका काला, दोला मेला विशोधनी।
तूणी तुच्छा भारवाही, रञ्जनी मधुपर्णिका ॥ २१३७
द्रोणी क्लीतकिका ग्राम्या, नीलकेशी महारसा।
दमने स्याद्ब्रह्मजटा, मुनिर्दान्तर्षिपुत्रकौ ॥ २१३८
गन्धोत्कटः पुण्डरीकः, पाण्डुरागस्तपस्व्यपि।
धत्तूरे धूर्तधत्तूरौ, कितवो देवता शठः ॥ २१३९
घण्टापुष्पस्तलफलो, मातुलः कनकाह्वयः।
उन्मत्तो मदनश्चास्य, फलं मातुलपत्रकम् ॥ २१४०
शङ्खपुष्प्यां क्षीरपुष्पी, शिवब्रह्मकिरीटिनी।
मधुपुष्पी मधुगन्धा, शङ्खाह्वा शङ्खमालिनी ॥ २१४१
धूसरच्छदना श्वेतपुष्पी वनविलासिनी।
कर्चूरे द्रविडः काल्यो, वेधान्यो गन्धमूलकः ॥ २१४२
मोचामस्त्वजमोदायां, मयूरो लोचमस्तकः।
खराश्वा कारवी वस्तगन्धा हस्तिमयूरकः ॥ २१४३
दीप्यो वल्ली ब्रह्मदर्भा, लोचमर्कट इत्यपि।
यवान्यां स्यादुग्रगन्धा, यमनी यवसाह्वयः। २१४४
सहदेव्यां तथा दण्डोत्पला गोचन्दना वसा।
गन्धवर्णा सितैः पुष्पैर्विश्वदेवा तु सारुणैः ॥ २१४५
पर्पटके वरतिक्तो, रजः कवचनामकः।
गोजिह्वायां शृङ्गवेरी, दार्विका भूमिकालिका ॥ २१४६

बलायां शीतपाकी स्याद्भवोदन्योदनाह्वया ।
वाट्यालकस्तथा वाट्यपुष्पिका पीतपुष्पिका ॥ २१४७
देवसहा सहदेवाऽतिबला बाह्यपुष्पिका ।
ऋष्या प्रोक्ता ऋष्यगन्धा, कङ्कता वर्षपुष्पिका ॥ २१४८
वाट्यायिनी भूरिबला, तिष्या वीर्या बृहद्बला ।
महागन्धा गन्धबली, मङ्गल्याऽर्थप्रसाधनी ॥ २१४९
मुसल्यां तु तालमूली, दुर्नामारिर्म(श ?)त्विषा ।
वृष्यकन्दा तालपर्णी, सुमूला बलदा शिवा ॥ २१५०
हिङ्गौ जतुकवाल्हीकगूढगन्धानि रामठम् ।
सहस्रवेधि भूतघ्नं, जरणं सूपधूपनम् ॥ २१५१
हिङ्गुपत्र्यां पृथुः पृथ्वी, दीर्घिका चारिपत्रिका ।
जातूका रामठी वंशपत्रा पिण्डा शिवाटिका ॥ २१५२
कारवी करवी तन्वी, बाष्पिका बिल्वकेत्यपि ।
काकजङ्घायां तु दासी, लोमहीना प्रभाबलः ॥ २१५३
नदीकान्तो नद्यास्या च, पारावतपदीत्यपि ।
काकनासायां सुरङ्गा, वायसी वायसाङ्किका ॥ २१५४
वारुणी तस्करस्नायुः, काकतुण्डफला च सा ।
पाषाणभेदे नगभिच्छिलाभिच्चित्रपर्णकः ॥ २१५५
हमुषायां विस्रगन्धा, वपुषा मत्स्यगन्धिनी ।
साऽन्याऽश्वत्थफला ध्वाङ्क्षनामिका कच्छुनाशिनी ॥ २१५६

घण्टारवायां स्यान्मल्यपुष्पिका श(र)घण्टिका।
अल्पघण्टा बृहत्पुष्पी, शणपुष्पी महाशणः॥ २१५७
शणे तु किंकिणी जाली, जन्तुनन्तुर्महाशणः।
शीघ्रप्ररोही बलवान् सुपुष्पः क्षेत्रमण्डनः॥ २१५८
कुसुम्भेऽग्निशिखं महारञ्जनं कमलोत्तरम्।
शालपर्ण्यां दीर्घमूला, त्रिपर्णी पीतिनी ध्रुवा॥ २१५९
विदारि गन्धातिगुहा, स्थिरा भौमांशुमत्यपि।
भार्ग्यां वर्बरकः पद्मा, वन्दकोऽङ्गारवल्लिका॥ २१६०
गर्दभशाकब्राह्मण्यौ, हञ्जी ब्राह्मणयष्टिका।
आवर्तक्यां चर्मरङ्गा, विभाण्डी पिच्छिका लता॥ २१६१
रक्तपुष्पा बिंदुकिनी, स्यान्महाजालिनी च सा।
नाकुल्यां स्यात् पक्षिपीडा, वेत्रमूला विसर्पिणी॥ २१६२
शङ्खनी वृद्धपादा च, यवतिक्तायसीश्वराः।
तेजस्विन्यां पारिजाता, पीताऽश्वघ्ना महौजसी॥ २१६३
तेजोवती तेजिनी च, तेजोह्वा वल्कलेत्यपि।
पथिकायां तु तुलसी, तालपत्री लवङ्गकम्॥ २१६४
कन्दपत्रं त्वचं पत्रा, मलपत्रकमुत्तरा।
मांस्यां यशी कृष्णजटा, नलदा जटिला जटा॥ २१६५
तपस्विन्यामिषी हिंसा, क्रव्यादी पिशिता च सा।
गन्धमांस्यां पुनः केशी, भूतकेशी पिशाचिका॥ २१६६

सुलोमशा भूतजटा, भूतना केशिकेत्यपि।
सुरायां सुरभिर्दैत्या, गन्धाढ्यां गन्धमादनी॥ २१६७
भूरिगन्धा गन्धवती, कुटी गन्धकटी च सा।
प्रपौण्डरीके शौण्डर्यं, सानुजं पौण्डरीयकम्॥ २१६८
प्रपुण्डरीकं चक्षुष्यं, सत्पुष्पं सानुमानकम्।
जतुकायां तु जतुका, जतुकृच्चक्रवर्तिनी॥ २१६९
जन्तुका जतुकारी च, सहर्षा जननी जनी।
मांसरोहायां विकसा, वृत्ता चर्मकषा रुहा॥ २१७०
रक्तपाद्यां नमस्कारी, समङ्गाऽञ्जलिकारिका।
गण्डकाली शमीपत्रा, रास्ना खदिरिका च सा॥ २१७१
तद्विशेषस्त्रिपादी स्यात्सुपादी हंसपादिका।
विषग्रन्थिर्हंसपदी, घृतमण्डलिकापि च॥ २१७२
अथ स्याज्जलपिप्पल्यां, शारदी शकुलादनी।
मत्स्यादनी मत्स्यगन्धा, लाङ्गली तोयपिप्पली॥ २१७३
शिवमल्ल्यां पाशुपतः, सुव्रतो वसुको वुकः।
कुलपुष्पः किण्वमूलः, पाण्डुरोगप्रियः कुलः॥ २१७४
अतिविषायां तु विश्वा, भङ्गुरा श्वेतकन्दिका।
उपविषा श्यामकन्दा, शृङ्गी प्रतिविषारुणा॥ २१७५
मेदायां स्यान्मणिच्छिद्रा, मधुरा शल्यपर्ण्यपि।
महामेदायां तु वसुच्छिद्रा देवमणिर्वसुः॥ २१७६

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचिते निघण्टुशेषे द्वितीयो गुल्मकाण्डः।

गुञ्जायां कृष्णला काकचिञ्चिका काकणिन्दिका ।
काकादनी काकनखी, रक्तिका काकवृन्तिका ॥ २१७७
काकपीलुश्चक्रशल्या, दुर्मेषा ताम्रिकोच्चटा ।
चूडामणिर्दुर्मोघा च, शतपाकी शिखण्डिनी ॥ २१७८
पाठायां श्रेयसी पापचेलिका वृद्धकर्णिका ।
वृकं तिक्ता वरतिक्ता, प्राचीना स्थायिनी वृकी ॥ २१७९
एकाष्ठीला रसाम्बष्ठाऽम्बष्ठकी वृकदन्तिका ।
शतावर्यां बहुसुता, पीवरीन्दीवरी वरी ॥ २१८०
शतमूला शतपदी, शतवीर्या मधुस्रवा ।
नारायणी द्वीपिशत्रुर्द्वीपिकाभीरुपत्रिकाः ॥ २१८१
महापुरुषदत्तोर्ध्वकण्टका वरकण्टका ।
सहस्रवीर्या (च) सुन्यभीरुः सवरणीत्यपि ॥ २१८२
कटुकायां मत्स्यपित्ता, रोहिणी कटुरोहिणी ।
अशोकरोहिणी कृष्णभेदा तिलकरोहिणी ॥ २१८३
कटम्भरा काण्डरुहा, रास्रा तिक्तकरोहिणी ।
तिक्ताऽरिष्टा कटुर्मत्स्या, चक्राङ्गी शकुलादनी ॥ २१८४
कपिकच्छा मर्कगुप्ता कण्डुरा दुरभिग्रहा ।
अजहा मर्कटी व्यण्डा, कच्छुरा कपिकच्छुरा ॥ २१८५
ऋष्यप्रोक्ता शूकशिम्बी, लाङ्गली प्रावृषायणी ।
आर्षभी वह्निपर्याया, कपिरोमा दुरालभा ॥ २१८६

मञ्जिष्ठायां रक्तयष्टिः, समङ्गा विकसाऽरुणा ।
भण्डीरी मञ्जुका भण्डी; जिङ्गी योजनवल्ल्यपि ॥ २१८७
कालमेषी कालगोष्ठी, मण्डूकपर्णिकापि च ।
मरिचे मलिनं कृष्णं, वेल्लजं धर्मपत्तनम् ॥ २१८८
पवनेष्टं शिरोवृन्तं, मूषणं कोलकं च तत् ।
पिप्पल्यां च पला कृष्णा, वैदेही मागधी कणा ॥ २१८९
शौण्डी श्यामोषणा कोलोपकुल्या कृष्णतन्दुला ।
तन्मूलं ग्रन्थिकं सर्वग्रन्थिकं चटकाशिरः ॥ २१९०
समूलकं कोलमूलं, कटुग्रन्थिकमूषणम् ।
चविकायां तथा चव्यं, चवनं कालवल्ल्यपि ॥ २१९१
तत्फले वसिरो हस्तिपिप्पली श्रेयसीत्यपि ।
गिरिपर्ण्यामरस्फोता, विष्णुक्रान्ता पराजिता ॥ २१९२
सा तु श्वेता श्वेतनामा, कटभी श्वेतपुष्पिका ।
श्वेतस्यन्दाऽश्वखुरश्च, कृष्णा त्वव्यक्तगन्धिका ॥ २१९३
नीलस्यन्दा नीलपुष्पी, महाश्वेताऽङ्गचन्दना ।
स्यादिन्द्रवारुणी त्वैन्द्री, विषादनी गवादनी ॥ २१९४
इन्द्रैर्वारुः क्षुद्रफला, गोदुधा च गवाक्ष्यपि ।
द्वितीयेन्द्रवारुण्यां तु; चित्रफला महाफला ॥ २१९५
आत्मरक्षा विशाला च, त्रपुसी तुम्बसीत्यपि ।
वचायामुग्रगन्धोग्रा, जटिला शतपर्विका ॥ २१९६

इक्षुकर्णिका गोलोमी, लोमशा सूतनाशिनी ।
अन्या श्वेतवचा मेध्या, षड्ग्रन्था हैमवत्यपि ॥ २१९७
शारिवायां गोपकन्या, गोपवल्ली प्रतानिका ।
गोप्या स्फोता लता श्वेता, शरटा काष्ठशारिवा ॥ २१९८
नागजिह्वाथ सा कृष्णभद्रा चन्दनशारिवा ।
भद्रवल्ली कृष्णवल्ली, चन्दनोत्पलशारिवा ॥ २१९९
मूर्वायां मोरटा देवी, मधुश्रेणी मधूलिका ।
देवश्रेणी मधुरसा, गोकर्णी तेजनी स्रवा ॥ २२००
धनुःश्रेणी चापगुणी, पीलुर्नी तिक्तवल्कली ।
पीलुपर्णी स्निग्धपर्णी ·················· ॥ २२०१
लाङ्गल्यां हलिनी नन्दा, विशल्या गर्भपातिनी ।
अनन्ताग्निमुखा शैरीपुष्पिका कलिकारिका ॥ २२०२
गुडूच्याममृता सोमवल्ली वत्सादनी धरा ।
छिन्नोद्भवा छिन्नरुहा, विषघ्नी देवनिर्मिता ॥ २२०३
विशल्या कुण्डली छिन्ना, तन्त्रिका चक्रलक्षणा ।
देव्यनन्ता मधुपर्णी, जीवन्त्यमृतवल्ल्यपि ॥ २२०४
देवताडे देवदाली, वृत्तकोशा गरागरी ।
जीमूतकस्तालकश्च, वेण्या सुविषघातिनी । २२०५
कोशातक्यां कृतच्छत्रा, जाली घोषा सुतिक्तका ।
मृदङ्गफलिनी कुंटा, घण्टाली कृतवेधना ॥ २२०६

धामार्गवे पीतपुष्पो, महाजला महाफला।
कर्कोटकी कोशफला, राजकोशातकीति च॥ २२०७
हस्तिकोशातकी त्वेभा, विशाला कर्कशच्छदा।
क्षीरिण्यां स्यात्कटुपर्णी, घर्षणी पीतदुग्धिका॥ २२०८
फेनक्षीरा हेमक्षीरा, पीतक्षीरा करीषणी।
हेमाह्वया हेमशिखी, हेमवती हिमावती॥ २२०९
शङ्खिन्यां स्याद्वनहरी, तस्करी चोरपुष्पिका।
किशिनी ग्रन्थिका चण्डा, श्वेतबुध्ना निशाचरी॥ २२१०
आखुपर्ण्यां पुत्रश्रेणी, न्यग्रोधा शम्बरी वृषा।
चित्रोपचित्रा रण्डाख्या, प्रत्यक्श्रेणी द्रवन्त्यपि॥ २२११
पद्मिन्यां तु महावली, बिसिनी बिसनाभयः।
पलासिनी नालकिनी, नलिनी पुटकिन्यपि॥ २२१२
कमले नलिनं पद्ममरविन्दं कुशेशयम्।
परं शतसहस्राभ्यां, पत्रं राजीवपुष्करे॥ २२१३
बिसप्रसूनं नालीकं, तामरसं महोत्पलम्।
तज्जलात्सरसः पंकात्, परै रुड्रुहजन्मजैः॥ २२१४
पुण्डरीकं सिताम्भोजमथ रक्तसरोरुहम्।
रक्तोत्पलं कोकनदं, कैरविण्यां कुमुद्वती॥ २२१५
उत्पले स्यात्कुवलयं, कुवेलं कुवलं कुवम्।
श्वेते तु कुमुदं चैव, कैरवं गर्दभाह्वयम् २२१६
नीले तु स्यादिन्दीवरं, हल्लकं रक्तसंधिकम्।

सौगन्धिके तु कल्हारं, बीजकोशो वराटकः ॥ २२१७
पद्मनाले तु मृणालं (बिसिनी) तन्तुलं बिसम् ।
किञ्जल्के केसरं नव्यदले संवर्तिका भवेत् ॥ २२१८
पद्मकन्दे करहाटशिफे शालूकमौत्पले ।
पद्मबीजे तु पद्माक्षं, पद्मकर्कटिकेत्यपि ॥ २२१९
वारिपर्ण्यां तु पानीयपृष्ठगा कुम्भिका हठः ।
जलशूके जलनीली, तथा शैवालशैवले ॥ २२२०

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचिते निघण्टुशेषे तृतीयो लताकाण्डः ।

शतपुष्पायां तु घोषा, शताह्वा माधवी मिषिः ।
अतिच्छत्रा छत्रपुष्पाऽवाक्पुष्पा कारवी सहा ॥ २२२१
जीरके तु कणाजाजी, जरणः कणजीरकः ।
कृष्णेऽस्मिन् कारवी पृथ्वी, सुगन्धा तुषवी पृथुः ॥ २२२२
उपकुञ्ची कुञ्चिका च, कालोपकुञ्चिकापि च ।
रसोने लशुनो म्लेच्छकन्दोऽरिष्टो महौषधम् ॥ २२२३
महाकन्दोऽपदोऽप्येष, गृञ्जनो दीर्घपत्रकः ।
पलाण्डौ यवनेष्टः स्यात्सुकन्दो वक्रभूषणः ॥ २२२४
करपः स तु हरितो, लताको दुद्रुमोऽपि च ।
सप्तलायां बहुफेना, सातला विन्दुलाऽमली ॥ २२२५
क्षारी मरालिका दीप्ता, फेना च भक्सा मता ।
प्रसारण्यां चारुपर्णी, भद्रपर्णी प्रतानिका ॥ २२२६

भद्रवल्ला भद्रलता, भद्रवल्ली महाबला ।
सारणी सुप्रसारा च, सजा वल्ला प्रसारिणी च ॥ २२२७
ब्राह्मी वयःस्था मत्स्याक्षी, ब्राह्मणी सोमवल्लरी ।
सरस्वती सत्यवती, सुख(सुसुखा) ब्रह्मचारिणी ॥ २२२८
खुरको कण्डुरः कन्दोऽर्शोघाती चित्रदण्डकः ।
वृद्धदारुके त्वावेगी, जीर्णवालुकजुङ्गकौ ॥ २२२९
अजाण्डी ऋक्षगन्धा स्यादन्तकोटकपुष्पिका ।
सुवर्चलायां मण्डूकी, बदराऽऽदित्यवल्लभा ॥ २२३०
मण्डूकपर्ण्यर्कभक्ताऽऽदित्यभक्ती सुखोद्भिदा ।
भृङ्गराजे भृङ्गरजो, भृङ्गारः केशरञ्जनी ॥ २२३१
अमारको भेकरजो, भृङ्गो मार्कव इत्यपि ।
कासमर्दे त्वरिमर्दः, कालं कतककर्कशौ ॥ २२३२
वास्तुके तु शाकश्रेष्ठः, प्रवालः क्षारपत्रकः ।
शाकवीरो वीरशाकस्ताम्रपुष्पः प्रसादकः ॥ २२३३
पालङ्क्यां तु पालङ्का, छुरिका मधुसूदनी ।
जीवन्त्यां स्याज्जीवनीयं, जीवनी जीववर्द्धिनी ॥ २२३४
मङ्गल्यनामधेया च, शाकश्रेष्ठा यशस्करी ।
स्यादम्ललोणिकायां तु, चाङ्गेरी चुक्रिका रसा ॥ २२३५
अम्बष्ठाऽम्ललोलिका च दन्तशठाऽटोलाम्लटोलकः ।
नरेन्द्रमाता क्षुद्राम्ली, चतुष्पर्णी च लोणिका ॥ २२३६
तन्दुलीये मेघनादस्तन्दुली तन्दुलेरकः ।

गण्डीरको रक्तकाण्डो, विषहार्यल्पमारिषः ॥ २२३७
समष्ठो तु तोयवृत्तिर्गण्डीरस्तोयमञ्जरी ।
समष्ठीला शोषहरी, जलापा मार्गतूलकः ॥ २२३८
अन्यः सुस्थलगण्डीरः, कर्वरष्टक्कदेशजः ।
काकमाच्यां काकमाची, काकसाह्वा वृषायणी ॥ २२३९
श्रीहस्तिन्यां तु भूरुण्डी, कुरुण्डी काश्मरीरिपुः ।
सुनिषण्णे सुचिपत्रः, स्वस्तिकः शिरिवारकः ॥ २२४०
श्रीवारकः शितिवरो, वितुन्नः कुक्कुटः शितिः ।
मूलके तु महाकन्दो, रुचिष्यो हस्तिदन्तकः ॥ २२४१
वुस्तिका नीलकण्ठश्च, सेकिमो हरिपर्णकः ।
चाणाक्यमूलके शालमर्कटो मरुसंभवः ॥ २२४२
विष्णुगुप्तमतो मिश्रः, स्थालयो मर्कटोऽपि च ।
हिलमोच्यां शङ्खधरा, जलब्राह्मी च मोचिका ॥ २२४३
कलम्ब्यां तु शतपर्वा, केलम्बूर्यायसी च सा ।
कारवेल्ल्यां तु सुषवी, कटिल्ला मृदुपर्णका ॥ २२४४
पटोले तु पाण्डुफलः, कुलकः कर्कशच्छदः ।
राजीफलः कफहरो, राजिमानमृताफलः ॥ २२४५
कर्कोटे तु किलासघ्नस्तिक्तपर्वः सुगन्धकः ।
कूष्माण्डके तु कर्कारुः, कलिङ्ग्यां बहुपुत्रिका ॥ २२४६
तुम्ब्यां पिण्डफलेक्ष्वाकुस्तिक्तबीजा महाफला ।
अलाबूः क्षत्रियवरा, कटुका लाबुनी च सा ॥ २२४७

चिर्भिट्यां त्रपुसी वालुक्येर्वारुर्व्याडपत्रिका ।
ऊर्वारुः कर्कटीस्तत्र, फला राजादनीलता ॥ २२४८
छर्दनीव विषाङ्कश्च, तस्याः पक्वफलस्फुटी ।
कूर्चके शृङ्गकः सर्जो, दीर्घायुः कूर्चशीर्षकः ॥ २२४९
मङ्गल्यनामधेये च, जीवकः प्रियजीवकः ।
ह्रस्वाङ्गको मधुरकः, प्राणकश्चिरजीव्यपि ॥ २२५०
पुष्करमूले स्यान्मूलं, वीरपुष्करनामकम् ।
पौष्करं पुष्करजटा, कश्मीरं पद्मवर्णकम् ॥ २२५१
मस्तुगन्धायां तु गन्धा, खरपुष्पा शकम्भरा ।
कर्वरी बर्बरी तुङ्गी, पूतिमयूर इत्यपि ॥ २२५२
बिम्ब्यां रक्तफला गोल्हा, प्रवालफलघोषिका ।
ओष्ठोपमफला तुण्डी, तुण्डिका पीलुपर्ण्यपि ॥ २२५३

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचिते निघण्टुशेषे चतुर्थः शाककाण्डः ।

रोहिषं कामकं पौरं, भूतिकं भूतिकत्तृणम् ।
सौगन्धिकं देवजग्धं, शकलिव्यामपुद्गले ॥ २२५४
भूस्तृणं रोहितं छत्रातिच्छत्रककटुम्बके ।
भूतिकं भूतपालन्नं, माला तृणसुगन्धके ॥ २२५५
दर्भे दभः खरो बर्हिर्वीरास्तवीकुधः कुशः ।
सारी वानीरजो गुन्द्रा, पवित्रा कुतसावपि ॥ २२५६
काशो स्यादिक्षुगन्धेक्षुकाण्डश्चामरपुष्पकः ।

वायसेक्षुः पोटगलः, कासेक्षुः कोकिलाक्षकः ॥ २२५७
उत्कटः करवजो बालकेशी दृढलतापि च ।
इक्षू रसालो गण्डीरी, गण्डकी क्षुद्रपत्रकः ॥ २२५८
तस्यैकादश भेदाः स्युः, पुण्ड्रकान्तारकादयः ।
नले नडः शून्यमध्यो, गमनो नर्तको नटः ॥ २२५९
अरण्यनलको रन्ध्री, पोटगलो विभीषणः ।
नलिनुर्गामनलिका, नाकुली लेखकाङ्किता ॥ २२६०
शरे तु मुञ्जो बाणाख्यः, स्थूलदर्भः पितामहः ।
गुञ्जस्तजनको भद्रमुञ्जो याजनकक्षुरः ॥ २२६१
मुञ्जस्तु यजिको मध्ये, दृढत्वग्ब्रह्ममेखलः ।
अथ बालतृणे शष्पं, शुकं शालिकमङ्कुलम् ॥ २२६२
तृणं स्यादर्जुनं घासे, यवसं चारि इत्यपि ।
दूर्वायां तु शतपर्वा, भार्गवी विजया जया ॥ २२६३
मङ्गल्या स्यादलाऽनन्ता, मरी प्रतानिका रुहा ।
सहस्रवीर्या श्यामाङ्गी, हरिता हरितास्यपि ॥ २२६४
श्वेतदूर्वा तु गोलोमी, शतवीर्या शता लता ।
गण्डदूर्वायां मुण्डाली, वारुणी शकुलाक्षकः ॥ २२६५
मुस्तायां भद्रको भद्रमुस्ता राजकशेरुकः ।
गुन्द्री वरोहो गाङ्गेयः, कुरुविन्दोऽम्बुदाह्वयः ॥ २२६६
कुटं नटे तु कैवर्ती, मुस्तकं जीवनाह्वयम् ।
काण्डीरकं जीवबुध्नं, गोनर्दं गोपुरस्तवम् ॥ २२६७

शतमुष्यं क्षारपुरं, वानेयं परिपेलवम्।
जलमुक्ता मुस्तकाभं, शैवालदलसंभवम्॥ २२६८
वीरणे तु वीरतरं, वीरभद्रं समूलकम्।
मूलेऽस्योशीरमभयं, समगन्धि रणप्रियम्॥ २२६९
लामज्जके तु नलदममृणालं लवं लघु।
इष्टकापथकं शीघ्रं, दीर्घमूलं जलाशयम्॥ २२७०

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचिते निघण्टुशेषे पञ्चमस्तृणकाण्डः।

अथ धान्ये सस्यं सीत्यं, व्रीहिः स्तम्बकरी अपि।
आशौ स्यात्पाटलो व्रीहिर्गर्भपाकिनि षष्टिकः॥ २२७१
शालौ तु कलमाद्याः स्युः, कलमे तु कलायकः।
लोहिते रक्तशालिः स्यान्महाशालौ सुगन्धिकः॥ २२७२
यवे हयप्रियस्तार्क्ष्यशूकस्तोक्यस्त्वसौ हरित्।
मङ्गल्यके स्यान्मसूरः, कलाये तु सतीनकः॥ २२७३
हरेणुः खण्डिकश्चाथ, चणके हरिमन्थकः।
माषे तु मदनो नन्दी, सरी बीजवरो बली॥ २२७४
मुद्गे तु प्रथनो लोभ्यो, वलाटो हरितो हरिः।
पीतेऽस्मिन् वसुखण्डीरः, प्रवेलजयशारदाः॥ २२७५
कृष्णे प्रवरवासन्तहरिमन्थजशिम्बिकाः।
वनमुद्गे तु वरका, निगूढककुलीनकाः॥ २२७६
खण्डिको राजमुद्गे तु, मकुष्टकमयुष्टकौ।

गोधूमे सुमनो वल्ले, निष्पावः शितिशिम्बिकः ॥ २२७७
कुलत्थे तु कालवृन्तस्ताम्रवृन्ते कुलत्थिका ।
आढक्यां तुवरी वर्णा, स्यात्कुल्माषे तु यावकः ॥ २२७८
नीवारस्तु वनव्रीहिः, श्यामाके श्यामकः समौ ।
कङ्गौ तु कङ्गुनी कङ्गुः, प्रियङ्गौ पीततन्दुला ॥ २२७९
सा कृष्णा मधुका रक्ता, शोधिता मुशटी शिता ।
पीता माधव्यथो दोला, कोद्रवः कोरदूषकः ॥ २२८०
चीनके तु काककङ्गुर्यवनाले तु योनलः ।
जूर्णाह्वयो देवधान्यं, जोर्णाला बीजपुष्पिका ॥ २२८१
शणे भङ्गा मातुलानी, स्यादुमा तु क्षमाऽतसी ।
गवेधुकायां गवेधुर्वन्यातिले तु जर्तिलः ॥ २२८२
षण्डतिले तिलपिंजस्तिलपेजोऽथ सर्षपे ।
कदम्बकस्तुतुंभोऽथ, सिद्धार्थः श्वेतसर्षपः ॥ २२८३
माषादयः शमीधान्यं, शूकधान्यं यवादयः ।
स्यात्सस्यशूके किंसारु, कणिशं सस्यशीर्षकम् ॥ २२८४
स्तम्बे तु गुच्छो धान्यादेर्नालः काण्डोऽफले त्विह ।
पलालो धान्यत्वपलः, तुषे बुसे कडङ्गिरः ॥ २२८५

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचिते निघण्टुशेषे षष्ठो धान्यकाण्डः ।

इति श्रीहेमचन्द्राचार्यविरचितो निघण्टुशेषः समाप्तः ।

श्रीअभिधानचिन्तामणौ शुद्धिपत्रकम् ।

१ देवाधिदेवकाण्डः प्रथमः ।

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१	५—२	°दाहा°	°दाह°
३	१२	॥ १३ ॥	॥ १२ ॥
३	१७—४	वाड°	वड°
,,	१९—४	लिङ्ग°	लिङ्गा°
४	२६	॥ ४६ ॥	॥ २६ ॥
५	२८—१	शान्तिः[१३]	शान्तिः[१६]
५	३०—२	वीरश्चरमतीर्थकृत्	वीरश्चरमतीर्थकृत्
५	,,—३	महावीरो	महावीरो[२]
,,	३३—२	जम्बूस्वाम्यथ प्रभवं प्रभुः	जम्बूस्वाम्यथ प्रभव-प्रभुः
,,	३४—३	महागिरि सुहस्त्याद्या	महागिरि सुहस्त्याद्या
६	४०—२	सुमता चिरा	सुव्रताऽचिरा
,,	४२—१	सुमुखश्चापि	कुसुमश्चापि
७	४८—१	मृग छागो	मृगश्छागो
९	६०—२	वैरेतयो[६]	वैरेतयो[६]
११	६९—२	धर्माथ°	धर्मार्थ°
११	७२—३	रस्यरती	रत्यरती
,, टीप्पन पंक्ति ७		साहसोपतता	साहसोपेतता
१२	७५—२	निर्वाण°	निर्याण°

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१२	७७–१	अभाषणं पु० इत्यादि श्लो०	मोक्षोपायो योगो ज्ञानश्रद्धानचरणात्मकः। अभाषणं पुनर्मौनं, गुरुर्धर्मोपदेशकः ॥ ७७ ॥
,,	८१–३	सूनता°	सूनृता°

२ देवकाण्डः द्वितीयः।

१५	९३	९४	९३
१६	९९–४	°घणि°	घृणि
,,	,, – ,,	°वृ°	°पृ°
,,	१०२	१०१	१०२
,,	१०५	१९	१०५
१७	१०६–१	°शोडंशः	°शोंऽशः
,,	१११–३	°र्यां°	°र्यैऽ०
,,	,, ,,	फा°	फ°
१८	११५–१	भाद्र°	भद्र
,,	११८–४	फाल्गु°	फल्गु°
,,	१२१–२	°भांनु°	°भाणु°
१९	१२३	१२२	१२३
,,	१२४–१	°ची°	°चि°
,,	१२५–३	उद°	उप°
,,	,, – ,,	रिष्टं	रिष्टं
,,	१२७–३	°टीको°	°टिको°

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१९	१२८—२	स्त	त
२०	१३५—३	पश्चा°	पश्चा
,,	१३७	१३४	१३७
,,	१४०—२	°सवली	सबली
२१	१४२—३	वसती	वसतिः
२२	१५०—३	°वश्या,	°वस्या
,,	१५१—३	°वाली	°वाली,
,,	१५५—३	°ज्यौं,	°जौं,
,,	१५६—१	प्रश°	प्रस०
२३	१५७—२	उ°	ऊ°
,,	१५८—१	शरदु	शरद्
,,	१५९—२	ऽब्दः	ऽब्दं। अब्दः वर्षा-दयस्त्रयः पुंक्लीब-लिङ्गाः इति श्लो-पञ्जटीकायाम्।
२४	१७१—१	श्रयव°	श्रयव°
,,	,, —२	विडौ°	विडौ°
,,	,, —४	सङ्क°	°सङ्क
२५	१७६—३	मातली:	मातलिः
,,	१७७—२	°ह्न्तो	°हंन्तो
,,	,, —४	श्वंत°	श्वेत°
२६	१८०—३	शम्वो,	शंवो,
२८	१९२—१	पृक्थं	पृक्थ

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
२८	१९३—२	शङ्खो	शङ्खो
,,	१६ पङ्क्तिः	५ ति	५ इति
२९	१९७—१	°ब्रतो	°ब्रती
३०	२०३—२	°म्बिको	°म्बको
३१	२१०—२	रिटिनां°	रीटिनां°
,,	,, —४	नद्दि°	नन्दि°
,,	२११	१२१	२११
,,	२१२—१	शम्भूः	शम्भुः
,,	२१४—१	°हंनो	°वंनौ
३२	२१५—१	°षड°	°षट्°
,,	२१६—१	जन्हु°	जह्नु°
,,	,, —२	ब्वसुः	वंसुः
,,	२१७—४	सुवण	सुवर्ण
,,	२१८—३	जगन्नाथो,	जगन्नाथो,
,,	२१९—१	शाङ्ग—	शार्ङ्ग—
,,	,, —४	°लर्जुनाः	लार्जुनाः
,,	२२०—२	°रिष्ठ°	°रिष्ट°
३३	२२३—४	तुन्दुमिः	दुन्दुभिः
,,	२२५—३	मुशलं	मुसलं
३४	२२७—३	°थिस्सरौ	°थिः सरौ
,,	२२८—४	शम्ब°	शंब°
,,	,,	२१८	२२८
,,	२३१—२	वेंत्र°	मंत्रि°

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
३४	२३१—२	स्वण°	स्वर्ण°
३५	२३७—२	गौतमा°	गोतमा°
३७	२५८—३	कल्लि°	कल°
,,	२५९—२	°ह्लिका	°ल्हिका
३९	२७०—१	श्लांघा	श्लाघा
४०	२८०—३	नत्तं	नृत्तं
४१	२८५—३	कौशि°	कैशि°
,,	२८६—२	सरध्जः	सरध्वजः
,,	२९१—२	°ककुम्भ°	°ककुभ°
,,	२९२—४	°तत्वं	तत्त्वं
४२	२९५—३	सात्विक	सात्त्विक
४३	३०६—२	°मुल्ला°	°मुल्ल°
,,	३०७—४	सात्विकाः	सात्त्विकाः
४४	३१३—२	संल्लयाः	संलयाः
४६	३३१—४	पल्लविको	पल्लवको
,,	३३२—१	°वुक	वुक
४७	३३४	३३५	३३४
,,	३३६—४	प्रयोज्याः	प्रयोज्यः

३ मर्त्यकाण्डस्तृतीयः ।

४८	३३९—३	वृद्ध',	वृद्धः,
५०	३५१—३	सवदान्यो	स वदान्यो
,,	३५२—३	°र्णाज्ञौ	र्णाज्ञा
५२	३६७—१	°रौ,दान्तो°,	°रोदान्तो°

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
५२	३७१–२	निसूदनानि	निषूदनानि
५३	३७२–२	निष्कारणा°	निष्कारण°
,,	,,	×	॥३७२॥
,,	३७४–२	°गतो	गतौ
,,	३७८–२	°धिछकम्	°धिश्छलम्
,,	,,	३६८	३७८
,,	३७९–२	प्रतारणंम्	प्रतारणम्
५५	३९०–१	विसत्वरो	विसृत्वरो
,,	,, ,,	विसमरः,	विसृमरः,
,,	३९५–२	दादि°	दीदि°
५६	४००–१	घृतचरः	घृतवरः
,,	४०३–२	°कृतिः	°कृती
५७	४०७–३	ह्वो	ह्यो
५८	४१५–१,२	धान्याम्लाना°	धान्याम्लारना°
,,	४१७–२	वेसवार	वेषवार
,,	४१९–१	आसुरी	असुरी
५९	४२७–२	स्वोदरं	स्वोदर
६०	४३१–४	प्रसृतो°	प्रश्रितो°
,,	४३२–३	धृष्ठस्तु	धृष्टस्तु
,,	,, –४	°धृष्णुजौ	°धृष्णजौ
६१	४३९–१	संयतश्च	सँयतश्च
,,	४४१–१	विप्रकृतौ,	विप्रकृतो,
६२	४४५–२	गृहीतरि	ग्रहीतरि

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
६२	४४६—४	°जितोऽर्हि°	°जितेऽर्हि°
,,	४५०—१	पिचण्डिलो	पिचिण्डिलो
,,	,, —२	विखु	विखु
६३	४५२—१	खुरणसा,	खुरणस
,,	४५६—४	बलिनौ	वलिनौ
,,	,, ,,	बलिभौ	वलिभः
,,	४५८—३	बलिरः	वलिरः
६४	४६१—४	किलासिनिः	किलासिनि
,,	४६५—१	क्षणा°	क्षण°
६५	४६९—१	छर्दै	छर्दौ
,,	४७१—१	अनाह°	आनाह°
६६	४८०—२	सङ्ग°	सङ्घ°
,,	४८३—४	चुक्षवः	चक्षवः
६७	४८८—४	शस्ता	शास्ता
६८	४९४—२	जङ्गिको	जाङ्गिको
,,	४९९—२	प्राघूर्णो°	प्राघूणो°
,,	,, —३	प्राघूर्णकोऽ	प्राघूर्णकेऽ
७०	५०७—३	°ब्वोंकः	°ब्बोकः
,,	५०८—१	कुट्ट°	कुट्ट°
,,	त्रयोदशपङ्क्तौ	,,	,,
,,	चतुर्दशपङ्क्तौ	°ह्लतितं	°ह्ललितं
७१	५१३—४	कुटुम्बिना	कुटुम्बिनी
,,	५१४—४	परस्पम्	परस्परम्

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
७१	५१५—३	पयसी	प्रेयसी
,,	५१६—१	दयेशा	हृदयेशा
,,	५१७—२	वनयिता	वरयिता
७२	५२१—३	°क्ष्यन्त	°क्ष्यन्तः
,,	५२२—१	प्राज्ञी प्रज्ञा	प्रज्ञा प्राज्ञी
,,	,, ,,	प्रजानन्त्यां	प्रजानत्यां
,,	५२३—१	°चार्याणी,	°चार्यानी
,,	,, —४	°र्यर्यां	°र्यर्यी
७३	५३२—३	साधारणा स्त्री	साधारणस्त्री
,,	५३४—३	लग्ना	नग्ना
७४	५३६—२	स्त्रीधमः	स्त्रीधर्मः
,,	५३८—४	स्याद्गभ°	स्याद्गर्भ°
७५	५४६—४	°वद्भद्र°	°वद्भाद्र°
,,	५४७—२	सभगा°	सुभगा°
,,	५५०—१	°सौरस्यौ,	°सोरस्यो,
७७	५६३—४	वेर°	वेर°
७८	५६७—२	मस्तक°	मस्तिक°
,,	५७०—३	वेणि	वेणिः
,,	५७४—१	श्रोतं	श्रोत्रं
,,	,,	५७९	५७४
७९	५७६—३	°ऽक्षिण्य°	°ऽक्षण्य°
,,	५७८—४	निमिलनम्	निमीलनम्
,,	५७९—२	भ्ररू°	भ्रूरू°

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
७९	,, —३	भ्रविकारे	भ्रूविकारे
,,	,, —४	—भ्र—	—भ्रू—
,,	५८०—१	भ्रवो°	भ्रुवो
८०	५८७—२	कृकपार्श्वे	कृकपार्श्वौ
,,	५८८—४	°रोऽसगः	°रोंऽसगः
,,	५८९—२	दोर्बाहा	दोर्वाहा
८१	५९६—४	सिंहतालस्तु	सिंहतलस्तु
,,	५९७—२	मुंलु°	मुंस्तु°
८२	६०३—३	चूचुकन्तु	चूचुकं तु
,,	६०४—३	कलखण्डं	कालखण्डं
,,	६०६—४	बस्ति°	वस्ति°
८३	६१४—१	नलकीलो	नलकीलो
,,	,, —२	°श्चारो°	°श्चाद्रो°
८५	६२५—२	°लुङ्गकः	°लुङ्गकः
,,	६३०—३	छवि°	छवि°
८६	६३२—१	जैभं,	जैह्वं
,,	६३३—३	बस्ति°	वस्ति°
,,	६३४—२	°बस्करः	वस्करः
८७	६४५—२	वाह्नि°	वह्नि°
८८	६५१—३	सिह्ल°	सिल्ह°
,,	६५५—३	च,	×
,,	,, —३	वाला°	वाल°
८९	६५६—१	ताडपत्र	ताडपत्रं

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
८९	६५८—२	°वलीलता	°वलीलताः
,,	६६३—२	°वापा	°वापौ
,,	६६४—१	°मुंद्रा,	°मुद्रा,
९०	६६५—२	किङ्किणी	किङ्कणी
९०	६७०—३	°हूर्णायु°	°रूर्णायु°
९१	६७४—३	चौलः	चोलः
,,	६७६—२	नक्रक°	नक्तक°
,,	६७८—२	त्वामो°	ध्यामो°
९२	६८४—१	मुकुरा°	मकुरा°
९३	६९५—१	प्राजपत्य	प्राजापत्य
९४	७००—३	वृथु°	पृथु°
,,	७०२—२	सर्व्वंदमः	सर्व्वंदमः
९५	७१०—१	बीभत्सुः	बीभत्सुः(त्सः)
९६	७१६—१	परिबर्हे°	परिवर्हे°
,,	७१८—१	°करङ्का	करङ्को
९७	७२३—४	रूपा°	रूप्या°
,,	७२६—२	गोपा	गोपो
९८	७२९—४	प्रत्यर्य°	प्रत्यर्थ्यं°
,,	७३३—२	°परुषः	°पूरुषः
९९	७३६—१	सामदा—	सामदान
,,	७३८—३	मृंगया	मृगया
१००	७४१—४	°ह्वम्	°ह्वरम्
,,	७४२—४	समञ्जमम्	समञ्जसम्

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१०१	७४६—२	ध्वजिना	ध्वजिनी
,,	,, —२	पताकिना	पताकिनी
,,	७४९—१	अनीकिना	अनीकिनी
,,	७५१—४	शतङ्गः	शताङ्गः
१०२	७५७—४	यानमुख	यानमुखं
१०३	७६१—१	रथा°	रथ°
,,	७६५—४	सन्नद्धा	सन्नद्धो
,,	७६६—२	वम	वर्म
,,	,, —३	कवच	कवचं
,,	,, —४	°नुत्र	°नुत्रं
१०४	७६७—१	कूर्पासा,	कूर्पासो
,,	७६९—३	°यसा	°यसी
१०४	६७२—४	लक्षतः	लक्ष्यतः
१०५	७७४—२	मुक्त	मुक्तं
,,	७७६—३	सिञ्जिनी	शिञ्जिनी
,,	,, —४	°कारणम्	°वारणम्
१०५	७७८—१	गार्द्धपक्षौ,	गार्ध्रपक्षौ
,,	७७९—३	प्रहिते	प्रहितो
१०६	७८३—३	चम्म	चर्म्म
,,	७८५—२	°दिला	°दीली
,,	,, —३	भिन्दिपाल	भिन्दिपाले
१०७	७८७—३	°शदुस्फो	°सदुःस्फो°
,,	७९२—४	ऊर्जस्यू°	ऊर्जस्थू°

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१०७	७९३—३	शक्यत	शक्यते
१०८	७९६—२	°पहसी	°सहसी
,,	७९७—१	°ह्वयानि,	°ह्वयाभि,
,,	७९८—३	समीक	समीकं
,,	७९९—४	तुमुल	तुमुलं
१०९	८०२—४	सन्द्राव°	सन्दाव°
,,	८०३—४	डमरं	डमरे
१११	८१३—३	वट्टुः	वटुः
,,	८१४—२	वटू°	वटू°
,,	८१५—३	रोच्यः,	रौच्यः,
११२	८२१—३	होत्र	होत्रं
,,	८२२—१	तच्छ्राद्धः	तच्छ्राद्ध
,,	८२५—१	°कटको	°कटके
११३	८२७—१	समीधेनी	सामिधेनी
,,	८२८—१	°भंसित	°भंसितं
,,	८३०—१	शमनं (शसनं),	शसनं (शमनं),
११४	८३६—३	होगाग्नि°	होमाग्नि°
,,	८३८—१	ब्रह्मासन	ब्रह्मासनं
,,	८३९—३	पारायण	पारायणं
,,	८४०—२	काय	कायं
११४	८४१—१	ब्रह्मत्व	ब्रह्मत्वं
,,	८४२—१	संस्कारपूर्वं	संस्कारपूर्व—
११५	८४३—२	पुण्यक	पुण्यकं

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
११५	८४५–१	यज्ञसूत्र	यज्ञसूत्रं
,,	८४६–१	वाल्मीकी°	वाल्मीकि°
,,	,, –३	मश्रा°	मैत्रा°
,,	,, –४	माठः	माठरः
,,	८४७–१	पराशर्य्यः,	पाराशर्य्यः
,,	,, –४	°कालिका	°कालिकी
,,	८५०–१	°याजा	°याजी
११६	८५२–१	कात्यायने	कात्यायनो
,,	८५८–१	°स्पृष्ठो,	°स्पृष्टो,
११७	८५९–२	निषद्धै°	निषिद्धै°
,,	८६५–२	°वेतन	°वेतने
,,	८६६–३	सवावृत्तिः	सेवावृत्तिः
११८	८६८–२	क्रया	क्रयी
,,	,, –३	क्रेयद	क्रेयदे
,,	८६९–२	नीवा	नीवी
,,	८७०–३	न्यासं,	न्यासे,
,,	८७१–१	मात्रकं	मात्रके
,,	,, –२	क्रय्य	क्रय्यं
,,	,, –३	षणितव्यं	पणितव्यं
,,	८७२–२	°स्तुल्यौ	°स्तुल्यौ
,,	,, –३	गणेय	गणेयं
,,	८७३–२	दशामुतः	दुशायुतः
,,	,, –३	मयुत,	मयुतं,

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
११८	८७३—४	°कोटच:	कोटय:
११९	८७५—१	असङ्ख्य	असङ्ख्यं
,,	,, —४	वहित्रकम्	वहित्रकम्
,,	८७६—१	वोहित्थं	वोहित्थं
,,	,, ,,	वहन	वहनं
,,	,, —२	पोतवाहा	पोतवाहो
११९	८७७—१	°तरीण्यों	°तरीण्यौ
,,	,, ,,	बेडऽथ,	बेडाऽथ,
,,	८७८—४	सेकपात्र	सेकपात्रं
,,	८७९—१	कोला	कोलो
,,	,, —२	स्यात्तरी°	स्यात्तर°
१२०	८८२—३	साक्षो,	साक्षी,
,,	८८३—१	पोतव	पोतवं
,,	८८४—४	तरपल	तरपले
,,	८८७—१	चतुर्विंशत्या°	चतुर्विंशत्य°
,,	,, —२	हस्ता	हस्तो
,,	८८८—४	गवीश्वर	गवीश्वरे
,,	८८९—१	°गाभी,	°गाभीर
,,	,, —२	गोर°	गोस°
१२१	८९०—२	हला	हली
,,	,, ,,	°कार्षकों	°कार्षकौ
,,	८९२—२	मत्य	मत्यं
१२२	८९७—२	ग्निराः	विशः

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१२२	९९८—२	वैदेहका	वैदेहको
,,	९०२—३	°मि.ा	°मिरा
१२३	९०३—२	माध्वीक	माध्वीकं
,,	९०४—४	किण्वन्तु	किण्वं तु
,,	९०८—२	कलादा	कलादो
,,	,, —४	°प्रसेविका	प्रसेविका
,,	९१०—३	काम्बविव°	काम्बविक°
१२४	९११—३	पिप्पलकं,	पिप्पलकं,
१२५	९२०—१	चर्मारो	कर्मारो
,,	९२२—१	°मालख्य	°मालेख्यं
,,	९२६—१	कुहकं	कुहुकं
,,	,, —३	कौतूहल	कौतूहलं
,,	,, ,,	कुतुक,	कुतुकं,
१२६	९३३—१	चण्डालो	चण्डाले

४ तिर्यक्काण्डश्चतुर्थः

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१२८	९३९—१	तु	×
,,	९४१—२	तदक्षीव	तदक्षीवं
,,	,, —३	सैन्धव	सैन्धवं
,,	९४२—३	वस्तुकं	वस्तूकं
,,	,, —४	विडषाक्य	विड्पाक्ये
,,	९४३—१	ऽक्ष	ऽक्षं
,,	,, —१	रुचक	रुचकं

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१२८	९४६—२	कुरुन्	कुरून्
१२९	९४७—१	वर्पं	वर्षं
,,	९५३—३	निर्जला	निर्जलो
१३०	९५७—१	वङ्गास्तु	वङ्गास्तु
,,	९५९—२	वाह्लीका	वाल्हीका
,,	,, —२	वाह्लिका०	वाल्हिका०
,,	,, —४	कारुषा०	कारूषा०
१३१	९६७—४	माष्य	माष्यं
१३२	९७५—१	कोशला	कोसला
१३३	९७९—१	दामलिप्त	दामलिप्तं
,,	९८१—२	क्षौमाट्टाट्टा०	क्षौमाट्टाट्टा०
१३४	९८३—३	सराण०	सरणि०
,,	९८६—३	चारुपथो,	चारपथो
,,	९८८—१	विवणि०	विपणि०
१३५	९९०—४	सभाद०	सभोद०
,,	९९१—२	पस्त्यः	पस्त्यं
,,	९९२—१	धामागारं	धामागारं
,,	९९६—१	सन्धाना,	सन्धानी
,,	,, —३	होत्रीयन्तु	होत्रीयं तु
१३७	१००४—२	०राङ्गणे	०राङ्गने
,,	,, —३	बकजं	वलजं
,,	१००५—२	कुञ्चिकायान्तु	कुञ्चिकायां तु
,,	१००९—४	०म्बुरो	०म्बरो

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१३७	१०११–१	नीध्रं	नीव्रं
१३८	१०१४–१	शालभञ्जी	सालभञ्जी
,,	१०१८–३	चुल्य°	चुह्लय°
,,	१०१९–१	कुण्ड,	कुण्डं,
१३९	१०२०–२	पात्री	पाञ्यो
,,	,, –३	ऽम्बरीषमृ°	ऽम्बरीष ऋ°
,,	१०२१–३	°न्त्याल्ठः,	°न्त्याल्लः,
,,	१०२३–२	मन्थनो	मन्थानो
१४०	१०२७–२	°राण्	°राड्
,,	१०२९–४	°बालकः	°वालकः
१४१	१०३५–२	°पाल्यका	°पल्यका
,,	१०४१–१	°भव,	°भवं,
१४२	१०४२–२	पुरु°	गुरु°
१४३	१०४६–१	कुप्यन्तु	कुप्यं तु
,,	,, –२	°दूष्यन्तु	°दूष्यं तु
,,	१०५०–४	रसश्चलम्	रसश्चलः
१४४	१०५४–२	पौष्पक	पौष्पकं
,,	१०५६–४	खेचर	खेचरं
१४५	१०६२–२	गै॰य°	गैरेय°
,,	१०६३–४	बाल°	वाल°
,,	१०६४–२	हरिण्मणि:	हरिन्मणिः
,,	,, –३	पद्मरागे	पद्मरागो
,,	१०६५–३	वज्र ा°	वज्रप°

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१४६	१०७०—४	°म्पृशि	°स्पृशि
,,	१०७३—२	°ध्यर्णवौ	°ध्यर्णवो
१४७	१०७८—४	°जेल	°जले
,,	१०८०—१	हृदिनी	ह्रदिनी
१४८	१०८३—२	कालिन्दो	कालिन्दी
,,	,, —४	°द्रिना	°द्रिजा
,,	१०८६—१	ऽर्जनी	ऽऽर्जुनी
१४९	१०९३—२	चुरा	चुरी
,,	,, —,,	चुण्डी	चुण्टी
,,	१०९६—१	°म्भमां	°म्भसां
,,	१०९६—२	तरिः	सरिः
१५०	१०९९—१	°त्र	°मत्र
,,	,, —४	बहुला	बहुलौ
१५१	११०१—२	°रिद्म्मदः	°रिरम्मदः
,,	११०२—४	°झलका	°रुलुका
,,	११०३—१	अम्मसू	अम्भःसूः
,,	११०४—४	शग्पा	शम्पा
,,	११०५—३	सौदामिनी	सौदामनी
,,	११०६—४	ान्धवह	गन्धवहः
१५२	११०८—४	गोचरः।	पार्ष्णिगः।११०८
,,	१११२—३	°रुध्यनं	रुध्यानं
१५३	१११६—३	°वकेशी	वकेशी
,,	१११८—२	गुल्भि	गुल्मि

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१५४	११२३-१	किशलयं	किसलयं
,,	,, —२	किस्लं	किसलं
,,	११२५—१	सुमनभः,	सुमनसः
,,	११२८—३	°स्प्रफुल्लप°	°स्फुल्लसं
१५५	११२९—२	°नुश्रिद्र°	मुश्रिद्र°
,,	,, —३	°विनुद्र°	विसुद्र°
,,	११३०—,,	१०३०	११३०
,,	११३१—१	ऽश्वत्यः,	ऽश्वत्थः,
,,	११३७—३	वतसः	वेतसः
,,	,, —४	वानीरा	वानीरो
१५६	११३८—१,२	कोली, ब°	कोलिबं°
,,	११४३—३	भद्रपर्णा	भद्रपर्णी
१५७	११४७—४	°स्तु	°स्तु
,,	११४८—२	नवमालिका	नवमालिका
,,	११५०—१	मातुलङ्गो	मातुलिङ्गो
,,	११५१—४	नारिकेर°	नालिकेर°
,,	११५५—४	दाक्षा	द्राक्षा
१५८	११५६—२	त्रिवण्टकः	त्रिकण्टकः
,,	११५८—२	ह्रीवेरे	ह्रीबेरे
,,	,, —४	दर्दुघ्र°	दर्दुघ्र°
,,	११६१—३	बिसप्र°	विसप्र०
१५९	११६५—१	सौगन्धिकन्तु	सौगन्धिकं तु
,,	,, —४	बिसम्	विसम्

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१५९	११६८—२	व्रीहि	व्रीहिः
,,	,, —३	पटलो	पाटलो
१६०	११७४—२	मकुष्ट°	मकुष्ठ°
,,	,, —२	मयुष्टकौ	मयुष्ठकौ
१६१	११८०—२	सर्षपः	सर्षपः
,,	११८४—२	शिग्रुकञ्च	शिग्रुकं च
,,	११८५—२	°तुण्ड°	तुण्डि°
१६२	११८९—४	शृङ्गवे°	शृङ्गवे°
,,	११९४—१	बल्त्रजा	बल्वजा
,,	११९६—३	सौल्कि°	शौल्कि°
१६३	११९७—२	कुष्ट°	कुष्ठ°
,,	११९८—२	सक्तक°	सक्तुक°
,,	१२०३—४	°स्त्र ग	°स्तपा
,,	,, —,,	जलोकसः	जलौकसः
१६४	१२०९—३	°म्रिरजी	°म्रिरजो
,,	१२१०— पूर्वार्द्ध	१२१० पूर्वार्द्ध	१२११ पूर्वार्द्ध
,,	,, —४	॥१२१०॥	×
१६५	द्वितीयपङ्क्तौ	सः ।	सः ॥१२१०॥
,,	१२१२—४	षडङ्ध्रयः	षडंह्रयः
,,	१२१३—१	भोजयन्तु	भोज्यं तु
,,	१२१४—३	वर्षणा	घर्षणा
१६६	— —	६६	१६६
,,	१२२३—१	°दन्तौ,	°दन्तो,

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१६६	१२२४—२	ऽस्याग्रं तु	ऽश्वग्रंस्वस्य
१६७	१२२९—३	हिज्जिरश्च	हिञ्जीरश्च
१६८	१२३५—२	वाह्लिका°	वाल्हिका°
,,	१२३६—२	श्रीवत्सकी	श्रीवृक्षकी
,,	१२३८—४	कियाहो	क्रियाह्वो
,,	१२३९—४	°बालधिः	°वालधिः
१६९	१२४७—४	कुञ्चिकास्यं	कुञ्चितास्यं
,,	१२५१—३	दामञ्जनं	दामाञ्जनं
,,	१२५२—३	पर्य्याणन्तु	पर्य्याणं तु
१७०	१२५३—१	वग°	वेग°
,,	१२६१—१	°दीनान्तु	°दीनां तु
१७१	१२६६—१	तम्बा	तंवा
,,	,, —३	पृष्ठौही	प्रष्ठौही
१७२	१२७२—१	श्चेक हा०	श्चेकाद् हा
,,	१२७३	१२७४	१२७३
,,	१२७५—१	°च्छगलच्छा	°च्छगलः छा०
,,	,, —,,	बस्तः	वस्तः
,,	१२७६—१	बर्करो	वर्करो
,,	१२७८—४	कुक्करो	कुक्कुरो
,,	,, —,,	°बालधिः	वालधिः
१७३	१२८०—३	शालावृका	शालावृको
,,	१२८२—४	जरन्ता	जरन्तो
१७४	१२९१—१	गण्डिव	गुण्डित्र

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१७४	१२९३—२	हरिणा°	हरिणा°
,,	,, —४	शम्बतः	शंवराः
,,	१२९७—३	मुशली	मुसली
१७५	१२९९—३	सग्टः	सरटः
,,	१३००—४	°लोचनः	°लोचने
१७५	१३०१—१	छछु°	छुछु°
१७६	१३०५—४	दुदुभौ	दुण्डुभौ
१७७	१३१५—२	स्फुटः	स्फटः
,,	१३१६—४	—पक्षि°	द्विजपक्षि°
,,	१३१७—३	पत्रं पतत्रं,	पक्षं पतत्रं
१७८	१३२८—२	खञ्जनः	खञ्जनः
१७९	१३३१—४	क्षयपत्ये	रुयपत्ये
,,	१३३२—३	बकोट°	वकोटं°
,,	१३३३—२	बिस°	विस°
,,	१३३६—३	चंटकायां	चटकायां
,,	१३३७—४	°राटुकः	°राटुकुः
,,	१३३८—२	क्रकरौ	क्रकरौ
१८०	१३३९—१	पारावतः	पारापतः
,,	१३४४—४	शम्बरो	शंवरो
,,	१३४४—४	°स्तिभिः	°स्तिमिः
१८१	१३४७—२	मञ्जुर°	मद्गुर°
,,	१३५२—३	षोडशाङ्घ्रिः	षोडशांह्रिः
,,	१३५३—४	जीवव	जीवथः

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१८२	१३५७–४	°जम	°दम
,,	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	नारककाण्डः
,,	अष्टम्यां पङ्क्तौ	नरकका°	नारकका°
१८३	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
,,	१३६४–२	वषा°	वपा°
,,	सप्तम्यां पङ्क्तौ	नरककाण्डः	नारककाण्डः
,,	१३६६–३	पुच°	पुन°
,,	,, –३	सत्रं	सत्वं
,,	१३६७–४	°जीत्र°	°जीव°
१८४	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
,,	१३७६–१	स्याद्	स्वाद्
१८५	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
,,	१३८१–१	किल्बिषं	किल्विषं
१८६	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
१८६	१३८९–३	वक्र°	वक्त्र°
,,	१३९०–१	गन्वो	गन्धो
१८७	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
,,	१४००–२	संख्याङ्क°	संख्याङ्°
,,	१४०२–१	भन्द्र°	मन्द्र°
,,	,, –३	क्रुष्ट	क्रुष्टं
१८८	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
,,	१४०५–४	गजानां गर्ज°	गर्जनं गज°
,,	१४०७–२	°वासिते	°वाशिते

पृष्ठ	श्लो० पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१८८	,, –३	वृषस्य	वृकस्य
,,	१४०८–२	रति°	रत°
,,	१४०९–२	दर्दुरः	दद्रुरः
,,	१४१०–३	पेटक	पेटकं
१८९	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
,,	१४१८–३	धैनूकं	धैनुकं
१९०	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
,,	१४२१–१	वतूल°	वातूल°
,,	१४२३–३	घोरणी	घोरणी
,,	१४२९–३	कुजं	कुब्जं
१९१	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
,,	१४३०–१	पुथुल	पुथुलं
,,	,, –२	विकट	विकटं
,,	,, –२	पिपुलं	विपुलं
,,	१४३१–१	दैव्य°	दैर्घ्य°
,,	१४३६–१	वीध्र	वीध्र°
,,	१४३८–१	प्रबर्ह	प्रबर्ह
१९२	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
,,	१४३९–३	परार्द्ध°	परार्ध्य°
,,	१४४१–४	ऽघमं	ऽधमं
,,	१४४३–४	°दृग्	°दृ दृग्
१९३	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
१९३	१४४६—४	निविडं	निबिडं
,,	१४४७—२	बहलं	वहलं
१९४	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
,,	१४५४—१	स्थावरन्तु	स्थावरं तु
,,	१४५६—४	कुटिले	कुटिलं
,,	१४५८—३	°नगरं	नगतं
१९५	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
,,	१४६५—१	प्रतिकूलन्तु	प्रतिकूलं तु
,,	१४६६—२	°सव्यन्तु	°सव्यं तु
१९६	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
१९७	,,	,,	,,
,,	१४८३—३	गूंढ	गूढ
,,	१४८४—१	°शिशात	°शिशातं
१९८	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
,,	१४८७—३	°मुसं	°मुतं
,,	१४८८—४	°ररीकृते	°रुरीकृते
,,	१४८९—३	सङ्कीर्णं	सङ्कीर्णं
,,	१४९१—४	°न्विषितानि	°न्वेषितानि
,,	१४९२—२	समुत्त°	समुत्त°
१९९	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
,,	१४९६—३	मुनितं	मनितं
,,	,, —४	श्रुतम्	स्रुतम्
,,	१४९८—२	सम्वननं	संवनन

पृष्ठ	श्लो०पा०	अशुद्ध	शुद्ध
२००	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
,,	१५११–४	स ाः	समाः
२०१	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
,,	१५१२–३	लक्ष्मीच्छा°	लक्ष्मीश्छा°
,,	१५१७–२	अँशो	अँषो
२०२	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
,,	१५२१–४	*छवनानि*	*छेवनानि*
,,	१५२६–३	°त्यूर्ध्वं	°त्यूर्ध्वें
२०३	प्रथमपङ्क्तौ	तिर्यक्काण्डः	सामान्यकाण्डः
२०४	,,	,,	,,
,,	१५३९–२	हठैः	हटे

शेषनाममालाशिलोञ्छसहितस्य

अभिधानचिंतामणिकोशस्य

अकारादिवर्णानुक्रमेण शब्दानुक्रमणिका

शब्दः	श्लोकः	शब्दः	श्लोकः
अ.		अंह्रिप.	१११४
अंश.	१४३४	अंह्रिस्कन्ध	६१७
अंशकूट	१२६४	अकम्पित.	३२
अंशु }	९५	अकर्कश.	१३८७
	९९	अकर्ण.	४५४
अंशुक.	६६६	अकल्कन.	४९०
अंशुहस्त.	९६	अकस्मात्.	१५३२
अंस.	५८८	अकिञ्चन.	३५८
अंसल	४४८	अकिञ्चनता.	८१
अंहति.	३८७	अकुप्य.	१०४५
अंहस्.	१३८१	अकूपार.	१०७२
अंह्रि.	६१६	अक्त.	१४९२
अंह्रिनामन्.	११२१	अक्रम.	१५११

अक्ष.	४८६, ७३८, ८८४, ९४३, १२८३
अक्षत.	४०१
अक्षदर्शक	७२०
अक्षदेविन्.	४८५
अक्षधूर्त	४८५
अक्षमाला.	८४९
अक्षर	७५
अक्षरचञ्चु.	४८३
अक्षरचण	४८३
अक्षरजीवक.	४८३
अक्षवती	४८६
अक्षवाट	८०१
अक्षान्ति.	३९१
अक्षि.	५७५
अक्षिकूटक.	१२२५
अक्षिगत.	४४८
अक्षिविकूणित.	५७८
अक्षीव.	९४१, ११२४
अक्षौहिणी.	७४९
अखंड.	१४३३
अखात.	१०९४
अखिल.	१४३३
अखेदित्व.	७१
अग.	१११४
अगद.	४७३
अगदङ्कार.	४७२
अगम.	१११४
अगरु.	६४०
अगस्ति.	१२२
अगस्त्य.	१२२
अगाध	१३६४, १०७०
अगाधजल.	१०९१
अगार.	९९२
अगुरु.	६४०
अगौकस्.	१३१७
अग्नायी.	११००

अग्नि.	१६९ १०९९	अग्र.	१४३८ ११२१ १४५९ ११८३
अग्निक.	१२०९	अग्रज.	८१२ ५५१
अग्निकारिका.	८१४	अग्रजह्वा.	६१५
अग्निकार्य.	८१४	अग्रजन्मन्	८१२
अग्निचित्.	८३५	अग्रजाति.	८१२
अग्निदेवा.	१०९	अग्रणी.	१४३९
अग्निभू.	२०९	अग्रतः	१५२९
अग्निभूति	२१	अग्रबीज.	१२००
अग्निमारुत.	१२३	अग्रयान	८००
अग्निरक्षण.	८३५	अग्रसर.	४९८
अग्निरजी.	१२०९	अग्रायणीय.	२४७
अग्निवल्लभ.	६४७	अग्रिम.	६२३ १४२९
अग्निवाह.	११०३	अग्रेदिधीषू.	५२५
अग्निसंभव.	६२०	अग्रेसर.	४९८ १४२८
अग्निसिंहनंदन.	३९६	अङ्ग्य.	१४३९
अग्निहोत्र.	८३६	अघ.	१३८१
अग्निहोत्रिन्.	८३५		
अग्नीन्धन.	८१४		
अग्न्याधान	८३६		

अघमर्षण.	८४४
अघ्न्या.	१२६५
अङ्क.	१०६
	२८४
	६०२
अङ्कपाली.	१५०७
अङ्कित.	२९३
अङ्कु.	१२९३
अङ्कुर.	१११८
अङ्कुश.	१२३०
अङ्कुशा.	४५
अङ्कूर.	१११८
अङ्कोल्लसार	११९८
अङ्ग.	५६६
	५६३
	९५७
	१५३७
अङ्गक.	१०११
अङ्गज.	२२७
	५४२
अङ्गण.	१००४
अङ्गद.	६६२
अङ्गना.	५०५
अङ्गमर्द.	४९२
अङ्गरक्षणी.	७६९
अङ्गराग.	६३५
अङ्गराज.	७११
अङ्गविक्षेप.	२८२
अङ्गसंस्क्रिया	६३५
अङ्गहार.	२८२
अङ्गारक.	११६
अङ्गारधानी.	१०२०
अङ्गारपात्री.	१०२०
अङ्गारशकटी.	१०२०
अङ्गिका.	६७४
अङ्गीकार.	२७८
अङ्गीकृत.	१४८८
अङ्गुरी.	५९२
अङ्गुल.	५९२
	८९४
अङ्गुलि.	१२२४
अङ्गुलिमुद्रा.	६६४
अङ्गुली.	५९२

अङ्गुलीयक.	६१३
अङ्गुष्ठ.	५९२
अङ्घ्रि.	१७९८
अङ्घ्रिनामन्.	११२१
अङ्घ्रिप.	१११४
अङ्घ्रिस्कन्ध.	६१७
अचल.	६९८, १०२७
अचलभ्रातृ.	३२
अचला.	९३६
अचिरप्रभा.	११०४
अचिरा.	४०
अचेष्टता.	३०७
अच्युत.	२१४
अच्युतज.	९३
अच्युताग्रज.	१७१, २२५
अच्छ.	१०७१
अच्छभल्ल.	१२८९
अच्छुप्ता.	२४०
अज.	२११, २१४, १२७५
अजकाव.	२०१
अजगर.	१३०५
अजजीविक.	८८९
अजदेवता.	११४
अजनामक.	१०५४
अजन्य.	१२६, ७९६
अजप.	८५७
अजमीढ.	७०७
अजर्य.	७३१
अजस्र.	१४७१
अजा.	१२७५
अजाजी.	४२२
अजातशत्रु.	७०७
अजित.	२६, ४२
अजितबला.	४४
अजिन.	६३०
अजिनपत्रिका.	१३३६

अजिर.	१००४
अजिह्म.	१४५६
अजिह्मग.	७७८
अजिह्व.	१३५४
अज्जुका.	३३४
अज्ञ.	३५२
अज्ञान.	७२, १३७४
अञ्चल.	६६७
अञ्चित.	४४७
अञ्जन.	१७०, ६८६, १०५३
अञ्जनाधिका.	१२९८
अञ्जनिका.	१२९८
अञ्जलि.	५९८
अञ्जलिकारिका.	१०१४
अञ्जस.	३७५
अञ्जसा.	१५३०
अटनी.	७७५
अटवी.	१११०
अटाट्या.	१५०१
अट्ट.	९८१, १००२
अट्टहास.	२९७
अट्टहासिन्.	१९७
अट्टालक.	९८१
अड्डन.	७८३
अणक.	१४४२
अणव्य.	९६६
अणि.	७५६, १०१३
अणिमन्.	२०२
अणीयस्.	१४२८
अणु.	१६२४
अण्ड	१३१९, ६११
अण्डक.	६११
अण्डकोश.	६१२
अण्डज.	१३१७, १३४३, १३५५
अतसी.	११७९
अतिकुत्सित	३५०

अतिक्रम	१५०४	अतीव.	१५३५
अतिजव.	४९४	अत्तिका.	३३५
अतिथि.	४९९	अत्यंतगामिन्.	४९५
अतिथिपूजन.	८२२	अत्यंतीन.	४९५
अतिदूर.	१४५२	अत्यय	३२३
अतिपथिन्	९८४	अत्यर्थ.	१५०५
अतिपात.	१५०४	अत्यल्प.	१४२८
अतिभी.	१८१	अत्याकार.	४४२
अतिमर्याद.	१५०६	अत्रभवान्.	३३६
अतिमात्र.	१५०६	अत्रिदृग्ज.	१०५
अतिमुक्तक.	११४७	अत्रेयी.	५३५
अतिरक्त.	१४४९	अथर्वन्	२४९
अतिवाहिक.	१३५८	अदन.	४२४
अतिवृष्टि.	६०	अदभ्र	१४२६
अतिवेल.	१५०६	अदृष्ट.	२०२
अतिशय.	५८, १५०६	अद्भुत.	२९५, २०३
अतिसर्जन.	१५१९	अद्भुतत्व.	७०.
अतिसंधान	२७९	अद्मर.	२९४
अतिस्थिर.	१४५२	अद्रि.	१११४, १०२७, १७४
अतिस्निग्धमधुरत्व.	६८		
अतिहास.	२९८		

अद्रिजा.	२०४	अधिभू.	३५८
अद्रिराज्.	१०२७	अधिरोहिणी.	१०१३
अद्वय.	२३४	अधिवासन.	६३७
अधम.	१४४१	अधिविन्ना.	५२७
अधमर्ण.	८८२	अधिश्रयणी.	१०१८
अधर.	५८१	अधिष्ठान.	९७२
	३४७	अधीरा.	५३५
अधवा.	५३१	अधीश्वर.	२४
अधस्	१५२६	अधुना.	१५३०
अधस्तात्.	१५२६	अधृष्ट	४३३
अधःक्षिप्त.	१४८२	अधोंऽशुक	६७२
अधि.	५३५	अधोऽक्षज.	२१४
अधिक.	१४५९	अधोभुवन.	१३६३
अधिकरण.	२५५	अधोमर्मन्.	६१२
अधिकर्मिक.	७२५	अधोमुख.	४५७
अधिकाङ्ग.	७६७	अध्यक्ष.	७:२
अधिकार.	७४४	अध्ययन.	८२१
अधिकृत.	७२२	अध्यवसाय.	३००
अधिक्रम	१५११	अध्याहार.	३२३
अधिक्षिप्त.	४४०	अध्यूढा.	५२७
अधित्यका.	१०३५	अध्येषणा.	३८८
अधिप.	३५८	अध्वग.	४९३

अध्वन्.	९८३
अध्वनीन.	४९३
अध्वन्य.	४९३
अध्वर.	८२०
अध्वरथ.	७५२
अध्वर्यु.	८१९
अनक्षर.	२६६
अनक्षि.	५७६
अनगार.	७६
अनङ्ग	२२७
अनंगासुहृद्.	२००
अनच्छ.	१०७१
अनड्वान्.	१२५७
अनडुही.	१२६५
अनड्वाही.	१२६५
अनतिविलम्बिता.	७०
अनन्त.	१२०७, २९, २२४, १६२
अनन्तक.	८७५
अनन्तजित्.	२९
अनन्ततीर्थकृत्.	२७
अनन्तवीर्य	५६
अनन्तर.	१४५१
अनन्ता.	११९२, ९३६
अनन्यज.	२२७
अनन्यवृत्ति.	१४५८
अनर्गल.	१४६६
अनल.	१०९९
अनवधानता.	१३८२
अनवरत.	१४७१
अनवराध्यं.	१४३९
अनवस्कर.	१४३६
अनवस्थिति.	३१५
अनश्वर.	१४५३
अनस्	७५३
अनादर.	१४७९
अनाहत.	१४७९
अनामय.	४७४
अनामिका.	५९३
अनारत.	१४७१
अनार्यज.	१४०

अनालम्बिन्. २८८
अनाविल. १४३६
अनाहृ. ४७१
अनाहत. ६७१
अनिमिष. ८८ १३४४
अनिरुद्ध. २३०
अनिल. ११०६ ५२ ९१
अनिलसख. १०९९
अनिश. १५३१ १४७१
अनिष्टदुष्टधी. ४३८
अनीक. ७४६ ७९७
अनीकस्थ. ७२२
अनीकिनी. ७४५
अनुक. ४३४
अनुकम्पा. ३६९
अनुकर्ष. ७५७
अनुकामीन. ४९५
अनुकार. १४६३
अनुकूल. ६२
अनुकूलता १३७७
अनुक्रम. १५०३
अनुक्रोश. ३६९
अनुग. १४५७
अनुगामिन् ४९६
अनुग्रह १५०८
अनुचर. ४९६
अनुज ५५२
अनुजीविन्. ४९६
अनुतर्पण. ९०६
अनुताप. १३७८
अनुत्तम. १४३९
अनुत्तर. १४३८ ३४७ ६४
अनुत्तरोपपातिकदशा २४४
अनुनय १५०३
अनुपद. १४५७
अनुपदिन् ४९१
अनुपदीना. ९१५

अनुप्लव. ४९६
अनुभव. १५२०
अनुभाव. ३२६
अनुमति. १५०
अनुयोजन. २६२
अनुयोगकृत्. ७८
अनुरति. २९६
अनुराग. २९६
अनुराधा. ११३
अनुरोध. ७३३
अनुलाप. २७४
अनुवत्सर. १५९
अनुवृत्ति. ७३३
अनुशय. १३७८
अनुष्ण. ३८४
अनुहार. १४६३
अनूचान. ७८
अनूप. ९५३
अनूरु. १०२
अनृजु. ३७६

अनृत. २६५, ८६६, १५३४
अनेकजातिवैचित्र्य. ७०
अनेकप. १२१७
अनेडमूक. ३४८
अनेहस् १२६
अनोकह. १११४
अन्त. ९६२, १३७४, १४५९
अन्तःकरण. १३६९
अन्तःपुर. ७२७
अन्तःपुराध्यक्ष. ७२६
अन्तक. १८४
अन्तकृद्दशा. २४४
अन्तर. १४६०, १५०९
अन्तर्. १५३८
अन्तरा. १५३८
अन्तराय. १५०९

अन्तराळ.	१४६०
अन्तरीक्ष.	१६३
अन्तरीप.	१०७८
अन्तरीय.	६७२
अन्तरे.	१५३८
अन्तरेण.	१५३८, १५२७
अन्तर्गत.	१४९५
अन्तर्गडु.	१५१६
अन्तर्धा.	१४७७
अन्तर्धि.	१४७७
अन्तर्द्वार.	१००७
अन्तर्मनस्.	४३५
अन्तर्वत्नी	५३८
अन्तर्वाणि.	३४५
अन्तर्वेदि.	९४९
अन्तर्विगाहन.	१५००
अन्तर्वंशिक.	७२६
अन्तर्हित.	१४७७
अन्तावसायिन्	९२३, ९३३
अन्तिक.	१४५०
अन्तिकतम.	१४५२
अन्तिका.	१०१८
अन्तिकाश्रय.	१००१
अन्तिम.	१४५९
अन्तेवासिन्.	७९, ९३३
अन्त्य.	८७४, १४५९
अन्त्यवर्ण.	८९४
अन्त्र.	६०५
अन्दुक.	१२२९, १२८०
अन्ध.	४५७
अन्धकार.	१४६
अन्धकासुहृद्.	२००
अन्धतमस.	१४६
अन्धस्.	३९५
अन्धु.	१०९१
अन्न.	३९५
अन्नकोष्ठक.	१०१२
अन्यत्.	१४६८

अन्यतरत्.	१४६८	अपटु.	४५९
अन्यभृत.	१३२२	अपतर्पण.	४७३
अन्यशाखक.	८९७	अपत्य.	५४२
अन्यून.	१४३३	अपत्यपथ.	६०९
अन्योन्य.	१४९९	अपत्रपा.	३११
अन्वक्ष.	१४९७	अपत्रपिष्णु.	३९०
अन्वच्.	१४९७	अपथ.	९८४
अन्वय.	५०३	अपथिन्.	९८४
अन्वर्थ.	२९७	अपदिश.	१६७
अन्ववाय.	५०३	अपध्वस्त.	४४०
अन्विष्ट.	१४९१	अपमित्यक.	८८१
अन्वेषित.	१४९१	अपयान.	८०२
अन्वेष्टृ.	४९१	अपस्मार.	३२१
अपकृष्ट.	१४४२	अपरात्र.	१३५
अपक्रम.	८०३	अपरा. }	१६७ / १२२८
अपक्रिया.	१५१५	अपराजिता.	११५६
अपघन.	५६६	अपराद्धेषु.	७७९
अपचय.	१५२४	अपराध.	७४४
अपचित.	४४७	अपर्णा.	२०१
अपटान्तर.	१४५१	अपलाप.	२७६
अपटी.	६८०	अपलाषिका.	२९३

अपवरक. ९९५
अपवर्ग. ७५
अपवन. ११११
अपवर्जन. ३८७
अपवाद. २७१
अपवारण. १४७७
अपवारित. १४७६
अपविद्ध. १४७४
अपशब्द. १४४३
अपष्ठ. १२३१
अपष्ठु. १४६५
अपष्ठुर. १४६५
अपसव्य. } १४६६ १४६५
अपस्कर. ७५८
अपस्नान. ३७५
अपहार. १५२४
अपहास. २९८
अपांग. ५७९
अपांगदर्शन. ५७८
अपाची. १६७
अपाच्. १६८
अपाचीन. १६८
अपाटव. ४६२
अपान. } ६१२ ११०८
अपावृत्त. } १२४५ ३५५
अपाश्रय. १०१२
अपासन. ३७२
अपिधान. १४७७
अपिनद्ध. ७६५
अपुनर्भव. ७४
अपूप. ३९८
अपोह. ३११
अप् १०६९
अप्पित्त. १०९८
अप्रकीर्णप्रसृतत्व. ६८
अप्सरस्. १८३
अप्सरःपतिः १७३
अप्रधान. १४४१
अफल. १२१६
अबद्ध. २६७
अबद्धमुख. २५१

अबला.	५०४	अभिख्या.	२६०
अबाध.	१४६६		२७२
अब्ज.	४७		१५१२
	१०५	अभिचर.	४९६
अब्जबांधव.	९६	अभिचार.	८२०
अब्जहस्त.	९६	अभिजन.	५०३
अब्जिनीपति.	९७	अभिजात.	५०३
अब्द.	१५९	अभिज्ञ.	३४१
अब्धिकफ.	१०७७	अभिज्ञान.	१०६
अब्धिज.	१८२	अभिधा.	२६०
अब्धिजा.	९०३	अभिध्या.	४३१
अब्धिमंडूकी.	१२०४	अभिनंदन.	२६
अब्धिशयन.	२१४	अभिनय.	२८२
अब्ध्यग्नि.	११००	अभिनव.	१४४८
अब्रह्मण्य.	३३५	अभिनिर्मुक्त.	८६०
अभयद.	२५	अभिनिर्याण.	७८९
अभया.	११४६	अभिनिवेश.	१५००
अभाव.	१५१७	अभिनीत.	७४३
अभाषण.	७७	अभिपन्न.	४७९
अभिक.	४३४	अभिप्राय.	१३८३
अभिक्रम.	७९१	अभिभव.	४४१
	१५०१		

अभिभूत.	४४० ८०५	अभीक्ष्णम्.	१५२१
		अभीषंग.	२७२
अभिमंत्रण.	२११	अभीषु.	९९
अभिमुख.	१४३७	अभ्यग्र.	१४५०
अभिमाति.	७२९	अभ्यंजन.	४१७
अभिमान.	३१७	अभ्यंतर.	१४६०
अभियाति.	७२८	अभ्यमित.	४५९
अभियोग.	३००	अभ्यमित्रीण.	७९२
अभिराम.	१४४४	अभ्यमित्रीय.	७९२
अभिरूप.	३४१	अभ्यमित्र्य.	७९२
अभिलाव.	१५२१	अभ्यर्ण.	१४५१
अभिलाष.	४३१	अभ्यवस्कंद.	८००
अभिलाषुक.	४२९	अभ्यवहार.	४२३
अभिवादक.	३४९	अभ्याख्यान.	२६८
अभिवादन.	८४४	अभ्यागत.	४९९
अभिव्याप्ति.	१५१७	अभ्यागम.	७९७
अभिशस्त.	४२६	अभ्यागारिक.	४७८
अभिषव.	९०५	अभ्यादान.	१५१०
अभिषेणन.	७९०	अभ्यांत.	४५९
अभिसंपात.	७९७	अभ्यामर्द.	७९८
अभिसारिका.	५२९	अभ्यास.	७८८ १४५०
अभीक.	४२४		

अभ्यासादन. ८००
अभ्युत्थान. ५०१
अभ्युदित. ८६०
अभ्युपगत. १४८९
अभ्युपगम. २७८
अभ्युपपत्ति. १५०८
अभ्युपाय. २७८
अभ्यूषा. ३९९
अभ्योष. ३९९
अभ्र. १६३
अभ्रक. १०५१
अभ्रपथ. १६३
अभ्रमातंग. १७७
अभ्रमुप्रिय. १७७
अभ्रि. ८७८
अभ्रेष. ७४३
अमत्र. १०२६
अमम. ५५
अमर. ८७
अमरावती. १७८
अमर्त्य. ८८
अमर्मवेधिता. ६९
अमर्ष. ३२०
अमर्षण. ३९२
अमा. १५०, १५२७
अमांस. ४४९
अमात्य. ७१४, ७१९
अमावसी. १५०
अमावस्या. १५०
अमावासी. १५१
अमावास्या. १५१
अमित्र. ७२९
अमुक्त. ७७४
अमुत्र. १५२८
अमुष्यपुत्र. ५०२
अमृत. १०६९, ८६६, ७४, ८९, ८३४
अमृतद्युति. १०५
अमृतसू. १०४

अमृता.	११५७	अयःप्रतिमा.	१४६४
अमृतासंग.	१०५३	अयन.	१५८
अमेघ.	३५२		९८३
अंबक.	५७५	अयंत्रित.	१४६६
अंबर.	१६३	अयस्.	१०१८
	६६६	अयाचित.	८६६
अम्बरीष.	१०२०	अयि.	१५३७
अंबष्ठ.	८९६	अयुक्छदः.	११३५
अंबा.	३३५	अयुत.	८७३
	५५७	अयोग्र.	१०१७
अंबिका.	४६	अयोघन.	९२०
	२०३	अयोध्या.	९७५
अंबु.	१०६९	अर.	२८
अंबुकूर्म.	१३५०		१२८
अंबुप.	१३२९		६९३
अंबूकृत.	२६७	अरघट्टक.	१०९३
अंभस्.	१०६९	अरजस्.	५१०
अम्भस्सू.	११०४	अरणि.	८२५
अम्ल.	१३८८	अरण्य.	१११०
अम्लवेतस.	४१७	अरण्यश्वन्.	१२९१
अम्लिका.	११४३	अरति.	७३
अय.	१३७९		३१४

अरत्नि.	५९९
अरविंद.	११६०
अरर.	१००६
अररि.	१००७
अराति.	७२९
अराल.	१४५७
अरि.	७२८, ७५५
अरित्र.	८७९
अरिष्ट.	११३९, ९९७, ४०८
अरिष्ठ.	१२५, २२०, १३२१
अरिष्टनेमि.	३०
अरुण.	१०२, ९५, १३९६
अरुणसारथि.	९८
अरुणावरज.	२३०
अरुणोपल.	१०६४
अरुंतुद.	५०१
अरुंधती.	८४९
अरुंधतीजानि.	८४९
अरुस्.	४६५
अरे.	१५३७
अर्क.	९२, ९५
अर्कज.	१८२
अर्कतनय.	७११
अर्कबांधव.	२३६
अर्करेतोज.	१०३
अर्कसूनु.	१८४
अर्कसोदर.	१७७
अर्गला.	१००४
अर्गलिका.	१००५
अर्घ.	८६८
अर्घ्य.	५००
अर्चा.	४४७, १४६६
अर्च्य.	४४६
अर्चित.	४४७

अर्चिस्. ११०२, ९९
अर्चिष्मत्. १०९८
अर्जुन. ११५९, ११९५, १३९३, ७०८, ७०२, १०४४
अर्जुनध्वज. ७०५
अर्जुनी. १२६५
अर्णव. १०७३
अर्णवमंदिर. १८८
अर्णस्. १०६९
अर्त्ति. ७७५
अर्थ. १९२, १५१४
अर्थदूषण. ७३८
अर्थना. ३८८
अर्थप्रयोग. ८८०
अर्थवाद. २७०
अर्थविज्ञान. ३११
अर्थिक. ७९५
अर्थिन्. ३८८
अर्थ्य. १०६२
अर्दना. ३८८
अर्ध. १४३४
अर्धगुच्छ. ६६०
अर्धजाह्नवी. १०८४
अर्धमाणव. ३५९
अर्धगात्र. १४५
अर्धवीक्षण. ५७७
अर्धहार. ६६०
अर्धांशु. ४०९
अर्धेन्दु. ७८०
अर्बुद. ८७४
अर्भ. ३५८
अर्यमदेवा. ११२
अर्यमन्. ९५
अर्या. ८[illegible]४, ५२३, ५२५
अर्याणी. ५२४

अर्वन्.	१२६३, १४४३	अलसेक्षणा.	९०६
		अलात.	११०३
अर्वाक्.	१९४२	अलाबू.	११९९
अर्शस्.	४६१	अलि.	१२१२
अर्शोघ्न.	११८९	अलिक.	९७३
अर्शोयुज्.	४६१	अलिंजर.	१०२२
अर्हणा.	४४७	अलिंद.	१०१०
अर्हत्.	२४	अलीक.	२६९, ९८३
अर्हित.	४४६		
अल.	१२११	अलोक.	१३६९
अलं.	१९२७	अल्प.	१४२६
अलक.	९६९	अल्पतनु.	४९३
अलका.	१९१	अल्पमारिष.	११८४
अलक्त.	६८३	अल्पिष्ट.	१४२८
अलक्ष्मी.	१३८०	अल्पीयस्.	१४२८
अलंकरिष्णु.	३८९	अवकर	१०१६
अलंकर्मीण.	३९४	अवकृष्ट.	४४०
अलंकार.	६४९	अवकीर्ण.	१४७६
अलंकारसुवर्ण.	१०४६	अवकीर्णिन्.	८९४
अलर्क.	१२८०	अवकेशिन्.	१११६
अलगर्द	१३०९	अवगणित.	१४७९
अलस.	३८३	अवगत.	१४९६

अवग्रह.	१६६, १२२६
अवग्राह.	१६६
अवघात.	१०१७
अवचूल.	७५०
अवज्ञा.	१४७९
अवज्ञात.	१४७९
अवट.	१३६४, ९३१
अवटीट.	४५१
अवटु.	५८६
अवतंस.	६५४
अवतमस.	१४६
अवतार.	१०८७
अवतोका.	१२६७
अवदंश.	९०७
अवदात.	१३९३, १४३६
अवदान.	८११
अवदारण.	८९२
अवद्य.	१४४२
अवधान.	१३७८
अवधि.	९५२
अवध्वस्त.	१४७६
अवन.	१५०२
अवनत.	१४५६
अवनाट.	४५१
अवनि.	९३६
अवंति.	९५६
अवन्तिसोम.	४१५
अवन्ती.	९७१
अवपात.	९३१
अवभृथ.	८३४
अवभ्रट.	४५१
अवम.	१४४२
अवमत.	१४७९
अवमतांकुश.	१२२२
अवमर्द.	८००
अवमानित.	१४७९
अवयव.	५६६
अवरज	५५२
अवरति.	१५२२
अवरोध.	७२७
अवरोधन.	७२७

अवरोधिक.	७२६
अवर्ण.	२७१
अवलग्न.	६०७
अवलम्बित.	१४७८
अवलिप्तता.	३१६
अवलोकन.	९७७
अववाद.	२७७
अवश्यम्.	१९४०
अवश्याय.	१०७२
अवष्वाण.	४२४
अवसक्थिका.	६७९
अवसर.	१५०९
अवसर्प.	७३३
अवसर्पिणी.	१२७
अवसाद.	३१२
अवसान.	३२४, ९१२
अवसित.	१४९६
अवसेकिम.	४००
अवस्कर.	६३४
अवस्था.	१३७७
अवहस्त.	५९३
अवहार.	१३५१
अवहित्था.	३१४
अवहेलन.	१४७९
अवाच्.	१५२६, ३४९, ४५७
अवाक्श्रुत.	३४८
अवाग्र.	१४५६
अवाच्य.	२६६
अवार.	१०७९
अवारपार.	१०७३
अवि.	१२७६
अवित.	१४९७
अविदुग्ध.	१२७८
अविदूस.	१२७८
अविद्या.	१३७४
अविनीत.	४३१
अविनीता.	५२८
अविमरीस.	१२७८
अविरत.	१४७१
अविरति.	७३
अविरल.	१४४७

अविलंबित.	१४७०
अविक्ला.	१२७७
अविसोढ.	१२७८
अवी.	५३५
अवृष्टि.	६०
अवेक्षा.	१५१८
अव्यवहित.	१४५१
अव्याहतत्व.	६६
अव्युच्छित्ति.	७१
अशन.	३९५, ४२३
अशनाया.	३९३
अशनायित.	३९२
अशनि.	११०५, १८०
अशिश्वी.	५२९
अशुभ.	१३८०
अशेष.	१४३३
अशोक.	११३५
अशोका.	४५
अश्मगर्भ.	१०६४
अश्मज.	१०६२
अश्मन्.	१०३५
अश्मंतक.	१०१८
अश्मरी.	४७०
अश्रांत.	१४७१
अश्रि.	१०१३
अश्रु.	३०७
अश्लील.	२६६
अश्लेषा.	१११
अश्लेषाभू.	१२२
अश्व.	४७, १२३२
अश्वकिनी	१०८
अश्वग्रीव.	६९९
अश्वतर.	१३११, १२५३
अश्वत्थ	११३१
अश्वमेधीय.	१२४३
अश्वयुज्.	१०८
अश्ववारण.	१२८६
अश्ववार.	७६१
अश्वसेन.	३८
अश्वसेननृपनंदन.	३९२

अश्वा.	१२३३
अश्वारोह.	७६१
अश्विन.	१८१
अश्विनी.	१०८
अश्विनीपुत्र.	१८१
अश्वीय.	१४२०
अषडक्षीण.	७४१
अष्टपाद्.	१२८६, १२११
अष्टमंगल.	१२३७
अष्टमूर्त्ति.	१९६
अष्टश्रवण.	२११
अष्टापद.	४८७, १०४३
अष्ठिवत्.	६१४
असकृत्.	१५३१
असदध्येतृ.	८५७
असंकुल.	९८६
असक्त.	१४७१
असती.	५२८
असहन.	७२९
असंमति.	४९१
असंख्य.	८७५
असार.	१४४६
असि.	७८२
असिक.	५८१
असिक्नी.	५२१
असित.	१२०, १३९७
असितानन.	१२९२
असिधावक.	९१६
असिधेनु.	७८४
असिपत्रक.	११९४
असिपुत्री.	७८४
असु.	१३६७
असुख.	१३७०
असुपत्.	१३६६
असुर.	९०, २३८, ६२१
असुराह्व.	१०४९
असूया.	३२३
असूर्क्षण.	१४७९
असृक्प.	१८८

असृक्कर.	६२०	अस्थि.	६१९, ६२१
असृग्वरा.	६३०	अस्थिकृत्.	६२४
असृज्.	६१९, ६२१	अस्थिधन्वन्.	१९७
असौम्यस्वर.	३४९	अस्थिपंजर.	६२८
अस्त.	१४८२, १५३९, १०२७, ३२४	अस्थिभुज्.	१२७९
		अस्थिर.	४३७, १४५५
		अस्थिविग्रह.	२१०
अस्तर.	६८०	अस्थिसंभव.	६२८
अस्ताग.	५२	अस्थिस्नेह.	६२८
अस्ताघ.	१०७०	अस्फुट.	२६६
अस्ति.	१५४१	अस्फुटवाच्.	३४९
अस्तिमत्.	४७७	अस्र.	३०७, ६२२, १०१३
अस्तिनास्तिप्रवाद.	२४७		
अस्तु.	१५२८	अस्रपा.	१२०३
अस्तेय.	८१	अस्रु.	३०७
अस्त्र. अस्त्रग्राम.	७७५, ७७३, १४१४	अस्वप्न.	८९
		अस्वर.	३४९
		अस्वश्लाघान्यनिंदिता.	५८
अस्थाघ.	१०७०		

अहंयु. ४३३
अहंकार. ३१६
अहंकृत. ४३३
अहन्. १३८
अहमहमिका. ३१७
अहंपूर्विका. ३१८
अहंमति. १३७४
अहर्मणि. ९५
अहर्बांधव. ९६
अहर्मुख. १३८
अहस्कर. ९७
अहि. १३०२
अहिकोश. १३१५
अहिच्छत्र } ९६०
११२७
अहित ७२९
अहिकांत. ११०१
अहितुंडिक. ४८८
अहिभृत. १९९
अहिभय. ३०१
अहिर्बुध्न. १९७
अहिर्बुध्नदेवता. ११४
अहिंसा. ८१
अहोपुरुषिका. ३१८
अहोरात्र. १३८
अह्नाय. १५३०

आ.

आं. १५४०
आकर. १०३६
आकल्प. ६३५
आकल्य. ४६३
आकार. १५१३
आकारगोपन. ३१४
आकारण. २६१
आकालिकी. ११०५
आकाश. १६३
आकीर्ण. १४७३
आकुल. १४७२
आकूत. १३८३
आक्रंद. ७९९
आक्रम. १५११
आक्रीड. १११२
आक्रोश. २७२
आक्षपाद. ८६२

आक्षेप.	२७२
आखंडल	१७१
आखनिक.	११८८
आखु.	१२००
आखुग.	२०७
आखेट.	९२७
आख्या.	२६०
आगंतु.	४९९
आगम.	२४२
आगस्.	७५४
आगू.	२७८
आग्नीध्रा.	८१४
आग्नेय.	६२१, १२३
आग्नेयी.	१६९
आग्रहायणिक.	१५२
आग्रहायणी.	१५०
आघाट.	९६२
आघार.	४०७
आघ्रात.	४२६
आघ्राण.	४२६
आंगिक.	२८३
आङ्गिरस.	११९
आचमन.	८३७
आचाम.	३९६
आचार.	८५३
आचारवेदी.	९४८
आचारांग.	२४६
आचार्य.	७८
आचार्या.	५२३, ५२४
आचार्याणी.	५२३
आचित.	८८५, १४७२
आच्छाद.	६६६
आच्छुरितक.	२९८
आच्छोदन.	९२७
आजक.	१४१७
आजगव.	२०१
आजि.	७९७
आजीव	८६५
आजू.	१३५८
आज्ञा.	२७७
आज्य.	४०७

आज्यवारि. १०७५
आंजनेय. ७०५
आटि १३३८
आटोप. १४९९
आडंबर. ७९९
आढक ८८६
आढकिक. ९६९
आढकी. १०५६, ११७५
आढ्य. ३५७
आणवीन. ९६६
आतंक. ३०१, ४१२
आततायिन्. ३७२
आतप. १०१
आतपवारण. ७१७
आतर. ८७९
आताविन्. १३२४
आति. १३३८
आतिथेयी. ४९९
आतिथ्य ४९९
आतुर. ४५९
आतोद्य. २८६
आत्तगंध. ४४०
आत्मगुप्ता. ११५१
आत्मघोष. १३२२
आत्मज. ५३३
आत्मदर्शी. ६८४
आत्मन्. १३४६, १३७६
आत्मप्रवाद. २४७
आत्मभू. २१३, २१७
आत्मंभरि. ४२७
आत्मयोनि. २२९
आत्माशिन्. १३४४
आत्मीय. ५६२
आत्रेय. ६२०
आथर्वण. ९९७
आदर्श. ६८४
आदि. १४५९
आदितेय. ८८
आदित्य. ९५, १११

आदित्यसूनु.	७०५
आदिम.	१४५८
आदिराज.	७००
आदीन.	१३७५
आदेश.	२७७
आदेशिन्.	४८२
आदेष्टृ.	८१७
आद्य.	१४५८
आद्यून.	४२८
आधि.	१३७१ ३१२ ८८२
आध्यान.	३०८
आन.	१३६८
आनक.	२९३
आनकदुंदुभि.	२२३
आनत.	९३ १४५६
आनद्ध.	२८७
आनन.	५७२
आनंद.	३१६ ६९८
आनंदथु.	३१६
आनंदन.	७३१
आनंदप्रभव.	६२९
आनय.	८१४
आनाय.	९२९
आनाह.	१४११
आलिली.	११२
आनुपूर्वी.	१५०४
आंदोलित.	१४८१
आन्वीक्षिकी.	२५१ २५३
आपगा.	१०८०
आपण.	१००२
आपणिक.	८६७
आपद्.	३७८
आपन्न.	४५८
आपन्नसत्वा.	५३९
आपान.	९०७
आपी.	११३
आपीड.	६५४
आपीन.	१२७२
आपुपिक.	१४१८

आपृच्छा. २७४

आप्त. } २५, ७३४

आप्तोक्ति. २४२

आप्रपदीन. ६७८

आप्लुत. ६३८

आबद्धमुख. ३५१

आभरण. ६५०

आभा. १५१२

आभिजात्य. ६८

आभीरपल्लिका. १००२

आभीरी. ५२२

आभील. १३७१

आभोग. १४३२

आम ४६३

आमगंधिन्. १२९२

आमनस्य. १३७१

आमय. ४६३

आमयाविन्. ४५९

आमलकी. ११४५

आमिक्षा. ८२१

आमिष. ६२२

आमुक्त. ७६५

आमुष्यायण. ५०२

आमोद. } ३१६, १२९०

आमोदिन्. १२९१

आम्. १५४०

आम्नाय. } ८०, २४९

आम्र. ११३३

आम्रातक. ११५२

आम्रेडित. २६७

आम्लवेतस. ४१७

आयत. १४२८

आयति. १६२

आयत्त. ३५६

आयसी. ७६९

आयःशूलिक. ३५४

आयाम. १४३१

आयुक्त. ७१९

आयुध. } ७७३, १०४६

आयुधिक. ७७०

आयुधीय. ७६९
आयल्लका. ३१४
आयुर्वेदिन्. ४७२
आयुस्. १३६९
आयोगव. ८९७
आयोधन. ७९६
आरकूट. १०४७
आरक्ष. १२२६
आर. ११६, १०४७
आरग्वध. ११४०
आरण. ९३
आरनाल. ४१५
आरति. १५२२
आरंभ. १४०६, १५१०
आरभटी. २८५
आरव. १४००
आरा. ९१२
आराधन. ४९७
आराम. ११११
आरालिक. ७२३
आराव. १४००
आरेका. १३७५
आरोग्य. ४७४
आरोपितविशेषता ७०
आरोह. ६०८, १४३१
आरोहण. १०१३, १५१०
आर्जुनी. १०८६
आर्त्तव. ५२६
आर्त्ति. १३७१
आर्द्र. १४९२
आर्द्रक. ११८९
आर्द्रा. ११०
आर्यपुत्र. ३३५
आर्य. ३३२, ३३३, ३५९, ३७९
आर्या. २०३
आर्यावर्त्त. ९४८
आर्षभि. ६९२

आर्षस्य.	१२५९	आलेख्य.	९१२
आर्हत.	८६१	आलेख्यशेष.	३७४
आल.	१०५९	आलोक.	१०१
आलंब.	३७१	आवपन.	१०२६
आलय.	९९०	आवरण.	७८३
आलवाल.	१०९५	आवर्त्त.	१०७६
आलस्य.	३१५ २८३	आवर्हित.	१४८०
		आवलि.	१४२२
आलाप.	२७४	आवसथ.	९९४ ९९१
आलावर्त्त.	६८८		
आलिन्.	१२११	आवसथ्य.	९९४
आलि.	१२११ ९६५ १४२३	आवसित.	११८३
		आवाप.	६६३ ७१५ १०९५
आलिक.	१११४		
आलिंगन.	१५०७	आवाल.	१०९५
आलिंगिन्.	२९३	आवास.	९९१
आली.	५२९	आविक.	६७०
आलीढ.	७७७	आविद्ध.	१४८२ १४५६
आलीनक.	१०४२		
आलु.	१०२१	आविल.	१०७१
आलुक.	१२०७	आविष्कृत.	१४७८

आविष्ट. ४९१
आविस्. १५३९
आवुक. ३३२
आवुत्त. ३३२
आवृत. १४७६
आवृत. १५०४
आवेग. ३२२
आवेश. ३२१, १४९९
आवेशन १०००
आवेशिक. ४९९
आवेष्टक. ९८२
आशंसितृ. ३५०
आशंसा. ४३०
आशंसु. ३५०
आशंका. ३०१
आशय. १३८३
आशा. ४३०, १६६
आशित. ३९४, ४२६
आशितंगवीन. ९६४
आशिस्. २७२
आशीविष. १३०४
आशु. ११६८, १५३०
आशुग. ७७८, ११०६
आशुशुक्षणि. १०९७
आश्चर्य. ३०४
आश्रप. ११३
आश्रम. ८०८, १००६
आश्रय. ७३५, ९९१
आश्रयाश. १०९९
आश्रव. २७८, ४३२, १३७५
आश्रुत. १४८९
आश्व १४२०
आश्वत्थ. ८१६
आश्वयुज्. १५५
आश्विन. १५५

आश्वीन.	१२५०	आसुर.	६२१
आषाढ.	८१५, १५४, १०२९	आसुरी.	४१९
		आस्कंदन.	७९७
		आस्कंदितक.	१२४९
आषाढाभू.	११७	आस्तर.	६८०
आसक्त.	३८५	आस्तिक.	४९०
आसन.	१२२४, ८२, १८४, ७३५	आस्था.	१४९८, २७८, ४८१
		आस्थान.	४८१
आसना.	१४९८	आस्थानगृह.	९९७
आसंदी.	६८४	आस्पद.	९८८
आसन्न.	१४५१	आस्फोटनी.	९०९
आसव.	९०४, ९०५	आस्य.	५७२
		आस्यलाङ्गूल.	१२८८
आसादित.	१४९०	आस्यलोमन्.	५८३
आसार.	७९०, १६५	आस्या.	१४९८
		आस्यासव.	६३३
आसीन.	४९२	आहत.	१४८३
आसुति.	९०५	आहतलक्षण.	४३७
आसुतीवल.	८१८, ९०१	आहर.	१३६८
		आहव.	७९६

आहवनीय. ८२६
आहार. ४२३
आहारतेजस्. ६२०
आहार्य. २८१
आहाव. १०९२
आह्निक. १२१
आहिताग्नि. ८३५
आहूति. ८२१
आहो. १५३६
आहोपुरुषिका. ३१८
आह्निक. २३५
आह्वय. २६०
आह्वा. २६०
आह्वान. २६१

इ.

इक्षु. ११९४
इक्षुवारि. १०७५
इक्ष्वाकु. ३५
इंग. } १४५४ / १५१६
इंगित. १५१३
इंगुदी. ११४३
इच्छा. ४३०
इच्छावसु. १८९
इज्जल. ११४५
इर्ष्याशील. ८१८
इट्चर. १२५९
इड्डिक. १२७७
इतर. ९३२
इतरेतर. १४९९
इतिह. १५३७
इतिहास. २५९
इत्वरी. ५२८
इदानीम्. १५३०
इध्म. ८२७
इन. } ३५९ / ९७
इंदिरा. २२६
इंदिंदिर. १२१२
इंदीवर. ११६४
इंदु. १०५
इंदुकांता. १४३
इंदुजा. १०८३
इंदुभृत. १९९

इंद्र.	११९९
	१६९
	१७१
	३५९
इन्द्रक.	९९७
इन्द्रकील.	१०३०
इन्द्रकोश.	१०११
इंद्रगोप.	१२०९
इन्द्रजाल.	९२६
	७३८
इन्द्रनील.	१०६२
इन्द्रभूति.	३१
इन्द्रलुप्तक.	४६६
इंद्रवारुणी.	११५७
इंद्रसुत.	७०४
इन्द्राग्निदेवता.	११२
इंद्राणी.	१७५
इंद्रानुज.	२१४
इंद्रिय.	१३८३
	६२९
इंद्रियग्राम	१४ ४
इंद्रियायतन.	५६२
इंद्रियार्थ.	१३८४
इंधन.	८२७
इभ.	१२१८
इभपालक.	७६२
इभारि.	१२८४
इभ्य.	३५७
इंमद.	११०१
इरा.	९०२
इरिण.	९३९
इला.	९३७
इल्वला.	११०
इषीका.	११९५
इषु.	७७८
इष्ट.	८३४
	१९०५
इष्टगंध.	१३९१
इष्टापूर्त.	८३५
इष्य.	१५६
इष्वास.	७७५

ई.

ईक्षण.	५७५
	५७६

ईक्षणिक. ४८२
ईडा. २६९
ईति. १२६
ईरित. १४८२
ईर्म. ४६५
ईर्या. १५००
ईर्यापथस्थिति. १५०१
ईर्ष्या. ३९१
ईर्ष्यालु. ३९१
ईश. } ३५८, १९५
ईशसख. १८९
ईशान. } १६९, १९५
ईशितृ. ३५९
ईशित्व. २०२
ईश्वर. } ३५९, १९६, ३५७
ईश्वरा. २०४
ईष. १५५
ईषत्. १५३६
ईषदुष्ण. १३८६
ईषा. ८९१
ईषादन्त. १२२३
ईषिका. } १२२५, ९२०
ईषीका. ९२०
ईहा. ४३०
ईहामृग. } २८४, १२९१

उ.

उकनाह. १२४१
उक्षतर. १२५८
उक्षन् १२५८
उखा. १०१९
उख्य. ४११
उग्र. } ८९६, १९५
उग्रत्व. ३१८
उग्रधन्वन् १७४
उचित. ७४३
उच्च. १४२८
उच्चण्ड. १४७८

उच्चताल.	२८१
उच्चय.	५६८, ६७३
उच्चल.	१३६९
उच्चार.	६३४
उच्चावच.	१४६९
उच्चूल.	७५०
उच्चैःश्रवस्.	१७६
उच्चैर्घुष्ट.	२६९
उच्चैस्.	१५४१
उच्छृंखल.	१४९६
उच्छ्वास	१४३१
उच्छिष्टभोजन.	८५७
उच्छ्रित.	१४२९
उच्छीर्षक.	६८३
उच्छ्वास.	१३६८
उच्छ्वसित.	११२८
उज्जयन्त.	१०३१
उज्जयिनी.	९७६
उज्ज्वल.	१४३५
उज्जृम्भ.	११२७
उज्झित.	१४७५
उञ्छ.	८६५
उटज.	९९४
उडु.	१०७
उडुप.	८७९
उडुपथ.	१६३
उड्डीन.	१३१८
उड्डीश.	१९५
उत.	१५३६, १४८७
उतथ्यानुज.	११९
उताहो.	१५३६
उत्क.	४३६
उत्कट.	४३६
उत्कंठा.	३१४
उत्कंठित.	४३६
उत्कर.	१४११
उत्कर्ष.	१५०६
उत्कलिका.	३१४, १०७५
उत्कुण.	१२०९
उत्कोच.	७३७
उत्क्रम.	१५११

उत्क्रोश.	१३३५	उत्तेरित. }	१२४५ १२४९
उत्क्षिप्तिका.	६५६		
उत्तप्त	६२४	उत्पतितृ.	३८९
उत्तम.	१४३८	उत्पतिष्णु.	३८९
उत्तमर्ण.	८८२	उत्पत्ति.	१३६७
उत्तमांग.	५६९	उत्पल.	११६२
उत्तर.	२६३	उत्पश्य.	४५७
उत्तरङ्ग.	१००६	उत्पाटित.	१४८०
उत्तरच्छद.	६७६	उत्पात.	१२६
उत्तरफल्गुनी.	११२	उत्पादक.	१२८६
उत्तरा.	१६७	उत्पादपूर्व.	२४७
उत्तराभाद्रपद.	११५	उत्पादशयन.	१३३०
उत्तरायन.	१५८	उत्पिञ्जल.	३६९
उत्तराषाढा.	११३	उत्फुल्ल.	११२८
उत्तरासंग.	६७२	उत्स.	१०९९
उत्तरीयक.	६७१	उत्संग.	६०२
उत्तंस.	६५४	उत्सर्जन.	३८६
उत्तान.	१०७१	उत्सर्पिणी.	१२७
उत्तानपादज.	१२२	उत्सव	१५०७
उतानशय.	३३८	उत्सादन.	६३५
उत्तेजित. }	१२४५ १२४८	उत्सारक.	७२१
		उत्साह.	२९९

उत्साहन.	७२५
उत्सुक.	४२६
उत्सुर.	१४०
उत्सृष्ट	१४७५
उत्सेध.	१४३१
उदक.	१०६९
उदक्	१६८
उदक्या.	५३५
उदगद्रि.	१०२७
उदगयन.	१५८
उदग्भूम.	९५३
उदग्र.	१४२९
उदग्रदत्	४५७, १२२३
उदंचन.	१०२६
उदंचित.	१४८२
उदधि.	१०७३
उदधिकुमार.	९०
उदंत.	२६०
उदन्या.	३९४
उदन्वत्.	१०७३
उदपान.	१०९१
उदय.	१०२७, ५४, १४३१
उदर.	६०४
उदरपिशाच.	४२८
उदरंभरि.	४२७
उदरत्राण.	७६८
उदरिणी.	५३८
उदरिन्	४५०
उदरिल.	४५०
उदर्क.	१६२
उदरग्रंथि.	४६९
उदवसित.	९९०
उदश्वित्.	४०९
उदात्त.	३६७
उदान.	११०९
उदार.	३८५, ३६७, ३७६
उदावर्त.	३६९
उदासीन.	७३२
उदाहार.	२६२

उदीची.	१६७	उद्गान.	१०१८
उदीचीन.	१६८	उद्गार.	८८१
उदीच्य.	९५२	उद्गुर.	१४२८
उदीर्ण.	२६७	उद्गुषण.	३०६
उदुंबर.	११३२, १००९, १०३९	उद्गृत.	१४८०
		उद्भट.	३६७
		उद्भव.	१३६७
उदूखल.	१०१६	उद्भिज.	१३५७
उद्गत.	१४९५	उद्भिज्ज.	१३५७
उद्गमनीय.	६६८	उद्भिद्.	१३५७
उद्गाढ.	१५०५	उद्यम.	३००
उद्गातृ.	८१९	उद्यान.	११११
उद्ग्रथन.	९१९	उद्योग.	३००
उद्घाटक.	१०९३	उद्योत.	१०१
उद्दंश.	१२०९	उद्र.	१३५०
उद्दान.	४३९	उद्वत्सर.	१५९
उद्दाम.	१४६६	उद्वर्त्तन.	६३५
उद्दाल.	११७७	उद्वह.	५४२
उद्द्राव.	८०३	उद्वांत.	१४९५, १२११
उद्धर्ष.	१५०८		
उद्धत.	४३१	उद्वासन.	३७१
उद्धव.	१५०८	उद्वाह.	५१८

उद्वेग.	११५४
उंदुर.	१५००
उन्दुरु.	१३१०
उन्नत.	१४२८
उन्नतानत.	१४६८
उन्नयन.	३२२
उन्नसम्.	४५२
उन्नाह.	४१६
उन्निद्र	११२९
उन्मदिष्णु.	४२९
उन्मनस्.	४३६
उन्मंथ.	३७१
उन्माथ.	९३२
उन्माद.	३२०
उन्निमिषित.	११२८
उन्मीलन.	५७८
उन्मुख.	४५७
उन्मूलित.	१४८०
उन्मेष.	५७८
उपकंठ.	१२४९, १४५०
उपकरण.	७१६
उपकारिका.	९९३
उपकार्या.	९९३
उपकुल्या.	४२१
उपक्रम.	२८२, १५१०
उपक्रोश.	२७१
उपगूहन.	१५०७
उपग्रह.	८०६
उपग्राह्य.	७३७
उपघ्न.	१००१
उपचर्या.	४७३
उपचार.	४७३, ७३७, ५९७
उपचारपरीतता.	६५
उपचित.	४४९
उपजाप.	७३६
उपजिह्वा.	१२०७
उपज्ञा.	१३७३
उपताप.	४६३
उपत्यका.	१०३५
उपदंश.	९०७

उपदा.	७३७	उपप्लव.	१२५
उपदीका.	१२०८	उपबर्ह.	६८३
उपदेहिका.	१२०७	उपभृत्.	८२८
उपद्रव.	१२९	उपभोग.	७२, ६३८
उपधा.	७४०	उपमा.	१४६२, १४६३
उपधान.	६८३	उपमातृ.	५५८
उपधृति.	९९	उपमान.	१४६३
उपधि.	३७८	उपयम.	५१८
उपनत.	१४९४	उपयाम.	५१८
उपनय.	८१४	उपरक्त.	३८१
उपनाय.	८१४	उपरक्षण.	७४९
उपनाह.	२९०	उपरति.	१५२२
उपनिधि.	८७०	उपरम.	१५२२
उपनिषद्.	२५०	उपराग.	१२५
उपनिष्कर.	९८७	उपरि.	१५२६
उपनिष्क्रमण.	९८७	उपरिष्टात्.	१५२६
उपनीतरागत्व.	६६	उपल.	१०३६
उपन्यास.	२६२	उपलब्धि.	३०९
उपपति.	५१९	उपलंभ.	१५२०
उपपादुक.	१३५७	उपलिंग.	१२५
उपपुर.	९७२		
उपप्रदान.	७३७		

उपवन. ११११
उपवर्त्तन ९४७
उपवसथ. ९६१
उपवास. ८४२
उपवाह्य. १२२२
उपविष. १३१४
उपविष्ट. ४९२
उपवीत. ८४५
उपवैणव. १४०
उपशम. ३०४
उपशल्य. ९१३
उपशाय १५०३
उपश्रुति. २६२
उपसंग्रह. ८४४
उपसन्न. १४९४
उपसंपन्न. ३७३
उपसंव्यान. ६७३
उपसर. १२७४
उपसर्ग. १२५
उपसर्जन. १४४१
उपसर्य्या. १२६८
उपसूर्यक. १०१
उपस्कर. ४१७
उपस्थ. ६०२, ६११
उपस्थित. १४९४
उपस्पर्श. ८३७
उपहार. ७३७, ४४७
उपहालक. ९६१
उपह्वर. ७४१
उपाकरण. ८४१
उपाकृत. ८२९
उपाग्र. १४४१
उपात्यय. १५०४
उपादान. १५२४
उपाधि. ४७८, १३८१
उपाध्याय. ७८
उपाध्याया. ५२३, ५२४
उपाध्यायानी. ५२३
उपाध्यायी. ५२४
उपानह. ९१४

उपान्त.	१४९०
उपाय. (चतुष्टय)	७३६
उपायन.	७३७
उपालंभ.	२७४
उपासकदशा.	२४४
उपासंग.	७८१
उपास्ति.	४९७
उपाहित.	१४८९, १२६
उपांशु.	१५३८
उपेक्षा.	७३८
उपेंद्र.	२१४
उपोद्घात.	२४२, १५१०
उप्तकृष्ट.	९६९
उभ.	१४२३
उमापति.	१९९
उमावन.	९७७
उमासुत.	२०८
उम्.	१५४२
उम्बर.	१००९
उम्बुर.	१००९
उमा.	२०३, ११७९
उम्य.	९६७
उरःसुत्रिका.	६५७
उरग.	१३०३
उरण.	१२७६
उरभ्र.	१२७६
उररीकृत.	१४८९
उरश्छद.	७६६
उरसिल.	७९२
उरस्.	६०२
उरस्य.	५५०
उरस्वान्.	७९२
उराह.	१२४०
उरु	१४३०
उरोज.	६०३
उर्णायु.	१२७६
उर्वरा	९३९
उर्वशी.	१८३
उर्वी.	९३५
उलप.	११९८
उलप.	११९४

उलूक. १३२४
उलूखल. ८१६, १०१६
उलूपी. १३४६
उल्का. ११०३
उल्व. ५४०, ५४०
उल्वण. १४६७
उल्मुक. ११०३
उल्लाकसन. ३०६
उल्लाघ. ४७४
उल्लाप. २७५
उल्लोच. ६८१
उल्लोल. १०७६
उशनस्. ११९
उशीर. ११५८
उषर्बुध. १०९९
उषस्. १३९
उषा. १२६५, १४३, १५३६, १५३३
उषित. १४८६
उषेश. २३०
उष्ट्र. १२५४
उष्मक. १५७
उष्मन्. ११०२
उष्ण. १३८५, १५७, ३८४
उष्णक. ३८४
उष्णवीर्य. १३५०
उष्णागम. १५७
उष्णांशु. ९५
उष्णिका. ३२७
उष्णीष. ६५१, ६६७
उस्र. ९९
उस्रा. १२६५

ऊ.

ऊढा. ५१३
ऊत. १४८७
ऊधस्. १२७२
ऊधस्य. ४०४

ऊरव्य.	८६४
ऊरीकृत.	१४८८
ऊररीकृत.	१४८८
ऊरु.	६१२
ऊरुज.	८६४
ऊर्ज.	३०० १९९
ऊर्जस्वल.	७९२
ऊर्जस्विन्.	७९२
ऊर्णनाभ.	१२१०
ऊर्णायु.	६७०
ऊर्ध्व.	४९२
ऊर्ध्वक.	२९३
ऊर्ध्वक्षिप्त.	१४८२
ऊर्ध्वजानुक.	४९९
ऊर्ध्वज्ञ.	४९६
ऊर्ध्वज्ञु.	४९९
ऊर्ध्वंदम.	४९२
ऊर्ध्वलिंग.	१९९
ऊर्ध्वलोक.	८७
ऊर्मि.	१०७९
ऊर्मिका.	६६३
ऊर्मिमत्.	१४९७
ऊर्वशीरमण.	७०१
ऊष.	९४०
ऊषण.	४१९
ऊषर.	९३९
ऊह.	३११ ३२२

ऋ.

ऋक्वण.	१९२
ऋक्थ.	१९२
ऋक्ष.	१०८ १२८९
ऋग्विद्.	८१९
ऋच्.-ग्.	२४९
ऋचीष.	१०२०
ऋजीष.	१०२०
ऋजु.	३७१ १४९१
ऋजुरोहित.	१७९
ऋण.	८८१
ऋत.	२६४ ८६६

ऋतु. } १५५, ५३६
ऋतुमती. ५३५
ऋते. १५२७
ऋद्ध. ३५७
ऋद्धि ३५७
ऋभु. ८८
ऋभुक्षिन्. १७२
ऋश्य. १२९४
ऋषभ. } २६, १२५६, १४०१, १४४०, २९
ऋषि. ७६
ऋषिकुल्या. १०८२
ऋष्टि. ७८२
ऋष्यांक. २३०

ए.

एक. } ८७३, १४५७, १४६८
एकक. १४५७
एककुंडल. २२४
एकगुरु. ७९
एकतान. १४५८
एकताल. १४१०
एकदंत. २०७
एकदश. } १२२२, १९६, ४५३
एकधुर. १२६२
एकधुरीण. १२६२
एकपत्नी. ५२८
एकपदी. ९८३
एकपदे. १५३२
एकपाद्. १९६
एकपिंग. १८९
एकप्रत्ययसंतति. ८४
एकयष्टिका. ४६१
एकसर्ग. १४५८
एकहायनी. १२७३
एकाकिन्. १४५७
एकाग्र. १४५८

एकांत.	७४२
	१५०६
एकांतदुःषमा.	१३१
एकांतसुषमा.	१२९
एकायन.	१४५८
एकायनगत.	१४५८
एकावली.	६६१
एड.	४५४
एडक.	१२७६
एडगज.	११५८
एडमूक.	३४८
एडूक.	१००३
एण.	१२९४
एणभृत्.	१०५
एत.	१३९८
एतन.	१३६८
एतर्हि.	१५३०
एतस.	८१३
एधस्.	८२७
एधित.	१४९५
एनस्.	१३८०
एरंड	११५०
एर्वारु.	११८९
एषण.	७७९
एषणा.	३८८
एषिणी.	९२४

ऐ.

ऐकागारिक.	३८२
ऐकाग्र.	१४५८
ऐतिह्य.	२५९
ऐंद्रलुप्तिक.	४५२
ऐंद्रि.	७०९
ऐंद्री.	११३
ऐरावण.	१७७
ऐरावत.	१७०
	१८०
	१७७
ऐरावती.	११०४
ऐल.	७०१
ऐलविल.	१८९
ऐशानी.	१६९
ऐश्वर्य.	२०२

ओ.

ओकस्.	९९१

ओघ.	१४११
	२९२
	१०८७
ओंकार.	२१०
ओजस्.	७९६
ओण्ड्र.	९६१
ओतु.	१२०१
ओदन.	३९५
ओम्.	१५४०
ओषण.	१३८९
ओषधि.	११९७
ओष्ठ.	५८१

औ.

औक्षक.	१४१६
औड्रपुष्पं.	११४७
औत्सुक्य.	३१४
औदनिक.	७२२
औदश्वित.	४११
औदश्वित्क.	४११
औदरिक.	४२८
औदात्त्य.	६५
औदार्य.	६९
	५०९
औदुंबर.	८१६
औपगवक.	१४१६
औपम्य.	१४६२
औपयिक.	७४३
औपरोधिक.	८१५
औपवस्त.	८४२
औमीन.	९६७
औरभ्र.	६७०
औरभ्रक.	१४१७
औरस.	५५०
औरस्य.	५५०
और्ध्वदेहिक.	३७४
और्व	११००
और्वशेय.	१२३
औलुक्य.	८६२
औशीर.	६८५
औषध.	४७२
औषधि.	११९७
औषधीपति.	१०४
औष्ट्रक.	१४१६

क.

क.	२११, ५६६, १०६९
कंस.	२२०, १०२४
कंसक.	१०५७
कंसोद्भवा.	१०५६
ककुद.	१२६४
ककुद्मत्.	१२५७
ककुद्मती.	६०७
ककुभ्	१६६
ककुभ.	११३९
कंकुभ.	२९१
कर्कोटक.	६४६
कक्खट.	१३८६
कक्ष.	१११०
कक्षा.	१४६३, ५८९, ६७५
कक्षापट.	६७६
कक्षीवत्.	८५३
कक्ष्या.	१२३२
कंक.	७०७, १३३३
कङ्कट.	७६६
कंकण.	६६३
कंकत.	६८८
कंकपत्र.	७७८
कंकमुख.	९०९
कंकाल.	६२८
कंकेलि.	११३५
कंगु	११७६
कंगुनी.	११७६
कच.	५६७
कचश्मश्रुनखाप्रवृद्धि.	६३
कच्चर.	१४३९
कच्चित्.	१५४०
कच्छ.	९५३, १०७७
कच्छप.	१९३, १३५३
कच्छपी.	२८८, १३५३

कच्छा.	६७९
कच्छाटिका.	६७९
कच्छुर.	४६०
कच्छू	४६४
कज्जल.	६८६
कज्जलध्वज.	६८६
कंचुक.	६७४, ७१७, १३११
कंचुकिन्.	१२०४, ७२७
कंचुलिका.	६७४
कट.	६०७, १०१७, १२२९
कटक.	१६३, ७४६, १०२३
कटाक्ष.	५७८
कटाह.	१०२२
कटि.	६०७
कटिप्रोथ.	६०९
कटिल्लक.	११८८
कटिसूत्र.	६१४
कटीर.	६०७
कटु.	१३८९
कटुकाण.	१३३०
कटोलवीणा.	२९०
कट्वर.	३९०
कठिन.	१३८७
कठिनी.	१०३७
कठोर.	११८७
कडंगर.	११८२
कडार.	१३९७
कण.	१४२७
कणा.	४२१, ४२२
कणित.	१४०८
कणिश.	११८१
कल्याणप्रवाद.	२४८
कंटक.	६२, ३०९
कण्टकारिका.	११९७
कण्टकाशन.	१२९५

कंठ.	९८८
कंठकुणिका.	२८७
कंठबंध.	१२२२
कंठिका.	६६२
कंठीरव.	१२८३
कंठेकाल.	१९९
कंडन.	१०१७
कण्डरा.	६२१
कण्डु.	४६४
कण्डूयन.	४६४
कण्डूया.	४६४
कंडोलक.	१०१७
कत्तृण.	११९१
कथंकथिकता.	२१३
कदक.	६८१
कदध्वन्.	९८४
कदन.	३७०
कदंब.	११३८, १०५४
कदंबक.	११८०, १४११
कदर्य.	३४८
कदली.	११२६, १२९४
कदाचित्.	१५३३
कदुष्ण.	१३८६
कद्रु.	१३९७
कद्वद.	३४७
कनक.	१०४३
कनकाध्यक्ष.	७२१
कनकालुका.	७१८
कनकाह्वय.	११५१
कनन.	४५३
कनिष्ठ.	५५२
कनिष्ठा.	५९३
कनी.	५१०
कनीनिका.	५७५, ५९३
कनीयस.	१०४०
कनीयस्.	५५२, १४२८
कंद.	११८९, ११६६
कंदर.	१०३३

कन्दर्प.	२२८	कपिला.	१०४८
कंदर्पा.	४५	कपिलोह.	१०४७
कंदली.	१२९४	कपिश.	१३९६
कंदु.	९२१	कपिशीर्ष.	९८१
कंदुक.	६८९	कपोत.	१३३९
कंधरा.	५८६	कपोतपाली.	१०१०
कन्यकुब्ज.	९७३	कपोताभ.	१३९४
कन्था.	२१०	कपोल.	५८२
कन्याकुब्ज	९७४	कपोली.	६१४
कपट.	३७८	कफ.	४६२
कपर्द.	२००	कफकूर्चिका.	६३३
	१२०६	कफणि.	५९०
कपर्दिन्.	१९६	कफिन्.	४६०
कपाट.	१००७	कफोणि.	५९०
कपाल.	६२७	कबंध.	५६५
कपालभृत्.	१९९		१०७०
कपालिनी.	२०६	कबर.	१४६९
कपि.	१२९१	कबरी.	५७०
कपिकच्छू	११५१	कमठ.	१३५३
कपित्थ	११५१	कमंडलु.	८१६
कपिध्वज.	७०९	कमन.	२११
कपिल.	१३९६		२२७

कमनच्छद.	१३३३
कमनीय.	१४४५
कमर.	४३४
कमल.	११६०, १०६९
कमला.	२२६
कमलोत्तर.	११९९
कमितृ.	४३४
कम्प.	३०६
कंप्र.	१४५५
कंपन.	१४५५
कंपाक.	११०६
कंपित.	१४८१
कंबल.	१३११, ६७०
कंबलिवाह्यक.	७५३
कंबि.	१०२१
कंबु.	१२०४
कंबुग्रीवा.	५८६
कम्र.	४३४, १४४५
कर.	१२२४, ७५५, १००, ९९१
करक.	१६६, १०२१
करकपात्रिका.	१०२५
करंक.	६२८, १०२२
करज.	५९४
करंज.	११३०
करट.	१२२५, १३२२
करटा.	१२६९
करटिन्.	१२१७
करटु.	१३३७
करण.	८९७, ८२, १३८३, ५६३
करणत्राण.	५६७
करतोया.	१०८५

करपत्रक.	९१८	करीष.	१२७३
करपाल.	७८२	करीषाग्नि.	११०१
करवालिका.	७८९	करुण	११४९ २९४
करवीर.	९८९		
करवीरा.	१०६०	करुणा.	३६९
करभ.	१२५५ ५९२	करुणापर.	३६८
		करेटु.	१३३७
करभूषण.	६६२	करेणु.	१२१८
करमाल.	११०४	करेणुभू.	८५२
करंब.	१४६९	करोटि.	६५६
करंभ.	३९९	कर्क.	१२३७
करवीर.	११३७	कर्कट.	१३३४ १३५२
करवीरक.	११९७		
करशाखा.	५९२	कर्कटी.	११८९
करशीकर.	१२२३	कर्कंधू.	११३८
करशुक.	५९४	कर्कर.	६२६
करहाट.	११६६	कर्कराटुक.	१३३७
करालिक.	१११४	कर्कराल.	५६९
करिनू.	१२१७	कर्करी.	१०२१
करीर.	११५० १०१९ ११८३	कर्करेटु.	१३३७
		कर्कश.	१३८६
		कर्कारु.	११८८

कर्कोटक.	११९०	कर्णेजप.	३८०
कर्णकीटा	१२१०	कर्त्तन.	३७२
कर्ण.	९७४	कर्त्तनसाधन.	९११
	७११	कर्त्तरी.	७८१
कर्णजलौक.	१२१०		९११
कर्णजित्	७१०	कर्दन.	१४०३
कर्णधार.	८७६	कर्दम.	११९८
कर्णपूर.	९७७		१०९०
कर्णपूर.	६५४	कर्पट.	६७६
कर्णभूषण.	६५५	कर्पर.	६२७
कर्णमूल.	१२२५		१०२२
कर्णमोटी.	२०६	कर्पूर.	६३८
कर्णलतिका.	५७४	कर्बुर.	१३९८
कर्णवेष्टक.	६५६		१८८
कर्णशष्कुली.	५७४		१०४४
कर्णान्दु.	६५६	कर्मकर.	३६१
कर्णिका.	१२२४	कर्मकार.	३६२
	६५५	कर्मक्षम.	३५४
	११६५	कर्मठ	३५४
कर्णिकाचल.	१०३१	कर्मण्या.	३६२
कर्णिकार.	११४५	कर्मन्	१४९७
कर्णीरथ.	७५३	कर्मप्रवाद.	२४७

कर्मभूमि.	९४६
कर्मन्दिन्.	८०९
कर्मवाटी.	१४७
कर्मशील.	३५४
कर्मशूर.	३५४
कर्मसचिव.	७१९
कर्मसाक्षिन्.	९८
कर्मसुद्यत.	३५५
कर्मार.	९२०
कर्मांत.	९६३
कर्ष.	८८४
कर्षक.	८९०
कर्षण.	८६४
कर्षू.	१०८०
कर्हिचित्	१५३३
कल.	१४०९
कलकण्ठ.	१३२१
कलकल.	१४०४
कलंक.	१०६, १३४५
कलत्र.	५१३, ६०७
कलधौत.	१०४३, १०४४
कलभ.	१२२०
कलम.	११६९
कलंब.	७७८
कलंबिका.	५८७
कलरव.	१३३९
कलल.	९४०
कलविंक.	१३३१
कलश.	१०१९
कलशी.	१०२२
कलस.	१०१९
कलह.	७९६
कलहंस.	१३२७
कला	९००, १०६, १३६
कलाकेलि	२२७
कलाचिका.	५९०
कलाद.	९०८
कलान्तर.	८८६

कलाप. १२२०, ७८२, ५६८, ६६४
कलापक. १२३२
कलाभृत्. १०५
कलामक. ११६९
कलाय. ११७०
कलावती. २८९
कलि. ७९६
कलिका. ११२५, २९१
कलिकारक. ८४९
कलिङ्ग. १३३३
कलिन्दिका. २५८
कलिवृक्ष. ११४५
कलिल. १४७२
कलुष. १३८१, १०७१
कलेवर. ५६४
कल्क. १३८१
कल्प. ८३९, ७४३, १५०, १६१, १७९, २५०
कल्पन. ३७२
कल्पनी. ९११
कल्पभव. ९२
कल्पातीत. ९४
कल्पांत. १६१
कल्पित. १२२१
कल्मष. १३८१
कल्माष. १३९८
कल्य. ४७४, ९०२, १३९
कल्यपाल. ९०१
कल्यवर्त्त. ४२५
कल्या. २७३

कल्याण.	२४८ ८६ १०४३	कश्मल.	८०१ १४३५
कल्याणप्रवाद.	२४८	कश्मीर.	९५८
कल्लव.	३०६	कश्मीरजन्मन्.	६४४
कल्लोल.	१०७६	कश्य.	९०२ १२३६ १२४४
कवक	४२५	कष.	९०९
कवच.	७६६	कषाय.	१३८९
कवल.	४२६	कष्ट.	१३७१
कवि.	३४१ ११९ २११ ८४६	कस्तीर.	१०४२
कविका.	१२५०	कस्तूरी.	६४४
कविय.	१२५०	कल्हार.	११६५
कवी.	१२५०	कह्व.	१३६२
कवोष्ण.	१३८६	कांस्य.	१०४९
कव्य.	८६२	कांस्यनील.	१०५२
कशा.	१२९२	काक.	१३२१
कशिपु.	६८५	काककंगु.	१०७८
कशेरुका.	६२७	काकतुंद	६४१
		काकपक्ष.	५७२
		काकपुष्ट.	१३२१
		काकमाची.	११८८

काकलक. ५८८
काकली. १४१०
काकारि. १३२४
काकु. १४१०
काकुद. ५८५
काकोदर. १३०३
काकोदुंबरिका. ११३३
काकोल } ११९६, १३२३
काक्ष. ९७८
काक्षी. १०५५
कांक्षा. ४३०
काच. } ३६४, १०६२
काच्छी. १०५६
कांचन. } १०४३, २३६
कांचनगिरि. १०३२
कांचनी. ४१८
कांचिक. ४१९
कांची. ६६४
कांचीपद. ६०७
कांजिक. ४१९
काण. ४५३
काण्ड. } ११८३, ७७८, ११८२, १४५२
कांडपट. ६८०
कांडपृष्ठ. ७७०
कांडवत्. ७७१
कांडस्पृष्ट. ८९८
कांडीर. ७७१
कातर. ३२९
कात्यायन. ८५२
कात्यायनी. } २०३, ९३१
कादंब. १३२७
कादंबरी. ९०२
कादंबिनी. १६५
काद्रवेय. १३०७
कानन. १११०
कानीन. } ९४७, ८४७

कांत. १४४४
कांता. ९०४, ९१९
कांतार. ९८९, १११०, ११९४
कांति. ५०९, १५१२
कांदविक. ९२१
कांदिशीक. ३६६
काथप. ९८४
कापिक. ८६२
कापिश. ९०३
कापिशायन. ९०२
कापोत. १०५१, ९४५, १३९४
काम. ४३१, ७३, २२७
कामंगामिन्. ४९५
कामकेलि. ५३७
कामन. ४२४
कामपाल. २२४
कामं. १५४०, १५०५
कामयितृ ४३४
कामरूप. ९५६
कामलता. ६१०
कामारि. १०५५
कामायुष्. २३१
कामाङ्कुशः ५९४
कामावसायित्व. २०२
कामुक ४३४
कामुका. ५२७
कामुकी. ५२७
कांबल. ७५४
कांबविक. ९१०
कांबोज. १२३५
काम्य. १४४५
काय. १४६४, ५६३, ८४०
कायमान. ९९६

कारकाद्यविपर्य्यास. ६९
कारकुक्षीय. ९५७
कारण. १५१३
कारणा. १३५८
कारणिक. ४७९
कारंडव. १३४१
कारवेल्ल ११८८
कारस्कर. ११९४
कारा. ८०६
कारिका. २५८
कारिन्. ८९९
कारु. ८९९
कारुण्य. ३६९
कारुष. ९५९
कारोत्तम. ९०५
कार्त्तवीर्य. ६९३, ७०२
कार्त्तस्वर. १०४४
कार्तांतिक. ४८२
कार्त्तिक. १५५
कार्त्तिकिक. १५५
कार्पण्य. ३१९
कार्पास. ६१९, ११३९
कार्म. ३५४
कार्मण. १४९८
कार्मुक. ७७५
कार्य. १५१४
कार्षक. ८९०
काल. १३९७, १२६, १८४, ३२२
कालक. ६०४, ६१८
कालकण्टक. १३३२
कालकर्णिका. १३८०
कालकूट. ११९६
कालखञ्ज. ६०४
कालखंड. ६०४
कालचक्र. १२८
कालधर्म. ३२४
कालनेमि. २२०
कालपृष्ठ. ७११

कालवृंत.	११७५
कालशेय.	४०८
कालागुरु.	६४१
कालांतरविष.	१३१२
कालायस.	१०३७
कालासुहृद्.	२००
कालिका	१०५५ ४४ २०७
कालिंग.	११९८
कालिनी.	११०
कालिंदी.	१०८३
कालिंदीसोदर.	१८५
काली.	२०३
कालीय.	२२१
कालीयक.	६४६
कालेय.	६०४ ६४५
कांस्य.	१३९
काल्या.	१२६८
कावचिक.	१४१७
कावेरी.	१०८४
काव्य.	११९
काश.	११९५
काशी.	९७४
काश्मरी.	११४३
काश्यप.	२३६ ६२२
काश्यपि.	१०२ २३१
काश्यपी.	९३७
काषायवसना.	५३१
काष्ठ.	११२२
काष्ठकीट.	१२०३
काष्ठद्रु.	९१७
काष्ठा.	१३६ १६६
कास.	४६४
कासर.	१२८३
कासार.	१०९४
कासीस	१०५६
किकीदिवि.	१३२९
किखि.	१२९०
किंकर.	३६०

किंकिणी.	६६५
किंकिरात.	११३५
किंचन.	१५३६
किंचित्.	१५३६
किंचुलक.	१२०३
किंमरक.	११६६
किटि.	१२८८
किटिभ.	१२०९
किट्ट.	६३१
किट्टवर्जित.	६२९
किण.	४६५
किण्व.	१३८१
	९०४
कितव.	४८५
किन्नर.	४२
	९१
	१९४
किमु.	१५३६
किमुत.	१५३६
	१५३५
किम्.	१५२८
	१५३६
किंपचान.	३६८
किंपाक.	११४१
किंपुरुष.	१९४
	९१
किंपुरुषेश्वर.	१९०
कियदेतिका.	३००
किर.	१२८७
किरण.	९५
	१००
किरात.	९३४
किरि.	१२८७
किरीट	६५१
किरीटिन्.	७०९
किर्मीर.	१३९८
किर्मीरनिषूदन.	७०८
किलाटी.	४०५
किलास.	४६७
किलासघ्न.	११९०
किलासिन्.	४६१
किलिकिंचित.	५८७
किलिम.	१०१७
किल्बिष.	१३८१

किशलय.	११२२	कीलाल.	१०६९
किशोर.	११२२	कीलित.	४३८
किसल.	११२३	कीश.	१२९१
किंवदन्ती.	२५९	कु.	९३६
किंशारु.	११८१	कुकर.	४९३
किंशुक.	११३६	कुकुंदर.	६०८
कीकट.	३५८ ९६०	कुकूल	११०१
		कुक्कुट.	१३२४
कीकस.	६२६ १२०२	कुक्कुटाभ.	१३०६
		कुक्कुटाहि.	१३०६
कीचक.	११९३	कुक्कुटि.	३७८
कीचकनिषूदन.	७०८	कुक्कुभ.	१२४२
कीट.	१२०२	कुक्कुर.	१२७८
कीन.	६२३	कुक्षि.	६०४
कीनाश.	३६८ १८४ १८७	कुक्षिंभरि.	४२७
		कुंकुम.	६४५
		कुच.	६०३
कीर.	११३९	कुचंदन.	६४२
कीर्ण.	१४७३	कुचर.	३४८
कीर्त्ति.	२७३	कुज.	११६
कील.	१२८०	कुंचिका.	१००५
कीला.	११०२	कुंचिकाख्य.	१२४७

कुंचित. १४५६
कुंज. १११५
कुंजर. १४४० / १२१७
कुंजराराति. १२८६
कुंजराशन. ११३१
कुंजल. ४१५
कुट. ९९० / १०१९ / १११४
कुटक. ८९१
कुटज. ११३७
कुटर. १०२३
कुटहारिका. ५३४
कुटिल. १४५६
कुटुंबिन्. ८९०
कुटुंबिनी. ५१३
कुट्टनी. ५३३
कुट्टमित. ५०८
कुट्टिम. ९९२
कुठार. ७८६
कुडंग. १११५
कुड्मल. ११२६
कुड्य. १००३
कुड्यमत्स्य. १२९८
कुणप. ५६४
कुणि. ४५३
कुण्ठ. ३५३
कुंड. ५५० / १०१९
कुंडगोलक. ४१६
कुंडल. ६५६
कुंडलिन्. १३०३
कुण्डिका. ८१६
कुंडिन. ९७९
कुतप. ५४३ / १४१
कुतुक. ९२६
कुतुप. १०२१
कुतू. १०२५
कुतूहल. ९२६
कुत्सा. २७१
कुत्सित. १४४२

कुथ.	६८०, ११९२
कुद्दाल	८९२
कुनटी.	१०६०
कुनाभि.	१९२
कुंत.	७८५
कुंतल.	५६७, ९३१
कुंथु.	५८, ६९३
कुंद.	१९३, ९०९
कुपूय.	१४४३
कुप्य.	१०४६
कुप्यशाला	९९६
कुबेर.	१८९, ४३
कुब्ज.	१४२९, ४५३
कुब्जित.	५९७
कुमार.	३३२, ४२, २०९
कुमारक.	३३८
कुमारपाल.	७१२
कुमारसू.	१०८१
कुमारी.	२०३, ५१०
कुमालक.	९६०
कुमुद.	१७०, १०४३, ११६४
कुमुदबांधव.	१०४
कुमुदिनीपति.	१०४
कुमुद्वत्.	९५४
कुमुद्वती.	११६३
कुंबा.	८३४
कुंभ.	१२२६, ३८, १०१९
कुंभकार.	९११
कुंभकारकुक्कुट.	१३४२

कुंभशाला. ९९९
कुंभिन्. १२१७
कुंभी. १३४९, १०१९
कुंभीनस. १३०४
कुंभीर. १३४९
कुरंकर. १३२८
कुरंग. १२९३
कुरचिल्ल. १३५२
कुरंटक. ११३५
कुरण्ड. ४७०
कुरर. १३३५
कुररी. १२७७
कुरुक्षेत्र. ९५०
कुरुल. ५६९
कुरुविंद. ११९३, १०६१
कुरुविस्त. ८८४
कुर्कुर. १२७९
कुल. १४१३, ५०३, ९९०
कुलटा. ५२९
कुलत्थ. ११७५
कुलत्थिका. ११७५, १०६२
कुलनाश. १२५३
कुलपालिका. ५१५
कुलश्रेष्ठिन्. ४८९
कुलस्त्री. ५१५
कुलाय. १३१९
कुलाल. ९१६
कुलाली. १०६२
कुलाह १२४१
कुलिक. ४८५, १३१०
कुलिङ्गक. १३३१
कुलिश. १८१
कुलिशांकुशा. २३९
कुली. ५५४
कुलीन. १२२४, ५०२
कुलीनक. ११७३
कुलीनस. १०७०

कुलीर. १२५२
कुलुक. ६३२
कुल्माषाभिषुत. ४१५
कुल्मास. ११७५
कुल्य. ५०२, ६२५
कुल्या. १०८०, १०८९
कुव. ११६३
कुवल. ११६३
कुवलय. ११६३
कुवलाश्व. ७०१
कुवली. ११३८
कुवाट. १००७
कुवाद. ३४८
कुविंद. ९१३
कुवेणी. ९२९
कुवेल. ११६३
कुश. १०६०, ७०४, ११९२
कुशल. ८६, ३४३
कुशस्थल. ९७४
कुशा. १२५२
कुशाग्रीयमति. ३४४
कुशारणि. ८५०
कुशिक. ८९१
कुशिन्. ८४६
कुशी. १०३९
कुशीलव. ३२९, ७०४
कुशेशय. ११६०
कुष्ठ. ११९७, ४६६
कुष्ठारि. १०५७
कुसीद. ८८०
कुसीदिक. ८८०
कुसुम ११२४
कुसुमपुर. ९७६
कुसुंभ. ११९९
कुसू. १२०३
कुसूल. १०११

कुसृति.	९२६, ३७७
कुस्तुंबुरु.	४१९
कुहू.	१८९
कुहक.	३७७, ९२६
कुहकस्वन.	१३४२
कुहन.	३९१
कुहना.	३७९
कुहर.	१३६५
कुहु.	१५१
कुहू.	१५१
कूकुद.	४७५
कूचिका.	१००५, ९२२
कूजित.	१४०७
कूट.	१०३२, ३७८, ९२०, १४११, १२५९
कूटयंत्र.	९३२
कूटस्थ.	१४५३
कूणिका.	२९१, १२६४
कूप.	१०९१
कूपक	८७७, १०८८
कूबर.	७५६
कूर	३९५
कूर्च	५८०, ५८३, ६१७
कूर्चशिरस्.	६१७
कूर्चिका.	४०५
कूर्दन.	५५६
कूर्प	५८०
कूर्पर.	५९०
कूर्पास.	७६७
कूर्पासक.	६७४
कूर्म.	४८, १३५३
कूल.	१०७७
कूलभू.	१०७७

कुलंकषा. १०८०
कुष्मांडक. } २१० ११८८
कूक. ५८७
कृकण. १३३८
कृकलास. १२९९
कृकवाकु. १३२५
कृकाटिका. ५८६
कृच्छ्र. } ८४२ १३७१
कृतकर्मन्. ३४२
कृतपुंख. ७७२
कृतमाल. ११४०
कृतमुख. ३४२
कृतम्. १५२७
कृतलक्षण. ४३७
कृतवर्मन्. ३७
कृतसापत्निका. ५२७
कृतहस्त. } ३४२ ७७२
कृतांत. } १८४ २४२
कृतांतजनक. ९५
कृतार्थ. ५२
कृतिन्. ३४१
कृत्त. १४९०
कृत्ति. ६३०
कृत्तिका. १०९
कृत्तिकासुत. २०८
कृत्तिवासस्. १९८
कृत्य. १५१४
कृत्रिमधूप. ६४८
कृत्स्न. १४५३
कृपण. ३६७
कृपा. ३६९
कृपाण. ७८२
कृपाणिका. ७८४
कृपाणी. ९११
कृपालु. ३६८
कृपीटयोनि. १०९७
कृमि. } १२०२ १२११
कृमिज. ६४०
कृमिजा. ६८६

कृमिपर्वत.	९७०
कृपिका.	५५८
कृश.	४४५, १४२७
कृशानु	१०९८
कृशाश्विन्.	३२९
कृषक	८९१
कृषि.	८६६
कृषिक.	८९०
कृषीवल.	८९०
कृष्टि.	३४१
कृष्ण.	१०५१, १३९७, २१५, ४१९, ६९७
कृष्णकर्मन्.	८५५
कृष्णकाक.	१३२३
कृष्णभूप.	९५३
कृष्णला	११५५
कृष्णवर्त्मन्.	१०९८
कृष्णशृंग	१२८२
कृष्णसार.	१२९४
कृष्णाद्वस्.	२०४
कृष्णा.	४२१, ७१०
कृष्णामिष.	१०३८
कृष्णावास.	११३१
कृष्णिका.	४१९
कृसर.	३९८
केकर.	४५८
केका.	१३२०
केकिन्.	१३१९
केणिका.	६८१
केतक.	११५२
केतन.	७५०
केतु.	९९, १२२, ७५०
केनिपात.	८७९
केयूर.	६६२
केरल.	९६१
केलि.	५५५

केलिकिल. ३३१, २१०
केलिकीर्ण. १२५५
केलिकुंचिका. ५५५
केवल. ७४२
केवलज्ञानिन्. ५०
केवलिन्. २५
केश. ५६७
केशकलाप. ५६८
केशघ्न ४६६
केशपक्ष. ५६८
केशपाशी. ५७१
केशभार. ५६८
केशमार्जन. ६८८
केशरचना ५६८
केशरञ्जन. ११८७
केशरिसुत. ७०५
केशव. २१४, ४५८
केशहस्त. ५६८
केशिक. ४५८
केशिन्. २२०, ४५८, ५७१
केशोच्चय. ५६८
केसर. ११३५, ११६६
केसरिन्. १२८४
कैटभ. २२०
कैतव. ३७८, ४८६
कैदारक. १४१९
कैदारिक. १४१९
कैदार्य. १४१९
कैरव. ११६४
कैरविणी. ११६३
कैराटक. ११९७
कैलास. १०२८
कैलासौकस्. १९०
कैवर्त्त. ९२९
कैवल्य. ७४
कैशिक. १४२०
कैशिकी. २८५

कैरव. १४२०
कोक. १२३० १२९१
कोकनद. ११६३
कोकाह. १२३७
कोकिल. १३२१
कोटर. ११२२
कोटवी. ५३४
कोटि. १०१३ ८७३
कोटिपात्र. ८७९
कोटिवर्ष. ९७७
कोटिश. ८९३
कोटीर. ६५१
कोटीवर्ष. ९७७
कोट्ट. ९७३
कोठ. ४६७
कोण. २९४ १०१३
कोदंड. ७७५
कोद्रव. ११७७
कोप. २९९
कोपना. ५१०
कोमल. १३८७
कोयष्टि. १३३८
कोरक. ११२५
कोरदूषक. ११७७
कोल. १२८७ ८७९
कोलक. ६४६ ४२०
कोलकुण. १२०९
कोलंबक. २९०
कोलाहल. १४०४
कोली. ११३८
कोविद. ३४१
कोविदार. ११५२
कोश. १०४५ ७१४ ७८३ ९९५
कोशफल. ६४६
कोशला. ९७५
कोशातकी. ११८८

कोशिका	१०२४
कोशी.	११२४
कोष्ण.	११८६
कौक्षेयक.	७८२
कौटतक्ष.	९१८
कौटिक.	९३०
कौटिल्य.	८९३
कौणप.	१८७
कौतुक.	९२६
कौतूहल.	९२६
कौद्रवीण.	९६६
कौंतिक.	७७०
कौपीन.	६७३
कौबेरी.	१६९
कौमुदी.	१०७
कौमुदीपति.	१०४
कौमोदकी.	२२१
कौलटिनेय.	५४९
कौलटेय.	५४९
कौलटेर.	५४८
कौलीन.	२७०
कौलेयक.	१२७९, ५०२
कौश.	९७४
कौशल्कि.	७३७
कौशल्यानंदन.	७०३
कौशांबी.	९७५
कौशिक.	६२८, १३२४, १७३, ८५०
कौशिल्य.	३१५
कौशेय.	६६९, ६७०
कौषितकी.	१२३
कौस्तुभ.	२२३
क्रकच.	९१८
क्रकचच्छद.	११५२
क्रकर.	१२३८, ११५०
क्रकुच्छंद.	२३६
क्रतु.	८२०
क्रतुभुज्.	८८

क्रंदन. १४०४
क्रंदित. १४०२
क्रम १५०३, ६१६, ८३९
क्रपण. ६१६
क्रमुक. ११५४
क्रमेलक. १२५३
क्रयविक्रयिक. ८६७
क्रयिक. ८६८
क्रयिन्. ८६८
क्रय्य. ८७१
क्रव्य. ६२२
क्रव्याद्. १८८
क्राथ. ३७२
क्रांति. १५११
क्रायक. ८६८
क्रिया. १४९७
क्रियावत्. ३५३
क्रियाविशाल. २४८
क्रियाहृ. १२३८
क्रियेंद्रिय. १३८४
क्रीडा. ५५५
क्रुङ्च. १०२९
क्रुंच्. १३२९
क्रुधा. २९९
क्रुध्. २९९
क्रुष्ट. १४०२
क्रूर. ३७६, १३८६
क्रेतव्यमात्रक. ८७१
क्रेय. ८७१
क्रंयद. ८६८
क्रोड. १२८७, १२१, ६०२
क्रोडपाद. १३५३
क्रोडा. ६०२
क्रोडीकृति. १५०७
क्रोध. २९९
क्रोधन. ३९२
क्रोधिन् ३९१
क्रोश. ८८७
क्रोष्टु. १२९०

क्रौंच.	४७, १३२९, १०२९
क्रौंचारि.	२०९
क्लम.	३१९
क्लिन्न.	१४९२
क्लिन्ननेत्र.	४६१
क्लिष्ट.	२६५
क्लीब.	५६२
क्लेश.	३१९
क्लोमन्.	६०५
क्वङ्गु.	११७६
क्वण.	१४००
क्वणन.	१४००
क्वथित.	१४८६
क्वाण.	१४००
क्षण.	१५०८, १३७, १५०९
क्षणदा.	१४१
क्षणन.	३७०
क्षणान्तु.	४६५
क्षणिका.	११०५
क्षत.	४६४
क्षतघ्ना.	६८६
क्षतज.	६२२
क्षतव्रत.	८५४
क्षत्तृ.	८९७, ७२१, ७६०
क्षत्र.	८०७, ८६४
क्षत्रिय.	८६३
क्षत्रिया.	५२४
क्षत्रियाणी.	५२४
क्षत्रियी.	५२३
क्षंतृ.	३९१
क्षम.	४९१
क्षमा.	३९१, ९३६
क्षमितृ.	३९१
क्षमिन्.	३९०

क्षय.	१५२३, ४६३, १५१, ९९१
क्षरिन्.	१५७
क्षव.	४१८, ४६३
क्षवथु.	४६४
क्षाम.	४४९
क्षार.	८२८, १०६२
क्षारक.	११२५
क्षारपत्र.	११८६
क्षारित.	४३५
क्षालित.	१४३७
क्षिति.	९३५
क्षितिरुह.	१११४
क्षिप्त.	१४८२
क्षिप्नु.	३५०
क्षिप्र.	६१७, १४७०
क्षिया.	१५२३
क्षीण.	४४९
क्षीणाष्टकर्मन्.	२४
क्षीजन.	१४०९
क्षीब.	४३५
क्षीर.	४०४, १०६९
क्षीरकंठ	३३८
क्षीरज.	४०६
क्षीरस्फटिक.	१०६८
क्षीरवारि.	१०७५
क्षीरशर.	८३१
क्षीरोदतनया.	२२६
क्षुण्ण.	३४५
क्षुत.	४५२
क्षुताभिजनन.	४१८
क्षुत्.	१३७२, ४६३
क्षुद्र.	४५१, ३६८, १४२७
क्षुद्रकंबु.	१२०५
क्षुद्रकीट.	१२०२

क्षुद्रघंटिका.	६३५	क्षेम.	८६
क्षुद्रनासिक.	५९१	क्षेमंकर.	४८९
क्षुद्रा.	१२१३	क्षैरेयी.	४०६
क्षुद्रोपाय.	७३८	क्षोणि.	९३६
क्षुधित.	३९२	क्षोद.	९७०
क्षुप.	१११७	क्षौम.	९८१ ३६९
क्षुब्ध.	१०२३		
क्षुभा.	११७९	क्षौर.	९२४
क्षुरप्र.	७८०	क्ष्णुत.	१४८४
क्षुरमर्द्दिन्.	९२३	क्ष्मा.	९३३
क्षुरिन्.	९२२	क्ष्वेड.	११९५
क्षुरी.	७८४	क्ष्वेडा.	१४०४
क्षुल्ल.	१४२३	**ख.**	
क्षुल्लक.	१२०५	ख.	१६३ १०५१ १३८३
क्षेत्र.	५६३ ५१३ ९६५		
क्षेत्रज.	५४९	खग.	९५ ७७८ १३१६
क्षेत्रज्ञ	१२३३		
क्षेत्रिन्.	८९०	खङ्खुर.	५६९
क्षेप.	२७१	खचित.	१४३९
क्षेपणी.	८७७	खमक.	१०२३

खजाका. १०२१
खजित्. २३५
खंनक. ४५५
खंजन. १३२८
खंजरीट. १३२८
खट. ४६२
खटक. ५९७
खटिनी. १०३७
खटी. १०३७
खट्टन. ४९४
खट्वा. ६८३
खट्वांग. २००
खट्वांगभृत. १९९
खड्ग. १२८७, ७८२
खड्गपिधानक. ७८३
खड्गिन्. ४७, १२८७
खंड ४०३, १४३४
खंडपर्शु. १९८
खंडिक. ५८९, ११७१
खंडित. १४९०
खण्डिन्. ११७४
खण्डीर. ११७२
खद्योत. १२१३
खनक. १३००
खनि. १०३६
खनित्र. ८९२
खर. १२५६, १३८६, १३८५
खरकुटी. १०००
खरकोण. १३४१
खरणस. ४५१
खरणस. ४५१
खरांशु. ९५
खरु. ८५९
खर्जू. ४६४
खर्जूर. १०४३, १०५८

खर्व.	१४२९, ४५४, ८७४	खादन.	४२३, ५८४
खर्वशास्त्र.	४५४	खानि.	१०३६
खल.	९१७, ३८०, ९६९	खापगा.	१०८२
		खारी.	८८६
		खिल.	९४०
		खुङ्गाह.	१२३८
खलति.	४५२	खुर.	१२४४
खलधान.	९६९	खुरणस.	४५२
खलपू.	३६३	खुरणस्.	४५२
खलिनीनिभ.	१४२१	खुरली.	७८८
खलीन.	१२५०	खेचर.	१०५६
खलूरिका.	७८८	खेट.	९७२, १३४३
खलेवालिन्.	८९४		
खल्या.	१४२१	खेटक.	७८३
खल्ल.	१०२९	खेद.	२९९
खल्वाट.	४५२	खेय.	१०९५
खस.	४६४	खेलनी.	४८७
खस्फटिक.	१०६८	खेला.	५५६
खाण्ड्य.	१०५१	खोङ्गाह.	१२३७
खातक.	१०९४	खोड.	४५५
खातिका.	१०९५	खोर.	४५५

ख्यात.	१४९३
ग.	
गगन.	१६३
गगनध्वज.	९७
गगनाध्वग.	९७
गंगा.	१०८१
गंगाभृत्	१९९
गंगासुत.	२०८
गच्छ.	११२४
गज.	७५१ १२१७ ४७
गजता.	१४२२
गजप्रिया.	११५२
गजाजीव.	७६२
गजास्य.	२०७
गजासुहृद्.	२००
गजाह्वय.	९७८
गंजा.	१००१ १०३६
गडक.	१३४५
गड्डु.	४६६
गडुल.	४५३
गडोल.	४२५
गण.	२०१ १४११
गणक.	४८२
गणरात्र.	१४३
गणि.	७८
गणिका.	५१२
गणिकापति.	५१९
गणिपिटक.	२४५
गणेय.	८७२
गणेश.	२०७
गंड.	५८२ ४६६ १२२५
गंडि.	११२०
गंडक.	१२८७
गंडमाल.	४६७
गंडशैल.	१०३६
गण्य.	८७२
गंडिश.	१२९१
गंडूपद.	१२०३

गंडूपदभव.	१०४१	गंधर्व.	१२३३ १८१ ४३ ९१
गंडूपदी.	१२०३	गंधवह.	११०६
गंडूष.	११८	गंधसार.	४४१
गंडोल.	४२६	गंधांबुवर्ष.	६३
गताक्ष.	४९७	गंधाश्मन्.	१०५७
गति.	४७० १५००	गंधिक.	१०५७
गद.	४६३	गंधोत्तमा.	९०२
गदाग्रज.	२१६	गंधोली.	१२१५
गदाभृत्.	२१९	गभस्ति.	९९ १००
गंड्री.	७५३	गभीर.	१०७१
गंध.	११९०	गमन.	७८९
गंधक.	१०५७	गंभीर.	१०७१
गंधकालिका.	८४७	गंभीरवेदिन्.	१२२२
गंधज्ञा.	५८०	गया.	९७३
गंधधूली.	६४४	गर.	१२१४
गंधपिशाचिका.	६४९	गरभ.	५४०
गंधमातृ.	९३६	गरल.	११९५
गंधमूषी.	१२०१		
गंधरस.	१०६३		

गरुड.	४३	गर्भपाकी.	११६८
	२२०	गर्भवती.	५३८
गरुडाग्रज.	१०२	गर्भागार.	९९५
गरुत्.	१३१८	गर्भाशय.	५४०
गरुत्मत.	२३१	गर्भिणी.	१२६६
गर्गरी.	१०२२	गर्व.	३१६
गर्ज.	१२१८	गर्हणा.	२७१
गर्ज.	१४०५	गर्ह्य.	१४४२
गर्जि.	१४०६	गल.	५८८
गर्जित.	१२२०	गलकम्बल.	१२६४
	१४०६	गलगंड.	४६७
गर्त्त.	१३६४	गलशुंडिका.	५८५
गर्त्तिका.	९९९	गलंती.	१०२१
गर्दभ.	१२५६	गलस्तनी.	१२७५
गर्दभाह्वय.	११६४	गलांकुर.	४६७
गर्दभी.	१२०८	गलि.	१२६३
गर्द्ध.	४३०	गलित.	१४९०
गर्द्धन.	४२९	गल्ल.	५८२
गर्भ.	५४०	गल्वर्क.	९०६
	६०४	गवय.	१२८६
गर्भक.	६५१	गवल.	१२८१
	१४४	गवाक्ष.	१०१२

गवीश्वर. ८८८
गवेधु. ११७९
गवेधुका. ११७९
गवेषित. १४९१
गव्य. १२७३
गव्या. १४२१, ८८८, ७७६
गव्यूत. ८८७, ८८८
गव्यूति. ८८८
गहन. १४७२, १११०
गह्वर. १०३३, १४०२
गांगेय. १०४३
गाढ. १४४७, १५०५
गाणिक्य. १४२०
गांडिव. ७१०
गांडीव. ७१०
गात्र. ५६३, १२२८
गात्रसङ्कोची. १३०२
गात्रसंप्लव. १३४०
गात्रानुलेपनी. ६३९
गाधिपुर. ९७४
गाधेय. ८९०
गान. २८०
गांधर्व. २८०, १८६
गांधार. १४०१
गांधारी. ४६, २४०
गारुड. १०४४
गारुत्मत. १०६४
गार्द्धपक्ष. ७९८
गार्भिण. १४१५
गार्हपत्य. ८२६
गालव. ११५९
गालि. २७२
गिर्. २४१

गिरि.	१८८, १०२७
गिरिकर्णी.	११५६
गिरिका.	१३०१
गिरिगुड.	६८९
गिरिज.	१०६२
गिरिजामल.	१०५१
गिरिमल्लिका.	११३७
गिरियक.	६८९
गिरिश.	१९६
गिरिसार.	१०३८
गिरीश.	१९६
गीत.	२८०
गीति.	२८०
गीर्वाण.	८९
गीष्पति.	११९
गीष्पतीष्टिकृत.	८१८
गुग्गुलु.	११४२
गुच्छ.	६६०, ११८२, ११२६
गुञ्ज.	११२६
गुञ्जा.	८८३, ११५५
गुड.	४०२, ६८८, ४२५
गुडपुष्प.	११३१
गुडफल.	११४२
गुडाकेश.	७०९
गुडूची.	११५७
गुडेरक.	४२५
गुण.	७२२, ७७६, ९२८, १४४१
गुणग्राम.	१४१४
गुणलयनिका.	६८२
गुणवृक्ष.	८७७
गुणित.	१४८३
गुणोत्कर्ष.	१३७५
गुंडित	१४८३
गुण्डिव.	१२९१
गुत्सक.	११२६

गुद् ६१२
गुदाङ्कुर. ४६८
गुदग्रह. ४६९
गुंद्र. ११९२
गुंद्रा. ११९३
गुंद्राल. १३४०
गुप्त. १४८३, १४९७
गुप्ति. ८०६
गुंफ. ६५३
गुरु. १४६०, ७७, ११९
गुरुक्रम. ८०
गुरुहन्. ८५८
गुरुदैवत. १११
गुर्वी. ५३९
गुर्विणी. ५३८
गुरुपत्र. १०४२
गुल. ६११
गुलुञ्छ. ११२६
गुल्फ. ६१५
गुल्म. ६०५, ४६९, ७४८, ११२०
गुल्मिनी. १११८
गुल्य. १३८८
गुह. २०९
गुहा १०३३
गुह्य. ७४२, ६११
गुह्यक. १०४
गूढ १४८३
गूढपथ. १३६९
गूढपात्. १३०४
गूढपूरुष. ७३३
गूढमार्ग. ९८५
गूथ. ६३४
गून. १४५.५
गूवाक. ११५४
गृञ्जन. ११८७
गृध्र. १३३५
गृध्नु. ४२९

गृष्टि. १२६८
गृह. ९८९, ५१२
गृहगोधिका. १२९७
गृहगोलिका. १२९७
गृहपति. ७३४
गृहबलिभुज्. १३३१
गृहमणि. ६८७
गृहमृग १२७९
गृहमेधिन्. ८०८
गृहयालु. ४४५
गृहस्थ. ८०८
गृहा. ५१२
गृहावग्रहणी. १००९
गृहिणी. ५१२
गृहिन्. ८०८, ८०७
गृहीतदिश्. ८०५
गृहोलिका. १२९८
गृह्य. १३४३
गृह्यक. ३५६
गेंदुक. ६८९
गेय. २८०
गेह. ९८९
गेहभू. ९८९
गेहेनर्दिन् ४७७
गेहेशूर. ४७७
गैरिक. १०३६, १०४४
गैरेय. १०६२
गो १२६५, ९३६, ८७, ९९, २४१, १२५७
गोकर्ण. ५९५, १२९३
गोकिराटिका. १३३६
गोकुल. १२७३
गोक्षुर. ११९६
गोग्रंथि. १२७३
गोचर. १३८४
गोणी. ६७९

गोतमान्वय.	२३७ १०२७	गोप.	७२६ ८८९
गोत्र.	२६० ५०३	गोपति	९७ १२५९
गोत्रा.	९३६ १४२१	गोपरस.	१०६३
		गोपानसी.	१००९
गोद.	६२५	गोपायित.	१४९७
गोदंत.	१०५९	गोपाल.	८८९
गोदा.	१०८४	गोपालिका.	१२०८
गोदारण.	८९१ ८९२	गोपुच्छ.	६६१
		गोपुर.	९८१
गोदावरी.	१०८४	गोपेंद्र.	२१८
गोदुह्.	८८९	गोप्य.	३६०
गोधन.	१२७३	गोमत्	८८८
गोधा.	७७६ १२९७	गोमती.	१०८५
		गोमय.	१२७२
गोधि.	५७३	गोमयोत्था.	१२०८
गोधूम.	११७४	गोमायु.	१२९०
गोधेनुक.	१४१८	गोमिन्.	८८८
गोनस.	१३०६	गोमुख.	१३४९ ४१
गोनर्दीय.	८५१		
गोन्नास.	१३०६	गोमेध.	४३

गोयुग.	१४२४
गोरस.	४०४, ४०६, ४०८
गोराटी.	१३३६
गोरुत.	८८७
गोलक.	५५०
गोला.	१०६०
गोलिका.	१२९७
गोलांगूल.	१२९२
गोवर्द्धनधर.	२१८
गोविंद.	८८९, २१५
गोविड्.	१२७२
गोवृष.	१२५९
गोशाला.	९९९
गोशीर्ष.	६४२
गोष्ठ.	९६४
गोष्ठश्व.	४७७
गोष्ठी.	४८१
गोसंख्य.	८८९
गोसदृक्ष.	१२८६
गोस्तनी.	११५९
गोस्थान.	९६४
गोहिर.	६१६
गौतम.	११९९, ५२४, ८५०, ३१
गौधार.	१२९७
गौधेय.	१२९७
गौधेर.	१२९७
गौर.	१३९३, १३९४
गौरव.	५००
गौरार्द्रक.	११९८
गौरी.	५१०, २०३, २४०
गौष्ठीन.	९६४
ग्रंथन.	६५३
ग्रंथि	११३०
ग्रंथिक.	४२१
ग्रस्त	२६६

ग्रह. १०७, १५२३, ९२, १२५
ग्रहक. ८०६
ग्रहण. ३१०
ग्रहणीरुज्. ४७१
ग्रहपति. ९७
ग्रहपुष. ९५
ग्रहीतृ. ४४५
ग्राम. ९११
ग्रामणी. १४२९
ग्रामतक्ष. ९१८
ग्रामता. १४२२
ग्रामीण. ५०१
ग्रामेयक. ५०१
ग्राम्य. २६६, ५०१
ग्राम्यधर्म. ५१७
ग्रावन्. १०२७, १०६६
ग्रास. ४२५
ग्राह. १५२३, १३५१
ग्रीवा. ५८६
ग्रीष्म. १५७
ग्रैवेयक. ६५७, ९४
ग्लह. ४८६
ग्लान. ४५९
ग्लानि. ३१९
ग्लास्नु. ४५९
ग्लौ. १०५

घ.

घट. ४८, १०१९, ९६२
घटा. ४८१, १२२३
घटिका. १३७
घटीयंत्र. १०९३
घटोद्भव. १२२
घट्ट. १०८७
घुंटक. ६१५

घंटापथ.	९८७	घर्म.	३०५
घंटाशब्द.	१०४९	घसि.	४२३
घंटिका.	५८५	घस्मर.	३९४
घन.	२९२	घस्त्र.	१३८
	५६४	घाटा.	५८६
	१४४७	घांटिक.	७९४
	१६४	घात.	३७१
	७८५	घातुक.	३६९
	२८६	घार्तिक.	८३७
	१०३७	घार.	४००
घनगोलक.	१०४७	घास.	११९५
घनधातु.	६२०	घुट.	६१५
घनरस.	१०६९	घुटिक.	६१५
घनवात.	१३५९	घुण.	१२०६
घनवाहन.	१९७	घुण्टक.	६१५
घनसार.	६४२	घुसृण.	६४४
घनाघन.	१६४	घूक.	१३२४
घनात्यय.	१५८	घूकारि.	१३२२
घनाश्रय.	१६३	घूर्णन.	१५१९
घनोदधि.	१३५९	घूर्णि.	१५१९
घनोपल.	१६६	घूर्णित.	४४२
घर्घर.	२९६		

घृणा.	३०३, ३६९
घृणि.	९९
घृत.	४०७
घृतचर.	४००
घृतपूर.	४००
घृतलेखनी.	८३६
घृतली.	१२०७
घृष्टि.	१२८८
घोटक.	१२६२
घोणप.	१३००
घोणा.	५८०
घोणिन्.	१२८८
घोर.	३०३
घोरवासिन्.	१२९०
घोल.	४०८
घोष.	१०४९, १००२, १४००
घोषणा.	२६९
घोषवती.	२८७
घ्राण.	५८०
घ्राणतर्पण.	१३९०
च.	
चकित.	३६५
चकोर.	१३३९
चक्र.	१४११, १०४२, ७४६, ७५५, ७८७
चक्रजीवक.	९१६
चक्रनामन्.	१०५४
चक्रबांधव.	९६
चक्रभृत्.	२१९
चक्रमर्द्दक.	११५८
चक्रमंडलिन्.	१३०५
चक्रवर्त्तिन्	६९१
चक्रवाक.	१३३०
चक्रवाल.	१०३१, १४११
चक्रांग.	१३२५
चक्रावर्त्त.	१५१९
चक्रिन्.	१२०४

चक्रीवत्	१२९६
चक्रेश्वरी.	४४, २३९
चक्षण.	९०७
चक्षुष्.	५७५
चक्षुष्य.	४४८
चक्षुष्या.	१०६२
चंचरीक.	१२१२
चंचल.	१४५४
चंचला.	११०५
चंचु.	१३१७
चंचुसुचिक.	१३४१
चंचू.	१३१७
चटक.	१३३१
चटका.	१३३१
चटकाशिरस्.	४२१
चटु.	२६४
चटुल.	१४५५
चणक.	११७१
चणकात्मज.	८५३
चंड.	४५५, ३९२, १८१, १३८५
चंडता.	३१८
चंडा.	४५
चंडातक.	६७४
चंडाल.	८९७, ९३३
चंडिल.	९२२
चंडी.	२०६
चतुःशाल.	९५२
चतुःसम.	६३९
चतुर.	९९८, ३४३, ३८४
चतुरंगबलाध्यक्ष	७२५
चतुर्गति.	१३५३
चतुर्दंत	१७७
चतुर्दशी.	१५१
चतुर्पद.	१३८२
चतुर्भुज.	२१६

चतुर्मुख.	२१२
चतुर्मुखांगता.	६२
चतुर्वर्ग.	१३८२
चतुर्हायणी.	१०७२
चतुष्क.	९८६
चतुष्पथ.	९८१
चतुस्त्रिंशज्जातकज्ञ.	२३३
चत्वर	८२४ ९८८ १००४
चंदन.	६४१
चंद्र.	९२ १०५ ६४३
चंद्रक.	१३२०
चन्द्रका.	१०८९
चंद्रकांत.	१०६७
चंद्रप्रभ.	२७
चंद्रभर्मन्.	१०४१
चंद्रभागा.	१०८९
चंद्रमणि.	१०६७
चंद्रमस्.	१०४
चंद्रशाला.	९९५
चंद्रहास.	७८२
चंद्रातप.	१०७
चंद्रिका.	१०६
चंद्रगोलिका.	१०६
चंद्रोदय.	६८१
चंद्रोपल.	१०६७
चपल.	४७६ १४५५ १४७०
चपला.	११०५
चपेट.	५९६
चमर.	६१ १२९४
चमसी.	४००
चमू.	७४६ ७४८
चमूरु.	१२९४
चंपक.	११४६
चंपा.	९७१
चंपाधिप.	७११
चंपोपलक्षित.	९५७

चय.	९८० १४११
चर.	७३३ १४५४
चरण.	६१६ ८४३
चरणग्रंथि.	६१९
चरणायुध.	१३२४
चरम.	१४५९
चरमतीर्थकृत.	३०
चरमाद्रि.	१०२७
चराचर.	१४५४
चरि.	१२१६
चरित.	८४२
चरित्र.	८४३
चरिष्णु.	१४५४
चरी.	५११
चरु.	८३३ १०१५.
चर्चरी.	२७३
चर्चस्.	१९३
चर्चा.	६३६ १३७३
चर्चिका.	२०६
चर्चिक्य.	६३६
चर्पटी.	२७३
चर्मकृत्.	९१४
चर्मचटका.	१३३६
चर्मदंड.	१२५२
चर्मन्.	६३० ७८३
चर्मप्रभेदिका.	९१५
चर्मप्रसेविका.	९०८
चर्ममुंडा.	२०६
चर्या.	१५०१
चर्वण.	४२४
चर्वणा.	१२१४
चर्पणी.	५२८
चल.	१०५० १४५५
चलचंचु.	१३३९
चलन.	६१६
चलनक.	६७४

चलनी.	६७४	चामीकरपंकज.	६१
चला.	११०४	चामुंडा.	२०६
चलाचल.	१४५५	चार.	७३४, ८०६, १३१४
चलित.	१४८१	चारण.	३२९
चक्षु.	५९८	चारपथ.	९८६
चषक.	२०६, १०२४	चारभट.	३६५
चषाल.	८२५	चारित्र.	८४३
चाक्रिक.	७९४, ९१७	चारु.	१३४४
चाटकैर.	१३१२	चार्वाक.	८६३
चाटु.	२६४	चालनी.	१०१८
चाणूर.	२१९	चाष.	१३२९
चांडालिका.	२९०	चिकित्सक.	४७२
चातक.	१३२९	चिकित्सा.	४६२
चातुर्वर्ण्य.	८०७	चिकित्स.	१०९०
चांद्र.	१०६७	चिकुर.	५७६, ५६७
चांद्रमस.	१०९	चिक्कण.	४१२
चाप.	७७५	चिक्कस.	४०२
चापल.	३१५	चित्	३०९
चामर.	७१७	चिता.	३७५
चामीकर.	१०४४		

चिति.	२७६
चित्त.	१३२९
चित्तप्रसन्नता.	३१५
चित्तविप्लव.	३२०
चित्तोन्नति.	३१७
चित्या.	२७५
चित्र.	१३९८ ३०३ ९२२ ६५२
चित्रक.	१२८५
चित्रकाय.	१२८५
चित्रकृत्	९२१
चित्रकृत्त्वम्.	७०
चित्रगुप्त.	५५
चित्रपुंख.	७७८
चित्रभानु.	१०९८ ९६
चित्रल.	१३९८
चित्रवल्लिक.	११४५
चित्रशाला.	९९९
चित्रशिखंडिज.	११८
चित्रशिखंडिन्.	१२४
चित्रा.	११२
चिद्रूप.	३४५
चिंता.	३२०
चिपिट.	४०१
चिबुक.	५८२
चिरक्रिय.	३५३
चिरजीविन्.	१३२२
चिरंतन.	१४४८
चिरमेहिन्.	१२५६
चिरम्.	१५३२
चिररात्राय.	१५३२
चिरस्य.	१५३२
चिरात्.	१५३२
चिराय.	१५३२
चिरिंटी.	५१२
चिरण.	१५३३
चिर्भिटी.	११८९
चिलिचिम.	१३४६
चिल्ल.	४६१ १३३४
चिन्ह.	१०६

चीन.	१२९४	चूर्णकुंतळ.	५६९
चीनक.	११७८	चूलिका.	२४५, १२२५
चीनपिष्ट.	१०६१		
चीर.	६६६	चेट.	३६०
चीरिल्लि.	१३४८	चेटी.	३३४, ५३४
चीरी.	१२१५		
चीरुका.	१२१५	चेत.	१५४२
चीवर.	६७८	चेतन.	१३६६
चुक्र.	४१६, ४१७	चेतना.	३०८
		चेतस्.	१३६९
चुंडी.	१०९३	चेदि.	९५६
चुंदी.	५२३	चेदिनगरी.	९७५
चुलुक.	५९८	चेल.	६६६, १४४३
चुल्ल.	४६१		
चुल्ली.	१०१८	चैत्य.	९९४
चूचुक.	६०३	चैत्यद्रुम.	६२
चूडा.	५७१	चैत्र.	१५३
चूडामणि.	६५०	चैत्ररथ.	१९०
चूत.	११३३	चैत्रिक.	१५३
चूतक.	१०९३	चैद्य.	९५६
चूर्ण.	९७०, ६३७	चोक्ष.	१४३६
		चोच.	११२१

चोटी. ६७५
चोद्य. २०४
चोर. ३८१
चोल. ६७४
चौडपुष्प. ११४७
चौरिका. ३८३
चौर्य. ३८३
चौलुक्य. ७१२
च्युत. १४९०
च्युति. } ६०९, ६१२
च्युतेषु. ७७३

छ.

छग. १२७५
छगण. १२७३
छगल. १२७५
छछुन्दरी. १३०१
छत्र. ७१७
छत्रत्रय. ६१
छत्रधार. ७६४
छद. } १३१८, ११२३
छदन. } १४७७, ११२३
छदिस्. १०१०
छद्मन्. ३७८
छंद. } १३८३, १४६४
छंदस्. } २५०, २४९
छन्न. } १४७३, १४७६, ७४१
छर्दि. ४६९
छर्दिस्. ४६९
छल. } ३७८, ८०४
छल्ली. ११२१
छवि. } १००, ६३०
छाग. } ४८, १२७५
छागण. ११०१
छागरथ. १०९७

छागिका. १२७५
छात. ४४९
छादनी. ६२०
छांदस. ८१७
छायाकर. ७६४
छायाभृत्. १०५
छायासुत. १२०
छाया. १५१२, १४६४
छित. १४८९
छिद्र. १२६४
छिद्रित. १४८६
छिन्न. १४८९
छुरी. ७८४
छेक. १२४३, २४३
छेका. ५१०
छेद. २७२
छेदित. १४९०

ज.

जक्षण. ४२३
जगत्. १४५४, १२६५
जगती. १२६५, ९३७
जगत्कर्तृ. २१२
जगच्चक्षुष्. ९८
जगत्प्रभु. २४
जगत्प्राण. ११०७
जगत्साक्षिन्. ९८
जगन्नाथ. २१८
जगर. ७६६
जगल. ९०४
जंघा. ४२३
जघन. ६०८
जघनेफला. ११३३
जघन्य. १४५९
जघन्यज. ५५२, ८९४
जङ्गम. १४५४
जंगल. ६२२, ९५३
जंभा. ६१४

जंघाकरिक.	४९४
जंघात्राण.	७६८
जंघाल.	४२४
जटा.	८१६ ११२०
जटाजूट.	२००
जटी.	११३१
जठर.	६०४
जड.	३५२ १३८५
जडुल.	६१८
जतु.	६८६
जतुक.	४२२
जतुका.	१३३६
जत्रु.	५८८
जन.	५०१ ११९२
जनक.	५५६
जनङ्गम.	९३३
जनता.	१४२२
जनन.	५०३ १३६७
जननी.	५५७
जनपद	९४७
जनप्रवाद.	२७०
जनमनोहारिन्.	१३९०
जनयितृ.	५५६
जनयित्री.	५५८
जनश्रुति.	२५९
जनार्दन.	२१५
जनाश्रय.	१००३
जनि	१३६७
जनी.	५१३ ५१४
जनुस्	१३६७
जंतु.	१३६६
जंतुफल.	११३२
जन्मन्	१३६७
जन्य.	५१७ ७९६
जन्यु.	१३६६
जप.	८४२
जपा.	११४७
जंपती.	५१९

जंबाल.	१०९०	जरत्.	३३९, १४४९
जंबालिनी.	१०८०	जरद्गव.	१२५८
जंबीर.	११४९	जरन्त.	१२८२
जंबुक.	१२८९	जरा.	२४०
जंबूस्वामिन्.	२६	जराभीरु.	२२७
जंभ.	११४९, १७५, ५८३	जरायु.	५४०
जंभल.	११४९	जरायुज.	१३५६
जय.	११७२, ६९४, १७५, ७९७	जरिन्.	३४०
जयदत्त.	१७५	जर्त्तिल.	११७९
जयवाहिनी.	१७५	जल.	१०६९, ११५८
जयंत.	१७५	जलकांतार.	१८८
जयंती.	१७६	जलकुक्कुभ.	१३३८
जया.	४०, २०५	जलन.	११६२
जय्य.	७९३	जलजन्मन्.	११६२
जरठ.	१३८७	जलद.	१६४
		जलधर.	१६४
		जलधारा.	१०९६
		जलधि.	१०७४
		जलधिगा.	१०८०
		जलनर.	१३५५

जलनिधि.	१०७४	जलूका.	१२०५
जलनीलिका.	११६७	जलोच्छ्वास.	१०८८
जलपति.	१८८	जलौकस्.	१२०३
जलबालक.	१०२९	जलौका.	१२०४
जलमार्जार.	१३५०	जल्पाक.	३४७
जलमुच्.	१६४	जव.	४९५
जलराशि.	१०७४	जवन.	४९४, १२३४
जलवाह.	१६४	जवनी.	६८०
जलव्याल.	१३०५	जविन्.	४९४
जलरुह.	११६२	जह्नु.	२१५
जलरुह्.	११६२	जागर.	४४३
जलांकु.	१३३२	जागरण.	४४३
जलांज.	१३३२	जागरा	४४३
जलशालिका.	११०५	जागरिन्.	४४३
जलशय.	२१४	जागरूक.	४४३
जलशूक.	११६७	जागर्या.	४४३
जलसूकर.	१३४९	जागुड	६४१
जलाणुक.	१३४७	जागृवि.	१०९९
जलार्द्रा.	६७९	जाङ्गुलिक.	४७५
जलालोका.	१२०४	जांघिक.	४९५
जलाशय.	१०९६		
जलसर्पिणी.	१२०४		

जाड्य. ३१२, ३०५
जात ३५२, १४१२
जातरूप. १०४४
जातवेदस्. १०९९
जातापत्या. ५३९
जाति. १५१५, ११४७
जातिकोश. ६५२
जातिफळ. ६४२
जातु. १५३३
जातोक्ष. १२५८
जात्य. १४३९
जानकी. ७०३
जानु. ६१४
जापक. ६४६
जामदग्न्य. ८४८
जामातृ. ५१८
जामि. ५५३
जामेय. ५४३
जांबूनद. १०४५
जाया. ५१३
जायाजीव. ३२८
जायापती. ५१९
जायु. ४७३
जार. ५१९
जारज. ५५०
जाळ ९२६, १४१२
जाळक. १०१२, ११२५
जाळकारक १२१०
जाळकिनी. १२७७
जाळंधर ९५८
जाळप्राया. ७६९
जाळिक. ९२८, १२१०, ३७७
जाळिका. ७६९
जाळिनी. ९९९
जाल्म. ३५३
जाबाल. ८८९
जाहक. १३०२

जाह्नवी.	१०८१
जिगीष.	३२१
जिघत्सा	३९३
जिघत्सु.	३९२
जिघांसु	७२९
जित.	८०५
जितकाशिन्.	८०६
जितनेमि.	८११
जितशत्रु.	३६
जितारि.	३६
जिताहव.	८०६
जितेन्द्रिय.	८११
जित्या.	८९०
जित्वर	७९६
जिन.	२४, २३२, २१६
जिनसद्मन्	९९४
जिनेश्वर.	२४, ५२
जिष्णु.	१७३, ७०९, २१४, ७९३
जिहानक	१६१
जिह्म.	१४५७
जिह्मग.	१३०४
जिह्नु.	१३५४
जिह्वा	५८५
जीन.	३४०
जीमूत.	१६४
जीमूतवाहिन्.	११०४
जीरक.	४२२
जीर्ण.	१४४८, ३४०, १११४, १५२३
जीर्णवस्त्र.	६७८
जीव.	११८, १३१७, १३६६

जीवंजीव.	१३४०
जीवत्तोका.	५३०
जीवत्पति.	५३०
जीवथ.	१३५३
जीवन.	८६५, १०६९
जीवनक.	३९५
जीवनी.	११८५
जीवनीय.	१०६९
जीवनीया.	११८५
जीवनौषध.	१३६७
जीवंती.	११८५
जीववृत्ति.	८८८
जीवसु.	५३०
जीवा	७७६, ११८५
जीवातु.	१३६७
जीवात्मक.	९१०
जीविका.	८६५
जीवित.	१३६७
जीवितकाळ.	१३६९
जुगुप्सन.	२७१
जुगुप्सा.	७२, ३०३
जुहू.	८२८
जूर्णाह्वय.	११७८
जृंभण.	१५०६
जृंभा.	१५०६
जेतृ.	७९३
जेमन.	४२४
जेय.	७९६
जैवातृक.	१०५, ४७९
जोंगाला.	११७८
जोषम्.	१५२८
ज्ञ.	११७, ३४१
ज्ञप्ति.	३०८
ज्ञात.	१४९६
ज्ञातनंदन.	३०
ज्ञाताधर्मकथा.	२४३
ज्ञाति.	५६१
ज्ञान.	३१०

ज्ञानप्रवाद. २४७

ज्ञानिन्. ४८२

ज्या. } ७७६, ९३६

ज्यानि. १५२३

ज्यायस्. ३४०

ज्येष्ठ. } ५५१, ११३, १५४

ज्येष्ठश्वश्रू. ५५४

ज्येष्ठा ५९३

ज्येष्ठाश्रमिन्. ८०८

ज्योतिरिंगण. १२१३

ज्योतिष्. २५०

ज्योतिषिक. ४८२

ज्योतिष्क. ९२

ज्योतिस्. ९९

ज्योत्स्ना. १०७

ज्योत्स्नाप्रिय. १३३९

ज्यौत्स्नी. १४३

ज्वर. ४७१

ज्वलन. १०९९

ज्वाला. ११०३

ज्वालाजिह्व. १०९९

झ.

झंझा. ११०७

झटिति. १५३०

झंपा. १४७०

झर. १०९६

झष. } १३४२, १११०, ११११

झाबुक. ११२९

झिल्लिका. १२१६

झिल्लीका. १२१६

ट.

टकनामन्. ९५९

टंक. ९१९

टंकण. ९४४

टिट्टिभ. १३३०

टीका. २५६

ड.

डमर. ८०३

डयन. } ७९३, १२१८
डाहल. ९५६
डिंगर. ३६०
डिण्डीर. १०७७
डिम. २८४
डिम्ब. ८०६
डिंभ. ३३८

ढ.

ढक्का. २९३
ढौकन. ७३७

त.

तक्र. ४०९
तक्रमार. ४०८
तक्षक १३०९
तक्षणी. ९१८
तक्षन्. ९१७
तट. १०७८
तटिनी. १०८०
तडाग. १०९४
तडित्. ११०४
तडित्कुमार. ९०
तडित्वत्. १६४
तंडु २१०
तंडुलीय. ११८४
तंडुलेर. ११८४
तत. } २८६, १४३०
ततस् १५३७
तति. १४२३
तत्काल. १६२
तत्कालधी. ३४४
तत्त्व. २९२
तत्त्वज्ञान. ३११
तत्त्वनिष्ठता. ६७
तत्पर. ३८४
तत्रभवान् ३३६
तत्समद. ८७
तथागत. २३२
तथ्य. २६४
तद्. १५३७
तद्गत. १४५८
तदात्व. १६२
तद्धन. ३६८

तद्रूञ.	७८०
तनय.	५४२
तनु.	१४४७, ४४९, ५६३, १४२७
तनुत्र.	७६६
तनुवात.	१३५९
तनू.	५६३
तनूकृत.	१४८६
तनूनपाद्.	१०९७
तनूरुह.	६६०, १३१७
तंतु.	९१३, १३५१
तंतुण.	१३५१
तंतुनाग.	१३५१
तंतुभ	११८०
तन्तुल.	११६५
तंतुवाय.	९१३
तंतुशाला.	९९९
तंतुसंतत.	१४८५
तंत्र.	७४१, ३१६, ४७२, ७१५, ७१६
तंत्रक.	६७१
तंत्रवाय.	१२१०
तंत्रिका.	१०९१
तंत्रिन्.	९२८
तन्द्रा.	३१३, ३१५
तपःक्लेशसह.	८११
तप.	१५७
तपनात्मजा.	१०८४
तपन.	९८
तपनी.	१०८४
तपनीय.	१०४४
तपस्.	७६, ८२, १५२
तपस्तक्ष.	१७५

तपस्य.	११३	तरंगिणी.	१०७९
तपस्या.	८१	तरणि.	०५
तपात्यय.	१५७	तरणी.	८७७
तप्त	१४९३	तरंड.	८३९
तमःप्रभा.	१३१०	तरल.	६५०
तमङ्गक	१०११		१४५५
तमस्.	१४५	तरललोचना.	५०६
	१२१	तरला.	३९७
	१३८१	तरलित.	१४८०
तमस्विनी.	१४२	तरवारि.	७८२
तमा.	१४२	तरस्.	४९४
तमाल.	११४६		६२२
तमालपत्र.	६५३		७२६
तमालिनी.	९७९	तरी.	८७७
तमिस्र.	१४५	तरु	१११४
तमिस्रा.	१४३	तरुण	३३९
तमी.	१४२	तरुणी.	५११
तमोघ्न	१०९८	तर्क.	३२३
तम्पा.	१२६६	तर्कविद्या.	२५१
तंबा.	१२६६	तर्कु.	२५१
तरक्षु.	१२८९	तर्कुक.	३८८
तरंग.	१०७५	तर्जनी.	५९२

तर्जिक.	९५८	तविषी.	१७३
तर्ण.	१२६०	तष्ट.	१४८३
तर्दू.	१०२१	तस्कर.	३८१
तर्पण.	१५०२	ता.	२२६
	८२१	ताडङ्क.	६५६
	८२७	ताडपत्र.	३५३
तर्मन्.	८२५	तांडव.	२८०
तर्ष.	३९३	तात.	५५६
तल.	११२३	ाततुल्य.	४८८
	७७३	तांत्रिक.	४८३
	५९३	तापन.	९५
	६१८	तापस.	८०९
तलहृदय.	६१८	तापसद्रुम.	११४३
तलसारक	१२५१	तापिच्छ.	११४६
तलिका.	१२५१	तापी.	१०८४
तलिन.	४४९	ताप्य.	१०५५
	१४२६	तामरस.	११६१
तलिम.	६८२	तामलिप्त.	९७९
तलुनी.	५११	तामलिप्ती.	९७९
तल्प.	६८२	तांबूलकरंक.	७१८
तल्लज.	१४४०	तांबूलवल्ली.	११५५
तविष.	८७	तांबूली.	११५५

ताम्र. १०३९
ताम्रकुट्टक. ९१०
ताम्रचूड. १३२५
ताम्रवृंता. ११७५
ताम्रसार. ६४२
ताम्राक्ष. १३२१
तायिक. ९९८
तार. १४०९, १०४३, १४०२
तारक. ९२, ६९९
तारका. १०७
तारकारि. २०९
तारा. १०७, ९७५
तारारि. १०५५
तारुण्य. ३३९
तार्किक. ८१३
तार्क्ष्य. २३१, १२३२
तार्क्ष्यध्वज. २१४
तार्क्ष्यशैल. १०५३
ताल ११३६, १०५९, २९२, ५९५, ५९६
तालक. १००५
तालकाम. १३९५
काललक्ष्मन्. २२४
तालवृंत. ६८७
तालिका. ५९६
ताली. १००६
तालु. ५८५
तालुजिह्व. १३४९
तालूर. १०७६
ताविष. ८७
ताविषी. १७६
तिक्त. १३८९
तिक्तपत्र. ११९०
तिग्म. १३८५
तितउ. १०१८
तितिक्षा. ३९१

तितिक्षु. ३९१
तित्तिभ. १२०९
तित्तिरि. १३४१
तिथि. १४७
तिथिप्रणी. १०४
तिनिश. ११४२
तिंतिडी. ११५३
तिंतिडीक. ४१७
तिमि. १३४४
तिमिङ्गिलगिल. १३४८
तिमित. १४९२
तिमिर. १४५
तिरस्. १५३४
तिरस्करिणी. ६८१
तिरस्क्रिया. ४४१
तिरोधान. १४७८
तिरोहित. ८०५, १४७७
तिर्यञ्च्. १५१५, ४४४, १२१६
तिलक. ९४३, ६०५, ४९४, ४१८
तिलकालक. ६१८
तिलपर्णिका. ६४२
तिलपिञ्ज. ११८०
तिलपेज. ११८०
तिल्हित्स. १३०६
तिल्य. ९६७
तिल्व ११५९
तिष्य. १११
तीक्ष्ण. १३८५, १०३८, ११९५
तीक्ष्णगंधक. ११३४
तीक्ष्णशूक. ११७०
तीर. १०७८
तीरी ७८०
तीर्थकर. २४
तीर्थंकर. २४
तीर्थवाक्. ५१७

तीव्र.	१३८५, १५०५	तुमुल.	७९९, १४०४
तीव्रवेदना.	१३५८	तुंबरु.	४२
तुक्.	५४३	तुंबी.	११९५
तुकाक्षीरी.	११५४	तुरग.	१२३२
तुंग.	१४२८	तुरगिन्.	७६१
तुच्छ.	१४२६, १४४६	तुरंग.	१२३२
		तुरंगम.	१२३२
तुंड.	५७२	तुरंगवदन.	१९४
तुंडिकरीका.	११८५	तुराषाह्.	१७२
तुंडिभ	४५८	तुरीयक.	१४३४
तुंडिल.	४५८	तुरुष्क.	९५९, ६४८
तुत्थ.	१०५२		
तुत्थांजन.	१०५२	तुला.	८८५, १४६३
तुंद.	६०४		
तुंदकूपिका.	६०६	तुलाकोटि.	३६९
तुंदपरिमृज्.	३८४	तुल्य.	१४६१
तुंदि.	४५०, ६०४	तुवर.	१३८९
		तुवरक.	११७२
तुंदिक.	४५०	तुवरी.	१०५६, ११७५
तुन्दिल.	४५०		
तुन्नवाय.	९१०	तुष.	११८२

तुषानल. ११०१
तुषार. १०७२, १३८९
तुषोदक. ४१५
तुहिन. १०७२
तूण. ७८१
तूणिन्. ७७१
तूणीर. ७८१
तुर. २८६
तूर्ण. १४७०
तूर्णि. ३२२
तूर्य. २८६
तूलक. ११३९
तूलिका. ९२१
तूष्णींशील. ४३८
तूष्णीक. ४३८
तूष्णीकाम्. १५२८
तूष्णीम्. १५२८
तृण. ११९५, ११९१
तृणध्वज. ११५३
तृणराज. ११३६
तृणाटवी. ११११
तृणादि. १२०१
तृणौकस्. ९९६
तृतीयाकृतम्. ९६८
तृतीयाप्रकृति. ५६२
तृप्त. ४२६
तृप्ति. ४२६
तृष्. ४३०, ३९४
तृषा. ३९४
तृषित. ३९३
तृष्णक. ४२९, ३९३
तृष्णा. ४३०, ३९३
तृष्णाक्षय. २०४
तेजस्. १०१
तेजित. १४५४
तेमन. ३९९
तैजसावर्तनी. ९०८
तैत्तिर १४१५
तैल. ४१७

तैलपर्णिक.	६४२	त्रयी.	२४९
तैलपायिका.	१३३७	त्रयीतनु.	९८
तैलाटी.	१२१५	त्रयीमुख.	८११
तैलिन्	९१७	त्रप.	१४५४
तैलिन.	९६७	त्रसयोनि.	१३५७
तैलिशाला.	९९७	त्रसर.	९१३
तैष.	१५२	त्राण. }	१४९७
तोक.	५४२		१५२३
तोक्म.	११७०	त्रात.	१४९७
तोत्र. }	८९२	त्राम.	३२१
	१२३०	त्राह्दायिन्.	४७९
तोदन.	८९३	त्रिक. }	९८६
तोमर.	७८७		६०८
तोय.	१०६९	त्रिककुद.	१०३०
तोरण.	१००७	त्रिकटु	४२२
तौर्यत्रिक.	२७९	त्रिकंटक.	११५६
तौलिकिक.	९२१	त्रिकाय.	२३४
त्यक्त.	१४७५	त्रिकालविद् }	२४
त्याग.	३८६		२३७
त्रपा.	३११	त्रिकूट.	१०३०
त्रपु.	१०४२	त्रिगर्त्त.	९५८
त्रपुसी.	११८९	त्रिगुणाकृत.	९६८

त्रिदश.	८८
त्रिदशदीर्घिका.	१०८१
त्रिदिव.	८७
त्रिदृश्.	१९६
त्रिपञ्चक.	११०६
त्रिपथ.	९८६
त्रिपथगा.	१०८१
त्रिपदी.	१२३०
त्रिपुटी.	९७५
त्रिपृष्ठ	६९५
त्रिफला.	११४६
त्रिमुकुट.	१०३०
त्रिमुख.	४१
त्रियामा.	१४२
त्रियूह.	१२३९
त्रिरेख.	१२०५
त्रिरेखा.	५८६
त्रिवर्ग	१३८२
त्रिवलीक.	६१२
त्रिविष्टप.	८७
त्रिशंकुज.	७०१
त्रिशंकुयाजिन्.	८९०
त्रिशला.	४१
त्रिशिरस्.	१८९
त्रिशीर्षक.	७८७
त्रिसंध्य.	१४०
त्रिसर.	३९८
त्रिसीत्य	९६८
त्रिस्रोतस्.	१०८१
त्रिहल्य.	९६८
त्रिहायणी	१२७२
त्रुट.	१४२७
त्रेता.	८२६
त्रैपुर.	९९६
त्रोटि.	१३१७
त्र्यंबका.	२०३
त्र्यूषण.	४२२
त्वक्.	११८४, ६९०
त्वक्क्षीरिन्	११५४
त्वक्पुष्प.	४६७
त्वच्.	६१९, ११२१

त्वचिसार. ११५३
त्वम्. १४६८
त्वरा. ३०२
त्वरि. ३२२
त्वरित. ४९४, १४७०
त्वष्ट. १४८६
त्वष्टृ. ९१७, १८२, ९६
त्वाष्ट्री. ११२
त्विष्. १००
त्विषि. १००
त्सरु. ७८२

थ.

थूत्कार. १५२१

द.

दंश. ५८५, ७६६, १२१५
दंशमीलक. १२८२
दंशित. ७६६
दंशिन् १२१५
दंष्ट्रा. ५८६
दंष्ट्राशीम्. १३१५
दंष्ट्रका ५८३
दंष्ट्रिन्. १२८८
दक १०६९
दकशावणिक. ४१०
दक्ष ३४२
दक्षजा. २०३
दक्षजापति. १०४
दक्षिण. ८२६, ३७६, १४६६
दक्षिणत्व. ६६
दक्षिणस्थ. ७६०
दक्षिणा. १६७
दक्षिणाचल. १०२९
दक्षिणायन. १५८
दक्षिणार्ह. ४४६
दक्षिणाशापति. १८४
दक्षिणीय. ४५६
दक्षिणेर्मन्. १२९५

दक्षिण्य.	४४६
दग्ध.	१४८६
दग्धकाक.	१३२३
दग्धिका.	३९६
दघ्न.	६०१
दंड.	८८७, ७३६, ७४६, ७८५
दंडधर.	१८४
दंडनायक.	७२५
दंडपारुष्य.	७३९
दंडभृत.	९१६
दंडाहत.	४०८
दंडित.	४४६
दंडिन्	७२१
दत्त.	३९४
दत्ततीर्थकृत.	५१
दद्रुघ्न.	११५८
दधि.	३९६
दधिफल.	११५१
दधिवारि.	१०७५
दधिसार.	४०८
दनुज	२३८
दंत.	१२२४, ५८४
दंतक.	१०११, १०३४
दंतभाग.	१२२८
दंतवस्त्र.	५८१
दंतशठ.	१३८८
दंतावल.	१२१७
दंतिन्.	१२१७
दंतुर.	४५७
दंदशूक	१३०३
दभ्र.	१४२६
दम.	७३६
दमुनस्.	१०९७
दंपती.	५१९
दंभ.	३७८
दंभचर्या.	३७९
दंभोलि.	१८०
दम्य.	१२६०
दया.	३६९

दयाकूर्च. २३४
दयालु. ३६८
दयित. ५१५
दर. ३०१, १३६४
दरित. ३६५
दरिद्र. ३५८
दरी. १०३३
दर्दुर. १३५४, १४०९
दर्द्रुण. ४५९
दर्द्रुरोगिन्. ४५९
दर्प. ३१७
दर्पक. २२७
दर्पण. ६८४
दर्भ. ११९२
दर्वि. १०२१
दर्वी. ८३६, १३१५
दर्वीकर. १३०४
दर्श. १५०, ८२३
दर्शन. ५७५, ५७७
दर्शयामिनी. १४३
दर्शित. १४७८
दल. ११२३, १४३४
दलस्नसा. ११२४
दलि. ९७०
दलिक. ११२२
दलित. ११२८
दलिमन्. १७२
दव. ११०१, ११११
दविष्ठ. १४५२
दवीयस्. १४५२
दशकंधर. ७०६
दशन. ५८४
दशन्. ८७३
दशपारमिताधर. २३२
दशबल. २३४
दशभूमिग. २३२
दशमिन्. ३४०

दशश्वेतशाजिन्.	१०४
दशा.	१३७७, ५६५, ६६७
दशाकर्ष.	६८७
दशाचित.	८८९
दशार्ह.	२३३
दशोंधन.	६८७
दसेरक.	९५७
दस्यु.	३८१, ७२९
दस्र.	१८२
दहन.	१०९९
दहनकेतन.	११०३
दहनोपल	१०६७
दाक्षायणी.	११५
दाक्षाय्य.	१३३५
दाक्षिण्य.	१३६७
दाक्षेय.	८५१
दाढा.	५८३
दाढिका.	५८३
दांडाजिनिक.	३७७
दातृ.	३८५
दात्यूह.	१३३२
दात्र.	८९२
दाधिक.	४१०
दान.	१२२३, ३८६, ७३६
दानवारि.	८९
दानशील.	३५१
दानान्तराय.	७२
दानशौंड.	३८५
दांत.	८११
दापित.	४४६
दामंचन.	१२५१
दामनी.	१२७४
दामन्.	१२७४
दामलिप्त.	९७९
दामोदर.	५१, २१६
दार.	५१३
दारक.	५४२
दारकर्मन्.	५१८

दारद. ११९६
दारित. १४८८
दारु. ११२२
दारुण. ३०३
दारुहस्तक. १०२१
दार्वाघाट. १३२८
दालव. ११९९
दाव. ११११, ११०१
दाश. ९२९
दाशरथि. ६९७, ७०३
दाशार्ह. १२५४
दाशेयी. ८४८
दाशेर. २१४
दास. ३६०
दासी. ५३४
दासेय. ५४८
दासेर. ५४८
दिकरी. ५११
दिक्कुमार. ९०
दिग्गज. १७०
दिग्ध. १४८३, ७७९
दिग्वासस्. १९८
दित. १४८९
दितिज. २३८
दिधिषु. ५२५
दिन. १३८
दिनकर. ९७
दिनावसान. १४०
दिन्दु २२३
दिव. १३८
दिवस. १३८
दिवसकर. ९७
दिवस्पृथिवी. ९३९
दिवा. १५३१
दिवाकर. ९७
दिवाकीर्त्ति. ९२३, ९३३
दिवान्ध. १३२४
दिवामध्य. १३९
दिव्. ८७, १६३

दिश्.	१६६
दिश्य.	१६८
दिष्ट.	१२६ १३७९
दिष्टांत.	३२४
दिष्ट्या.	१५२८
दीक्षणीयेष्टि.	८२१
दीक्षा.	८२२
दीक्षित.	८१७
दीदिवि.	३९५
दीधिति.	१००
दीप.	६८६
दीपक.	१३४२
दीपन.	६४५
दीप्ति.	९९ ५०९ ७८०
दीर्घ.	१४२८
दीर्घजिह्व.	१२०३
दीर्घकोशी.	१२०६
दीर्घग्रीव.	१२५५
दीर्घदर्शिन्.	३४४
दीर्घनिद्रा.	३२४
दीर्घपत्रक.	११८७
दीर्घपाद.	१३३४
दीर्घपृष्ठ.	१३०४
दीर्घर्जु.	१८०
दीर्घसूत्र.	३५३
दीर्घायुस्.	४७९
दीर्घिका.	१०९२
दुःख.	१३७०
दुकूल.	६६९
दुगूल.	६६९
दुग्ध.	४०४
दुन्दुभ.	१३०५
दुंदुभि.	२९३
दुंदुभिनाद.	६२
दुरध्व.	९८४
दुरित.	१३८०
दुरितारि.	४४
दुरोदर.	४८६
दुर्ग.	७१४ ९७३
दुर्गत.	३५८

दुर्गति.	१२५९	दुष्कृत.	१३८०
दुर्गंध.	९४३	दुष्टगज.	१२२२
	१३९१	दुष्टु.	१५४१
दुर्गलंघन.	१२५४	दुःषमा.	१३१
दुर्गसंचर.	१५१७	दुःषमसुषमा.	१३०
दुर्गा.	२०३	दुस्थ.	३५८
दुर्जन.	३८०	दुस्फोट.	७८७
दुर्दिन.	१६५	दुहितृ.	५४२
दुर्नामन्.	४६८	दूत.	७३४
	१२०६	दूती	५२१
दुर्बल.	४४९	दून.	१४९३
दुर्भिक्ष.	६०	दूर.	१४५२
दुर्मनस्.	४३५	दूरदृश्.	१३३५
दुर्मुख.	३५१	दूरवेधिन्.	७७६
दुर्वर्णक.	१०४३	दूरापातिन्.	७७३
दुर्वाच्.	३४७	दूर्वा.	११९२
दुर्वासस्.	८५०	दूषिका.	६३२
दुर्विष.	३५८	दूषित.	४३६
दुर्हृद्.	७२९	दूषीका.	६३२
दुली.	१२५३	दूषीविष.	१३१४
दुश्च्यवन.	१७१	दूष्य.	६२४
दुश्चर्मन्	४५४		६८१

दुष्या.	१२३२	देवकीसूनु.	२१८
दूष.	१२७८	देवकुसुम.	६४६
दृक्कर्ण.	१३०३	देवखात.	१०९४
दृग्विष.	१३१२	देवगायन.	१८३
दृढ	१५०५	देवच्छंद.	६५८
	१३८७	देवजग्ध.	११९१
	१४४७	देवता.	८८
दृढमुष्टि.	३६८	देवताप्रणिधान.	८२
दृढरथ.	३७	देवदत्ताग्रज.	२३७
दृढसंधि.	१४७२	देवद्र्यच्.	४४४
दृति.	१०२५	देवधान्य.	११७८
दृश्.	५७५	देवन.	४८६
दृषद्.	१०३५		५५६
दृष्ट.	३०२	देवन्.	५५६
दृष्टरजस्.	५११	देवनंदिन्.	१७६
दृष्टि.	३०९	देवपति.	१७३
	५७५	देवप्रश्न.	२६३
दृष्टिवाद.	२४५	देवब्रह्मन्	८४९
देव.	३३६	देवभूय.	८४१
	२३३	देवमातृक.	९५५
	५६	देवयज्ञ.	८२१
	८८	देवर.	५५३

देवल. ९२४
देववर्द्धकि. १८२
देवश्रुत. ५५
देवस्रष्टा. ९०३
देवाजीव. ९२४
देवाधिदेव. २५
देवानांप्रिय. ३५३
देवायुध. १७९
देवार्ध्य. ५०
देवी. } ४०, ३३४
देवीकोट. ९७७
देवॄ. ५५३
देश. ९४७
देशक. ४८८
देशरूप. ७४२
देशिक. ४९३
देह. ५६३
देहधारक. ६२६
देहभृत्. १६६६
देहली. १००९
दैत्यगुरु. १२०
दैत्यदेव. ११०७
दैत्यारि. २१४
दैन्य. ३१९
दैर्घ्य. १४३१
दैव. १३७९
दैवज्ञ. ४८२
दैवत. } ८८, १५९, ८४०
दैवर. ३८३
दोःसहस्रभृत्. ७०२
दोर्मूल. ५८९
दोला. } ७५८, १४८१
दोष. १३७५
दोषज्ञ } २४१, ४७२
दोषा. } १४१, १५३३
दोषैकदृश्. ३८०
दोस्. ५८९
दोहद. ५४१

दोहदलक्षण. ५४०
दोहदान्विता. ५३९
दौर्हृद. ५४१
दौवारिक. ७२१
दौलेय. १२९३
दौष्यंति. ७०२
दौहित्र. ५४४
द्यावाक्षमा. ९३८
द्यावापृथिवी. ९३८
द्यावाभूमी. ९३८
द्यु. १३८
द्युति. १००
द्युत. १००
द्युपति ९७
द्युम्न १९२
द्यूत. ४८६
द्यूतकारक. ४८९
द्यूतकृत. ४८९
द्यो } ८७, १६३
द्योतन. ५७७
द्रंग. ९७१
द्रप्स. ४०६
द्रव. } ५५५, ८०२
द्रविण. १९२
द्रव्य. १९२
द्रह. १०९१
द्राक्. १५३०
द्राक्षा. ११९५
द्रामिल. ८९४
द्रु. १११४
द्रुघण. } २११, ७८५
द्रुण } ७७५, १२११
द्रुणा. ७७६
द्रुत. } १४८७, २९२, १४७०
द्रुम. १११४
द्रुमानति. ६२
द्रुमामय. ६८९
द्रुमोत्पल. ११४५

द्रुवय. ८८३
द्रुहिण. २११
द्रोण. ८८६
द्रोणकाक. १३२३
द्रोणदुग्धा. १२६९
द्रोणदुघा. १२६९
द्रोणी. ८७७, १०३४
द्रोह. १५१५
द्रौणिका. ९६९
द्रौपदी. ७१०
द्वंद्व. ५३८, ७९७, १४२४
द्वंद्वचर. १३३०
द्वय. १४२३
द्वयस. ६०१
द्वादशाक्ष. २०९, २३४
द्वादशांगी २४५
द्वादशात्मन्. ९६
द्वादशार्चिस्. ११८
द्वापर. १३७५
द्वार. १००४
द्वारका. ९८०
द्वारपालक. ७२१
द्वारयन्त्र. १००५
द्वारवती. ९८०
द्वारस्थ. ७२१
द्वार् १००४
द्वि. १४२३
द्विक. १३२२
द्विककुद्. १२५४
द्विज. १३१६, ८१२, ५८३, ८०७
द्विजपति. १०४
द्विजन्मन्. ८१२
द्विजब्रुव. ८५५
द्विजाति. ८१२
द्विजिह्व. ३८०, १३०२
द्वितय. १४२३

द्वितीया. ५१३
द्विदत्. १२६३
द्विधागति. १३५२
द्विनग्नक. ४५४
द्विप. १२१७
द्विपथ. ९८६
द्विपाद्य. ७४५
द्विपृष्ठ. ६९५
द्विरद. } १२६३
१२१७
द्विरेफ. १२१२
द्विविद. २२०
द्विषत्. ७२९
द्विष्. ७२९
द्विसहस्राक्ष. १३०७
द्विहल्य. ९६८
द्विहायनी. १२७२
द्वीप. १०७८
द्वीपकुमार. ९०
द्वीपवती. १०८०
द्वीपिन्. १२८५
द्वेष. ७३
द्वेषिन्. ७२९
द्वैप्य. ४४८
द्वैगुणिक. ८८०
द्वैध. ७३५
द्वैप. ७५५
द्वैपायन. ८४७
द्वैमातुर. } २०७
५४६
द्व्यष्ट. १०३९

ध.

धत्तूर. ११५१
धन. } १९२
१२७३
धनंजय. } ७०८
१०९७
धनद. १८९
धनिन्. } ३५७
४७७
धनिष्ठा. ११४
धनुर्भृत्. ७७१
धनुस्. ७७५
धनेश्वर. १९०

धन्य.	४८९	धर्मचिंतन.	१३८१
धन्या.	४१९	धर्मधातु.	२३२
धन्याक.	४१९	धर्मध्वजिन्.	८५६
धन्वन्.	७७५, ९४०	धर्मपुत्र.	७०७
धमन.	११९३	धर्मराज.	१८४, २३५
धमनि.	५८६	धर्मशास्त्र.	२५१, २५३
धमनी.	६३१		
धम्मिल्ल.	५७०	धर्मसंहिता.	२५१
धर.	३६, १०२७	धर्माधिकरणिन्.	७२५
		धर्माध्यक्ष.	७२४
धरणप्रिया.	४५	धर्मार्थप्रतिबद्धता.	६९
धरणि.	९३५	धर्मिपुत्र.	३२८
धरणिधर.	२१७	धर्मोपदेशक.	७७
धरणीसुता.	७०३	धव.	५१७
धरा.	९३५	धवल.	१३९३
धरित्री.	९३५	धवित्र.	६८७
धर्म.	१३७४, १३७९, २८	धाटि.	८००
		धातकी.	११५०
		धातु.	१०३६
धर्मक्षेत्र.	९५०	धातुकासीसम्.	१०५६
धर्मचक्र.	६१	धातुघ्न.	४१६

धातुपुष्पिका. ११५०
धातुशेखर. १०५६
धातृ. २१२
धात्री. ११४५, ५५८, ९३५
धाना. ४०१
धानुष्क. ७७१
धान्य. ११६८, ११८३
धान्यक. ४१९
धान्याक. ४१९
धान्याम्ल. ४१५
धामन् ९९, ९९२
धाय्या. ८२७
धारण. ३१०
धारणा. ८४, ७४४
धारा. १०८७, ७५५, १२४६
धाराधर. १६४
धारिका. १३७
धारिणी. ४५
धार्त्तराष्ट्र. १३२६
धार्मपत्तन. ४२०
धार्मिक. ७२१
धिकृत. ४४०
धिक्क्रिया. २७१
धिषण. ११८
धिषणा. ३०८
धिष्ण्य. १०८, १२०, ९९१
धी. ३०८
धीति. ३९१
धीर. ६४५, ३४१
धीरत्व. ५०९
धीरस्कंध. १२८२
धीवर. ९२९
धीसख. ७१९
धुत. १४८०

धुनी.	१०८०
धुन्धुमार.	७०१
धुरंधर.	१२६२
धुरीण.	१२६२
धुर्.	७९७
धुर्य.	१२६२
धुर्वी.	७९७
धूत.	१४८१, १४७९
धून.	६४९
धूमायित.	१४९३
धूपित.	१४९३
धूम.	११०३
धूमध्वज.	१०९८
धूमप्रभा.	१३६०
धूमयोनि.	१६४
धूमल.	१३९८
धूमोर्णा.	१८५
धूम्याट.	१३३३
धूम्र.	१३९८
धूर्जटि.	१९५
धूर्त.	३७६, ४८५, १०३८
धूर्वह.	१२६३
धूली.	९७०
धूसर.	९१७, १३९३
धृतराष्ट्र.	१३११
धृति.	३०८
धृष्ट.	४३२
धृष्णज्.	४३२
धृष्णु.	४३२
धेनु.	१२६७
धेनुक.	२१९
धेनुका.	१२१८
धेनुष्या.	१२७०
धैनुक.	१४१८
धैवत.	१४०१
धोरण.	७६९, १२४६
धोरणी.	१४२३

धोरित. १२४६, १२४५
धौत. १४३७
धौतकौशेय. ६६७
धौरितक. १२४६
धौरेय. १२६२
धौरेयक. १२६२
धौर्य. १२४६
ध्यान ८४, २२०
ध्रुव. १४५३, १२२, २१२
ध्रुवक. ११२२
ध्रुवा. ८२९
ध्वज. ९०१, ६१, ७५०
ध्वजिनी. ७४६
ध्वज्या. ९०१
ध्वनि. १८१, १२९९
ध्वनिग्रह. ५७३
ध्वांक्ष. १२२२
ध्वान १२९९
ध्वांत. १४६
ध्वान्ताराति. ९६

न.

न. १५३९
नःक्षुद्र. ४५१
नकुल. १३०२
नक्तक. ६७६
नक्तमाल. ११४०
नक्तम्. १५३३
नक्र. ५८१, १३४९
नक्षत्र. ९२, १०७
नक्षत्रमाला. ६६२
नख. ५९४
नखर. ५९४
नखरायुध. १२८४
नखविष. १३१२

नग.	१०२७, १११४
नगरी.	९७१
नग्न.	७९५
नग्नहु.	९०५
नग्नहू.	९०४
नग्ना.	५३४
नग्निका	५१०
नट	३२९
नटन.	२८०
नटमंडन.	१०५९
नड.	११९३
नडकीय.	९५४
नडप्राय.	९५४
नड्वत्.	९५४
नड्वल.	९५४
नत.	१४५६
नतत्रिक.	१२४७
नद.	१०९०
नदी.	१०७९
नदीज.	१०५५
नदीभव.	९४१
नदीमातृक.	९५५
नदीश.	१०७३
नद्ध.	४३८
नद्ध्री.	९१५
ननंदृ.	५५४
ननांदृ.	५५४
ननुच.	१५४२
नंदक.	२२२
नंदन.	११९७, ९९८, १७८, ५४१
नंदा.	४०
नंदिनी.	५५४
नंदिनीतनय.	८५२
नंदिन्.	११७१, ३३०, २१०
नंदीमुखी.	३१३
नंदीसरस्.	१७८
नंदीश.	२१०

नद्यावर्त्त. ४८, १०१९, १११४
नपुंसक. ५६२
नप्तृ. ५४४
नभःश्वास. ११०६
नभःसंगम. १३१६
नभःस्थित. १३५९
नभस्. १५४, १६३
नभस्य. १५४
नभस्वत्. ११०६
नभोगति. १३१८
नभोऽम्बुप. १३२९
नभोमणि. ९५
नभ्राज्. १६४
नमसित. ४४७
नमस्. १५४२
नमस्यित. ४४७
नमि. २८
नमुचि. १७४
नयन. ५७५
नयनौषध. १०५७
नर. ३३७, ७०९
नरक. २२१, १३५९
नरकभूमि. १३५०
नरकस्था. १०८६
नरकीलक. ८५८
नरदत्ता. ४६, २३९
नरमालिनी. ५३१
नरवाहन. १८९
नरायण. २१४
नर्कुटक. ५८१
नर्त्तन. २८०
नर्मदा. १०८३
नर्मन्. ५५५
नलक. ६२७
नलकिनी. ६१४
नलकील. ६१४
नलकूबर. १९१
नलमीन. १३४६

नलिन. ११६०
नलिनी. ११६०
नव. १४४८
नवत. ६८०
नवनीत. ४०८
नवमालिका. ११५८
नवार्चिस्. ११७
नवीन. १४४८
नवोद्धृत. ४०८
नव्य. १४४८
नष्ट. ८०९
नष्टबीज. ४९२
नष्टाग्नि. ८५९
नस्तित. १२६०
नस्योत. १२६०
नहि. १५३९
नाक. ८७
नाकिन्. ८८
नाकु. ९७१
नाग. } १३५१ १२१७ १०४१
नागकुमार. ९०
नागज. } १०४२ १०६१
नागजिह्विका. १०६०
नागजीवन. १०४२
नागदन्त. १०११
नागमाता. १०६०
नागर. ४२०
नागरक्त. १०६१
नागरंग ११४३
नागलोक. १३६३
नागवल्ली. ११५५
नागाधिप. १३०७
नागोद. ७६८
नाटक. २८४
नाटेर. ९४८
नाट्य. } २७९ २८०
नाट्यधर्मिका. २७९
नाट्यप्रिय. १९८
नाडिका. १३७
नाडी. ६३१

नाडींधम	९०८
नाडीविग्रह.	२१०
नाडीव्रण.	४७०
नाथ.	३५९
नाथवत्.	३५६
नाद.	१४००
नाना.	१६२७
नानारूप.	१४६९
नांदीपट.	१०९२
नांदीमुख.	१०९२
नापित.	९२२
नापितशाला.	१०००
नाभि.	६०६, ३६, ७५६
नाभिभू.	२११
नामधेय.	२६०
नामन्.	२६०
नामशेष.	३७४
नामसंग्रह.	२९८
नायक	३५९, ६५०
नारक.	१३५९, १३५८
नारंग.	११४३
नारद.	८४९
नाराच.	७७९
नाराचिन्.	९२४
नारायण.	६९७, २१४
नारी.	५०३
नाल.	११८२
नालिकेर.	११५१
नालिकेरज.	१०२२
नालीक.	११६१
नाविक.	८७६
नाश.	१५१७, ३२४
नासत्य.	१८२
नासा.	५८०
नासिका.	५८०
नासिक्य.	१८२
नासीर.	८००

नास्तिक. ८६२, ४९०
नाहल. ९३४
निःशलाक. ७५२
निःशोध्य. १४३६
निःश्रेणि. १०१३
निःश्रेयस ७४
निःश्वास. १३६८
निःसरण. ९८२
निःस्व. ३५८
निकट. १४५०
निकर. १४११
निकष. ९०९
निकषा. १९३४
निकषात्मज. १८७
निकाम. १५०५
निकाय. १४१३
निकाय्य. ९९०
निकार. ४४२
निकुंज. ११११
निकुरंब. १४१२
निकृत. ३७६, ५५१
निकृति. ३७७
निकृष्ट. १४४२
निकेतन. ९८९
निक्कण. १४००
निक्काण. १४००
निक्षेप. ८७०
निखर्व. ४९४, ८७४
निखिल. १४३२
निगड. १२२९
निगडित. ४३८
निगण. ८३७
निगम. ९७२, ९८३
निगरण. ५८८
निगाल. १२४४
निगूढक. ११७३
निग्रह. १५०८
निघंटु. २५८
निघस. ४२३

निछन.	३५६	निद्राण.	४४२ ११२९
निचित.	१४७३	निद्रालु.	४४२
निचुल.	६७६ ११४९	निधन.	३२४
निचोल.	६७६	निधान.	१९२
निचोलक.	६६७	निधि.	१९२
निज.	५६१	निधीश्वर.	१९०
नितंब.	६०८ १०३३	निधुवन.	५३७
नितंबिनी.	५०४	निध्यान.	५७७
नितांत.	१५०६	निनद.	१३९९
नित्य.	१४५३ १४७१	निनाद.	१३९९
नित्यगति	११०६	निंदा.	२७१
नित्ययौवना.	७१०	निंदु.	५३१
निदाघ.	१५७ ३०५	निप.	१०१९
निदान.	१५१४	निपान.	१०९२
निदेश.	२७७	निपुण.	३४२
निद्रा.	७३ ३१३	निबंध.	२५७
		निबंधन.	१५११
		निबर्हण.	३७०
		निबिड.	१४४६
		निबिरीस.	१४४७

निम.	१४१२, ३७८	नियोग.	२७७, १६२०
निमालन.	९७७	नियोगिन्.	७१९
निभृत.	४३१	नियोज्य.	३९९
निमय.	८७०	निरंकुश.	१४६७
निमित्त.	१९१३	निरंतर.	१४४६
निमित्तवित्.	४८२	निरय.	१३९९
निमीलन.	९७८, ३२४	निरर्थक.	२६७, १९१६
निमीश्वर.	५२	निरवग्रह.	३९५
निमेष.	९७८	निरस्त.	२६७, ७५९
निम्न	१०७१, १३६४	निरस्तवत्.	१४७४
निम्नगा.	१०८०	निराकरिष्णु.	३९०
निंब.	११३९	निराकृत.	१४७३
नियति.	१३७९	निराकृतान्योत्तरत्व.	६७
नियंतृ.	७६०	निराकृति	८९६
नियम.	८४३, ८२	निरुक्त.	२९४
नियमस्थिति.	८१	निरुक्ति.	२९०
नियामक.	८७६	निरोध.	१९०८
नियुद्ध.	७९९	निर्ऋति.	१२८०
		निर्ग.	९४७

निर्गुंडी. ११४७
निर्ग्रंथ. ७६
निर्ग्रंथन. ३७०
निर्घोष. १३९९
निर्जर. } १०९६, ८८
निर्जल. ९९३
निर्झर. १०९६
निर्झरिणी. १०८०
निर्णय. १३७४
निर्णिक्त. १४३७
निर्णेजक. ९१४
निर्दिग्ध. ४४९
निर्दिग्धिका. ११५७
निर्देश. २७७
निर्बंध. १५००
निर्भर. १५०३
निर्मद. १२२१
निर्मम. ५५
निर्मुक्त. १३१२
निर्मोक. १३१५
निर्याण. } १२२५, ७५
निर्यातन. ३७१
निर्यास. ८७६
निर्लक्षण. ४३७
निर्व्ययनी. १३१५
निर्वपन. ३८७
निर्वर्णन. ५७७
निर्वहण. १५१४
निर्वाण. } १४९४, ७४
निर्वाणिन्. ५०
निर्वाणी. ४५
निर्वात. १४९४
निर्वाद. २७१
निर्वापण. ३७१
निर्वासन. ३७१
निर्वीरा. ५३०
निर्वृति. } ७४, १३७०
निर्वृत्त. १४८७
निर्वेद. २२१

निर्वेश. ३६२, ६३८
निर्व्ययन. १३६६
निर्हारिन्. १३९०
निर्ह्राद. १३९९
निलय. ९९०
निलिम्पिका. १२६६
निवसथ. ९६१
निवसन. ६७३
निवह. १५१२
निवाप. ३७५
निवास. ९९१
निवीत. ८४५
निवृत्त. १४७३
निवृत्ति. १५२२
निवेश. १४९९
निवेशन. ९७२
निशमन. ५७७
निशा. १४१
निशाकर. १०५
निशाख्या. ४१८
निशागण. १४३
निशाट. १३२४
निशात. १४८४
निशान्त. ९९२
निशापति. १०४
निशामन. ५७६
निशारत्न. १०५
निशावेदिन्. १३२४
निशित. १४८४
निशीथ. १५५
निशीथिनी. १४१
निशुंभ. ३७१, ६९९
निशुंभमथनी. २०५
निश्चय. १३७४
निषंग. ७८१
निषद्या. १००२
निषद्वर. १०९०
निषध. १४०१
निषधा. ९८०
निषाद. ९१३, ८९६
निषादिन्. ७१३

निष्क. १०४४
निष्कल. ४९२
निष्कला. ५३५
निष्कषाय. ५५
निष्कारण. ३७२
निष्कासित. ४४०
निष्कुट ११११
निष्कुह. ११२२
निष्क्रम. १५२४
निष्क्रय. ३६२
निष्क्राथ. ४१३
निष्टच. ९३४
निष्ठा. १५१४
निष्ठान. ३९९
निष्ठुर. २१९, १३८६
निष्ठेव. १५२१
निष्णात. ३४२
निष्पक्क. १४८६
निष्पत्राकृति. १३७२
निष्पक्क. १४८७
निष्पाव. १५२१, ११७४
निष्पुलाक. ५५
निष्प्रवाणि. ६७१
निसर्गवत्. १३७१
निसूदन. ३७१
निस्तल. १४६७
निस्तर्हण. ३७०
निस्त्रिंश. ७८२, ३७६
निस्राव. ३९६
निस्वन. १३९९
निस्वान. १३९९
निहाका. १२९७
निह्नव. २७६
नीकाश. १४६२
नीच. ९३२, ३८०, १४२९
नीचैस्. १५४१
नीड. १३१९
नीडज. १३१७

नीप.	११२८
नीर.	१०१९
नीरंध्र.	१४४७
नीरुज्.	४७४
नीळ.	१९१, १३९७
नीळक.	१२३९
नीळकंठ.	१९५, १३१९
नीळंगु.	१२०२
नीळमणि.	१०६५
नीळलोहित.	१९८
नीळवस्त्र.	२२५
नीळवासस्.	१२१
नीळा.	१२१४, ५८७
नीळी.	११६७
नीळीराग.	४७१
नीळोत्पळ.	४८
नीवाक.	१५१८
नीवार.	११७६
नीवी.	६७३, ८६९
नीवृत्.	९४७
नीव्र.	१०११
नीशार.	६७५
नीहार.	१०७२
नुति.	२६९
नुत्त.	१४८२
नुन्न.	१४८२
नूतन.	१४४८
नूत्न.	१४४८
नून.	१५४०
नूपुर.	६६५
नृ.	३५७
नृचक्षस्.	१८७
नृजळ.	६३३
नृत्त.	२८०
नृत्य.	२८०
नृधर्मन्.	१८९
नृप.	९९०
नृपासन.	७१६
नृयज्ञ.	८२२

नृशंस. ३७६
नेतृ. ३५८
नेत्र. ५७५
नेत्रांबु. ३०७
नेदिष्ठ. १४५२
नेपथ्य. ६३१
नेपाली. १०६०
नेम. १४३४
नेमि. २८, ३०, ७९६
नेमी. १०९१
नैकभेद. १४४९
नैगम. ८६७
नैचिक. १२६४
नैचिकी. १२७०
नैमेय. ८६९
नैयायिक. ८६२
नैर्ऋत. १८८, १६९
नैष्किक. ७२३
नैस्त्रिंशिक. ७७१
नो. १५३९
नौ. ८७६
नौकादंड. ८७७
न्यक्कार. ४४१
न्यक्कृत. ४४०
न्यक्ष. १४३३
न्यग्रोध. ११३२
न्यङ्कु. १२९३
न्यञ्च्. १४२९
न्यंचित. १४८२
न्याद. ४२३
न्याय. ७४२
न्याय्य. ७४३
न्यास. ८७०

प.

पक्क. १४८५, ४१२
पक्कण. १००२
पक्ष. ७८१, १३१८, १४७, ५६८

पक्षक.	१००७	पंगुल.	१२४३
पक्षति.	१४७ १३१८	पज्ज.	८९४
		पंचजन.	३३७
पक्षद्वार.	१००७	पंचज्ञान.	२१२
पक्षभाग.	१२२८	पंचत्व.	३२४
पक्षांत.	१४८	पंचदशी.	१४८
पक्षिन्.	१३१६	पंचबाण.	२२९
पक्षिणी.	१४४	पंचभद्र.	४३४ १२३६
पक्षिमृगगत्यनुहारक	१२४८		
पक्षिकस्वामिन्.	८९४	पंचम.	१४०१
पक्षिस्वामिन्.	२३१	पंचमुख.	१९६
पक्ष्मन्.	५८०	पंचलोह.	१०५०
पंक.	१०९० १३८१	पंचशाख.	५९१
		पंचशिख.	१२८४
पंकज.	११६२	पंचांगगुप्त.	१३५३
पंकजन्मन्.	११६२	पंचांगी.	१२५१
पंकजिनी.	११६०	पंचांगुल.	११५०
पंकप्रभा.	१३६०	पंचार्चिस्.	११७
पंकरुह.	११६२	पंचास्य.	१२८४
पंकरुह्.	११६२	पंजिका.	२५६
पंक्ति.	१४२३	पट.	६६७
पंगु.	४५२	पटकुटी.	३८१

पटच्चर. ६७८
पटल. ११६८, १०१०, १४११
पटवासक. ६६७
पटह. २९४, ७९९
पटु. १३८५, ३४३, ३८४, ४७४
पटोलिका. ११८८
पट्टिश. ७८७
पण. ३६२, ४८६
पणांगना. ५३२
पणास्थिक. १२०६
पणितव्य. ८७१
पण्ड. ५६२
पंडा. ३१०
पंडित. ३४१
पण्य. ८७१
पण्यशाला. १००२
पण्यांगना. ५३२
पण्याजीव. ८६७
पतग. १३१६
पतंग. ९५, १३१६, १२१३
पतङ्गिका. १२१४
पतंजलि. ८५१
प-त्. १३१६
पतत्र. १३१७
पतत्रिन्. १३१६
पतद्ग्रह. ६८३
पतयालु. ४४५
पताका. ७५०
पताकिन्. ७६४
पताकिनी. ७४६
पति. ३५९, ८१६
पतित. ८०६, १४९०
पतिवत्नी. ५३०

पतिव्रता. ५२७
पतिंवरा. ५११
पत्तन. ९७१
पत्ति. ४९७, ७४८
पत्नी. ५१२
पत्र ११८३, ७५९, १३१७
पत्रणा. ७८१
पत्रपरशु. ६२०
पत्रपाल. ७८४
पत्रपाश्या. ६५५
पत्रभंगी. ६५५
पत्ररथ. १३१६
पत्रल. ४०६
पत्रलता. ६५५
पत्रलेखा. ६५४
पत्रवल्ली. ६५५
पत्रवाह. ७७८
पत्रांग. ६४२
पत्रांगुलि ६५५
पत्रिन्. ७७८, १३३४
पत्रोर्ण. ६६७
पथिक. ४९३
पथिन्. ९८३
पथ्या. ११४६
पद्. ९८८, २४२, ६११
पदभंजन. २९४
पदभंजिका. २९६
पदवी. ९८३
पदाजि. ४९८
पदाति. ४९७
पदातिक. ४९७
पदासन. ७१८
पदिक. ४९८
पद्ग. ४९७
पद्धति. ९८३, २९७

पद्म.	११६०, १९३, ६९३, ६९८, १२२९
पद्मनाभ.	५३, २१५
पद्मनाल.	११६५
पद्मप्रभ.	२६
पद्मभू.	२१३
पद्मराग.	१०६४
पद्मवासा.	२२६
पद्मा.	४०, २२६
पद्माकर.	१०९४
पद्मावती.	४६
पद्मेशय.	२१५
पद्मोत्तरात्मज.	६९३
पद्य.	८९४
पद्या.	९८३
पन्न	१४९१
पन्नग.	१३०४
पमद्धा.	९१४
पयस्.	४०४, १०६९
पयस्य.	४०५
पयस्या.	८३१
पयोधर.	६०३
परःशत.	१४२५
पर.	१४३९, १४५२, ७२८
परच्छंद.	३५६
परजात.	३६१
परंजन.	१८८
परतंत्र.	३५६
परपिंडाद.	३६१
परभाग.	१३७५
परभृत्.	१३२१
परमान्न.	४०६
परमार्हत.	७१२
परमेष्ठिन्.	२४, २११
परंपर.	५४४

परंपराक. ८३०
परलोकगम. ३२१
परवत्. ३५६
परवश. ३५६
परशु. ७८१
परश्वध. ७८६
परश्वधायुध. ७७०
परस्परं. १४९९
पराक्रम. } ७३९
७९६
पराग. ११२६
पराङ्मुख. १४३७
पराचित. ३६०
पराचीन. १४३७
पराजय. ८०१
पराजित. ८०५
पराधीन. ३५६
परान्न. ३६१
पराभव. ४४१
पराभूत. ८०५
परामर्श. ३२२
परायत्त. ३५६
परायण. ३८५
परार्ध. ८७४
परार्घ. १४३९
परावृत्त. १२४५
परावर्त्त. ८७०
परासन. ३७०
परासु. ३७४
परास्कंदिन्. ३८२
परिकर. } ४७९
७१५
परिकर्मन्. } ६३५
२४६
परिकर्मिन् ३६०
परिकूट. ९८२
परिक्रम. १५००
परिक्षिप्त. १४७४
परिखा. १०९५
परिग्रह. } ५१३
७१५
परिघ. } ७८६
१००४
परिघातन. ७८६

परिचय.	१५१३	परिप्लव.	१४९५
परिचर.	७६५	परिप्लुता.	९०२
परिचर्य्या.	४९६	परिबर्ह.	७१६
परिचारक.	३५९	परिभव.	४४१
परिच्छद.	७१६	परिभाव.	४४१
परिणत.	१२२१	परिभाषण.	२७४
	१४८५	परिभूत.	८०५
परिणय.	५१८	परिमंडल.	१४३७
परिणाम.	१५१८	परिमल.	१३९१
परिणाय.	४८७	परिमोषिन्	३८२
परिणाह.	१४३१	परिवत्सर.	१५९
परितस्.	१५२९	परिवर्त्त.	१६१
परित्राण.	१५०२	परिवर्त्तन.	८६९
परिदान.	८६९	परिवसथ	९६१
परिदेवन.	२७५	परिवाद.	२७१
परिधान.	६७२	परिवादिनी.	२८८
परिधि.	१०२	परिवापण.	९२३
परिधिस्थ.	७६५	परिवार.	७१५
परिपण.	८६९	परिवित्ति.	५२६
परिपन्थक	७२९	परिवृढ.	३५८
परिपंथिन्	७२९	परिवेत्तृ.	५२६
परिपाटी.	१५०४	परिवेदिनी.	५२६

परिवेष.	१०२
परिवेष्टित.	१४७४
परिव्रज्या.	८१
परिव्राजक.	८०९
परिशिष्ट.	२५७
परिश्रम.	३१९
परिषद्.	४८१
परिष्कार.	३५०
परिष्कृत.	१४७५
परिष्वंग.	१५०७
परिसर.	९६३
परिसर्प.	१५००
परिस्कंद.	३६०
परिस्तोम.	३८०
परिस्पंद.	७१५
परिस्रुत्.	९०२
परिस्रुता.	९०२
परीक्षक.	४७९
परीत.	१४७१
परीरम्भ.	१५०७
परीवार.	७८३
परीवाह.	१०८८

परीष्टि.	४९७
परीहास.	५५५
परुष.	२३९
	१३८६
परुष्.	११३०
परेत.	३७३
	१३५८
परेष्टु.	१२६८
परैधित.	३६१
परोष्णी.	१३३७
पर्कटिन्.	११३१
पर्जन्य.	१३४
	१७२
पर्णशाला.	९९४
पर्णिन्.	१११४
पर्दन.	१४०३
पर्पटी.	१०५५
पर्यंक.	६७९
	६८३
पर्यटन.	१५०१
पर्यय.	१५०४
पर्यस्तिका.	६७९

पर्याण.	१२५२
पर्याप्त.	१५०५
पर्याप्ति.	१५०२
पर्याय.	१५०३
पर्युदंचन.	८८१
पर्वत.	१०२७
पर्वतकाक.	१३२३
पर्वतजा.	१०८०
पर्वताधारा.	९३७
पर्वन्.	१४८, ११३०
पर्वमूल.	१४८
पर्वसंधि.	१४९
पर्शु.	७८६
पर्शुक.	६२७
पर्शुपाणि.	२०७
पर्षद्.	४८१
पल.	६२३, ८८४, ११८२
पर्वयोनि.	१२००
पलगंड.	९२२
पलंकष.	११४२
पलंकषा.	६८५
पलल.	६२२
पलाद.	१८७
पलायन.	८०२
पलायित.	८०५
पलाल.	११८२
पलाश.	११२३, ११३६
पलिक्नी.	५३४, १२७०
पलित.	५७६
पल्यंक.	६८३
पल्ययन.	१२५२
पल्लव.	११२३
पल्लविक.	३३१
पल्ली.	१२९८
पल्वल.	१०९५
पव.	१५२१
पवन.	१०१७, १५२१, ११०६

पवनाशन. १३०२
पवमान. ११०६
पवि. १८०
पवित्र. ११९२, १४३५
पशु. १२७५
पशुक्रिया. ५३७
पशुपति. १९९
पश्चात्ताप. १३७८
पश्चानुपूर्वी. १३५
पश्चिम. १४५९
पश्चिमा. १६७
पश्यतोहर. ३८२
पस्त्य. ९९१
पांशु. ९७०
पांसु. ९७०
पांसुला ५२८
पाक. १७४, ३३८
पाकपुटी. ६९९
पाकशुक्ला. १०३७
पाकस्थान. ९९८
पाक्य. ९४२, ९४४
पाचन. १३८८
पाचनक. ९४४
पांचजन्य. २२२
पांचालिका. १०१४
पांचाली. ७१०
पाट् १५३७
पाटक. ९६२
पाटच्चर. ३८१
पाटल. १३९५
पाटला. ११४४
पाटलि. ११४४
पाटलिपुत्र. ९७६
पाटित. १४८८
पाठक. ७८
पाठीन. १३४५
पाणि. ५९१, ५९८
पाणिगृहीती. ५१२
पाणिग्रहण. ५१८
पाणिघ. ९२५

पाणिनि.	८५१	पाथस्.	१०६९
पाणिपीडन.	५१७	पाथेय.	४९३
पाणिभुक्त.	७७४	पाद.	१०३४, १००, ३३६, ६१६, १४३४
पाणिवादक.	९२५	पादकटक.	६६५
पांडर.	११९३	पादग्रहण.	८४४
पांडवायन.	२१७	पादचारिन्.	४९८
पांडु.	१३९३	पादजल.	५०९
पांडुकंबलिन्.	७५४	पादप.	१११४
पांडुभूम.	९५३	पादपाश.	१२२९, १२५१
पांडुर.	४६६, १३९३	पादपीठ.	७१८
पांडुरपृष्ठ.	४३७	पादमूल.	६१६
पातक.	१३८०	पादरक्षण.	९१४
पाताल.	४२, १३६२	पादवल्मीक.	४६५
पातालौकस्.	२३८	पादस्फोट.	४६५
पातुक.	४४५	पादाग्र.	६१७
पात्र.	१०७९, ३२७, ८२८, १०२६	पादांगद.	६६५

पादातिक.	४९८
पादावर्त.	१०९३
पादुका.	९१४
पादुकाकृत.	९१४
पादू.	९१४
पाथ.	५००
पान.	१०८९
	३९४
	१३६८
	७३८
पानगोष्ठिका.	९०७
पानभाजन.	१०२४
पानवणिज्.	९०१
पानीय.	१०६९
पानीयनकुल.	१३५०
पानीयशाला.	१००१
पान्थ.	५९१
पाप	३७१
	१४४३
	१३८०
पापर्द्धि.	९२७
पाप्मन्.	१३८०
पामन.	४६०
पामर.	९३२
पामा.	४६४
पामारि.	१०५७
पायस.	४०६
	६४८
पायु.	६१२
पाय्य.	८८३
पार.	१०७९
पारगत.	२४
पारत.	१०५०
पारद.	१०५०
पारंपर्य.	८०
पारशव.	८९६
	१०३७
पारश्वध.	७७०
पारश्वधिक.	७७०
पारसीक.	१२३५
पारस्त्रैणेय.	५४७
पारायण.	८१९

पारावत.	१३३९
पारावार.	१०७३
पाराशरिन्	८१०
पाराशर्य.	८४७
पारिकांक्षिन्.	८१०
पारिजात.	१७९
पारितथ्या.	६५५
पारिपंथिक.	३८१
पारिपार्श्विक.	३३०
पारिप्लव.	१४५५
पारिभद्रक.	११४१
पारियात्रिक.	१०३१
पारियानिक.	७५२
पारिरक्षक.	८१०
पारिहार्य.	६६३
पारी.	१०२४
पारींद्र.	१२८४
	१३०५
पार्थ.	७०८
पार्थिव.	६९०
पार्वती.	१०५५
	२०३
पार्श्व.	१४२०
	१४५०
	५८९
	२८
	४३
पार्श्वक.	४७५
पार्श्वस्थ.	३३०
पार्श्वोदरप्रिय.	१३५२
पार्षद.	२०१
पार्षद्य.	४८०
पार्ष्णि.	६१६
पार्ष्णिग्राह.	७३२
पाल.	६८३
पालकाप्य.	८५३
पालङ्क्या.	११८६
पालाश.	८१५
	१३९५
पालि.	९६५
	५७४
पाली.	१०१३
पावक.	१०९८
पावन.	१४३५

पाश. ५६८, ९३१
पाशक. ४८६
पाशिन्. १८८
पाशुपाल्य. ८६४, ८८८
पाश्चात्य. १४५९
पाश्या. १४२१
पाषाण. १०३५
पाषाणदारक. ९१९
पिक. १३२१
पिंग. १३९७
पिङ्गकपिशा. १२०७
पिंगचक्षुष्. १३५२
पिङ्गजट १९९
पिंगल. १३०३, १३९६, ११९९
पिंगेक्षण. १९९
पिचंड. ३०४
पिचंडिका. ३१५
पिचंडिल. ४५०
पिचव्य. ११३९
पिचु. ११३९
पिचुमन्द. ११३९
पिचुल. ११३९
पिच्चट. १०४२
पिच्छ. १३१७, १३२०
पिच्छिल. ४१४
पिंज. ३७२
पिंजन. ९१२
पिंजर. १०५८, १३९६
पिंजल. ३६६
पिंजूष. ६३२
पिट. १०१७
पिटक. ४६६
पिठर. १०१९
पिंड. १०३७, ४२५, ५६४, १०६३
पिंडक. ६४८

पिंडदान. ८२२
पिंडिका. ६१९, ७५६
पिंडीशूर. ४७७
पिंडोलि. ४२७
पिण्याक. ९१७
पितामह. २११, ५५७
पितृ. ५५९, ५५६, ६६०
पितृगृह. ९८९
पितृपति. १८४
पितृयज्ञ. ८२१
पितृवन. ९८९
पितृव्य. ५५२
पितृसू. १४०
पित्त. ४६२
पित्तल. १०४७
पित्र्य ५५१, ८४०
पित्र्या. १११
पित्सत्. १३१७
पिधान. १०२५
पिनद्ध. ७६५
पिनाक. २०१
पिनाकभृत. १९९
पिपासा. ३९४
पिपासु ३९३
पिपीलक. १२०६
पिपीलिका. १२०७
पिप्पली. ४२१
पिप्टिका. ६१२
पिप्लु. ६१८
पियाल. ११४२
पिल्लु. ४५१
पिशंग. १३९६
पिशाच. ९१
पिशाचकी. १८९
पिशित. ६२३
पिशिताशिन् ४२९
पिशुन. ३८०, ८४९
पिष्टक. ३९८

पिष्टपूर.	४००
पिष्टवर्ति.	४००
पिष्टात.	६५७
पिप्पलक.	९११
पिहित.	१४७६
पीठ.	६८४ ८११
पीठभू.	९८०
पीठमर्द.	३५०
पीडन.	८००
पीडा.	१३७१
पीत.	१३९४
पीततंडुला.	११७६
पीतदुग्धा.	१२७०
पीतन.	१०५९ ६४५
पीतनील.	१३९४
पीतपादा.	१३२६
पीतरक्त.	१३९६
पीतल.	१३९४
पीतलोह.	१०४८
पीतसाल.	११५४
पीता.	४१८
पीताब्धि.	१२९
पीतांबर.	२१६
पीन.	४४८
पीनस.	४६८
पीनोध्नी.	१२६९
पीयूष.	८९
पीलक.	१२०६
पीलु	१२१७ ११४२
पीलुपर्णी.	११८५
पीवन्	४४८
पीवर.	४४८
पीवरस्तनी.	१२६९
पुंश्चली.	५२८
पुंश्चिह्न.	६१०
पुंसवन.	४०४
पुंस्.	३३७
पुंस्त्व.	६२९
पुंख.	७८१
पुंगव.	१४४०
पुच्छ.	१२४४

पुंज.	१४११
पुटकिनी.	११६०
पुटभेद.	१०८८
पुटभेदन.	९७१
पुंडरीक.	११५२ १७० १२८५
पुंडरीकाक्ष.	२१७
पुंड्र.	६५३ ११९४
पुण्य.	१४३५ १३७९
पुण्यक.	८४३
पुण्यजन.	१८७ १९४
पुण्यभू.	९४८
पुण्यवत्.	४८९
पुत.	३०९
पुत्तिका.	१२१५
पुत्र.	५४२ ५६०
पुत्रिका.	१०१४
पुद्गल.	५६४
पुनःपुनः	१५३१
पुनर्नव.	५९४
पुनर्भव.	५९४
पुनर्भविन्.	१३६५
पुनर्भू.	५२५
पुनर्वसु.	८५२ ११० २१६
पुनर्वह.	१०९०
पुन्नाग.	११३४
पुर.	५६४ १००३
पुरःसर.	४९८
पुरतस्.	१५२९
पुरंदर.	१७१
पुरंध्री.	५१३
पुरस्.	१५२९
पुरस्तात्.	१५२९
पुरा.	१५३५

पुराण. २९२, १४४९, २९३
पुराणग. २१२
पुराणपुरुष. २१४
पुरातन. १४४८
पुरावृत्त. २९९
पुरासुहृद्. २००
पुरी. ९७१
पुरीतत्. ६०९
पुरीष. ६३४
पुरु. १४२६
पुरुष. १३६६, ३३७
पुरुषपुंडरीक. ६९६
पुरुषसिंह. ६९६
पुरुषास्थिमालिन् १९७
पुरुषोत्तम. २९, २१४, १९९
पुरुहू. १४२१
पुरुहूत. १७१
पुरूवसु. ७०१
पुरोग ४९८
पुरोगम. १४३८, ४९८
पुरोगामिन्. ४९८
पुरोधस्. ७२०
पुरोभागिन्. ३८०
पुरोहित. ७२०
पूर्. ९७१
पुलक. ३०९, १२०२
पुलिन. १०७८
पुलिंद. ९३४
पुलोमन्. १७४
पुष्कर. १०६९, १९३, १२२४, ११६१
पुष्कराख्य. १३२८
पुष्करिणी. १०९४
पुष्कल. १४२९, १४३९

पुष्प.	११२९	पुष्पांजन.	१०५४
	५३६	पुष्पास्त्र.	२२८
	११८४	पुष्पिका.	६३४
पुष्पक.	१९०	पुष्पिकासीस.	१०५७
पुष्पकरंडिनी.	९७६	पुष्य.	१११
पुष्पकाल.	१५६	पुष्येषु.	२२८
पुष्पकेतन.	२२८	पुस्त.	९२२
पुष्पकेतु.	१०५४	पूग.	११५४
पुष्पचाप.	२२८	पूजा.	४४७
पुष्पद.	१११४	पूजित.	४४८
पुष्पदंत.	१७०	पूज्य.	३४६
	२९	पूत.	१४३१
	१२४		११८३
पुष्पदामन्.	६५१	पूतना.	२१९
पुष्परथ.	७५२	पूतिगंधिक.	१२९१
पुष्पलक.	१२७४	पूप.	३९८
पुष्पलाविन्.	९००	पूपली.	३९९
पुष्पवती.	५३५	पूपिका.	३९८
पुष्पवत्.	१२४	पूय.	६२४
पुष्पवाटी.	११?३	पूर.	१०८७
पुष्पस.	६०५	पूरित.	१४७३
पुष्पाजीव.	९००	पूरुष.	२२७

पूर्ण. १४७६
पूर्णकुंभ. ७१८
पूर्णपात्र. ६७७
पूर्णानक. ६७७
पूर्णिमा. १४९
पूर्णिमारात्रि. १४३
पूर्त ८३४
पूर्द्वार. ९८१
पूर्व. } २४६, १४५९
पूर्वगंगा. १०८६
पूर्वगत. २४६
पूर्वज. ५५१
पूर्वदिक्पति. १७३
पूर्वदेव. २३८
पूर्वभाग. ६०२
पूर्वरंग. २८२
पूर्वा. १६७
पूर्वाद्रि. १०२७
पूर्वानुयोग. २४६
पूर्वाभाद्रपद. ११५
पूर्वाषाढा. ११३
पूलिका. ३९८
पूषन् ९५
पूषासुहृद्. २००
पृक्थ. १९२
पृच्छा. २६३
पृतना. } ७४८, ७४९
पृतनाषाह्. १७४
पृथक्. १५०७
पृथगात्मता. ७९
पृथगात्मिका. १५१५
पृथग्जन. ९३२
पृथग्विध. १४६९
पृथिवी. ९३५
पृथिवीशक्र. ६८९
पृथु. } ७००, १४३०
पृथुक. } ३३८, ४०१
पृथुरोमन्. १३४२
पृथुल. १४३०

पृथ्वी. ९३५–३९
पृदाकु १३०२
पृश्नि. ९९, ४५३
पृश्निशृंग. २१७
पृषत. १२९४, १०८९
पृषत्. १०८९
पृषत्क. ७७८
पृषदश्व. ११०७
पृषदाज्य. ८३२
पृषातक. ८३२
पृष्ठ. ६०१
पृष्ठग्रंथि. ४६६
पृष्ठमांसादन. २६८
पृष्ठवंश. ६०१
पृष्ठवाह्य. १२६३
पृष्ठशृंग. १२७८
पृष्ठ्य. १२६३
पेचक १२२७, १३२४
पेटक. १४११
पेटा. १०१५
पेडाल. ५४
पेयूष. ४०५
पेल. ६११
पेलव. ४४९, १४४७, १४२७
पेशल. ३८४, १३४५
पेशी. ६२३
पेशीकोश. १३१९
पैञ्जूष. ५७६
पैठर. ४११
पैतृष्वसेय. ५४५
पैतृष्वस्रीय. ५४५
पैत्र. १५९
पैलव, ८१५
पोगंड. ४५५
पोटगल. ११९३
पोटा. ५३२, ५३४

पोह्लि	९४
पोत.	८७६, ३३८, १२१९
पोतज.	१३२१
पोतवणिज्.	८७५
पोतवाह्.	८७६
पोताधान.	१३४७
पोत्रिन्.	१२८७
पोलि.	३९८
पोलिका.	३९८
पोलिंद.	८७८
पौतव.	८८३
पौत्र.	५४४
पौनर्भव.	५४७
पौर.	११९१
पौरक.	१११२
पौरस्त्य.	१४५९
पौरुष.	६००, ६३०, ७३९
पौरोगव.	७२२
पौर्णमास.	८२३
पौर्णमासी.	१४९
पौलस्त्य.	१८९, ७०६
पौली.	३५९
पौलोमी.	१७५
पौष.	१५२
पौष्ण.	११५
पौष्पक.	१०५४
प्याट्.	१५३७
प्रकट.	१४६७
प्रकटित.	१४७८
प्रकम्पन.	११०६
प्रकर.	१४११
प्रकरण.	२५४, २८४
प्रकांड.	१४४१, ११२०
प्रकाम.	१५०५
प्रकार.	१४६२

प्रकाश. १०४९, १४६२, १०१, १४५७
प्रकाशित. १४७८
प्रकीर्णक. ७१७
प्रकृति. १३७६, ७१४, ८९९
प्रकृष्ट. १४३८
प्रकोष्ठ. ५९०
प्रक्रम. १५०९
प्रक्रिया. ७४४
प्रक्कण. १४०८
प्रकाण. १४०८
प्रक्षर. १२५१
प्रक्ष्वेडन. ७७९
प्रखर. १२५१
प्रख्य. १४६२
प्रख्यातवप्तृक. ५०२
प्रगंड. ५९१
प्रगल्भ. ६४३
प्रगल्भता. २९९
प्रगाढ. १३७१
प्रगुण. १४५६
प्रगे. १५३३
प्रग्रह. ९९, ८०६
प्रग्रीव. १०१२
प्रघण. १०१०
प्रघाण. १०१०
प्रघात. ७९७
प्रचक्र. ७९०
प्रचलाक. १३२०
प्रचलाथित. ४४२
प्रचुर. १४२५
प्रचेतस्. १८८
प्रच्छदपट. ६७६
प्रच्छन्न. ७३१, १००७
प्रच्छर्दिका. ४६९
प्रच्छादन. ६७१
प्रजन. १२७४
प्रजनन ६११

प्रजा.	५०१, ५४३
प्रजाता.	५३९
प्रजाप.	४९०
प्रजापति.	२१२
प्रजावती.	५१४
प्रज्ञ	४५६
प्रज्ञप्ति.	२३९
प्रज्ञा.	३०९, ५२२
प्रज्ञात.	१४९३
प्रज्ञु.	४५६
प्रडीन.	१३१८
प्रणति.	१५०३
प्रणय.	३८८
प्रणयिनी.	५१६
प्रणव.	२५०
प्रणाद.	१४०३
प्रणाय्य.	४९१
प्रणाली.	१०८९
प्रणिधान.	१३७८
प्रणिधि.	७३३
प्रणिपात.	१५०३
प्रणीत.	४१३, ८२६
प्रणेय.	४३२
प्रतति.	१११७
प्रतन.	१४४९
प्रतल.	५९६
प्रताप.	७४०
प्रतारण.	३७९
प्रतिकर्मन्.	६३६
प्रतिकाय.	१४६४
प्रतिकाश.	१४६२
प्रतिकूल.	१४६५
प्रतिकृति.	१४६४
प्रतिकृष्ट.	१४४२
प्रतिक्षिप्त.	४४०, १४७४
प्रतिग्रह.	७४७
प्रतिग्राह.	६८३
प्रतिघ.	२९९
प्रतिघातन.	३७०
प्रतिच्छंद.	१४६४

प्रतिच्छाया १४६४
प्रतिजंघा. ६१९
प्रतिजागर. १५१८
प्रतिज्ञा. २७८
प्रतिज्ञात १४८८
प्रतिताली. १००६
प्रतिदान. ८७०
प्रतिध्वनि. १४१०
प्रतिनप्तृ. ५४४
प्रतिनादविधायिता. ६५
प्रतिनिधि. १४६१
प्रतिपक्ष. ७२८
प्रतिपत्. } १४७
३०९
प्रतिपन्न. १४९६
प्रतिपादन. ३८६
प्रतिबद्ध. ४३९
प्रतिबंध. १४९८
प्रतिबिंब. १४६४
प्रतिभय. ३०२
प्रतिभा. ३०९
प्रतिभान्वित. ३४१
प्रतिभू ८८२
प्रतिम. १४६२
प्रतिमा. १४६३
प्रतिमान } १४६४
१२२७
प्रतिमुक्त. ७१५
प्रतियातना. १४६३
प्रतिरूप. १४६४
प्रतिरोधक. ३८१
प्रतिलोम. १४६५
प्रतिवचस्. २६३
प्रतिवसथ. ९११
प्रतिशासन. २७७
प्रतिशिष्ट १४९२
प्रतिश्याय. ४६८
प्रतिश्रय. १०००
प्रतिश्रव २७८
प्रतिश्रुत. १४८९
प्रतिश्रुत्. १४१०
प्रतिष्टंभ. १४९८
प्रतिष्ठ ३६
प्रतिसर. ६६९

प्रतिसर्ग.	२६२
प्रतिसीरा.	६८०
प्रतिसूर्य.	१२९९
प्रतिहत.	४३९
प्रतीक	५६६
प्रतीक्ष्य.	४४६
प्रतीची.	१६७
प्रतीचीन.	११८
प्रतान	१४९३
प्रतीप.	१४६५
प्रतीर.	१०७८
प्रतीहार.	१००४, ७२१
प्रतोद.	८९३
प्रतोली.	९८१
प्रत्न	१४४९
प्रत्यग्र.	१४३८
प्रत्यग्रथ.	९६०
प्रत्यच्	११८
प्रत्यनीक.	७२८
प्रत्यंत	९५२
प्रत्ययित.	७३४
प्रत्यर्थिन्.	७२९
प्रत्यवसान.	४२३
प्रत्यवस्थातृ.	७२८
प्रत्याकार.	७८३
प्रत्याख्यात.	१४७२
प्रत्याख्यानप्रवाद.	२४८
प्रत्यादिष्ट.	१४७४
प्रत्यालीढ.	७७७
प्रत्यासार.	७४७
प्रत्याहार.	८२, १५२४
प्रत्युत्क्रम.	१५१०
प्रत्युत्पन्नमति.	३४४
प्रत्यूष.	१३९
प्रत्यूषस्.	१३९
प्रत्यूह.	१५०९
प्रथन.	११७२
प्रथम.	१४५९
प्रथित.	१६९३
प्रदक्षिण.	६२
प्रदर.	७७८
प्रदिश्.	१६७

प्रदीप. ६८३
प्रदीपन. ११९३
प्रदेशान ३८६
प्रदेशिनी. ५९२
प्रदोष १४४
प्रद्युम्न. २२८
प्रद्योतन. ९५
प्रद्राव. ८०३
प्रधन. ७९७
प्रधान. } ७२०, १४३८
प्रधानधातु. ६३०
प्रधि. ७५५
प्रनीड. १३१८
प्रपंच. १४३२
प्रपद. ६१७
प्रपा. १००१
प्रपात. } ८००, १०३२
प्रपितामह. ५५७
प्रपुन्नाट. ११५८
प्रपौत्र. ५३४
प्रफुल्ल. ११२८
प्रबुद्ध. } ३४१, ११९७
प्रबोध. ३१९
प्रभञ्जन. ११०६
प्रभव. ३३
प्रभा. } १००, १९०
प्रभाकर. ९७
प्रभात. १३८
प्रभाव ७४०
प्रभावती. } ४०, २८९
प्रभास. ३२
प्रभिन्न. १२२०
प्रभु. } ३६, ३५९
प्रभूत. १४२५
प्रभूत्व. ७३५
प्रभूष्णु. ४९१
प्रभ्रष्टक. ६५२
प्रमथ. २०१

प्रमथन.	३७०	प्रलंबभिद्.	२२४
प्रमथपति.	१९९	प्रलंबांड.	४५७
प्रमद.	३१६	प्रलय.	१६१ ३०७
प्रमदवन.	११११		
प्रमदा.	५०५	प्रलाप.	२७५
प्रमनस्.	४२५	प्रवण.	३८५
प्रमय	३७०	प्रवयण.	८९३
प्रमाद.	१३८२	प्रवयस्	३२९
प्रमापण.	३७०	प्रवर.	१४३८ ११७३
प्रमीत.	३७३		
प्रमीला.	३१३	प्रवर्ग.	८३९
प्रमुख.	१४३८	प्रवर्ह.	१४३८
प्रमेह.	४७०	प्रवह.	१५१४
प्रमोद.	३१६	प्रवहण.	७५३
प्रयस्त.	४११	प्रवह्लिका.	२५९
प्रयाणक.	७८९	प्रवाच.	३४६
प्रयाम.	११९८	प्रवाल.	२९१ १०६६
प्रयास.	३२०		
प्रयुत.	८७३	प्रवासन.	३७१
प्रयोग.	१५१०	प्रवासिन्	४९३
प्रयोजन.	१५१४	प्रवाह.	१०८७
प्ररोहा.	१११८	प्रवाहिका.	४७१

प्रविदारण. ७९७
प्रवीण. ३४२
प्रवृत्ति. २६०
प्रवृद्ध. १४९५
प्रवेक. १४३८
प्रवेणी. ५७०, ६८०
प्रवेतृ. ७६०
प्रवेल. ११७२
प्रवेश. १५००
प्रवेशन. ९९३
प्रवेष्ट. ५८९
प्रशंसा. २७०
प्रशमन. ३७०
प्रशस्यता. ६८
प्रश्न. २६३
प्रश्नव्याकरण. २४४
प्रश्वासरोधन. ८३
प्रष्ठ. ४९९, १४३९
प्रष्ठौही. १२६६
प्रसन्न. १०७१
प्रसन्ना. ९०३
प्रसभ. ८०४
प्रसर. ४९५
प्रसल. १५६
प्रसव. ५४१, ११२५
प्रसव्य. १४६५
प्रसह्य. १५३९
प्रसादन. ३९५
प्रसादना. ४९६
प्रसाधन. ६३६, ६८८
प्रसार. ७९१
प्रसारिन् ३९०
प्रसित. ३८५
प्रसीदिका. १११३
प्रसू. ५५७, १२३३
प्रसूति. ५४२
प्रसूतिका. ५३९
प्रसूतिज. १३७१
प्रसून. ११२४

प्रसुत. ४३१, ५९८
प्रसुता. ६१४
प्रसूति. ५९८
प्रसेवक. २९१, ९१२
प्रस्कन्न. ८०६
प्रस्तर. १०३५
प्रस्तार. ११११
प्रस्ताव ११०९, २१४
प्रस्तावौचित्य. ६७
प्रस्थ. ८८६, १०३५
प्रस्थान. ७८९
प्रस्थापित. १४९२
प्रस्फोटन. १०१७, १०१८
प्रस्रवण. १०२९, १०९६
प्रस्राव. ६३३
प्रहत. २४५
प्रहर. १४५
प्रहरण. ७७३, ७९६
प्रहर्षुल. ११७
प्रहसन. २८४
प्रहस्त. ५९६
प्रहासिन्. ३३१
प्रहि. १०९१
प्रहित. ३९७, १४९२, ७७९
प्रहेलिका. २५९
प्रह्लाद. ६९९
प्रह्व. ३८५
प्रांशु. १४२९
प्राकाम्य. २०२
प्राकार. ९८०
प्राकाराग्र. ९८१
प्राकृत. ९३२
प्रागल्भ्य. ५०९
प्राग्ज्योतिष. ९५६
प्राग्रहर १४३८

प्राग्वंश. ९९६
प्राघुण. ४९९
प्राघूर्णक. ४९९
प्रांगण. १००४
प्राची. १६७
प्राचीन. } ९८२ १६८
प्राचीनबर्हिष्. १७१
प्राचीनावीत. ८४५
प्राचेतस. ८४६
प्राच् } १५३५ १६८
प्राच्य. ९५२
प्राजन. ८९३
प्राजापत्य. ८९५
प्राजितृ. ७६०
प्राज्ञ. ३४१
प्राज्ञा. ५२२
प्राज्ञी. ५२२
प्राज्य. १४२१
प्रांजल. ३७५
प्राड्विवाक. ७[illegible]०
प्राण. } १३६७ ७९६ १०६३ ११०८
प्राणतम. ९३
प्राणद. } ६२१ १०७०
प्राणयम ८३
प्राणसमा. ५१६
प्राणायाम. ८३
प्राणाबाय. २४८
प्राणाहिता. ५१५
प्राणेशा. ५१५
प्रातर्. १५३३
प्रातराश. ४२५
प्रातिहारिक. ९२५
प्राथमकल्पिक. ७५
प्रादुस्. १५३९
प्रादेश ५९५
प्रांतर. ९८५
प्राप्त. } ७४३ १४९०

प्रासरूप. ३४१
प्राप्ति. २०२
प्राप्लुत. ७३७
प्राय. } ५६५, ८४३
प्रायस्. १५२९
प्रालंब. ६५२
प्रालंबिका. ६५७
प्रालेय. १०७२
प्रावरण. ६७१
प्रावार. ६७२
प्रावृष्. १५७
प्रास. ७८५
प्रासक. ४८६
प्रासंग. ७५७
प्रासंग्य. १२६१
प्रासाद. ९९३
प्रासिक. ७७०
प्रिय. १४४५
प्रियक. ११४४
प्रियंगु. } ११४९, ११७६
प्रियप्राय. २६४
प्रियमधु. २२४
प्रियंवद. ३५१
प्रियसत्य. २६४
प्रिया. ५१५
प्रियालु. ११४२
प्रीणन. १५०२
प्रीति. } १३७७, ३१६
प्रीतिद. ५३१
प्रुष्ट. १४८६
प्रेक्षा. ३०९
प्रेंखा. } ७५८, १४८१
प्रेंखित. १४८०
प्रेंखोलन. १४८१
प्रेंखोलित. १४८०
प्रेत. } १३५८, ३७३
प्रेतगृह. ९८९
प्रेतपति. १८४
प्रेतवन. ९८९

प्रेत्य. १५२८
प्रेमन्. १३७७
प्रेयसी. ५१५
प्रेषित. १४९२
प्रेष्ठा. ५१६
प्रेष्य. ३६०
प्रोक्षण. ८३०
प्रोज्झासन. ३७०
प्रोत. ६६७, १४८७
प्रोथ. १२४३
प्रोष्ठपदा. ११५
प्रोष्ठी. १३४६
प्रौढ. ३४३, १४९५
प्रौढि. ३००
प्रौष्ठपद. १५४
प्लक्ष. ११३१
प्लव. १३५४, १३४०, ८७९, ९३३
प्लवग. १३५४, १२९२, ४७, १०३
प्लवंग. १२९२
प्लवंगम. १२९१, १३५४
प्लीहन्. ६०५
प्लुत. १२४८, १२४९
प्लुष्ट. १४८६
प्सान. ४२४

फ.

फट. १३१५
फण. १३१५
फणभृत्. १३०३
फणिन्. ४८
फल. १४४६, ११३०, ८६९, ८९१, ११८२

फञ्जक. ७८६
फलद. १११४
फलपाकावसानिका. १११७
फलभूमि. ९४६
फलवत्. १११६
फलादन. १३३५
फलिन. १११६
फलिनी. ११४९
फलिन्. १११६
फलेग्रहि. १११६
फल्गु. १४४६, ११३३
फाणित. ४०३
फांट. १४८१
फाल. ८९१
फाल्गुन. १५३, ७०८
फाल्गुनिक. १५३
फाल्गुनीभव. ११८
फुल्ल. ११२७
फेन. १०७७
फेनिल. ११३८
फेरंड. १२८९
फेरव. १२८९
फेरु १२८९
फेला. ४२७
फेली. ४२७

ब.

बक. १३३२
बकनिसूदन. ७०८
बकोट. १३३२
बकुल. ११३५
बंग. ९५७
बदरी. ११२८
बद्ध. ४३८
बधिर. ४५४
बन्दिन्. ७९४
बन्दी. ८०६
बंध. ५६४, १०९६
बंधक. ८८२
बन्धकी. ९२८
बंधन. ४३९, १२७४

बंधनग्रंथि. ९३१
बन्धु. ५६१
बंधुजीवक. ११४९
बंधुता. १४२२
बंधुर. १४४४, १४६८
बंधुल. ५४८
बंधूक. ११४९
बप्पीह. १३२९
बभ्रु. ११९७, १३०२, २१७, ४५३
बर्कर. १२७६
बर्बर. ९३२
बर्ह. १३२०, ११२३
बर्हिर्ज्योतिष्. १०९९
बर्हिन्. १३१९
बर्हिर्मुख ८८
बर्हिशुष्मन्. १०९९
बर्हिष्. ८२०
बल. ७९६, ७४५, ७१४, ६२९, १७४, २२४, ६९७
बलज. १००४
बलदेव. २२५
बलभद्र. २२५
बलवत्. १५३५
बला. ४५
बलाक. १३३३
बलाका. १३३३
बलांगक. १५६
बलाट. ११७२
बलात्कार. ८०४
बलाश. ४६२
बलाहक. १३११, १३१३, १६४

बलि. ७४५, ६९९, २२१, ४४७, ८२२
बलिन्. ४४८, ११७१
बलिन ४९६
बलिम. ४५६
बलिभुज्. १३२२
बलिवेश्मन्. १३६३
बलिश. १११९
बलीमुख. १२९२
बलीवर्द. १२५७
बष्कयिणी. १२६७
बहिर्द्वार. १००७
बहिश्चर. १३५२
बहिस्. १५४१
बहु. १४२५, १४३०
बहुकर. ३६३
बहुकरी. १०१६
बहुगर्ह्यवाच्. ३४७
बहुत्वक्क. ११४४
बहुपाद्. ११३२
बहुप्रज. १२८८
बहुप्रद. ३८९
बहुरूप. ६४७
बहुल. १०९९, १४७, १४२५
बहुला. १०९
बहुवर्णपुष्पवृष्टि. ६३
बहुविध. १३६९
बाढ. १५०५
बाण. २२१, ७७८
बाणपुर. ९७७
बाणमुक्ति. ७८०
बाणासन. ७७६
बादर. ६६९, ११३९
बादरायण. ८४७
बाधा. १३७१

बांधकिनेय. ५४८
बांधव. ५६१
बाल. १२१९, ३३८, ३५२
बालक्रीडनक. ६८८
बालमूषिका. १३०१
बालत्रायज. १०६३
बालव्यजन. ७१७
बालसंध्याभ. १३९६
बालिका. ६५६
बालिनी. १०८
बालिश. ३५१
बाल्य. ३३९
बाष्प. ३०७, ११०२
बाहु. ५८९
बाहुत्राण. ७६९
बाहुदंनेय. १७२
बाहुदा १०८६
बाहुभूषा. ६६२
बाहुल. १५५, ७६९
बाहुसंभव. ८६३
बिडाल. १३०१
बिडालक. १०५८
बिडौजस्. १७
बिभीतक. ११४
बिंदु. १०८
बिंब. १०, १४६
बिम्बी. ११८
बिल. १३६
बिलेशय. १३०
बिल्व. ११३
बिस. ११६
बिसप्रसून. ११६
बीज. ६२, १५१
बीजकोश. ११६
बीजकोशी. ११३
बीजपुष्पिका. ११७
बीजपूर. ११५

बीजरुह. १२०१
बीजवर. ११७१
बीभत्सु. ९३७
बीजिन् ५५६
बीज्य. ७१३
बीभत्स. २९५
बीभत्सु. ७१०
बुक्कण. १४०७
बुक्कस. ९३३
बुका. ६२३
बुद्ध. १४९६
बुद्धि. ३०८
बुद्धींद्रिय. १३८४
बुद्बुद. १०७७
बुध. ३४१ २५२ ११७
बुधित. १४९६
बुध्न. ११२१
बुभुक्षा. ३९३
बुभुक्षित. ३९२
बुलि. ६०९ ४१२
बुस. ११८२
बृंहित. १४०५
बृहतीपति. ११९
बृहत्. १४३०
बृहत्कुक्षि. ४५०
बृहद्भानु. १०९७
बृहन्नट. ७०९
बेडा. ८७७
बेर. ५६३
बेल्व. ८१५
बोधकर. ७९४
बोधितरु. ११३१
बोधिद. २५
बोधिसत्त्व. २३२
बोल. १०६३
बौध. ७०१
ब्रध्न. ९६
ब्रह्मचारिन्. २०८ ८०८ ८०७

ब्रह्मज.	९३
ब्रह्मत्व.	८४१
ब्रह्मदत्त.	६९४
ब्रह्मन्.	४२
	७४
	८१
	२१२
ब्रह्मपादप.	११३६
ब्रह्मपुत्र.	११९६
ब्रह्मपुत्री.	१०८५
ब्रह्मबंधु.	८५५
ब्रह्मबिंदु.	८२९
ब्रह्मभूय.	८४१
ब्रह्मयज्ञ.	८२१
ब्रह्मरात्रि.	८५१
ब्रह्मरीति.	१०४८
ब्रह्मवर्चस.	८३८
ब्रह्मवर्धन.	१०४०
ब्रह्मवेदि.	९५०
ब्रह्मसंभव.	६९५
ब्रह्मसायुज्य.	८४१
ब्रह्मसू.	२३०
ब्रह्मसूनु.	६९४
ब्रह्मांजलि.	८३८
ब्रह्मावर्त्त.	९४९
ब्रह्मासन.	८३८
ब्राह्म.	१६०
ब्राह्मण.	८११
ब्राह्मणी.	१२९९
	१२०७
ब्राह्मण्य.	१४१९
ब्राह्मतीर्थ.	८४०
ब्राह्मी.	२४१
	१०९
	१०४८
ब्रुव	१४४२

भ

भ.	१०७
भक्त.	३९५
भक्तकार.	७२३
भक्ति.	४९९
भक्षक.	३९४
भक्षण.	४२३
भक्ष्यकार.	९२१

भग. ६०९, ९५
भगंदर. ४७१
भगवत्. २४, ३३६
भगवत्यंग. २४३
भगिनी. ५५३, ५६१
भग्न. ८०५
भग्नविषाणक. १२५९
भंग. १०७५
भंगा. ११७९
भंगुर. १४५७
भंग्य. ९६७
भजमान. ७४३
भट. ७६३, ९३४
भटित्र. ४१२
भट्टारक. ३३३, ३३६
भट्टिनी. ३३४
भदंत. ३३५
भद्र. ८६, ६९८, १२५७, १२१८
भद्रकुंभ. ७१८
भद्रकृत्. ५६
भद्रपर्णी. ११४३
भद्रबाहु. ३४
भद्रमातुर. ५४६
भद्राकरण. ९२३
भद्रासन. ७१६
भपति. १०४
भम्भासार. ७१२
भय. ३०१
भयंकर. ३०२
भयानक. २९४, ३०२
भयावह. ३०३
भर. १५०६
भरण. ३६१
भरणी. १०८
भरणीभू. १२१

भरत.	६९२	भवनाधीश.	९०
	७०२	भवानी.	२०४
	३२८	भवानीगुरु	१०२७
	९४६	भवांतकृत.	२१२
भरतपुत्रक.	३२८	भविक.	८६
भरद्वाज.	१३४०	भवितृ	३८९
भरुज.	१२९०	भविन्.	१३६६
भरूटक.	४१२	भविष्णु.	३८९
भरित.	१४७३	भषण.	१४०७
भर्ग.	१९९		१२७९
भर्तृ.	३५९	भसित.	८२८
	५१६	भस्त्रा.	९०८
भर्तृदारक.	३६२	भस्मन्.	८२७
भर्तृदारिका.	३३५	भा.	१००
भर्मण्या.	३६३	भाग.	१४३४
भर्मन्.	३६३	भागधेय.	७४५
	१०४४		१३७९
भल्लुक.	१२८९	भागिनेय.	५४३
भल्लूक.	१२८९	भागीरथी.	१०८१
भव.	१९८	भाग्य.	१३७९
भवतु.	१५२८	भांगीन.	९६७
भवन.	९९०	भाजन	१०२१

भाण. २८४
भांड. १०२६
भांडागार. ९९५
भाद्र. १५५
भाद्रपद. १५४
भाद्रमातुर. ५४६
भानवीय. ५७६
भानु १००, ३७, ९५
भामंडल. ५९
भामिनी. ५१०
भार ३६४, ५६८, ८८५
भारती. २४१, २८५
भारद्वाज. ६२५
भारयष्टि. ३६४
भारवाह. ३६३
भारिक. ३६३
भार्गव. ८४८, ११९
भार्या. ५१३
भार्यापती. ५१९
भाल. ५७३
भालदृश्. १९६
भालुक. १२८९
भाल्लूक. १२८९
भाव. २९५, ३३२, ५०९, १३८३
भावना. १३७३
भावित. ४१४, १४९०
भावुक. ८६, ३३२
भाषा. २४१, २८५
भाषित. २४१
भाष्य. २५४
भास. १३३८

भास्. १००
भास्कर. ९७
भास्वत्. ९८
भिक्षा. ८१३
भिक्षु. ८०९, ७६, ८०७
भिक्षुकी. ५३२
भिक्षुसंघाटी. ६७८
भित्त. १४२४
भित्ति. १००३
भित्तिका. १२९८
भिदा. १४८८
भिदु. १८०
भिदुर. १८०
भिद्य. १०९१
भिंदिपाल. ७८५
भिन्न. १४८८, १४६८
भिया. २०१
भिल्ल. ९३४
भिषज्. ४७२
भिस्सटा. ३९६
भिस्सा. ३९५
भी. ३०१
भीत. ३६५
भीति. ७२, ३०१
भीम. ३०२, १९५, ७०७
भीरु. ३६१, ५०४
भीरुक. ३६५
भीलुक. ३६५
भीषण. ३०३
भीष्म. ३०२
भीष्मसू. १०८१
भुक्तशेषक. ८३४
भुक्तसमुज्झित. ४२६
भुग्न. १४५७, १४८२
भुज. ५८९
भुजकोटर. ५८९

भुजग. १२०१
भुजंग. ५१९, १२०१
भुजंगभोजिन्. १२०४
भुजंगम. १२०१
भुजशिरस्. ५८८
भुजाकंट. ५९४
भुजांतर. ६०२
भुजामध्य. ५९०
भुजिष्य. ३६०
भुजिष्या. ५३३
भुवन. १३६५, १०६९
भुव. १५२६
भुविष्. ८७
भू. ९३५, १५२५
भूकश्यप. २२३
भूघन. ५६३
भूच्छाया. १४६
भूत. १४६२, ९१, १४९०
भूतग्राम. १४१४
भूतघ्न. १२५४
भूतधात्री. ९३६
भूतनायिका. २०५
भूतपति. १९९
भूतयज्ञ. ८२२
भूतात्त. ४९१
भूति. ४१२, ८२८
भूतेष्टा. १५१
भूदार. १२८७
भूदेव. ८१२
भूधर. १०२७
भूध्र. १०२७
भूप. ६९०
भूभृत्. ६८९
भूमि. ९३५
भूमिका. ३२७
भूमिलेपन. १२७२

भूमिस्पृश्.	८६४	भृङ्गारिका.	१२१६
भूयस्.	१४२६, १५३१	भृंगिन्.	२१०
भूयिष्ठ.	१४२६	भृंगिरिटि.	२१०
भूरि.	१४२६, १०४५	भृंगिरीटि.	२१०
भूरिमाय.	१२९०	भृतक.	३६१
भूर्ज.	११४४	भृति.	३६२
भूलता.	१२०३	भृतिभुज्.	३६१
भूषण.	६४९	भृत्य.	३६०
भूस्तृण.	२८९	भृत्या.	३६२
भूस्पृश्.	३३७	भृश.	१५०५
भृकुटि	५७९, ४६, ४४	भृष्ट.	४१२
भृकुंस.	३२९	भेक.	१३५४
भृगु.	१०३२	भेड.	१२७७
भृंग.	१२१२, १३५३	भेद.	७३६
भृङ्गरज.	११८७	भेरी.	२९३
भृङ्गराज.	११८७	भेल.	८७९
भृङ्गार.	७१८	भेषज.	४७२
		भैक्ष.	१४१५
		भैरव.	२०३, १९८
		भैरवी.	२०६
		भैषज्य.	४७२

भोक्तृ.	५१७
भोग.	७२, ३६३, १३१५
भोगावती.	१३०७
भोगावली.	७९५
भोगिन्	१२०३
भोगिनी.	५२०
भोजन.	४२४
भोलि.	१२५५
भोस्.	१५३७
भौती.	१४२
भौरिक.	७२३
भ्रंश.	१५१७
भ्रकुंस.	३२९
भ्रकुटी.	५७९
भ्रम.	१०८८, ९०९, १३७४, १५१९
भ्रमर.	१२१२
भ्रमरक.	५६९
भ्रमरालक.	५६९
भ्रमासक्त.	९१६
भ्रमि.	१५१९
भ्रष्ट.	१४९१
भ्रातुर्जाया.	५१४
भ्रातृ.	५५०, ५५१
भ्रातृव्य.	५४३
भ्रात्रीय.	५४३
भ्रांति.	१३७४, १५१९
भ्राष्ट्र.	१०२०
भ्रुकुंस.	३२९
भ्रुकुटि.	५७९
भ्रू.	५७९
भ्रूकुंस.	३२९
भ्रूकुटि.	५७९
भ्रूण.	५४०
भ्रेश.	१५१७

म.

मकर. ४७, १३५१, १९३
मकरकेतन. २२९
मकरधि. १०७४
मकरनिधि. १०७४
मकरंद. ११२७
मकरराशि. १०७४
मकराकर. १०७४
मकुष्ठक. ११७४
मक्षिका. १२१४
मख. ८२०
मखक्रिया. ८३४
मखासुहृद्. २००
मगध. ७९५, ९६०
मगधेश्वर. ६९९
मघवत्. १७१
मघवन्. ६९२, १७४
मघा. १११
मघाभव. ११९
मंक्षु. १५३०
मंग. ८७८
मंगल. ११६, ८६
मंगलपाठक. ७९४
मंगला. ३९
मंगल्यक. ११७०
मंगल्या. ६४०
मंगिनी. ८७६
मच्चर्चिका. १४४१
मज्जाकृत्. ६२५
मज्जन्. ६१९, ६२८, ११२१
मज्जसमुद्भव. ६२९
मंच. ६८२
मंचक. ६८२
मंजरि. ११२२
मंजा. १२७५, ११२२
मंजीर. १०२३, ६६६

मंजु.	१४४४
मंजुल.	१४४४
मंजूषा.	१०१५
मठ.	९९४
मणि.	५९१, ६११, १०६३
मणिक.	१०२२
मणिकार.	९१०
मणित.	१४०८
मणिबंध.	५९१
मणिवक.	११२५
मंड.	३९६
मंडन.	६३६, ३८९
मंडप.	१००३
मंडल.	१०१, १०७, ७७७, ९४७, १४११, ४६७
मंडलाग्र.	७८२
मंडलाधीश.	६९०
मंडलिन्.	१३०२
मंडहारक.	९०१
मंडित.	३२
मंडूक.	१३५४
मंडूर.	१०३८
मत.	१३८३
मतंगज.	१२१७
मतल्लिका.	१४४०
मति.	३०८
मत्कुण.	१२०९, ७६८, १२१९
मत्त.	४३६, १२२०
मत्तवारण.	१०१२
मत्ता.	५१०
मत्तालंब.	१०१२
मत्तेभगमना.	५०६
मत्य.	८९२
मत्सरिन्.	३८०

मत्स्य. १३४३
मत्स्यजाल. ९२९
मत्स्यंडी. ४०३
मत्स्यनाशन. १३३५
मत्स्यबंधनी. ९२९
मत्स्यराज. १३४६
मत्स्यवेधन. ९२९
मथित. ४०९
मथिन् १०२३
मथुरा. ९७८
मद. ३१२, १२२३
मदकल. १२२१
मदकोहल. १२५९
मदन. २२७, ११७१
मदना ९०३
मदिरा. ९०२
मदिरागृह. १००१
मदिष्ठा. ९०२
मदोत्कट. १२२१
मद्गुर. १३४७
मद्गुरप्रिया. १३४७
मद्य. ९०२
मद्यपंक. ९०४
मद्यपाशन. ९०७
मद्यबीज. ९०५
मद्यमंड. ९०५
मद्यसंधान. ९०५
मद्र. ८६
मधु. ११२६, १२१३, १५३, २१९, ६९९, ९०२
मधुका. ११७७
मधुकृत. १२१२
मधुक्रम. ९०४
मधुदीप. २२७
मधुद्रुम. ११४१
मधुधूलि. ४०३
मधुपर्क. ८३३
मधुमक्षिका. १२१३

मधुर. १४४९, १३८८
मधुरा. ९७८
मधुवार. ९०६
मधुशील. ११४१
मधुसारथि. २२७
मधुसिक्थक. ११९८
मधुसुहृद्. २२९
मधुस्रवा. ११८९
मधुसूदनी. ११८६
मधूक. ११४१
मधूच्छिष्ट. १२१४
मधूपघ्न. ९७८
मधूलक. १३८८
मध्य. २९२, ६०७, १४०२, ८७४, १२४४, १४६०
मध्यदेश. ९९१
मध्यंदिन. १३९
मध्यम. ६०७, ६९०, ९९१, १४०१, १४६०
मध्यमा. ९११, ९९३
मध्यमीय. १४६०
मध्यलोकेश. ६८९
मध्या. ९९३
मध्याह्न. १३९
मध्वासव. ९०४
मनःशिला. १०५९
मनस्. १३६९
मनस्ताल. २०५
मनाग्. १५३६
मनित. १४९६
मनीषा. २०८
मनीषिन्. ३४१
मनुज. ३३७
मनुष्य. ३३७
मनोगुप्ता. १०५९

मनोजवस. ४८८
मनोज्ञ. १४४५
मनोयोनि. २२९
मनोरथ. ४३०
मनोरम. १४४४
मनोहत. ४३९
मनोहर. १४४४
मनोह्ला. १०६०
मंतु. ७४४
मंत्र. { ७३५, ७४१ }
मंत्रजिह्व. १०९९
मंत्रविद्. ७३२
मंत्रिन्. ७१९
मंथ. १०२३
मंथदंडक. १०२३
मंथनी. १०२२
मंथर. { १४२९, ४९५ }
मंथान. १०२३
मंद. { १२१८, १२१, ३५२, ३५३, ३८४ }
मंदगामिन्. ४९५
मंदर. { १०३०, ६१० }
मंदाकिनी. १०८१
मंदाक्ष. ३११
मंदार. { ११४१, १७९ }
मंदिर. { ६१४, ९९० }
मंदुरा. ९९८
मंदोदरीसुत. ७०६
मंदोष्ण. १३८६
मंद्र. { १४०२, १४०९ }
मन्मथ. २२७
मन्या. ५८७

मन्यु. २९९, ८२०
मन्वंतर. १६०, २९२
ममता. ३१७
मय. १२९४
मयु. १९४
मयुष्टक. ११७४
मयूख. १००
मयूर. १३१९
मयूरक. १०९२
मरक. ३२९
मरकत. १०६४
मरंद. ११२७
मरिच. ४१९
मरीचि. ९९
मरीचिका. १०१
मरीचिप्रमुख. १२४
मरीस. १२७८
मरु. ९४०, ९९७
मरुत्. ८९, ११०६
मरुत्पथ. १६३
मरुत्पुत्र. ७०७
मरुत्वत्. १७४
मरुदेवा. ३९
मरुद्रुम. ७९२
मरुप्रिय. १२९३
मरुल्. १३४१
मर्कट. १२९१, ११९७
मर्कटक. १२११
मर्कटास्य. १०४०
मर्त्य. ३३७
मर्मर. १४०९
मर्मस्पृश्. ९०१
मर्यादा. ९१२, ७४४, १०७७
मल. ६३१, ८९८, १०४९

मलय	१०२९	मसूर.	११७०
मलयज.	६४१	मसृण.	५१३
मलयु.	११३३	मस्कर.	११५३
मलिन.	१४३५	मस्करिन्.	८१०
मलिनांबु.	५८४	मस्तक.	५६६
मलिनी.	५३५	मस्तकस्नेह.	६२५
मलिम्लुच.	३८२ ८५८	मस्तिक.	५६७
		मस्तिष्क.	६२५
मलीमस.	१४३५	मस्तु.	३९६
मल्ल.	५६	मस्तुलुंगक.	६२५
मल्लक.	५८४	मह.	१२८२ १५०८
मल्लनाग.	८५३		
मल्लि	२८	महत्.	१४३०
मल्लिका.	१०२४ ११४८	महती.	२८९
		महस्.	१००
मल्लिकाक्ष.	१३२६	महाकंद.	११८७
मल्लिकापुष्प.	११४९	महाकाल.	११४१
मशकी.	११३२	महाकाली.	४४ २३९
मषिकूपी.	४८४		
मषिधान.	४८४	महाकुल.	५०२
मषी.	४८४	महागंधा.	२०६
मसी.	४८४	महागिरि.	३४

महांग. १२५४
महाचंद्र. १८६
महाज्वाळ. ८३६
महातमःप्रभा. १३६०
महातरु ११४०
महातेजस्. २०९
महात्मन्. ३६७
महादेव. १९८
महादेवी. २०४
महाधातु. ६२०
महानट. १९८
महानंद. ७४
महानस. ९९८
महानाद. } १२८४, ५७३
महानिशा. १४५
महापथ. ९८७
महापद्म. } १२०९, १९२
महाबळ. ११०७
महाबीज्य. ६१३
महाबोधि. २३२
महाभीरु. १२०८
महामत्स्य. १३४८
महामात्र. } ७२०, ७६२
महामानसिका. २४०
महामुख. १३४९
महामृग. १२१७
महामैत्र. २३५
महाम्बुज. ८७४
महायक्ष. ४१
महायज्ञ. ८२२
महायशस्. ५०
महारजत. १०४३
महारजन. ११५९
महारस. ४१६
महाराज. ५९४
महार्थता. ६६
महावन. १३५०
महावीर. } ३०, ८३६
महाव्रतिन्. १९७
महाशय. ३६७

महाशय्या. ७१६
महाशाली. ११६९
महाशिर:समुद्भव. ६९६
महाशुद्री. ५२२
महासेन. } ३६, २०८
महास्नायु. ६३१
महिमन्. २०२
महिला. ५०४
महिष. } ४७, १२८१
महिषध्वज. १८५
महिषमथनी. २०५
महिषी. ५२०
मही. ९३६
महीक्षित्. ६९०
महेच्छ. ३६७
महेश्वर. १९८
महेश्वरी. १०४८
महोक्ष. १२५८
महोत्पल. ११६१
महोदय. } ७५, ८३३, ९७३
महोरग. ९१
महौषध. } ४२०, ११८६
मा } १५३९, २२६
मांसकारिन्. ६२२
मांस. } ६१९, ६२२
मांसज. ६२४
मांसतेजस्. ६२४
मांसपित्त. ६२६
मांसल. ४४९
मांसिक. ९३०
माक्षिक. } १०५५, १२१४
मागध. } ७९५, ८९८
मागधी. } ४२१, ११५८

माघ. १५३
मांजिष्ठ. १३९५
माठर. १०३, ८४६
माठी. ७६६
माढि ११२४
माणव. ६६०
माणवक. ८१३
माणव्य. १४१९
माणिक्या. १२९८
माणिमंथ. ९४२
मातंग. १२१७, ४२, ४६, ९३३
मातरपितर. ५६०
मातरिश्वन्. ११०७
मातलि. १७६
मातापितर. ५६०
मातामह. ५५७, ५५९
मातुल. ५५२
मातुलानी. ५२३, ११७९
मातुली. ५२३
मातुलुंग ११५०
मातृ. २०१, ५५७
मातृमात २०३
मातृमृष्ट. ३५२
मातृशासित. ३५२
मातृष्वसेय. ५४५
मातृष्वस्रीय. ५४५
मात्र. ६०१
मात्रा. १४२७
माधव. १५३, २१५
माधवक. ९०४
माधवी. ११७७, ११४७
माधुमत. ९९८
माधुर्य. ६०९
माध्यंदिन. १४६०
माध्यम. १४६०

माध्वीक.	९०३
मान.	३१७
मानव.	३३७
मानवी.	२४०, ४९
मानस.	१३६९
मानसी.	२४०
मानसौकस्.	१३२९
मानुष.	३३७
मानुष्यक.	१४१६
मांद्य.	४६२
मांधातृ.	७०३
माया.	२३७, ७३८, ९२९
मायाकार.	९२९
मायासुत.	२३७
मायिन्.	३७७
मायु.	४६२
मायूर.	१४१५
मार.	२२७, ३७२
मारजित्.	२३५
मारि.	६०, ३२९
मारिषारक.	७१३
मारुत.	११०७
मारुति	७०५
मार्कव.	११८७
मार्ग	१०९, ९८३
मार्गण.	३८८, ७७८
मार्गशीर्ष.	१५२
मार्गशीर्षी.	१५०
मार्गित.	१४९१
मार्ज.	२१६
मार्जन.	११५९
मार्जना	६३६
मार्जार.	१३०१
मार्जारकर्णिका.	२०६
मार्जिता.	४०३
मार्त्तंड.	९५
मार्त्तंडि.	९५

मार्दंगिक.	९२४
मार्ष.	३३२
मार्ष्टि.	६२६
माल.	९३४ ९६३
मालती.	११४७
मालतीतीरज.	९४४
मालव.	९५६
माला.	६५१ १४२३
मालाकार.	९००
मालिक.	९००
मालिनी.	९७६
मालूर.	११३५
माल्य.	६५१
माल्यवत्.	१०२९
माष.	११७१
माषक.	८८३
माषीण.	९६७
माष्य	९६७
मास.	१५२
मासर	३९६
मासुरी.	५८३
मास्म.	१५३९
माहिष्य.	८९६
माहेंद्रज.	९१
माहेयी.	१२६५
मितद्रु.	१०७३
मितंपच.	३६७
मित्र.	९६ ७३० ७३२
मित्रयु.	४८९
मित्रवत्सल.	४८९
मिथःसाकांक्षता.	६७
मिथस्.	१५३५
मिथिला.	९७५
मिथुन.	५३८
मिथ्या.	१५३४
मिथ्यात्व.	७३
मिथ्याभियोग.	२६८
मिथ्यामति.	१३७४
मिष.	३७८

मिश्र. १४६९, १२१८
मिहिका. १०७२
मिहिर. ९७
मीढ. १४९५
मीन. १३४३
मीनकेतन. २२९
मीमांसा. २५१, २५३
मीलित. ११२९
मुकुट. ६५०
मुकुंद. २१३, २१५
मुकुर. ६८४
मुकुल. ११२६
मुक्तनिर्मोक. १३१२
मुक्ता. १०६८
मुक्ताकलाप. ६५८
मुक्ताप्रालम्ब. ६५८
मुक्ताफल. १०६८
मुक्तामुक्त. ७७४
मुक्तालता. ६५८
मुक्तावली. ६५८
मुक्तास्फोट. १२०४
मुक्तास्रज. ६५८
मुक्ताहार. ६५८
मुक्ति. ७५
मुख. ५७२, ९८२
मुखयंत्रण. १२५०
मुखर. ३५१
मुखवासन. १३९१
मुखविष्ठा. १३३७
मुखशोधन. १३८९
मुखसंभव. ८१२
मुख्य. १४३८
मुचुटी. ५९७
मुंज. ११९२
मुंजकेशिन् २१७
मुंड ४५८, ५६६
मुंडक. ९२३
मुंडन. ९२३
मुण्डा. ५२२

मुंडित ४५८
मुदिर. १६४
मुत. } ३१६ ३१२
मुद्ग. ११७२
मुद्गर. ७८४
मुद्रित. ११२९
मुधा. } १५१६ १५३४
मुनि. ७६
मुनिसुव्रत. } ५१ २९ २८
मुनिस्थान. १००१
मुनींद्र. २३५
मुमुक्षु. ७५
मुर. २२०
मुरज. २९४
मुरण्ड. ९६०
मुषित. १४८३
मुष्क. ६१२
मुष्कर. ४५७
मुष्कवंक्षण. ६१३
मुष्टि. ५९७
मुष्टिक. ९०८
मुसटी. ११७७
मुसल. १०१७
मुसलिन्. } २२४ १२९७
मुस्तक. ११९९
मुस्ता. ११९३
मुस्तु. ५९७
मुहुस्. १५३१
मुहूर्त्त. १३७
मूक. ३४९
मूढ. ३५२
मूत्र. ६३३
मूत्रकृच्छ्र. ४७०
मूत्रपुट. ६०६
मूत्राशय. ६०४
मत्रित. १४९५
मूर्ख. ३५२
मूर्च्छा. ८०१
मूर्च्छित. ४६१

मूर्च्छित.	४६१
मूर्त.	४६१, १४४९
मूर्ति.	५६३
मूर्तिमत्.	५६३, १४४९
मूर्धन्.	५६१
मूर्धवेष्टन.	६६७
मूर्धाभिषिक्त.	६९०
मूर्धावसिक्त.	८९५
मूल.	११२१, ११३, ११८३
मूलक.	११९०, ११९८
मूलकर्म.	१४९८
मूञ्ज.	१२००
मूलधातु.	६२०
मूल्य.	३६२, ८६८
मूषक.	१३००
मूषा.	९०८
मूषातुत्थ.	१०५२
मूषिक.	१३००
मूषित.	१४८३
मृग.	४८, १०९, १२१८, १२९३
मृगजालिका.	९२८
मृगतृष्णा.	१०१
मृगदंश.	१२८०
मृगधूर्तक.	१२९०
मृगनाभि.	६४४
मृगनाभिजा.	६४१
मृगपति.	१२८४
मृगमद	६४४
मृगया.	७९८, ९२७
मृगयु.	९२७
मृगवधाजीविन्.	९२७
मृगव्या.	९२७
मृगशिरस्.	१०९
मृगशीर्ष.	१०९

मृगाक्षी.	५०६
मृगादन.	१२८५
मृगारि.	१२८४
मृगित.	१४९१
मृगेन्द्रासन.	६१
मृजा.	६३६
मृड.	१९७
मृडानी.	२०१
मृणालिनी.	११६०
मृत.	३७४ ८६६
मृतक.	५६९
मृतस्नान.	३७५
मृतस्वमोक्तृ.	७१३
मृति.	३२२
मृत्.	९४०
मृत्तिका.	९४०
मृत्यु.	१८४ ३२३
मृत्युंजय.	१९६
मृत्स्ना.	९४०
मृत्स्ना.	९४०
मृदङ्कुर.	१३४१
मृदङ्ग.	२९३
मृदाह्वया.	१०९३
मृदु	१३८७
मृदुच्छद.	११४४
मृदुल.	११८७
मृदुलोमक.	१२९९
मृद्वङ्ग.	१०४२
मृद्वीका.	११९६
मृध्र.	७९३
मृषा.	१९३४
मृष्ट.	१४३७
मेखला.	१०३३ ६६४
मेखलाद्रिजा.	१०८२
मेघ.	३१ १६४
मेघकाल.	१९७
मेघगंभीरघोषत्व	६५
मेघनाद.	१८८ ११८४ ७०६

मेघनामन्.	११९३
मेघपुष्प.	१०६९
मेघमाला.	१६५
मेघवत्.	१७१
मेघवह्नि.	११६१
मेघवाहन.	१७१
मेघसुहृद्.	१३१९
मेघास्थ्यं.	१०५१
मेघागम.	१५७
मेचक.	१३२० १३२७
मेढ्र.	६१०
मेण्ढक.	१२७६
मेतार्य.	३२
मेथि.	८९४
मेदक.	९०४
मेदस्.	६१९ ६२४
मेदस्कृत.	६२३
मेदस्तेजस्.	६२५
मेदिनी.	९३७
मेदुर.	४७३
मेदोज.	६२
मेध.	८२
मेधा.	३०
मेधाजित्.	८५
मेधाविन्.	३४
मेधि.	८९
मेध्य.	१४३
मेनकाप्राणेश.	१०२
मेनाद्रिजा.	२०
मेरक.	६९९
मेरु.	१०३१
मेलक.	१५०८
मेष.	११६ १२७६
मेषशृंग.	११९७
मेषी.	१२७७
मेह.	६३३
मेहन.	६१०
मैत्र.	८१२
मैत्रावरुण.	८४६
मैत्रावरुणि.	१२३

मैत्री. ११३, ७३१
मैथिली. ७०३
मैथुन. ५३८
मैनाक. १०२८
मैनाकस्वसृ. २०५
मैन्द. २२०
मैरेय. ९०४
मोक्ष. ७५
मोक्षोपाय. ७७
मोघ. १५१५
मोचक. ११३४
मोचा. ११३६
मोट्टायित. ५०८
मोद. ३१६
मोरट. ११९४
मोह. ३१२, ३२०, ८०१
मोहन. ५३६
मौकुलि. १३२२
मौक्तिक. १०५८
मौढ्य ३२०
मौद्गीन. ९६६
मौन. ७७
मौरजिक. ९२४
मौर्ख्य. ३१२
मौर्यपुत्र. ३२
मौर्वी. ७७५
मौलि. ५६६, ६५१
मौहूर्त्तिक. ४८२
म्रक्षण. ४१६
म्लान. १४३५
म्लिष्ट. २५५
म्लेच्छ. १०४०
म्लेच्छकन्द. ११८५
म्लेच्छमुख. १०३९

य.

यकृत् ६०४
यक्ष. ९१, १८९, १९४
यक्षकर्दम. ६३९

यक्षधूप.	६४७
यक्षनायक.	४१
यक्षेश	४२, ४३
यक्षेश्वर.	१९०
यक्ष्मन्.	४६३
यजमान.	८१७
यजुर्वित्	८१९
यजुष्.	२४९
यज्ञ.	८२०
यज्ञकाल.	१४८
यज्ञपुरुष.	२१४
यज्ञशेष.	८३४
यज्ञसूत्र.	८४५
यज्ञांत.	८३४
यज्ञिय.	८३०
यज्वन्.	८१८
यत्न.	१२३१
यतस्.	१५२७
यति.	७५, ८०९
यतिन्	७६
यथाकामिन्.	३५५
यत्रकामावसायित्व.	२०२
यथाजात.	३५२
यथातथम्.	२६४
यथार्हवर्ण.	७३३
यथास्थित.	२६५
यथेप्सित.	१५०५
यदि.	१५४२
यदुनाथ.	२१९
यदृच्छा.	३५६
यद्.	१५३७
यद्भविष्य.	३८३
यद्वद.	३४७
यंतृ.	७६०, ७६२
यन्त्रक.	९०९
यंत्रगृह.	९९७
यंत्रणी.	५५५
यन्त्रमुक्त.	७७४
यंत्रित.	४३८

यम.	१८२
	८१
	१८४
	१५२४
यमदेवता.	१०८
यमभगिनी.	१०८३
यमराज.	१८९
यमल.	१४२४
यमलार्जुन.	२१९
यमवाहन.	१२८१
यमी.	१०८३
यमुना.	१०८३
यमुनाजनक.	९९
यमुनाभिदू.	२२४
यमु.	१२४३
यव	११७०
यवक्य.	९६७
यवक्षार.	९४२
यवनप्रिय.	४२०
यवनाल.	११७८
यवनालज.	९४४
यवफल.	११९२
यवनेष्ट.	१०४१
यवस.	११९९
यवागू.	३९७
यवाग्रज.	९५३
यविष्ट.	९९२
यवीयस्.	९९२
यव्य.	९६७
यशःपटह.	२९३
यशःशेष.	३७४
यशस्.	२७३
यशोधर.	९२
	९९
यशोभद्र.	३३
यष्टि.	७८९
यष्टृ.	८१७
या.	२२६
याग.	८२०
याचक.	३८७
याचनक.	३८८
याचना.	३८८
याचित.	८६६
याचितक.	८८१

याच्ञा.	३८८
याज.	३९५
याजक.	८१७
याज्ञवल्क.	८५१
याज्ञसेनी.	७११
यात.	१२३१
यातन.	१३५८
यातना.	१४६३
यातयाम.	३४०
यातु.	१८७
यातुधान.	१८७
यातृ.	५१४
याम्य.	१३५८
यात्रा.	७९०
यादःपति.	१८८
यादईश.	१०७३
यादस्.	१३४८
यादोनिवास.	१०६९
यान.	७५९
	७३५
यानपात्र.	८७५
यानमुख.	७५७
याप्य.	१४४२
याप्ययान.	७५८
याम.	१४५
यामक.	११०
यामल.	१४२४
यामिनी.	१४२
यामुन.	१०५१
याम्या.	१६९
यायजुक.	८१८
याव.	६८६
यावक.	११७५
याष्टीक.	७७१
युक्त.	७४३
युग.	७५६
	१४२४
युगकीलक.	७५७
युगंधर.	७५६
युगपत्र.	११५२
युगपार्श्वग.	१२६०
युगल.	१४२३
युगांत.	१६१
युग्म.	१४२४

युग्य.	७१९, १२६१
युद्ध.	७९६
युद्धानिवर्तिन्.	७९५
युध्	७९६
युधिष्ठिर.	७०७
युवति.	५११
युवनाश्वज.	७००
युवन्.	३३९
यू.	४०४
यूका.	१२०८
यूथ.	१४१२
यूथनाथ.	१२२०
यूथपति.	१२२०
यूथिका.	११४८
यूप.	८२४
यूपकर्ण.	८२५
यूष.	४०४
योक्त्र.	८९३
योग.	७६, ७७, ८५
योगवाहिन्.	९४५
योगेष्ट.	१०४१
योगेश	८५१
योग्या.	७८८
योग्यारथ.	७५२
योजन.	८८८
योजनगन्धा.	८४८
योजनगामिनी.	५९
योत्र.	८९३
योद्धृ.	७६३
योध.	७६३
योनल.	११७८
योनि.	६०९, १५१३
योनिदेवता.	१११
योषा.	५०४
योषित्	५०४
यौग	८६२
यौतक.	५२०
यौवत.	१४१५
यौवन.	३३९

र.

रंहस्	४९४
रक्त.	६४५
	६२१
	१०३९
	१२९५
रक्तकंद.	१०६६
रक्तचंदन.	६४२
रक्ततुंड.	१३३५
रक्ततेजस्	६२२
रक्तपुच्छिका.	१२९९
रक्तफला.	११८५
रक्तफेनज.	६०५
रक्तभव	६२२
रक्तलोचन.	१३३९
रक्तवसन.	८०९
रक्तशालि.	११६९
रक्तश्याम.	१३९८
रक्तसंध्यक.	११६४
रक्तसरोरुह.	११६२
रक्ताक्ष.	१२८२
रक्तांक.	१०६६
रक्तोत्पल	११६३
रक्षस्.	१८७
रक्षईश.	७०६
रक्षा	८२८
रक्षित.	१४९७
रक्षोघ्न.	४१६
रक्ष्ण	१५२३
रङ्कु.	१२९३
रंग.	२८२
रंगमातृ	६८५
रंगाजीव	३२८
	९२१
रंगावतारक.	३२८
रचना.	१४९९
	५१८
	६५३
रजक.	९१७
रजत.	१०४३
	१०४५
रजताद्रि.	१०२८
रजनी.	१४२

रजस्	९३६, ९७०
रजस्वल.	१२८२
रजस्वला.	९३४
रज्जु.	९२८
रंजन.	६४२
रण.	७९६, १४००
रणरणक.	३१५
रणसङ्कुल.	७९९
रत.	९३६
रतकील.	१२८०
रतव्रण.	१२८०
रतशायिन्.	१२८०
रतान्दुका.	१२८०
रति.	२९९, ९३७, ७२, २२९
रत्न.	१०६३
रत्नमुख्य.	१०६१
रत्नकर.	१८९
रत्नगर्भा.	९३७
रत्नर्चि.	१०७४
रत्ननिधि.	१०७४
रत्नप्रभा.	१३६०
रत्नराशि.	१०७४
रत्नसानु.	१०३२
रत्नसू.	९३७
रत्नाकर.	१०७४
रत्नि.	९९९
रथ.	७९१, ११३७
रथकट्या.	१४२२
रथकारक	८९९
रथकुटुंबिक.	७६०
रथकृत.	९१७
रथगर्भक.	७९३
रथगुप्ति	७९८
रथद्रुम.	११४२
रथपाद	७९९
रथारोहिन्.	७६१
रथांग.	७९९
रथांगाह्व.	१३३०

रथिक. ७६१
रथिन्. ७६१
रथिर. ७६१
रथ्य. १२३४
रथ्या. ९८१, १४२२
रद. ५८३
रदन. ५८४
रदच्छद. ५८१
रंध्र. १३६३
रमण. ५१७
रमणी. ५०५
रमा. २२६
रंभा. ११३६, १४०६
रम्य. १४४५
रय. ४९४, १०८७
रल्लक. ६७०
रव. १४००
रवण. १२१४, ६४८, १०४९
रवि. ९९
रश्मि. ९९, १२९२
रश्मिकलाप. ६५९
रस. २९५, ६१९, ४०४, ३२७, ६२०, १३८९, १०५०, ११९५
रसक. ४१३
रसगर्भ. १०५३
रसज्ञ. १३५६
रसज्ञा. ५८५
रसज्येष्ठ. १३८८
रसतेजस्. ६२१

रसना.	५८५, ६५४	राक्षस.	९१, १८७
रसनालिह्.	१२८०	राक्षा.	६८५
रसनेत्रिका.	१०६०	राग.	७३, २९६
रसभव.	५२१	राङ्कव.	६१९, ६७०
रसवती.	९९८	राज्.	६८९
रसशोधन.	९४४	राजक.	१४१७
रसा.	९३७	राजदंत.	५८४
रसातल.	१३६३	राजधानी.	९७३
रसादान.	३९४	राजन्.	८६३, १०५, १९४, ६८९
रसायन.	४०९	राजन्य.	८६३
रसाल.	११९४	राजन्यक.	१४१७
रसाला.	४०३	राजपट्ट.	१०६६
रसित.	१४०६	राजपुत्रक.	१४१७
रसोद्भव.	१०५८	राजबीजिन्.	७१३
रसोन.	११८६	राजमुद्ग.	११७४
रहस्.	५३७, ७४१	राजयक्ष्मन्.	४५३
रहसि.	१५३८		
रहस्य.	७४२		
राका.	१४९, ५३५		

राजर्षि.	७१२
राजवंश्य.	७१३
राजवर्त्मन्.	९८७
राजवाह्य.	१२२२
राजशय्या	७१६
राजशृंग.	१३४७
राजसर्प.	१३०४
राजसर्षप.	४१८
राजहंस.	१३२६
राजादन.	११४२
राजार्ह.	६४०
राजावर्त्त.	१०६६
राजि.	१४२३
राजिका.	४१८
राजिल.	१३०५
राजीव.	११६१
राज्ञी.	१०४८
राज्यांग.	७१४
राटि.	७९८
राढा.	१५१२
रात्रि.	१४१
रात्रिचर.	१८७
रात्रिजागर.	१२७९
रात्रिंचर.	१८७
राद्ध.	४१२
राद्धान्त.	२४२
राध	१५३
राधा.	११३
राधातनय.	७११
राधावेधिन्.	७०९
राम.	११९७, ८४८, २२४, ६९८, ७०३
रामठ.	४२२
रामा.	३९, ५०५
रांभ.	८१९
राल.	६४७
रावण	७०६
रावणि.	७०६
राशि.	१४११

राष्ट्र.	७१४, ९४७
राष्ट्रीय.	३३२
रासभ.	१२९६
राहु.	१२१, २२०
राहुग्रास.	१२९
राहुलसू.	२३७
रिक्तक.	१४४६
रिक्थ.	१९१
रिक्षा.	१२०८
रिंखण.	१९२२
रिद्ध.	११८३
रिपु.	७२८
रिरी.	१४०८
रिष्टताति.	४८९
रिष्टि.	७८२
रीढक.	५०१
रीढा.	१४७९
रीण.	१४९६
रीति.	१२७६, १०४८
रीतिपुष्प.	१०९४
रीरी.	१४०८
रुक्प्रतिक्रिया.	४७३
रुक्म.	१०४३
रुक्मिभिद्.	२२४
रुग्ण.	१४८३
रुच्.	१००
रुचक.	९४३
रुचि.	९९, ३९३
रुचिर.	१४४४
रुच्य.	९१७, १४४४
रुज्.	४६२
रुजा.	६०, ४६२, १२७७
रुंड.	९६९
रुत.	१५०७
रुदित.	१४०२
रुद्ध.	१४७६
रुद्र.	१९९

रुद्रतनय. ६९५
रुद्राणी. २०३
रुधिर. ६२१
रुमा. ९४१
रुमाभव. ९४२
रुरु. १२९३
रुशती. २७३
रुषा. २९९
रुष्. २९९
रुहा. ११९३
रूक्ष. } २६९, १११४
रूपतत्त्व. १३७६
रूपाजीवा. ५३३
रूप्य. } १०४६, १०४५, १०४३
रूषित. १४८३
रे. १५३७
रेचित. १२४८
रेणु. ९७०
रेणुकासुत. ८४८
रेतस्. ६२९
रेफ. १४४२
रेवती. ११५
रेवतीभव. १२०
रेवतीश. २२४
रेवन्त. १०३
रेवा. १०८३
रेषण. १४०७
रेषा. १४०७
रै (राः) } १९१, १०४३
रैवतक. १०३१
रोक. १३६४
रोग. ४६२
रोगहारिन् ४७२
रोचक. १९३
रोचन. ४४५
रोचनी. १०६०
रोचिष्. ९९
रोचिष्णु. ४४५
रोदन. ३०७

रोदसी. ९३९, १५२६
रोधस् १०७७
रोधोवक्रा. १०७९
रोध्र. ११५९
रोप. ७७८, १३६४
रोम. ६१९
रोमगुच्छ. ७१७
रोमन्. ६३०
रोमलता. ६०६
रोमविकार. ३०५
रोमश. १२७६
रोमहर्षण. ३०५
रोमाञ्च. ३०५
रोमावली. ६०६
रोमोद्गम. ३०६
रोलंब. १२१२
रोष. २९९
रोषण. ३९१
रोह १११८
रोहणद्रुम. ६४१
रोहिणी. ४६८, १०९, २३९, १२६५
रोहिणीपति. १०४
रोहिणीसुत. ११७
रोहित. १३९५, १२९४, १३४६
रोहिताश्व. १०९९
रौच्य. ८१५
रौद्र. १५६, २९४
रौद्री. ११०
रौमक. ९४२
रौहिणेय. २२४
रौहिष. ११९१, १२९४

ल.

लक्ष. ३७८, ७७७, ८७३

लक्षण.	१०६, १३७६
लक्ष्मण.	३५७, ७०४, १३२८
लक्ष्मणा.	३९, १३२९
लक्ष्मन्.	१०६
लक्ष्मी.	२२६, ३५७, १५१२
लक्ष्मीपुष्प.	१०६४
लक्ष्मीवत्.	३५७
लक्ष्य.	७७७
लगुड.	७८५
लग्न.	११६
लग्नक.	८८२
लघिमन्.	२०२
लघु.	१४२७, १४७०
लघुहस्त.	७७२
लङ्केश.	६९९, ७०६
लङ्घन.	४७२, १२४८
लज्जा.	३११
लज्जाशील.	३९०
लज्जिका.	५३३
लज्जित.	१४८४
लञ्च.	७३७
लञ्जिका.	५३३
लट्वा.	११५९
लता.	१११७, ११४७
लपन.	५७२
लब्ध.	१४९०
लब्धवर्ण.	३४१
लभ्य.	७४३
लम्पाक.	९६०
लम्बिका.	५८५
लम्बोदर.	२०७
लम्भन.	१५२०
लय.	२९२

लङ्घन.	५५६
ललना.	५०५
लंतिका.	४५७
ललाट.	५७३, १२३६
ललाटिका.	६५५
ललामक.	६५२
ललित.	५०८
लव.	७०४, १३६, १५२१, १४२७
लवङ्ग.	४४६
लवण	१३८८, ९४१
लवणवारि.	१०७५
लवन.	१५२१
लवित्र.	८९२
लशुन.	११८६
लस्तक.	७७५
लहरी.	१०७६
लाक्षा.	४८५
लाङ्गल.	८९०, १२८८
लाङ्गली.	११५१
लाङ्गुलिक.	११९९
लाङ्गूल.	१२४४
लाजा.	४०१
लाञ्छन.	१०६
लान्तकज.	९३
लाभ.	८४१
लाभान्तराय.	७२
लालसा.	५४१
लाला.	४३३
लालाविष.	१३१३
लालास्राव.	१२११
लाट्टिक.	१२८३
लावण.	४११
लास्य.	२८०
लिक्षा.	१२०८
लिंग.	६१०
लिंगवृत्ति.	८५४
लिपि.	४८४
लिपिकर.	४८४

लिप्त.	१४८३	लेश.	१३६, १४२७
लिप्तक.	७७९	लेष्टु.	९७०
लिप्सा.	४३०	लेह.	४२३
लिप्सु.	४२९	लेहन.	४२४
लिवि.	४८४	लोक.	९०१, १३१९
लीला.	९०७, ९९९	लोकजित्.	२३९
लुठित.	१२४९	लोकबिंदुसार.	२४८
लुब्ध.	४२९	लोकालोक.	१०३१
लुब्धक.	९२७	लोकेश.	२१३
लुलाय.	१२८२	लोचन.	५७५
लुलित.	१३८०	लोध्र.	११५९
लूता.	१२११	लोपाक.	१२९१
लून.	१४८९	लोपामुद्रा.	१२३
लूमन्.	१२४४	लोप्त्रं.	३८३
लूमविष.	१३१२	लोभ.	४३०
लेख.	८८	लोभ्य.	११७२
लेखक.	४८३	लोमकर्ण.	१२९६
लेखा.	१४२३	लोमन्.	६३०
लेप्यकृत.	९२२	लोमपादपुर.	९७७
लेलिहान.	१३०४	लोमविष.	१३१३

लोमहृत.	१०१९
लोळ.	१४११
लोळा.	९८९
लोलुप.	४३०
लोलुभ.	४३०
लोष्टभेदन.	८९३
लोष्टु	९७०
लोह.	६४०
	१०३७
	१०३९
लोहकार.	९२०
लोहज.	१०४९
लोहपृष्ठ.	१३३४
लोहल.	३४९
लोहाभिसार.	७८९
लोहित.	६२१
	११६९
	१३९५
लोहितक.	१०६४
लोहितचंदन.	६४४
लोहितांग.	११६
लौकायतिक.	८६३
लौहश्लेष्मण.	९४४
लौहोत्तम.	१०४४

व.

वंश.	११९३
	२९२
	९०३
वंशक्षीरिन्.	११९४
वंशपत्रक.	१०९८
वंशरोचना.	११९४
वंशानुवंशचरित.	२९२
वंशिक.	६४०
वंश्य.	७१३
वक्तृ.	३४३
वक्त्र.	९७२
वक्त्रभेदिन्.	१३८९
वक्र.	१०८८
	११६
	१४९६
वक्रवालधि.	१२७८
वक्रय.	८६८
वक्राङ्ग.	१३२५

वक्रोष्ठिका. २९७
वक्षस्. ६०२
वङ्क्रि. ६२७
वङ्क्षण. ६१३
वङ्ग. १०४९, ९५७, १०४२
वङ्गारि. १०५९
वचन. २४१
वचनीयता. २७०
वचस्. २४१
वज्र. १८०, २४, ४८, ११४०
वज्रकण्टक. ७०५
वज्रतुंड. २३१
वज्रदर्शन. १३००
वज्रपर्यायनामन्. १०६५
वज्रशृंखला. २३९
वज्रिजित्. २३१
वज्रिन्. १७१
वंचक. ३७६
वंचन. ३७९
वंचित. ४४२
वंजुल. ११३७
वंजुला. १२६९
वट. ११३२
वटक. ४००
वटवासिन्. १९४
वटिन्. ९२८
वटु. ८१३
वटूकरण. ८१४
वडवा. १२३३
वडवामुख. १३६२, ११००
वडवासुत. १८१
वडिश. ९२९
वणिग्मार्ग. ९८८
वणिज्. ८६७
वणिज्या. ८६७
वंट. ८९२, १४३४
वण्ड. ४५५

वत्स.	१०२ १२६०	वन.	१११० १०६९
वत्सकामा.	१२७१	वनगव.	१२८६
वत्सतर.	१२६०	वनप्रिय.	१३२१
वत्सनाभ.	११९६	वनमालिन्.	२१७
वत्सपत्तन.	९७५	वनवह्नि.	११०१
वत्सर.	१५८	वनव्रीहि.	११७६
वत्सरादि.	१५२	वनस्पति.	१११६
वत्सल.	४७८	वनाज.	१२७८
वत्सला.	१२७१	वनाश्रय.	१३२३
वत्सादनी.	११५७	वनिता.	५०६
वद.	३४६	वनीपक.	३८७
वदन.	५७२	वनौकस्.	१२९२
वदन्य.	३५१	वन्दनमालिका.	१००८
वदान्या.	३५१	वन्दारु.	३४९
वदावद.	३४६	वन्ध्य.	१५१६
वध्री.	९१५	वन्ध्या.	१२६६
वध.	३७०	वपन.	९२३
वधू.	५१४ ५१३ ५०३	वपनी.	१०००
		वपा.	६२४
		वपांतर.	१३६४
वधूटी.	५१२	वपुस्.	५६४

वण्टृ. ५५१
वप्र. ९६५, ९८०, १०४१
वप्रत्रय. ६२
वप्रा. ४०
वप्रीकूट. ९७१
वमथु. ४६९, १२२३
वमन. ४६९
वमि. ४६९
वम्री. १२०८
वयस्. ५६५, १३१६
वयस्थ. ३३९
वयस्य. ७३०
वयस्या. ५२९
वर. १४३९, १५२३, ५१६
वरक्रतु. १७३
वरटा. १२१५, १३७
वरण. ९८०
वरत्रा. ९१५, १२३२
वरद. ४८०
वरप्रदा. १२३
वररुचि. ८५२
वरयितृ. ५१७
वरला. १३२७
वरवर्णिनी. ४१८
वरांग. ५६७, ६०९
वराटक. ११४५, १२०४, ९२८
वराणसी. ९७४
वरारक. १०६५
वराशि. ६७२
वराह. १२८७
वरिष्ठ. १०४०, १४३०

वरुट.	९३४
वरुण.	१८८, ४३
वरूथ.	७५८
वरूथिनी.	७४६
वरेण्य.	१४३८
वर्कर.	५१६, १२७६
वर्ग.	१४१३
वर्चस्.	१०१, ६३४
वर्चस्क.	६३४
वर्जन.	३७२
वर्ण.	६४४, ६८०, १३९२
वर्णज्येष्ठ	८१२
वर्णना.	२६९
वर्णपदवाक्यविविक्तता.	७१
वर्णा.	११७५
वर्णिनी.	५०४
वर्णिन्	८०८
वर्तक.	१०५०
वर्तन.	३८९
वर्तनी.	९८३
वर्तलोह.	१०५०
वर्ति.	६३९, ६६७
वर्तिष्णु.	३८९
वर्तुल.	१४६७
वर्त्मन्.	९८३
वर्द्धकि.	९१७
वर्द्धन.	३७२
वर्द्धनी.	१०१६
वर्धमान.	३०, १०२४
वर्ध्री.	१०४१
वर्मन्.	७६६
वर्मित.	७६६
वर्य.	१४३८
वर्या.	५११
वर्वणा.	१२१४

वर्ष.	१५९, ९४७, १६५, १६६
वर्षकरी.	१२१६
वर्षण.	६६६
वर्षधराध्यक्ष.	९४७
वर्षपाकिन्	११५२
वर्षवर.	७२८
वर्षा.	१५७
वर्षाभू.	१३५४
वर्षीयस्.	३४०
वर्ष्मन्.	५६४
वलक्ष.	१३९३
वलभी.	१०११
वलय.	६६३
वलयित.	१४७४
वलिर.	४५८
वलीक.	१०११
वल्क.	११२१
वल्कल.	११२१
वल्गा.	१२५२
वल्गित.	१२४५, १२४७
वल्गु.	१४४४
वल्गुलिका.	१३३७
वल्मन.	४२३
वल्मीक.	८४६, ९७०
वल्ल.	११७४
वल्लकी.	२८८
वल्लभा.	५१५
वल्लरी.	११२२
वल्लव.	७२३, ८८९
वल्ली.	१११८
वल्लूर.	६२४
वल्वजा.	११९४
वश.	४३०
वशक्रिया.	१४९८
वशा.	१२६६, ५०४, १२१८
वशिक.	१४४६

वशिता.	२०२
वशिर.	९४१
वशिष्ठ	८४९
वश्य.	४३२
वषट्.	१५२८
वषट्कार.	८२१
वसति.	९९१ १४२
वसथ.	९५१
वसन.	६६६
वसंत.	१५६
वसा.	५२४
वसिन्.	१३५०
वसु.	१११४ १०४३ १०० १०६३ १९१ ११७२ १०९९
वसुक.	९४२
वसुदेव.	६९७ २२३
वसुदेवता.	११४
वसुदेवभू.	६९७
वसुधा.	९३५
वसुंधरा.	९३५
वसुपुज्य.	३७
वसुमती.	९३५
वस्त.	१२७५
वस्ति.	५६७ ६०६
वस्तिमल.	६३३
वस्तुक.	९४२
वस्त्र.	६६६
वस्न.	८६८
वस्नसा.	६३१
वस्वोकसारा.	१९१
वह.	१२५४ १०९०
वहन.	८७५
वहल.	१४४७
वहा.	१०८०

वह्नित्रक.	८७५	वाचिक.	२८५, २७६
वह्नि.	१०९७	वाचोयुक्तिपटु.	३४६
वह्निकुमार.	९०	वाच्य.	४५१
वह्निबीज.	१०४४	वाज.	४९५, ३९६, १११७, ७८१
वह्निरेतस्.	१९७	वाजिन्.	१२३२, ७५१
वह्निशिख.	३४५	वाजिशाला.	९९८
वह्न्युत्पात.	१२६	वाञ्छा.	४६०
वह्य.	७५१	वाट.	९८२
वाक्पति.	३४६	वाडव.	८१२, ११००
वाक्पारुष्य.	७२८	वाडवेय.	१२५७
वाक्य.	२४२	वाड्व्य.	१४१९
वागीश.	३४६	वाणि.	९१३
वागुरा.	९२८	वाणिज.	८६७
वागुरिक.	९२८	वाणिज्य.	८६४, ८६७
वाग्मिन्.	३४६	वाणिनी.	५१०
वाङ्मुख.	२६२		
वाच्.	२४१		
वाचंयम.	७६		
वाचस्पति.	११८		
वाचाट.	३४७		
वाचाल.	३४७		

वाणी. २४१
वात. ५२, ११०५
वातकिन्. ४५०
वातकुंभ. १२२७
वातप्रमी. १२९५
वातमृग. १२९५
वातरोगिन्. ४५०
वातापिद्विष्. १२२
वातायन. १०१२
वाताश्व. १२९३
वातूल. १४२१
वात्या. १४२१
वात्सक. १४१७
वात्स्यायन. ८५३
वाचाल. १३४५
वादित्र. २८५
वाद्य. २८५
वाध्रीणस. १२८७
वान. ११३०
वानदंड. ९१३
वानप्रस्थ. ८०७, ८०९
वानर. १२९२
वानस्पत्य. १११५
वानायुज. १२३५
वानीर. ११३७
वापी. १०९३
वाम. १४४४, १४६५, १५५६
वामदेव. १९५
वामन. १४२९, १७०, ४५४
वामलूर. ९७१
वामा. ४१, ५०४
वामाक्षी. ५०७
वामी. १२३३
वायव्या. १६९
वायस. १३२२
वायसी. ११८८

वायु.	११०६
वायुभूति.	३१
वायुवाह.	११०३
वार्.	१०६९
वार.	१५०९, १४११
वारटा.	१३२७
वारण.	१२१७
वारबाण.	७६७
वारमुख्या.	५३५
वारयंत्र.	१००५
वारवधू.	५३३
वारला.	१३२७
वाराणसी.	९७४
वारि.	१२२९, १०६९
वारिज.	१२०४
वारिवास.	९०१
वारीश.	१०७३
वारुणी.	१६९, ९०३, ११४
वार्क्ष.	१११०
वार्णिक.	४८४
वार्त्त.	४७४
वार्त्ता.	२६०, ८६५
वार्त्तायन.	७३४
वार्त्तावह.	३६४
वार्त्ताशिन्.	८५६
वार्त्तिक.	२५६
वार्द्धक.	१४१६, ३४०
वार्द्धानी.	१०२१
वार्द्धि.	८७४
वार्द्धुषि.	८८०
वार्द्धुषिक.	८८०
वार्हस्पत्य.	८६२
वाल.	५६८
वालक.	११५८
वालधि.	१२४४
वालपाश्या.	६५५
वालि.	७०४
वालिन्.	७०४

वालुक.	११९७	वासस्.	६६६
वालुका.	१०८९	वासा.	११४०
वालुकाप्रभा.	१३४०	वासित.	४१४ १४०७
वालुंकी.	११८९		
वालेय.	१२५४	वासिन्.	९१८
वाल्मीकि.	८४६	वासिष्ठी.	१०८५
वाल्हिक.	९५९	वासौक.	९९५
वाल्हीक.	४२२ ९५९	वासुकि.	१३०८
		वासुदेव.	२१५
वावदूक.	३४६	वासुपूज्य.	२७
वावृत्त.	१४८४	वासू.	३३३
वाशिष्ट.	६२१	वासौकस्.	९९५
वासतेयी.	१४२	वास्तु.	९८९
वासंत.	१२९४ ११७३	वास्तुक.	११८६
		वास्तोष्पति.	१७२
वासंतिक.	३३१	वास्त्र.	७९४
वासंती.	११४७	वाह.	५८९ १२३३
वासना.	१३७३		
वासयोग.	६२७	वाहन.	७५९
वासर.	१३८	वाहरिपु.	१२८२
वासव.	१७१	वाहस.	१३०५
वासवी.	८४७	वाहिक.	९५९

वाहित्थ. १२२७
वाहिनी. १०८७ ७४५ ७४८
वाह्य. ७५९
वाह्लिकादि. १२३५
वाह्लीक. ६४५ ९५९
वि. १३१६
विकच. ११२७
विकट. १४३०
विकत्थन. २७०
विकर्णिक. ९५८
विकर्त्तन. ९७
विकलांग. ४५५
विकसित. ११२८
विकस्वर. ३५०
विकाल. १४०
विकासिन्. ३५०
विकिर. १३१६
विकुर्वाण. ४३५
विकूणिका. ५८०
विकृत. ४५९
विक्क. १२२०
विक्रप. ७३९
विक्रय. ८७२
विक्रयिक. ८६८
विक्रयिन्. ८६८
विक्रांत. ३६५
विक्रायक. ८६८
विक्रिया. १५१८
विक्रुष्ट. २६९
विक्रेय. ८७१
विक्लव. ४४८
विखु. ४५०
विख्र. ४५०
विगान. २७०
विग्र. ४५०
विग्रह. ७९६ ५६३ ७३५
विघस. ८३४
विघ्न. १५०९
विघ्नेश. २०७

विचक्षण.	२४१	विज्ञाता.	५३९
विचकिल.	११४८	विजिल.	४१४
विचर्चिका.	४६४	विजिविल.	४१४
विचारणा.	२५१ १३७३	विजृंभित.	११२८
		विज्जल.	४१४
विचारित.	१४७५	विज्ञ.	३४३
विचाल.	१४६०	विज्ञान.	३१० ९००
विचिकित्सा.	१३७५		
विचेतस्.	४३५	विज्ञानमातृक.	२३५
विच्छन्द.	१०१५	विट.	३३१
विच्छित्ति.	५०७	विट्.	३३५
विजन.	७४२	विटंक.	१०१०
विजनन.	५४१	विटप.	११२४ ६१३ ११२०
विजय.	६९८ ८०३ ५६ ४२ ३८	विटपिन्.	१११४
		विटपाक्षिक.	१०५५
		विट्चर.	१२८१
विजयच्छंद.	६५९	विड्.	९४२
विजयनंदन.	६९४	वितथ.	२६५
विजया.	१९ २०५	वितरण.	२८६
		वितर्क.	३२२

वितर्दि. १००४
वितस्ति. ५९१
वितान. ६८१
८२०
वितुन्नक. १०५२
वित्त. १४९३
१४७५
१९१
विदग्ध. ३४३
विदर. १४८८
विदर्भ. ९७९
विदारक. १०८८
विदिक्. १६७
विदित. १४९६
विदिता. ४५
विदु १२२६
विदुर. ३४९
विदुल. ११३७
विदूरग. १३९०
विदूषक. ३३१
विदेह. ९४६
९७५
विद्ध. १४८६
विद्याप्रवाद. २४८
विद्युत्. ११०४
विद्युत्प्रिय. १०४९
विद्रधि. ४७१
विद्रव. ८०१
विद्रुत. १४८७
विद्रुम. १०६६
विद्वस्. ३४१
विद्वेष. ७३०
विधवा. ५३०
विधा. १४९७
३६२
विधातृ. २१२
विधि. १३७९
२१२
८३९
१५२०
विधु. १०५
२१६
विधुंतुद: १२१
विधुवन १५२२

विधुत. १४७९
विधूनन. १५२२
विधेय. ४३२
विनतासूनु. १०२
विनयस्थ. ४३२
विना. १५२७
विनायक. } २०७, २३४
विनिद्र. ११२९
विनिद्रत्व. ३१९
विनिमय. ८६९
विनियोग. १५२०
विनीत. ४३१
विनेय. ७९
विन्दु. ३४९
विंध्य. १०२९
विंध्यवासिन्. ८९२
विघ्न. १४७९
विपक्ष. ७२९
विपंची. २८७
वि .ण. ८७२
विपणि. } ९८८, १००२
विपत्ति. ४७८
विपथ. ९८४
विपद्. ४७८
विपर्यय. १५०१
विपर्यास. १५०१
विपश्चित. ३४२
विपश्यिन्. ३३६
विपाकश्रुत. २४४
विपाट्. १०८६
विपादिका. ४६९
विपाशा. १०८६
विपिन. १११०
विपुल. १४३०
विपुला. ९३८
विप्र. ८१२
विप्रकार. ४४१
विप्रकृत. ४४१
विप्रकृष्ट. १४९२
विप्रतिसार. १३७८
विप्रयोग. १५११

विप्रलब्ध.	४४२
विप्रलंभ.	१५११
	१५१९
विप्रलाप.	२७६
विप्राश्निक.	४८३
विप्रिय.	७४४
विप्रुष्.	१०८९
विप्लव.	८०३
विप्लुत.	४३४
विबंध.	४७१
विबुध.	८९
विभव.	१९१
विभा.	१००
विभाकर.	९७
विभात.	१३९
विभाव.	३२५
विभावरी.	१४२
विभावसु.	९८
	११००
विभु.	३५९
विभूति.	२५७
विभूषा.	१५१२
विभ्रम.	१५१२
	५०८
विभ्रमादिविमुक्तता.	१९
विमनस्.	४३५
विमर्शन.	३२२
विमल.	५१
	२७
	१४३६
विमलाद्रि.	१०३०
विमान.	८९
विमुद्र.	११२५
वियत्.	१६३
वियात.	४३२
वियोग.	१५११
विरति.	१५२२
विरल.	१४४७
विरह.	१५११
विरागार्ह.	४९०
विराटज.	१०६६
विराव.	१४००
विरिंच.	२११
विरिंचन.	२११

विरिंचि.	२११
विरुद्धशंसनं.	२७२
विरूपाक्ष.	१९७
विरोक.	१००
विरोचन.	९७, १०९७
विरोध.	७२०
विलक्ष.	४२३
विलक्षण.	१४९७
विलग्न.	६०७
विलंबित.	२९२
विलंभ	११९९
विलाप.	२७६
विलास.	९०७
विलीन.	१४८७
विलेपन.	६२९
विलेपी	३९७
विलोम.	१४६९
विवध.	३६४
विवर.	१३६४
विवर्ण.	९२२, ३९२
विवश.	४२८
विवस्वत्.	९६
विवाद.	२१२
विवाह.	९१७
विविक्त.	७४२
विविध.	१४६९
विवृताक्ष.	१३२९
विवेक.	७९
विवोढ़.	९१७
विब्बोक.	९०७
विश	८१४
विशंकट.	१४२९
विशद.	१३९२, १४२६
विशरण.	३७०
विशसन.	३७०
विशाख.	२०९
विशाखा.	११२
विशाय.	१५०३
विशारण.	३७२
विशारद.	३४१

विशाल.	१०२६
	१४२९
विशालता.	१४३१
विशाला.	९७६
	११५७
विशिख.	७७८
विशिखा.	९८१
विशुद्ध.	१४३६
विशेष.	१५१५
विशेषक.	६५३
विश्.	८३४
विश्रम्भ.	१५१८
विश्राणन.	३८७
विश्रुत.	१४९३
विश्व.	१४३३
	१३६५
विश्वकद्रु.	१२८१
विश्वकर्मन्.	१८२
विश्वकृत्.	१८२
विश्वभू.	२३६
विश्वभेषज.	४२०
विश्वंभर.	२१५
विश्वंभरा.	९३५
विश्वरूप.	२१५
विश्वरेतस्.	२१२
विश्वसेन.	३७
विश्वस्ता.	५३०
विश्वा.	९३५
	४२०
विश्वामित्र.	८५०
विश्वास.	१५१८
विष.	११९५
विषण्णता.	३१२
विषदर्शनमृत्युक.	१३४०
विषधर.	१३०३
विषमायुध.	२२७
विषमोन्नत.	१४६८
विषय.	१३८४
	९४७
विषयग्राम.	१४१४
विषाग्नि.	१३८३
विषसूचक.	१३३९
विषाण.	१२२४
	१२६४

विषाद. ३१२
विषांतक. १९७
विषुव. १४६
विषुवत्. १४६
विष्कंभ. १०२३
विष्किर. १२१६
विष्टप. १३६५
विष्टर. ११९४, ६८४, ८३५
विष्टरश्रवस्. २१८
विष्टि. १३५८
विष्ठा. ६३४
विष्णु. ३७, ४०, २१४
विष्णुगुप्त. ८५४
विष्णुगृह. ९७९
विष्णुद्विष्. ६९८
विष्णुपद. १६३
विष्णुपदी. १०८२
विष्णुवाहन. २३०
विष्वक्. १५२९
विष्वक्सेन. २१४
विष्वद्र्यच्. ४४४
विष्वाण. ४२४
विसंवाद १५१९
विसकण्ठिका. १३२३
विसर. १४११
विसर्जन. ३८६
विसार. १३४४
विसारिन्. ३९०
विसृत्वर. ३९०
विसृमर. ३९०
विस्त. ८८४
विस्तर. १४३२
विस्तार. ११२४, १४५२
विस्तीर्ण. १४३०
विस्फार. १४०६
विस्फुलिंग. ११९९
विस्मय ३०३
विस्मृत. १४९५

विस्र.	१३९२, ३२१	वीचिमालिन्.	१०७३
विस्रगंधि.	१०५८	वीणा.	२८७
विस्रसा.	३४०	वीणावाद.	९२४
विहग.	१३१६	वीत.	१२९२, १२३१
विहंग.	१३१६	वीतंस.	९३१
विहंगम.	१३१६	वीतदंभ.	४९०
विहंगिका.	३६४	वीतन.	५८७
विहनन.	९१२	वीतराग.	२५
विहसित.	२९७	वीति.	१२३३
विहस्त.	३६६	वीतिहोत्र.	१०९८
विहायस्.	१६३, १३१६	वीथी.	२८४, १४२३
विहायसा.	१५२६	वीध्र.	१४३६
विहायित.	३८६	वीनाह.	१०९२
विहार.	१५००, ९९४	वीर.	३०, २८, २९४, ३६५
विह्रुत.	५०८	वीरजयंतिका.	२८१
विह्वल.	४४८	वीरणीमूल.	११५८
वीक्षापन्न.	४३२	वीरपत्नी.	५१५
वीङ्खा.	१५००		
वीचि.	१०७५		

वीरपाणक.	८०२
वीरभार्या.	५१५
वीरमातृ.	५५८
वीरविप्लावक.	८६१
वीरसू.	५५८
वीरहन्.	८५५
वीराशंसन.	८०१
वीरुध्.	१११८
वीरोज्झ.	८६०
वीरोपजीविक.	८१०
वीर्य.	१२९, ३००
वीर्यप्रवाद.	२४७
वीवध.	३६४
वृक.	१२९१
वृकधूप.	६४८
वृका.	६२३
वृकोदर.	७०७
वृक्ण.	१४९०
वृक्ष.	१११४
वृक्षधूप.	६४८
वृक्षभिद्.	९१८
वृक्षभेदिन्.	९१९
वृक्षवाटी.	१११२
वृक्षादन.	९१९
वृक्षाम्ल.	४१७
वृजिन.	१३८१, १४५७
वृत.	१४८४
वृति.	९८२, १५२३
वृत्त.	८४४, १४६७, १४८४
वृत्ताध्ययनर्द्धि.	८३८
वृत्तांत.	२१०
वृत्ति	८१४, ८१५
वृत्र.	१७४
वृथा.	१५३४
वृद्ध.	३१९
वृद्धकाक.	१३२३
वृद्धनाभि.	४५८
वृद्धश्रवसस्.	१७२

वृद्धि.	४७०, ८८१, १५०२
वृद्धिजीवन.	८८७
वृद्धोक्ष.	१२९८
वृंत.	११२७
वृंद.	१४११
वृंदारक.	८८
वृश्चिक.	१३१२
वृष.	१३००, ११४०, ४७, १३७९, १२९६
वृषण.	६१२
वृषदंशक.	१३०१
वृषन्	१७२
वृषभ.	२९, १२५६
वृषल.	८९४
वृषलोचन.	१३००
वृषष्यंती.	५१७
वृषाकपि.	१०९८, २१५
वृषांक.	१९५
वृषी.	८१६
वृषोपगा.	१२६६
वृष्टि.	१६६
वृष्णि.	१२७६
वृष्य.	११७१
वृहतिका.	६७२
वृहती.	२८९
वृहद्गृह.	१५९
वृहस्पति.	११८
वेग.	४९४
वेगवत्.	१६५
वेगसर.	१२५३
वेणि.	५७०
वेणी.	१२७७, १०८७
वेणु.	११५३
वेणुक.	१२३०
वेणुध्म	९२५

वेतन.	३१२, ८६१
वेतस.	११३७
वेतस्वत्.	९५४
वेत्रासन.	१८४
वेत्रिन्.	७२१
वेद.	२४९, २५३
वेदगर्भ.	२११, ८१३
वेदना.	१३७०
वेदव्यास.	८४६
वेदांत.	२५०
वेदिशा.	७११
वेदितृ.	३४९
वेदी.	१००४, ८२४
वेध.	१५२३
वेधनिका.	९०९
वेधस्.	२१२, २१७
वेधित.	१४८६
वेप्य.	७७७
वेपथु.	३०१
वेमन्.	९१३
वेल.	११११
वेला.	१५०९, १०७६
वेल्लज.	४२०
वेल्लित.	१२४५, १४५६, १४८१
वेश.	१००३
वेशांत.	१०९५
वेश्मन्.	९८९
वेश्या.	५३३
वेश्याचार्य.	३२०
वेश्याश्रय.	१००३
वेष.	६३५
वेष्टन.	५७४
वेसवार.	४१७
वेसर.	१२५३
वेहत्.	१२६६

वैकक्ष.	१५२ / ६७२
वैकटिक.	९१०
वैकुंठ.	२१५
वैखानस.	८०९
वैजनन.	५४१
वैजयंत.	१७८
वैजयंतिक.	७६४
वैजयंती.	७५०
वैजाथिन्.	६९२
वैज्ञानिक.	३४३
वैडूर्य.	१०६३
वैणव.	८१५
वैणविक.	९२५
वैणिक	९२४
वैतंसिक.	९३०
वैतनिक.	३६१
वैतरणी.	१०८१
वैतालिक.	७९४
वैदेह	८६८
वैदेहका.	८९८
वैदेही.	४२१ / ७०३
वैद्य.	४७२
वैधेय.	३५२
वैध्यत.	१८१
वैनतेय.	२२१ / २३१
वैनयिक.	७५२
वैनीतक.	७५९
वैन्य.	७००
वैपरीत्य.	१५०१
वैमात्रेय.	५४६
वैमानिक.	९२
वैमेय.	८७०
वैयाघ्र.	७५५
वैर.	७३० / ६०
वैरंगिक.	४९०
वैरनिर्यातन.	८०४
वैरप्रतिक्रिया.	८०४
वैरशुद्धि.	८०४
वैराट.	१२०९

वैरिन्.	७२९	वौषट्.	१५३८
वैरोट्या.	२४०	व्यंसक.	३७७
वैवधिक.	३६४	व्यक्त.	३२, ३४२, १४६७
वैवर्ण्य.	३०७	व्यक्ति.	१५१५
वैशाख.	१५३, ७७७, १०२३	व्यग्र.	३६६
वैशेषिक.	८६२	व्यंग.	१३५४
वैश्य.	८०७	व्यंजन.	६८७
वैश्या.	८३४	व्यंजक.	२८२
वैश्रवण.	१८९	व्यंजन.	३९७
वैश्रवणालय.	११३२	व्यतिहार.	८७०
वैश्वानर.	१०९८	व्यत्यय.	१५०२
वैश्वी.	११३	व्यत्यास.	१५०१
वैष्टुत.	८३७	व्यथक.	५०१
वैसारिण.	१३४३	व्यथा.	१३७०
वैहासिक.	३३१	व्यध.	१५२३
वोटा.	५३४	व्यध्व.	९८४
वोरस्थान.	१२४०	व्यंतर.	९१
वोलक.	१०७६	व्यपदेश.	३७८
वोल्लाह.	१२३९	व्यभिचारिन्.	३२६
वोहित्थ.	८७१	व्यय.	१५१६

व्यलीक.	३७९, ७४४	व्याधाम.	१८१
व्यवच्छेद.	७८०	व्याधि.	३१२, ४६२
व्यवधा.	१४७७	व्याधित.	४५९
व्यवधान.	१४७८	व्यान	११०९
व्यवहार.	२६२	व्यापन्न.	३७४
व्यवहारदृष्ट.	७२०	व्यापाद.	१३७२
व्यवाय.	५३८, १५०९	व्यापादन.	३७०
व्यसनसप्तकम्.	७३९	व्यापृत.	७१९
व्यसनार्त्त.	३८१	व्याप्त.	१४७३
व्यसनिन्.	४३५	व्याम.	६००
व्याकरण.	२५०	व्यायाम.	३२०, ६००
व्याकुल.	३६६	व्यायोग.	२८४
व्याकोश.	११२७	व्याल.	१२२२, १२१६, १३०३
व्याघ्र.	१२८५, १४४०	व्यालग्राहिन्.	४८८
व्याघ्राट.	१३४०	व्यास.	१४३२, ८४७
व्याघ्री.	११५७	व्याहार.	२४१
व्याज.	३७८	व्युत्क्रम.	१५११
व्याडि.	८५२		
व्याध.	९२७		

व्युत्पन्न.	३४५
व्युष्ट.	१३९
व्युष्टि.	१४४६
व्यूढ.	१४३०
व्यूढकंकट.	७६५
व्यूति.	९१३
व्यूह.	१४११, ७४७
व्यूहपार्ष्णि.	७४७
व्योकार.	९२०
व्योमकेश.	१९८
व्योमन्.	१६२
व्योष.	४२२
व्रज.	१४११, १२७३
व्रज्या.	१५०१, ७८९
व्रण.	३६४
व्रत.	८४३
व्रतति.	११९७
व्रतसंग्रह.	८२३
व्रतादान.	८१
व्रतिन्.	८१७
व्रश्चन.	९२०
व्रात.	१४११
व्रातीन.	४८०
व्रात्य.	८५४
व्रीडा.	३११
व्रीहि.	११६८
व्रैहेय	९६६

श.

शंवर.	१२९३
शकट.	२२०, ७५३
शकल.	१४३४
शकली.	१३४४
शकुन.	६२, १३१६
शकुनि.	१३३४, १३१६
शकुंत.	१३१६, १३३८
शकुंतलात्मज.	७०२
शकुंति.	१३१६

शकुल.	१३४५	शंख.	५७४, ४८, १९३, १२०५, १३१०
शकुलार्भक.	१३४५	शंखनक.	१२०५
शकृत्.	६३४	शंखभृत्.	२१९
शकृत्करि.	१२६०	शंखमुख.	१३४९
शकृद्वार.	६१२	शची	१७५
शक्त.	४९१	शचीपति.	१७३
शक्ति.	७२५, ७८७, ७९६	शठ.	३७६
शक्तिभृत्.	२०९	शठता.	३७७
शक्र.	१७२	शण.	११८९
शक्रजित्.	७०६	शत.	८७३
शक्रशिरस्.	९७१	शतकीर्त्ति.	५४
शङ्क.	२५१	शतकोटि.	१८०
शङ्कर.	१२५६	शतक्रतु.	१७३
शंकर.	१९५	शतद्रु.	१०८४
शंका.	३१५	शतधृति.	२१३
शंकु.	११२२, ७८७, ८७४	शतपत्र.	११६१, १३२८
शङ्कुकर्ण.	१२५६	शतपदी.	१२१०
शङ्कुर.	४७९		

शतपर्वन्.	११५३
शतपर्विका.	११९२
शतभिषज्.	११४
शतह्रदा.	११०५
शतांग.	७५१
शतानंद.	२११, ८५०
शतावर्त्त.	२१६
शत्रु.	७२८, ७३२
शत्रुंजय.	१०३०
शनि.	१२०
शनैश्चर.	१२०
शनैस्.	१५४२
शप.	२४२
शपथ.	२६२
शपन.	२४२
शफ.	१२५४
शफर.	१३४६
शबर.	९३४
शबरावास.	१००२
शबल.	१३९८
शब्द.	१३९९
शब्दग्राम.	१४१४
शब्दन.	३४८
शब्दाधिष्ठान.	५७३
शम.	१५३५
शम.	५९१, ७६, ३०४
शमथ.	३०४
शमन.	१८५, ८३०
शमल.	६३४
शमि.	११३०
शमी.	११३०
शमीगर्भ.	८१३, १०९८
शमीधान्य.	११११
शंपा.	११०४
शंब.	१८०
शंबर.	१३४४
शंबरारि.	२२८
शम्बल.	४९३

शंनाकुल.	९६८	शरण.	९९१
शंवूक.	१२०५	शरणार्थिन्.	४७९
शंभली.	५३३	शरत्.	१५९
शंभु.	२४, १९५, २१३	शरद्.	१५८
शम्भव.	२६	शरधि.	८७२
शम्या.	५५७	शरभ.	१२८६
शय	५९१	शरभू.	२०९
शयन.	३१३, ६८२	शरव्य.	७७७
शयनास्पद.	९९५	शरारि.	१३३८
शयनीय.	६८२	शरारु.	३६९
शयानक.	१२९९	शराव.	१०२४
शयालु.	४४१	शराश्रय.	७८१
शयित.	४४३	शरीर.	५६४
शयु.	१३०५	शर्करा.	४०२
शय्यंभव.	३३	शर्कराप्रभा.	१३६०
शय्या.	६८२	शर्मन्.	१३७०
शर.	७७८, ११९२	शर्व.	१९५
शरज.	४०७	शर्वरी.	१४६
		शर्वाणी.	२०४
		शल.	१२९६, १२५३
		शलभ.	१२१३

शल्ल. १२९६
शलाकापुरुष. ७००
शलाट. ८८५
शलाटु. ११३०
शल्क. १४३४
शल्की. १३४४
शल्य. १२९३, ७८७
शल्यक. १२९६
शल्यारि. ७०७
शव. ५६४
शश. १०६३, १२९५
शशबिंदु. २१७
शशभृत. १०५
शशादन. १३३४
शशिन् ४७
शशिप्रिया ११५
शशिभास्कर. १२४
शश्वत. १५३१
शष्प १३९१
शसन. ८३०
शस्त. ८६
शस्त्र. ७७३, १०३७
शस्त्रजीविन्. ७६९
शस्त्रमार्ज. ९१६
शस्त्राजीव. ८५८
शस्त्री. ७८४
शाक. ११८४
शाकट. १२६१, ८८५
शाकटीन. ८८५
शाकशाकट. ९६५
शाकशाकिन. ९६५
शाकुनिक. ९३०
शाक्तीक. ७७१
शाक्यसिंह. २३६
शाक्र. १२५६
शाखा. १११९
शाखापुर. ९७२
शाखामृग. १२९२
शाखारंड. ८५७
शाखिन्. १११४

शांकर.	१२५७	शार.	४८७
शांकलायनजी.	८४८	शारद.	४३३ ११७२
शांखिक.	९१०		
शाटी.	६७५	शारि.	४८७
शाठ्य.	३७७	शारिका.	२९४ १३३६
शाण.	९०९		
शाणाजीव.	९१६	शारिफल.	४८७
शाणी.	६७९	शार्ङ्ग.	२२२
शात.	१४८४	शार्ङ्गभृत.	२१९
शातकुंभ.	१०४५	शार्दूल.	१४४० १२८५
शात्रव.	७२८		
शाद.	१०९०	शालङ्कायनजा.	८४८
शाद्वल.	९५५	शालवृक.	१२८०
शांत.	८११ २९५	शाला.	९९० १११९
शांता	४४	शालाजीर.	१०२४
शांति.	३०४ २८ ६९३	शालि.	११६९
		शालीन.	४३३
		शालुर.	१३५४
शांतिगृह.	९९७	शालुक.	११६७
शाप.	२७२	शालूर.	१३५४
शाम्बरी.	५२९	शालेय.	९६६

शाल्मलिन्. २३०
शाव. ३३८
शावर. } १०४०, ११५९
शाश्वत. १४५३
शाष्कुल. ४२९
शासन. २७७
शास्तृ. } २३२, ४८८
शास्त्रविद् ३४५
शिक्य. ३६४
शिक्षा. २५०.
शिक्षित. ३४२
शिखंडक. } १३२०, ५७२
शिखंडिक. १३२५
शिखंडिका. ५७६
शिखर. } ११२१, १०३१
शिखरिणी. ४०४
शिखा. } १११९, ५७१, ११०२
शिखांडक. ५७२
शिखिग्रीव. १०५२
शिखिन्. } १०९९, १२२, २३६, १३१९
शिखिवाहन. २०८
शिग्रु. ११३४
शिग्रुक. ११८४
शिङ्घाण. ६३२
शिङ्घिनी. ५८१
शिञ्जा. ७७६
शिञ्जित. १४०५
शिञ्जिनी. } ६१६, ७७४
शित. १४४८
शितशिंबिक. ११७४
शिति. १३९७
शिथिल. ४९६

शिपिविष्ट.	१९८, ४५३, ४५५
शिफा.	११२०, ११४६
शिबिका.	७५९
शिबिर.	७४७
शिमि.	११३०
शिंबा.	११३०
शिंबि.	११३१
शिम्बिक.	११७३
शिरस्.	५६४, १४०१
शिरस्क.	७६८
शिरस्त्राण.	७६८
शिरस्य.	५७०
शिरोगृह.	९९५
शिरोधरा	५८४
शिरोधि.	५८६
शिरोमणी.	६५०
शिरोमर्मन्.	१२८८
शिल.	८६५
शिला.	१००८, १०३६
शिलाजतु.	१०४२
शिलासार.	१०३८
शिली.	१२०३
शिलीमुख.	७७८, १२१२
शिलोच्चय.	१०२७
शिल्प.	९००
शिल्पजीविनी.	५२१
शिल्पा.	१०००
शिल्पिन्.	८९९
शिल्पिशाला.	१०००
शिव.	१९७, ७४, ८४, १२७४
शिवकर.	५३
शिवगति.	५२
शिवंकर.	४८९
शिवताति.	४८९
शिवपुरी.	९७४

शिवा. ११४५, १२८९, ४०, २०४
शिशिर. १५४, १३८५
शिशु. ३३८
शिशुक. १३४६
शिशुत्व. ३३९
शिशुनामन्. १२५३
शिशुपाल. २२१
शिशुमार. १३५०
शिशुवाहक. १२७७
शिश्न. ३१०
शिश्निदान. ८५५
शिश्नत्व. ६६
शिष्टि. २७७
शिष्य. ७९
शीकर. १६५
शीघ्र. १४७०
शीघ्रवेधिन्. ७७२
शीत. ११३७, १३८५
शीतक. ३८३
शीतल. २७, १३८५
शीतशिव. ९४२
शीधु. ९०४
शीन. १४९४
शीर्णाङ्घ्रि. १८४
शीर्ष. ५६७
शीर्षक. ७६८
शीर्षच्छेद्य. ३७३
शीर्षण्य. ५७०, ७६८
शील. ८४४, १३७७
शुक. १३३५
शुकपुच्छ. १०५८
शुक्त. ४१५
शुक्ति. १२०४
शुक्तिज. १०६८

शुक्र.	१०९८, ६२९, ११९, १५४, ९३
शुक्रकर.	६२८
शुक्रशिष्य.	२३८
शुक्ल.	१४९२
शुक्लधातु.	१०३७
शुक्लापांग.	१३२०
शुंगा.	११२४
शुच्.	२९९
शुचि.	१०९९, १५४, ९९, ९७, १४३१, १३९२
शुंठी.	४२०
शुंडा.	१२२४, ९०३, ९०१
शुद्धि.	१०८४
शुद्धमति.	५१
शुद्धांत.	७२७
शुद्धोदनसुत.	२३७
शुन.	१२७९
शुनासीर.	१७२
शुनि.	१२७९
शुनी.	१२८१
शुन्य.	१४४६
शुभ.	८१
शुभंयु.	४३३
शुभा	२७३
शुभ्र.	१३९३
शुम्ब.	९२८
शुंभमथिनी.	२०५
शुल्क.	७२४
शुल्काध्यक्ष.	७२४
शुल्व.	९२८, १०३९
शुल्वज.	१०४९
शुल्वारि.	१०५७
शुश्रूषा.	४९७

शुश्रूषा.	३१०
शुषि.	१३६३
शुषिर.	२८७, ११६३
शुष्क.	६२४
शुष्म.	७९६
शुष्मन्.	७९६
शूक.	३६९
शूकधान्य.	११८१
शूकर.	४७
शूकल.	१२३५
शूद्र.	८०७, ८९४
शूद्रा.	५२४
शूद्री.	५२३
शून्य.	१४४६
शून्यवादिन्.	८६१
शूर	३६५
शूरदेव.	५३
शूर्प.	१०१८
शूर्पकारि.	२२८
शूल.	७८७
शूलनाशन.	९४२
शूलभृत्	१९९
शूलाकृत.	४१२
शूलिक.	१२९६
शूल्य.	४१२
शृंखल.	१२२९, ६६५
शृंखलक.	१२५५
शृंग.	१०३२, १२६४
शृंगवेरक.	११८९
शृंगाट.	९८८
शृंगार.	२९४
शृंगारभूषण.	१०६१
शृंगारयोनि.	२२९
शृंगिक.	११९८
शृंगिण.	१२७७
शृंगिणी.	१२६५
शृंगिन्.	१३४७
शृंगीकनक.	१०४६
शृत.	१४८५
शेखर.	६५४

शेप.	६१०	शोचन.	२९९
शेपस्.	६१०	शोचि.	९९
शेपाल.	११६७	शोचिष्केश.	१०९९
शेमुषी.	३०९	शोण.	१०९०
शेलु	११४४		१३९५
शेवधि.	१९२		१२४२
शेवल.	११६७	शोणित.	६२१
शेवाल.	११६७	शोणितपुर.	९७७
शेष.	१३०७	शोथ.	४६८
शैक्ष.	७९	शोधनी.	१०१५
शैर्षच्छेदिक.	३७३	शोधिका.	११७७
शैल.	१०२७	शोधित.	४१४
शैलालिन्.	३२९		१४१७
शैलूष.	३२८	शोफ.	४६८
शैव.	६९१	शोभन.	१४४४
शैवल.	११६७	शोभा.	५०९
शैवलिनी.	१०८०		१५१२
शैवाल.	११६७	शोभांजन.	११३४
शैशव.	३३९	शोष.	४६३
शैष.	१५६	शोषण.	३९४
शोक.	२९९	शौक.	१४१४
	७२	शौच.	८२

शौंड. ४३६
शौंडिक. ९०१
शौंडीर्य. ७३९
शौरि. २१६
शौर्य. ७३९, ७९६
शौल्किक. ७२४
शौल्विक. ९१०
श्मशान. ९८९
श्मशानवेश्मन्. १९६
श्मश्रु. ५८३
श्याम. ११९७
श्यामक. ११७१
श्यामल. १३९७
श्यामा. १४२, ४४, ४०, ११४९
श्यामाक. ११७१
श्यामांग. ११७
श्याल. ५५२
श्यालिका. ५५५
श्याव. १३९६
श्येत. १३९२
श्येन. ४८, १३३४
श्रद्धा. ५४१
श्रद्धालु. ५३९, ४९०
श्रंथन. ६५२
श्रप. ३११, ७८८
श्रमण. ७५
श्रव. ५७३
श्रवण. ५७४, ११३, ३१०
श्रवणा. ५३२
श्रविष्टा. ११४
श्रविष्टाभू. ११७
श्राणा. ३९७
श्राद्ध. ८२२, ४९०
श्राद्धकाल. १४१

[illegible] १८९
[illegible] ८११
[illegible] १५४
श्रावणिक. १५४
श्री. २९७, ४०, २२६, १५१२
श्रीकंठ. १९९
श्रीखंड. ६४१
श्रीघन. २३४
श्रीद. १८९
श्रीधर. २१९, ९१
श्रीनंदन. २२८
श्रीपति. २१४
[illegible] ९८७
[illegible] ११४३
[illegible] ११३९, २२३
श्रीवत्स. ४७, २१८
श्रीवत्सभृत्. २१९
श्रीवास. ६४८
श्रीवृक्ष. ११३१
श्रीवृक्षकिन्. १२३९
श्रीसंज्ञ. ६६०
श्रुत. १४३९
श्रुतदेवी. २४१
श्रुति. २४२, ९७२
श्रेणि. ८९९
श्रेणिक. ९८४, ७१२
श्रेणी. १४२३
श्रेयस्. ३०, ७४, ८६, १४३९, १३७९
श्रेयांस. २९, २७
श्रेष्ठ. १४३९
श्रोण. ४५२

श्रोणी. ६०६
श्रोत्र. ५७४
श्रोत्रिय. ८१७
श्रौषट्. १५३८
श्लथ. ४९२
श्लोक्ष्य. १२२९
श्लाघा. २७०
श्लील. ३५७
श्लीपद. ४६५
श्लेषण. ४०५
श्लेष्म. ४६०
श्लेष्मन्. ४६२
श्लेष्मातक. ११४४
श्लोक. २७३
श्वःश्रेयस. ८६
श्वजीविका. ८६६
श्वदंष्ट्रा. ११५६
श्वदयित. ६२६
श्वन्. १२८०
श्वपच. ९३३
श्वभ्र. १३६४
श्वयथु. ४६८
श्वशुर. ५५९
श्वश्रू. ५५९
श्वस्. १५४१
श्वसन. ११०३
श्वसित. १३६८
श्वान. १२७९
श्वापद. १२१६
श्वाविध्. १२९६
श्वास. १३६८
श्वासरोधन. ८३
श्वासहेति. ३१३
श्वित्र. ४६६
श्वेत. १०४३, ४०९, १३९२
श्वेतकोलक. १३४६
श्वेतगज. १७७
श्वेतद्युति. १०५
श्वेतपिंग. १२८५
श्वेतमरिच. ११२४
श्वेतरक्त. १३९५
श्वेतसर्षप. ११८०

श्वेतहय. ७०९
श्वोवसीयस. ८६

ष.

षट्कर्मन्. ८१२
षट्पदी. १२०८
षडंगी. २५३
षडभिज्ञ. २३३
षड्गव. १४२४
षड्ज. १४०१
षड्बिन्दु. २१५
षड्रद १२६३
षड्रसासव. ६२०
षण्ड. { १२५९ १११०
षण्ढ. { ५६२ १९६ ७२८
षण्ढतिल. ११८०
षण्मुख. { ४२ २०९
षष्टिक. ११६८
षष्टिक्य. ९६६
षष्ठवाद्. १२६०
षाण्मातुर. २०८
षिड्ग. ३३१
षोडशाघर्त्त. १२०५
षोडशार्चिष्. १२०
षोडशांह्रि. १३५२
ष्ठीवन. १५२१
ष्ठेवन. १५२१
ष्ठ्यूत. १५२१

स.

संयत्. ७९६
संयत. ४३९
संयमनी. १८६
संयुग. ७९९
संयोजित. १४८५
संरंभ. १४९९
संराव. १४००
संलय. ३१३
संलाप २७५
संवत्. १५३५
संवत्सर. १५९
सवनन. १४९८

संवर.	९६५, १०६९
संवर्त्त.	१६१
संवर्त्तक.	२२५, ११००
संवर्त्तिका.	११६६
संवसथ.	९६१
संवाहक.	४९२
संवित्ति.	३०९
संविद्.	२७८
संवीत.	१४७६
संवृत.	१४७६
संवेग.	३२२
संवेश.	३१३
संवेशन.	५३७
संव्यान.	६७१
संशप्तक.	७९५
संशय.	१३७५
संशयालु.	४४५
संशयितृ.	४४५
संशित.	१४९१
संश्रव.	२७८
संश्रुत	१४८९
संश्लेष.	१५०७
संसक्त.	१४७१, १४५१
संसद्.	४८१
संसरण.	९८७
संसिद्धि.	१३७७
संस्कार.	१३७२
संस्कारवत्त्व.	६५
संस्कृत.	३४५
संस्तर.	८२०, ६८२
संस्तव.	१५१३
संस्त्याय.	९९१
संस्था.	३२३, ७४४
संस्थान.	९८६, १५१६
संस्थित.	३७३
संस्थिता.	१२७०
संस्फोट.	७९६
संहत.	१४७२

संहति. १४११
संहनन. ५६३
संहर्ष. १५१५
संहार. १६१
संहूति. २६१
सकल. १४३३
सकृत्प्रज. १३२१
सक्तक. ११९८
सक्तु. ४०१
सक्थि. ६१३
सखि. ७३०
सखी. ५२९
सख्य. ७३०
सगर. ६९२
सगर्भ. ५५१
सगोत्र. ५६१
सग्धि. ४२५
संकट. १५०४
संकथा २७५
संकर. १०१६
संकर्षण. २२४
संकलित. १४८५
संकल्प. १३७०
संकल्पयोनि. २२९
संकसुक. ४३७
संकाश. १४६२
संकीर्ण. { १४७२, १४८९ }
संकुचित. ११२९
संकुल. { २६५, १४७२ }
संकोचपिशुन. ६४५
संक्रंदन. १७१
संक्रम. १५१७
संक्राम. १५१७
संक्षेप. १४३२
संख्य. ७९६
संख्या. { ८७२, १३७३ }
संख्यावत्. ३४२
संख्येय. ८७२
संग. १५०८
संगत. { ७३१, २६८ }

संगम. १५०८
संगर. { ७२८ २७८
संगीत. २७९
संगुप्त. २३४
संगूढ. १४८५
संग्रह. { २५७ १४३२
संग्राम. ७९६
संग्राह. { ७८४ ५९७
संघ. १४१२
संघचारिन्. १३४४
संघजीविन्. ४८०
संघात. १४११
सचिव. ७१९
सज्ज. ७६६
सज्जन. { ७४९ ३७९
सज्जित. १२२१
संचय. १४१२
संचर. ५६३
संचारिका. ५२१
संचारिन्. २९५
संजवन. ९९२
संज्ञ. ४५६
संज्ञप्ति. ३७१
संज्ञा. २६०
संज्ञु. ४५६
संज्वर. ११०२
सटा. ८१६
संडीन. १३१८
सतत. १४७१
सतत्त्व. १३७७
सती. { ५२८ २०४ १०५५
सतीनक. ११७०
सतीर्थ्य. ७९
सत्. ३४२
सत्तम. १४३९
सत्त्व. १३६६
सत्त्वप्रधानता. ७१
सत्पथ. ९८४

सत्य.	२६४	सदेश.	१४५०
सत्यंकार.	८७२	सद्भूत.	२६५
सत्यप्रवाद.	२४७	सद्मन्.	९९०
सत्यवती	८४७	सद्यस्.	१५३२
सत्याकृति.	८७२	सद्यस्क.	१४४८
सत्यानृत.	८६७	सधर्मन्.	१४६१
सत्यापन.	८७१	सधर्मिणी.	५१२
सत्र.	{ १११० ८२०	सध्रीची.	५२९
		सध्र्यच्.	४४४
सत्रशाला.	१०००	सनत्कुमार.	{ ६९३ ९३
सत्रा.	१५२७		
सत्रिन्	७३४	सना.	१५३१
सत्वर.	{ १५३० १४७०	सनातन.	{ २१६ १४५२
सदृश्.	१४६१	सनाभि.	५६२
सदृक्ष.	१४६१	सनि.	३८८
सदन.	९९०	सनिभृति.	३६२
सदृश.	१४६१	सनीड.	१४५०
सदस्.	४८१	संततं.	१४७१
सदस्य.	४८०	संतमस.	१४६
सदा.	१५३१	संतान.	५०३
सदानीरा.	१०८५	संताप.	११०२

संतापित. १४९३
संतोष. { ३०८, ८२
संदर्भ. ६५३
संदंश. ९०९
संदान. १२७४
संदानित. ४३९
संदानिनी. ९९९
संदेशहारक. ७३४
संदेह. १३७५
संदोह. १४११
संद्राव. ८०२
संधा. २७८
संधानी. ९९६
संधि. ७३५
संधिजीवक. ४७५
संधिनी. १२६७
संधिला. ९८५
संध्या. १४०
सन्नद्ध. ७६५
सन्नाह. ७६६
सन्नाह्य. १२२२
सन्निकर्ष. १४५०
सन्निकृष्ट. १४५१
सन्निधान. १४५०
सन्निधि. १४५१
सन्निभ. १४६१
सन्निवेश. १५१६
सपत्न. ७२९
सपत्राकृति. १३७२
सपदि. १५३२
सपर्य्या. ४४७
सपिंड. ५६२
सपीति. ९०७
सप्तकी. ६६४
सप्तजिह्व. १०९९
सप्ततंतु. ८२०
सप्तपर्ण. ११३३
सप्तर्षि. १२४
सप्तला. ११४८
सप्तसप्ति. ९६
सप्तार्चिस्. १२०
सप्ति. १२३३
सप्तोदार्चिस्. ११००

सब्रह्मचारिन्. ८०
सभा. ९९० ४८१
सभाजन. ७३१
सभासद्. ४८०
सभास्तार. ४८०
सभिक. ४८५
सभ्य. ३७९ ४८०
सम. १४६१ १४३३
समग्र. १४३३
समज. १४१४
समज्या. ४८१
समंजस. ७४२
समंततस्. १५२९
समंतभद्र. २३४
समंतात्. १५२९
समपाद. ७७७
समं. १५२७
समय. १५०९ २४२ १२६
समया. १५३४
समर. ७९६
समरोचित. १२२२
समर्थन. १३७४
समर्धुक. ४८०
समर्याद. १४५१
समवकार. २८४
समवर्त्तिन्. १८४
समवाय. २४३ १४१२
समसुप्ति. १६१
समस्त. १४३३
समस्थली. ९४९
समा. १५९
समांसमीना. १२७१
समाकर्षिन्. १३९०
समाघात. ७९७
समाज. १४१४ ४८१

समाज्ञा.	२७३
समाधान.	१३७८
समाधि.	८५, ५५, १३७८
समान.	१४६१, ११०९
समानोदर्य.	५५६
समापन.	३७१
समालभन.	६३६
समास.	१४३२
समाहार.	१५२४, १४३२
समाहृति.	२५७
समाह्वय.	४८८, ७९७
समिता.	४०२
समिति.	४८१, ७९८
समित्.	७९७
समिध्.	८२७
समिर.	११०६
समीक.	७९८
समीचीन.	२६४
समीप.	१४५०
समीर.	११०६
समीरण.	११०६
समुख.	३४६
समुच्चय.	१५२४
समुच्छ्रय.	१४३१
समुत्पिञ्ज.	३६६
समुदय.	७९८, १४११
समुदाय.	७९८, १४११
समुद्ग.	१०१५
समुद्र.	१०७३
समुद्रदयिता.	१०८०
समुद्रविजय.	३८
समुन्नवत्.	१४९२
समुर.	१२९४
समूह.	१४११
समूहनी.	१०१६
समोदक.	४०९

संपत्ति.	३५७	संभ्रम.	३२२
संपद्.	३५७	संमद.	३१६
संपराय.	७९८	संमर्द.	७९७
संपात.	७९७	संमार्जनी	१०१६
संपातपाटव.	१४७०	संमुखीन.	१४३७
संपुट.	१०१५	सम्मूर्च्छज.	१२०१
संपृक्त.	१४६९	संमूर्च्छन.	१५१७
संप्रति.	५३ १५३७	संमूर्च्छनोद्भव.	१३५६
		संमृष्ट.	४१४
संप्रदाय.	८०	सम्यक्.	२६४
संप्रधारणा.	१३७४	सम्राज्.	६९०
संप्रयोग.	५३७	सर.	१३८८
संप्रहार.	७९६	सरक.	९०६
संप्रैष.	१५२०	सरघा.	१२१३
संफाल.	१२७७	सरट.	१२९९
संफुल्ल.	११२८	सरण.	१०३८
संबाध.	१५०४	सरणि.	९८३
संबोधन	२६१	सरमा.	१२८१
संभाष.	२७४	सरल.	३७६
संभूतविजय.	३३	सरलद्रव.	६४८
संभेद.	३१२	सरस्.	१०९४
संभोग.	५३७	सरसी.	१०९४

सरस्वत्.	१०९१, १०७३	सर्पराज.	१३०८
		सर्पहन्.	१३०२
सरस्वती.	१०८५, १०८०, २४१	सर्पाराति.	२३१
		सर्पिस्.	४०७
		सर्व.	१४३३
सरि.	१०९६	सर्वसहा.	९३७
सरित्.	१०८०	सर्वकेशिन्.	३२८
सरिद्वरा.	१०८२	सर्वज्ञ.	२५, १९८
सरूप.	१४६१		
सरोज.	११६२	सर्वग्रंथिक.	४२१
सरोजन्मन्.	११६२	सर्वतस्.	१५२९
सरीसृप.	१३०३	सर्वतोमुख.	१०७०
सरोरुहासन.	२१२	सर्वदर्शिन्.	२५
सरोरुह्.	११६२	सर्वदुःखक्षय.	७५
सरोरुह.	११६२	सर्वधुरीण.	१२६१
सर्ग.	२५२, १३७६	सर्वदम.	७०२
		सर्वभक्षा.	१२७५
सर्ज.	११३८	सर्वमंगला.	२०४
सर्जमणि.	६४७	सर्वमूषक.	१२६
सर्जरस.	६४७	सर्वरस.	६४७, १३८९
सर्प.	१३०२		
सर्पभुज्.	१३१९	सर्वला.	७८७

सर्वलौह. ७७९
सर्ववेदस्. ८१९
सर्वसन्नहन. ७८८
सर्वानुभूति ५१, ५४
सर्वान्नभक्षक. ४२८
सर्वान्नीन. ४२८
सर्वाभिसार. ७८८
सर्वार्थसिद्ध. २३७
सर्वास्त्रमहाज्वाला. २४०
सर्वौघ. ७८८
सर्षप. ११९८, ११८०
सलिल. १०६९
सल्लकी. ११५२
सव. ८२०
सवन. ६३८
सवयस्. ७३०
सवर्ण. १४६१
सवलि. १४०
सवितृ. ९५
सवितृदैवत. ११२
सवित्री. ५५८
सावित्री. ५९३
सविध. १४५०
सवेश. १४५०
सव्य. १४६६
सव्यसाचिन्. ७०८
सव्येष्टृ. ७६०
ससीम. १४५०
सस्य. ११३०, ११६८
सस्यशीर्षक ११८१
सस्यशूक. ११८१
सह. ४९१, १५२, १५२७
सहकार. ११३३
सहचर. ७३०
सहचरी. ५१२
सहज. ५५१, १३७६
सहन. ३९१
सहपान. ९०७

सहभोजन. ४२५
सहसा. १५३२
सहस्. { ७९६ / १५२
सहस्य. १५२
सहस्र. ८७३
सहस्रदंष्ट्र. १३४५
सहस्रनेत्र. १७२
सहस्रपत्र. ११६१
सहस्रवेधिन्. ४२२
सहस्रांशु. ९५
सहस्रार. ९३
सहस्रिन्. ७६४
सहाय. ४९६
सहायता. १४२२
सहिष्णु. ३९०
सहृदय. ३४५
सहोदर. ५५०
सह्य. ४७४
सा. २२६
सांयात्रिक. ८७५
सांयुगीन. ७९३
सांवत्सर. ४८२
साकम्. १५२७
साकल्यवचन. ८३९
साकेत. ९७५
साक्षिन्. ८८२
साखि ९५९
सागर. { ५० / १०७३
सागरनेमि. ९३८
सागरमेखला. ९३८
सागरांबरा. ९३८
सांख्य. ८६२
साचि. { १५१५ / १५३४
सात. १३७०
सातवाहन. ७१२
सातिसार. ४६०
सात्वत. २२४
सात्वती. २८५
सात्विक. { २११ / २९५ / २८३

साद.	३१२
सादिन्.	७६१, ७६२
साधारण.	१४७२, १४६१
साधारणस्त्री.	५३२
साधारणी.	१००५
साधित.	४४६
साधु.	१४४५, ३७९, ७६
साधुवाहिन्.	१२३५
साध्वस.	३०१
साध्वी.	५२८
सानु.	१०३५
सानुमत्.	१०२७
सान्तपन.	८४२
सांत्व.	२६६
सांत्वन.	७३६
सांदृष्टिक.	१६२
सांद्र.	१४४७, १४९२
सांद्रस्निग्ध.	४७६
सान्नाय्य.	८३१
सान्यासिक.	८०९
सासपदीन.	७३१
सामन्.	७३६
सामयोनि.	१२१७
सामवायिक.	७१९
सामविद्.	८१९
सामवेद.	२४९
सामाजिक.	४८१
सामान्य.	१५१५, १४७२
सामिधेनी.	८२७
सामुद्र.	९४१, ५६५
सांपरायिक.	७९८
सांप्रतम्.	७४३, १५३०
साम्मातुर.	५४६
साम्य.	१४६३
सायक.	७७८

सायम्. १४० १५३१
सार. ६२६ १९१ ११२१
सारंग. १२९३ १३२९
सारणि. १०८९
सारथि. ७६०
सारमेय. १२७९
सारस. १३२८
सारसन. ६६४ ७६७
सारसी. १३२९
सारस्वत. ८१५ ९५८
सार्थ. १४१२
सार्थवाह. ८६८
सार्धम्. १५२७
सार्षिप्क. ४१०
सार्पी. १११
सार्व. २५
सार्वभौम. ६९१ १७०
साल. १११४ ९८० ११२८
सालभञ्जी. १०१४
सालवेष्ट. ६४७
साला. १११९
सालातुरीय. ८५१
साल्व. ९५७ २२०
सावित्र. ८१२
सावित्री. ५९३
सास्ना. १२६४
साहस. ७३६
साहस्र. १४१५ ७६४
सिंह. १२८३ ४८ १४४०
सिंहतल. ५९६
सिंहद्वार. ९९२

सिंहनाद. १४०४
सिंहयाना. २०३
सिंहल. १०४२
सिंहसंहनन. ३५५
सिंहसेन. ३७
सिंहान. १०३८
सिंहासन. ११७
सिकता. १०८९
सिक्थक. १२१४
सिचय. ६६६
सिंच्. ६६६
सित. { ४३८ १३९२
सितच्छद. १३२५
सितरंजन. १३९४
सिता. ४०३
सिताभ्र. ६४३
सितांभोज. ११६२
सितासित. २२४
सितोदर. १८९
सितोपला. ४०२
सिद्ध. { ४१२ १४८७
सिद्धांत. २४२
सिद्धापगा. १०८२
सिद्धायिका. ४६
सिद्धार्थ. { ११८० ३८
सिद्धार्थी. ३९
सिद्धि. ७४
सिध्म. ४६७
सिध्मन्. ४६७
सिध्मल. ४६१
सिध्य. १११
सिन. ११४२
सिनीवाली. १५१
सिंदुवार. ११४७
सिंदूर. १०६१
सिंदूरकारण. १०४०
सिंधु. { १०७३ १०८०
सिंधुर. १२१७
सिरा. ६३१

सिण्ह. ६४८
सीता. ८९१, ७०३
सीत्कृत. १४०३
सीत्य. ९६८, ११६८
सीमन्. ९६२
सीमन्त. ५७१
सीमन्तिनी. ५०४
सीमा. ९६२
सीर. ८९०
सीवन. ९१२
सीवनी. ६११
सीस. १०४०
सीसपत्रक. १०४०
सुकरा. १२७१
सुकल. ३८७
सुकुमार. १३८७
सुकृत. १३७९
सुकृतिन्. ४८९
सुखंसुण. २००
सुख. १३७०
सुखवर्चक. ९४५
सुगत. २३२
सुगंधक. ११९०
सुगंधि. १३९१
सुगंधिक. ११६९
सुगृह. १३४१
सुग्रीव. ३७, ७०५
सुचरित्रा. ५२८
सुत. ५४२
सुतारका. ४४
सुतेजस्. ५१
सुत्रामन्. १७२
सुदर्शन. ६९८, २२२, ३८
सुदाय. ५२०
सुदारु. १०३१
सुधर्मन्. ३२
सुधर्मा. १७८
सुधा. ८९
सुधाभुज्. ८८

सुधास्रवा. ५८५
सुधाहृद्. २३१
सुधी. ३४१
सुनाभ. १०२८
सुनिश्चित. १४९१
सुंदर. १४४५
सुंदरी. ५०५
सुपथिन्. ९८४
सुपर्ण. २३१
सुपर्णकुमार. ९०
सुपर्वन्. ८८
सुपार्श्व. २७
सुपार्श्वक. ५३
सुप्त. { ४४३, ३१३
सुप्रतीक. १७०
सुप्रभ. ६९८
सुप्रलाप. २७६
सुभग. ४४८
सुभद्रेश. ७०९
सुभ्रूस. ६९३
सुम. ११२४
सुमति. { २६, ५२
सुमधुर. २६६
सुमनस्. { ११२५, ८८, ११७४
सुमित्र. ३८
सुमित्रभू. ६९२
सुमेरु. १०३२
सुयशस्. ४०
सुर. ८८
सुरज्येष्ठ. २१२
सुरत. ५३६
सुरपथ. १६३
सुरपर्णिका. ११३४
सुरभि. { १५६, १२६५, १३९०
सुरर्षभ. १७३
सुरस. ६२३
सुरा. ९०३
सुराचार्य. ११८

सुराजीविन्. ९०१
सुरारि. २३८
सुरालय. ८७
सुरावारि. १०७५
सुरुङ्गा. ९८५
सुरूहक. १२४०
सुलोहक. १०४८
सुवचन. २७६
सुवर्चिका. ९४५
सुवर्ण. { ८८४ १०४३
सुवर्णक. { १०४७ १०४१
सुवर्णबिंदु. २१७
सुवासिनी. ५१२
सुविधि. { २७ २९
सुवीराम्ल. ४१६
सुवेल. १०३०
सुव्रत. { ५४ ४९
सुव्रता. { ४० १२६८
सुशीम. १३८५
सुषम. १४४४
सुषमदुष्षमा. १३०
सुषमा. { १२९ १५१२
सुष्ठु. १५३५
सुसीमा. ३९
सुस्मिता. ५०७
सुहस्तिन्. ३४
सुहित. ४२६
सुहृद्. { ७१४ ७३०
सुहृद्बल. ७९०
सूकर. १२८७
सूक्ष्म. १४२७
सूक्ष्मदर्शिन्. ३४४
सूचक. { ३३० ३८०
सूचनकृत्. २५४
सूचि. १००५

सूचिसूत्र. ९११
सूची. ९११
सूचीमुख. १०६५
सूच्यास्य. १३००
सूत. ८९८, ७६०, ७९४, १०५०
सूततनय. ७११
सूतिकागृह. ९९७
सूत्थान. ३८४
सूत्र. २५४, २४६, ९१३
सूत्रकंठ. ८१२
सूत्रकृत. २४३
सूत्रधार. ३३०
सूत्रवेष्टन ९१३
सूद. ७२२, ३९७
सूदशाला. ९९८
सूदाध्यक्ष. ७२२
सून. ११२५
सूना. ९३०
सूनु. ५४२
सूनृत. २६४, ८१
सूप. ७२३, ३९७
सूपकार. ७२३
सूर. ३८, ९६
सूरण. ११८९
सूरत. ३६९
सूरसूत. १०२
सूरि. ३४१
सूर्मी. १४६४
सूर्य. ९५
सूर्यकांत. १०६७
सूर्यजा. १०८३
सूर्यमणि. १०६७
सूर्याश्मन्. १०६७
सूर्येंदुसंगम. १५०
सूर्योढ. ५१०

सृक्कणी.	५८१
सृग.	७८५
सृगाल.	१२८९
सृणि.	२३०
सृणीका.	६३३
सृति.	९८३
सृपाटिका.	१३१७
सेक.	८३७
सेकपात्र.	८७८
सेकिम.	११९०
सेक्तृ.	५१६
सेचन.	८७८
	८३७
सेतु.	९६५
सेना.	३९
	७४८
	७४५
सेनांग.	७५१
सेनानी.	२०८
	७२५
सेनामुख.	७४८
सेनारक्ष.	७६३
सेराह.	१२३८
सेवक.	४९६
सेवन.	९१२
सेवनी.	९११
सेवा.	४९६
सेवावृत्ति.	८६६
सैंहिकेय.	१२१
सैकत.	१०७८
सैतवाहिनी.	१०८६
सैद्धांतिक.	४८३
सैनिक.	७६३
सैंधव.	९४१
	१२३४
सैन्य.	७४५
	७६३
सैरंध्री.	५२१
	७१०
सैरिभ.	१२८२
सोढ.	१२७८
सोदर.	५५१
सोदर्य.	५५१
सोपांग.	२४५

सोपान.	१०१३
सोम.	१०५
सोमज.	४०४
सोमप.	८१८
सोमपीथिन्	८१८
सोमभू.	६९५
सोमयाजिन्.	८१७
सोमसिंधु.	२१८
सोमाल.	१३८७
सौखसुप्तिक.	७९४
सौख्य.	१३७०
सौगत.	८६१
सौगंधिक.	११६५, ११९१, १०५८
सौचिक.	९१०
सौदामिनी.	११०५
सौध.	९९२
सौधर्म.	९३
सौनंद.	२२५
सौनिक.	९३०
सौपर्णेय.	२३१
सौप्तिक.	८०१
सौभागिनेय.	५४७
सौमिकी.	८२३
सौमित्रि.	७०४
सौम्य.	५७६, ११७, १४४५
सौरभेय.	१२५७
सौरभेयी.	१२६५
सौराष्ट्रक.	१०५०
सौराष्ट्रिक.	११९६
सौराष्ट्री.	१०५५
सौरि.	१२०
सौल्किकेय.	११९६
सौवर्चल.	९४३
सौवस्तिक.	७२१
सौविद.	७२७
सौविदल्ल.	७२७
सौवीर.	४१६, ९६०, १०५१
सौहार्द.	७३१

सौहित्य.	४२६
सौहृद.	७३०
स्कंद.	२०८
स्कंध.	१२२४, ५८८, १४१३, १११९
स्कन्धज.	१२००
स्कंधमल्लक.	१३३४
स्कंधवाहक.	१२५८
स्कंधशाखा.	१११९
स्कंधावार.	७४६, ९७३
स्कंधिक.	१२५८
स्कन्न.	१४९१
स्खलन.	१५२२
स्खलित.	८०४
स्तन.	६०३
स्तनंधय.	३३८
स्तनमुख.	६०३
स्तनयित्नु.	१६४
स्तनवृन्त.	६०३
स्तनशिखा.	६०३
स्तनांतर.	६०३
स्तनित.	१४०६
स्तनितकुमार.	९०
स्तन्य.	४०४
स्तबक.	११२६
स्तब्धरोमन्.	१२८८
स्तभ.	१२७५
स्तंब.	११८२, ११२०
स्तंबकरि.	११६८
स्तंबपुर	९७९
स्तंभ.	१०१४, ३०५
स्तरि.	११०४
स्तव.	२६९
स्तिमित.	१४९२
स्तुति.	२६९
स्तुतिव्रत.	७९५
स्तेन.	३८१
स्तेय.	३८३
स्तोक.	१४२६

स्तोकक. १३२९
स्तोत्र. २६९
स्तोम. { १४११, ८२०
स्त्यान. १४९४
स्त्री. { ५०३, ७३८
स्त्रीचिह्न. ६१०
स्त्रीधर्म. ५३६
स्त्रीधर्मिणी. ५३५
स्त्रीपुंस. ५३८
स्थगन. १४७७
स्थगित. १४७६
स्थगी. ७१८
स्थंडिल. ८२४
स्थंडिलशायिन्. ८१०
स्थपति. { ८१८, ९१७
स्थपुट. १४६८
स्थल. ९४०
स्थलशृंगाट. ११५६
स्थली. ९४०
स्थविर. { ३३९, २११
स्थाणु. { १९५, ११२२
स्थांडिल. ८१०
स्थान. { ७७७, ९८८, ९९१
स्थानक. १०९५
स्थानाङ्ग. २४३
स्थानाध्यक्ष. ७२४
स्थानिक. ७२४
स्थानीय. ९७२
स्थापत्य. ७२७
स्थामन्. ७९६
स्थायिन्. २९५
स्थायुक. ७२६
स्थाल. १०२६
स्थाली. १०१९
स्थावर. १४५४
स्थाविर. ३४०

स्थासक. ६४९, १०७७
स्थाणु. १४५३
स्थित. ४९२
स्थिति. १३७७, ७४४, १४९८, १४९९
स्थिरजिह्व. १३४४
स्थिरा. ९३७
स्थूणा. १०१४, १४६४
स्थूल. ६८१, ४४८
स्थूलनाश. १२८८
स्थूलभद्र. ३४
स्थूललक्ष. ३८५
स्थूलशाट. ६७२
स्थूलशीर्षिका. १२०७
स्थेय. ८८२, १४५३
स्थेष्ट. १४५३
स्थौरिन्. १२६३
स्नसा. ६३१
स्नातक. ८०८
स्नान. ६३८
स्नायु. ६१९, ६३१
स्निग्ध. ४७८, ७३०, ४१३
स्नु. १०३५
स्नुषा. ५१४
स्नुहि. ११४०
स्नेह. १३७७, ४१७
स्नेहप्रिय. ६८७
स्नेहभू. ४६२
स्पर्धा. १५१५
स्पर्शन. ११०७, ३८६
स्पश. ७३४
स्पष्ट. १४६७

स्पृहा. ४३०
स्फुट. १३१५
स्फटिकाचल. १०२८
स्फाति. १५०२
स्फार. १४३०
स्फिज्. ६०९
स्फिर. १४२६
स्फुट. { १४६७, ११२८, १३१५
स्फुटन. १४८८
स्फुटित. ११२८
स्फुर. ७८३
स्फुरण. १५२३
स्फुरणा. १५२३
स्फुलिङ्ग. ११०३
स्फूर्जथू. १८१
स्फोटक. ४६
स्फोटायन. ८५३
स्मय. ३१७
स्मर. २२७
स्मरकूपिका. ६०९
स्मरण. ३०८
स्मरध्वज. २८६
स्मरमंदिर. ६०९
स्मित. { २९६, ११२७
स्मृति. { २५१, ३०८
स्मेर. ११२९
स्यद. ४९४
स्यंदन. { ७५१, ५३
स्यंदिनी. ६३३
स्यन्न. १४९६
स्यमंतक. २२३
स्याद्वादवादिन्. ८६१
स्याद्वादिन्. २५
स्यूत. { ९१२, १४८७
स्यूति. ९१२
स्रक्. ६५१
स्रव. { ६३३, १०९६

स्रवंती.	१०८०	स्वच्छंद.	३५५
स्रष्टृ.	२१३	स्वच्छपत्र.	१०५१
स्रस्त.	१४९१	स्वजन.	५६१
स्रस्तर.	६८२	स्वतंत्र.	३५५
स्राक्.	१५३०	स्वदन.	४२३
स्रुघ्नी.	९४५	स्वधा.	१५३८
स्रुच्.	८२८	स्वधाभुज्.	८८
स्रुत.	१४९६	स्वधिति.	७८६
स्रुव.	८२८	स्वन.	१३९९
स्रोतईश.	१०७३	स्वनि.	१४००
स्रोतस्.	१०८०, १०८६, १३८३	स्वनित.	१४०६
		स्वप्नक.	४४२
		स्वभावे.	१३७६
स्रोतस्विनी.	१०८०	स्वभू.	२१६
स्रोतोंजन.	१०५१	स्वयंवरा.	५११
स्व.	१५२५, १९२, ५६१, ५६२	स्वयंप्रभ.	५४
		स्वयंभू.	२४, ६९५, २११
स्वकीय.	५६२	स्वर.	१३९९
स्वकुलक्षय.	१३४४	स्वरापगा.	१०८२
स्वंग.	३५५	स्वरभेद.	३०६

स्वरू. १८०
स्वरुचि. ३५५
स्वरूप. १३७६
स्वर्. १५२५
स्वर्ग. ८७
स्वर्गपति. १७३
स्वर्गसद्. ८७
स्वर्गिगिरि. १०३२
स्वर्गिरि. १०३२
स्वर्गिवधू. १८३
स्वर्ग्यापगा. १०८२
स्वर्जि. ९४५
स्वर्जिका. ९४५
स्वर्जिकाक्षार. ९४५
स्वर्ण. १०४३
स्वर्णकाय. २३१
स्वर्णकार. ९०८
स्वर्णज. १०४२
स्वर्णारि. १०४१
स्वर्भानु. १२१
स्वर्वधू. १८३
स्वर्वापी. १०८२
स्वर्वेश्या. १८३
स्वर्वैद्य. १८१
स्वलक्षण. १३७६
स्वसृ. ५५३
स्वस्तिक. ४७
स्वस्त्रिय. ५४३
स्वाति. ११२
स्वादु. १३८८
स्वादुरसा. ९०२
स्वादुवारि. १०७५
स्वाध्याय. ८२, ८४२, २४९
स्वान. १३९९
स्वांत. १३६९
स्वाप. ३१३
स्वापतेय. १९१
स्वामिन्. ५१, ७१४, ३५९, २०८

स्वास्थ्य. ४७४, ३०८
स्वाहा. १५३८, ११००
स्वाहाभुज्. ८८
स्वेच्छा. ३५६
स्वेद. ३०५
स्वेदज. १३५६
स्वेदनिका. ९२१
स्वैरिणी. ५२९
स्वैरिता. ३५६
स्वैरिन्. ३५५

ह.

हंस. ९६, १०४३, १३२५
हंसक. ६६६
हंसकालीयतनय. १२८३
हंसग. २१२
हंसपाद. १०६१
हंसी. १३२७
हंहो. १५३७
हंजे. ३३४
हट्ट. १००२
हट्टाध्यक्ष. ७२५
हठ. ८०४
हंडे. ३३४
हत. ४३९
हनु. ५८३
हनुमत्. ७०५
हल. १४९५
हंभ. १४०६
हय. १२३६, १७६
हयग्रीव. २२०
हयप्रिय. ११७०
हयमार. ११३७
हयवाहन. १०३
हर. १९८
हरण. ५२०
हरबीज. १०५०
हरशेखरा. १०८२

हरि. १२३३, ११७२, १८४, ९७, १७१, २१४, १३९६, १३५४, १२८३, १२९२
हरिक. १२४२
हरिकेलिय. ९५७
हरिचंदन. १७९, ६४१
हरिण. १२९३, १३९२
हरिणी. १४६४
हरिण्मणि. १०६४
हरित्. १६६, १३९४
हरित. ११७२, १३९५
हरिताल. १०५८
हरितालि. ११९३
हरिदश्व. ९८
हरिदेव. ११४
हरिद्रा. ४१८
हरिद्राराग. ४७६
हरिद्रु. १११४
हरिपर्ण. ११९०
हरिप्रिया. २२६
हरिमंथक. ११७०
हरिमंथज. ११७३
हरिय. १२३८
हरिवंश. ३५
हरिश्चंद्र. ७०१
हरिषेण. ६९४
हरिसुत. ६९४
हरितकी. ११४६
हरेणु. ११७०
हर्म्य. ९९३
हर्यक्ष. १२८४
हर्यश्व. १७२
हर्ष. २१५

हर्षमाण.	४३५	हव्यपाक.	८३३
हल.	८९१	हव्यवाह.	१०९९
हला.	३३४	हव्याशन.	१०९७
हलाह.	१२४३	हस.	२९६
हलाहल.	११९५, १२९८	हसन.	२९६, २९८
हलि.	८९०	हसनी.	१०२०
हलिन्.	२२४, ८९०	हसंतिका.	१०२०
हलिप्रिय.	११३८	हसित.	११२९, २९७
हलिप्रिया.	९०२	हस्त.	५९९, ११२, १२२४, ५९१, ८८७
हल्य.	९६८		
हल्लक.	११६४		
हल्लीसक.	२८१		
हव.	२६१		
हवित्री.	८३३	हस्तधारण.	१५०२
हविरशन.	१०९७	हस्तबिंब.	६४९
हविर्गेह.	९९६	हस्तसूत्र.	६६३
हविष्य.	४०७	हस्तिन्.	१२१७
हविस्.	४०७, ८३१	हस्तिदंतक.	११९०
		हस्तिनख.	९८२
हव्य.	८३२	हस्तिनापुर.	९७८

हस्तिनासा. १२२४
हस्तिनीपुर. ९७८
हस्तिन्. १२१७
हस्तिपक. ७६२
हस्तिमल्ल. १७७
हस्तिशाला. ९९८
हस्त्यारोह. ७६२
हाटक. १०४३
हायन. १५९
हार. ६५९
हारफल. ६६०
हारहूर. ९०३
हारहूरा. ११५६
हारि. { ४९३ / १४४४ }
हारिद्र. १३९४
हारीत. १३४१
हार्द. १३७७
हाल. ७१२
हालक. १२४२
हाला. ९०३
हालिनी. १२९८
हालि. ५५५
हाव. ५०९
हास. { २९६ / ७२ }
हासिका. २९६
हास्तिक. १४१८
हास्तिनपुर. ९७८
हास्य. { २९६ / २९४ }
हाहा. १८३
हिंसा. ३७१
हिंस्र. ३६९
हिक्का. ४६८
हिंगु. ४२२
हिंगुल. १०६१
हिज्जल. ११४५
हिञ्जिर. १२२९
हिडंबनिषूदन. ७०८
हिम. { १०७२ / १३८५ }
हिमद्युति. १०५
हिमप्रस्थ. १०२७

हिमवत्. १०२७
हिमवालुका. ६४३
हिमांशु. १०४३
हिमानी. १०७२
हिमालय. १०२७
हिरण्मयी. १४६४
हिरण्य. १२०६, १०४३, १९२, १०४५
हिरण्यकशिपु. २२१
हिरण्यगर्भ. २१३
हिरण्यनाभ. १०२८
हिरण्यबाहु. १०९०
हिरण्यवर्णा. १०७९
हिरण्यरेतस्. १९७, १०९७
हिरुक्. १५३४, १५२७
हीन. १४७५
हीनवादिन्. ३४८
हीनांगी. १२०७
हीरक. १०६५
हुड. १२७६
हुडु. १२७६
हुतवह. १०९९
हुताशन. १०९७
हूति. २६९
हूरव. १२९०
हृच्छय. २२७
हृद्. ६०३, १३६९, ६२३
हृदय. ६०२, ६२३, १३६९
हृदयंगम. २६८
हृदयंगमता. ६७
हृदयस्थान. ६०२
हृदयालु. ३४५
हृदयेशा. ५१६
हृद्य. १४४५
हृल्लास. ४६८
हृल्लेख. २१४

हृषीक.	१३८३
हृष्टमानस.	४३५
हे.	१५३७
हेक्का.	४६८
हेति.	७७३. ११०२
हेतु.	१५१३
हेमन्.	१०४३
हेमकंदल.	१०६६
हेमतार.	१०५२
हेमदुग्धक.	११३२
हेमंत.	१५६
हेमपुष्पक.	११४६
हेमपुष्पिका.	११४८
हेरम्ब.	२०७
हेरिक.	७३३
हेला.	५०९
हेलि.	९६
हेषा.	१४०५
है.	१५३७
हैमवत.	११९७
हैमवती.	१०८२
हैयंगवीन.	४०७
हैहय.	७०२
होतृ.	८१९
होत्र.	८२१
होत्रीय.	९९६
होम.	८२१
होमकुंड.	८३३
होमधूम.	८३७
होमाग्नि.	८३६
ह्रद.	१०९१
ह्रदिनी.	१०८०
ह्रस्व.	१४२७ १४२९
ह्राद.	१३९९
ह्रादिनी.	१८० ११०५
ह्री.	३११
ह्रीकु.	१३०१
ह्रीण.	१४८४
ह्रीत.	१४८४
ह्रीवेर.	११५८
ह्रेषा.	१४०५
ह्लाद.	३१६

शेषअकारादि.

अ.

अक्षज.	१६१३
अक्षतस्कन.	१५८६
अक्षर.	१६८७
अगूढगन्ध.	१६४६
अग्निरेचक.	१६४८
अङ्गति	१७१४
अङ्कुर.	१७०६
अजित.	१६११
अजिनयोनि.	१७२८
अञ्चति.	१७१२
अञ्जना.	१७४०
अञ्जसा.	१७४३
अतल.	१५९०
अतस्.	१७४४
अति.	१७४२
अत्युग्र.	१६४६
अद्धा.	१७४३
अध.	१७४५
अधान.	१६३५
अधीश्वर.	१६८०
अधोमुख.	१६१६
अनन्ता.	१५९६
अनेकलोचन.	१५८५
अनेड.	१६३५
अनेडमूक.	१६४८
अन्तःस्वेद.	१७१८
अन्तिक.	१५४४
अन्ध.	१७०८
अन्यथा.	१७४७
अन्यदा.	१७४६
अन्वर्थ	१६९४
अपचिति.	१६४७
अपराजित.	१५८४, १६०९
अपरेतरा.	१५७३
अपाचीतरा.	१५७३
अभिधान.	१६२४
अभिषस्ति.	१६३७
अमृत.	१६४२

अमोघा. १५९२
अम्बरस्थली १७००
अम्बुघन १५७१
अम्बुतस्कर. १५५२
अरसञ्चित. १६९१
अरापूल. १६८७
अर्धकाल. १५९०
अर्धकूट. १५८८
अर्धतूर. १६२९
अर्धलोष्टिका. १६३९
अर्वती. १७२२
अर्शोघ्न. १६४३
अर्हत. १६२३
अलम्भूष्णु. १६५०
अलुका. १६४३
अवकटिका. १६३२
अवकुटारिका १६३२
अवटिन् १५६९
अव्यय. १६१२
अष्टतालऽऽयता. १६९०
अष्टादशभुजा १५९९
असंयुत. १६१०
असन्महस्. १५७४
असह. १६६७
असुर. १७१९
अस्त्रकण्टक. १६८५
अस्त्रशेखर. १६९४
अस्त्रसायक. १६८६
अस्त्री. १६८९
अस्त्र. १६६१
अहि. १६०९
अहिपर्यङ्क. १५८५
अहिभुज. १६२२
अहिरणि. १७२९
अहो. १७४२

आ.

आकार. १६२५
आकारगूहन. १६३२
आकाशचमस. १५५५
आखोर. १५६८
आच्छोटन. १६३८
आज. १७३७
आभास्वर. १५४७
आभील. १६३१

आयत्त. १६३५
आरणिन्. १७३४
आराफल. १६९१
आरोहक. १७१५
आशिर. { १७११ / १५८०
आश्मन. १५५३
आसन्द. १६१८
आस्रव. १६३८

इ.

इडवत्सर. १५६९
इडावत्सर. १५६९
इतरथा. १७४७
इति. १७४३
इत्थम्. १७४७
इन्द्रभगिनी. १५९३
इन्द्रमह. १७२५
इन्द्रमहकामुक. १७२४
इन्द्रवृद्धिक. १७२३
इन्द्रायुध. १७२२
इरा १७०६
इरावर. १५७२

ई.

ईण्डेरिका. १६३९
ईप्सा. १६४६
ईश्वरी. १५९८

उ.

उग्रचारिणी. १५९९
उच्चलिङ्ग. १६६९
उच्छर. १५६६
उत्तरदिक्पति. १७१४
उत्तराशाधिपति. १५८२
उत्तरेतरा. १५७३
उदक्. १७४९
उदारथि. १६०७
उदित. १६२४
उद्ध. १६७०
उद्दाम. १५८१
उद्धर. १५८०
उद्धुष. १६४१
उन्नतीश. १६२२
उन्मत्तवेश. १५८७
उपप्लव. १५५८
उपराग. १५५८

उपासन.	१६९४
उभयद्युस्.	१७४६
उभयेद्युस्.	१७४६
उरु.	१५८०
उरुक्रम.	१६०७, १७१६
उरुगाय.	१६०७
ऊर्वङ्ग.	१७००
ऊर्वङ्ग.	१७०९
ऊलन्द.	१५८९
उलूल.	१६५१
ऊशस्.	१५६२
ऊषणा.	१६४५
ऊषाकील.	१७३५

ऊ.

ऊम्.	१७४३
ऊर्ध्वकच.	१५५९
ऊर्ध्वकर्मन्.	१६१०
ऊषणा.	१६४४
ऊष्मायण.	१५६७

ऋ.

ऋतुवृत्ति.	१५६८

ए.

एकदा.	१७४६
एकदृश्.	१६०८
एकपर्णी.	१५९४
एकपाटला.	१५९४
एकपाद्.	१६१७
एकभू.	१५५६
एकशफ.	१७२२
एकशृङ्ग.	१६१८
एकाङ्ग.	१५५६, १६१३, १६७३
एकादशोत्तम.	१५८८
एकानसी.	१५९८
एतन.	१७३८
एव.	१७४२, १७४३
एवम्.	१७४२, १७४३

ऐ.

ऐषमस्.	१७४७

औ.

औजस. १७०५
औषधीगर्भ. १५५४

क.

ककुदावर्त्त. १७२३
ककुदिन्. १७२३
कङ्कटीक. १५८४
कटभू. १५९०
कटाटङ्क. १५९०
कटाह. १७२५
कटिमालिका. १६७७
कड्वर. १६४२
कड. १६३५
कणय. १६९३
कणिका. १७१९
कण्ठाग्नि. १७२९
कथम्. १७४७
कन्दराकर. १७००
कन्यस. १६५८
कपि. १५५१, १६१७, १७१९
कपिल. १६१२, १७२५
कपिलाञ्जन. १५८९
कम्बल. १७०७
करट. १६७४
करण. १६४९, १६५३
करपाल. १६८८
करम्ब. १६३८
करवीरक. १६०५
करालिक. १६८८
करालिका. १६०१
कर्णधारिणी. १७१९
कर्णसू. १५५१
कर्णादर्श. १६७७
कर्णिकारच्छाय. १७०६
कर्पट. १६७९
कर्बर. १५७९
कर्बुरा. १५९७
कलकूणिका. १६५४
कलशीमुख. १६२६
कलशीसुत. १५६०

कलाधिक.	१७३४
कलापूर.	१६३०
कलुष.	१७०८, १७२५
कांस्य.	१७०२
काकजात.	१७३२
काकु.	१६६५
काचिम.	१७०८
काण्डवीणा.	१६२५
कादम्ब.	१६२५
कान्तारवासिनी.	१५९२
कामताल.	१७३३
कामना.	१६४६
कामरूप.	१५४६
कामरूपिन्.	१७२७
कामलेखा.	१६५६
कामसख.	१५६५
कामायु.	१७३७
कामिन्.	१७३६
काम्य.	१५४४
कायस्थ.	१६४९
काल.	१५६८, १५८९
कालकुण्ठ.	१६११
कालकूट.	१५७९
कालग्रन्थि.	१५६८
कालङ्कमा.	१६०२
कालञ्जरी.	१६०१
कालदमनी.	१६०२
कालभृत.	१५५०
कालरात्रि.	१५९१
कालायनी.	१५९८
कासू.	१६९०
काहल.	१६३४
काहला.	१६२७
किङ्कण.	१६२६
किट्टिम.	१७०८
किणालात्.	१५७४
किण्विन्.	१७२०
किन्नरी.	१६२५
किरात	१६४७
किराती.	१५९८
किरिकिञ्चिका.	१६३०

किल.	१६५९	कुहावती.	१५९६
कीकसमुख.	१७२९	कुहूमुख.	१७३२
कीटमणि.	१७१६	कूटकृत्.	१५८६
कीलाल.	१६७०	कूटसाक्षिन्.	१६९७
कुटर.	१७२०	कूणितेक्षण.	१७३७
कुट्टन्ती.	१६९०	कूपज.	१६७१
कुट्टार.	१७००	कूपद	१६४९
कुण्डा.	१५९९	कृतज्ञ.	१७२४
कुण्डिन्.	१७२०	कृत्तिकाभव.	१५५४
कुण्डालिक.	१७३२	कृपीट.	१७०६
कुन्द्रा.	१६०२	कृष्ण.	१५६४, १७०२
कुमुख.	१७२७		
कुम्भदासी.	१६५६	कृष्णतण्डुला.	१६४५
कुलदेवता.	१६०२	कृष्णपक्ष.	१६८१
कुलधारक.	१६५६	कृष्णपिङ्गला.	१५९३
कुला.	१६००	कृष्णा.	१५९१
कुलेश्वरी.	१६०१	केलिनी.	१७००
कुवीण.	१६२५	केशी.	१५९७
कुषाकु	१७१२	केसरिन्.	१७२१
कुसुमान्त.	१६७५	कैटभी.	१६०२
कुसुम्भ.	१६७५	क्रोट.	१६६४
कुहाला.	१६२७	कोटिश्री.	१५९७

कोट्टपति. १६८४
कोणवादिन्. १५८६
कोला. १६४५
कोशफल. १६७४
कोशशायिका. १६८९
कौन्तेय. १६८२
कौमुद. १५६६
कौशिकी. १५९१
क्रतुधामन्. १६१३
क्रमण. १७२०
क्रूरात्मन्. १५५८
क्रोधिन्. १७२३
क्लपुष. १६६९
क्लेदु. १५५५
क्लोम. १६६९
क्वाथि. १५६०
क्षणिनी १५६२
क्षान्ता. १६९९
क्षिपणु. १७१४
क्षीराब्धिमानुषी. १६२०
क्षीराह्वय. १६७६
क्षुण्णक. १६२९
क्षुद्र. { १६३६ १६३६
क्षुद्रा. १६५६
क्षुधा. १६३७
क्षुध्. १६३७
क्षुर्य. १६८९
क्षेत्रज्ञ. { १६०६ १६३४
क्षेमङ्करी. १६०३
क्षेमा. १५९६
क्षौरिक. १६९८

ख.

खगालिका. १६५५
खटिका १६४१
खण्डशीला. १६५४
खण्डास्य. १६११
खतमाल. १५७१
खतिलक. १५५२
खदिर. १५७३
खपराग. १५६३
खरकोमल. १५६६

खरु. १५८४, १६६४
खरापुत्र. १५७९
खसिन्धु. १५५५
खिलखिल. १७३०
खुङ्कणी. १६२६
खुरोपम. १६९०
खेट. १६४९

ग.

गडयित्नु. १५७०
गणनायिका. १५९५
गणिका. १७१९
गणेरुका. १६५६
गणेश्वर. १७२६
गदयित्नु. १५७०
गदान्तक. १५७८
गदित. १६२४
गदिनी. १५९५
गद्गदस्वर. १७२५
गन्धदारु. १६७३
गन्धनालिका. १६६३
गन्धवती. १६९६
गन्धवहा. १६६३
गन्धहृत. १६६३
गरव्रत. १७३०
गव्य. १६४२
गात्र. १६६०
गान्धर्वी. १५९७
गीरथ. १५५७
गार्गी. १५९७
गीष्पति. १५५६
गुणाधिष्ठानक. १६६७
गुणाब्धि. १६२४
गुप्तचर. १६१९
गुह्यगुरु. १५८४
गूढभोजन. १७२१
गृहजालिका. १६३३
गृहाम्बु. १६४३
गोकुलोद्भवा. १५९८
गोत्रकीला. १६९९
गोनर्द. १७३६
गोपाल. १५८५
गोपाली. १६५१
गोला. १६०३

गोसर्ग.	१५६०	घृताण्डी.	१६३९
गौतमी.	१५९१	घृतार्चिष्.	१७१२
गौर.	१५५७	घृताह्वय.	१६७६
गौरव.	१६७५	घृतौषणी.	१६३९
गौरावस्कन्दिन्.	१५७४	घोर.	१६७५
ग्रन्थिक.	१६८१	घोरा.	१५६१
ग्रहनेमि.	१५६९	घोषयित्नु.	१७३३
ग्रहाश्रय.	१५५९	**च.**	
ग्रामकुक्कट.	१७३५	च.	१७४२
ग्रामणी.	१६९८	चकित.	१६३६
ग्राममृग.	१७२५	चक्र.	१६९१
घ.		चक्रमेदिनी.	१५६०
घन.	१६६२, १७०३	चक्षुमत्.	१७२९
घनश्रेणी.	१६९९	चण्डकोलाहला.	१६२७
घनाञ्जनी.	१५९६	चण्डमुण्डा.	१६०४
घनोत्तम.	१६६२	चतुःशाख.	१६६०
घर्घरी.	१६७७	चतुर्दंष्ट्र.	१६१२
घर्मा.	१७३९	चतुर्धा.	१७४८
घसुरी.	१७११	चतुर्व्यूह.	१६०८
घासि.	१७११	चतुस्	१७४८
घृत.	१७०६	चतुस्ताला.	१६९२
		चन.	१७४१

चन्दनगिरि. १७०१
चन्दिर. १५५६
चन्द्रकिन्. १७३१
चन्द्रभास. १६८९
चपला. १६४४
चमर. १६८३
चर. १६६२
चर्मचूड. १७३३
चर्मण्वती. १७१०
चर्मिन्. १६०६
चल. १७१४
चामरिन्. १७२२
चारणा. १५९६
चारुधरा. १५७५
चिक्किद. १५५५
चित्. १७४१
चित्रपिङ्गल. १७३०
चित्रयोधिन्. १६८०
चित्रवाज. १७३५
चित्राङ्गसूदन. १६८०
चिपिट. १६४७
चिरायुष्. १५४६
चिरिका. १६९३
चीनपट्ट. १७०२
चोरड. १६३७
चौर. १६३७

छ.

छात्र. १५४४
छायापथ. १५७०
छेकाल. १६३४
छेकिल. १६३४

ज.

जगत्स्रष्टृ. १५९०
जगद्वीप. १५५२
जगद्योणि. १५९०
जगद्ब्रह्म. १६९९
जटाधर. १५८९
जटिन्. १७१८
जड. १६३५
जनित्र. १६५९
जन्तु. १७१६
जय. १५७३
जयत. १५८९

जयन्ती. १६००
जया. १५९१
जरण. १६४५
जर्ण. १५५४
जलकान्तार. १७१५
जलपिप्पक. १७३८
जलभूषण. १७१३
जललोहित. १५८०
जलवाल. १७३९
जलाकाङ्क्ष. १७१८
जलाशय. १७३८
जल्पित. १६२४
जरापुष्प. १६७५
जवीयस. १७०४
जाङ्गुली. १५९३
जानि. १६५९
जाम्बूलमालिका. १६५०
जारी. १६०१
जितमन्यु. १६१४
जीर. १६४५
जीरण. १६४५
जीवन. १७०४
जीवनीय. १६४१
जुहुराण. १७१२
जूटक. १६६१
जैत्र. १६९५
जोटिन्. १५८८
जोटीङ्ग. १५८८
ज्येष्ठ. १७०३
ज्येष्ठामूलीय. १५६६
ज्योतिर्मालिन्. १७१६
ज्योतीरथ. १५५९

झ.

झर्झर. १६३०

ट.

टट्टरी. १६३०

ड.

डक्कारी. १६२५
डमर. १६३१
डमरुक. १६२६
डिण्डिम. १६३०

त.

तण्डुला. १६४५

तथा.	१७४२, १७४७
तदा.	१७४६
तदानीम्	१७४६
तनूतल.	१६६७
तन्तिपालक.	१६८१
तन्त्री.	१६७२
तपन.	१५६०
तपस.	१५५४
तपस्	१५५३, १६९५
तमि.	१५६१
तमोघ्न.	१६०७
तमोमणि.	१७१६
तर्हि.	१७४६
तलेक्षण.	१७२८
ताड्य.	१६६९
तामसी.	१५६१, १५९१, १६३२
तारजीवन.	१७०५
तालमर्दक.	१६२७
तिमिकोश.	१७०९
तिमिला.	१६३०
तीक्ष्णकर्मन्.	१६८७
तीक्ष्णतण्डुला.	१६४४
तीक्ष्णधार.	१६८८, १६९१
तीर्थ.	१६९५
तीर्थपाद.	१६०६
तु.	१७४२, १७४३
तुषित.	१५४७
तेर.	१६६२
तोयडिम्भ.	१५७२
त्रपुबन्धक.	१७०२
त्रस.	१६६७
त्रस्त.	१६३६
त्रस्नु.	१६३६
त्रापुष.	१७०४
त्रायस्त्रिंशपति.	१५७३
त्रिककुत्.	१६०९
त्रिधा.	१७४८
त्रिधातुक.	१६०४

त्रिधामन्. १६०९
त्रिपात्. १६०९
त्रिलोचना. १६५५
त्रिशिरस्. १५८१
त्रिस्. १७४८
त्रेधा. १७४८
त्वग्मल. १६७१

द.

दक्षिणाशारति. १५५९
दध्याह्वय. १६७६
दन्तालय. १६६२
दर्दर. १६२६
दर्दुरा. १६०२
दशनोच्छिष्ट. १६६४
दशबाहु. १५८५
दशावतार. १६०८
दशास्य. १५८९
दाक्षायण. १७०५
दाण्डपाशिक. १६८४
दायाद. १६५७
दारद. १७०९
दालु. १६६५
दिगम्बर. १५६३, १६०५
दिदिवि. १५४५
दिनकेसर. १५६३
दिनमल. १५६५
दिनाण्ड. १५६३
दिनात्यय. १५६२
दिव. १५४५
दिवापुष्ट १५५०
दिवाह्वय. १५६४
दिव्य. १७०९
दिशाम्प्रियतम. १५९०
दीदिवि. १५४५, १५५७
दीन. १६३६
दीप. १७११
दीर्घजानुक. १७३६
दीर्घनाद. १७२४, १७३३
दीर्घपवन. १७१९
दुन्दुभि. १५८१
दुरासद. १६८७

दु:शृङ्गी.	१६५४
दु:स्फोट.	१६९१
दृग्जल.	१६३१
दृशान.	१५५१
दृषद्वती	१५९३
देव.	१६८७
देवदीप.	१६६३
देवदुन्दुभि.	१५७४
देहसंचारिणी.	१६५७
देहिनी.	१७००
दौन्दुभी.	१६५०
द्रु.	१५४५
द्रुकट.	१६२८
द्रुगड.	१६२८
द्वा:स्थ.	१६८३
द्वा:स्थितिदर्शक.	१६८३
द्वादशमूल.	१६०८
द्वारवृत्त.	१६४४
द्विखण्डक.	१६८०
द्वितीय.	१६५७
द्विधा.	१७४८
द्विपद.	१६१७
द्विमुख.	१७२९
द्विशरीर.	१६०४
द्विस्.	१७४८
द्वेधा.	१७४८
द्वैधम्.	१७४८

ध.

धनकेलि.	१५८३
धनदावास.	१७०१
धनाया.	१६४६
धन्विन्.	१६१६, १६८१
धरण.	१६६८
धरणीप्लव.	१७०९
धर्मनाभ.	१६१५
धर्मनेमि.	१६१०
धर्मपाल.	१६८७
धर्मप्रचार.	१६८८
धर्मवाहन.	१५८७
धर्षणी.	१६५४
धार.	१६१३
धारा.	१६६२
धाराङ्ग.	१६८८

धाराधर. १६८८
धारासम्पात. १५७१
धीदा. १६५७
धीन. १७०१
धीवर. १७०१
धूमल. १६२८
धूम्र. १५८८
धेनुका. १६८९
ध्वजप्रहरण. १७१४
ध्वान्तचित्र. १७१७

न.

नकुला. १६००
नक्ता. १५६२
नक्षत्रवर्त्मन्. १५६९
नखायुध. १७३३
नखारु. १६७२
नगावास. १७३१
नदीष्ण. १६३४
नन्दपुत्री. १५९४
नन्दयन्ती. १६००
नन्दा. १६००
नन्दिघोष. १६८१
नन्दिनी. १६००
नन्दिवर्धन. १५८३
नन्दीक. १७३४
नप्तृ. १६५८
नभ. १५६९
नभःक्रान्त. १७२६
नभोध्वज. १५७०
नरविष्वण. १५७९
नराधार. १५८८
नलिन. १७०७
नवव्यूह. १६०८
नवशक्ति. { १५८६ १६०८
नसा. १६६३
नस्या. १६६३
नाचिकेत. १७१२
नाडीचरण. १७३०
नामवर्जित. १६३५
नारायणी. १५९८
नासत्यदस्र. १५७८
नासिक्य. १६६३
निधनाक्ष. १५८२

निमित्त. १६८५
निमेषद्युत्. १७१७
निरञ्जना. १६००
निलिम्प. १५४६
निवसन. १६७९
निशात्यय. १५६०
निशावर्मन्. १५६३
निशाह्वय. १५६४
निशीथ्या. १५६१
निश्. १५६१
निषद्वरी. १५६१
निष्ण. १६३४
नीका. १७११
नीच. १६३६
नीलपङ्क. १५६३
नीलवस्त्रा. १५९९
नृत्यप्रिय. १७३०
नृपलक्ष्मन्. १६८३
नृवेष्टन. १५८७
नृसिंहवपु. १६१२
नेमि. १५५६
नेरिन्. १५७३
नैश्चिन्त्य. १५४४
न्यायद्रष्टृ. १६८३
न्युब्ज. १६४८

प.

पक्षिसिंह. १६२२
पङ्कक्रीडनक. १७२८
पङ्कगन्धिक. १७०८
पङ्गु. १५५७
पङ्गुल. १६४७
पञ्चकृत्वस्. १७४८
पट्ट. १७०२
पणव. १६२६
पत्र. १६८९
पत्रफला. १६९०
पदग. १६५०
पदत्वरा. १६९७
पदायता. १६९८
पद्म. १५६८
पद्मगर्भ. १६१५
पद्महास. १६१५
पद्मिन्. १७१७
पपी. १५५१

परमद. १६७३
परमब्रह्मचारिणी. १५९२
परमरस. १६४३
परवाणि. १५६९
परश्वस्. १७४४
पराक्रम. १६१५
परारि. १७४७
परार्बुद. १७१७
पराविद्ध. १६०९
परास. १७०३
परिज्वन्. १५५६
परिणाह. १५८५
परित्राण. १६७१
परिपूर्णसहस्रचन्द्र—
वती १५७६
परिवारक. १६४१
परिविद्ध. १५८३
परिस्पन्द. १६७६
परुत्. १७४७
परुल. १७२०
परेद्यवि १७४५
पर्पट. १६३९
पर्परीक. १७११
पर्वारि. १५५५
पलङ्कष. १७२६
पलप्रिय. १५७९
पलल्ज्वर. १६४८
पलाग्नि. १६४८
पल्लूर. १७०७
पवनवाहन. १७१३
पवि. १७११
पवित्र. १७०२
पश्चिमदिक्पति. १७१४
पांशुजालिक. १६०७
पांसुचन्दन. १५८५
पाण्डव. १६८२
पाण्डवायन. १६८२
पाण्डवेय. १६८२
पाताला. १७०७
पादकीलिका. १६७८
पादजङ्घु. १६९७
पादनालिका. १६७८
पादपालिका. १६७८
पादपीठी. १६९८

पादरथी. १६९७
पादवीथी. १६९८
पादशीली. १६७८
पादाङ्गुलीयक. १६७८
पादात. १६५०
पारिकार्मिक. १६८४
पारिमित. १६४९
पारिशील. १६३८
पालक. १७२०
पालि. १६५५
पावन. १७०७
पिकबान्धव. १५६७
पिङ्ग. १७२५
पितृगणा. १५९६
पिप्पल. { १६६८ १७०७
पीठसर्पिन्. १६४७
पीडन. १६५३
पीतकावेर. १६७५
पीलु. { १५५१ १५५५
पीथ. { १५५२ १७१३
पुटक. १६७५
पुण्यश्लोक. १६०६
पुतारिका. १६६९
पुत्री. १६०३
पुनः १७४३
पुरला. १६०१
पुराणान्त. १५७९
पुराध्यक्ष. १६८४
पुरुष. { १६०६ १६११
पुरुषव्याघ्र. १७३७
पुरोगामिन्. १७२४
पुष्कर. १५५१
पुष्करिन्. १७१७
पुष्टिवर्धन. १७३४
पुष्परजस्. १६७५
पुष्पसाधारण. १५६७
पुष्पहास. १६१४
पूजित. १५४६
पूतार्चिस्. १५६१

पूर्वतरा.	१७४७
पूर्वेद्युस्.	१७४५
पृथु.	१७११
पृदाकु.	१७१२
पृश्निगर्भ.	१६०४, १६०९
पृश्निशृङ्ग.	१६०४
पृष्ठ.	१७१२
पेचकिन्.	१७१७
पेचिल.	१७१७
पेशी	१६९८
पैशाची.	१७६२
पोषयित्नु.	१७३३
पौत्री.	१५९९
पौर.	१६१९
पौरिक.	१६८४
प्रकर.	१६७३
प्रकर्षक.	१६२१
प्रकीर्णक.	१७२०
प्रकीर्णकेशी.	१५९९
प्रकूष्माण्डी.	१५९५
प्रखल.	१६३६
प्रख्यस्.	१५५७
प्रगल्भा.	१५९३
प्रचक्षस्.	१५५७
प्रजवुक.	१६६०
प्रजाकर.	१६८६
प्रतियत्न.	१६७६
प्रतीचीश.	१५८१
प्रत्यक्.	१७४९
प्रत्यूषाण्ड.	१५५२
प्रपातिन्.	१७००
प्रभा.	१६०३
प्रमर्दन.	१६१७
प्रमोदित.	१५८२
प्रलापिन्.	१६१९
प्रलोभ्य.	१६६१
प्रवर.	१६७२
प्रवरवाहन.	१५७८
प्रवाहिक.	१५८०
प्रसङ्ग	१६८७
प्रस्रव.	१६३८
प्रास्रव.	१६३८

प्राचू.	१७४३, १७४९
प्राण.	१७१३
प्राध्वम्.	१७४१
प्राश्निक.	१६९६
प्रियङ्गु	१६७५
प्रियदर्शन.	१७३७
प्रियवादिका	१६२९
प्रोथिन्.	१७२०

फ.

फलकिन्.	१६७३
फलोदय.	१५४५
फल्गुनाल.	१५६५
फाल.	१६१९
फाल्गुनानुज.	१५६५
फुल्लक.	१६३१

ब.

बदरीवासा.	१५९३
बन्धुदा.	१६५४
बर्बरी.	१६६१
बर्हिध्वजा.	१५९२
बलदेवस्वसृ.	१६०३
बलि.	१६२८
बलित.	१६४४
बलिन्.	१६१९
बलिन्दम.	१६०६
बहुपुत्री.	१६०१
बहुभुजा.	१५९४
बहुरूप.	१५५१, १५८४, १६१३
बहुलग्रीव.	१७३१
बहुशृङ्ग.	१६१४
बाभ्रवी.	१५९१
बालचर्य.	१६०५
बालसात्म्य.	१६४१
बाहुचाप.	१६६७
बाहूपबाहुसन्धि.	१६६६
बीजदर्शक.	१६३३
बीजोदक.	१५७२
बुध.	१५५४, १६२३
बोधि.	१६२३, १७३४

ब्रह्मचारिणी. १५९७
ब्रह्मण्य. १५५८
ब्रह्मनाभ. १६१६
ब्रह्मन्. १५५१

भ.

भगनेत्रान्तक. १५८४
भगवत्. १६२३
भट्ट. १६३३
भणित. १६२४
भण्डिवाह. १६९८
भद्रकपिल. १६१२
भद्रकाली. १५९५
भद्रचलन. १६१९
भद्ररेणु. १५७७
भद्रश्री. १६७३
भद्राङ्क. १६१९
भरटक. १६३३
भरथ. १७१३
भरुज. १६४१
भर्भरी. १६२०
भल्लह. १७२४
भव्य. १५४४
भाटक. १६९६
भाटि. १६३६
भाण्डिक. १६९८
भानुकेशर. १५५०
भानेमि. १५५०
भासुर. १६३१
भिक्षणा. १६३७
भिक्षुणी. १६५५
भीमा. १५९५
भीरु. १७०४
भीरुक. १७०४
भुजदल. १६६६
भुजि. १७१३
भूतनाशन. १६४५
भूरि. १५८८
भृगु. १५५७
भौम. १५५६
भ्रामरी. १५९१

म.

मङ्गलस्नान. १६५२
मङ्गलाह्निक. १६५२
मङ्गल्य. १६४२

मङ्कु.	१६३०	मयुक.	१७३१
मणिकण्ठक.	१७३५	मयूरचटक.	१७३४
मण्डल.	१७२५	मराल.	१७३६
मत्स्योदरी.	१६९६	मरीच.	१६४४
मथन.	१६२१	मरुद्रथ.	१७२१
मदननालिका.	१६५४	मरूक.	१७३१
मदशौण्डक.	१६७४	मर्क.	१७१४
मदाम्बर.	१५७७	मर्त्यमहित.	१५४६
मदोल्लापिन्.	१७३२	मर्मचर.	१६६७
मधुक.	१७०३	मर्मभेदन.	१६८५
मधुकण्ठ.	१७३२	मर्मराल.	१६३९
मधुघोष.	१७३२	मलयवासिनी.	१५९७
मधुज्येष्ठ.	१६४२	मलुक.	१६६८
मधुरा.	१६४३	मल्लिकाक्ष.	१७२२
मध्यलोका.	१६९९	महस्.	१७४४
मध्यस्थ.	१६९६	महाकच्छ.	१७०९
मनुज्येष्ठ.	१६८७	महाकान्त.	१५८७
मनोदाहिन्.	१६२१	महाकान्ता.	१६९९
मनोहारिन्.	१६५५	महाकाय.	१७१८
मन्दरमणि.	१५८६	महाकाली.	१५९५
मन्दरावासा.	१५९७	महाक्रम.	१६१३
मन्दीर.	१६७८	महाग्रह.	१५५७

महाचण्डी.	१६०४
महाजया.	१५९४
महातपस्.	१६१४
महानाद.	१५८८
महानिशा.	१६०२
महापक्ष.	१६२२
महाफला.	१६९०
महाबल.	१७०२
महामति.	१५५६
महामद.	१७१८
महामाय.	१६१६
महामाया.	१५९१
महाम्बुक.	१५८६
महायोगिन्.	१७२५
महारौद्री.	१६०२
महाविद्या.	१५९४
महावेग.	१६२२
महाशय.	१७०९
महाशिला.	१६९२
महासत्य.	१५७९
महासत्त्व.	१५८२, १६२३
महासारथि.	१५५३
महास्थाली.	१७००
महाहंस.	१६१५
महीप्रस्वार.	१७०९
महेन्द्राणी.	१५७६
महोत्सव.	१६२०
मांसनिर्यास.	१६७१
माद्रेय.	१६८२
माधवी.	१७४१
माधव्या.	१७४०
मानज्वर.	१६०९
मानस्तोका.	१५९६
मारी.	१६०३
मार्गणा.	१६३७
मार्जारकण्ठ.	१७३१
माषाशिन्.	१७२१
मासमल.	१५६८
मास्.	१५५३
माहाराजिक.	१५४८
मिहिर.	१५७५
मिहिराण.	१५८४
मुखखुर.	१६६४

मुखभूषण. १७०३
मुद्गभुज्. १७२१
मुनय. १६९४
मुनि. १५५९
मुरन्दला. १७१०
मुरला. १७१०
मुषुण्ठी. १६९२
मूक. १७३८
मृदुपाठक. १७३९
मृदुल. १६७२
मेघकफ. १५७१
मेघनादानुलासक. १७३१
मेघारि. १७१५
मेघास्थिमिञ्जिका. १५७१
मेचक. १६६८
मेधातिथि. १७३८
मेरुपृष्ठ. १५४५
मेर्वद्रिकर्णिका. १६९९
मैथुनिन्. १७३६
मोदक. १६४०
मोह. १६३१
मोहनिक. १५६५
मौलि. १६६१
मौलि. १७००

य.

यजत. १५५४
यज्ञधर. १५५४
यज्ञनेमि. १६१०
यक्षराज्. १६१७
यज्ञवह. १५७८
यथा. १७४२, १७४७
यदा. १७४६
यम. १५५८
यमकील. १६१८
यमस्वसृ. १५९९
यमुनाभ्रज. १५७८
यर्हि. १७४६
यवनारि. १६१७
यागसन्तान. १५७६
यादवी. १५९१
यामनेमि. १५७४
याम्या. १५६१
युगपत्. १७४६

युगांशक. १५६८
युवन. १५५६
योगनिद्रालु. १६११
योगिनी. १५९५
योगिन्. १५८८, १६२३, १६८१
योग्य. १६४१
यौवनोद्भेद. १६२०

र.

रक्तग्रीव. १५८०
रक्तजिह्व. १७२७
रक्तदन्ती. १५९४
रक्तमस्तक. १७३६
रक्तवर्ण. १७०५
रजस्. १७०३
रजोबल. १५६२
रणेच्छु. १७३४
रतावुक. १६६९
रतोद्वह. १७३२
रत्नगर्भा. १५८२
रत्नबाहु. १६१४
रत्नपृष्ठक. १६६६
रन्तिदेव. १६१४
रत्ननदी. १७१०
रसनारद. १७२९
रसमातृका. १६६५
रसा. १६६५
रसापायिन्. १७२३
रसालेपिन्. १६६४
रसिका. १६६५
रसोत्तम. १६४१
रस्ना. १६६५
राक्षसी. १५६१
रागरज्जु. १६२१
रागरस. १६५९
राज. १५५३
राजराज. १५५४
रात्रिचर. १६३७
रात्रिनाशन. १५५०
रात्रिबल. १५०१
रात्रिराग. १५६३
रिष्टा. १७४०
रुचि. १६४६

रुद्र.	१५४८
रुद्रतनय	१६८७
रुरु.	१७२३
रूपभ्रह.	१६६३
रूप्र.	१७०४
रेतोधस्.	१६५९
रेरिहाण.	१५८९
रेवती.	१५९३
रोमलताधार.	१६६८
रौद्री.	१६०२

ल.

लक्षहन्.	१६८५
लक्ष्मीपुत्र.	१७२१
लघु.	१६७२
लङ्गुल.	१६७०
लड्डुक.	१६४०
लतापर्ण.	१६०७
लपित.	१६२४
लम्पट.	१६४६
लम्बा.	१६००
लम्बिका.	१६३०
ललना.	१६६५
लाङ्गुल.	१६७०
लाञ्छनी.	१६५४
लालस.	१६४६
लालिनी.	१६७७
लिप्सा.	१६४६
लेपन.	१६७१
लोकनाथ.	१६२३
लोकनाभ.	१६१५
लोकप्रकाशन.	१५५२
लोकबन्धु.	१५५०
लोत.	१६३१
लोभन.	१७०५
लोभकिन्.	१७२९
लोल.	१६४६
लोलघण्ट.	१७१४
लोहकंटकसंचिता	१६९२
लोहदण्ड.	१६९१
लोहनाल.	१६८६
लोहमात्र.	१६९३
लोहिताक्ष.	१६१७

व.

वक्रदल.	१६६५
वक्रदंष्ट्र.	१७२८
वङ्ग.	१७०४
वज्रदक्षिण.	१५७५
वज्राति.	१७१२
वटिका.	१६३९
वडवा.	१६५६
वत्.	१७४२
वत्स.	१५६९
वदाल.	१७३९
वनन्तप.	१७२४
वनराज.	१७२६
वन्दीक.	१५७४
वप्य.	१६५९
वमि.	१७११
वयुन.	१५७५
वर.	१६७५
वरक.	१६८०
वरदा.	१५९३
वरद्रुम.	१६७३
वरयात्रा.	१६५०
वरवृद्ध.	१५८५
वरा.	१५९१
वराण.	१५७४
वरारोह	१६११
वराहकर्णक.	१६९४
वर्धमान.	१६१२
वर्षकोश.	१५६५
वर्षांशक.	१५६४
वर्षाबीज.	१५७२
वलयप्राय.	१६९१
वल्लकी.	१६२५
वश.	१६३५
वंश.	१६१८
वंशा.	१७३९
वसु.	१६४७, १७०४
वसुप्रभा.	१५८३
वसुसारा.	१५८३
वस्त्रपेशी.	१६७९
वस्त्र.	१६७९
वह.	१७१४
वह्निनेत्र.	१५८७

वह्निभू.	१७१६
वा.	१७४२ १७४३
वाम्दल.	१६६४
वाग्मिन्.	१५५७ १७३८
वाच्.	१५५७
वाजिन्.	१५५०
वायु.	१५४८
वायुभ.	१५४६
वायुवाहन.	१६११
वार.	१६८५
वारङ्ग.	१७३०
वारवाणि.	१६५६
वारिवाहन.	१५७०
वारुणि.	१५६०
वारुणी.	१५९५
वार्तिक.	१६५३
वार्मसि.	१५७०
वालपुत्रक.	१६७१
वासनीयक.	१६७४
वासरकन्यका.	१५६१
वासवावास.	१५४५
वासिता.	१७१९
वासुदेव.	१७२१
वासुभद्र.	१६१३
वासुरा.	१५६२
विकचा.	१६००
विकराला.	१६०१
विगतद्वन्द्व.	१६२४
विजय.	१६८० १६८६
विजया.	१५९६
विजयिन्.	१६९५
विज्ञानदेशन.	१६२३
विथुर.	१५८०
विद्या.	१६७७
विद्यामणि.	१६७७
विधातृ.	१६१३
विनोद.	१६५९
विन्ध्यकूट.	१५५९
विन्ध्यनिलया.	१५९२
विपुलस्कन्ध	१५५३
वियद्भूति.	१५६३

वियाम.	१६६७	वृत्र.	१५६२
विरजस्	१६०१	वृन्दाङ्क.	१६१६
विलङ्का.	१६००	वृषणश्व.	१५७६
विलोमजिह्व.	१७१८	वृषाक्ष.	१६१३
विशसन.	१६८८	वृषोत्साह.	१६१०
विशालक.	१६२२	वेणुतटीभव.	१७०६
विशालाक्ष.	१५८६	वेदोदय.	१५५२
विशालाक्षी.	१५९८	वेध्या.	१६३०
विशोक.	१७३५	वेल्लिताग्र.	१६६१
विश्वभुज्.	१६१६	वै.	१७४२
विश्वेदेव.	१५४७	वैकुण्ठ.	१५४९
विष.	१७०७	वैजयन्त.	१६०५
विषाग्रज.	१६८८	वैणव.	१७०६
विषाणान्त.	१६०५	व्राज.	१७३५
विषापह.	१६२१	व्यञ्जन.	१६६४
विष्किर.	१७३४	व्यवहार.	१६८६
विष्णुशक्ति	१६२०	व्यादीर्णास्य.	१७२७
वीक्ष्य.	१६३१	व्याधिस्थान.	१६६०
वीरभवन्ती.	१६५८	व्योमधूम.	१५७०
वीरशङ्कु.	१६८५	व्योमोल्मुक.	१५५६
वृकोदर.	१६१४		
वृजिन.	१६६१		

श.		शष्कुली.	१६३९
शकुनि.	१७३७	शस्त्र.	१६८९
शङ्काणी.	१५७६	शाकम्भरी.	१५९८
	१५८०	शान्ति.	१५४४
शङ्कु.	१५८९	शान्तियात्रा.	१६५१
	१६७०	शारद.	१५६८
शठ.	१७०३	शार्वरी.	१५६२
शतक.	१६०८	शालिहोत्र.	१७२१
शतघ्नी.	१६९२	शाल्क.	१७०८
शतमुखी.	१६०१	शास्तृ.	१६८६
शतवीर.	१६१६	शिखरवासिनी.	१६०३
शताक्षी.	१५६१	शिखिमृत्यु.	१६२०
शतानन्द.	१६१७	शिङ्घानक.	१६४९
शतावरी.	१५७५	शिरःपीठ.	१६६६
शद्रु.	१६१८	शिलानीह.	१६२२
शर्पीवि.	१५७५	शिलोद्भव.	१७०५
शबर.	१५८७	शिवकीर्त्तन.	१६१८
शमान्तक.	१६२०	शिवङ्कर.	१६८७
शयत.	१५५४	शिवदूती.	१५९९
शराभ्यास.	१६९४	शिवारि.	१७२३
शरु.	१६१७	शीतल.	१७१५
शलिक.	१६११	शीतिभाव.	१५४४

शीर्षक.	१६७२	शैलाट.	१७२६
शीलक.	१६६२	शोध्य.	१६७०
शुक्त.	१७०५		१७०४
शुक्ल.	१५६४	शोभ.	१५४६
शुचि.	१७१४	शौण्ड.	१७३४
शुण्डाल.	१७१९	शौण्डी.	१६४४
शुनि.	१७२३	श्येनाक्ष.	१७३६
शुभांशु.	१५५३	श्रवण.	१६०७
शुभ्र.	१७०४	श्रविष्ठारमण.	१५५५
शूलधरा.	१५९२	श्रीकर.	१६११
शृगाली.	१६९५	श्रीगर्भ.	१६१०
शृङ्ग.	१६७२		१६८६
शृङ्गमुख.	१६२७	श्रीघन.	१६४२
शृङ्गवाद्य.	१६२७	श्रीमत्.	१७३८
शृङ्गोष्णीष.	१७२७	श्रीमत्कुम्भ.	१७०५
शेफ.	१६७०	श्रीवराह.	१६१८
शेफस्.	१६७०	श्रीवेष्ट.	१६७६
शेव.	१७३८	श्रुतकर्मन्.	१५५७
शेषाहिनामभृत्.	१६१९	श्रुतश्रव.	१५५८
शैलधन्वन्.	१५८६	श्वस्.	१७४४
शैला.	१५९८	श्वेत.	१७१६
	१७४०	श्वेतरूप्य.	१७०३

श्वेतवाहन. १५५३
ष.
षडङ्गक. १६६०
षडङ्गजित्. १६०८
षड्रस. १७०७
षष्टिहायन. १७१८
षष्ठी. १५९२
स.
संवत्. १५६८
संवृत्. १५८१
सत्यवती. १६९६
सत्यसङ्गर. १५८२
सत्याग्नि. १५६०
सदागति. १५५१
सदादान. १५७७
सदायोगिन्. १६१८
सद्यस्. १७४५
सनत्. १६०६
सन्तति. १६५७
सन्तान. १६५७
सन्धिबन्धन. १६७२
सन्ध्यानाटिन्. १५८९
सन्ध्याबल. १५८१
सन्न. १६७९
समन्तभुज्. १७११
समर्थ. १६५०
समर्धुका. १६५७
समवश्रंश. १६५३
समारट. १६७०
समितिञ्जय. १६१२
समितीपद. १५८१
समिर. १५८८
समोल्लक. १७०२
सम्भृत. १७१३
सम्भेद. १७१०
सर. १६४२
सरीसृप. १६१६
सर्वधन्विन्. १६२१
सर्वर्तु. १५६८
सल. १६६६
सलवण. १७०३
सलिलप्रिय. १७२७
सहस्रजित्. १६१०
सहस्रदंष्ट्र. १७३८

सहस्राङ्क.	१५५०	सुखोत्सव.	१६५९
सांवत्सररथ.	१५५१	सुगन्धिक.	१७२७
साध्य.	१५४६	सुदर्शन.	१५७७, १७३७
सायक.	१६८६		
सारण.	१६२६	सुधन्वन्.	१६१६
सारिका.	१६२६	सुधाकण्ठ.	१७३२
सावित्री.	१५९७	सुनन्दा.	१६००
सिंहकेसर.	१६४०	सुनन्दिनी.	१७१०
सिंहविक्रम.	१७२०	सुनिश्चित.	१६२३
सित.	१५६४	सुप्रसन्न.	१५८३
सिताङ्ग.	१५८७	सुप्रसाद.	१५८४
सिद्धसेन.	१६०५	सुभग.	१५८५
सिन.	१६६०	सुभद्र.	१६०७
सिनीवाली.	१५९४	सुयामुन.	१६१८
सिन्धुवृष.	१६१४	सुरवेला.	१७१०
सिन्धुसङ्गम.	१७१०	सुरालय.	१७१३
सिन्धूत्थ.	१५५५	सुरावृत.	१५५२
सिरामूल.	१६६९	सुरोत्तम.	१६१५
सीमिक.	१७१५	सुवाल.	१५४६
सु.	१७४२	सुवृष.	१६१३
सुकृत.	१५४४	सुशर्मन्.	१५४९
सुखसुप्तिका.	१६३२	सुषेण.	१६१२

सुष्ठु.	१७४४
सुष्वाप.	१६३२
सूक्ष्मनाभ.	१६१५
सूचक.	१७२३
सूचिकाधर.	१७१७
सूचिन्.	१६९७
सूत्रकोण.	१६२६
सूनृत.	१५४४
सूर्पकर्ण.	१७१८
सृप्र.	१५५४
सृमर.	१७१५
सेव्य.	१७०६
सैरिक.	१५४५
सैरिन्.	१५६६
सोम.	१६०९
सौमनस.	१६७४
सौम्य.	१६९५, १७०४
स्कन्दमातृ.	१५९६
स्कन्धशृङ्ग.	१७२६
स्कन्धिन्.	१७१५
स्तब्धसम्भार.	१५८०
स्त्रीदेहार्ध.	१५८७
स्थिर.	१५५८, १६१६
स्थिरमद.	१७३०
स्थेय.	१६८३
स्नावन्.	१६७२
स्नेहु.	१५५६
स्म.	१७४२
स्यन्द.	१५५५
स्वजातिद्विष्.	१७२४
स्वनि.	१७१३
स्वमुखभू.	१६२२
स्वयम्.	१७४४
स्वस्तिक.	१७३५
स्वस्त्ययन.	१६५२
ह.	
ह.	१७४२
हंस.	१७२१
हकारक.	१६२५
हनुष.	१५८०
हयङ्कष.	१५७७
हराद्रि.	१७०१

हरितच्छद. १७१५
हरिमत्. १५७४
हवन. १७१२
हविस्. १७१२
हस्तिमल्ल. १६०६
हासा. १५९५
हि. १७४२
हिमवद्बस. १७०१
हिमा. १५९५
हिमागम. १५६७
हिरण्यकेश. १६०९
हिरण्यनाभ. १६१०
ही. १७४२
हीर. १५९०
हीरी. १६०३
हुडुक्क. १६२७
हुल. १६९४
हुलाभ्रका. १६९०
हुलमातृका. १६८६
हृत्कर. १५९०
हेरम्ब. १७२६
हेलि. १६५१
हेषिन्. १७२०
हैमवती. १६०३
ह्रस्व. १६४८

इति नाममाला शेषस्याकारादि

शीलोञ्छे अकारादि.

अ.

अंशुपति. १३
अंशुमत्. { १३, १८
अंशुमालिन्. { १३, ९८
अकूवार. १८४६
अकुश. १७
अग. १८४०
अग्निजन्मन्. २०९
अग्न्याहित. १८२२
अग्रिम. १७९४
अग्रेगू. ४९८ टी०
अङ्गना. ५४२
अङ्गण. १८३७
अङ्घ्रि. १७९८
अच्युतदेवी. १७५४
अजगव. १७६४
अजगाव. १७६४
अजिता. १७५४
अटरूषक. १८५२
अटाटा. १८८५
अट्या. १८८५
अति. १८८८
अतिसारकिन्. १७८३
अत्रिनेत्रप्रसूत. १०५ टी०
अदितिज. ८८ ,,
अद्रिद्विष्. १७४ ,,
अधियाङ्ग. १८१६
अनिन्द्रिय. १८७४
अनुग. १७८८
अनुतर्ष. १८२९
अनुयोग. २६३ टी०
अनून. १८७८
अनूराधा. १५६०
अनेकांतवादिन् { २५ टी०, १८२६
अनेडमूक. १७७२

अन्तरीक्ष. १७६२
अन्ती. १८३९
अन्तेषद्. १७५६
अन्दोलन. १८८३
अन्दू. १८६
अन्ध. १८४५
अन्धकारि. २०० टी०
अन्धातमस. १७६२
अन्यभृत. १८६७
अपचायित. १७८२
अपराजित. ९४ टी०
अपांनाथ. १८८ „
अप्रतिचक्रा. १७५४
अब्दवाहन. १९७ टी०
अभिज्ञ. १७८९
अभिषुत. ४१५ टी०
अभीषु. ९९ टी०
अभ्रपिशाचि. १७६१
अमृतप. ७ टी०
अमृतपायिन्. ७ टी०
अमृतभुज. ७ टी०
अमृतलिह्. ७ टी०
अमृतव्रत. ७ टी०
अमृतान्धस् ७ टी०
अमृताश. ७टी० ८८
अमृताशन. ७ टी०
अम्बुद. १०५१ टी०
अम्ल. १८७६
अयुक्पलाश. १५ टी०
अयुक्शक्ति. १५ टी०
अयुगिषु. १५ टी०
अयुङ्नेत्र. १५ टी०
अयोनि. १८३९
अररे. १५३७ टी०
अरिष्टहन्. २२१
अर्थ. १८७५
अर्थिक. १८१९
अर्धनाराच. ७८० टी०
अलक्तक. १८०८
अलिन्. १८५९
अलिगर्द. १८६६
अवगण. १८८०
अवगणना. १८८३

अवनद्ध. २८७ टी०
अवन्ध्य. १७६७
अवमानना. १८८३
अवरा. १८६०
अवसक्थिका. १८०६
अवस्कन्द. १८२०
अवाची. १६७ टी०
अविनश्वर. १६६ टी०
अविसंवादिवाच्. ७३४ ,,
अवीरा. १७९३
अव्यय. ७४२ टी०
अशुचि. १८००
अष्टापद. १८६४
असत्य. २६५ टी०
असित. १६ टी०
असुराचार्य. १२० टी०
असुहृत्. { १८१३ / ७२९ टी०
असूर्क्षण. १८८३
असृक्संज्ञ. १८०१
अस्थितेजस्. १७९९
अहमग्रिका. १७६९
अहम्प्रथमिका. १७६९
अहिभुज्. १३ टी०
अहिरिपु. १३ टी०
अहो. १८८८

आ.

आ. १७६५
आकर. १८७७
आक्षपटलिक. १७८५
आक्षारणा. १७६७
आक्षारित. १७८१
आग्नीध्री. १८२१
आच्छादन. १८०४
आण्ड. १७९७
आतपत्र. ७१७ टी०
आतिथ्य. १७८९
आत्मज. ६ टी०
आत्मजन्मन्. ६ टी०
आत्मजा. ५४२ टी०
आत्मभू. { ६ टी० / २२९ टी०

आत्मयोनि. ६ टी० २१३ टी० २२९ टी०
आत्मरुह. ६ टी०
आत्मसम्भव. ६ टी०
आत्मसूति. ६ टी०
आदिकवि. १८२४
आदित्य. ८८ टी०
आघ्राण. १७८०
आनुपूर्वी. १८८६
आन्तःपुरिक. १८१३
आन्तर्वेश्मिक. १८१३
आप्लाव. १८००
आयु. १८७४
आयुर्वेदिक. १७८४
आवसित. १८५७
आयुष्मत्. १७८५
आशिस्. १८६६
आशिर. १७७८
आशी. १८६६
आश्विनेय. १७६४
आश्रयाश. १८४९
आस्तरण. १८०६

इ.

इ. १७६५
इत्वर. १८७१
इन्द्रावरज. ९ टी०
इन्वका. ११० १७५९
इषुधि. ७८२ टी०

ई.

ईश्वरी. १७६५
ईह. ४३० टी०

उ.

उच्छादन. १८००
उत्कण्ठ. ३१४ टी०
उदरिक. ४५० टी०
उदस्त. १८८३
उद्घाटन. १८४८
उद्घात. १८८६
उद्घातन. १८४८
उद्रुहा. ५४२
उन्दर. १८६५
उपकर्या. १८३६

उपधा. १७७६
उपयन्तृ. १७९२
उपवस्त्र. १८२३
उपशोचन. २७५ टी०
उपवर्त्तन. १८३४
उपासना. १७८८
उरगभूषण. १९९
उरसिज. ६०३ टी०
उर्वीधर. १८
उर्वीभृत्. १८
उशती. १७६८
उषारमण. २३० टी०
उष्णवारण. ७१७ टी०
उहार. १८७२

ऊ.

ऊर्जस्वत्. १८१९
ऊर्ज. १८१९
ऊर्ध्वदेहिक. ३७४
ऊहा. १७६९

ऋ.

ऋजुरोहित. १७९
ऋष्यकेतु. २३० टी०

ए.

एककुण्डल. १८६६
एकनेत्र. १९६
एकाक्ष. ४५३ टी०
एनतेन. १८८९

ओ.

ओदुम्बर. १८४१

औ.

औत्तानपाद. १२२ टी०
औत्तानपादि. १२२ टि०
औदरिक. १७८३
औपवस्त्र. १८२३
औपवाह्य. १८६०
और्ध्वदैहिक. १७७५
औषधीश. १०४ टी०

क.

क. १८४५
कंस. १०४९ टी०
कंसजित् २२१ टी०
ककुत्. १८६२
ककुद्. १८६२
कक्षापुट. १८०५

कक्षीकृत. १८८४
कखटी. १८४१
कडिन्दिका. २५८ टी०
कणाद. १८२६
कण्डूति. ४६४ टी०
कद्वर ३५० „
कनिश. १८५७
कनिष्ठ. १८७८
कन्तु. १७६६
कपालिन्. १९९ टी०
कपोणि. १७९६
कमन. १७८१
कमलजन्मन्. २१३ टी०
कमलयोनि. २१३ टी०
कमलिनी. १८५५
कररुह. ५९४ टी०
करात्ती. १७९०
करि. १८५९
कर्कन्धू. १८५२
कर्ण. १८२७
कर्णान्दू. १८०४
कर्णारि. ७१० टी०
कलानिधि. १०५ टी०
कलिन्दतनया. १८४७
कल्मष. १८७९
कवचित. १८१५
कवार. १८३७
कवितृ. १७७२
कशारुका. १७९८
कशिपु. १८०७
काकलि. १४१० टी०
कात्य. { २७५ टी० / १८२५ „ }
कान्त. ५१६ टी०
कामध्वंसिन्. २०० टी०
कारेणव. १८२५
कार्तिकेय. २०८ टी०
कालकण्ठक. १८६९
कालनेमिहर. २२१ टी०
कालानुसार्थ. १८०२
कालिका. १७६३
कालिन्दीकर्षण. ९२४ टी०
कालिन्दीसू. ९५ टी०
कालिन्दीसोदर. ९ टी०

कालियदमन. { १० टी० / २२१ टी०
कालियशासन. १० टी०
कालियारि. १० टी०
किकिदीवि. १८६९
किकी. १८६८
किङ्किणी. १८०४
किञ्जुलुक. १८५८
किन्नरेश. १९० टी०
किर्मीरारि. ७०८ टी०
कुकुन्दुर. ६०८ टी०
कुज. ११९४ टी०
कुटक. १०२३ टी०
कुटिलाशय. १७७२
कुण्डिनपुर. १८३५
कुण्डिनापुर. १८३५
कुध्र. १०२७ टी०
कुमुदसुहृत्. १०४ ,,
कुमुदिनी. १८५५
कुमुदवत्. १८५६
कुमुद्वतीश. १०४ टी०
कुरण्टक. १८५१
कुरण्डक. १८५१
कुर्पर. १७९७
कुलक. १७८६
कुलपालिका. ५१५ टी०
कुलिङ्ग. १८६९
कुल्माष. १८५७
कुशूल. १८३८
कुष्माण्डी. ४६ टी०
कुसुम. १७९६
कुसुमधन्वन्. २२८ टी०
कुसुमबाण. २२८ ,,
कुसुमायुध. २२८ ,,
कुहक. ९२६ ,,
कूचिका. १७७८
कूर्पास. १८०५
कृतकृत्य. १७७२
कृतान्त. १९ टी०
कृतार्थ. १७७२
कृतिन्. १७७२
कृपाण. ७५८ टी०
कृमिजग्ध. १८०१
कृशोतर. १७

कृषक. ८९० टी०
कृष्ण. १६ ,,
केलीकिल. १७७०
केशिहन्. २२१ टी०
कैटभारि. २२१ ,,
कैरवबन्धु. १०४ ,,
कोटीश. १८२८
कोपन. १७७७
कौञ्ज. १८४०
कौमोदकी. १७६५
क्रव्याद्. १८८ टी०
क्रिमि. १८५८
क्रुञ्चा. १८६८
क्रौञ्चदारण. २०९ टी०
क्षणप्रभा. १८५०
क्षान्ति. १७७७
क्षान्तिमत्. ७६ टी०
क्षिप्त. ७७९ ,,
क्षीरप. १७७१
क्षुरिका. १८१८
क्षेत्राजीव. १८२८

ख.

ख. १०५१ टी०
खक्कट. १८७६
खजाक. १८४०
खडक्किका. १८३७
खट्टिक. १८३१
खट्वाङ्गधर. १९९
खण्डल. १८७८
खररश्मि. ९५ टी०
खर्जूति. १७८३
खलत. १७८२
खलिन. १८६१
खारीक. ९६९ टी०
खोल. १८१७

ग.

गगन. १०५१ टी०
गङ्गाधर. { ६ टी० १९९ ,, }
गजासुरद्वेषिन्. २०० टी०
गणनाथ. १९९ टी०
गदाग्रज. ९ टी०
गदाधर. २१९ टी०

गन्दुक. १८०९
गन्धवाह. १८५०
गभस्तिपाणि. ९६ टी०
गरुड. ७८० टी०
गरुडगामिन्. २२१ टी०
गरुडाङ्क. २१४ टी०
गरुल. २३० टी०
गर्जा. १८७७
गर्द्द. २७१ टी०
गवीधुका. १८५७
गवेश्वर. १८२८
गाङ्गेय. २०८
गाधिनन्दन. ८५० टी०
गिरिक. १८०८
गिरीयक. १८०८
गुदकील. १७८४
गुलुञ्छु. १८५१
गुह्यकेश. १९० टी०
गेहिनी. १७९०
गोकर्ण. १८६५
गोप. १८४४
गोपित्त. १८४२
गोस. १२९ टी०
गौसमी. १८४७
गौरीनाथ. १९० टी०
गौरीप्रणयिन्. ८ टी०
गौरीप्रिय. ८ ,,
गौरीरमण. ८ ,,
गौरीवर. ८ ,,
गौरीश. ८ ,,
ग्रहकल्लोल. १७६०
ग्रहेश. ९७ टी०

च.

चक्र. १८४८
चक्र. १३३० टी०
चक्रपाणी. २१९ टी०
चक्रवाकबन्धु. ९६ टी०
चक्षुर्विकल. ४५७ टी०
चन्द्रमौलि. ६ टी०
चन्द्रशिरस्. ६ ,,
चन्द्रात्मज. ११७ टी०
चन्द्रात्मज. ९ टी०
चन्द्राभरण. ६ टी०
चन्द्रिका. १७५९

चन्द्रिमा. १७५९
चपल. १८४१
चरणप. १८५०
चरण्टी. १७९०
चरिण्टी. १७९०
चर्च. १८७५
चर्मवसन. १९८ टी०
चलुक. १७९७
चाणाक्य. १८२५
चाणूरसूदन. २२१ टी०
चाण्डाल. १८३२
चान्द्रभागा. १८४७
चान्द्रमसायनि. ११७टी०
चारक. १८२१
चिक्खल्ल. १८४८
चित्रक. १८०२
चित्रकर. १८३१
चिपिटक. ४०१ टी०
चिरण्टी. १७९०
चिहुर. १७९५
चूडारत्न. ६५० टी०
चेतोभव. २२९ टी०
चैत्रसख. २२९ टी०
चोदित. १८८४
चौर. १७७६

छ.

छात. १८८४
छादित. १८८२
छायाङ्क. १०५ टी०
छुरिका. १८१८
छुरी. १८१८

ज.

जकुट. १८७७
जङ्घाकर. १७८८
जनितृ. १७९५
जन्म. १८७३
जमन. १७७९
जम्भद्विष्. १७४
जयन्त. ९४ टी०
जयन्ती. १८१४
जरट. १८७६
जलद. १७ टी०
जलधि. १७ टी०
जलनीली. १८५६

जलेशय. { २३४ टी० १७६५
जवन्. १७७९
जवा. १८५४
जह्नुकन्या. १८४६
जागरितृ. १७८१
जाङ्गल. १८३४
जात. १८८६
जानुदघ्न. ६०१ टी०
जानुद्वयस. ६०१ टी०
जीव. १८७३
जीवत्पत्नी. १७९२
जीवातु. १८७४
जुगुप्सा २७१टी.१७६७
जैन. १८२६
ज्योत्स्नेश. १०४ टी०

झ.

झम्प. १८८२
झम्फान. १८१५
झषध्वज. २२९ टी०

ट.

टङ्कण. १८३४
टङ्कपति. १८१२
टीटिभ. १८६९

त.

तटाक. १८४९
तडाग. १८४९
तडागिका. १०९४ टी०
तनया. ५४२ „
तनुत्राण. १८१६
तन्तुवाय. १८२९
तन्द्रि. १७६९
तन्द्री. १७९६
तपसी. १८२१
तपस्विन्. ८०९ टी०
तपोधन. ७६ „
तरवालिका. १८१८
तल. १८७२
तर्षित. ३९३ टी०
तल्ल १८४९
तापिच्छ. १८५३
तारका. ५७५ टी०

तारकान्तक. २०९ टी०
तिमिरारि. ९६ ,,
तिलन्तुद. १८३०
तुक्री. १७६१
तुन्दिल. १७८२
तुभ. १८६३
तुषार. १२३५ टी०
तोमर. ७८० ,,
तोयद. टी० १७
तोयधि. टी० १७
त्रिकटुक. १७७९
त्रिदशावास. टी० ८७
त्रिदिवाधीश. टी० ८८
त्रिनेत्र. टी० १५
त्रिपिष्टप. टी० ८७
त्रिपुरान्तक. टी० २००
त्रिमार्गगा. टी० १०८१
त्र्यक्ष. टी० १५
त्वक्र. १८१६
त्वक्सार. १८५४
त्वचा. १८५०
त्विषामीश. टी० ९७

द.

दक्षाध्वरध्वंसक. २००
दण्डकटक. १०२३ टी०
दण्डकरोटक. १०२३ ,,
दण्डासन. ७८० टी०
दधिप्राज्य. १८२२
दध्याज्य. ८३२ टी०
दनुजद्विष्. ८८ ,,
दमूनस्. १८४९
दम्भोलि. १०६५ टी०
दयित. ५१६ ,,
दशकण्ठ. ७०६ ,,
दशन. १८१६
दशमीस्थ. ३४० टी०
दशरथ. १९ ,,
दशवाजिन्. १०४ ,,
दशशतरश्मि. ९५ ,,
दशशिरस्. ७०६ ,,
दशाश्व. १०४ ,,
दशास्य. ७०६ ,,
दाक्षायणी. { २०३ ,, १७६५

दाक्षायणीश. १०४ टी०
दाक्षीपुत्र. १८२४
दात्योह. १८७०
दानव. २३८ टी०
दाय. १७९२
दारिका. ५४२ टी०
दाशरथ. १८०९
दिग्वस्त्र. १९८ टी०
दिधीषू. १७९२
दिनकृत्. ९७ टी०
दिनप्रणी. ९७ ,,
दिनबन्धु. ९६ ,,
दिनरत्न. ९५ ,,
दिनेश. ९८ ,,
दिवःपृथिव्यौ. १८३३
दिवाश्रय. १० टी०
दिवि. १८६८
दिवौकस्. १० टी०
दुःसंज्ञा. १२०६ ,,
दुराचार. ८५४ ,,
दृष्टिपात. १७६७
देवगणिका. १८३ टी०
देवगुरु. ११९ टी०
देवयान. ८९ ,,
देवराज. १८ ,,
देवलोक. ८७ ,,
देववर्त्मन्. १६३ ,,
देहभाज्. १३६६ ,,
दैतेय. २३८ ,,
दैवप्रमाणक. ३८३ ,,
दैववादिन्. ३८३ ,,
द्युवसति. १० ,,
द्युवासिन्. १० ,,
द्युशय. १० ,,
द्युसदन. १० ,,
द्युसद्. १० ,,
द्युसद्मन्. १० ,, ; ८७ ,,
द्योत. १७५८
द्रप्स्य. १७७०
द्रविण. १८२०
द्राढिका. १७९६
द्रुत. १८५९
द्रोण. १८६८

द्रौणिक. ९६९ टी०
द्वाःस्थ. ७२१ टी०
द्वाःस्थित. ७२१ ,,
द्विगुणाकृत. ९६८ ,,
द्विजेश. १०४ ,,
द्वितीयाकृत. ९६८ ,,
द्विविदारि. २२१ ,,
द्विसीत्य. ९६८ टी०

घ.

धनु. १८१७
धनुर्धर. ७७० टी०
धनुष्मत्. ७७० टी०
धनू. १८१७
धन्विन्. ७७० टी०
धरणीसुत. ११६ (टी०)
धात्तूर. १८५४
धाम. १८३६
धावक. १८३०
धियाङ्ग. १८१६
धीमत्. ३४
धूमहिषी. १८४५
धूमर्य. १८४५
धूमिका. १८४५
धृष्णि. १७५८
धेनुकध्वंसिन्. २२१ टी०

न.

नक्षत्रवर्त्मन्. १६३ टी०
नक्षत्रेश. १०४ ,,
नग्निका. ५३२ ,,
नडि. ६३१ ,,
नन्दना. ५४२ ,,
नभःकेतन. ९७ ,,
नभःपान्थ. ९७ ,,
नमुचिद्विष्. १७४ ,,
नरकारि. २२१ ,,
नरपाल. ६९० ,,
नवशक्ति. १५ ,,
नशन. १८२० ,,
नाकेश. १७३ टी०
नाटिका. १७९९
नाटेय. ५४८ टी०
नाड़ि. १७९९
नानाविध. १८८१
नाभिजन्मन्. २१३ टी०

नारकिक. (१८७२)
नारकीय. (१८७२)
नार्यङ्ग. १८५३
नालिका. १७६१
निःशेष १८७८
निःसम्पात. १७६१
निगल. १८६०
निधानेश. १९० टी०
नियुत. १८२७
निरर्गल. १८८१
निर्गुण्डी. १८५३
निर्लयनी. १८६६
निर्वापण. ३८७ टी०
निशाटनी. १८७०
निशामणि. १०५ टी०
निशेश. १०४ टी०
निषङ्गिन्. १८१७
निषध. १८७८
निषाद. १८७८
नीति. १८१४
नीरद. १७ टी०
नेदीयस्. १८८०
नेमिन्. १७५२
नैकसेय. १८७ टी०
नैचिकिन्. १८६२
नैपाली. १८४३
नैमित्त १७८६
नैमित्तिक. १७८६
नैरयिक. १८७२
न्युब्ज. १७८२

प.

पक्षिन्. १४४ टी०
पङ्कजिनी. १८५५
पञ्चबाण. १५ टी०, २२९ „
पञ्चेषु. १६ „
पटच्चोर. ३८२ टी०
पटाका. १८१४
पट्टन. १८३५
पट्टिस. ७८७ टी०
पण्डु. १७९५
पण्यवीथी. १८३५
पतङ्ग. ६४२ टी०
पतत्री. १८६७

पतद्ग्राह. १८०७
पताकादण्ड. १८१५
पत्रमञ्जरी. १८०३
पत्रवल्लरी. १८०३
पद्. १७९८
पद्मपाणि. ९६ टी०
पद्मबन्धु ९६ टी०
पद्मिनीश. ९७ टी०
परपुष्ट. १८६७
परशुधर. २०७ टी०
परशुराम. १८२४
परिजन. १८११
परिणेतृ. १७९२
परिदान. १८२७
परिवर्हण. ७१६ टी०
परिवार. ८८३ टी०
परिहार्य. १८०४
परीरम्भ. १८८६
पर्यनुयोग. २६३ टी०
पर्यवतथ्या. १८०३
पर्येषणा. १७८८
पर्शुराम. १८२४
पलिघ. १८१८
पवनी. १८३९
पवित्र. १८२३, १८६३
पशुधर्म. १७१४
पशुनाथ. १९९ टी०
पाकद्विष्. १७४ ,,
पाकशासन. १७५ टी०
पाणिग्राह. १७९१
पाणिज. ५९४ टी०
पादत्राण. १८३०
पादुका. १८३०
पाद्. १७९८
पामर. १७८३
पायतिथ्या. १८०३
पारावत. १८७१
पारिषद. २०१ टी०
पारिषद्य. १७८५
पारीन्द्र. १८६४
पार्वतीनन्दन. २०८ टी०
पाशपाणि. १८८ टी०
पाशयन्त्र. १८३२

पिक.	१८५९	पुरद्वेषिन्.	१० टी०
पिच्छ.	१८६७	पुरध्वंसिन्.	१० ,,
पिटक.	१८३९	पुरनिहन्तृ.	१० ,,
पिनाकपाणि.	६ टी० १९९,,	पुरभिद्.	१० ,,
		पुरमथन.	१० ,,
पिनाकभर्तृ.	६ ,,	पुरशासन.	१० ,,
पिनाकमालिन्.	६ ,,	पुरसूदन.	१० ,,
पिनाकशालिन्.	६ ,,	पुरहन्.	१० ,,
पिपासित.	१७७७	पुरान्तक.	१० ,,
पिशुन.	१८०१	पुरान्तकारिन्.	१० ,,
पीयूष.	१७७८	पुरारि.	१० ,,
पुक्कस.	१८३२	पुरुप्रेमद्विष्.	१७४ ,,
पुट.	१८३८	पुरुषदघ्न.	६०१ ,,
पुत्री.	५४२ टी०	पुष्कस.	१३३ ,,
पुरकेतु.	१० ,,	पुष्पचाप.	२२८ ,,
पुरघातिन्.	१० ,,	पुष्पध्वज.	२२८ ,,
पुरजयिन्.	१० ,,	पुष्पन्धय.	१२१३ ,,
पुरजित्.	१० ,,	पुष्पलिह्.	१२१३ ,,
पुरदमन.	१० ,,	पुष्पास्त्र.	२८८ ,,
पुरदर्पच्छित्.	१० ,,	पुष्पिता.	१७९३
पुरदारिन्.	१० ,,	पुष्पेषु	२२८ टी०
पुरद्रुह्.	१० ,,	पूतनादूषण.	२२१ ,,

पूर्वदिगीश. १७३ टी०
पूषदन्तहर. २०० ,,
पृथग्रूप. १८८१
पृष्णि १७५८
पेटक. १८३८
पेडा. १८३८
पेयूष. १७५७
पेलक. १७९७
पोली. ५९८ टी०
पौलोमीश. १७३ ,,
प्रणयिन्. ५१६ टी०
प्रतिग्रह. १८०७
प्रतिचर. १७७४
प्रतिसीरा. १८०६
प्रतिसूर्यशयानक. १२९९
प्रतीपदर्शिनी. ५०६ टी०
प्रभविष्णु. १७८७
प्रमथाधिप. २०७ टी०
प्रमृत. ८६६ ,,
प्रलम्बघ्न. २२४ ,,
प्रवङ्ग. १८६४
प्रवहण. १८२७
प्रव्रज्या. १७५६
प्रशस्त. १७५५
प्रसादन. १८३६
प्रस्तर. १८०६
प्रस्मृत. { १८२६ १८८५ }
प्राग्. १८८०
प्राचीश. १७३ टी०
प्राणसम. ५१६ ,,
प्राणिन्. १८७३
प्राणेश. ५१६ टी०
प्रादुष्कृत. १८८२
प्रादेशन. १७७७
प्रापणिक. १८२७
प्रिय. ५१६ टी०
प्रियाल. १८५२
प्रेमवती. १७९१
प्रेयस्. ५१६ टी०
प्रेष्ठ. ,, ,,

फ.

फणिलता. ११५५ टी०

फरक. १८१८
फाल. १०३९ टी०

ब.

बकेरुका. १८७०
बर्हिरुत्क. १८४९
बर्हिण. १८६७
बर्हिष्. १८४९
बलद्विष्. १७४
बलवत्. ४४८ टी०
बलिपुष्ट. १८६८
बलिबन्धन. २२१ टी०
बहुधान्यार्जक. १७७४
बहुरूप. १८८१
बाणजित्. २२१ टी०
बाणधि. ७८२ टी०
बाध. १८७५
बाहुलेय. २०८ टी०
बिडाल. १८६५
बीभत्स. ७१० टी०
बुद्धिसहाय. १८१२
बोधकर. १८१९
बौद्ध. ८६१ टी०
ब्रह्मन्. १८२१
ब्रह्मसूत्र. १८२३

भ.

भद्र. १७५५
भन्द्र. १७५५
भल्ल. ७८० टी०
भषक. १८६३
भसल. १८५९
भिदा. १८८४
भिद्. १८८४
भुजशिखर. ५८८ टी०
भूतनाथ. १९९ ,,
भूधर. १८ ,,
भूपाल. ६९० ,,
भूभृत्. { १८ ,, / १०२७ ,,
भौम. ११६ ,,
भ्रष्टबाण. ७७२ टी०

म.

मकरकेतन. २२९ टी०
मकरध्वज. ,, ,,
मकरालय. १८४६

मकुट. १८०२
मकुर १८०७
मङ्क्षु. १८१९
मञ्जरी. ११२२ टी०
मण्डलक. १७८४
मण्डितपुत्र. १७५३
मतिमत्. ३४१ टी०
मत्स. १८७१
मद्र. १८७७
मधुकर. १८५९
मधुप. १२१३ टी०
मधुमथन. २२१ ,,
मधुलिह्. १२१३ ,,
मधुव्रत. १२१३ ,,
मधुसख. ९ ,,
मधुसुहृत्. २२९ टी०
मध्यन्दिन्. १८८१
मनुष्यधर्मन्. १९० टी०
मनोगव. १७८०
मनोजन. १७८७
मनोयोनि. २२९ टी०
मनोराज्य. १७८०
मनोविलासा. १७८०
मन्दाक्ष. १७६९
मय. १८६२
मयूरथ. २०९ टी०
मरुदेवी. १७५३
मरुमरीचिका. १०१ टी०
मर्जिता. १७७८
मलिनी. १८६२
महानील. १८४५
महीधर. { ३१७ टी० / १०२७ ,,
महीध्र १०२७ ,,
महीरुह्. १११४ टी०
महेला. १७८९
माकन्द. १८५१
माणिक्य. १८४४
माणिबन्ध. १८३३
माणिमन्त. १८३३
मानिनी. ५०७ टी०
मायाविन्. १७७६
मायिक. १७७६
मारिष. १७७०

मार्ग. १८६१,टी०१५२
मार्द्वीक. १८२९
मालक. १८३४
माहेय. ११६ टी०
मीनकेतन. २२९ ,,
मुनि. १७५२
मुरारि. २२१ टी०
मुष्णी. १७५८
मुस्तक. १८५८
मूर्च्छा ३०७ टी०
मूर्धावसिक्त. १८०९
मूषिकरथ. २०७ टी०
मृगलाञ्छन. १०५ टी०
मृत्तिका. १०५६ टी०
मृत्सा. १०५९ टी०
मृत्स्ना. १०५९ टी०
मेकलकन्या. १८४७
मेघ. १०५१ टी०
मेघवर्त्मन्. १६३ टी०
मेधाविन्. १८७०
मेला. १७८६
मेह. १७८४
मैत्रावरुणि. १८२४
मैन्दमर्दन. २२१ टी०
मौहूर्त्त. १७८६

य.

यज्ञाशन ८८ टी०
यज्ञोपवीत. ८४४ टी०
यथोद्गत. १७७३
यमनित्. २०० टी०
यमनी. १८०६
यमरथ. १८६३
यमराज्. १८५ टी०
यमलार्जुनभञ्जन- २२१ टी०
यमसू. ९५ टी०
यमस्वसृ. ९ टी०
यादःपति. १०७३ टी०
यादोनाथ. १८८ टी०
यामवति १७६१
यावक. १८०८
यावन. १८०२
याव्य. १८७९
युवती. १८७९

योगिन्. ७६ टी०
योगीश. १८२४
योषिता. १७८९
यौवनिका. १७७१

र.

रक्तिका. ८८३ टी०
रजनीकर. १०५ टी०
रण्डा. १७९३
रतिपति. २२९ टी०
रतिवर २२९ टी०
रत्नराशि. १०७४ टी०
रत्नवति. १८३३
रथकार. १८३०
रथाङ्ग. १३३० टी०
रमणीय. १८७९
रविसारथि. १०२ टी०
रस. १८४४
रसजात. १८४२
रसा. १८७२
रसाग्र. १८४२
रसाल. १८५१
रहस्. ७४१ टी०
राक्षसेश. ७०६ टी०
राजराज. १९० टी०
रात्री. १४१ टी०
राधेय. ७०९ टी०
रामभद्र. १८१०
राव. १८७७
राहुमूर्धहर. २२१ टी०
रुक्मिदारण. २२४ टी०
रेपस्. १८७९
रैणुकेय. ८५९ टी०
रोगित. ४५९ टी०
रोहिणीश. १०४ टी०
रौहिणेय. ११९ टी०

ल.

लक्ष्मणी. १८६८
लक्ष्मीनाथ. २१४
लङ्कापति. ७०६ टी०
लडह. १८७९
लिखिता. १७८६
लिविकर. ४८४ टी०
लीलावति. ५०७ टी०
लुम्बी. १८५१

लेखक. १८३१
लेपक. १८३१
लोकपाल. ६९० टी०
लोष्टभेदन. १८२८
लौकायितिक. १८२६

व.

वंशक. १८०१
वक्षोज. ६०३ टी०
वज्र. १०६५ टी०
वडवाग्नि. १७ टी०
वडवानल. १७ टी०
वडवावह्नि. १७ टी०
वतंस. १८०३
वधूटी. १७९१
वध्वटी. ५१२ टी०
वरवर्णिनी. ५०७ टी०
वरारोहा. ५०७ टी०
वरिष्ट. १७६२
वरुणपाश. १८७१
वर्णपरिस्तोम. १८०५
वर्ण्य. १८०१
वलभि. १०११ टी०
वल्ग. १८६१
वल्लभ. ५१६ टी०
वागा. १८६१
वानमन्तर. १७५८
वानायु. १८६५
वायुवर्त्मन्. १६३ टी०
वारिज. ११६२ ,,
वारिद. १६४ ,,
वारिधर. १६४ ,,
वारिधि. १०७४ ,,
वारिनिधि. १०७४ ,,
वारिमुच् १६४ ,,
वारिराशि. १०७४ ,,
वारिवाह. १६४ ,,
वार्दल. १७६३
वार्धि. १७ टी०
वावल्ल. ७८० ,,
वाशा. १८५२
वासरकृत्. ९७ टी०
वासवावरज. २१४ ,,
वाह्लिक. १८०१
वाह्लीक. १८६१

विकल्प. १८७४
विकार. १८८७
विकृति. १८८७
विक्क. १८५९
विग्रह. १८७८
विघ्नराज. २०७ टी०
विचका. १२०५ ,,
विजय. ९४ ,,
विजिपिल. १७७९
वित्तेश. १९० टी०
विनोद. १८३१
विन्न. १८८५
विप्रतीसार. १८७५
विभेदक. १८५३
विमानयान. ८९ टी०
विमानिक. ८९ ,,
विलेप्या. ३९७ ,,
विलोचन. १७९६
विवधिक. १७७४
विवाहप्रज्ञप्ति. १७६६
विश्वकर. ५ टी०
विश्वकर्तृ. ५ ,,
विश्वकारक. ५ ,,
विश्वकृत्. ५ ,,
विश्वजनक. ५ ,,
विश्वविधातृ. ५ ,,
विश्वसू. ५ ,,
विश्वसृज्. ५ ,,
विश्वस्पृश्य. २१२ ,,
विश्वस्रष्टृ. ५ ,,
विषमनेत्र. { १५ ,, १९६ ,,
विषमपलाश. १५ ,,
विषमशक्ति. १५ ,,
विषमस्पृहा. ४३१ ,,
विषमाश्व. ९६ ,,
विषमेषु. १६—२२९टी०
विष्. १८००
विसकण्टिका. १८७०
विसप्रसून. १८५६
विस्फोट. १७८३
विहङ्गमा. १७७५
वीजन. १८०८
वीराशंसनी. ८०१ टी०

वीवधिक. १७७४
वृत्रद्विष्. १७४ टी०
वृषकेतन. ६ ,,
वृषगामिन्. ९ ,,
वृषध्वज. ६ ,,
वृषपति. १२ ,,
वृषयान. ९ ,,
वृषलक्ष्म. ६ ,,
वृषलाञ्छन. { १९५ ,, / १२ ,,
वृषवाहन. { ९ ,, / १२ ,,
वृषाङ्क. ६ ,,
वृषासन. ९९ ,,
वृष्णि. ९९ ,,
वृसी. १८२१
वेत्रधर. १८१२
वेश. १८००
वैजयन्त. ९४ टी०
वैनतेय. १०२ ,,
वैनतेयवाहन. २२१ ,,
वैमनस्य. १३७१ ,,
वैमानिक. ८९ टी०
वैराट. १८४४
वैरोट्या. ४५ टी०
वैष्णव. १८४२
व्याख्याप्रज्ञप्ति. १७६६
व्योम. १८२९
व्योमयान. १५५७
व्योमरत्न. ९५ टी०
व्रीड. १७६९

श.

शंबरारि. २२८ टी०
शकटारि. २२१ ,,
शकल. १७९८
शकुनावेदनी १२८९टी०
शक्तिपाणि. २०९ ,,
शङ्कुमुख. १८७१
शाङ्खपाणि. २१९ टी०
शचीश. १७३ ,,
शण्ठ. { १७७५ / १७९५
शण्ड. १८६१
शण्ढ. ५६२ टी०

शतधार. १७६३
शतार. १७६३
शब्दग्रह. १७९५
शमन. १८२२
शमभृत्. ७६ टी०
शम्बुक. १८५९
शरजन्मन्. २०९ टी०
शरासन. १८१७
शरीरिन्. १३३६ टी०
शर्म. १८७५
शशधर. १०५ टी०
शशिभूषण. { ६ ,, १९९ ,,
शशिशेखर. ६ ,,
शाक्य. २३७ ,,
शायक. १२७३ ,,
शातकौम्भ. १८४१
शान्तिगृह. १८३७
शारिफलक. १७८७
शार्ङ्गिन्. २१९ टी०
शाश्वतिक. १८८०
शिङ्घाणक. १७९९
शिबिर. १८१४
शिरोरत्न. ६५० टी०
शिला. १८४३
शिवकान्ता. ८ टी०
शिवप्रणयिनी. ८ ,,
शिवप्रियतमा. ८ ,,
शिवप्रिया. ८ ,,
शिवरमणी ८ ,,
शिववधू. ८ ,,
शिववल्लभा. ८ ,,
शिवी. २०४ ,,
शिशुपालनिषूदन २२१ टी०
शीतांशु. १०५ ,,
शीतेतररश्मि. ९५ ,,
शुष्मन्. १८४९
शूर. ९६ टी०
शूर्पकारि. २२८ ,,
शूलभृत्. ६ ,,
शूलायुध. ६ ,,
शूलास्त्र. ६ ,,
शूलिन्. ६-१९९ ,,

शृगाल. ११६४
शृङ्गार. १८४३
शृङ्गारजन्मन्. २२९ टी०
शृङ्गारयोनि. २२९ ,,
शोणरत्न. १८४४
शौद्धोदनि. २३७ टी०
शौष्कल. १७८०
श्रमणा. १७२३
श्रवण. १७५५
श्रीकण्ठसख. ९ टी०
श्रीमत्. १७७३
श्रीवत्साङ्क. २१९ टी०
श्रुतिविकल. ४५४ ,,
श्वेतपत्त्ररथ. २१५ ,,
श्वेतरस. ४०९ ,,
श्वेतवाजिन्. १०४ ,,

ष.

षट्चरण. १२१२ टी०
षट्पद. १२१२ ,,
षडंह्रि. १२१२ ,,

स.

संस्फेट. १८२०
संहतल. १७९७
सगर्भ्य. १७९४
सङ्कल्पयोनि. २२९ टी०
सङ्कोच. १८०१
सङ्घर्ष. १८८६
सत्येतरत्. २६५ टी०
सदागति. १८५०
सदातन. १८७९
सधर्मचारिणी. १७९१
सनत्. १८८८
सनात्. १८८८
सनिष्ठेव. २६६ टी०
सन्तति. १७८९
सन्धि. १८३६
सप्तच्छद. १५ टी०
सप्तपलाश. १६ ,,
सप्तर्षिज. १७६०
सप्तर्षिपूता. १४ टी०

समर्पण. १८८७
समाख्या. १७६८
समाधि. १७६८
समुद्रकाञ्चि. ९३८ टी०
समुद्रनवनीत. { १०५ ,, १७५७ १७५९ }
समुद्ररशना. ९३८ टी०
समुद्रवसना. ९३८ ,,
समुपजोष. १८८७
समृद्ध. ३५८ टी०
सम्पा. ११०६ ,,
सम्फेट. १८२०
सम्भव. १७५२
सम्मार्जक. १७७४
सरमा. १८६३
सरसीरुह. ११६२ टी०
सरोज. १७ ,,
सरोरुह. १७ ,,
सर्पवल्ली. ११५५ ,,
सर्वदमन. १८०९
सर्वदा. १८८८
सर्वार्थसिद्ध. ९४ टी०
सर्वीय. १७५२
सव्यष्ठ. १८१५
सहधर्मिणी. १७९०
सहाय. १८१३
सांशयिक. १७८१
सांसृष्टिक. १७६२
सातीन. १८५६
सादिन्. १८१५
सासपादिन. १८१३
सालवाहन. १८११
साल्वारि. २२१ टी०
सिंहवाहना. २०३ ,,
सित. १८५७
सितांशु. १०५ टी०
सिताश्व. १०४ टी०
सितेतर. १६ टी०
सिद्धार्थ. १७६६

सु. १८८९
सुग्रीवाग्रज. १८१०
सुता. ५४२ टी०
सुतारा. १७५४
सुधांशु. १०५ टी०
सुधासू. १०४ ,,
सुनासीर. १०५ ,,
सुरपति. १८ ,,
सुरयान. ८९ टी०
सुरस्त्री. १८३ ,,
सुरस्त्रीश. १७३ ,,
सुरेश. १७३ टी०
सुषीम. १८७६
सूका. १७६९
सूत्रामन्. १७६३
सूनु. ५४२ टी०
सृक्किणी. १७९६
सृणिका. १७९९
सौखशायनिक. १८१९
सौखशाय्यक. १८१९
सौर. १७६०
सौवर्ण. ६५६ टी०
स्कन्धावार. ७४६ ,,
स्तनप. १७७१
स्तैन्य. १७७६
स्थला. ९३९ टी०
स्थापक. ३३०
स्थूरिन्. १८६२
स्थूल. १७ टी०
स्नुहा. १८५२
स्फुरक. १८१८
स्फोटन. १८२५
स्फोटायन. १८२५
स्फौटायन. १८२५
स्मरवती. ५०७ टी०
स्मृतिभू. २२९ ,,
स्वधाशन. ८८ ,,
स्वर्गस्त्री. १७३ ,,
स्वर्गिन्. ८८ ,,
स्ववासिनी. १७९०

स्वाहाशन. ८८ टी०
स्वीकृत. १८८४

ह.

ह. १७९८
हनूमत्. १८१०
हयग्रीवरिपु. २२१ टी०
हर्यक्ष. १७६४
हव्यभुज्. १०९७ टी०
हालहल. } १८५८
हालाहल. } १८५८
हिङ्गुलु. १८४३
हिमवद्दुहितृ. ९ टी०
हिरण्यकशिपुदारण. २२१ टी०
हृदयेश. ५१६ ,,
हेम. १०४३ ,,
हैरिक. १८१२
ह्रदिनी. १८४७
ह्रीकुर्वन्. १८६५

इति शेषनाममालाकारादि।

इति कलिकालसर्वज्ञश्रीहेमचन्द्राचार्यप्रणीताया नाममालायाः शीलोञ्छस्य शेषनाममालायाश्च मूलमकारादिक्रमश्च।

इति श्रेष्ठि देवचन्द ला० जैन पु० ग्रन्थाङ्कः ८८.

निघण्टुशेषेऽकारादिक्रमः

अंशुमती.	२१६०	अङ्कोलक.	२०२१
अंशुमत्फला.	२०४९	अङ्गारवर्णा.	१९५८
अक्ष.	१९७०	अङ्गारवली.	२०३४
अक्षफल.	२०३१	अङ्गारवल्लिका.	२१६०
अक्षिपीलु.	२०२६	अङ्कुल.	२२६२
अक्षिस्यन्द.	१९५०	अङ्घ्रिपर्णी.	२०८७
अक्षोट.	२०२८	अङ्घ्रिसानुज.	२११२
अगस्त्य.	१९१७	अजप्रिया.	१९६१
अगुरु.	१९१०	अजमोदा.	२१४३
अगूढगन्ध.	२१५१	अजशृङ्गी.	२०७९
अग्निपादप.	१९६१	अजहा.	२१८५
अग्निपुष्पिका.	२०३७	अजाण्टी.	२२३०
अग्निभा.	२०९६	अञ्जनकेशिन्.	१९२६
अग्निमन्थ.	१९७३	अञ्जलिकारिका.	२१७१
अग्निमुखी.	२०२३	अटोला.	२२३६
अग्निशिख.	२१५९	अट्टहास.	२१२७
अग्निशिखा.	२२०२	अण्डतुल्यफल.	२०२९
अग्र्याख्य.	२१३५	अतल.	१५९०
अङ्कोट.	२०२१		

अति.	१७४२, १८८९
अतिगुहा.	२१६०
अतिबला.	२१४८
अतिमुक्त.	१९२६
अतिमुक्तक.	१९७९
अतिरसा.	२१०६
अतिविषा.	२१७५
अतिसौरभ.	२११०
अत्रपत्रक.	२१११
अदरोहिणी.	२०४५
अधःशल्य.	२०९२
अधिष्टकण्ट.	२११५
अनन्ता.	२११५, २२०२, २२०४, २२६४
अनाक्रान्ता.	२०८३
अनार्यक.	१९१०
अनार्यतिक्तक.	२११६
अनुवाक.	२०१७
अनुस.	२१४५
अश्वक.	२०४८
अन्यथा.	१७४७
अपामार्ग.	२०९२
अपामार्गतुल्यक.	२२३८
अब्ज.	२२१४
अब्जजन्मन्.	२२१४
अब्रुह.	२२१४
अभया.	१९५९
अभ्रङ्कष.	१९९४
अभ्रपुष्प.	२०१८
अमला.	२०९९
अमिलास.	२१३२
अमृतवल्ली.	२२०४
अमृता.	१९६९, १९७२, २२०३
अमृताफल.	२२४५
अम्बष्टकी.	२१८०
अम्बष्ठा.	२१२६, २२३६
अम्बुज.	२०१६
अम्बुदाह्वय.	२२६६

अम्बुप्रसादनफल. २०४४
अम्बुवेतस. २०१८
अम्रपाटक. १९३६
अम्ल. १९४८
अम्लकेशर. १९४२
अम्लटोलक. २२३६
अम्लपत्र. १९५१
अम्लपूर. १९४६
अम्ललोणिका. २२३५
अम्लवृक्ष. १९४६
अम्लवेतस. १९४७
अम्लशाक. १९४६
अम्ला. २२३६
अम्लान. २१३२
अम्लिका. १९४५
अरणि. १९७३
अरण्यनलक. २२६०
अरलि. १९७४
अरविन्द. २२१३
अररुफोता. २१९२
अरिमर्द. २२३२
अरिष्ठ. २२२३, २०२५
अरिष्ठा. २१८४
अरुण. २१४५
अरुणा. २१८७
अरुष्क. २०२२
अरुष्कर. २०२२
अर्कभक्ता. २२३१
अर्जक. २१०८
अर्जुन. १९९२, १९९२, २२६३
अर्थप्रसाधनी. २१४९
अर्थसाधन. २०२३
अर्शोघाती. २२२९
अला. २२६४
अलाबू. २२४७
अल्पघाटा. २१५७
अल्पमारिष. २२३७
अल्पास्थि. २०६४
अवगवाक्षी. २१९५
अवल्गुज. २१०५

अव्यक्तगन्धिका. ११९४
अव्यथा { १९७० / २१०३ }
अशोकरोहिणी. २१८३
अश्मगर्भ. १९९०
अश्मन्तक. १९५१
अश्मरिकारिपु. २०२०
अश्वकण्ड. २०७८
अश्वकर्ण. १९९१
अश्वगन्धा. २०७८
अश्वघ्ना. २१६३
अश्वत्थ. १९२७
अश्वत्थफला. २१५६
अश्वपुच्छा. २०९७
अश्वमारक. १९१८
अश्वमूर्ति. २०३९
अश्वरोध. १९१८
अश्ववल्लभा. २०८४
अश्वावरोहक. २०७८
अष्टापदी. २१२९
असन. १९८९
अहमग्रिका. १९६९
अहो. १८८९

आ.

आकाण्डीरक. २२६७
आखुपर्णी. २२११
आघाट. २०९३
आघेगी. २२२९
आचमन. २११८
आटरुष. २०४७
आढकी. २२७८
आदण्ड. २०४१
आदित्यवल्ली. २२३१
आमण्ड. २०४०
आमलकी. १९७२
आम्र. २००९
आम्रातक. १९३५
आयतफला. १९३२
आयसीश्वरा. २१६३
आहेवत. २०२९
आरोग्यशिम्बिक. १९८८
आर्तगल. २१३४
आर्यभि. २१८६

आवर्तकी. २१६१
आशु. २२७१

इ.

इक्षुकर्णिका. २११७
इक्षुकाण्ड. २२५७
इक्षुगन्ध. २२५७
इक्षुगन्धा { २०८५ २०८८
इक्षुवल्ली. २०८५
इक्षू. २२५८
इक्ष्वाकु. २२४७
इङ्गुदी. १९६३
इज्जल्पू. २०१६
इन्दीवर. २२१७
इन्दीवरी. २१८४
इन्दुक. १९५१
इन्द्राक्ष. २०६०
इन्द्रवारुणी. २१९४
इन्द्रा. २११५
इन्द्राणी. { २०५९ २०७२
इन्द्रायुध. २०७२
इष्टकापथक. २२७०

उ.

उग्रगन्धा. { २१४४ २१९६
उग्रा. २१९६
उच्चटा. २१७८
उज्झटा. २०९९
उत्तरा. २१६५
उत्तानपत्रक. २०४१
उत्पल. २१२७
उत्पलशाखिन्. २१९९
उत्सादन. २००३
उदकीर्य. २०३३
उदनाह्वया. २१४७
उदुम्बरपर्णिका. २०८९
उद्दालक. २००७
उद्वह. १९८१
उद्वेग. २०६८
उन्मत्त. २१४०
उपकुञ्चि २२२३
उपकुञ्चिका. २२२३

उपकुल्या. २१९०
उपासन. १६९४
उलपवल्वज. २२५८
उलिका. २२३६
उशीरपत्रा. २०१३
उशीरममय. २२६९
उषणा. २१९०
उष्ट्रधूमकपुच्छा. २०८०

ऋ.

ऋद्धि. २०६१
ऋषभ. २०६०
ऋषिसृष्टसुख. २०६२
ऋष्यगन्ध. २०८५
ऋष्यगन्धा. { २०८५ २१४८
ऋष्यप्रोक्ता. २१८६
ऋष्या. २१४८

ए.

एकपत्रफल. २०७०
एकवदन. २०३१
एकाष्ठील. १९३८
एकाष्ठीला. २१८०
एडगज. २१०२
एनतेन. १८८९
एरण्ड. २०४०
एर्वाल. २२४८
एलापर्णी. २१०६
एलावालुक. २१२०
एल्वालु. २१२०

ऐ.

ऐन्द्री. २१९४
ऐरवत. १९५२
ऐर्वारु. { २०९१ २१९५
ऐलेय. २१२०

ओ.

ओड्रपुष्प. २०३७
ओदनपाकिन्. २१३४

क.

ककु. २२७६
ककुत्र. १९९२
कङ्कता. २१४८
कङ्कुष्ठ. २०६३

कङ्कोट. २२४६
कङ्कोलक. १९२३
कङ्कुनी. २०७५, २२७९
कच्छकोलि. २०१७
कच्छुनाशिनी. २१५६
कच्छुरा. २११५, २१८५
कटङ्कटेरिका. २०५४
कटभी. २०९६, २१९४
कटम्भर. १९३५
कटम्भरा. २१८४
कटिल्ल. २०९४
कटिल्ला. २२४४
कटु. २१८४
कटुका. २१८३, २२४७
कटुग्रन्थिक. २१९१
कटुफल. १९२३
कटुम्बक. २२५५
कटुरोहिणी. २१८३
कट्फल. २०३५
कट्फला. १९८३
कट्वङ्गा. १९७५
कडङ्गर. २२८५
कणजीरक. २२२२
कणवीर. १९१८
कणा. २१८९
कणाजाजी. २२२२
कणिश. २२८४
कण्टकाढ्या १९५७
कण्टकारिका. २०८१
कण्टकिन्. १९५३, २००८
कण्टकीटक. १९६३
कण्टफल. २०८९
कण्टली. २०८१
कण्टी. २०८८
कण्डुर. २२२९
कण्डुरा. २१८५
कत. २०४४
कतककर्कश. २२३२

कथम. १९४७
कदम्बक. २२८३
कदम्बपुष्पिका. २१०३
कदली. २०४९
कदुपर्णी. २२०८
कनकाह्वय. २१४०
कन्द. २२२९
कन्दपत्रत्वच्. २१६५
कन्दराल. १९२८
कन्यका. २१३१
कपिकच्छा. २१८५
कपिकच्छुरा. २१८५
कपिचूत. १९३५
कपित्थ. १९४९
कपिपिप्पली. २०९२
कपिप्रिय. १९३४, १९३५, १९४९
कपिहोमा. २१८६
कपिला. १९५९
कपिवल्ली. २०९३
कपीतन. १९०७, १९३६, १९२९
कपीन. १९३९
कपोल. २०२९
कपोताङ्घ्रि. १९२५
कफवर्धन. २०१५
कफहर. २२४५
कफेलु. २००७
कमण्डलु. १९२८
कमल. २२१३
कमलोत्तर. २१५९
कम्पिलक. २०४३
कम्बुक. २०७८
कम्बोजि. २०९७
करकण्टका. २१८२
करञ्ज. २०३२
करतालिका. २०३४
करमर्द. १९३६
करवल्लभ. २०२७
करवी. २१५३
करवीर. १९१८

करवीरक.	१९०७	कर्णसू.	१९५१
करहाट.	२०१४ २२१९	कर्णिकार.	१९१६
		कर्णिकारच्छाय.	१९८५
करात्ती.	१७९०	कर्णी.	१९८८
कराम्रक.	१९३९	कर्पट.	१९३०
करी.	१९९६	कर्पराल.	२०२८
करीषणी.	२२०९	कर्पूर.	१९२२
करुण.	१९४१	कर्बर.	२२३९
कर्कटक.	२०१५	कर्बरि.	२२५२
कर्कटकिनी.	२०१५	कर्बुर.	२११९
कर्कटशृङ्गी.	२०८०	कर्मार.	२०५३
कर्कटाह्वा	२०८१	कर्षफल.	१९७१
कर्कटी.	२२४८	कर्षि.	१९७१
कर्कन्धु.	१९५९	कलम.	२२७२
कर्करी.	२२४८	कलम्बी.	२२४४
कर्कशच्छदा.	२२०८	कलशी.	२०८६
कर्कशाह्व.	२०४३	कलायक.	२२७२
कर्कारु.	२२४६	कलिङ्गी.	२२४६
कर्कोटकी.	२२०७	कलिद्रुम.	१९७१
कर्चूर.	२१४२	कलिनाशन.	२०३२
कर्णधारिणी.	१९१९	कलिवास.	१९३१
कर्णपूर.	१९०७	कलिहारिका.	२२०२

कल्याण.	१९८९	काकपीलु.	२००२, २९७८
कल्हार.	२२१७	काकमर्दक.	२०४२
कवच.	२१४६	काकमाची.	२०४२
कवल.	२२१६	काकमुद्रा.	२०९८
कश्मरी.	१९८३	काकर्द.	२०४२
कश्मीर.	२२५१	काकवल्लभा.	२०१३
कषाय.	१९९१	काकसाह्वा.	२२३९
काककर्कटी.	२०६६	काकादनि.	२१७७
काककुष्ठ.	२०६३	काकेन्दुक.	२००२
काकचिञ्चिका.	२१७७	काकोडुम्बरिका.	१९३२
काकजङ्घा.	२१५३	काक्षीव.	१९७७
काकजम्बु.	२०१३	काचिम.	१७०८
काकणिन्द्रिका.	२१७७	काञ्चनी.	२१००
काकतक्षू.	२२८१	काण्ड.	२१८५
काकताल.	२११०	काण्डतिक्तक.	२११६
कायतुण्डक.	१९११	काण्डरुहा	२१८४
काकतुण्डपूली.	२१५५	कानीन.	२००४
काकनखी.	२१७७	कान्ता.	२१२८
काकनन्तिका.	२१७७	कान्तारक.	२२५९
काकनाशा.	२१५४	कामक.	२२५४
काकपाद.	१९६७	कामदूती.	१९०८
काकपालक.	२०६३		

कामपादप.	२०४६
कामाङ्गा.	२००९
कामुक.	१९२७ २०१६
काम्पिल्ल.	२०४३
कायस्था.	१९१०
कारम्भा.	२०७६
कारवी.	२१४३ २१५३ २२२१ २२२२
कारवेली.	२२४४
कार्तिकेय.	२०३०
कार्पाशी.	२०४४
कार्मुक.	२०२६
कार्य्यशाल.	१९५१
काल.	२००२ २२३२
कालगोष्ठा.	२१८८
कालनियति.	१९६४
कालमेषी.	२१०४ २१८८
कालवल्ली.	२१९१
कालवृन्त.	२२७८
कालवृन्तिका.	१९०८
कालशाक.	२००१
कालस्कन्ध.	१९१९ २००१
काला.	२१३७ २२२३
कालानुसाय.	२०५०
कालिरस	२०४९
कालेयक.	२०५५
काल्य.	२१४२
काश.	२२५७
काश्मरी.	१९८४
काश्मीरज.	२१२२
काश्मीररिपु.	२२४०
काष्ठदारुणी.	१९९८
काष्ठपाटला.	१९०९
काष्ठशारिवा.	२१९८
काष्ठीला.	२०४९
कासघ्नी	२०३४
कासमर्द.	२२३२

कासू.	१९६०	कीरवल्लभ.	२०३६
कासेक्षु	२२५७	कुक्कुट्ट.	२२४१
काहल.	१९३४	कुक्कुट्टी.	१९५६
काहला.	१९२७	कुक्कुर.	२०५६
किंशुक.	१९८०	कुघ.	२२५६
किंसारु.	२२८४	कुङ्कुम.	२१२१
किङ्कण.	१९२६	कुचन्दन.	१९१४
किङ्किणी.	२१५८	कुजम्बुका.	२०१३
किङ्कीराट्.	२१३४	कुञ्चिका.	२२२३
किङ्कीरात.	२१३४	कुञ्जरा.	२०३८
किल्क.	२१५८	कुट.	१९७४, २१३५, २२६७
किणीही.	२०९२		
किण्वमूल.	२१७४		
किण्विन्.	१७२०	कुटी.	२१६८
कितव.	२१३९	कुट्टिम.	२०३६
किम्पाक.	२०४२	कुठिञ्जर.	२१०८
किरात	२११६	कुठेरक.	२१०८
किरातक.	२११६	कुण्डली.	२२०४
किराततिक्त.	२११६	कुण्डिन्.	१७२०
किलासघ्न.	२२४६	कुतसु.	२२५२
किलिम.	१९१७	कुनालिक.	१७३३
किशिनी.	२२१०	कुनाशक.	२११५

कुन्द. २१२६
कुन्दरुकी. २०३९
कुपालु. २००२
कुबेराक्षी. १९०९
कुब्जक. { २००८, २०१६
कुब्जकण्टक. १९५४
कुमारक. २०१९
कुमारजीवनामक. २०३१
कुमारी. २१३१
कुमुद. २२१६
कुमुदाहारी. १९८३
कुमुदिका. २०३६
कुमुदोद्भव. १९१८
कुमुद्वती. २२१५
कुम्भिका. २२२०
कुम्भी. २०३६
कुम्भीक. १९१७
कुम्भोलूखलक. १९६५
कुरण्टक. { २१३२, २१३३
कुरबक. २१३३
कुरुण्डी. २२४०
कुरुवक. २१३२
कुरुविन्द. २२६६
कुल. २१७४
कुलक. { २००२, २२४५
कुलत्थ. २२७८
कुलत्थिका. २२७८
कुलपुष्प. २१७४
कुलाव. १९८२
कुली. २०८२
कुल्माष. २२७८
कुवलय. २२१६
कुवलि. १९५९
कुवेल. २२१६
कुश. २२५६
कुशलिन. १९५१
कुशिंशिपा. १९५९
कुशेशय. २२१३
कुष्ठनाशिनी. २१०४

कुसुम्भ. २१२१, २१५९
कूटशाल्मली. १९५७
कूरमण्डलपत्रक. २०९५
कूर्चक. २२४९
कूर्चकेसर. २०६७
कूर्चशीर्षक. २२४९
कूष्माण्डक. २२४६
कृतच्छत्रा. २२०६
कृतत्राण. २११२
कृतमाल. १९८६, २०३३
कृमिघ्न. १९४३
कृमिज. १९१०
कृमितरु. २०११
कृमिहा. २०६०
कृष्ण. २१८८
कृष्णजटा. २१६५
कृष्णतन्दुल. २०५९
कृष्णतन्दुला. २१९०
कृष्णपाकफल. १९४०
कृष्णफला. २१०५
कृष्णभद्रा. २१९९
कृष्णभेदा. २१८३
कृष्णमल्लिन्. २११०
कृष्णमालुक. २११०
कृष्णला. २१७७
कृष्णवर्ण. २०२३
कृष्णवल्ली. २१९९
कृष्णवृन्तिका. २०९७
कृष्णसर्जस्. १९८९
कृष्णसारा. १९५८
कृष्णा. १९११, १९८२, २१८९
केकणि. १९६७
केतक. २०७०
केतकच्छदनीय. २०४४
केरलन्. २०५९
केलम्बू. २२४४
केशमुष्टिक. २०२६
केशरञ्जन. २२३१

केशवल्ली.	२०९३	कोलक.	२१८९
केशवावास.	१९२८	कोलकर्णी.	२०७८
केशाम्बु.	२०११	कोलफल.	१९९३
केशी.	२१६६	कोलमूल.	२१९१
केसर.	१९१६ २२१८	कोला.	२१९०
		कोलि.	१९५९
केसराम्ल.	१९४२	कोलिपत्र.	१९९६
केसरी.	१९४३	कोली.	१९६०
कैटरी.	२०३५	कोशफला.	२२०७
कैरव.	२२१६	कोशातकी.	२२०६
कैरविणी.	२२१५	कोषपुष्प.	१९९९
कैवर्तिमुस्तक.	२२६७	कोषफल.	१९२४
कोकनद.	२२१५	कौरव.	२११७
कोकिलाक्षमः.	२२५७	क्रकरा.	१९६६
कोटिवर्षा.	२०५८	क्रन्दाल.	२०५१
कोद्रव.	२२८०	क्रमसन्धारण.	१९७९
कोमल.	१९२३	क्रमुक.	२००४ २०५१ २०६८ २०७१
कोर.	१९२४		
कोरङ्गी.	१९२१		
कोरदूषक.	२२८०		
कोल.	१९२४	क्रमुकच्छद.	२०६९

क्रव्यादिन्. २१६६
क्रोष्टुपुच्छिका. २०८६
क्लीतक. २०७७
क्लीतकिका. २१३८
क्षत्रियवरा. २२४७
क्षारपत्रक. २२३३
क्षारश्रेष्ठ. { १९८१ २०५२
क्षितिक्षम. १९५३
क्षीवक. २०२६
क्षीरकन्दा. २०८५
क्षीरपुष्पी. २१४१
क्षीरवल्ली. २०८५
क्षीरविदारिका. २०८५
क्षीरशुक्ला. २०८५
क्षीरार्कपर्ण. १९३७
क्षीरिका. १९३३
क्षीरिणी. २२०८
क्षीरिन्. १९३१
क्षुद्रचन्दन. १९१३
क्षुद्रपत्र. २१०८
क्षुद्रपत्रक. २२५८
क्षुद्रपनस. २००८
क्षुद्रफला. २१९५
क्षुद्रभण्टाकी. २०८२
क्षुद्रवर्षाभू. २०९४
क्षुद्रसहा. २०९८
क्षुद्रा. २०८२
क्षुद्राम्र. २०११
क्षुद्राम्ली. २२३६
क्षुर. २०८९
क्षेत्रमण्डन. २१५८

ख.

खण्डारीष्टा. २०५४
खण्डिक. { २२७४ २२७७
खदिर. १९५३
खदिरिका. २१७१
खर. २२५६
खरपत्र. २१११
खरपुष्पा. २२५२

खरमञ्जरी.	२०९२	गन्धकारी.	२०३९
खरस्कन्ध.	१९३५	गन्धकुसुम.	१९४३
खराश्वा.	२१४३	गन्धनाकुलिका.	२१०७
खर्जूर.	२०६५ २०७०	गन्धपत्र.	१९४९
		गन्धपुष्प.	२०१७
खर्जूरिका.	२०६६	गन्धपुष्पक.	२०२१
खर्जूरी.	२०७०	गन्धफली.	२०७६
ग.		गन्धबली.	२१४९
गजद्विश्.	१९८५	गन्धमांसी.	२१६६
गजभक्ष्या.	२०३९	गन्धमूलक.	२१४२
गणरूपक.	१९३७	गन्धमूला.	२१०६
गणिका.	२१२६	गन्धर्वहस्तक.	२०४१
गणिकारिका.	१९७३	गन्धवणी.	२१४५
गण्डकाली.	२१७१	गन्धवती.	२१६८
गण्डकी.	२२५८	गन्धवीरा.	२०३९
गण्डदूर्वा.	२२६५	गन्धवृक्ष.	२०१९
गण्डाली.	२२६५	गन्धसार.	१९१२ १९९३
गण्डीर.	२२३८		
गण्डीरक.	२२३७	गन्धा.	२१६० २२५२ २२५२
गण्डीरी.	२२५८		
गन्धकटी.	२१६८		

गन्धाढी. २१६७
गन्धाढ्या. २१३१
गन्धाली. २११९
गन्धोत्कट. २१३९
गमन. २२५९
गम्भारी. १९८३
गम्भीर. १९४१
गरागरी. २२०५
गर्दभ. २२१६
गर्दभशाक. २१६१
गर्दभाण्ड. १९२८
गर्भपाकिन्. २२७१
गर्भपातन. २०२४
गर्भपातिनी. २२०२
गवाक्षा. २१२९
गवादनी. २१९४
गवेधु. २२८२
गवेधुका. २२८२
गाङ्गेय. २२६६
गायत्रिन्. १९५३
गालव. २००५
गिरिज. २०००
गिरिपर्णी. २१९२
गुग्गुली. १९६४
गुच्छ. २२८५
गुच्छफल. २०१७
गुञ्जस्तजनक. २२६१
गुञ्जा. २१७७
गुडपुष्प. १९९९
गुडफल. २०२७
गुडा. १९३८
गुडूची. २२०३
गुणोज्ज्वला. २१२५
गुन्द्रा. २०७६, २२५६
गुन्द्री. २२६६
गुरुपुष्पिका. १९४५
गुल्मक. १९१९
गुल्मारि. २०२७
गुवाक. २०६८
गुहा. २०८६
गुहाशय. २०२८

गूढगंध.	२१५१
गृञ्जन.	२२२४
गृध्रनखी.	१९६०
गेहविटप.	१९८६
गोकण्ट.	२०८८
गोकर्णी.	२२००
गोक्षुर.	२०८७
गोचन्दना.	२१४५
गोजिका.	२१४६
गोत्रवृक्ष.	१९९४
गोदुधा.	२१९५
गोधास्कन्ध.	१९५५
गोधूम.	२२७७
गोनर्द.	२२६७
गोपकन्या.	२१९८
गोपति.	२०६१
गोपभद्रिका.	२०३५
गोपवल्ली.	२१९८
गोपवृक्ष.	१९७६
गोपुरल्लव.	२२६७
गोप्या.	२१९८
गोमी.	२०५९
गोमूत्रगन्धक.	१९९०
गोलफल.	१९९९
गोलिह.	२०५२
गोलोमा.	२०७३
गोलोमी.	२१९७ २२६५
गोल्हा.	२२५२
गोवन्द्रनी.	२०७६
गोशीर्षक.	१९१२
गौर.	१९८१ १९८८
गौरशाक.	२०००
गौरी.	२१०० २१११
ग्रन्थमूली.	२११९
ग्रन्थी.	२००८
ग्रन्थिक.	२०५७ २१९०
ग्रन्थिका.	२१०४ २२१०

ग्रन्थिपर्ण.	२०५६
ग्रन्थिल.	१९६६, १९६७
ग्रहनाशन.	१९८६
ग्रामनलिका.	२२६०
ग्राम्या.	२१३८
ग्राहि.	१९५०
ग्रीष्मा.	२१२८
ग्रैष्मिका.	२१२८
घ.	
घण्टा.	२०५१
घण्टापुष्प.	२१४०
घण्टाख्या.	२१५७
घण्टाली.	२२०६
घनसार.	१९२२
घनस्कन्ध.	२०११
घावनी.	२०८६
घास.	२२६३
घुटा.	१९६०
घुणवल्लभा.	१९५६, २०९०
घुसृण.	२१२१
घृतमण्डलिका.	२१७२
घृतिका.	२०८६
घोण्टा.	१९६०
घोण्टा.	१९६०
घोषा.	२२०६, २२२१
च.	
चक्रवर.	१९७९
चक्रमर्दक.	२१०१
चक्रलक्षण.	२२०४
चक्रशल्या.	२१७८
चक्राक.	२१०१
चक्राख्य.	२०५०
चक्राङ्गी.	२१८४
चक्षुष्य.	२१६९
चञ्चु.	२०४१, २०४१
चटकाशिर.	२१९०
चणक.	२२७४
चण्ड.	१९१९

चण्डा.	२२१०	चाणाक्यमूलक.	२२४२
चण्डात.	१९१९	चामरपुष्पक.	२२५७
चतुरङ्गुल.	१९८७	चार	१९३५
चतुष्पर्णी.	२२३६	चारि.	२२६३
चन्दन.	१९११	चारिपत्रिका.	२१५२
चन्दनपुष्पक.	१९२५	चारुदर्शन.	१९२९
चन्दनबीजिका.	२०४५	चारुपर्णी.	२२२६
चन्दनशाखि.	२१९९	चारुमोटा.	२१२५
चन्दना.	२१९९	चिक्कण.	२०६८
चन्द्रनामक.	१९२३	चिञ्चा.	१९४५
चन्द्रबाला.	१९२०	चित्र.	२०४०
चन्द्राह्वय.	२०४३	चित्रक.	२१३५
चर्मकषा.	२०८४, २१७०	चित्रदण्डक.	२२२९
		चित्रपर्णक.	२१५५
चर्मरङ्ग.	२१६१	चित्रपर्णी.	२०८७
चर्मिण.	२००६	चित्रफला.	२१९५
चलपत्रक.	१९२७	चित्रा.	२०८९, २२११
चवन.	२१९१		
चविका.	२१९१	चिरजीविन्.	२२५०
चव्य.	२१९१	चिरपाकिन्.	१९५०
चाङ्गेरी.	२२३५	चिरबिल्वक.	२०३२

चिर्भिटि. २०९० २२४८
चिलिन्. २००४
चीनक. २२८१
चुक्र. १९४७
चुक्रा. १९४५
चुक्रिका. २२३५
चुक्रिकाम्ला. १९४५
चूडामणि. २१८७
चूत. २००९
चेतकी. १९७०
चोरपुष्पिका. २२१०

छ.

छत्रपत्र. २००६
छत्राकी. २१०८
छत्रातिच्छत्रक. २२५५
छर्दनी. २२४९
छागलाख्य. १९४१
छायावृक्ष. १९२८
छिन्नग्रन्थनिका. २१०४
छिन्नरुहा. २२०३
छिन्ना. २२०४
छिन्नोद्भवा. २२०३
छुरिका. २२३४

ज.

जघनेफला. १९३३
जटा. २१६५
जटायु. १९६४
जटिला. २१६५ २१९६
जतुक. २१५१
जतुका. २१६९ २१६९
जतुकारी. २१७०
जतुकृत्. २१६९
जतुद्रुम. २०११
जननीजनी. २१७०
जन्तुका. २१७०
जन्तुघातक. २०६०
जन्तुनन्तु. २१५८
जन्तुफल. १९३१

जपा. २०३७
जम्बीर. १९४०
जम्बु. १९७५
जम्बू. २०१२
जम्बूल. २०६९
जम्भ. १९४०
जम्भल. १९४०
जम्भीर. २११२
जम्भील. १९४०
जय. २२७५
जयद्रुम. २०४६
जयन्ती. { १९७३, २०४६ }
जया. { १९७३, २२६३, १९६९ }
जरण. { २१३५, २१५१, २२२२ }
जर्त्तील. २२८२
जलकेश. २११८
जलज. { २०००, २२१४ }
जलजन्मन्. २२१४
जलजा. २०७७
जलनीली. ३२२०
जलपिप्पली. २१७३
जलब्राह्मी. २२४३
जलमुक्ता. २२६८
जलरुह. २२१४
जलशूक. २२२०
जला. २२३८
जलाशय. २२७०
जवा. २०३७
जातिकोश. २१२४
जातिफल. २१२४
जाती. २१२२
जातूका. २१५२
जात्यभृत. २१२४
जाली. { २१५८, २२०६ }

जिङ्गी. २१८७
जीमूतक. २२०५
जीरक. २२२२
जीर्णवालुक. २२२९
जीवक. १९८९, २२५०
जीवनाह्वय. २२६७
जीवनी. २२३४
जीवनीय. २२३४
जीवन्ती. २२०४, २२३४
जीवबुध्न. २२६७
जीवबोधिनी. २१०२
जीववर्द्धिनी. २२३४
जुङ्गक. २२२९
जूर्णाह्वय. २२८१
जोरण. १९९६
जोर्णाला. २२८१
ज्ञायतालिका. २०९९
ज्यंभल. १९३७
ज्योतिष्क. २१३५
ज्योतिष्का. २०९६
ज्योतिष्मति. २०९६
झिण्टिन्. २१३३

ट.

टङ्कदेशज २२३९
टङ्क. २०१२

त.

तक्राधिवासन. १९५२
तगर. २०५०
तटरुह २०४५
तनु. २००८
तनुक्षीर. १९३६
तनुवल्कल. २००३
तन्तुल. २२१८
तन्त्रिका. २२०४
तन्दुल. २०५९
तन्दुली २२३७
तन्दुलीय २२३७
तन्दुलेरक. २२३७
तन्वी. २१५३

तपस्विनी. २१०३, २१६६
तपस्वी. २१३९
तमाल. १९१९, २०२०
तमालपत्र. १९२०
तरङ्गिणी. २१०१
तरणी. २१३१
तरुण. २०४०
तर्कारी. १९७३
तल. २०६६
तलफल. २१४०
तस्करस्नायु. २१५५
तस्करी. २२१०
तापसतरु. १९६३
तापसवल्लभ. १९३५
तापिच्छ. १९१९
तामरस. २२१४
तामलकि. २०९९
तामस. १९२०
ताम्रपत्र. १९५१
ताम्रपर्णी. २०३८
ताम्रपुष्प. २२३३
ताम्रफल. २०२१
ताम्रमूलिन्. २११५
ताम्रवृन्त. २२७८
ताम्रसार. १९१४
ताम्रिका. २१७८
तार्क्ष्यशूक. २२७२
ताल. २०६६, २०७०
तालक. २२०५
तालपत्री. २१६४
तालपर्णी. २१५०
तालमूली. २१५०
ताली. २०७०
तिक्तकरोहिणी. २१८४
तिक्तपर्व. २२४६
तिक्तबीजा. २२४७
तिक्तमज्जा. १९६३
तिक्तवल्कली. २२०१
तिक्तशाक. २०१९

तिक्ता.	२१७९, २१८४
तिनिश.	१९७८
तिन्तिडी.	१९४५
तिन्तिडीक.	१९४६, १९४८
तिन्तिला.	१९४५
तिन्दु.	२००२
तिन्दुक.	२२०२, २००१
तिरीट.	२००४
तिलकरोहिणी.	२१८३
तिलपर्णिका.	१९१५
तिलपर्णी.	२०८७
तिलपिञ्ज.	२२८३
तिलपेज.	२२८३
तिल्व.	२००४
तिष्यपुष्प.	१९९०
तिष्यफला.	१९७२
तिष्या.	२१४९
तीक्ष्णगंध.	२१०९, १९७६
तीक्ष्णपत्र.	२०४८
तीक्ष्णफल.	२०४८
तीक्ष्णवल्क.	२०४८
तीक्ष्णसार.	१९६६
तीरवृक्ष.	२०००
तुङ्ग.	१९१७
तुङ्गा.	१९६१
तुङ्गी.	२२५२
तुच्छा.	१९२१, २१३७
तुण्डिका.	२२५३
तुण्डी.	२२५३
तुण्डीकेरी.	२०४४
तुभ.	२२८३
तुम्बरु.	२०४८
तुम्बसी.	२१९६
तुम्बी.	२२४७
तुरगी	२०७८
तुलसी.	२११०, २१६४
तुला.	१९२१

तुवरी.	२२७८
तुष	२२८५
तुषवी.	२२२२
तुषा.	२२८५
तुष्ट.	२००१
तूक्षुर.	२०८९
तूणी.	२१३७
तूर्द.	२०५०
तूल.	२०५०
तूलिनी.	१९५६
तृण.	२२५५, २२६३
तृणध्वज.	२०५२
तृणराज.	२०६६, २०६९
तृणशुल्य.	२१२९
तेजन.	२०५३
तेजनी.	२२००
तेजस्विनी.	२१६३
तेजिनी.	२१६४
तेजोमन्थ.	१९७४
तेजोवती.	२१६४
तेजोह्वा.	२१६४
तैलपर्णिक.	१९१२
तैलभाविनी.	२१२२
तोकय.	२२७३
तोयपिप्पली.	२१७३
तोयमञ्जरी.	२२३८
तोयवृत्ति.	२२३८
तोयाधिवासिनी.	१९०८
त्रपुसी.	२१९६, २२४८
त्रायन्ती.	२११२
त्रायमाणा.	२११२
त्रिक	२०८८
त्रिकण्ट.	२०८८
त्रिदिवोद्भवा.	१९२२
त्रिपर्णी.	२१५९
त्रिपादी.	२१७२
त्रिपुटा.	१९२२, २१३०

त्रिवृन्ताख्य.	१९८०	दन्ती.	२०८९
त्रुटि.	१९२०	दभ्र.	२२५६
	१९३८	दमन.	२१३८
त्र्यरूसुरूपा.	२१३०	दर्भ.	२२५६
त्वक्सार.	२०५३	दलम्.	१९२०
त्वक्सुगन्ध	१९५२	दाक्षिणात्य.	२०६७
त्वक्सुगन्धिका.	१९२१	दाडिम.	२०३६
त्वगादिन्.	१९९६	दाडिमपुष्पक.	२०३४
त्वग्भुज.	२०६५	दानर्षि.	२१३८
त्वचिसार.	२०५३	दाप.	२०५१
त्वलर्क	१९३७	दारुक.	१९९७
द.		दारुण.	२१३५
दण्डोत्पला.	२१४५	दारुहरिद्रा.	२०५४
दद्रुघ्न.	२१०१	दार्विका.	२१४६
दधित्थ.	१९५०	दार्वी.	२०५४
दधिफल.	१९५०	दासी.	२१५३
दन्तधावन.	१९५३	दिण्य.	१९२४
दन्तबीज.	२०३७	दिसिन्.	२१३४
दन्तशठ.	१९४१	दिव्यवज्र.	२११८
	१९५०	दीपवृक्ष.	१९८५
दन्तशठा.	२२३६	दीसा.	२२२६
दन्तहर्षण.	१९४०	दीप्य.	२१४४

दीर्घकील.	२०२१
दीर्घदण्ड	२०४०
दीर्घपत्र.	१९९१
दीर्घपत्रक.	२०००, २२२४
दीर्घपत्रा.	२०९४
दीर्घफल.	१९८७
दीर्घमूल.	२११४
दीर्घमूला.	२१५९
दीर्घरोमक.	२११८
दीर्घवृक्ष.	१९७९
दीर्घवृत्तान्त.	१९७४
दीर्घायु.	२२४९
दीर्घिका.	२१५२
दुःस्पर्शा.	२०८१
दुद्रुम.	२२२५
दुन्दक.	१९७४
दुरभिग्रहा.	२१८५
दुरालभा.	२११५, २१८६
दुर्ग.	१९६४
दुर्गन्धा.	२१०४
दुर्ग्रह.	२०९३
दुर्नामारि.	२१५०
दुर्मेषा.	२१७८
दुर्मोघा.	२१७८
दुर्लेखा.	२१०५
दुर्वणप्रसर.	२१२०
दुर्वा.	२२६३
दुष्प्रधर्षा.	२०८२
दुस्पर्श.	२११५
दूरमूल.	२११४
दृढ.	२१२०
दृढलता.	२२५८
दृढस्कन्ध.	१९३४
दृशोक्षीव.	१९७७
देवजग्ध.	२२५४
देवता.	२१३९
देवताड.	२२०५
देवदाली.	२२०५
देवदुन्दुभि.	२१११
देवदूति.	१९४४

देवद्रु. १९९७
देवधान्य. २२८१
देवनिर्मिता. २२०३
देवपुत्रिका. २०५८
देवपुष्प. १९२५
देवमणि. २१७६
देववल्लभ. { १९१७ / १९९७ }
देवशाक. १९९२
देवश्रेणि. २२००
देवसहा. २१४८
देवी. { २०५८ / २२०४ / २२०० }
दैत्य. १९७१
दैत्या. २१६७
दोला. २१३७
द्रवती. २२११
द्रविड. २१४२
द्रावण. २००१
द्राविडी. १९२०
द्रुकिलिम. १९९७
द्रुम. १९९७
द्रुमोत्पलव्याध. १९१५
द्रोणी. २१३८
द्वारदारु. १९९३
द्विजकुत्सित. २००६
द्वितीय. २१०९
द्विरदाशन. १९२८
द्वीप. १९२४
द्विपिशत्रु. २१८१
द्विपिका. २१८१

ध.

धत्तूर. २१३९
धनु. २०२२
धनुर्वृक्ष. १९९४
धनुःश्रेणि. २२०१
धनुष्पुट. १९३४
धन्वन्. १९९५
धन्वयवासक. २११४
धन्वयास. २११४
धमनि. १९२६

धरा. २२०३
धर्मद्वेषिन् १९७१
धर्मपत्तन. २१८८
धर्षणी. २२०८
धव. १९८१
धातकी. २०३७
धातुपुष्पी. २०३७
धान्य. २२७१
धान्यत्वपल. २२८५
धामार्गव. २०९२, २२०७
धावनी. २०८२, २०८६
धुरन्धर. १९८१
धूर्त. २१३९
धूर्तपादप. १९९२
धूर्धुर. २०६१
धूसरच्छदना. २१४२
ध्रुवसाधन. १९९३
ध्रुवा. २१५९
ध्वजद्रुम. २०६६
ध्वाङ्क्षनामिका. २१५६

न.

नकुलप्रिया. २१०८
नक्तञ्चर. १९६५
नक्तमाल. २०३२
नगभित्. २१५५
नट. १९७४, २२५९, २२६७
नटिन्. १९३०
नटी. १९२५
नड. २२५९
नताङ्गी. २०८०
नदीकान्त. २०१६, २१५४
नदीकुलप्रिय. २०१७
नदीसर्जस्. १९९२
नद्यास्या. २१५४
नन्दा. २२०२
नन्दिन. १९८२
नन्दी. २२७४

नन्दीवृक्ष.	२०४६
नमस्कारी.	२१७१
नम्भ.	२००३
नरेन्द्रमाता.	२२३६
नर्तक.	२२५९
नल.	२२५९
नलदमृणाल.	२२७०
नलदा.	२१६५
नलिका.	१९२५
नलिन.	२२१३
नलिनी.	२२१२
नलिनु.	२२६०
नवमालिका.	२१२७
नवमालिनी.	२१२७
नाकुली.	२१०७, २१६२, २२६०
नागजिह्वा.	२१९९
नागदन्ती.	२०९०
नागबला.	२०५४
नागरङ्ग.	१९५२
नादेयी.	१९७४, २०१३, २०१८
नारङ्ग.	१९५२
नारायणी.	२१८१
नारीकेर	२०६७
नाल.	२२८५
नालकिनी.	२२१२
नालिकेर	२०६७, २०७१
नालीक.	२२१४
निःश्रेणि.	२०६५
निःस्यन्दन	२००१
निकुञ्चक.	२०१९
निकुम्भ.	२०९०
निकोचक.	२०२१
निगूढ.	२२७६
निचुल.	२०१६
नित्यभद्रा.	१९८४
निदिग्धिका.	२०८१
निम्ब.	२०२४

निम्बकर.	२०२६
निम्बतरु.	१९६५
नियमन.	२०२५
निर्गन्ध.	१९१६, १९१३
निर्गुण्डिन्	२०७२
निर्गुण्डी.	२०७४
निर्मध्या.	१९२५
निर्माल्या.	२०५८
निशाख्या.	२१००
निशाचरी.	२२१०
निष्कुटि.	१९२०
निष्पाव.	२२७७
नील.	२१३४
नीलकण्ठ.	२२४२
नीलकपित्थ.	२०१२
नीलकेशी.	२१३८
नीलनिर्यास.	१९९०
नीलपर्णक.	२०६४
नीलपुष्पी.	२१९४
नीलमञ्जरी.	२०७३
नीलमल्लिका.	१९६८
नीलवल्कल.	२०६८
नीलसन्धिक.	२०७२
नीलसारक.	२००१
नीलस्यन्दा.	२१९४
नीलाम्बुजच्छदा.	२०१२
नीलिकासुता.	२०७४
नीली.	२१३७
नीवार.	२२७९
नुन्नमालिनी.	२०९९
नृप.	२०५०
नृपात्मज.	२०१२
नेमिवृक्ष.	१९५४
न्यग्रोध.	१९३०
न्यग्रोधा.	२२११
प.	
पङ्कज.	२२१४
पङ्कजमुष्टिका.	२०५८
पङ्कमुष्टिका.	२०५७
पङ्करुह.	२२१४
पचम्पचा.	२०५५

पञ्चाङ्गुल.	२०४०	पद्मकर्कटिक.	२२१९
पटोदय.	२०४३	पद्मनाल.	२२१८
पटोल.	२२४५	पद्मवर्णक.	२२५१
पट्टरञ्जन.	१९१४	पद्मा.	२१६०
पट्टिका.	२००४	पद्माक्ष.	२२१९
पट्टी.	२००४	पद्माट.	२१०२
पण्या.	२०९६	पद्मिनी.	२२१२
पत्तङ्ग.	१९१४	पनसा.	२००८
पत्तूर.	१९१५	पयस्विनी.	२०८५
पत्र.	१९६६	परपुष्टमदोद्भव.	२००९
पत्रपुष्पी.	२०९३	पराजिता.	२१९२
पत्रमालिन्.	२०१८	परावत.	२०२८
पत्राङ्ग.	१९१४	पराश्रय.	१९२७
पत्री.	२१२३	परिपेलव.	२२६८
पत्रोर्ण.	१९७६	परिमण्डल.	२०६५
पथिका.	२१६४	परिव्याध.	१९१५, २०१९
पथिद्रुम.	१९५४		
पथ्या.	१९६९	परुष.	२०६४
पद्म.	२२१३	परूषक.	२०६४
पद्मक.	२०६२	पर्जनी.	२०५५
पद्मकन्द.	२२१९	पर्ण.	१९८०

पर्णभेदिनी.	२०७६	पाटलि.	२०५२
पर्णास.	२१०९	पाटली.	१९०८
पर्पटक.	२१४६	पाठा.	२१७९
पर्वकाढ्या.	१९७२	पाठीन.	२१३५
पर्वपुष्पा.	९०९१	पाण्डु.	२०९७
पलङ्कष.	१९६४	पाण्डुफल.	२२४५
पलङ्कषा.	२०८९	पाण्डुरच्छदा.	१९५८
पला.	२१८९	पाण्डुराग.	२१३९
पलाण्डु.	२२२४	पाण्डुरोगप्रिय.	२१७५
पलाल.	२२८५	पापचेलिका.	२१७९
पलाश.	१९८० २११९	पारावत.	२०२८
पलाशक.	१९९६	पारावतपदी.	२०९६ २१५४
पलाशिनी.	२२१२	पारिजातक.	१९६५
पवनेष्ट.	२१८९	पारिजाता.	२१६३
पवित्रा.	२२५६	पारिभद्र.	२०२४ १९६५ १९९७
पाकल.	२११७		
पाटल.	२०६३ २२७१	पालङ्क्या.	२२३४
पाटला.	१९०८	पाशुपत.	२१७४

पाषाणभेद. २१५५
पाषाणवृक्ष. १९५१
पिकबान्धव. २००९
पिचुमन्द. २०२५
पिच्छा. १९५७
पिच्छिका. २१६१
पिच्छिल. २००६
पिच्छिला. १९५६, १९५८
पिण्डफला. २२४७
पिण्डा. २१५२
पिण्डी. २०१४, २०६५
पिण्डीतक. २०१४
पितामह. २२६१
पिपाठीन. २१३५
पिप्पल. १९२७
पिप्पली. २१८९
पिशाचिका. २१६६
पिशिता. २१६६
पिशुन. २१२१
पीतं. २१२१
पीतक्षीरा. २२०९
पीतचन्दन. २०५५
पीततन्दुला. २२७९
पीतदारु. २०५५
पीतदुग्धिका. २२०८
पीतद्रुम. २०५५
पीतन. १९२९, २०५५, २१२१
पीतनक. १९३६
पीतपूति. १९९८
पीतपुष्प. १९८७, २२०७
पीतपुष्पक. १९१६
पीतपुष्पिका. २१४७
पीतभद्र. २१३४
पीतर. १९८९
पीतवर्णक. २०६३
पीतशाल. १९८९
पीतसार. २०२१

पीता. २०५४, २२८०, २१२६, २१६३
पीतिका. २१००
पीतिनी. २१५९
पीलु. २०२७, २२०१
पीलुपर्णा. २२०१
पीलुपर्णी. २२५३
पीवरी. २१८०
पुटकिनी. २२१२
पुटा. १९२२
पुण्डरीक. २१३९, २२१५
पुण्ड्र. २२५९
पुण्ड्रक १९२६
पुण्यगन्धा. २१२५
पुत्रक. २१३८
पुत्रञ्जीव. २०३१
पुत्रदा. २०७८
पुत्रश्रेणि. २२११
पुद्गल. २२५४
पुनर्नवा. २०९४
पुन्नाग. १९१६
पुर. १९६४
पुरुषनामक. १९१७
पुलक. २०६३
पुष्कर. २२१३
पुष्करजटा. २२५१
पुष्करमूल. २२५१
पुष्पकन्दा. २०८३
पुष्पफल. १९५०, १९६३, २०००
पुष्पवार्षिणी. २०७४
पूग. २०६८
पूगिन्. २०६८
पूतना. १९७०
पूतिपर्णी २१०५

पूतिपुष्पा.	१९४४
पूतिफल.	१९६३
पूतिफली.	२१०५
पूतिमयूर.	२२५२
पूतिमारुत.	१९६८
पूतीक.	२०३२
पूत्यरिभेद.	१९५५
पूरक.	१९४२
पूरणी.	१९५६
पृथक्पर्णी.	२०८६
पृथिवीपति.	२०६१
पृथु.	२१५२ २२२२
पृथ्वी.	२१५२ २२२२
पृथ्वीका.	१९२२
पृश्निपर्णी.	२०८६
पोटगल.	२२५७ २२६०
पौण्डरीयक.	२१६८
पौर.	२२५४
पौष्कर.	२२५१
प्रकीर्ण.	२०३२
प्रकार्यक.	२०३३
प्रग्रह.	१९८७
प्रधन.	२२७५
प्रचोदन.	२११५
प्रतानिका.	२१९८ २२२६ २२६४
प्रतापस.	१९३८
प्रतिविषारुणा.	२१७५
प्रतिहास.	१९१८
प्रत्यक्पुष्पी.	२०९३
प्रत्यक्श्रेणी.	२२११
प्रपुण्डरीक.	२१६९
प्रपुन्नाट.	२१०१
प्रपौण्डरीक.	२१६८
प्रभाचल.	२१५३
प्रमोदनी.	२१२९
प्रलोभी.	२१३४

प्रवङ्ग. १८६४
प्रवर. १९१०
प्रवरवासन्त. २२७६
प्रवाल. २२३३
प्रवालफलघोषिका २२५३
प्रवेल. २२७५
प्रव्रजिता. २१०३
प्रसादक. २२३३
प्रसारणी. २२२६
प्रहसन्ती. २१३६
प्राचीना. २१७९
प्राणक. २२५०
प्रावृषायणी. { २०९४, २१८६ }
प्रिय. १९४१
प्रियंवदा. २१२३
प्रियक. { १९८८, २०७५ }
प्रियङ्गु. { २०७५, २२७९ }
प्रियजीवक. { १९७५, २२५० }
प्रियदर्शन. १९३३
प्रियवल्ली. २०७५
प्रियशालक १९८९
प्रिया. २१३०
प्रियाल. १९३४
प्रियालता. २०७५
प्रेतराक्षसी. २११०
प्लक्ष. { १९२९, १९३० }
प्लवक. १९२९
प्लीहिरक्तहा. २०३५

फ.

फणिज्जक. २१११
फणिन्. २११२
फरण. २२२५
फल. २०१४
फलकिन्. १९१२
फलपूरक. १९४२
फलयू. १९३३

फलषाण्डव. २०३६
फलस्नेह. २०२८
फलाम्बु. २००८
फलराजी. १९३३
फलिनी. २०७६
फलिन्. २०७६
फलेरुहा. १९०९
फल्गुवाटिका. १९३२
फाल्गुनी. १९३२
फुल्ल. २०१६
फेनक्षीरा. २२०९
फेना. २२२६
फेनिल. २०२४
फेनिलच्छदा. १९५९

ब

बदरा. २०४४
बदराधृष्टि. २११३
बदरादित्यवल्लभा. २२३०
बदरी. १९५९
बन्धुर. २०६१
बन्धूकपुष्पक. १९८८
बर्बरक. १९१३
बर्बरी. २२५२
बर्बरोद्भव. १९१३
बर्हि. २२५६
बर्हिपुष्पी. २०३७
बर्हिष्ट. २११८
बलदा. २१५०
बलदेवा. २११३
बलप्रभ. १९९४
बलभद्रिका. २११३
बलवान्. २१५८
बलसार. १९९४
बला. २१४७
बलिन्. २२७४
बहुक्षमा. २०७५
बहुगन्धा. २०७८
बहुत्वक्. २००६
बहुप. १९३०
बहुपट. २००५
बहुपत्र. २०२३
बहुपुत्रा. २०९९

बहुपुत्रिका.	२२४६	बिम्बी.	२२५३
बहुफेना.	२२२५	बिल्व.	१९६८
बहुमञ्जरी.	२११०	बिल्वक.	२१५३
बहुला.	१९२१	बिस.	२२१८
बहुवल्क.	१९३४	बिसनाभय	२२१२
बहुवार.	२००७	बिसप्रसून.	२२१४
बहुसुता.	२१८०	बिसिनी.	२२१२
बाण.	२१३४	बीजक.	१९४३, १९८८
बाणाख्य.	२२६१		
बालकेशी.	२२५८	बीजकोश.	२२१७
बालतृण.	२२६२	बीजपुष्पिका.	२२८१
बालपत्र.	२११४, १९५३	बीजपूर.	१९४२
		बीजपूर्ण.	१९४२
बालपुष्पा.	२१२५	बीजवर.	२२७४
बालभीरुक.	२०१८	बीजस्नेह.	१९८०
बाष्पिका.	२१५३	बुसा.	२२८५
बिन्दुक.	१९६३	बृहत्पत्र.	२००५
बिन्दुलामली.	२२२५	बृहत्पुष्पी.	२१५७
बिभीतक.	१९७०	बृहदेला.	१९२१
बिभेदक.	१९७१	बृहद्बला.	२१४९

बोधि.	१९२७
ब्रह्मकाष्ठक.	२०५०
ब्रह्मकिरीटिनी.	२१४१
ब्रह्मचारी.	२०५१
ब्रह्मचारिणी.	२२२८
ब्रह्मजटा.	२१३८
ब्रह्मण्य.	२०५०
ब्रह्मदर्भा.	२१४४
ब्रह्मदारु.	२०५०
ब्रह्मनिष्ठ.	२०५१
ब्रह्मपादप.	१९८१
ब्रह्ममेखल.	२२६२
ब्रह्मा.	२०३०
ब्राह्मणयष्टिका.	२१६१
ब्राह्मणी.	२०५७, २१६१, २२२८

भ.

भङ्गा.	२२८२
भङ्गुरा.	२१७५
भण्डिल.	१९०७
भण्डी.	२१८७
भण्डीर.	१९०६
भण्डीरी.	२१८७
भद्रक.	२२६६
भद्रकाली.	२२२७
भद्रपर्णिका.	१९८३
भद्रपर्णी.	२२२६
भद्रबला.	२२२७
भद्रमुञ्ज.	२२६१
भद्रमुस्ता.	२२६६
भद्रलता.	२२२७
भद्रवती.	२०३६
भद्रवल्ली.	२१९९
भद्रश्री.	१९१२
भद्रा.	२०३६, २०४५
भद्रेन्द्रा.	१९९८
भरद्वाजी.	२०४५
भल्ली.	२०२३
भवोदन्या.	२१४७

भस्मकाष्ठा.	१९६१
भस्मगर्भा.	१९५९
भस्मपिङ्गला.	१९५९
भारवाही.	२१३७
भारोध्वहो.	१९८१
भार्गवी.	२२६३
भार्गी.	२१६०
भास्करप्रिय.	१९१३
भिक्षु.	२१०२
भिल्लातक.	२०२२
भिषङ्माता.	२०४७
भीम.	१९४७
भीरु.	२०१८
भीरुपत्रिका.	२१८१
भुज.	२००५
भूकूष्माण्डी.	२०८४
भूतकेशी.	२०७३, २०७५, २१६६
भूतघ्नी.	२१११
भूतजटा.	२१६७
भूतनाकेशिका.	२१६७
भूतनुत्.	२०२२
भूतपालघ्नं	२२५५
भूतवास.	१९७०
भूतवृक्ष.	२००६
भूतिक.	२२५४, २२५५
भूतिकतृण.	२२५४
भूनिम्ब.	२११६
भूपदी.	२१२९
भूमिकालिका.	२१४६
भूमिखर्जूरी.	२०६६
भूम्यामलकी.	२०९९
भूरिगन्धा	२१६८
भूरिबला.	२१४९
भूरिस्नेह.	२०२२
भूरुण्डी.	२२४०
भूर्ज.	२००५
भूर्वर्षकेतु.	२०९५
भूस्तृण.	२२५५

भृङ्ग.	२२३२
भृङ्गमित्र	२१२७
भृङ्गरज.	२२३१
भृङ्गराज.	२२३१
भृङ्गसम्मता.	२१३१
भृङ्गार.	१९२४ २२३१
भेकरज.	२२३२
भेदन.	१९४७
भौतिक.	२०२२
भौमा	२१६०
भ्रमरोत्सव.	१९२६

म.

मकरन्द.	२१२६
मकसा.	२२२६
मकुष्टक.	२२७७
मकूलक.	२०९०
मङ्गल.	२०६१
मङ्गली.	२२५०
मङ्गल्य.	१९२८
मङ्गल्यक.	२२७३
मङ्गल्या.	१९११ १९६२ २१४९ २२६४
मञ्जसार.	२१२४
मञ्जरिशिम्बिका.	२०८१
मञ्जरीनम्र.	२०१९
मञ्जिष्ठा.	२१८७
मञ्जुका.	२१८७
मणिच्छिद्रा.	२१७६
मण्डुकपर्ण	१९७६
मण्डूकपर्णिका.	२१८८
मण्डूकपर्णी.	२२३१
मण्डूकी.	२२३०
मत्स्यगन्धा.	२१७३
मत्स्यगन्धिनी.	२१५६
मत्स्यपिता.	२१८३
मत्स्या.	२१८४
मत्स्याक्षी.	२२२८
मत्स्यादनी.	२१७३
मत्स्यान्तकफल.	२०१५

मंदगन्धि. १९८५
मदन. २०१४, २१४०, २२७४
मदयन्ती. २१२९
मदिरासख. २०१०
मद्यपावनी. २०३८
मधु. १९९८
मधुक. १९९८, २०५०
मधुकर्कटी. १९४४
मधुका. २२८०
मधुकाष्ठ. १९९९
मधुगन्धा. २१४१
मधुगृञ्जन. १९७७
मधुदूत. २०१०
मधुपर्णिका. १९८२, २१३७
मधुपर्णी. १९८४, २०७७, २२०४
मधुपुष्प. १९९९
मधुपुष्पा. २०९१
मधुपुष्पी. २१४१
मधुफल. २०१०
मधुबीज. १९७१
मधुमती. १९९४
मधुर. २०५०
मधुरक. २२५०
मधुरसा. २२००
मधुरा. १९४४, २०७७, २१७६
मधुराजफल. १९३४
मधुवल्ली. १९४४
मधुशाक. १९९८
मधुशिग्रुक. १९७८
मधुश्रेणी. २२००
मधुष्ठाल. १९९९
मधुष्ठील. १९९९
मधुसूदनी. २२३४
मधुस्रव. १९९९

मधुस्रवा. २०७७, २१८१
मधूक. १९९८
मधूल. २०००
मधूलिका. २०७७, २२००
मध्यकेसर. १९४३
मध्यदृढत्वक्. २२६२
मनोज्ञा. २१२३
मनोहर. २१२६
मन्दार. १९६५, १९३८
मयूर. २१४३
मयूष्टक. २२७७
मयूरक. २०९३
मयूरजङ्घ. १९७५
मरालिका. २२०६
मरिच. २१८८
मरिचक. २१११
मरी. २२६४
मरुजन्मन्. १९६६
मरुन्माला २०५९, २०५८
मरुचक. २०१४, २११२
मरुसम्भव. २२४२
मरूपक. २११२
मरूद्भव. २११४
मर्कट. २२४३
मर्कटतिन्दुक. २००२
मर्कटिका. २०९३
मर्कटी. २१८५
मलपत्रक. २१६५
मलभारी. १९३३
मलयज. १९११
मलिन्. २१८८
मल्यपुष्पिका. २१५२
मल्लिका. २१७९
मल्लिकाकुसुम. १९४१
मल्लिगन्धा. १९११
मशकिन्. १९३२
मश्कर. २०५३

मसूर. २२७३
मस्तुगन्धा. २२५२
महती. २०८३
महाकन्द. २२४१, २२२४
महाकपित्थ. १९६८
महाकाल. २०४२
महाकुम्भी. १९८३
महागन्धा. २१४९
महाघोषा. २०८१
महाजला. २२०७
महाजालिनी. २१६२
महादेव. १९९८
महान्. २०२९
महानाग. १९१६
महानिम्ब. २०२६
महापत्र. १९९४, १९९६
महापारावत. २०२९
महापुरुषदन्ता. २१८२
महाफल. १९६८
महाफला. २०१२, २१९५, २२०७, २२४७
महाबल. १९९५
महाबला. १९४४, २२२७
महाभद्रा. १९८४
महामेदा. २१७६
महामुनि. २०२९, २०४८
महारञ्ज. २१५९
महारसा. २१३८
महारोध्र. २००३
महार्ह. १९१२
महावर. २१३३
महावर्षा. २०९५
महावल्ली. २२१२
महाविषा. २१५०
महावृक्ष. १९९५, १९३८

महाशण. २१५८, २१५७
महाशाल. १९८९
महाश्यामा. १९५८
महाश्रावणिका. २१०३
महाश्वेता. २०८४
महाश्वेताङ्गवदना. २१९४
महासर्जस. १९८९
महासहा. २०९७, २१३२
महासुगन्धा. २१०८
महिषाक्ष. १९६४
महीरुह. १९४६
महु. २००८
महेरणा. २०३९
महोटिका. २०८३
महोत्पल. २२१४
महौजसी. २१६३
महौषध. २२२३
मद्यगुप्ता. २१८५
मांसरोहा. २१७०
मांसारि. १९४७
मांसी. २१६५
माकन्द. २००९
माकन्दी. १९७२
मागधी. २१२५, २१८९
मागधोत्थित. १९२३
माघ्य. २१२६
माङ्गल्य. २२३५
माणिबन्ध. १८३३
माणिमन्त. १८३३
मातुल. २१४०
मातुलपत्रक. २१४०
मातुलानी. २२८२
मातुलुङ्ग. १९४२
मातुलुङ्गी. १९४४
माधव. २०३१, १९९८
माधवी. २२२१
माधवीलता. १९२७

मारीच.	१९२४	मुखभञ्ज.	१९७७
मारुत.	२११२	मुखशोधन.	१९५५
मारुतापह.	२०२०	मुष्कक.	२०५१
मारुतापहा.	२१०६	मुञ्ज.	२२६१
मार्कव.	२२३२		२२६२
मार्जन.	२००४	मुण्डक.	१९२६
मार्जार.	१९६३	मुण्डतिका.	२१०२
मार्जारगन्धिका.	२०९८	मुण्डी.	२१०२
मालक.	२०६२	मुद्ग.	२२७५
मालती.	२१२२	मुद्गपर्णी.	२०९८
मालतीफल.	२१२४	मुनि.	२१३८
माला.	२२२५	मुनिद्रुम.	१९१७
मालुक.	२११०		१९७६
मालूर.	१९६९	मुशटी.	२२८०
माष.	२२७४	मुष्ककः.	२०५१
	२२८४	मुसलिनः.	२१५०
माषपर्णी.	२०९७	मुस्तकाभ.	२२६८
मिषि.	२२२१	मुस्ता.	२२६६
मिसिद्रुम.	२०१६	मूर्वा.	२२००
मुक्तबन्धना.	२१३०	मूल.	२२५१
मुखप्रिय.	१९५२	मूलक.	२२५१

मूलकपल्लव.	१९७६
मूषण.	२१८९
मृगगामिनी.	२०६०
मृगा.	२०९१
मृगाक्षी.	२०९१
मृगादनी.	२०९१
मृगालिका.	२०८३
मृणाल.	२२१८
मृत्युपुष्प.	२०७०
मृत्युफल.	१९९५
मृदङ्गफलिका.	२२०६
मृदुच्छद.	२००५
मृदुपर्णिका.	२२४४
मृदुफल.	१९६६
मृदुवल्क.	२००५
मेघनाद.	२२३७
मेदा.	२१७६
मेध्या.	२१९१
मेला.	२१३७
मेषकुसुम.	२१०२
मेषशृङ्गी.	२०७९
मेषाक्ष.	२१०२
मेहघातिनी.	२१००
मोक्ष.	२०५१
मोक्षक.	२०५१
मोघन्.	२०५९
मोघा.	१९०८
मोचक.	१९७७
मोचा.	१९५६
	२०४९
मोचाम.	२१४३
मोचिका.	२२४३
मोमाली.	२१२७
मोरटा.	२२००
म्लेच्छकन्द.	२२२३

य.

यजिक.	२२६२
यज्ञाङ्ग.	१९३१
यमलच्छद.	१९५१
यमश्वस.	२१२७
यव.	२२७३

यवतिका.	२१६३
यवनाल.	२२८१
यवनेष्ट.	२०२५, २२२४
यवफल.	२०५२
यवस.	२२६३
यवसाह्वय.	२१४४
यवा.	२२२६
यवानी.	२१४४
यवासक.	२११४
यशस्करी.	२२३५
यशी.	२१६५
यष्टीमधु.	२०७७
यस्या.	२१११
याजनकक्षुर.	२२६१
याज्ञिक.	१९८१
यायसी.	२२४४
यावक.	२२७८
यास.	२११४
युग.	२०६१
यूथिका.	२१२५
योगज.	१९१०
योगसार.	१९५२
योगिन्.	१९५२
योगी.	१९९३
योग्य.	२०६१
योजनवल्ली.	२१८७
योनल.	२२८१
योषाह्वा.	२०७६

र.

रक्त.	२०६२
रक्तकाण्ड.	२२३७
रक्तकाष्ठ.	१९१५
रक्तकुसुमा.	१९५६
रक्तकेसर.	१९१६
रक्तचन्दन.	१९१३
रक्तचूर्णक.	२०४३
रक्तपर्याय.	२१२१
रक्तपादी.	२१७१
रक्तपुष्प.	१९१९, १९८०, २१३२

रक्तपुष्पा. २१६२
रक्तपूरक. १९४६, १९४७
रक्तफल. १९३१
रक्तफला. २२५३
रक्तबीज. २०२३
रक्तमाल. २०२८
रक्तयष्टि. २१८७
रक्तवेधना. २२०६
रक्तशालि. २२७२
रक्तसन्धिक. २२१७
रक्तसरोरुह. २२१५
रक्तसार. १९१४, १९५३
रक्ताङ्ग. २०४३
रक्तिका. २१७७
रक्तोत्पल. २२१५
रक्षणी. २०९८
रक्षदायक. २०६४
रज. २१४६, २२५६
रजःपुष्प. २०६९
रजनीपुष्प. २१२२
रञ्जत. १९१९
रञ्जनी. २१००, २१३७
रणप्रिय. २२६९
रण्डाख्यु. २२२१
रथ. २०१७
रथकृन्नेमि. १९७८
रथनाम. १९७९
रथसाधक. १९७८
रथाङ्ग. २०६१
रन्ध्री. २२६०
रम्भा. २०४९
रम्यक. २०२६
रसना. २१०६
रसफल. २०६७
रसा. २०३८, २१०६, २२३५

रसाम्बष्ठा.	२१८०
रसाम्लक.	१९४८
रसाल.	२००९, २२५८
रसोन.	२२२३
रस्या.	२१०६
राजकशेरुक.	२२६६
राजकोशातकी.	२२०७
राजजम्बू.	२०१२
राजन्या.	१९३३
राजपादप.	१९८७
राजपुत्र.	२०१२
राजपुत्रक.	२०१५
राजबला.	२२२७
राजमुद्ग.	२२७७
राजवृक्ष.	१९३४, २०६९
राजादन.	१९३३
राजाम्र.	१९५०
राजार्क.	१९३७
राजार्ह.	१९१०
राजाह्व.	१९९५
राजिमान्.	२२४५
राजीफल.	२२४५
राजीव.	२२१३
राठ.	२०१४
राम.	२११७
रामठ.	२१५१
रामठी.	२१५२
रामतरणि.	२१३१
रामदूति.	२०९०
रामसेन.	२११५
राष्ट्रवृद्धिकरी.	१९६०
राष्ट्रिका.	२०८२
रास्ना.	२१०६, २१७१, २१८४
रिम.	१९५५
रिमेदक.	१९५५
रुचक.	१९४३

रुचिष्य.	२२४१
रुजासह.	१९९४
रुद्राक्ष.	२०२९
रुधिरस्रावक.	१९४७
रुवक.	२०४०
रुवू.	२०४०
रुहा.	२१७० २२६४
रेखापत्र.	२००६
रेचक.	२०२१
रेचन.	२०६४
रेवत.	१९८७
रोचन.	१९४१ १९५७
रोचनक.	२०४३
रोचना.	२०३५
रोध्र.	२००३
रोध्रपुष्प.	१९९९
रोमश.	१९२०
रोहडक.	२०३५
रोहणोद्भव.	१९१२
रोहिणी.	२१८३
रोहित.	२२५५
रोहितक.	२०३४
रोहिष.	२२५४
रोहि.	२०३४
रोहितक.	२०३४

ल.

लकुच.	२००८
लक्षण.	१९३०
लक्ष्मी.	१९६१ २०६२
लगुड.	१९१९
लघु.	२०१०
लङ्कातिका.	२०५८
लता.	२१६१ २२६५
लताङ्कुर.	२०६९
लतातरु.	१९९१ २०६६
लतार्क.	२२२५

लव.	१९२४, २२७०
लवङ्ग.	१९२४
लवङ्गक.	२१६४
लवणा.	२०९६
लशुन.	२२२३
लाक्षाप्रसादन.	२००४
लाक्षावृक्ष.	२०११
लाङ्गलिन्.	२०६७
लाङ्गली.	२०८६, २१८६, २१७३, २२०२
लाबुनी.	२२४७
लामज्जक.	२२७०
लीमका.	२२७६
लुङ्ग.	१९४३
लेखकाचञ्चिता.	२२६०
लेखशाटक.	२००७
लेख्यपत्र.	२०६६
लोचमर्कट.	२१४४
लोचमस्तक.	२१४३
लोणिका.	२२३६
लोध्र.	२००३
लोभनीया.	२१०४
लोभ्य.	२२७६
लोमपामविनाशि०	१९६२
लोमशा.	२१९७
लोमहीना.	२१५३
लोह.	१९१०
लोहित.	१९१४
लोहितचन्दन.	२११२
लौहद्रावक.	१९४८

व.

वंश.	२०५२
वंशपत्रा.	२१५२
वंशिक.	१९१०
वक्त्रभूषण.	२२२४
वक्त्रशोधिन्.	१९४१
वक्रा.	२०८१
वङ्गसेन.	१९१७

वचाया.	२१९६	वन्यतिल.	२२८२
वञ्जुल.	२०१८	वन्या.	२०९८
वज्र.	१९३८	वपुषा.	२१५६
वञ्जुल.	१९७८	वयःस्था.	२२२८
वट.	१९३०	वयस्था.	१९७२
वटपत्रक.	२१०९	वर.	२१२२
वटप्लव.	१९२९	वरका.	२२७६
वत्सादनी.	२२०३	वरतिक्त.	२१४६
वधू.	२११९	वरतिक्ता.	२१७९
वनकर्णिका.	२०३९	वराटक.	२२१७
वनज.	२०४८	वराम्ल.	१९४३
वनपुष्प.	२००९	वरार्गल.	२०३०
वनविलासिनी.	२१४२	वरी.	२१८०
वनव्रीहि.	२२७९	वरुण.	२०१९
वनभृङ्गाट.	२०८७	वरोह.	२२६६
वनशेफाली.	२०७३	वर्णवती.	२१००
वनस्पति.	१९३१	वर्णा.	२२७८
वनहरी.	२२१०	वर्णिचारुकेसरा.	२१३१
वन्दक.	२१६०	वर्त्तिका.	२०७९
वन्दा.	२०४५	वर्धमान.	२०४०
		वर्धमाना.	१९४४

वर्षपाकिन्.	१९३५	वसुखण्डीर.	२२७५
वर्षपुष्पिका.	२१४८	वसुच्छिद्रा.	२१७६
वल.	२२१६	वसुत्राणा.	२११३
वलाट.	२२७५	वसुवृक्ष.	१९३२
वलिनथिन्.	२१३५	वस्तगन्धा.	२१४३
वल्कला.	२१६४	वस्ताख्य.	१९२०
वल्लकी.	२०३८	वस्नेहविद.	१९९७
वल्लरीन्याल.	२१३५	वह्निचूडा.	२०५७
वल्ली.	२१४४	वह्निपर्याया.	२१८६
वशिर.	२०९२	वह्निशिख.	२१२२
वसन्तकुसुम.	२००७	वह्निशोधन.	१९७४
वसन्तजा.	२१३६	वाकुची.	२१०४
वसन्तदूती.	१९०८	वाकूपुष्पा.	२२२१
वसन्तपादप.	२०१०	वाजिदन्तक.	२०४७
वसा.	२१४५, २१६६, २१६८	वाट्यायिनी.	२१४९
		वाट्यालक.	२१४७
वसिर.	२१९२	वाणीर.	२०१८
वसु.	१९१९, २१७६	वातपोथ.	१९८१
		वाद्यपुष्पिका.	२१४७
वसुक.	२१७४	वानरावास.	१९४९

वानिकप्रिय. १९४७
वानीर. २११७
वानीरज. २११७
वानेय. २२६८
वापगुणी. २२०१
वापिभान्य. २११७
वायसाङ्गिका. २१५४
वायसी. २१५४
वायसेक्षु. २२५७
वारास्तवी. २२५६
वाराही. २११३
वारिज. १९२४
वारिपत्रिका. २१०७
वारुणी. २०९०, २१५५, २२६५
वार्त्ताकी. २०८२
वार्षिक. २११३
वार्षिकी. २१३०
वालक. २११८
वालुक. २१२०
वालुकी. २२४८
वाल्हीक. २१२१, २१५१
वाशिका. २२४६
वासन्त. १९७०
वासन्ती. २१३६
वासवोलूक. १९६४
वासा. २०४७
वास्तुक. २२३३
वाह्यपुष्पिका. २१४८
विकङ्कत. १९६७
विकसा. २१७०, २१८७
विकाम्लिका. १९४५
विकिरण. १९३७
विकीर्ण. २०५६
विजया. २२६३
विजयाशङ्खधारण. २०३१
विटप्रिया. २१०१
विट्खदिर. १९५५

विडङ्ग.	२०५९, २०६४
विडालिका.	२०८४
वितुन्न.	२२४१
विदारि.	२१६०
विदारी.	२०८३
विदुल.	२०१७, २०१९
विद्रध्यराति.	१९७७
विद्रुमवल्ली.	१९२६
विभावरी.	२१२८
विभीषण.	२२६०
विरजाविता.	१९५६
विरूपक.	२००१
विल्वगन्ध.	२१०९
विशद.	२०८३
विशनाशन.	२०१४
विशल्या.	२०८३, २२०४, २२०२
विशाख.	२०९४
विशालत्वग्.	१९८५
विशाला.	२१९६, २२०८
विशोधिनी.	२१३७
विष्वक्सेना.	२०७६
विश्वदेव.	२१४५
विश्वदेवदेवा.	२०५३
विश्वरुपक.	१९१०
विश्वा.	२१७५
विषगन्ध.	२०१५
विषग्रन्थि.	२१७२
विषघातिनी.	२०८०
विषघातिन्.	२००७
विषघ्नी.	२२०३
विषमच्छद.	१९८५
विषमर्दिनी.	२१०७
विषमुष्टिक.	२०२६
विषशङ्कु.	१९९६
विषहारी.	२२३७
विषाङ्कु.	२२४९

विषाणिका.	२०७९
विषाघ्नी.	२१९४
विषोदर.	२०१५
विषौषधि.	२०९१
विष्णुक्रान्ता.	२१९२
विष्णुगुप्त.	२२४३
विष्वक्सेनप्रिय.	२११३
विसर्पिणी.	२१६२
विस्रगन्धा.	२१५६
विहीरा.	१९८३
वीर.	२०६०
वीरण.	२२६९
वीरतर.	२२६९
वीरतरु.	२०२२
वीरपुष्कर.	२२५१
वीरभद्र.	२२६९
वीरशाक.	२२३३
वीर्या.	२१४९
वुक.	२१७४
वुक्तिका.	२२४२
वृक.	२१७९
वृकदन्तिका.	२१८०
वृकी.	२१७९
वृक्ष.	२०२६
वृक्षपर्णी.	२०८४
वृक्षभक्ष्या.	२०४६
वृक्षादनी.	२०४६, २०८४
वृक्षाम्ल.	१९४६
वृकोत्तशा.	२२०५
वृत्ता.	२१७०
वृद्धकर्णिका.	२१७९
वृद्धपादा.	२१६३
वृन्त.	१९७४
वृन्तिका.	१९८२
वृश्चिकाल.	२०७९
वृश्चीर.	२०९४
वृष.	२०४७
वृषभनामक.	२०६०
वृषा.	२२११
वृषायणी.	२२३९

वृष्यकन्दा.	२१५०
वेण्या.	२२०५
वेत.	२०२५
वेतस.	१९४८ २०१७
वेत्रमूला.	२१६२
वेधान्य.	२१४२
वेल्लक.	२१६०
वेल्लज.	२१८८
वेश्या.	२१०१
वैकुण्ठ.	२१०९
वैजयन्तिका.	१९७३
वैदेशी.	२०१३
वैदेही.	२१८९
वैश्रवणावास.	१९३०
व्यडम्बक.	२०४०
व्यडिपत्रिका.	२२४८
व्यण्डा.	२१८५
व्याघ्रतल.	२०४१
व्याघ्रनखी.	१९६०
व्याघ्रपाद.	१९६७
व्याघ्रपुच्छ.	२०४१
व्याघ्री.	२०८२
व्याधिनामक.	२११७
व्याधिहन्.	१९८७
व्यालदंष्ट्र.	२०८८
व्रण.	२०२२
व्रीहि.	२२७१

श

शकम्भरा.	२२५२
शकलि.	२२५४
शकुन्ती.	१९०८
शकुलाक्षक.	२२६५
शकुलादनी.	२१७३ २१८४
शक्रतरु.	१९९२
शक्रपली.	२१११
शक्रपुष्पिका.	२२०२
शङ्कर.	१९६१ २०३०

शङ्खघण्टिका.	२१५७	शतपर्विका.	२१९६
शङ्खद्रावक.	१९४८	शतपाकिन्.	२१७८
शङ्खधरा.	२२४३	शतपुष्प.	२२६८
शङ्खनी.	२१६३	शतपुष्पा.	२२२१
शङ्खपुष्पी.	२१४१	शतप्राश.	१९१८
शङ्खमालिनी.	२१४१	शतमूला.	२१८१
शङ्खयूथिका.	२१२५	शतवीर्य.	२१८१
शङ्खाह्वा.	२१४१	शतवीर्या.	२२६५
शङ्खिनी.	२२१०	शतवेधि.	१९४९
शठ.	२१३९	शता.	२२६५
शठी.	२११९	शतावरी.	२१८०
शण.	२१५८, २२०२	शताह्वा.	२२२१
		शबरपादप.	२००३
शणिपुष्पी.	२१५७	शमीधान्य.	२२८४
शण्डेरिन्.	१९३९	शमीपत्रा.	२१७१
शतपत्र.	२२१३	शम्पाक.	१९८७
शतपदी.	२१८१	शम्बरी.	२२११
शतपर्वन्.	२०५२	शर.	२२६१
शतपर्वा.	२२४४, २२६३	शरश.	२१९८
		शलाटु.	१९६८

शल्यक. २०१४
शल्यपर्णी. २१७६
शव. २००९
शष्प. २२६२
शाक. १९९३
शाकपुष्प. १९६६
शाकवीर. २२३३
शाकश्रेष्ठ. २२३३
शाकश्रेष्ठा. २२३५
शाकाम्ल. १९४६
शाखाम्ल. १९४८
शाण्डिल्य. १९६८
शाबर. २००३
शारद. १९८५
शारदा. २२७५
शारदी. २१७३
शारिवा. २१९८
शार्ङ्गस्था. २०३४
शालपर्णी. २१५९
शालमर्कट. २२४२
शालि. २२७२
शालिक. २२९२
शालूक. { २१२४ / २२१९ }
शाल्मलि. १९५६
शाल्मलिदल. १९८५
शाल्योदन. २१२७
शिंशिपा. १९५८
शिखण्डिनी. { २१२५ / २१७८ }
शिखरिणी. २१२८
शिखरी. २०९३
शिखीग्रीव. १९९०
शिग्रु. १९७६
शिति. २२४१
शितिशिम्बिक. २२७७
शितिवर. २२४१
शिफा. २२१९
शिम्बिका. २२७६
शिरिवारक. २२४०
शिरोरु. १९८९

शिरोवृन्त.	२१८९
शिलाटिका.	२०९४
शिलाभित्.	२१५५
शिव.	१९६५
शिवकिरीटिनी.	२१४१
शिवकीलिका.	१९६१
शिवधूप.	१९६५
शिवमल्ली.	२१७४
शिवलोमा.	१९६२
शिवा.	१९६१, १९७०, २०९८, २१५०
शिवाटिका.	२१५२
शिवाधात्री.	१९७२
शिशिरेफला.	२०८०
शिग्रु.	२००४
शिग्रुगन्धिका.	२१२८
शिषर.	१९२४
शीघ्र.	२०८९, २२७०
शीघ्रपरोहिन्.	२१५८
शीत.	२००७, २०२७, २०१७
शीतपाकी.	२१४७
शीतभीरु.	२१२९
शीतलरजः.	१९२३
शीतला.	१९०९
शीतवीर्य.	२०६३
शीतसंवासा.	२१३६
शीतसहा.	२०७२
शीर्णरोमक.	२०५६
शुक.	२१२१, २२६२
शुकच्छद.	२०५६
शुकनास.	१९१७, १९७५
शुकपुष्प.	१९०७, २०५६
शुकप्रिय.	१९०७

शुकमालक.	२०२५
शुकवृक्ष.	१९०७
शुकष्ट.	२०२५
शुक्तिकाम्ली.	१९४५
शुक्तिपर्णी.	१९८४
शुङ्गिन्.	१९२९, १९३१
शुचिपत्रा.	१९६२
शुभनामन्.	२०२४
शुषिरा.	१९२५
शूकधान्य.	२२८४
शूकशिम्बी.	२१८६
शून्यमध्य.	२२५९
शून्या.	१९२६
शृङ्गक.	२२४९
शृङ्गवेर.	२१४६
शृङ्गिन्.	२०६१
शृङ्गी.	२१७५
शेफालिका.	२०७४
शेलु.	२००७
शम्वरिक.	२०९२
शैलूष.	१९६८
शैवला.	२२२०
शैवाल.	२२२०
शैवालदलसम्भव.	२२६८
शोधन.	२०६४
शोधिता.	२२८०
शोफूकर.	२०२२
शोकघ्नी.	२०९५
शोभाञ्जन.	१९७६
शोषण.	१९७५
शोषहरी.	२२३८
शौण्ड.	२१२४
शौण्डर्य.	२१६८
शौण्डी.	२१९०
शौसरी.	२०४५
शौरि.	१९८८
श्महाकन्द.	२२२४
श्यव.	२०६२
श्यामक.	२२७९

श्यामकन्दा. २१७५
श्यामल. १९२८
श्यामवल्कल. १९०७
श्यामसार. २०१६
श्यामा. २०७६, २१९०
श्यामाक. २२७९
श्यामाङ्गी. २२६४
श्योनाक. १९७५
श्रवणशीर्षा. २१०३
श्रवणा. २१०३
श्रवणी. २१०२
श्रीखण्ड. १९११
श्रीपर्णी. १९७३, १९८२, २०३६
श्रीपुष्प. १९२५
श्रीफल. १९६९
श्रीफला. १९७२
श्रीफलिका. २१३७
श्रीमती. २१३०
श्रीमान्. २०६०
श्रीवारक. २२४१
श्रीवास. १९६९
श्रीवृक्ष. १९२७
श्रीहस्तिनी. २२४०
श्रेयसी. १९७०, २१०६, २१७९, २१९२
श्याह्व. १९६८
श्याह्वय. १९२५
श्लक्ष्णपत्र. १९५१
श्लिष्टपर्ण. २०५६
श्लीपदारि. २०३२
श्लेष्मान्तक. २००६
श्वशुर. २१९४
श्वनावधू. २०५७
श्वेत्. १९१३
श्वेतकन्दिका. २१७५
श्वेतकुम्भीका. १९०९

श्वेतचन्दन. १९११
श्वेतदूर्वा. २२६५
श्वेतपुष्प. { १९१८ २०२०
श्वेतपुष्पा. २०९१
श्वेतपुष्पिका. २१९४
श्वेतपुष्पी. २१४२
श्वेतफल. २०२०
श्वेतबुध्ना. २२१०
श्वेतमरिच. १९७८
श्वेतमूला. २०९५
श्वेतवचा. २१९७
श्वेतवल्क. १९३२
श्वेतवृक्ष. २०२०
श्वेतसर्षप. २२८३
श्वेतसार. १९५४
श्वेतसुरसा. २०७३
श्वेतस्पन्दा. २१९४

ष

षट्पदानन्दी. २१३०
षड्रसा. १९७२
षडङ्गी. २०८८
षड्ग्रन्था. { २०३३ २१९५ २११९
षण्ढतिल. २२८३
षष्टिक. २२७१

स

संवर्त्तक. १९७१
संवर्त्तिका. २२१८
सकटाक्ष. १९८१
सक्तुफला. १९६१
सङ्कोच. २१२१
सतीद. १९३०
सतीनक. २२७३
सत्पुष्प. २१६९
सत्यनाम्नी. २०७५
सत्यवती. २२२८
सत्सला. २१२८
सदापुष्प. { १९३८ २०३५ २१२६

सदाफल.	१९३२
सनकद्रु.	१९३५
सप्तच्छद.	१९८४
सप्तला.	२२२५
समगन्धि.	२२६९
समङ्गा.	२१७१, २१८७
समण्ठ.	२२३८
समन्तदुग्धन्.	१९३९
समष्ठीला.	२२३८
समुद्रान्ता.	२०४४, २०५८, २११५
समूलक.	२१९१
समूला.	२१५०
सरस्वती.	२२२८
सरालक.	२१०९
सरी.	२२७४
सरु.	२०६२
सरोज.	२२१४
सरोजन्मन्.	२२१४
सर्ज.	२२४९
सर्जकस्.	१९९१
सर्पगन्धा.	२१०७
सर्पदंष्ट्रिका.	२०७९
सर्पाक्षी.	२१०७
सर्वतोभद्र.	२०२४
सर्वतोभद्रा.	१९८३
सर्वसार.	१९७९
सर्षप.	२२८३
सल्लक.	१९७५
सल्लकी.	२०३८
सवरणी.	२१८२
सस्य.	२२७१
सस्यशीर्षक.	२२८४
सस्यशूक.	२२८४
सस्यसंवर.	१९९१
सहकार.	२०१०
सहचर.	२१३३
सहदेवा.	२१४८
सहदेवी.	२१४५

सहर्षा.	२१७०	सिंहपर्णिका.	२०४७
सहस्रपत्र.	२२१३	सिंहपुच्छी.	२०८७
सहस्रवीर्या.	२१८२, २२६४	सिंहमुख.	२०४७
		सिंहवृन्ता.	२०९७
सहस्रवेधि.	२१५१	सिंहि.	२०८३
सहस्रवेधिन्.	१९४९	सिंहिका.	२०४७
सहस्राङ्क.	२०२७	सित.	१९५४
सहा.	२१३१, २२२१	सिताम्भोज.	२२१५
		सिद्धवृक्ष.	१९९६
साङ्कर.	१९६२	सिद्धार्थ..	२२८३
सातला.	२२२५	सिद्धि.	२०६१
साधुपादप.	१९४३	सिन्दुक.	२०७२
साधुवृक्ष.	२०२०	सिन्दुवार.	२०७२
सानुज.	२०४८, २१६८	सिन्दुवारक.	२०७२
		सिह्लक.	१९९६
सानुमानक.	२१६९	सीतप्लावसा.	२१३६
सारणी.	२२२७	सील्य.	२२७१
सारफल.	२०२९	सुकन्द.	२२२४
सारवृक्ष.	१९९५	सुकुराराति.	२१२८
साराम्ल.	२०२८	सुकोशक.	२०११
सारीबानी.	२२५६	सुखदा.	२२२८

सुखोद्भिदा. २२३१
सुगन्धक. १९१५, २२४६, २२५५
सुगन्धा. २१०७, २२२२
सुगन्धि. १९९०, २१२०
सुगन्धिक. २२७२
सुगन्धिपत्रा. २०१३
सुचिपत्र. २२४०
सुतिक्तक. २०२४
सुतिक्तता. २२०६
सुत्तेजन. १९९५
सुधा. १९३८
सुनिषण्ण. २२४०
सुन्यमीरु. २१८२
सुपादी. २१७२
सुपार्श्व. १९२९
सुपुष्प. २१५८
सुपूरक. १९४२
सुप्रसारा. २२२७
सुफल. २०१०
सुभगा. २१३०
सुमञ्जन. १९७७
सुभिक्षा. २०३८
सुमन. २२७७
सुमनस्. १९८६
सुमनालता. २१२३
सुमूलक. २२६९
सुरक्तस. २०११
सुरङ्गक. १९१५
सुरङ्गा. २१५४
सुरङ्गिन्. १९७७
सुरति. २१२८
सुरभि. १९१२, २०३९, २१६७
सुरसा. २०७२, २११०
सुरा. २१९७
सुलोमशा. २१६७

सुवर्चला.	२२३०
सुवर्ण.	१९९२
सुवर्णक.	१९८४ १९८६
सुवर्षा.	२१३०
सुवल्ली.	२१०५
सुवसन्ता.	२१३६
सुवाहा.	२०३८ २०७४ २१०६ २१०८
सुवासन्ती.	१९२७
सुविषघातिनी.	२२०५
सुव्रत.	२१७४
सुव्रता.	२११९
सुषवी.	२२४४
सुषेणक.	१९३९
सुसभ.	२०६३
सुस्थलगण्डीर.	२२३९
सुस्रवा.	२०६८
सूक्ष्मैला.	१९२०
सुतघ्न.	२१५१
सूतनाशिनी.	२१९७
सूपधूपन.	२१५१
सूरण.	२२२९
सूर्यपर्णिका.	२०९८
सूर्यपर्णी.	२०९७
सूर्यपत्र.	२०१५
सूर्याभिसञ्झिक.	२०२३
सेकिम.	२२४२
सेतु.	२०२०
सेव्य.	१९९२
सेव्यालिबान्धवा.	२१३६
सेहुण्ड.	१९३९
सैरेयक.	२१२३
सोमराजी.	२१०५
सोमवल्क.	१९५४ २०३५
सोमवल्लरी.	२२२८
सोमवल्लिका.	२१०५
सोमवल्ली.	२२०३

सौगन्धिक.	२२१७	स्थूलदर्भ.	२२६१
सौमनसम्पुट.	२१२४	स्थूलपर्णी.	१९८५
सौमनसायिनी.	२१२३	स्थूलवल्क.	२००५
सौर.	२०४८	स्थूलैला.	१९२१
सौरभ.	२०४८	स्थौणेयक.	२०५७
सौवीरी.	१९६०	स्निग्धपर्णी.	२२०१
स्कन्धजन्मन्.	१९३१	स्पृक्का.	२०५७
स्तम्ब.	२२८५	स्फटिक.	१९२३
स्तम्बकरि.	२२७१	स्फूर्जक.	२००१
स्तोगन्धिक.	२२५४	स्फोता.	२१८९
स्निपत्रक.	१९८०	स्मारक्षीपीडा.	२१६२
स्थलपर्केट.	१९४०	स्रंसिन्.	२०२७
स्थलशृङ्गाल.	२०८७	स्रवा.	२२००
स्थायिनी.	२१७९	स्रुच्.	१९३८
स्थालय.	२२४३	स्रुवावृक्ष.	१९३७
स्थाली.	१९०८	स्वदंष्ट्र.	२०८८
स्थिरक.	१९९३	स्वरबन्धनिका.	२०५४
स्थिरसार.	१९९३	स्वर्गज.	१९९७
स्थिरा.	२१६०	स्वर्णलता.	२०५९, २०९६
स्थूल.	१९८७		

स्वर्णशेफालिक.	१९८८	हरिताली.	२२६४
स्वस्तिक.	२२४०	हरित्.	२२७३
स्वादुकण्टक.	१९६७, २०८८	हरिद्रा.	२१००
		हरिपर्णक.	२२४२
स्वादुकन्दा.	२०८३	हरिमन्थ.	२२७६
स्वादुफल.	१९९५	हरिमन्थक.	२२७४
स्वादुमस्तक.	२०६५	हरिवालुक.	२१२०
		हरीतकी.	१९६२
ह		हरेणु.	२२७४
हंसपदी.	२१७२	हलिनी.	२२०३
हंसपादिका.	२१७२	हलीमक.	१९९९
हञ्जी.	२१६१	हल्लक.	२२१७
हट.	२२२०	हविर्मन्थ.	१९७४
हट्टविलासिनी.	२१०१	हस्तविषा.	२०४९
हपुषा.	२१५६	हस्तिकर्ण.	२०४२
हयप्रिय.	२२७३	हस्तिकोशातकी.	२२०८
हरि.	२२७५	हस्तिदन्तक.	२२४१
हरिचन्दन.	१९९४	हस्तिदन्ती.	२०९०
हरित.	२२२५, २२७५	हस्तिपर्णक.	२०४१
		हस्तिपिप्पली.	२१९३
हरिता.	२२६४	हस्तिमयूरक.	२१४३

हस्तिवारुणी.	२०३६
हिंस्रा.	२१६५
हिङ्गु.	२१५२
हिङ्गुनिर्यास	२०२१
हिङ्गुपत्री.	२१५२
हिज्जल.	२०१६
हिन्ताल.	२०६९ २०७०
हिमजा.	२११९
हिमवालुक.	१९२२
हिमाह्व.	१९२२
हिलमोची.	२२४३
हीर.	२१२१
हृद्यगन्ध.	१९६९
हृद्यगन्धा.	२१२३
हेमक्षीरा.	२२०९
हेमदुग्धक.	१९३१
हेमपुष्पिका.	२१२६ २०८२
हेमवती.	२२०९
हेमशिखी.	,,
हेमाह्वया	,,
हैम.	२११६
हैमवती.	१९६९ २१९७
ह्रीवेर.	२११८

इति श्रेष्ठि देवचंद लालभाई जैनपुस्तकोद्धारे–ग्रन्थाङ्कः ९२

श्रीजैनआनंदपुस्तकालये लभ्यग्रन्थाः-

१ अहिंसाष्टकं, सर्वज्ञसिद्धिः ऐन्द्रस्तुतिश्च	०-८-०
२ अनुयोगद्वार-चूर्णिर्हारिभद्रीयवृत्तिश्च	१-१२-०
३ उत्तराध्ययन-चूर्णिः	३-८-०
४ ऋषिभाषितानि	०-२-०
५ ज्योतिष्करंडकप्रकीर्णकम् (सटीकम्)	३-०-०
६ जिनस्तुति-देशना (हिन्दी)	०-६-०
७ तत्त्वतरंगिणी	०-८-०
८ त्रिषष्टीयदेशनासंग्रहः	०-८-०
९ दशवैकालिक-चूर्णिः	४-०-०
१० प्रकीर्णकदशकम्(संस्कृतच्छायान्वितम्)	१-८-०
११ द्रव्यलोकप्रकाशः	१-०-०
१२ नंदीआदिअकारादिक्रमो विषयक्रमश्च	१-८-०
१३ नंदीचूर्णिर्हारिभद्रीयवृत्तिश्च	१-४-०
१४ नवपद-प्रकरण-बृहद्वृत्तिः	३-०-०
१५ परिणाममाला (लेजर पेपर)	०-१२-०
,, ,, (ग्लेझिंग पेपर)	०-१०-०
१६ प्रवचन-सारोद्धारः (पूर्वार्द्धः)	३-०-०
१७ ,, ,, (उत्तरार्द्धः)	३-०-०
१८ पंचाशकादिशास्त्राष्टकम् मूलमात्रम्	३-०-०
१९ पंचाशकादिशास्त्रदशकस्याकाराद्यनुक्रमः	३-०-०
२० पंचवस्तुकग्रन्थः (सटीकः)	२-४-०

२१ पयरणसंदोहो	०-१२-०
२२ प्रव्रज्या-विधान-कुलकादि	०-३-०
२३ प्रत्याख्यानादि-विशेषणवती-वीशवीशी	१-४-०
२४ बारसासूत्रं (सचित्रं)	१२-०-०
२५ मध्यमसिद्धप्रभा व्याकरणम्	०-८-०
२६ यशोविजयजीकृत १२५, १५०,३५०, गाथाया: स्तवनानि(साक्षिपाठसहितानि)	०-८-०
२७ युक्ति-प्रबोधः	१-८-०
२८ ललितविस्तरा (सटीप्पना)	०-१०-०
२९ वस्त्रवर्णसिद्धिः	०-४-०
३० विचार-रत्नाकरः	२-४-०
३१ विशेषावश्यक-विषयानुक्रमः अकारादिक्रमः	०-३-०
३२ वंदारुवृत्तिः	१-४-०
३३ श्राद्धविधिः (हिन्दी)	१-८-०
३४ क्षेत्रलोक-प्रकाशः	२-०-०

बृहत्सिद्धप्रभाव्याकरणम्

आचारांगसूत्रवृत्तिः

भगवतीसूत्रं दानशेखरसूरिकृतवृत्तिसहितम्

पुष्पमाला अपरनाम उपदेशमालाप्रकरणवृत्तिः

तत्त्वार्थसूत्रम् (हारिभद्रीयटीकासहितम्)

श्री-जैन-आनंद-पुस्तकालय,

ओशवाल महोल्ला, गोपीपुरा, सुरत.

श्रीहेमचन्द्राचार्यविरचितं

लिङ्गानुशासनम् ।

पुंलिङ्गं कटणथपभमयरषसस्वन्तमिमनलौ किश्तिव् ।
ननञौ घघञौ दः किर्भावे खोऽकर्तरि च कः स्यात् ॥ १

हस्तस्तनौष्ठनखदन्तकपोलगुल्फ-
केशाब्धगुच्छदिनसर्तुपतङ्ग्रहाणाम् ।
निर्यासनाकरसकण्ठकुठारकोष्ठ-
हैमारिवर्षविषबोलरथाशनीनाम् ॥ २

श्वेतप्लवात्ममुरजासिकफाभ्रपङ्क-
मन्थत्विषां जलधिशेवधिदेहभाजाम् ।
मानद्रुमाद्रिविषयाशुगशोणमास-
धान्याध्वराग्निमरुतां सभिदां तु नाम ॥ ३

बर्होऽच्छदेऽहिर्वप्रे व्रीह्यग्न्योर्हायनबर्हिषौ ।
मस्तुः सक्तौ स्फटिकेऽच्छो, नीलमित्रौ मणीनयोः ॥ ४

कोणेऽस्रश्चषके कोशस्तलस्तालचपेटयोः ।
अनातोद्ये घनो भूम्नि, दारप्राणासुवल्वजाः ॥ ५

कान्तश्चन्द्रार्कनामायःपरो यानार्थतो युगः ।
यश्च स्यादसमाहारे, द्वन्द्वोऽश्ववडवाविति ॥ ६

वाकोत्तरा नक्तकरल्लकाङ्का, न्युङ्गोत्तरा सङ्गतरङ्गरङ्गाः ।
परागपूगौ मृगमस्तुलङ्गकुडङ्गकालिङ्गतमङ्गमङ्गाः ॥ ७
वेगसमुद्गावपाङ्गवर्गौ घार्घो मङ्खसपुच्छपिच्छगच्छाः ।
वाजौजकिलिञ्जपुञ्जमुञ्जा अवटपट्टहठप्रकोष्ठकोष्ठाः ॥ ८
अङ्गुष्ठगण्डौ लगुडप्रगण्डकरण्डकूष्माण्डगुडाः शिखण्डः ।
वरण्डरुण्डौ च पिचण्डनाडीव्रणौ गुणभ्रूणमलक्तकुन्तौ ॥ ९
पोतः पिष्टातः पृषतश्चोत्पातव्रातावर्थकपर्दौ ।
बुद्बुदगदमगदो मकरन्दो, जनपदगन्धस्कन्धमगाधः ॥ १०
अर्धसुदर्शनदेवनमह्लाभिजनजनाः परिघातनफेनौ ।
पूपापूपौ सूपकलापौ रेफः शोफः स्तम्बनितम्बौ ॥ ११
शम्बाम्बौ पाञ्चजन्यतिष्यौ पुष्यः सिचयनिकाय्यराश्रवृत्राः ।
मञ्चामित्रौ कटप्रपुण्ड्राऽऽराः कल्लोलोल्लौ च खल्लतल्लौ ॥ १२

कण्डोलपोटगलपुद्गलकालवाला-
वेला गलो जगलहिङ्गुलगोलफालाः ।
स्याद्देवलो वहुलतण्डुलपत्रपाल-
वातूलतालजङ्गुला भूमलो निचोलः ॥ १३

कामलकुद्दालवयवस्ताः, सवरौरवयावाः शिवदावौ ।
माधवपणवादीनवहावभ्रुवकोटीशांशाः स्पशवंशौ ॥ १४
कुशोड्डीशपुरोडाशवृषकुल्मासनिष्कुहाः ।
अहनिर्यूहकलहाः, पक्षराशिवराश्यृषिः ॥ १५

दुंदुभिर्येमतिवृष्णिपाप्यविज्ञातिरालिकलयोऽञ्जलिर्घृणिः।
अग्निवह्निक्रमयोऽंह्रिदीदिविग्रन्थिकुक्षिहतयोऽदेनिर्ध्वनिः॥
गिरिशिश्रुजायुकर्पौं हाहाहूहूश्च नमहूर्गर्मुत्।
पाद्श्मानावात्मा पाप्मस्थेमोष्मयक्ष्माणः॥ १७

इति पुंलिङ्गाधिकारः।

स्त्रीलिङ्गं योनिमद्भ्रीसेनावल्लितडिन्निशाम्।
वीचितन्द्रावटुग्रीवाजिह्वाशस्त्रीदयादिशाम्॥ १८
शिंशपाघा नदीवीणाज्योत्स्नाचीरीतिथीधियाम्।
अङ्गुलीकलशीकङ्गुहिङ्गुपत्रीसुरानसाम्॥ १९
रास्नाशिलवचालालाशिम्बाकृष्णोष्णिकाश्रियाम्।
सृक्कपण्याऽतसीधाय्यासरघारोचनाभुवाम्॥ २०
हरिद्रामांसिदूर्वाऽऽलबलाकाकृष्णलागिराम्।
इत्तु प्राण्यङ्गवाचि स्यादीदूदेकस्वरं कृतः॥ २१
पात्रादिवर्जितादन्तोत्तरपदः समाहारे।
द्विगुरन्नाबन्तान्तो वाऽन्यस्तु सर्वो नपुंसकः॥ २२
लिन्मिन्यनिण्यणिस्युक्ताः, क्वचित्तिगलपद्दस्वकप्।
विंशत्याद्याशताद्वन्द्वे, सा चैक्ये द्वन्द्वमेययोः॥ २३
स्रुग्गीतिलताभिदि ध्रुवा, विडनरि वारि घटीभबन्धयोः।
शल्यध्वनिवाद्यभित्सु तु, क्ष्वेडा दुन्दुभिरक्षबिन्दुषु॥ २४

गृह्या शाखापुरेऽश्मन्तेऽन्तिका कीला रताहतौ ।
रज्जौ रश्मिर्यवादिर्दोषादौ गङ्गा सुरागृहे ॥ २५
अहंपूर्विकादिर्वर्षा, मघा अप्कृत्तिका बहौ ।
वा तु जलौकोऽप्सरसः, सिकतासुमनःसमाः ॥ २६
गायत्र्यादय इष्टका बृहतिका संवर्तिका सञ्जिका-
दूषीके अपि पादुका झिरुकया पर्यस्तिका मानिका ।
नीका कञ्चुलिकाऽलुका कलिकया राका पताकाऽन्धिका,
शूका पूपलिका त्रिका चविकयोल्का पञ्जिका पिण्डिका २७
ध्रुवका क्षिपका कनीनिका, शम्बूका शिबिका गवेधुका ।
कणिका केका विपादिका, मिहिका यूका मक्षिकाऽष्टका २८
कूर्चिका कूचिका टीका, कोशिका केणिकोर्मिका ।
जलौका प्राविका धूका, कालिका दीर्घिकोष्ट्रिका ॥ २९
शलाका वालुकेषीका, विहङ्गिकेषिके उखा ।
परिखा विशिखा शाखा, शिखा भङ्गा सुरङ्गया ॥ ३०
जङ्घा चञ्चा कच्छा पिच्छा, पिञ्जा गुञ्जा स्रजा प्रजा ।
झञ्झा घंटा जटा घोण्टा, पोटा भिस्सटया छटा ॥ ३१
विष्ठा मञ्जिष्ठया काष्ठा, पाठा शुण्डा गुडा जडा ।
बेडा वितण्डया दाढा, राढा रीढाऽवलीढया ॥ ३२
घृणोर्णा वर्वणा स्थूणा, दक्षिणा लिखिता लता ।
तृणता त्रिवृता त्रेता, गीता सीता सिता चिता ॥ ३३

मुक्ता वार्ता लूताऽनन्ता, प्रसृता मार्जिताऽमृता ।
कन्था मर्यादा गदेक्षुगन्धा गोधा स्वधा सुधा ॥ ३४
साङ्गा सूना धाना पम्पा, झम्पा रम्पा प्रपा शिफा ।
कम्बा भम्भा सभा हम्भा, सीमा पामारुमे उमा ॥ ३५
चित्या पद्या पर्या योग्या, छाया माया पेया कक्ष्या ।
दूष्या नस्या शम्या संध्या, रथ्या कुल्या ज्या मङ्गल्या ॥ ३६
उपकार्या जलार्द्रेरा, प्रतिसीरा परम्परा ।
कण्डरा सृग्धरा होरा, वागुरा शर्करा सिरा ॥ ३७
गुन्द्रा मुद्रा क्षुद्रा भद्रा, भस्त्रा छत्रा यात्रा मात्रा ।
दंष्ट्रा फेला वेला मेला, गोला दोला शाला माला ॥ ३८
मेखला सिध्मला लीला, रसाला सर्वला वला ।
कुहाला शष्कुला हेला, शिला सुवर्चला कला ॥ ३९
उपला शारिवा मूर्वा, लट्वा खट्वा शिवा दशा ।
कशा कुशेशा मञ्जूषा, शेषा मूषेषया स्नसा ॥ ४०
वस्नसा विस्नसा भिस्सा, नासा वाहा गुहा स्वाहा ।
कक्षाऽऽमिक्षा रिक्षा राक्षा, भङ्ग्यावल्यायतिस्त्रोटिः ॥ ४१
पेशिर्वासिर्वसतिविपणी नाभिनाल्यालि पालि-
भेल्लिः पल्लिर्भ्रुकुटिशकटी चर्चरिः शाटिमाटी ।
खाटिर्वर्तिर्व्रततिवमिशुण्ठीतिरीतिर्वितर्दि-
र्दर्विर्नीविच्छविलिबिशठिश्रेढिजात्याजिराजि ॥ ४२

रुचिः सूचिसाची खनिः खानिखारी,
खलिः कीलितूली क्रमिर्वापिधूली ।
कृषिः स्थालिहिण्डी त्रुटिर्वेदिनान्दी,
किकिः कुक्कुटिः काकलिः शुक्तिपङ्क्ती ॥ ४३
किखिस्ताडिकम्बी द्युतिः शारिराति-
स्तटिः कोटिविष्टी वटिर्गृष्टिवीथी ।
दरिर्वल्लरिर्मञ्जरिः पुञ्जिभेरी,
शरारिस्तुरिः पिण्डिमाढी मुषण्ढिः ॥ ४४
राटिराटिरटविः परिपाटिः,
फालिगालिजनिकाकिनि कानिः ।
चारिहानिवलभि प्रविकम्पी,
चुल्लिचुण्डितरयोऽहतिशाणी ॥ ४५
सनिः सानिमेनी मरिर्मारिरश्र्यो-
षधी विद्रधिर्झल्लरिः पारिरभ्रिः ।
शिरोधिः कविः कीर्तिगम्भीकवर्यः,
कुमार्याढकी स्वेदनी ह्रादिनीली ॥ ४६
हरिण्यश्मरी कर्तनीस्थम्यपथ्यः,
करीर्येकपद्यक्षवत्यः प्रतोली ।
कृपाणीकदल्यौ पलालीहसन्यौ
वृसी गृध्रसी घर्घरी कर्परी च ॥ ४७

काण्डी खली मल्ली भटी, गोणी खण्डाल्येषणी द्रुणी ।
तिलपर्णी केवली खटी, नद्वीरवसत्यौ च पातली ॥ ४८
वाली गन्धोली काकली गोष्ठ्यजाजी-
न्द्राणी मत्स्यण्डी दामनी शिञ्जिनी च ।
भृङ्गी कस्तूरी देहली मौर्व्यंतिम्या-
सन्दी क्षैरेय्यः दर्दुपर्शूशष्कुली॥ ४९
कर्णान्दुकच्छू तनुरज्जुचञ्चु-
स्नायुर्जुहूः सीमधुरौ स्फिगर्वाक् ।
द्वार्योदिवौ स्रुक्त्वगृचः शरद्वा-
श्छर्दिर्हरत्पामदृषद्दृशो नौः ॥ ५०

इति स्त्रीलिङ्गाधिकारः ।

नलस्तुतत्रसंयुक्तररुयान्तं नपुंसकम् ।
वेधआदीन् विना सन्तं, द्विस्वरं मन्त्रकर्तरि ॥ ५१
धनरत्ननभोऽम्बहवीकतमोघुसृणाङ्गणशुल्कशुभाम्बुरुहाम् ।
अघगूथजलांशुकदारुमनोविलपिच्छधनुर्दलतालुहृदाम् ५२
हलदुःखसुखागुरुहिङ्गुरुचत्वचभेषजतुत्थकुसुम्भदृशाम् ।
मरिचास्थिशिलाभवसक्थयकृत्ललदान्तिकवल्कलसिध्मयुधाम्
सौवीरस्थानकद्वारक्षौमधौतेयकासृजाम् ।
लवणव्यञ्जनफलप्रसूनद्रवतां सभिद् ॥ ५४

पुरं सद्माङ्गयोश्छत्रशीर्षयोः पुण्डरीकके ।
मधु द्रवे ध्रुवं शश्वत्तर्कयोः खपुरं घटे ॥ ५५
अयूपे दैवेऽकार्यादौ, युगं दिष्टं तथा कटु ।
असे द्वन्द्वस्थले धन्वारिष्ठमद्रुमपक्षिणोः ॥ ५६
धर्मं दानादिके तुल्यभागेऽर्धं ब्राह्मणं श्रुतौ ।
न्याय्ये सारं पद्ममिभबिन्दौ काममनुमतौ ॥ ५७
खलं भुवि तथा लक्षं, वेध्येऽहः सुदिनैकतः ।
भूमोऽसंख्यात एकार्थे, पथः संख्याव्ययोत्तरः ५८
द्वन्द्वैकत्वाव्ययीभावौ, क्रियाऽव्ययविशेषणे ।
कृत्याः क्तानाः खलञिद्भावे, आ त्वात्त्वादिः समूहजः ५९
गायत्र्याद्यण्स्वार्थेऽव्यक्तमथानञ्कर्मधारयः ।
तत्पुरुषो बहूनां चेच्छाया शालां विना सभा ६०
राजवर्जितराजार्थराक्षसादेः परापि च ।
आदावुपक्रमोपज्ञे, कन्थोशीनरनामनि ॥ ६१
सेनाशालासुराच्छायानिशा वोर्णा शशात्परा ।
माद्रूणो गृहतः स्थूणा, संख्याऽदन्ता शतादिका ॥ ६२
मौक्तिकं माक्षिकं सैसिकं क्षीतकं,
नाणकं नाटकं खेटकं तोटकम् ।
आह्निकं रूपकं जापकं जालकं,
वैणुकं गैरिकं कारकं वासुकम् ॥ ६३

रुचकं धान्याकनिःशलाकाली-

कालिकशल्कोपसूर्यकाल्कम् ।

कवककिवुकतोकतिन्तिडीकै-

ङ्कं छत्राकत्रिकोल्सुकानि ॥ ६४

मार्द्वीककदम्बके ब्रुकचिबुककुतुकमनूकचित्रके ।

कुहुजकं मधुपर्कशीर्षके, शाल्कं कुलकं प्रकीर्णकम् ॥ ६५

हलीसकपुष्पके खलिङ्गं, स्फिगमङ्गं प्रगचोचबीजपिञ्जम् ।

रिष्टं फाण्टं ललाटमिष्टव्युष्टकरोटक्रुपीटचीनपिष्टम् ॥ ६६

शृङ्गाटमोरटपिटान्यथ पृष्ठगोष्ठे,

भाण्डाण्डतुण्डशरणग्रहणेरिणानि ।

पिङ्गाणतीक्ष्णलवणद्रविणं पुराणं,

त्राणं शणं हिरणकारणकार्मणानि ॥ ६७

पर्याणर्णप्राणपारायणानि,

श्रीपर्णोष्णे धोरणक्षूणभूतम् ।

प्रादेशान्ताश्मन्तशीतं निशान्तं

वृत्तं तूस्तं वार्तवाहित्थमुक्थम् ॥ ६८

अच्छोदगोदकुसिदानि कुसीदतुन्द-

वृन्दास्पदं दपदनिम्न सशिल्पतल्पम् ।

कूर्पत्रिविष्टपपरीपवदन्तरीप-

रूपं च पुष्पनिकुरम्बकुटुम्बशुल्बम् ॥ ६९

प्रसभतलभशुष्माध्यात्मधामेर्मसूक्ष्मं,
किलिमतलिमतोक्मं युग्मतिग्मं त्रिसंध्यम् ।
किसलयशयनीये सायखेयेन्द्रियाणि,
द्रुवयभयकलत्रद्वापरक्षेत्रसत्रम् ॥ ७०
शृङ्गवेरमजिराग्रपुष्करं, तीरमुत्तरमगारनागरे ।
स्फारमक्षरकुकुन्दरोदरमान्तराणि शिबिरं कलेवरम् ॥ ७१
सिन्दूरमण्डूरकुटीरचामर-
क्रूराणि दूराररवैरचत्वरम् ।
औशीरपाताकमुदक्ललार्तवे,
सत्त्वं च सान्त्वं दिवकिण्वयौतवम् ॥ ७२
विश्वं वृशं पलिशमर्पिशकिल्बिषानु-
तर्षोर्पिषं मिषमृचीषमृजीषशीर्षे ।
पीयूषसाध्वसमहानससाहसानि
कासीसमत्सतरसं यवसं बिसं च ॥ ७३
मन्दाक्षवीक्षमथ सक्थि शयातु यातु,
स्वाद्वाशु तुम्बरु कशेरु शलालु चालु ।
संयत्ककुन्महदहानि पृषत्पुरीतत्,
पर्वाणि रोम च भसञ्च जगल्ललाम ॥ ७४

इति नपुंसकलिङ्गाधिकारः ।

पुंस्त्रीलिङ्गश्चतुर्दशेऽङ्के शङ्कुर्निरये च दुर्गतिः ।
दोर्मूले कक्ष आकरे गञ्जो भूरुहि बाणपिप्पलौ ॥ ७५
नाभिः प्राण्यङ्गके प्रधिर्नेमौ कचन बलिर्गृहे कुटः ।
श्रोण्यौषध्योः कटो भ्रमो मोहे पिण्डो वृन्दगोलयोः ॥ ७६
भकनीनिकयोस्तारो, मेऽश्लेषहस्तश्रवणाः ।
कणः स्फुलिङ्गे लेशे च, वराटो रज्जुशल्कयोः ॥ ७७
कुम्भः कलशे तरणिः, समुद्राकांशुयष्टिषु ।
भागधेयो राजदेये, मेरुजम्ब्वां सुदर्शनः ॥ ७८
करेणुर्गजहस्तिन्योरल्यास्त्र्यापत्यतद्धितः ।
लाजवल्कदशौ भृङ्गीहाद्याः प्रत्ययभेदतः ॥ ७९
शुण्डिकचर्मप्रसेवकौ सल्लकमल्लकवृश्चिका अपि ।
शल्यकघुटिकौ पिपीलिकश्चुलुकहुडुक्कतुरुष्कतिन्दुकाः ८०

शुङ्गोऽथ लञ्चभुजशाटसटाः सृपाटः,
कीटः किटस्फटघटा वरटः किलाटः ।
चोटश्चपेटफटशुण्डगुडाः सशाणाः,
स्युर्वारिपर्णफणगर्तरथाजमोदाः ॥ ८१

विधकूपकलम्बजित्यवर्ध्राः, सहचरमुद्गरनालिकेरहाराः ।
बहुकरकुसरौ कुठारशारौ, वल्लरशफरमसूरकीलरालाः ८२
पटोलः कम्बलो भल्लो, दंशो गण्डूषवेतसौ ।
लालसो रभसो वर्तिवितस्तितुटयस्त्रुटिः ॥ ८३

ऊर्मिशम्यौ रत्न्यरत्नी अवीचि-
लेव्यपण्याणिश्रेणयः श्रोण्यरण्यौ ।
पार्ष्णीशल्यौ शाल्मलिर्यष्टिमुष्टी,
योनीमुन्यौ स्वातिगव्यूतिवस्त्यः ॥ ८४
मेथिर्मेधिमशी मषीषुधी ऋष्टिः पाटलिजाटली अहिः ।
पृश्निस्तिथ्यशनी मणिः सृणिमौलिः केलिहलीमरीचयः ८५
हन्वाखूः कर्कन्धुः सिन्धुर्मृत्युमन्वाट्वेर्वारुः ।
उरुः कन्दुः काकुः किष्कुर्बाहुगवेधू रा गौर्भाः ॥ ८६

इति पुंस्त्रीलिङ्गाः ।

पुंनपुंसकलिङ्गोऽब्जः, शङ्खे पद्मोऽब्जसंख्ययोः ।
कंसः पुंसि कुशो बर्हिर्बालो ह्रीबेरकेशयोः ॥ ८७
द्वापरः संशये छेदे, पिप्पलो विष्टरोऽतरौ ।
अब्दो वर्षे दरस्त्रासे, कुकूलस्तुषपावके ॥ ८८
परीवादपर्यङ्कयोर्जन्यतल्पौ,
तपोघर्मवत्सानि माघोष्णहृत्सु ।
वटस्तुल्यतागोलभक्ष्येषु वर्णः,
सितादिस्वराद्यो रणे संपरायः ॥ ८९
सैन्धवो लवणे भूतः, प्रेते तमो विधुंतुदे ।
स्वदायौ कस्वरे कृच्छ्रं, व्रते शुक्रोऽग्निमासयोः ॥ ९०

कर्पूरस्वर्णयोश्चन्द्र, उडावृक्षं छदे दलः ।
धर्मः स्वभावे रुचको, भूषाभिन्मातुलङ्गयोः ॥ ९१
पाताले वाडवो वर्ड्रः, सीसे आमलकः फले ।
पिटजङ्गलसत्त्वानि, पिटकामांसजन्तुषु ॥ ९२
मधुपिण्डौ सुरातन्वोर्नाम शेवालमध्ययोः ।
एकाद्रात्रः समाहारे, तथा सूतककूलकौ ॥ ९३
वैनीतकभ्रमरकौ मरको वलीक-
वल्मीकवल्कपुलकाः फरकव्यलीकौ ।
किंजल्ककल्कमणिकस्तबका वितङ्क-
वर्चस्कचूचुकतडाकतटाकतङ्काः ॥ ९४
बालकः फलकमालकालका,
मूलकस्तिलकपङ्कपातकाः ।
कोरकः करककन्दुकान्दुका-
ऽनीकनिष्कचषका विशेषकः ॥ ९५
शाटककण्टकटङ्कविटङ्का, मञ्चकमेचकनाकपिनाकाः ।
पुस्तकमस्तकमुस्तकशाका, वर्णकमोदकमूषिकमुष्का: ॥ ९६
चण्डातकश्चरकरोचककञ्चुकानि,
मस्तिष्कयावककरण्डकतण्डकानि ।
आतङ्कशूकसरकाः कटकः सशुल्कः,
पिण्याकझर्झरकहंसकशङ्कपुङ्खाः ॥ ९७

नखमुखमधिकाङ्गः संयुगः पद्मरागो,
भगयुगमथ टङ्कोद्योगशृङ्गा निदाघः ।
ऋकचकवचकूर्चार्धर्चपुच्छोञ्छकच्छाः,
व्रजमुटजनिकुञ्जौ कुञ्जभूर्जाम्बुजाश्च ॥ ९८

ध्वजमलयजकूटाः कालकूटारकूटौ,
कवटकपटखेटाः कर्पटः पिष्टलोष्टौ ।
नटनिकटकिरीटाः कर्वटः कुक्कुटाट्टौ,
कुटयकुटविटानि व्यङ्कटः कोट्टकुष्ठाः ॥ ९९

कमठो वारुण्डखण्डषण्डा,
निगडाक्रीडनडप्रकाण्डकाण्डाः ।
कोदण्डतरण्डमण्डमुण्डा,
दण्डाण्डौ दृढवारबाणबाणाः ॥ १००

कार्षापणश्रवणपक्वणकंकणानि,
द्रोणापराह्णचरणानि तृणं सुवर्णम् ।
स्वर्णव्रणौ वृषणभूषणदूषणानि,
भाणस्तथा किणरणप्रवणानि चूर्णः ॥ १०१

तोरणपूर्तनिकेतनिवाताः, पारतमन्तयुतप्रयुतानि ।
क्ष्वेडितमक्षतदैवतवृत्तैरावतलोहितहस्तशतानि ॥ १०२

व्रतोपवीतौ पलितो वसन्तध्वान्तायुतचूतघृतानि पुस्तः ।
शुद्धान्तवुस्तौ रजतो मुहूर्तद्वियूथयूथानि वरूथगूथौ १०३
प्रस्थं तीर्थं प्रोथमलिन्दः, ककुदः कुकुदाष्टापदकुन्दाः ।
गुददोहदकुमुदच्छदकन्दार्बुदसौधमथोत्सेधकबन्धौ १०४

आह्वायुधान्धौषधगन्धमादन-
प्रस्फोटना लम्नपिधानचन्दनाः ।
वितानराजादनशिश्नयौवना-
पीनोदपानासनकेतनाशनाः ॥ १०५

नलिनपुलिनमौना वर्धमानः समानौ-
दनदिनशतमाना हायनस्थानमानाः ।
धननिधनविमानास्ताडनस्तेनवस्ना,
भवनभुवनयानोद्यानवातायनानि ॥ १०६

अभिधानद्वीपिनो निपानः,
शयनं लशुनरसोनगृञ्जनानि ।
खलिनखलीनानुमानदीपाः,
कुणपकुतपावापचापशूर्पाः ॥ १०७

स्तूपोडुपौ विटपमण्डपशष्पबाष्प-
द्वीपानि विष्टपनिपौ शफडिम्बबिम्बाः ।
जम्भः कुसुम्भककुभौ कलभो निभोऽर्भ-
संक्रामसंक्रमललामहिमानि हेमम् ॥ १०८

उद्यमकामोद्यामाश्रमकुट्टिमकुसुमसंगमा गुल्मः ।
क्षेमक्षौमौ कम्बलिवाह्यो मैरेयतूर्यौ च ॥ १०९

पूयाऽजन्यप्रमयसमया राजसूयो हिरण्या-
रण्ये संख्यं मलयवलयौ वाजपेयः कषायः ।
शल्यं कुल्याव्ययकवियवद्रोमयं पारिहार्यः,
पारावारातिखरशिखरक्षेत्रवस्त्रोपवस्त्राः ॥ ११०

अलिंजरः कूबरकूरबेरनीहारहिञ्जीरसहस्रमेंद्राः ।
संसारसीरौ तुबरश्च सूत्रशृङ्गारपद्रान्तरकर्णपूराः ॥ १११

नेत्रं वज्रपवित्रपत्रसमरौशीरान्धकारा वरः,
केदारप्रवरौ कुलीरशिशिरावाडम्बरो गह्वरः ।
क्षीरं कोटरचक्रचुक्रतिमिराङ्गारास्तुषारः शरो,
आष्ट्रोपह्वरराष्ट्रतक्रजठरार्द्राः कुञ्जरः पञ्जरः ॥११२

कर्पूरनूपुरकुटीरविहारवार-
कान्तारतोमरदुरोदरवासराणि ।
कासारकेसरकरीरशरीरजीर-
मञ्जीरशेखरयुगंधरवज्रवप्राः ॥ ११३

आलवालपलमालपलालाः, पल्वलः खलचषालविशालाः ।
शूलमूलमुकुलास्तलतैलौ, तूलकुड्मलतमालकपालाः ११४

कवलप्रवालबलशम्बलोत्पलो-
पलशीलशैलशकलाङ्कुलाञ्चलाः ।
कमलं मलं मुशलशालकुण्डलाः,
कललं नलं निगलनीलमङ्गलाः ॥ ११५

काकोलहलाहलौ हलं, कोलाहलकङ्कालवल्कलाः ।
सौवर्चलधूमले फलं, हालाहलजम्बालखण्डलाः ॥ ११६

लाङ्गूलगरलाविन्द्रनीलगाण्डीवगाण्डिवाः ।
उल्वः पारशवः पार्श्वापूर्वत्रिदिवताण्डवाः ॥ ११७

निष्ठेवः प्रग्रीवः शरावरावौ भावक्लीवशवानि ।
दैवः पूर्वः पल्लवनल्वौ, पाशं कुलिशं कर्कशकोशौ ११८

आकाशकाशकणिशाङ्कुशशेषवेषो-
ष्णीषाम्बरीषविषरोहिषमाषमेषाः ।
प्रत्यूषयूषमथ कोषकरीषकर्ष-
वर्षामिषा रसबुसेक्कसचिक्कसाश्च ॥ ११९

कर्पास आसो दिवसावतंसवीतंसमांसाः पनसोपवासौ ।
निर्यासमासौ चमसांसकांसस्नेहानि बर्हो गृहगेहलोहाः १२०

पुण्याहदेहौ पटहस्तनूरुहो,
लक्षोऽररिस्थाणुकमण्डलूनि च ।

चादुश्चद्रुर्जन्तुकशिप्वणुस्तथा,
जीवातु कुस्तुम्बरु जानु सानु च ॥ १२१
कम्बुः सक्तुर्दार्वगुरुर्वास्तु पलाण्डु-
र्हिङ्गुः शिग्रुर्दौस्तितउः सीध्वथ भूम ।
वेम प्रेम ब्रह्म गरुल्लोम विहायः,
कर्माष्ठीवत्पक्ष्मधनुर्नाममहिम्नी ॥ १२२

इति पुंनपुंसकलिङ्गाः ।

स्त्रीक्लीबयोर्नखं शुक्तौ, विश्वं मधुकमौषधे,
माने लक्षं मधौ कल्यं, क्रोडोऽङ्के तिन्दुकं फले ॥
तरलं यवाग्वां पुष्पे, पाटलं पटलं चये ।
वसन्ततिलकं वृत्ते, कपालं भिक्षुभाजने ॥ १२३
अर्धपूर्वपदो नावक्षणकर्त्रनटौ क्वचित् ।
चौराद्यमनोज्ञाद्यकञ्, कथानककशेरुके ॥ १२४
वंशिकवक्रौष्ठिककन्यकुब्जपीठानि नक्तमवहित्थम् ।
रशनं रसनाच्छोटनशुम्बं, तुम्बं महोदयं कांस्यम् ॥ १२५
मृगव्यचव्ये च वणिज्यवीर्यनासीरगात्रापरमन्दिराणि ।
तमिस्रशस्त्रे नगरं मसूरत्वक्क्षीरकादम्बरकाहलानि ॥ १२६

स्थालीकदल्यौ स्थलजालपित्तला-
गोलायुगल्यो बडिशं च छर्दि च ।
अलाबु जम्बूडुरुषः सरः सदो,
रोदोऽर्चिषी दाम गुणे त्वयट् तयट् ॥ १२७

इति स्त्रीनपुंसकलिङ्गाः ।

स्वतस्त्रिलिङ्गः सरकोऽनुतर्षे शललः शले ।
करकोऽब्दोपले कोशः, शिम्बा खङ्गपिधानयोः ॥ १२८

जीवः प्राणेषु केदारे, चलजः पवने खलः ।
बहुलं वृत्तनक्षत्रपुराद्याभरणाभिधाः ॥ १२९

भल्लातक आमलको, हरीतकबिभीतकौ ।
तारकाढकपिटकस्फुलिङ्गा विडङ्गतटौ १३०

पटः पुटो वटो वाटः, कपाटशकटौ कटः ।
पेटो मठः कुण्डनीडविषाणास्तूणकङ्कतौ ॥ १३१

मुस्तः कुथेङ्गुदजृम्भदाडिमाः, पिठरप्रतिसरपात्रकंदराः ।
नखरो वल्लरो दरः पुरश्छत्रः कुवलमृणालमण्डलाः १३२

नालप्रणालपटलार्गलभृङ्गलकन्दलाः ।
पूलावहेलौ कलशकटाहौ षष्टिरेण्विषु ॥ १३३

इति स्वतस्त्रिलिङ्गाः ।

परलिङ्गो द्वन्द्वोऽंशी ङेऽर्थो वाच्यवदपत्यमिति नियताः ।
अस्थ्यारोपाभावे गुणवृत्तेराश्रयाद्वचनलिङ्गे ॥ १३४

प्रकृतेर्लिङ्गवचने बाधन्ते स्वार्थिकाः क्वचित् ।
प्रकृतिर्हरीतक्यादिर्न लिङ्गमतिवर्तते ॥ १३५

वचनं तु खलतिकादिर्बह्वर्थाऽत्येति पूर्वपदभूता ।
स्त्रीपुंनपुंसकानां सह वचने स्यात् परं लिङ्गम् ॥ १३६

नन्ता संख्या डतिर्युष्मदस्मच्च स्युरलिङ्गकाः ।
पदं वाक्यमव्ययं चेत्यसंख्यं च तद्बहुलम् ॥ १३७

निःशेषनामलिङ्गानुशासनान्यभिसमीक्ष्य संक्षेपात् ।
आचार्यहेमचन्द्रः समदृभदनुशासनानि लिङ्गानाम् ॥ १३८

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितं लिङ्गानुशासनं समाप्तम् ॥

एकाक्षरकोशः।

अकारो वासुदेवः स्यादाकारस्तु पितामहः।
पूजायामपि माङ्गल्ये आकारश्च प्रकीर्तितः॥ १॥
इकार उच्यते कामो लक्ष्मीरीकार उच्यते।
उकारः शङ्करः प्रोक्त ऊकारश्चापि लक्षणे॥ २॥
रक्षणे चापि ऊकार ऊकारो ब्रह्मणि स्मृतः।
ऋकारो वेदमाता स्यादृकारो दनुजप्रसूः॥ ३॥
ऌकारो देवजातीनां माता सद्भिः प्रकीर्तिता।
ॡकारः स्मर्यते पूर्वैर्जननी शब्दकोविदैः॥ ४॥
एकार उच्यते विष्णुरैकारः स्यान्महेश्वरः।
ओकारस्तु भवेद्ब्रह्मा औकारोऽनन्त उच्यते॥ ५॥
अं स्याच्च परमं ब्रह्म अः स्याच्चैव महेश्वरः।
कः प्रजापतिरुद्दिष्टः कोऽर्कवाय्वनलेषु च॥ ६॥
कश्चात्मनि मयूरे च कः प्रकाश उदाहृतः।
कं शिरो जलमाख्यातं कं सुखं च प्रकीर्तितम्॥७॥
पृथिव्यां कुः समाख्यातः कुः शब्देऽपि प्रकीर्तितः।
खमिन्द्रिये खमाकाशे खः स्वर्गेऽपि प्रकीर्तितः॥८॥
सामान्ये च तथा शून्ये खशब्दः परिकीर्तितः।
गो गणेशः समुद्दिष्टो गन्धर्वो गः प्रकीर्तितः॥९॥

❀

गं गीतं गा च गाथा स्याद्गौश्च धेनुः सरस्वती ।
घा घण्टाथ समाख्याता घो घनश्च प्रकीर्तितः ॥१०॥
घो घण्टाहननेऽधर्मे घुर्घोणा घूर्घ्नावपि ।
ङकारो भैरवः ख्यातो ङकारो विषयस्पृहा ॥११॥
चश्चन्द्रमाः समाख्यातो भास्करे तस्करे मतः ।
निर्मलं छं समाख्यातं तरले छः प्रकीर्तितः ॥१२॥
छेदके छः समाख्यातो विद्वद्भिः शब्दकोविदैः ।
जकारो गायने प्रोक्तो जेमने जः प्रकीर्तितः ॥१३॥
जेता जश्च प्रकथितः सूरिभिः शब्दशासने ।
रवो झकारः कथितो नष्टे झश्चोच्यते बुधैः ॥१४॥
झकारश्च तथा वायौ नेपथ्ये समुदाहृतः ।
ञकारो गायने प्रोक्तो ञकारो झर्झरध्वनौ ॥१५॥
टो धरिञ्यां च करके टो ध्वनौ च प्रकीर्तितः ।
ठकारो जनतायां स्याट्ठो ध्वनौ च शठेऽपि च ॥१६॥
ठो महेशः समाख्यातष्ठश्च शून्ये प्रकीर्तितः ।
बृहद्ध्वनौ च ठः प्रोक्तस्तथा चन्द्रस्य मण्डले ॥१७॥
डकारः शङ्करे त्रासे ध्वनौ भीमे निरुच्यते ।
ढकारः कीर्तिता ढक्का निर्गुणे निर्धने मतः ॥१८॥
णकारः सूकरे ज्ञाने निश्चये निर्णयेऽपि च ।
तकारः कीर्तितश्चौरे क्रोडपुच्छे प्रकीर्तितः ॥१९॥

शिलोच्चये **थकार:** स्याद्थकारो नयरक्षणे ।
दकारोऽद्रौ कलत्रे च छेदे दाने च दातरि ॥२०॥
धं धने सधने **धः** स्याद्विधातरि मनावपि ।
धिषणा **धीः** समाख्याता धूश्चैवं भारचिन्तयोः ॥२१॥
नेता **नश्च** समाख्यातस्तरणौ **नः** प्रकीर्तितः ।
नकारः सौगते बुद्धौ स्तुतौ वृक्षे प्रकीर्तितः ॥२२॥
नशब्दः स्वागते बन्धौ वृक्षे सूर्ये च कीर्तितः ।
पः कुबेरः समाख्यातः पश्चिमे च प्रकीर्तितः ॥२३॥
पवने **पः** समाख्यातः **पः** स्यात्पाने च पातरि ।
कफे वारे **फकारः** स्यात्तथाऽऽह्वाने प्रकीर्तितः ॥२४॥
फूत्कारेपि च **फः** प्रोक्तस्तथा निष्फलभाषणे ।
बकारो वरुणः प्रोक्तः कलशो **बः** फलेऽपि च ॥२५॥
वक्षःस्थले च **बः** प्रोक्तो गदायां समुदाहृतः ।
नक्षत्रे **भं** बुधाः प्राहुर्भवने **भः** प्रकीर्तितः ॥२६॥
दीप्तिर्**भा** स्याच्च **भूर्**भूमिर्**भीर्**भयं कथितं बुधैः ।
मः शिवश्चन्द्रमा वेधा **मा** लक्ष्मीश्च प्रकीर्तिता ॥२७॥
मा च मातरि माने च बन्धने **मः** प्रकीर्तितः ।
यशो **यः** कथितः प्राज्ञैर्**यो** वायुरिति शब्दितः ॥२८॥
याने यातरि **यस्**त्यागे कथितः शब्दवेदिभिः ।
रश्च रामेऽनिले वह्नौ भूमावपि धनेऽपि च ॥२९॥

इन्द्रियेन्धनरोगे च रुर्भवे च प्रकीर्तितः ।
लो दीप्तौ द्यां **लश्च** भूमौ भये चाह्लादनेऽपि च ॥२०॥
लो वाते लवणे च स्याल्लो दाने च प्रकीर्तितः ।
लः श्लेषे चाशये चैव प्रलये साधनेऽपि लः ॥ २१ ॥
मानसे वरुणे चैव लकारः सान्त्वनेऽपि च ।
विश्च पक्षी निगदितो गगनं परिकीर्तितम् ॥ २२ ॥
शं सुखं शंकरः श्रेयः **शश्च** सीम्नि निगद्यते ।
शयने **शः** समाख्यातो हिंसायां शो निगद्यते ॥२३॥
षः कीर्तितो बुधैः श्रेष्ठे **षश्च** गम्भीरलोचने ।
उपसर्गे परोक्षे च **ष**कारः परिकीर्तितः ॥ २४ ॥
सः कोपे वरणे **सः** स्यात्तथा शूलिनि कीर्तितः ।
सा च लक्ष्मीर्बुधैः प्रोक्ता गौरी **सा** च **स** ईश्वरः २५
हः कोपे वारणे **हश्च** तथा शूली प्रकीर्तितः ।
हिः पद्मावरणे प्रोक्तो **हिः** स्याद्धेत्ववधारणे ॥२६॥
क्षः क्षेत्रे वक्षसि प्रोक्तो बुधैः **क्षः** शब्दशासने ।
क्षिः क्षेत्रे क्षत्ररक्षे च नृसिंहे च प्रकीर्तितः ॥२७॥
आगमेभ्योऽभिधानेभ्यो धातुभ्यः शब्दशासनात् ।
एवमेकाक्षरं नामाभिधानं रचितं मया ॥ २८ ॥

इत्येकाक्षरकोशः समाप्तः ॥

श्रीः ।

श्रीपुरुषोत्तमदेवप्रणीतः कोशः

शब्दभेदप्रकाशः ।

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रबोधमाधातुमशाब्दिकानां
कृपामुपेत्याविशतां कवीनाम् ।
कृतो मया रूपमवाप्य शब्द-
भेदप्रकाशोऽखिलवाङ्मयार्थः ॥ १ ॥

विन्धादगारमागारमपगामापगामपि ।
अरातिमारातिमथो अम आमः प्रकीर्तितः ॥ २ ॥
भवेदमर्ष आमर्षोऽप्यङ्कुरोऽङ्कूर एव च ।
अन्तरिक्षमन्तरीक्षमगस्त्योऽगस्तिरेव च ॥ ३ ॥
अटरूषश्चाटरूषोऽप्यवश्योऽवश्य एव च ।
प्रतिश्यायः प्रतीश्यायो भल्लूको भल्लुकोऽपि च ॥४॥
उल्मूकमुल्मुकं प्राहुः शम्बूकमपि शम्बुकम् ।
जतुका स्याज्जतूकापि मयूरो मयुरो मतः ॥ ५ ॥
वास्तुकं चापि वास्तूकं देवकी दैवकीति च ।
ज्योतिषं ज्यौतिषं चापि छेवनं छीवनं तथा ॥ ६ ॥

सूत्रामापि च सुत्रामा हनूमान्हनुमानपि ।
दुषणं स्यादूषणं च भवेदुषरमूषरम् ॥ ७ ॥
बन्धूरं बन्धुरं च स्यादूरीकृतमुरीकृतम् ।
वाह्लीकं वाह्लिकं चापि गाण्डीवं गाण्डिवं तथा ॥ ८ ॥
उषाप्यूषा ननन्दा च ननान्दापि प्रकीर्तिता ।
चाण्डालोऽपि च चण्डालो वादान्योऽपि वदान्यवत्॥९॥
हालाहलं हालहलं वदन्त्यपि हलाहलम् ।
हल्लालं च हलालं च हाहलं च प्रचक्षते ॥ १० ॥
प्रक्काणः प्रक्कणश्चापि श्यामाकः श्यामकोऽपि च ।
साहचरः सहचरः स्फाटिकं स्फटिकं तथा ॥ ११ ॥
गन्धर्वोऽपि च गान्धर्वश्चमरश्चामरस्तथा ।
चोरश्चौरश्चटुश्चाटुश्चोलं चेलं चमुश्चमूः ॥ १२ ॥
चञ्चुश्चञ्चूस्तलस्तालः श्यामलः स्यामलस्तथा ।
धान्याकमपि धन्याकं युतकं यौतकं तथा ॥ १३ ॥
कवाटं च कपाटं च कविलं कपिलं तथा ।
करवालः करपालोऽवनीपकवनीपकौ ॥ १४ ॥
पारावतः पारवतो जरा स्याज्जरसा सह ।
जटायुषा जटायुश्च विन्द्यादायुस्तथाऽऽयुषा ॥ १५ ॥
सायं सायो भवेत्कोशः कोषः शण्डश्च षण्डवत् ।
भाविकं भविकं चापि मुषलं मुसलं तथा ॥ १६ ॥

वेशो वेषश्च कथितो मुषोऽपि स्यान्मुसस्तथा ।
स्याद्धनुर्धनुषा सार्धं जरसा च जरां विदुः ॥ १७ ॥
सूकरः शूकरोऽपि स्यात्सृगालश्च शृगालवत् ।
सूरः शूरश्च कथितः कलसः कलशोऽपि च ।
तनुश्च तनुषा सार्धं धनुना च धनुर्विदुः ॥ १८ ॥
सुनासीरः शुनासीरो नारायणनरायणौ ।
यातुधानो जातुधानो लक्षणो लक्ष्मणोऽपि च ॥१९॥
श्वशुरः ससुरोऽपि स्याच्चरित्रं चरितं तथा ।
पारदं पारतं वासा वासकः कृमिणः कृमिः ॥ २० ॥
त्रिफला त्रिफलं चापि कृसरा किशरापि च ।
भवेद्वृष्टिस्तथा विष्टिः मियालः स्यात्पियालवत् ॥२१॥
कलाटिनः कलादीनो बलिशो बडिशोऽपि च ।
संकरः शंकरोऽपि स्यान्मद्गलो मुद्गलोऽपि च ॥२२॥
मुद्गरो मद्गुरश्चापि मकुटं मुकुटं त्विह ।
सुकृतं सूकृतं चापि चुलुकं चूलुकं तथा ॥ २३ ॥
करञ्जः करजोऽपि स्यात्परेतः प्रेत उच्यते ।
किर्मीरोऽपि च कर्मीरो हायनं हयनं स्मृतम् ॥ २४ ॥
शौण्डीर्यमपि शौण्डीरं ज्येष्ठे ज्यैष्ठोऽपि दृश्यते ।
सौदाम्नी च सुदाम्नी च सौदामन्यपि दृश्यते ॥२५॥

जरठो जठरोऽपि स्यान्निमेषो निमिषोऽपि च ।
वुक्को बकश्च कुसुमे मदनो मलयो द्रुमे ॥ २६ ॥
आराग्वधारग्वधौ च खुरकक्षुरकावपि ।
पृष्णिः पृश्निश्च सरयूः सरयुश्च निगद्यते ॥ २७ ॥
नीलङ्कुरपि नीलाङ्कुरीश्वरी चेश्वरापि च ।
तापिच्छमपि तापिञ्छं त्रपुषं त्रापुषं तथा ॥ २८ ॥
डिण्डिरोऽपि च डिण्डीरः परशं पर्शुना सह ।
वालुका वालिका चापि दोर्दोषापि भुजा भुजः ॥२९॥
बाहुर्बाहा तृषा तृष्णा संध्या स्यात्संधिना सह ।
भगिनीमपि भर्मीं च झल्लरीं जल्लरीं विदुः ॥ ३० ॥
वेत्रं च वेतसा सार्धमेधमाहुस्तथैधसा ।
संवलनं संवरणं तलुनी तरुणी तथा ॥ ३१ ॥
प्रमदावनं प्रमदवनं प्रवणं परिकीर्तितम् ।
खरूलिका खुरलिका वज्रं वज्रोऽशनिस्तथा ॥ ३२ ॥
शिलमुञ्छं शिलोञ्छं च भवेदुञ्छशिलं तथा ।
आशिराश्याऽहिदंष्ट्रायां लक्ष्मीर्लक्ष्मी हरेः प्रिया ॥३३॥
कुमुदं कुमुदश्चापि योषित् स्याद्योषिता सह ।
तमस्तु तमसा प्रोक्तं रजसापि रजः समम् ॥ ३४ ॥
जलूकास्तु जलौकाभिः कथितोऽयं जलौकसः ।
दिवा दिवं च कथितं पर्षः स्यात्पर्षदा सह ॥ ३५ ॥

वर्षाः स्युर्वरिषाभिस्तु हविषापि हवि[illegible]
सर्षपः स्यात्सरिषपः कर्षः स्यात्करिषेण च ॥ ३६ ॥
मारिषो मर्ष इत्युक्तः परशुः पर्श एव च ।
हारितो हरितोऽपि स्यान्मुनिपक्षिविशेषयोः ॥ ३७ ॥
तुवरस्तूवरोऽपि स्यात्कुवरः कूवरस्तथा ।
उत्तमोऽनुत्तमोऽपि स्यादाहतं स्यादनाहतम् ॥ ३८ ॥
उदारे चानुदारः स्यादुदग्रे चानुदग्रवत् ।
कोंकोणः कोंकणश्चापि मिहिरो महिरस्तथा ॥ ३९ ॥
महिलायां महेलापि महला स्यान्महेलिका ।
छेदश्छेकश्च छेकालो विदग्धे छेकिलोऽपि च ॥ ४० ॥
गूगुलो गुग्गुलोऽपि स्याद्धिङ्गूले चापि हिङ्गुलम् ।
मन्दिरे मन्दिरापि स्याद्वीर्ये वीर्यापि कथ्यते ॥ ४१ ॥
मुक्तेऽप्यवालं चावालमुदके स्यादुदं समम् ।
दुष्टभेदे शतरुषः शतारुश्च निगद्यते ॥ ४२ ॥
द्रेक्कद्रेक्काणद्रक्काणा भवन्त्यपि दृकाणवत् ।
पत्राङ्कमपि पत्राङ्के कुद्दालश्च कुदालवत् ॥ ४३ ॥
मारुषं मारिषं शाके प्रीहा प्लीहा गदेऽपि च ।
फेणाफेणिस्तथाब्ध्यादौ करिण्यां कारिणीति च ॥ ४४ ॥
धरित्री धारयित्री च तरीषी तारषी तथा ।
कन्याकुब्जं कान्यकुब्जं कोशलोत्तरकोशला ॥ ४५ ॥

वाराणसीत्यपि प्रोक्ता वारणासी वराणसी ।
ताम्रलिप्ता दामलिप्ता तुङ्गोऽप्युत्तुङ्ग इत्यपि ॥ ४६ ॥
अन्तस्थीययकारश्च पवनस्य तु कथ्यते ।
तत्रवायस्य वायेऽपि तत्रादित्वं च दृश्यते ॥ ४७ ॥
एवमन्येऽपि चार्हादावूह्या वर्णप्रयोगतः ।
मूर्धरेफादयो ज्ञेयाश्छन्दोभङ्गभयादिह ॥ ४८ ॥
छन्दावभिप्रायवशौ कलजः स्यात्कलाजवत् ।
ह्रस्वादिरपि पीडायां धनुःकोट्यामपीष्यते ॥ ४९ ॥
एतौ मध्यतवर्गीयौ वैडूर्यमणिशाड्वलौ ।
तालव्यमध्यो विशद ऊर्ध्वशब्दो वकारवान् ॥ ५० ॥
यावन्यां च भवान्यां च श्रावणे मासि मध्यवः ।
शफे खुरं कवर्गीयं क्षकारश्च क्षुरमके ॥ ५१ ॥
नापितस्योपकरणे कषसंयोग इष्यते ।
अव्ययान्यव्ययं रात्रौ दोषाशब्दः प्रचक्षते ॥ ५२ ॥

प्रायो भवेयुः प्रचुरप्रयोगाः
प्रामाणिकोदाहरणे प्रतीताः ।
रूपादिभेदेषु विचारणेषु
विचक्षणो निश्चयतामुपैति ॥ ५३ ॥

क्वचिन्मात्राकृतो भेदः क्वचिद्वर्णकृतोऽत्र च ।
क्वचिदर्थान्तरोल्लेखाच्छब्दानां रूढितः क्वचित् ॥५४॥

जागर्ति यस्यैष मनःसरोजे
स एव शब्दार्थविवर्तनेशः ।
निजप्रयोगार्पितकामचारः
परप्रयोगार्थविशारदश्च ॥ ५५ ॥

इति पुरुषोत्तमदेवकृतः शब्दभेदप्रकाशः समाप्तः ॥

उदयानन्द भज्योलोपाध्यायस्येदं पुस्तकं परार्थम् ।

श्रीमत्सुधाकलशमुनिपुङ्गवप्रणीता

॥ श्रीएकाक्षरनाममाला ॥

श्रीवर्धमानमानम्य सर्वातिशयसुन्दरम् ।
एकाक्षरनाममालां कीर्तयामि यथाश्रुतम् ॥ १ ॥
अः पुंलिङ्गशार्ङ्गधारिण्यः स्वल्पोऽर्थेऽव्ययः पुनः ।
विरिञ्चिवाच्च पुंलिङ्ग आ वाक्ये स्मरणेऽव्ययः ॥ २ ॥
आः संतापेऽव्ययः क्रुध्यामव्ययोऽप्यभूतौ स्मृतौ ।
इ कामे पुंलिङ्ग इ चाव्ययः कोपोक्तिखेदयोः ॥ ३ ॥
ईः पद्मायामव्ययस्त्वी प्रत्यक्षे दुःखभावने ।
प्रकोपे संनिधौ चैव पुंलिङ्ग उर्वृषध्वजे ॥ ४ ॥
रोषोक्तौ मन्त्रणेऽप्यर्थेऽव्यय उं त्वव्ययस्तथा ।
प्रश्ने चाङ्गीकृते रोषे पुंलिङ्ग ऊस्तु रक्षणे ॥ ५ ॥

ऊमव्ययः प्रकर्षोक्तौ प्रश्ने **ऋ**र्देवमातरि ।
अव्ययं **ऋ** तु कुत्सायां वचनेऽपि तथैवच ॥ ६ ॥
ऋस्त्वजे दानवाञ्छायां **ऋ**श्च स्याद्देवमातरि ।
ॠर्वाराह्यां भवेदेस्तु विष्णावैस्तु वृषध्वजे ॥ ७ ॥
ओरूर्ध्वलिङ्ग आहूतावव्ययः स्यादनन्त **ओ** ।
संबोधने चाव्यय **ओ** परब्रह्मण्य**मः** शिवे ॥ ८ ॥
कः सूर्यमित्रवाय्वग्निब्रह्मात्मयमकेकिषु ।
प्रकाशवक्त्रयोश्चापि **कं** नीरसुखमूर्धसु ॥ ९ ॥
कुर्भूकुत्सितशब्देषु पापीयसि निवारणे ।
ईषदर्थे च किंशब्दः कुत्सने क्षेपप्रश्नयोः ॥ १० ॥
वितर्काश्चर्यनिन्दासु **किं**शब्दः स्यात् कियानपि ।
खमिन्द्रियस्वर्गशून्यभूषाकाशसुखेषु च ॥ ११ ॥
संविदि शून्यखण्डे च वर्तते **ख**श्च भास्करे ।
गो गन्धर्वे गणेशे च गीते **गं गश्च** गातरि ॥१२॥
गौर्वाणीबाणभूरश्मिवज्रस्वर्गाक्षिवारिषु ।
दिशि धेनौ श्रुतेश्वर्यां गणेशे चापि **गौः** स्मृतः ॥१३॥
घः कुम्भे हनने घोषान्तर्भावकिङ्किणीष्वपि ।
ङो विषये भैरवे च **च**स्तरौ चन्द्रचौरयोः ॥ १४ ॥
चुश्चकोरे समाख्यातश्चकारः पुनरव्ययः ।
अन्योऽन्यार्थे विकल्पार्थे समासे पादपूरणे ॥ १५ ॥

पक्षान्तरे समूहार्थे हेतावववधृतावपि ।
अन्वाचये तथा तुल्ययोगितायां च कीर्तितः ॥१६॥
छः सूर्ये छेदके ख्यातस्तथा संवरणे भवेत् ।
छश्च छन्दसि तडिति निर्मले च तथा स्मृतः ॥१७॥
जश्च जेतरि जनने विगते **जिस्तु** जेतरि ।
जूर्विहायसि जवने पिशाच्यां विगतेऽपि च ॥ १८ ॥
झो नक्तं गायने नष्टे घर्घरध्वनिनामनि ।
चारुवाक्चारयोर्झस्तु व्यूहने गूढरूपके ॥ १९ ॥
टः पृथिव्यां ध्वनौ वायौ **करङ्के टं** पुनर्भुवि ।
चकोरेऽब्दे तथा **ठस्तु** घटे शून्ये बृहद्ध्वनौ ॥ २० ॥
चन्द्रस्य मण्डले रुद्रे **डो** वृषाङ्के ध्वनावपि ।
बन्दिवृन्दे तथा **डः** स्यात् यामिनीपतिमण्डले ॥ २१ ॥
ढो ढक्कायां समाख्यातस्तथा **ढा** निर्गुणे ध्वनौ ।
णः प्रकटे निष्कले च प्रस्तुते ज्ञानबन्धयोः ॥२२॥
तकारस्तस्करे युद्धे क्रोडे पृच्छे च **ता** श्रियाम् ।
तु स्यात्पूर्वे निवृत्तौ च पूर्वसादवधारणे ॥ २३ ॥
विलक्षणे विकल्पार्थे **थो** भवेद्भयरक्षणे ।
भूधरे च तथा भारे **दो** दाने दायकेऽपि च ॥२४॥
दाने दातरि **दा** केचिद्विदुर्दो छेदबन्धयोः ।
दं कलत्रं तथा **धश्च** धीरे च धनदे धने ॥ २५ ॥

घस्तु चित्रेऽध्ववारे च **धी**र्बुद्धाविषुधावपि ।
गुह्यकेशे विरिञ्चौ **धा** तथा धूर्मारकम्पयोः ॥ २६ ॥
धूते धुराकम्पने च **नो** बुद्धौ ज्ञानबन्धयोः ।
अस्मानस्मभ्यमस्माकमेषां स्थाने भवेच्च नः ॥ २७ ॥
निषेधार्थेऽव्यये नो च **न**कारश्च नरस्तु **ना** ।
निःश्रुते नेतरि स्यात्तो **नुः** स्तुतौ च प्रकीर्तितः ॥२८॥
निः स्यात् क्षेपे च नित्यार्थे भृशार्थाश्रयराशिषु ।
कौशले बन्धने मोक्षे संशये दारुकर्मणि ॥ २९ ॥
अधोभावोपरमयोः संनिधानेऽव्ययो मतः ।
नुः प्रश्ने च वितर्के च विकल्पेऽनुशयेऽव्ययः ॥ ३० ॥
तरण्यां **नौ**स्तथा स्यातः **पः** पाने पवने पथि ।
प्रौढे च वर्णके पश्च **पा** पातरि तथा श्रुते ॥ ३१ ॥
फकारो निष्फले जल्पे पुष्करे भयरक्षणे ।
फं फा वाते फले फेने फूत्कारे **फू**स्तथोदितः ॥३२॥
बः कुम्भे वरुणे पङ्के कलहे विगतौ तथा ।
भश्चालिशुक्रयोर्भावे **भश्च** दीप्तौ भये तु **भीः** ॥३३॥
भं धिष्ण्ये भूर्भुवि स्थाने **म**श्चन्द्रे च विधौ शिवे ।
मौलौ च बन्धने मूः स्यान्मा माने मारणेऽव्ययः ॥३४॥
अस्मच्छब्दे द्वितीयायां **मा** च षष्ठ्यां च **मे** पुनः ।
मा मातरि तथा लक्ष्म्यां **य**स्तु वाते यमेऽपि च ॥३५॥

यश्च यातरि सूर्ये स्यात् याने यातरि [illegible] ।
खट्वाङ्गेऽपि च रः कामे तीक्ष्णे वैश्वानरे नरे ॥२६॥
रामे वह्नौ च शब्दे स्याद् रा द्रव्ये कनके पुनः ।
आश्रये नीरदे च स्याद् रुः सूर्ये रक्षणेऽपि च ॥२७॥

भये शब्दे च **री** भ्रान्तौ लकारश्चलने पुनः ।
ला दाने **लूश्च** लवने **लश्च लूश्च** बिडौजसि ॥२८॥
लश्चामृते दिशायां च **लीः** श्लेषे वलये तथा ।
वो वाते वरुणे रुद्रे सान्त्वने चाव्ययः पुनः ॥२९॥

एवार्थे उपमाने च विकल्पे च समुच्चये ।
विः श्रेष्ठे भीते नानार्थे **वै** हेतौ पादपूरणे ॥ ४० ॥

द्वितीयायाश्चतुर्थ्याश्च षष्ठ्या युष्मद्बहुत्वके ।
वश्चासां च विभक्तीनां द्वित्वे वां कथितो बुधैः ॥४१॥

आकाशे विहगे विश्वे शं श्रेयसि सुखेऽव्ययः ।
शस्तु शान्ते च साम्नायां **शीः** शये हिंसनेऽपि ॥४२॥

शुश्चन्द्रे षः सदारः स्यात्तथेष्टे प्रसवे तु **षूः** ।
सः सूर्ये च परोक्षे च **सं** सङ्कोचेऽव्ययस्तु सम् ॥४३॥

संगार्थे शोभनार्थे च प्रकृष्टार्थसमर्थयोः ।
प्रथमान्तस्तदः स्थाने स्मृतौ लक्ष्म्यां च सोच्यते ॥४४॥

हः शूलिनि करे नीरे क्रोधे गर्भप्रभाषणे ।
निवासेऽथाव्ययो हः स्यात्संबुद्धौ पादपूरणे ॥ ४५ ॥

अव्ययो हा स्मृतः शोके तथा दुःखविषादयोः ।
हि हेतौ पादपूर्तौ च विशेषे चावधारणे ॥ ४६ ॥

स्फटे दानेऽथाव्ययो ही दुःखहेतौ च विस्मये ॥
विषादे चाव्ययो हं तु नये काये च भाषणे ॥ ४७ ॥

हुमव्ययः परिप्रश्ने वितर्के वचने तु हौ ।
हे कुत्सायां तथा हेतौ हूतौ संबोधने तु हो ॥ ४८ ॥

राक्षसे क्षस्तथा क्षेत्रे शब्दा ये व्यक्षरादयः ।
स्वरान्ता व्यञ्जनान्ताश्च ज्ञेया ग्रन्थान्तरात्तु ते ॥ ४९ ॥

मलधारिगच्छभर्तुः सूरेः श्रीराजशेखरस्य गुरोः ।
शिष्यः **सुधाकलश** इत्येकाक्षरनाममालिकामतनोत् ५०

इति एकाक्षरनाममाला समाप्ता ॥